98 leaves.

wl. D.

Practica Joannis de con-
coregio cum tabula.

Praxis noua totius fere medicine: doctoris consum̃a-
tissimi Joãnis de concoregio: ciuis Mediolanẽsis:
lucidarium: ⁊ flos florum medicine vulgo nũcupa-
ta: que quidem quatuor tractatibus cõtinetur. vz.
De dispõnibus capitis ⁊ partium eius: tractatus .j.
De dispõnibus cordis: pectoris ⁊ partiũ eius: trac.ij.
De dispositionibus stomachi: epatis: splenis ⁊ alio-
rum membrorum naturaliũ: tractatus tertius.
De dispositionibus genitalium membrorum: testi-
culorũ: matricis: ⁊ aliorũ annexorũ tracta.iiij.
Summula item eiusdẽ Joãnis de curis febriũ: iuxta
hodiernũ modũ: ⁊ vsum contexta ⁊ cõpillata.
Que post omnes impressiones vbiq; locorũ excussas:
nouissime affatim fuere recognite: cunctisq; mendis
⁊ erroribus expurgate: Adiũctis preterea multis ad
decorẽ ⁊ ordinem totius voluminis faciẽtibus: que
in alijs hactenus impressis non reperiuntur.

Cum omnis scientia ex fine ac eius vtilitate naturaliter appetatur: ⁊ cum inter ceteras scientias finis medicine: qui est sanitatē hominis conseruare: ⁊ egritudinē remouere: vt asserit Galenus in principio libri de secretis: vt hoc etiā diffinitiones medicine includunt sit maxime vtilitatis: ⁊ ꝙ homo est dignissima creaturarum: vt oēs philosophi fatentur. Et cum sanitas sit suorum actuū ⁊ operū forma perfectiua: opꝫ ipsam sanitatem hominis: que per actū primum practice medicine conseruatur: rem esse maxime pretiosam. Secundus vero actus medicine: qui est egritudinem remouere: quāte vtilitatis: perfectionis: ac necessitatis existat: sequitur ex dictis. Nā si sanitas hominis sit res ꝗ̄ maxime preciosa: illius ergo scientie actus qui sanitatis corruptiua valet depellere: puta morbos: ⁊ inde hominē subleuare: vbi nulla spes aderat sanitatis: quis dubitat ꝗ̄ maxime vtilitatis: perfectionis: ac necessitatis existat. Unde Galenus quinto de regimine sanitatis non immerito dicere potuit ꝗ̄ magna ⁊ mirabilia sint huiusmodi scientie. scilicet medicine opera. Sed q2 difficilius ⁊ artificiosius est egritudines extirpare ꝗ̄ sanitatē custodire: ⁊ q2 nemo deo proximior per aliquid esse potest ꝗ̄ per sciētiā studendo in veritate: ⁊ pro veritate. Ideo ego Joānes de Concoregio de Mediolano ob rogatum quorundā discipulorum meorum cupientium habere aliquid succinctum in practica medicine. quo mediāte actū ſm medicine valeant exercere: cum cōtingat eos per diuersarum partiū mundi semitas ambulare: disposui vnum opusculum succinctum: ⁊ breue Lucidarium: ⁊ flos florum medicine nominatum in scriptis redigere. Omittam tamē medicamina quedam: que cōmuniter practicātur: facta ab auctoribus famosis medicine: ⁊ precipue Mesue: Serapione: ⁊ Rasi: ⁊ plerisq; alijs: qui in arte medicine operatiua scripserunt: ne ponatur capitulum in capitulo: licet enim medicamina eorum sint verissima: quia tamē cōia: ⁊ nota sunt: ideo ergo breuitati indulgens plura ex eis omittam. Ego tamen vt hunc librum superbi non mordeant dente canino: optaui enim humilibus hunc librū facere. Sed ne quod aggredior laudabili priuetur effectu: diuinum imploro subsidium: ⁊ cum omni deuotione ita dicens. Ueni sancte spiritus: ⁊ emitte celitus tue lucis radium: vt quod fert animus promere lingua queam. Ad honorē igitur ⁊ laudes eximias boni Jesus: qui omnipotētis dei patris splendor est ⁊ gloria: hunc librū intitulo Lucidarium: ⁊ flos florum medicine: quem librū diuido in quatuor tractatus iuxta quatuor membra principalia humani corporis. Primus est de dispositionibus capitis: ⁊ partiū eius. Secundus est de dispositionibus cordis: pectoris ⁊ partium eius. Tertius est de dispositionibus stomachi: epatis: splenis: ⁊ aliorum membrorum naturalium. Quartus est de dispositionibus genitalium membrorum: ⁊ testiculorum: matricis: ⁊ aliorum annexorum. Inchoatus fuit iste liber post annū. xxxiij. nostre lecture per prius in studio Bononiēsi inchoate: ⁊ per posterius in plerisq; alijs studijs Italie continuate: ⁊ vltimo in preclaro studio Papiensi: ⁊ completus fuit currente anno domini. M.cccc.xxxviij.

¶ Explicit prohemium.

Tractatus secundus babet capitula.12.

Tractatus tertius babet capitula.24.

¶ Finis tabule.

¶ Joãnis de Concoregio Mediolanēsis me/
dici clarissimi Practica noua. Breue lucida/
rium. Et flos florū medicine nuncupata.
¶ Sūmula de curis febrium ſm hodiernum
vsum ꝛ modum compilata.

¶ De ortu capillorum. Caplm. j.

CApillus nascit ex vapore fu/
moso terrestri et viscoso :
dissoluto a toto corpe:exi/
ens p poros cutis:a frigidi/
tate aeris ꝛ cutis coagula
tus in lōgū ꝛ rotūdū ꝑten
sus. ¶ Eius cā mālis ē fu
mus grossus : terrestris ꝛ
viscosus: ab hūorib⁹ cor/
poris dissolut⁹. Qui gros
sitie sua tarde p poros cutis
penetrat: ꝛ viscositate sua
cuti adheret : ꝛ siccitate ꝛ
terrestreitate sua facil'r ꝯgelat ꝛ idurat. ¶ Ei⁹ cā efficiēs
mediata ē calor vrēs:resoluēs ꝛ eleuās hūores i fumū ꝛ
vaporē. Et iō hoies frigidi sunt iberbes:aut cū capilloꝝ
paucitate:ꝛ pp eādē cām de facili cadūt pili i senib⁹:lz ca
lor nimi⁹:ꝛ exuberās faciat ad casū capilloꝝ:ex eo q2 ca
lidū forte ꝯsumit:ꝛ exalare fac māz gñonis piloꝝ:ꝛ sic q
vapor ille fumosus in pilū ꝯuertēdus nec retineri:nec cō
densari pōt in poris. Et ex hoc videmus cholicos hoies
hñtes partē anteriorē cerebri calidā ꝛ siccā de facili cal/
uitiē icurrere in iuuētute. Nimia nāq raritas:aut nimia
dēsitas est cā ꝑuationis piloꝝ. ꝛ iō i volis manuū nō cre
scūt pili pp nimiā raritatē:qm exalat vapor insensibil'r:ꝛ
retineri nō pōt. Nec in plātis pedū pp nimiā dēsitatē. Et
iō in aialib⁹ testeis ꝛ squāmatilib⁹ nō crescunt pili pp ni/
miaz dēsitatē poroꝝ:vt testat Gal. in suo lib° de cōplōni/
bus. ¶ Jmmediata ꝟo cā efficiēs ē frigiditas aeris ꝛ cu
tis ꝛ mēbroꝝ ei adiacētiū:hūc vaporē fumosum ꝯgelās
ꝛ indurās:quēadmodū corali ab aqua maris exeūtes:ꝛ
aeri obuiātes indurant. Corali nāq sunt rami cuiusdaz
arboris nascētis in mari in ptibus Affrice:q efficiunt no
dosi ab aqua marina:ꝛ cū exeunt ad aerē indurant ꝛ pe
trificant. Meliores sunt corali rubri:qui cōiter hñtur in
vsu:ꝛ sunt frigide cōplōnis in p°:ꝛ sicce iuxta ſm gradū:
a ꝓprietate ꝯfortant stomachū:ꝛ remouēt accñtiā praua
ipsius:adeo q sola suspēsio corali ad collū ex directo si/
tuati sup os stomachi curat dolores ipsi⁹ stomachi: ꝛ ꝓ/
hibet vomitū ꝛ nauseā sicut suspēsio ligni crucis. Et peo
nia ēt curat epilensiā. Et hec sunt verba Gal. auctoritate
Aui. 2° canone cap° de coralo. Et ex hoc mouētur matro/
ne bñ docte ad suspēdēdū coralū rubrū ad collū infantiū
ad ꝓhibēdū vomitū lactis:ꝛ ploratū ipsoꝝ:qui vt pluri
mum euenit ex dolore vētoso:vel alio in coꝝ stōis gene/
rato. Cōfert ēt febriētibus ꝓhibēdo resolutionē spūum:
ꝛ cor mirifice ꝯfortādo. vñ in ꝯfectionibus cordialibus
recētibus cōiter ponunt. ¶ Eius cā formalis est ipsius
pili forma:seu figura:ꝛ est tortuositas:seu crispitudo:aut
planities. Planitiei ꝟo pili cā ē frigiditas ꝛ humiditas
ꝛ poroꝝ rectitudo:sicut eꝯrio crispitudinis cā est calidi/
tas ꝛ siccitas corrugās cū nimis excedunt:ꝛ poroꝝ tor/
tuositas. ¶ Eius cā finalis est ab extrinsecis nocumētis
tutela:ꝛ defensio:ꝛ aliquoꝝ:vt capitis:barbe:ꝛ supcilio
rum corpis decoratio:ꝛ sexus discretio. Nā enim creauit
barbas in viris pp eoꝝ dignitatē:ꝛ virtuose caliditatis
agnitionē:ꝛ ex ꝑncipalib⁹ finib⁹ eius est corpis mūdifica
tio ab his supfluitatib⁹ fumosis:q̄ si in corpore retineren
tur:nocumēta inducerēt. Et ad hūc finē ꝓducunt pili in/
guinū:ꝛ subassellarū:ꝛ reliquaꝝ partiuz:vt pz de mente
Auerroys 2° colliget cap° de iuuamētis piloꝝ capitis:q vo
luit in pilis eē ꝟtutē hui⁹ fumosi vaporis attractiuā : dū
inquit. Et mihi vr:q nā adducit vaporē istū:vt sit mā pi/
li:vt pilus attrahat illā mām malā fumosam a corpe ad
mūdificandū ipsum per hoc:sicuti vides: q laboratores
terre sil'e faciūt artificial'r qñ volūt:q terra fructificet ꝛ
fecūdet:q2 semināt semina:que hñt attrahere partē ter/
restrē adustā ꝛ siccā:vt lupinos:ꝛ siclam. ¶ Caueāt ita/
q puelle:ne ꝓhibeāt gñonē piloꝝ circa pudibūda cū nar
coticis:aut cauterio:aut quocūq alio mō:q2 vapores fu
mosi retēti multa pñt iducere nocumēta. ¶ Modus āt
gñonis pili est:q2 cū vapor e retētus in poro ꝯdēsatus ꝛ
ꝯgelatus:scḋs vapor succedēs ꝓpellit p^m ad extra: ꝛ cuz
eo inuiscat:ꝛ tertius vapor succedēs ꝓpellit 2^m: ꝛ ita de/
inceps. Et ita gñatur corpus qḋdā subtile:in lōgū ꝛ rotū
dum ꝑtēsum:qḋ pilū vocamus. ¶ Diuersificant aūt ca/
pilli in colore ſm cōplexionē cerebri ꝛ totius:ac ēt ſm di
uersitatē materierū dissolutaruz. Albedo. n. ex flegmate
nāli. ꝛ flauitas ex nāli ꝓcedit. ꝛ nigredo aut melancho/
lie:aut sanguinis chol'e admixti aut chol'e aduste signuz
est:rubedo aut fit ex sanguine:aut ex chol'a non adustis.
Et q2 in aliqb⁹ locis corporis ꝯdecēs est gño piloꝝ:ꝛ eo
rum multiplicatio sicut in capite:ꝛ barba:ꝛ in supcilijs.
Jn aliqbus ꝟo partib⁹ corpis aliqñ est necessaria eorum
euulsio. iō si locus depilatus fuerit pp aliquā cām intrin
secam nō prohibētē tñ pilos in dicto loco posse produci.
ꝯsidera:quis humor abūdauerit in eā:qm illuz purgare
cōuenit aut cū pillulis fetidis:aut cocijs:aut medicami/
ne de turbith:aut cū epithimo ꝛ mirabolanis ꝛc̄. ſm exi/
gentiā. Deinde ordina dietā in sex rebus non nālibus in
ꝯrium humoris ꝑn° peccātis. ¶ Pro cura huius dispoſi
tionis scire debemus: q medicinarū quedā gñant capil/
los a proprietate:vt rane vste:ꝛ lacerte virides:ꝛc̄. dissol
uēdo mām:ꝛ trahēdo sanguinē ad supficiem loci depila
ti:vt mel:aleū:cepe ꝛc̄. Quedā ꝯseruant fumuz in loco:ꝛ
prohibēt a ꝯsumptione:vt puluis stipticus fabarū: teste
castaneaꝝ:ꝛ silia. Et ideo. ℞. corticū castaneaꝝ auellana
rum:fabarū:amigdalaꝝ:ossiū dactiloꝝ:ꝛ mirabolanoꝝ
citrinoꝝ. añ. partes equales. apum cōbustarum ranarū:
vel lacertarū cōbustarū:ad quātitatē oium oia trita ꝯfi/
ciant cū oleo laudanino:ꝛ inunge loca p̄dicta. ¶ Ad idē
℞. agrimonie:corticū vlmi:berbene:radicū salicū:abro/
tani:farine seminis lini:radicū canne. coquātur hec in la
cte caprino:vel aqua:ꝛ ablue locū prius rasum. Unguē/
tum expꝰtū ad idē. ℞. radicū maluauisci:ꝛ folioꝝ radicis
trifolij:ꝛ petrosilij. añ. ꝑtes equales:ponant in vase:ꝛ su
perponant mellis ꝑtes due:aceti ꝑtes tres:ꝛ cū steterint
per diē ꝛ noctē coquant. deinde p pānū collent:ꝛ colla/
tura locus inūgat. ¶ Ad idē lotio capil'. vene. Jtē vnctio
olei de sticados accellerat pilos marie in barba. Jtē lau
danū cū oleo mirtino. Jtē nasturtiū. Jtez decoctio mirti:
aut succus:aut oleū ei⁹. Jtē spuma maris. Jtez si vēter ꝛ
vēsica leporis adurant:ꝛ cū oleo ros. misceant est medi/
camē vlti^m origini capilloꝝ. ¶ Si ꝟo cupis pilos euelle
re:psilotrū hoc pilos remouet:cutim subtiliat:ꝛ oēm sor
ditiem cutis aufert. ℞. succi folioꝝ cucumeris agrestis:ꝛ
lactis amigdalaꝝ amaraꝝ. añ. ℥. i. ꝛ cū eis misce colofonie
auripigmēti. añ. ℥. ij. ifunde paꝝ galbani i vio pnoctē:de
inde coq̄ hec:ꝛ bis fere decocti remoueat sba galbani ad
dēdo paꝝ olei ro. vel vio. deide. ℞. masticis. olibani: ver
nicis cimini:cardamomi:gariofiloꝝ. nucis muscate. añ.
paꝝ pulueriſent:addant p̄dicte decoctioni:hec. n. redo/
lere faciūt ħ psilotruz. Et ħ psilotro inungat se in stuffa:

vbi q̄rit euulsionē piloꝝ.deide post horā tētet euelleret: ⁊ tūc paꝝ stet:vt cuꝫ desiccet:post distēpet alchanā cū albumine ouoꝝ:⁊ liniat loca ōpillata:q̄r arsuraꝫ philotri:si qua fuerit:remouet:⁊ cutim lucidā reddit:⁊ post p horā abluat se cū aqua calida. Hac ēt mixtura irrecuperabil'r decidūt. ℞.gūmi edere:ouoꝝ formicarū:sanguinis rane: vespertilionis:colophonie:auripigmēti.añ.partes equales:misce cum oleo cōmuni:in quo sit coctus eritius cuꝫ sanguisuga combusta in olla viridi.

¶ De asperitate capillorum. Capl'm. ij.

Asperitas capilloꝝ ē scissura eorū adueniēs iuuenibus in cōplexione calidis:cā est caliditas adurēs vapores:⁊ siccitas corrugās. ¶ Signa sunt nota p visum. ¶ Cura. Dieta sit tenuis:frida:digeraf chol'a adusta cū frigidis ⁊ humidis:post purgef. Deinde inungaf caput cū oleo sisamino:ros.vio.nenufarino:de salicib⁹. Lauentur de mane capilli cum aqua calida decoctionis psilij ⁊ cucurbite. Si ℣o caput cito icurrat reuma:procedat caute lose cū his. Lixiuiū ad idē fiat cum decoctione capil.ve. ⁊ radicū maluauisci:⁊ abluat sepe caput.

¶ De canitie capillorum. Capl'm. iij.

Canities est infectio alba capilloꝝ trahēs ad quādā fuscedinē. ¶ Et huius cā est duplex. Nālis vt in senectute. Innālis vt i iuuētute. ⁊ de ista hic erit sermo. ¶ Cā eius imediata est flegma aquosuꝫ putrefactū sub cute. Remota cā est oē debilitās caput faciēs exalare calorē nālem. Unī nimia cooptura capitis accelerat canitiē. Et nimis frequēter lauare caput. Et passiones stomachi nauseatiue:⁊ ꝯsilia:q̄ aggregāt flegma in stomacho vel capite. ¶ Signa nālis ab inali sunt:q̄r in nō nāli:capilli pmo sunt cani in radice:⁊ in capite adhuc erūt nigri. Et opp^m est in nāli canitie:cum mors incipiat ab extremis.

¶ Pronosticatio. Si canities cito veniat:pnosticarē:q̄ caput nāl'r est debile. Et q̄ hꝫ caput corrupto flegmate plenum. Et q̄ mors applicuit vexilū capiti illius.

¶ Cura. Utaf exercitio añ cibuꝫ. Dieta sit cal'a. Uitet oia gñantia flegma:digeraf mā cū oximelle diuretico:aut cū syrupo appropato pdicto flegmati.deiñ purgef cū yera ruffi:aut cū alia medicina dicti flegmatis euātiua. Deinde vtaf triffera minori:q̄ est tardans canitiē:q̄ sic fit. ℞: mirabol'.nigroꝝ chebul'.emblicoꝝ:⁊ belliricorū.añ.inungātur oleo:⁊ conficiauf cū melle dispumato:⁊ bñ cocto quantitas est oi mane.ʒ.i.vel circa cū.℥.iiij.boni vini odoriferi. Caueat sibi a coitu ⁊ balneo' immoderatis:q̄r hec añ tps inducūt canitiē. Inungāf radices capillorum cū oleo de spica:vel de costo. Purgef sepe caput cū pillulis cochijs. Nō dormiat post repletioneꝫ maxime in die. Sumat sepe de tyriaca magna cum modico bono vino odorifero. Et sic complebitur cura.

¶ De capillis dealbādis ⁊ denigrādis. Capl'm. iiij.

Si aūt vis capillos dealbare fac lixiuiū d' cinere trūcoꝝ cauliū cū alumie. Et abluaf caput plib⁹ vicibus. Hec.n.ablutio rōne a luminis pparat capillos ad recipiēdū oēm colorem. Et postea i isto lixiuio distēpef cāphora ⁊ abluaf caput multj vicib⁹:⁊ erūt albi. Idē fiet si suffumigētur cū sulphure:qm̄ suffumigatio cū sulphure dalbat:vt docet expimētū i flore papaueris rubri:⁊ i rosa rubra:si cū sulphure suffumigēf. ¶ Ubi āt velles capillos flauos vel aureos facē:cū cani vel albi fuerint. ℞.gūmi armeni alchane.añ.℥.i.galle:de qua fit encaustrū.℥.i.ʃ.folioꝝ roçi:de quo pparanf coria.ʒ.iij.pistenf:⁊ bulliāt in lixiuio debili valde:⁊ de illo abluaf caput. Et cū capilli mediocriter fuerit exiccati:fricenf radices capilloꝝ cū succo corticū nucū:⁊ pectinēf pectine madefacto sepe in dicto succo:⁊ sic dimittanf vsq̄ ad aliā ablutionē. Succ⁹ corticū nucū sic fit. ℞.nucū viridiū in pn° Iunij vel circa:excorticenf:⁊ illi cortices pistenf:⁊ exprimaf succus:⁊ i vase vitreo reponaf:⁊ si aliquātulū bullieris:melius ꝯseruabif. ¶ Ad idē fricenf capilli:⁊ ēt radices cū carnositate pomi arācij:vel cū puluere alchane humectato cū vrina:vl' cū carnositate granatoꝝ postq̄ᵹ abluti sunt cū lixiuio antedicto. ¶ Et nota q̄ tictura de arantijs ē nobilior ⁊ fortior. ¶ Ad idē abluanf pdicto lixiuio:deide cū oleo amigdalaꝝ amaraꝝ distēperef crocus:⁊ bulliaf:⁊ in medio ebullitionis addaf puluis alchane:⁊ ex illo inungaf caput. ¶ Et attēde:q̄ alchana est talis vtutj:q̄ si distēperef cū oleo nucū:denigrabit:⁊ si cū vino rubro:rubefaciet:⁊ si cū vino albo:flauos faciet capillos. ¶ Expimētū ad faciēdū capillos flauos:seu aureos. ℞.cineris corticū cerri i tāta quāti^te:q̄ ex ipso fiāt lixiuij fortis libre 4^or:galluçe piste.℥.iiij.curcume.℥.iiij.alchane.℥.vj. bulliat pdictū lixiuiū cū galuça semp ducēdo cū baculo:⁊ tm̄ sic bulliat:q̄ medietas ꝯsumef:postea adde curcumā bñ pistā:⁊ cū dicto lixiuio ⁊ galuça ēt bulliat:demū adde alchanā:⁊ dimitte lēte bullire oia supradicta simul:post q̄ decoctionē remoueaf ab igne. Lauenf ḡ cū pdicto alio lixiuio capilli illius mulieris:q̄ mulier vult:vt ei⁹ capilli flaui fiāt:postea bñ desiccenf:⁊ absterganf. Ultimo inungat cutiꝫ capitis ⁊ capillos cū supradicto lixiuio tepido plicando capillos illi⁹ supra:⁊ ipsoꝫ inuoluēdo cū folijs bītis:⁊ sic stet trib⁹ diebus:⁊ trib⁹ noctibus demuꝫ capillos discutiat multū bñ:vt puluis cadat ab eis derelict⁹ a pdicto lixiuio:⁊ sic color remanebit sp flauus:si lauenf cū q̄cūq̄ lixiuio:idubie crede huic expimēto:q̄r re vera est exptū. ¶ Ad rubedinē āt capilloꝝ. ℞.farine lupinoꝝ.ʒ.v.myrrhe.ʒ.ij.ʃ.aluminis roche:alumis fecū vini:añ.ʒ.i.ʃ.terātur ⁊ redigānf i formā vnguēti:⁊ cū capilli abluti fuerit cū lixiuio facto ex cinere vitiū iunganf pdicto vnguēto:⁊ stent sic p noctē vnā:deide lauenf cū aq̄ tepida. Et sepe seruef modus pdictus q̄usq̄ tincti fuerint.nā talis tictura p̄ facit ruffedinē.2° rubedinē. Itē operaf puluis rubee tinctoꝝ:si misceaf cū lixiuio sarmētoꝝ in modum vnguēti. ¶ Si ℣o remittere volueris nigredinē capillorū:ablue cū aq̄ cal'a:⁊ sapone. Et cū capilli fuerit mediocriter exiccati:suffumigenf cū sulfure:deinde inūganf cū isto. ℞.stercoris hirūdinū:enule sicce:sulfuris:floꝝ capparis:succi mes:seminis raffani:seminis sambuci siluestris:sicci teranf ⁊ incorpenf cū felle vaccino:⁊ aliquātulo aceti:⁊ vt redigauf in formā vnguēti.⁊ sic fiat sepe redeūdo a capite:donec color eoꝝ muref. Et cū incepint dealbari:vnganf cū oleo de lilio:vel sambucino. ¶ Si ℣o cupis capillos denigrare:abluanf capilli cū lixiuio debili fcō cuꝫ cinere:⁊ gūmi arabico:alchana gallis:⁊ folijs roçi. Et cū fuerint mediocriter exiccati:fricenf fortiter cū vitriolo:d' quo fit encaustrū dissoluto i aceto:aut vino:⁊ dimittanf sic p noctē. Post pectinenf:⁊ fiet nigredo fortis:⁊ durabilis:pbatū est. ¶ Scias tñ:q̄ pectinare caput ad solē:⁊ non portare aliq̄d in capite maxime reddit capillos pulchros:eo q̄ caliditas solis digerēdo res reddit pulchras. Opp^m facit cooptura ꝯtinua. ¶ Nō:q̄ corpe mūdificato accedere debem⁹ ad ticturas capilloꝝ:⁊ nō añ.potissime i mulierib⁹ vt placeāt viris vt nō reputēt ipsas vetulas:nec antiq̄s. ¶ Mālia ℣o:q̄ capillos tigūt:sūt ista.galla ꝯtrita ⁊ i oleo frixa.nux cypssi:cortex nucis exterior:qui nōdū idurat⁹ ē.stipites fabaꝝ.limatura ferri.agrimonia. cortex auellanaꝝ cōbustaꝝ.lacerta viridis absciso capite ⁊ cauda.cortices maloꝝ ḡnatoꝝ.alumē combustū.es vstū.dragagātū vstū.calx viua cū sapōe sarracenico.oleū nucū.acetū.⁊ silia. ¶ Modus administrationis est iste:q̄ accipianf aliq̄ ex istis cū aqua pluuiali ⁊ illinianf capilli:aut q̄ fiat cū oleo nucū. Et ex his pasta q̄d āt vel aq̄.

vel aliqd aliud cōmixtū:⁊ cū eo inunganť capilli:⁊ erūt valde nigri. Attñ cauēdū est sūmope de capite:cum illa vtplˀm sint frigida ⁊ stiptica:melius nēpe eēt modicū habere de verecūdia fatua q̄ȝ in capite dolorē ꝑpetuū inducere:aut forte postea ab itus maiorē canitiē gñare.

¶ De capillis incrispandis. Capitm. v.

Si aūt volueris capillos crispari:fiat cū magno studio fricādo sepe post ablutionē:cum passi fuerit cū folijs viti albe:vľ gallaꝝ. Aut cū isto. ℞.calcis viue.litargirij.gallarū.emblicoꝝ añ.ʒ.i.fiat puluis:⁊ tēpereť cū succo mirte:⁊ inūganť capilli. Aut cū isto. ℞.farine fenugreci. myrrhe.se.iusqami.folioꝝ viti albe.galle.calcis.auripigmēti.post ablutionē fricenť ⁊ inuoluanť fortiter circa cordā puā:⁊ dimittanť p diē nālē:vel fiāt tricule puet qđ cōiter fit p mulieres. ¶ Si ṽo capillos applanare volueris:valēt medicine remouētes fixuras:sicut est ablutio ⁊ fricatio capillorū cū aq̄ tepida decoctiōis fenugre.⁊ se.lini.⁊ radi.maluauisci. Abstinere ēt ab acutis siccis vȝ. Inungātur ēt i nocte cū oleo violato:vľ nenupharino. ¶ Et si vltra applanationē capilloꝝ cupias elōgationē eoꝝ.℞.folioꝝ rubi:capil.veñ.viridis:myrrhe:mirabolanoꝝ:chebuloꝝ:pistenť ⁊ i ablutione ponanť:⁊ cooperiať caput ex hac medicina:postq̄ȝ madefactū fuerit in aq̄:i q̄ cocti fuerint mirabolani emblici. ¶ Ad idē decoctio ficle in q̄ aliquid sinapis ponať.⁊ añ pfectā exiccationē inūgať cum oleo cōi. ¶ Ad idē ⁊ est pbatū. Decoquať cū lixiuio herba fenugreci.⁊ cū capilli mediocriter fuerit exiccati vnganť cū oleo ⁊ pectinenť. B.n.elōgat capillos vltra modū. ¶ Si ṽo volueris subtiliare capillos:aut mollificare facias B cū aq̄ decoctionis lupinoꝝ:⁊ orobi.fellis taurini.salis nitri.spume maris.collognthide.⁊ aloe. ¶ Si volueris auferre pilos.fiat p̄ stuffa.⁊ postea ēplastreť locˀ cū psilotro fcō de calce viua.⁊ auripigmēto. ⁊ bulliāt tātū i aq̄:dōec pluma apposita dēplumeť:⁊ si fuerit nimis spissuȝ:apponať vrina:⁊ postea abluať locˀ cū aq̄ calida cui addať muscˀ. ¶ Aduerte singulˀr.ꝙ radix cipi linita sup cutiȝ corpis facit pilos cadere statim vndiq̄ȝ:vt inqt Serapio in ppio cap.⁊ est exptū. ¶ Si ṽo volueris vt pili nō crescāt euulsis pilis:inūgaľ locˀ cū oleo de iusquiamo aut de mādrag.aut de opio:aut cū sāguine pediculi:aut rane viridis:aut vespṫilionis. ¶ Si ṽo syrenes corroserit capillos:ĉcoq̄ i aceto galitricū ⁊ genestrā vsq̄ ad aceti ꝯsūptionē:⁊ ꝯtinue frica itra manus extrema capilloꝝ. Hoc ideȝ remouet scissuras capitis:si inungať caput. ¶ Ad idē.℞.lupinos pistos ⁊ bullitos i aceto:inūganť capilli vt supra. Et q̄ frequēter abluiť caput cuȝ sapone bonū ē:ꝙ scias facē saponē:pro q̄ scias:ꝙ sapo fit ex capitello. Capitellū āt fit ex duabˀ ptibˀ cineꝝ stipitū fabarū:⁊ ʒˀpte calcis viue:⁊ isundanť in aq̄ ad modū lixiuij:⁊ postea coleť:⁊ qđ distillat ē capitellū. Sapo aūt fit 2ˀ.s. gallicus:⁊ sarracenus. Gallicus fit ex duabˀ ptibus capitelli:⁊ tertia sepi arietū. Sapo aūt sarracenˀ fit ex duabus partibus capitelli.⁊ tertia parte olei oliue. Nō igitur mirandum est:si sapo abstergit ⁊ mundificat.

¶ De casu capillorum. Capitulum. vj.

Casus piloꝝ est fluxus eoꝝ paulatinus sine vitio humoris. Et in hoc differt ab allopitia. ¶ Cā ē duplex. Aut inepta poroꝝ dispōsitio:aut ꝑuatio māe. Pria fit:aut q̄ pori nimis dilatanť:aut ex cōplone calˀa.aut pp solē:aut laborē:aut pp vnguēta calˀa ⁊c.⁊ sic vapor nō ꝯdēsať. Aliquñ ēt ꝯstrigūť pori pp friditatē aeris:aut pp vnguēta frigida ⁊c. Et tūc curať cū oleo de amigdalis amaris:oleo laurino:de absynthio:de spica nardi:⁊ cū nigella assa:⁊ cū filibˀ oleis calis ⁊ apitiuis hñtibˀ q̄ddam stipticitatē. Priuatio aūt māe fit sic in nimijs reumatibˀ:⁊ extenuatis ⁊ in fine febriū acutaꝝ:⁊ cronicaꝝ:⁊ filibˀ. Priuatio itaq̄ ꝙ hūoris cog̃sciť p extenuatā habitudinē.⁊ q̄ febres p̄cesserūt:⁊ p iditia patiētis. Raritas cog̃sciť p ꝯtinuū fluxū. Defitas cog̃sciť:q̄ vix oriunť:⁊ sūt exiles. ¶ Ubi ṽo ꝑueniat ex ꝑuatione māe:vtaľ dieta hūida ⁊ resūptiua:⁊ alioꝝ emēdātiū malitiā ꝯplonis:⁊ gñantiū bonos humores. Itē vtaľ ocio. Et inūgať caput cū olˀo laudanino:⁊ mastice. ¶ Si ṽo ꝑueniat ex dilatatione poroꝝ:vngaľ cū oleo masticino:myrtino:sisamino:ĉ citōijs corticū nucis:cap.ven. Et ex his p̄nt fieri vnguēta:emplˀa sic libet. Et sic pȝ:ꝙ hˀ sūt tres itētōes. Pria ē ꝯstrictio. Scđa apertio. Et ʒˀ resumptio. ¶ Unguētū exptū. ℞.corticū canne vste:auellanarū vstaꝝ:gra.myrti añ.ʒ.iiij.absynthij.thuris añ.ʒ.ij.ꝯfice cū oleo myrtino ⁊ inungatur caput.

¶ De allopitia. Capitulum. vij.

Allopitia est casus capilloꝝ cum vlceribus:siue squāmis:aut furfuribus. ¶ Causa huius est materia corrupta marcida:que corrodit radices capillorum. ¶ Signa. Si color cutis fit ruber:est de sanguine. Si citrinus:de cholera. Si albˀ:de flegmate. Si niger vel liuidus:de melancholia.

¶ Pronosticatio. Si ex cā nāli deficiūt capilli:vt in caluitio nāli in senibˀ:⁊ ethicis i cicatricibˀ.cura est impolis. Itē si cā ē recēs:curaľ. Si antiq̄:difficulter. Itē si ex lōga putrefactiōe loci pellis capitis fcā fuerit callosa:lucida:cōtesta:ac si igne eēt ꝯbusta:icurabil̄ ē pp ꝑuationē poroꝝ. ¶ Cura huiˀ ꝯsistit in 4ᵒʳ. Prio in digōne ⁊ mūdificatione hūoris peccātis. ¶ Si.n.cholˀa peccet:digeraľ hūs mā cū oximelle acetoso:syruˀ de boragine:⁊ de fumoter.euacˀ cū mirabolˀ.citrinis:cū sero caprno:aut cū elˀuario de succo rosˀ. ¶ Si ē flegma:digeraľ cū oximelle diuretico:⁊ syru.de fumoter.⁊ aqs ꝯueniētibˀ. Purgeť cū mirabolanis chebulˀ.aut cuȝ pil.cochijs:aut cum medicamine de turbith. ¶ Si ex melia:digeraľ cū oximel.simplici sqllitico:⁊ syru.de fumoter. Euaľ cū mirabolanis indis:lapi de armeno:aut dyasene:deide abradaľ caput sepe:⁊ fricetˀ cū pāno aspo donec sentiat ardorē. Et cū vesice icepe rint appere:inūgaľ caput cū adipe anatis:anseris:porci:vel galline:⁊ˀpmittaľ qescere. ¶ Si ē flˀa in cā:linias cuȝ isto. ℞.alchitrā.euforbij:baccharū lauri:rutbe añ.ʒ.iij. sulphu.viui.ellebo.albi:teraneť:⁊ misce cū oleo laurino. ¶ Si ex cholˀa. ℞.spume maris:baurach:amig.amara rū:radi.cāne ꝯbuste:auellanaꝝ ꝯbustaꝝ:stercoris murij añ.cū aceto ⁊ adipe anatis liniaľ. ¶ Si ex frido hūoř. ℞. fel taurinū:vel caprinuȝ:⁊ baurach cum vino añ. linias. ¶ Unguētᵐ cōe. ℞.suc.lapacij maioris olei cōis añ.ʒ.vj. bulliāt multū:⁊ in fine addaľ puluer) thuri) masculi.ʒ.i. cere.ʒ.ij.vel quātū sufficit:vngaľ caput rasum mane ⁊ sero:⁊ ʒˀdie laueľ lixiuio ĉbili.B ēt valet ad scissuras capilloꝝ. Abstineat eger a gñantibus humorē peccātē. Utatur bonis cibis ⁊ vino lymphato. ¶ Unguētū ꝯueniens in fine:qđ cōiter pilos multiplicat in oī loco. ℞.seminis leuistici:pulueris floꝝ camomille:capil.veñ.capilloꝝ humanoꝝ:farine fenugreci añ.ʒ.ß.fiat vnguētum cū.ʒ.i.ß. mellis.⁊.ʒ.iiij.fecis olei de lilio: vel de oliuis.vngaľ oī sero.⁊ mane abluat:⁊ cū aqua calida decoctionis capil. veñ.⁊ floꝝ camomille. Et si post abrasionem flueret multitudo sanguinis cum scarificatione:aut cum rebus desiccantibus:cura esset breuior ⁊ perfectior.

¶ De furfuribus. Capitulum. viij.

Furfura sunt squamme quedam in cutis superficie sine vlcere. ¶ Cā hꝰ furfuꝝ sunt vapores corrupti adusti dissoluti ꝯuertētes cuti in squāmas:⁊ furfures. Et fiunt aūt ex flegmate salso:aut ex corrupto sanguine:aut ex cholera adusta.

¶Signa patent. ¶Pronosticatio. Nisi eger sibi caueat i lepram est venturus. nam hę resolutiones squamose sunt signa cuiusdam pparationis et dispositionis ad lepram: quoniam lepra causatur ex humoribus corruptis adustis. et similiter iste squame causantur ex humoribus corruptis adustis. Si malum regimen vlterius continuetur poterit esse causa lepre: et ex continenti squame hę possunt predicere curationem lepre: seu lepram curaturam vel curatam: vt si appareant in toto corpore post corporis mundificationem: et post longum vsum serpentum: quoniam venenum expellit venenum: vnde si materia lepre venenosa expellatur: signum est curationis lepre.

¶Cura. Si corpus est plectoricum flometur: et purgetur iuxta humorem peccantem: si non ventosetur solum. deinde fiant localia. Nam si dissoluatur in lixiuio fel capre: aut hyrci: aut vrsi cum vitro puluerizato: et inungatur confert. ¶Ad idem valet radix lilij trita: et mixta cum melle. Ad idem cinis cap. ven. et caulium cum lixiuio. Item si dissoluantur anguille in vino: et inde caput lauetur. Ad idem myrtus. vrina tauri. oleum fenugre. decoctio foliorum et radicum canapis: et blitis rubee. ¶Unguentum tamen satis commune. ℞. farinam lupinorum. ciceris. orobi. fenugreci succi blitis. foliorum sisami. myrthi. malue. furfuris. aque mole fabri. staphisagrie. vitrum. et oia fella. Ex his potest fieri aqua et emplastrum vel vnguentum. et tunc fiat cum aceto. oleo nucum. cera etc. ¶Et aduerte: quod licet capilli non habeant virtutem inatam: nec influentem: nec influxam: sed solum generationem secundum Gal. in tractatu tegni. sunt tamen ad tres fines a natura producti. s. ad vtilitatem. necessitatem et decorem. Et sic ista passio per relationem ad capillorum amissionem potest esse morbus: et accidens morbi. Quoniam si per passionem istam intelligamus malam qualitatem cutis: seu malitiam complexionis cutis euellentis capillos: sic est morbus. Si autem per passionem istam intelligamus illam amissionem capillorum: sic est accidens. Et ex hoc intelligitur quod hęc passio est primo et per se egritudo cutis: quoniam quasi eam excoriat reddendo ipsam cutim squamosam. secundario et ex consequenti est passio capillorum: cum cadunt propter squamationem cutis.

¶De sahaphati. Capitulum. ix.

Sahaphati accidit pueris: et forte infantie: et in capite ¶Et generatio eius est propter multitudinem sanguinis: et humiditatem cutis.

¶Signa eius sunt vlcera parua: ex quibus exit humor: et expanditur in capite et in facie: et cum eis accipit prurius: quare puer vigilat: et plangit: et conqueritur.

¶Incipe in eorum cura corrigendo cibum nutricis. deinde inunge caput pueri cum psilotro. deinde suppone folia atriplicis: quoniam forte curatur per hoc tamen: quia ista folia fugant venenum. ¶Aut pone desuper vnguentum istud. ℞. cerusse. litargirij ana. ʒ.v. lixiuij de cinere vitium. ʒ.iij. olei ro. ℥.i. cere. ℥.i. liquefiat cera cum oleo ro. et terantur medicine. et conficiantur cum vitellis ouorum ouorum assis. deinde vnge cum eo caput pueri.

¶Est alia passio: que vocatur fauositas mellis: seu fauus. et est species sahaphati. et tunc super vulnera apparent quasi squamme. et scalpellantur cum magno pruritu: et eliquat ex eis quasi mel. est. n. proprie fauus fluens a cute capitis exiens sine tumore. Fauus namque est humiditas spissa sub cute capitis ad modum mellis. que tamen non facit tumorem: nec pustulam: sed cuti reddit mollem: et cum comprimitur emittit humiditatem: sicut esset mel.

¶Eius causa est flegma salsum corruptum: quod aggregatur subtus cutem: et non egreditur: nec facit tumorem: de quo sit curandum: sed mollificat cutim. et si comprimatur exit virulentia multa cum pruritu: et quadam delectatione: sicut mel ex fauo: cum sit flegma putrefactum in cauernis subtus cutem.

¶Cura eius vniuersalis est: vt prius mundificetur corpus secundum exigentiam humoris peccantis. et proprie euacuetur flegma salsum cum dyaturbith. et similibus. Deinde accipiatur puluis vngularum caprinarum: testarum auellanarum: cornu cerui: et corticum castanee et superaspergatur: quod si passio illa causetur ab humoribus calidis misceatur cum aceto puluis iste. et ex eo caput liniatur. Postea est cura particularis. s. vt radatur caput. et scarificetur. et abluatur cum aquis infrascriptis: et abstergatur: et postea inungatur. Sit igitur eius cura particularis talis: vt quotidie tondatur: et abluatur cum aqua mentastri. et maiorane. et saturegie. ¶Deinde inungatur cum isto vnguento. ℞. cerusse. litargirij ana. aureos duos. sulphuris. argenti viui ana. aur. vnum. olei ros. pondus aureorum. ij. aceti parum. conficiantur donec fiat vnguentum. et vnge sero caput et mane: et ablue cum illa aqua. ¶Alia etiam conueniunt sicut litargirium. cerusa. aloes. agaricus. aristologia. cornu cerui vstum myrrha. thus. mastix. semen rutbe. synapis. fella. oleum nucum. et laurinum. Ex his potest fieri vnguentum. puluis. et emplastrum. In pueris autem: et quando esset cum pruritu: ponantur que minus calefaciunt: sicut decoctio fenugreci. maluarum. violarum. maluauisci. Et post ablutionem vngatur cum oleo ros. in quo sit camphora. et arsenicum. Abstineat a vino: et ab acutis.

¶De crusta capitis puerorum. Capitulum. x.

In pueris cum lactent sepe aduenit egritudo: que crusta dicitur: et aduenit in capite et fronte. et multotiens diffunditur ad alia membra. Et accidit propter acuitatem lactis inducentis salsedinem in matrem: que in nutrimentum puerti datur. que quidem materia prius erat humida et viscosa. Et hoc crusta est aspera cum tenacitate. Nam asperitas fit. s. adustionem. et tenacitas cruste. s. viscositatem materie.

¶Cura. Inungatur locus omni die cum oleo camomillino calido. Et nutrix abstineat a salsis. vt a carnibus salsis. caseo etc. et ab acutis. vt ab aleo. sinapi etc. Lymphetur vinum. Balneetur in aqua decoctionis florum camomille. rose. fenugreci. maluauisci. et aliquando potest addi parum scabiose etc.

¶De pustulis capitis. Capitulum. xj.

Pustule sunt apparata quedam parua nascentia in capite: sicut si aliquis punctus fuisset viticis: aut si pediculi famelici mordicassent eum: sunt namque quedam ampulle multum parue veluti capita parua vberum. ¶Causa huius passionis sunt humores mali: aut humiditates male abundantes in corpore.

¶Signa patent. ¶Cura autem generalis. Fiat purgatio secundum exigentiam humoris peccantis. ¶Particularis cura est talis. ℞. nucum cipressi et foliorum eius: galle muscate: ossium mirabolanorum: cerusse: gallarum: acatie: hypoquistidos: oleum rosaceum: acetum: ceram etc. fiat compositio diuersa secundum quod placet. Non apponatur frigida tamen multum et stiptica nisi in parua quantitate: quia claudunt poros: et forte repercutiunt materiam ad intra. Et si pustule sint recentes: apponatur aqua. si antiqua acetum. Ubi vero iste pustule fuerint liuide: infigatur vsque ad tres dies cum oleo de tartaro: aut cum lixiuio facto cum farina orobi: vel lupinorum. Deinde vngatur isto vnguento. ℞. olei rosati. ℥.i. cere. ℥.ij. cerusse: arsenici: citrini: litargirij: camphore ana. ʒ.ij. fiat vnguentum. ¶Aduertendum tamen: quod cerusa: sulphur: acetum: et oleum ro. cum albumine ouorum competere possunt in pustulis capitis: ex eo quod oia ista sunt desiccatiua: mundificatiua: et consumptiua: vel conuenienter alteratiua: sed non competunt nisi corpore prius mundificato. licet namque cerusa sit frigida ledens neruos: et ossa et etiam fetorem anhelitus inducens. Similiter licet sulphur sit calidum in quarto attractiuum et adustiuum. Et similiter licet acetum inimicetur neruis: et similiter licet oleum rosaceum et albumen ouorum sint frigida: putrefactiua tamen omnia competere possunt: si fuerint repressa in eorum malicia: et in parua quantitate. cerusa namque reprimit maliciam sulphuris: et econtra. Malicia vero cerusse sic frangitur. puluerizetur et ponatur in patella vitreata super ignem et agitetur: deinde abluatur: et tunc nullum facit nocumentum: et iuuamenta eius sunt magna: sulphur etiam nullum facit nocumentum: quia ponitur ab extra: et in parua quantitate: et corpore mundificato: et inungitur alijs. Similiter acetum non nocet: si ponatur in paruo quantitate: ponitur namque acetum vt penetret: et penetrare faciat virtutes aliorum medicaminum. Similiter dico: quod oleum ro. et albumen ouorum competere potest in vlceribus capitis: aut quia vlcera sunt de materia calida: aut quia me

dicamina nimis calida ꝑcesserunt: aut qꝛ timemus aptu
ram vene. Oleum nãq; ro. infrigidat ⁊ deficcat rõne rosa
rum: ⁊ albumen ouoꝝ conglutinat. q̃re in tali cãu bñ ex/
biberi possunt. Et si addatur cū oleo ro. ⁊ albumie ouo
rum: cerusa preparata non nimis valebit.

¶ De tinea. Capitulum. xij.

Tinea est scabies capitꝭ cū squãmis ⁊ crustis:
⁊ cum pilloꝝ euulsione: ⁊ colore cineritio: ⁊
odore fetido: ⁊ aspectu abbominabili.
Cã huiꝰ passionis sunt humores corrupti: q̃
aliq̃n sunt ab vtero: aliq̃n post ꝓp malũ regi
mẽ infantis: aut nutricis. Et q̃nq; eius cã est ꝯuersatio cũ
tineosis: ⁊ aliq̃n est cũ sanie: ⁊ fimo: ⁊ virulẽtia. ⁊ aliq̃n si
ne. Et vtplĩm est magis sicca q̃ȝ humida ꝓp vehemẽtẽ cõ
ruptionem ⁊ adustionem humoris: ⁊ est morbꝰ cõtagio/
sus: ⁊ maxime si sit in iuuenibus ⁊ senibus.

¶ Signa patent in diffõne: qꝛ q̃n in capite appꝫ scabies
spissa crustosa cũ squãmis multꝭ: ⁊ pilloꝝ euulsione: ⁊ eo
rum bifurcatione: ⁊ colore cineritio: sicut est color terre
fornacis: ⁊ odore fetidissimo: tũc tineam iudicabis.

¶ Pronosticatio. Tinea recẽs difficulter curaꝛ. antiq̃ aũt
nũq̃ȝ: aut nõ nisi in longo tempore: qꝛ mala cõplo est an/
tiq̃ta. Et si curaꝛ: raro nascuntur pili.

¶ Cura. Si est puer lactẽs rectificeꝛ regimen nutricis. Et
vngaꝛ puer isto vnguẽto. ℞. ceruse: litargirij: fulligiȝ: gal
laꝝ: antiq̃ꝝ ꝑforataꝝ añ. ℥. ß. ꝯficianꝛ cũ aceto: fece olei
antiq: ⁊ cere quãtũ sufficit: ⁊ fiat vngm. ¶ Uel cũ isto. ℞.
fumiterre: succi scabiose: succi lapacij acuti: succi enule
campane añ. lib. ß. litargirij. ℥. ij. misceanꝛ cũ assungia por
cina antiq̃: ⁊ cũ oleo nucũ ⁊ cera fiat vngm: ista nãq; sũt si
ne ꝑiculo in oĩ etate. Si aũt sint adulti fiat purgatio ꝭm
exigẽtiam hũoris peccãtis: post fiat stuffa cũ herbis com
petentibꝰ obuiãtibꝰ cãe: deinde radaꝛ caput: post lauetur
cũ vrina ꝓpria: ⁊ cũ pãno exicceꝛ. postea malaxeꝛ pix ad
ignem extẽdendo suꝑ pãnũ: ⁊ suꝑ caput ponaꝛ in moduȝ
capelli: ⁊ stet sic ꝑ septem dies: ⁊ tũc auferaꝛ ⁊ laueꝛ mõ
dicto. ¶ Deinde inũgaꝛ isto vnguento. ℞. ellebori nigri:
castorei: teranꝛ: ⁊ cũ aceto: ⁊ oleo laurino distemperenꝛ.

¶ Aliud vngm: qđ antiq̃ssimã tineã ⁊ allopitiã sanat. ℞.
adipis vrsi: arietꝭ añ. ℥. i. fimi muriuȝ: picis liq̃de: olei vsti
añ. ℥. i. ß. ¶ Item aliud excellẽtissimũ ad tineã. ℞. litargi
rij: calcis viue añ. ℥. ij. teranꝛ ⁊ cũ aceto misceanꝛ: ⁊ adiũ/
gatur oleũ myrtinũ. ¶ Item accipe salẽ fuliginẽ: oleum
cõe: ⁊ picem liq̃dam: tere oĩa isimul: ⁊ fac vngm capiti ti/
neosoꝝ capillis tñ ꝑus rasis vel euulsis cũ psilotro: de quo
ꝑus dcm̃ fuit. ¶ Item vnguẽtũ optimũ cõtra tineã: mor
pheã: leprã: malũ mortuũ: ⁊ scabiẽ. ℞ sulphuris viui: el/
lebori albi: argẽti viui: cimini: staphisagrie añ. ℥. ß. pulue
rizenꝛ cũ. ℥. iij. assungie porcine: cõmisce bñ incorporãdo.

¶ Aliud vngm: qđ oẽm infectionem per sciam humanã
curabilem curat: ⁊ sanat: siue fuerit tinea: siue scabies: si/
ue malũ mortuũ: siue morphea: siue qđcũq; aliud genus
infectionis: q̃re bene menti teneaꝛ ⁊ in honore ⁊ reueren
tia habeaꝛ: vt. ℞. ellebori albi ⁊ nigri: sulphuris viui: at/
tramenti: auripigmẽti: litargirij: calcis viue: vitreoli: alu
minis: gallaꝝ: fuliginis cineris: corticũ auellanaꝝ añ. ℥.
ß. argẽti viui extincti: viridis eris añ. ℥. ij. fiat puluis: po/
stea accipe succi boraginis: succi scabiose: succi fumiter/
re: succi lapacij acuti añ. ℥. iij. bulliãt simul ad lẽtũ ignem
cũ fece olei antiq: ⁊ aceto: ⁊ puluis ꝑdictus in fine deco/
ctionis apponaꝛ: ⁊ addaꝛ picis liq̃de. ℥. ß. ⁊ cere qđ suffi/
cit: ⁊ fiat vnguentũ. Istud vngm tante virtutis est ꝓculdu
bio: ꝙ in corpe mũdificato omne genus infectionis cu/
rat: vt dixi. ¶ Sed in tineosis cũ pice nauali potest fieri
capellus: ꝙ in ipsis imponaꝛ capiti: ⁊ freq̃nter innoueꝛ: et
freq̃nter caput ablnaꝛ aut cũ vrina ꝓpria: aut cũ lixiuio
facto cũ cineribus bene cribratis. ¶ Et nota: ꝙ si tube/
do appꝫat: cito spes nõ deerit curationis. vbi ṽo nõ spes
non adest. ¶ Quidã aũt tineam inueteratã curãt cũ em/
plastro facto cũ farina siliginis: ⁊ vrina tauri cũ euulsio/
ne capilloꝝ. Hoc. n. emplꝫ cũ euelliꝛ secũ pilos erradicat:
⁊ radices eoꝝ cũ tinea. Fel ẽt vituli alopitiã diuturnã cu
rat: ⁊ capillos renasci facit: ⁊ furfures capitis mũdificat.

¶ Hic aduertendũ: ꝙ non dꝫ fieri flobotbomia de venis:
que sunt post aures: vt q̃daȝ faciũt: qꝛ talis flobotbomia
sterilizat: sed de venis: que sunt in pulpis auriũ est tolle/
rabile post. 7. ãnos donec sint in etate: in qua possit fieri
flobothomia de brachio. ¶ Et est vlterius aduertẽdum
ꝙ q̃daȝ dubitãt facere flobotbomiã in tinea ꝯfirmata: ꝭ
est in tinea manifesta: lȝ etas ⁊ alia ꝑticularia ꝯueniãt. Et
mouenꝛ ex hoc: qꝛ in variolis ꝯfirmatis nõ cõpetit flobo
thomia. Hic dõm ꝙ insufficienter mouenꝛ: q̃m in vario/
lis ꝯfirmatis nõ cõpetit flobothomia: ex eo qꝛ corruptio
in sanguine est magna valde: vñ eẽt timendũ: ne veneno/
sa mã ⁊ corrupta traheret ꝑ flobotbomiã ad interiora: sȝ
in tinea nõ est sic: q̃m lȝ mã sit corrupta: non tñ intãtũ: nec
ẽt est venenosa sicut in variolis corruptis. Flobotbomiã
igiꝛ in tinea: vbi etas ꝯsentiat: ⁊ alia ꝑticularia ꝯueniunt
formidare nõ opꝫ. ¶ Aduertẽdũ insuꝑ: ꝙ non approbo:
ꝙ ꝓp tineã aliq̃d in aures instilleꝛ: vt q̃dam faciũt inicien
tes medicamina in auribus: cũ multi alij modi curatio/
nis securiores inueniãnꝛ: ⁊ medicamina auribus iniecta
possunt auribus non parũ: sed valde nocere. ¶ Dico isuꝑ
ꝙ galle antique intm̃ ꝙ ꝑforenꝛ: sunt meliores q̃ȝ recẽtes
⁊ virides in cura tinee: ex eo qꝛ galle recentes ⁊ virides
nimis coartãt ⁊ constringũt. ¶ Insuꝑ aduertendũ: ꝙ q̃/
dam dãt cachimiã per os: qđ non laudo: cũ non sint ad/
ministrãda talia mineralia per os: ex eo qꝛ sunt q̃si vene/
nosa: sed bene tollerabile est: ꝙ terra sigillata admistreꝛ
per os in pua q̃ttitate: ⁊ ꝑcipue q̃n cũ alijs misceꝛ. ¶ Et
est intelligẽdũ: ꝙ tineosi q̃n scalpũt se in ꝑncipio sentiunt
magnã delectationem: qꝛ separat discõuenies a ꝯueniẽ
tib: ⁊ postea sentiũt magnuȝ dolorem: qꝛ trahunꝛ hũores
corrupti pũgitiui: ⁊ ꝓpter solõnem cõtinuitatis. ¶ Ulti/
mo aduertendũ: ꝙ in tinea est magnus fetor. Et causa est
qꝛ tinea vtplĩm fit ex humoribus calidis corruptis: ⁊ po
tissime ex sanguine corrupto.

¶ De pediculis lẽdibus ⁊ zechijs. Caplm. xiij.

Pediculi: lẽdes: ⁊ zechie: siue piatones sunt q̃
dã aĩalia ꝑ putrefactionẽ genita iuxͣ cutem.
¶ Cã sunt hũores nõ bñ regulati a nã quos
nã ꝓpellit ad cutẽ ꝑ viã cuiusdã desudatio/
nis. Et qꝛ mã ista hũoralis g̃ssa est: stat iuxta
cutim: vñ calor agẽs in eã quodãmõ deficcat eã ⁊ gene/
rat inde q̃dam pellicula: ⁊ in ea includiꝛ vapor cũ aliq̃li
calore: q agit in mãm ipsam ebullire faciẽdo: qꝛ trahitur
ad calm ⁊ humidũ: ⁊ sic mã illa suscipit spm̃ vite: seu vi/
taȝ: ⁊ generanꝛ inde aĩalia q̃dam in capite: aut i toto cor
pore: aut in assellis ⁊ pectine. Sed ista: que generanꝛ in
pectine: ⁊ in assellis: appellanꝛ zechie: seu piatones vul/
gariter. Et ex pꝫe hũidiori generanꝛ pediculi. Et ex parte
magis sicca lẽdes. Et ex mã media ad viscositatẽ tenden
te generanꝛ zechie: que adherẽt pectini: ⁊ assellis: gñan/
tur aũt ista aĩalia ex quolibet q̃tuor humorum.

¶ Cã aũt põt eẽ malitia regiminis: vt crapula: comestio ca/
staneaꝝ: ⁊ ficuũ recẽtiũ vel siccaꝝ. nã comestio ficuũ viri
diũ. ⁊ siccaꝝ absq; amigdalis: ⁊ nucibus: pediculos i oĩ
bus hoibꝰ multiplicat. Comestio ṽo alleoꝝ cũ nucibꝰ et
amigdalis destruit mãm: ex qua pediculi generantur.
¶ Itẽ ꝯuersatio ⁊ vsus cũ hoibꝰ imũdis: in q̃bꝰ pediculi
generanꝛ ⁊ multiplicanꝛ dat cãm ad pediculos generan
dos: ⁊ ꝑcipue viatoribus: ⁊ facientibus itinera longa ꝑ
terram: ⁊ aq̃s: ⁊ mare: ⁊ ꝑcipue cũ iacẽt: ⁊ fricanꝛ in alie
nis lectis ⁊ pãnis imũdis. Item cã generationis eoꝝ est

imundicies hoīum:cū ipsi per se ēt sunt imūdi:ꝛ mutatio aquaꝝ:ꝛ multus laborꝛ ꝛ sudorꝛ:ex qbꝰ multiplicaṫ in corpore sordicies:cū nō abstergaṫ sudor. ¶ Itē idē opaṫ tarda mutatio vestiū:seu negligētia mutādi pānos lineos ꝛ laneos:nā in pānis laneis magis multiplicantur q̄ȝ in lineis:plures multiplicātur sordicies : ꝛ retinētur pp eorū raritatē:ꝛ spōgiositatē:ꝛ sic in eis plus ꝛ sepius fiūt pediculi q̄ȝ in lineis. Et ex ista cā deferētes pānos laneos ꝛ nō lineos:vt fratres obseruātie:sepius alijs hoībus idigent pānis mūdis:balneis:ꝛ fricationibus. Ea aūt: que pediculos destruūt:ꝛ venire nō pmittūt:sunt oīa ꝯria:ꝛ iō opꝫ vt pediculosi studeāt in vsu balnei:ꝛ fricationū:ꝛ omniū rerum:que cutim:ꝛ totū corpus abstergūt ꝛ mundificāt specialiter circa superficiem cutis:ꝛ est conueniens ꝛ vtile:vt tales pānos mutent quāto plus possunt:ꝛ sint panni:qui carni adherent linei pāni:ꝛ lecti sui linteamina sepissime mutentur:si possibile fuerit.

¶ Signa. Qñ ista gñanṫ ex sanguine : potissime pediculi trahūt ad rubedinē. Qñ ex cholˀa:ad citrinitatem. Si ex flate:ad albedinē. Si ex mel̃a:ad nigredinem.

¶ Pronosticatio. Si multiplicanṫ pediculi maxime ppter cās intrinsecas:signt morphеam:aut leprā:qꝛ calor nālis diminuitˀ nō potēs regere māṁ vt opꝫ:pp q̄ calor extraneus incipit ebullire. Si aūt euenerit pp cās extrinsecas: significat pauptatem:aut vite ignauiā. pauperes nāq̄ȝ et religiosi pp comestionēȝ assiduā cibarioꝝ flaticoꝝ ꝛ melācbolicoꝝ abūdant pediculis:ꝛ simil'r hoīes bestiales: qui de cultu sui corporis parum:vel nihil curant.

¶ Cura. Utaṫ cibis laudabilibus:ꝛ purgeṫ corpꝰ ſm exigētiam humoris peccātis. Utaṫ exercitio tpato : balneis aque salse nāliter aut artificial'r. Mutet vestes sepe. ¶ Et si corpus est nāl'r cal'm:vngaṫ isto vnguēto. Extinguatur argētum viuū:ꝛ cum litargirio:aceto : ꝛ oleo misceatur: ꝛ vngatur ex eo cingulus factus ex filis laneis:cum quo pediculosus cingaṫ:ꝛ iterficienṫ oēs pediculi. ¶ Si aūt corpus fuerit fride complōnis. ℞. auripigmēti:olei:amigdalaꝝ amaraꝝ:ꝛ aceti:ꝛ inungaṫ corpus:aut corrigia: seu cingulus:vt supra:ꝛ carni applice ṫ:ꝛ hoc est ꝯgruuꝫ in religiosis. ¶ Aliud. ℞. arsenici rubei:staphisagrie:ellebori albi:baurach añ. terātur ꝛ misceātur cū aceto : et fiat inūctio decē diebus ꝯtinue:ꝛ dimittaṫ sic omni die cū vnguēto per horā:ꝛ postea abluaṫ cū aq̄ cal'a. ¶ Aliud. Suffumigenṫ pāni omni die cuꝫ elleboro albo:vel lupinis:aut cum ciclamine.i.cū pane porcino:vel cū folijs citri. ¶ Experimētum cōtra pediculos:ꝛ lēdines : ꝛ pellicíatos in q̄cūq̄ pte corpis sint. ℞. thuris:myrrhe : aloes añ. ʒ.i. misceātur cum lardone porci:ꝛ inūganṫ ptes:vbi generātur. ¶ Experimētum ad idē in omni pte corporis sumātur grana staphisagrie:ꝛ pistētur:ꝛ misceātur cum vino acerbo deinde approximeṫ liniēdo ptes vbi generātur. ¶ Ibi nota:q̄ staphisagria:que vocaṫ herba pedicularis a tota specie interficit pediculos ēt in auribus: ꝛ iō teritur ꝛ pulueriçaṫ:ꝛ supra carnes crudas aspgiṫ:ꝛ datur auibus:ꝛ occidit pediculos. Ubi aūt velis aues bene mūdificare a corruptionibꝰ:pulueriꝫeṫ aloes ꝛ aspergatur supra carnes crudas:ꝛ dētur volatilibus de rapina viuētibus. ¶ Aduerte : q̄ purgato corpe ſm exigentiam humoris peccātis sola mūdicia corpis ꝛ cutis:facta cum balneo aque decoctionis absynthij : ꝛ cum cōtinua pmutatione pānoꝝ lineoꝝ alboꝝ mundoꝝ lecti: ꝛ vestimentoꝝ impediret gñoneꝫ pediculoꝝ:ꝛ gñatos destrueret. ¶ Et ꝯr aduertēdum:q̄ multitudo pediculoꝝ est signum pmum ad lepraꝫ pro tāto : q̄ꝛ sicut lepra generaṫ ex humoribus corruptis cū diminutione caloris naturalis:ꝛ ebullitione caloris extranei:ita ēt pediculi gñantur ex humoribus corruptis:cum in eis icipit fieri ebullitio: lꝫ nondū fit tāta mōe corruptio cum sit gño pediculorum. Cum igiṫ incōpletum pcedit cōpletum:seqtur q̄ pediculi:vbi est corruptio incōpleta:pcedūt leprā:vbi e st corruptio cōpleta. Non obstāte:q̄ mā pediculoꝝ suscipiat spiritum vite:ꝛ in lepre fit corruptio ꝛ mortificatio:sed hoc signum non est necessariū signū aduētus lepre : sed est signum remotū:qd̄ potest multis modis impediri:vt dcm̄ est in curatione:lꝫ.n. veniant pediculi per viam mundificationis:non tñ veniūt perviā mūdificationis cōplete:qꝛ spūs vite in mā pediculi susceptus ex putrefactione traxit originē. ¶ Ultimo intelligēdū:q̄ pediculi ptim generātur a calore nāli māꝫ pellēte ad exteriora:que circa cutē expulsa:ꝛ nō regulata a calore nāli:ꝛ ibi retēta recipit calorem extraneū:ꝛ ppter sui dispōnem putrefit ꝛ corrūpitur:ꝛ tandem materia illa cum declinet ad calidum et humidum suscipit spm̄ vite:sicut contingit in alijs aīalibus generatis per putrefactionem.

¶ De magnitudine capitis pueroꝝ. Capl'm. xiiij.

Accidit aliqñ pueris:vt exeāt cū magno capite ꝛ post exitū augmētetur vltra modū. Et hˀ cōtingit aut vētositate grossa gñata in capite:aut ex aggregatione aque iclusе in eo : et eius cā sepe est obstetrix:que cū eruit ēx infantem:cōprimit caput:ꝛ ꝯīr orificia venaꝝ:ꝛ currit sub cute sanguis aquosus:ꝛ aliqñ sola hūiditas : ꝛ qñq̄ hec humiditas est inter craneū ꝛ cutē:ꝛ tūc appet tumor. ꝛ si comp̄matur digito:cedit ꝛ sentit eger dolorē ꝛ mordicationem in ptibus extrinsecis. Aliqñ aūt est iter craneū:ꝛ piam mrem:ꝛ durā mrem:ꝛ tūc eger sentit grauitatē interius:ꝛ cuꝫ difficultate claudūtur oculi. Et aliqñ nō possunt claudi:assidue ēt lachrimātur:ꝛ stāt apti intuētes in vnum locū:ꝛ hec non curaṫ:vt dicit Auic. Si vō fit extra craneum:ꝛ humiditas non sit multa:incidaṫ cutis ſm latitudinem. Si vero multa fuerit:seceṫ in cruce:ꝛ in pluribus vicibus euētur:deinde cū lixiuijs ꝛ vnguētis conuenientibus cureṫ. Et si caro nō generaṫ:considera colorē ossis. Et si os fuerit alteratū:radatur leuiter. Si vero humiditas sit pauca:aut ventositas:purgeṫ caput nutricis cum hyeris magnis. Et caueat ab oībus ventosis: deinde in naribus pueri iniciaṫ oleum amig. amaraꝝ cū oleo de been. vel cum aqua maiorane:deinde fiat emplastruꝫ capiti de olibano:sarcocolla:serapino:gūmi arabi. amigdalis amaris:aut pisteṫ alleū cū cortice cū modico olibani:ꝛ appliceṫ capiti raso:deinde mitte in naribꝰ de felle lucij:puitas aūt capitis inālis non curatur.

¶ De dolore capitis. Capl'm. xv.

Soda:siue dolor capitis est accñs ꝯñs malā complōnem. Et qñ dolor apphēdit totum caput appellatur cephalea : aut douū. Et qñ apphendit medietatē capitis : appellaṫ emigranea. Quādo vō apphēdit minus medietate:appellatur clauus. Et si fuerit tenens totum caput:ꝛ adeo fortis ꝛ habituatus:seu antiquꝰ:q̄ patiens non possit tolerare magnam claritatem:nec altam voceꝫ appellatur dolor galeatus.

¶ Et causa huius in genere est triplex. s. mala complo:ot diuersa solutio continui:aut vtrūq̄. Cāe.n. extrinsece sunt multe:aut est casus. Percussio āt est caliditas solis:ignis aeris:aut vnguētum cal'm:aut frigiditas aeris : aut vnguentoꝝ frigidoꝝ aut humiditas aquaꝝ : aut vnguētorum ꝛc̄. aut:est insufflatio fortis ventoꝝ meridionaliuꝫ: vel septentrionalium. aut vapores eleuati a rebus extrinsecis:sicut a cadaueribus:ab assa fetida : ab aromatibꝰ: vt lilio:musco:ꝛc̄. aut cū respiciūtur putei antiq̄: aut motus magnꝰ aīalis:vt fortꝫ ira ꝛc̄. aut corpalis:vt cursus: saltꝰ:coitꝰ:aut supfluꝰ somꝰ:aut replo:aut assūptio fumosoꝝ:seu vaporosoꝝ ciboꝝ:vt allea: cepe:pōri:ꝛ vinū potēs:ꝛ vinū nouū:fructꝰ:ꝛ nu. ꝛ sil'es cibi:aut tribul'somꝰ:

vt tonitrui ⁊c̄.aut nimia cooptura capiti.¶Et signa ha/
rum cāarum hn̄t ex rōne ab īfirmo ēt p visum:tactuꝫ:iu/
uātia:⁊ nocētia. Cōsiderecꝫ ēt si color est rube⁹: aut citri/
nus ⁊c̄. Tāgatur si ex calitas:aut friditas ⁊c̄. ¶Cāe in/
trinsece sunt duplices:cū mā:⁊ sine mā. Et cognoscunt. Nā
si caput est graue:similr̄ si inclinet ⁊ subito elleuet:⁊ sen/
tiatur ꝑturbatio:aut ēt appareāt supfluitates descende/
re ad palatū:oculos:aut nares:signū est:ꝙ cū mā:si non:
nō. Dolor aūt fortis antiqu⁹ galleatus aduenit pp̄ q̄sdaꝫ
cās extrinsecas:⁊ pp̄ q̄sdā itrinsecas. ¶Cause extrinsece
sunt due. Prima est freq̄ns ⁊ multa comestio ciboꝝ vapo
rosoꝝ:sicut sunt allea:cepe:⁊ similia:de q̄bus supra dcm̄
est. Alia cā est nimia cooptura capitis:sicut cōtingit his:
qui in pueritia assuescunt nimie coopture capitis:⁊ semꝑ
in etatis ꝓcessu:in sui capitis cooptura addēdo ꝓcedunt:
qn̄qꝫ duplādo:qn̄qꝫ triplādo caputia:vel birreta: ⁊ qui
qn̄qꝫ assuescunt in pueritia portare pelles in caputio: ex
hac.n.nimia capitis cooptura caput nimis rarificat:ca/
lor inatus resoluit:⁊ ex ꝯsiti caput vehemēter ifridatur:
⁊ tādem mortificat. Cause intrinsece sunt due.s. fortis et
intēsus cerebri sensus:⁊ cum hec debilitas nālis eius.

¶Pronosticatio. Urina vt subiugaliū ꝑtem capitis dolo
rem:aut futurū significat. Item vrina cū circulo opaco si
gnificat dolorē capitis. Item vrina alba ⁊ tenuis in febri
bus acutis sine crisi significat dolorē capitis:eo ꝙ mā re
pit ad caput. Item oīs dolor capitis tollēs somnū ⁊ cibū
est mortalis. Item dolor acutissimus cū alijs malis signis
est signū ꝑnitiosum:lꝫ sepe significet crisim:⁊ tūc est cum
signis bonis. Item dolor antiqu⁹ galeatus inter oēs est
peior difficilis cure:⁊ freq̄nter in sempiternū incurabilis.
Item oīs dolor cū reumate malus:q: oēm rectā opōnem
impedit. Item dolor ad quem seq̄tur apostema: eductio
oculoꝝ:aut nimia submersio est mortalis. Item dolor ca
pitis repērimus cuꝫ voce malus: q: apopliam significat.
Item ꝑuatio doloris capitis in febribus acutis mala:q:
significat stuporē. Si vero dolor fit cū mā:tūc adest gra/
uitas capitis ⁊c̄. ⁊ tūc aut sanguis est in cā: quod scitur
ex rubedine caloris faciei:ex aprione venaꝝ in albo ocu/
lorum:ex saliua dulci:ex insomnietate q̄dam:⁊ ex augmē
tatione doloris in aurora omni die vsqꝫ ad tertiam. Et
tunc flobotbomet cephalica:si cōplexio:etas: ⁊c̄. cōsense
rint:si non vētosetur:ligent ⁊ fricētur membra opposita.
Utatur cibis generātibus paucū sanguinē cū stipticitate:
vt aggresta:vino granatoꝝ ⁊c̄. Uino vitet vinū:siue cau/
sa sit calida:siue frigida eo ꝙ a ꝓꝑetate debilitat neruos:
⁊ facit trāsire supfluitates ad caput:q: ꝑcutit mētem assel
let bis in die. ⁊ si non fiat clystere. ¶Deinde alterent frōs
⁊ timpora cū isto. ℞.olei ros. vel violati. ℥.ij. aque rosate
℥.s. aceti. ʒ.i. hoc.n. cōuenit ꝓhibēdo ascensum vaporuꝫ:
⁊ alterādo caput:ac ēt cōfortando:q: stipticū. Ubi vō vir
tus esset debilis: vt in īfante albo:⁊ in sene:⁊ textura ca/
pitis rara:tepidū administret:q: fridum inimicū neruis
ꝯ afor. ¶Si vero dolor ꝑseuerauerit:tūc cōpetit hoc so/
lutiuū. ℞.prunoꝝ damascenoꝝ. xij. tamarindoꝝ. ℥.i. flo/
ruꝫ boraginis:⁊ buglosse an̄. ℥.s. ordei. ℥.ij. coq̄nt in lib.
s. aque:⁊ bulliāt vsqꝫ quo ceperit virtutē haꝝ reꝝ ⁊ col/
latur e īfundat per noctē mirabolanoꝝ citrinoꝝ. ʒ.i.s. vel
ij. ⁊ de mane cum manibus exꝓmatur:deinde addatur. ℥.
s. zucchari albi ⁊ nō rubei:q: illud est calidius melle:de/
inde addatur cassie mūde. ℥.i. vel. ʒ.x. ꝯm diuersitatē cor/
porum:⁊ in aurora tribuat:⁊ parū dormiat: sed cum in/
ceperit operari:nō dormiat. Deinde obseruent consueta
precepta medicoꝝ:que nō recitātur:q: practicātibus de/
bent esse nota. Hoc enim medicamē conuenit:q: que pro
sunt cholere ꝓsunt sanguini alterato:ita dicit Uiaticus se
cūdo libro:canone de causa doloris capitis:deinde capi/
ti approximetur medicamē frigidum remouēs caliditā

tem:⁊ lenitiuū remouens resolōnem cōtinui:sicut incor/
porādo semel altee: aut alia frigida cum aceto ⁊c̄. ¶Si
aūt dolor ꝓueniret ex cholera:qđ scitur ex mordicatio/
ne:⁊ adustione cū pūctura:⁊ vigilijs cum citrinitate cor/
poris:non tn̄ cum multa grauitate capitis: auget tamen
dolor de tertio in tertium: ⁊ maxime in tertia hora diei:
⁊ tūc magis infestat ante cibum. ¶Et tūc si cholā est sub
tilis digerat cum isto. ℞.endiuie:scariole an̄. M.i. sūmi/
tatum papaueris albi. ℥.ij. quattuor seminum frigidoruꝫ
cōmuniū. M.s. vuaꝝ mundataꝝ. ℥.s. bulliāt in lib. ij. aq̄
vsqꝫ ad cōsumptionem tertie ꝑtis: collatura syrupizetur
cum zucchoro:de quo detur singulo mane. ℥.ij. vel circa
cum duplo aque tepide ꝯm antiquos: ꝯm vero moder/
nos cum aquis ꝯuenientibus:vt aqua endiuie ⁊c̄. Si co
lera esset grossa:addatur radicū acori:⁊ ciperi. an̄. ℥.i. se/
minis:basiliconis:anisi:feniculi. an̄. ℥.s. tūc nō ponat pa/
pauer:q: ingrossat. ¶Syrup⁹ magistralis. ℞. osizacha
re:syrupi de endiuia. an̄. ℥.i.s. syrupi nenufaris. ℥.s. q: ifri
gidat:⁊ dirigit virtutem alioꝝ ad caput:aque endiuie. ℥.
iiij. aque capilli veneris:aque buglosse. an̄. ℥.i.s. ⁊ sic de
alijs aquis frigidis ꝯm ꝙ medicus querit plus vel mi/
nus infrigidare ⁊c̄. pro duabus vicibus. Solutiuum ad
idem:⁊ ꝑmo in forma liquida. ℞.floꝝ violaꝝ:nenufaris.
an̄. ℥.i. floꝝ. sticbados arabici. ʒ.i. q: dirigit ad caput. pru
noꝝ damascenoꝝ. xij. tamarindoꝝ. ℥.i. vuaꝝ passaꝝ: or/
dei. an̄. ℥.ij.s. mirabolanoꝝ citrinoꝝ gumosoꝝ infusoruꝫ
per noctem in. ℥.vj. ꝓdicte decoctionis. ℥.s. vel circa ꝯm
quātitatem māe ⁊ tenoreꝫ virtutis exꝓmatur fortiter de
mane:deinde addatur cassie mūde. ℥.i. aliquādo si passio
esset fortis:additur de electuario:de succo rosarū. ʒ.i. vel
ij. Ad idem in forma confectionis. ℞.electuarij de succo
rosarum. ʒ.iij. cum zuccharo fiat bolus:⁊ deauret:⁊ ad/
ministretur in aurora: vel. ℥.s. de dyaprunis:⁊ sic de alijs
confectionibus ꝯuenientib⁹. In forma pillulaꝝ. ℞.reubar
bari. ʒ.ij. masticis. ℈.i. scamonee ꝑparate:spice nardi. an̄.
℈.s. fiat magdaleon cuꝫ succo apij:⁊ cū vino:dosis est. ʒ.
i. Et nota:ꝙ pillule cōmuniter:in soda sunt meliores q̄z
potiones:deinde vngat caput oleo. ros. nenufarino:aqua
rosata:⁊ sic de alijs infrigidātibus. ¶Si vero mā dolo/
rem capitis cāns sit frigida:tūc aut est cum reumate:aut
sine:cognoscit tamen ex colore albo:somno graui:multi
tudine supfluitatum:frigiditate capitis:⁊ timporum do/
lor non est acutus:sed grauis valde adest ibi fastidiū pi/
gritia: vrina est alba ⁊ spissa:egestio non est tincta: multi
plicatur dolor cum grauitate in nocte:etas:tp̄s: ꝯsuetu/
do:regio: regimen p̄teritum:⁊ sic de alijs consentiunt:⁊
sic de multis alijs signis: que habent ex consideratione
rerum nālium non nālium: ⁊ p̄ter nām. Considera ēt si/
gna sumpta ab actione lesa q̄litate mutata exeūte muta/
tor vt patuit supra explicādo signa aliqua de his. ¶Si
ergo mā non reumatizat digerat cum isto digestiuo. ℞.
radicum ciperi:acori. an̄. ℥.ij. astrologie rotūde. ʒ.ij. inte
riorum squile. ℥.i. vtriusqꝫ saluie:centauree minoris:ma
iorane:folioꝝ lauri:betonice. an̄. M.i. rute:ligritie:rosa
rum. an̄. M.s. seminis anisi:siseleos:floruꝫ roris marini.
an̄. ℥.s. vuaꝝ passaꝝ modo dataꝝ a nucleis. ℥.i. vtriusqꝫ
sticbados. ℥.s. aceti albi. ℥.i. decoq̄ntur in sufficiēti quan
titate aque clare:deinde cum melle ⁊ zuccharo. an̄. lib. s.
syrupizetur ꝯm artem: vbi vero mā esset multum frigida
possunt addi species he. scꝫ gariofilorum cubebarum:pi
ce:piperis. an̄. ʒ.i.s. ⁊ erit delectabilior. dosis cōmunis
est singulo mane. ℥.ij. cum duplo aquarum conuenien/
tium. Recepta magistralis. ℞.syrupi de sticbados oxi/
mell' ꝯpositi. an̄. ℥.i. oximel' sq̄litici:mell' ro. an̄. ℥.s. det cū
aq̄s distillatis: vt aq̄ saluie betonice. an̄. ℥.ij. aq̄ mellisse. ℥.
i.s. aq̄ floꝝ roris marini. ℥.s. ⁊ sic d̄ alijs: vt aq̄ radicū ⁊c̄.
⁊ aromatizet cū modico pl'uere nucis mus. ⁊ gariofilo/

rũ:vel põt dari cũ.ʒ.v.aque decoctionis sticbados:nucis
muscate:anisi:saluie.añ.ʒ.s.zucchari rub.ʒ.ij.⁊ sic d alijs
appropatis.¶ Si vo mã frida reumatizet.℞.folioꝝ cy/
pressi:saluie.añ.M.ij.ligni aloes.ʒ.ij.nucis muscate:nu
cis cypssi.añ.ʒ.s.bulliãt in aq̃ ꝯueniẽti mellis electi:zuc
chari rubei.añ.lib.s.syrupizet:sicut decet def cũ aqs:vt
sup.¶ Euãntia fřa de capite.p pillule cocbie Rasis de/
scripte 9° Almãsoris cap.i.valde ꝯueniũt: dosis cõis ẽ.ʒ.
i.Alie ad idẽ.℞.pillulaꝝ cochiaꝝ.ʒ.ij.pulpe collognti/
de:bdelij.añ.ʒ.i.vel.i.s.reformẽt cũ syrupo de sticbados
vel cũ aqs maiorane:betonice:saluie.añ.quãtum sufficit
dosis est.ʒ.i.Ad idẽ pillule cocbie Galieni. Ad idem in
forma liqda.℞.yerepigre.ʒ.s.agarici.ʒ.i.spice croci.añ.
℈.s.salis gẽme gra.i.distempetur cuꝫ aqua decoctionis
sticbados:saluie: nuc.mus.⁊ anisi.ʒ.v.vel.iiij.⁊ est cõis
dosis.¶ Recepta tñ magistralis pillulaꝝ est.℞.pillulaꝝ
cochiaꝝ:pillulaꝝ de yera.añ.ʒ.s.reforment vt sup:⁊ fiãt
septẽ pillule:deinde euãta mã ꝯfortet cerebꝝ.¶ Pomuꝫ
ergo ꝯueniẽs.℞.ligni aloes:sticbados:calamẽti: stora/
cis:calamite añ.ʒ.i.laudani puri.ʒ.s.nucis mus. gariofi.
seminis basiliconis añ.ʒ.s.pulverizẽtur:⁊ cũ aqua rosa/
ta:⁊ maiorane:in qb⁹ sit aliqd de musco fiat pomũ.Pro
diuitibus aũt addat ambra:⁊ erit validus.Loco ẽt aq̃ꝝ
potest addi de balsami oleo:aut de lilio:aut de castoreo.
Ad ideꝫ vꝫ odorare nigellã torrefactã in sindone ligatã.
¶ Si vo melña sit cã doloris capitis:cuius sig⁹ sunt p̃uẽ/
tas coloris:q̃ fuscus plũbeus:vel citrinus:friditas capi
tis ⁊ timpoꝝ:somnia terribilia:vria glauca:subtilis:ege
stio fetida:citrina:vel nigra: dolor auget post nonã vsq3
ad solis occasum:etas:tps ⁊c̃.¶ Digestiuũ cõe.℞.bora/
ginis:buglosse añ.ʒ.i.s.radicũ feniculi petrosilij:cipi:aco
ri añ.ʒ.i.iteriorꝝ sqlle.ʒ.i.maiorane:saluie: betonice: fo/
liorũ lauri:mellisse:fumiterre añ.M.i.se.anisi: maratri:
basiliconis:assari añ.ʒ.ij.ligritie rase:vuaꝝ passaꝝ mun
dataꝝ añ.ʒ.i.vtriusq3 sticbados:floꝝ rorismarini añ.ʒ.ij.
floꝝ buglosse:boraginis añ.ʒ.ij.aceti.ʒ.i.bulliãt in cõue
nienti aqua:⁊ cuꝫ melle ⁊ zucchbaro añ.lib.s. artificialis
syrupizent:de isto datur.ʒ.ij.cũ aq̃ tepida: vel cum aqs
appropatis.¶ Recepta magistralis.℞.syrupi de epitbi
mo.ʒ.i.s.oximellis sqlliti ci:syrupi de fumoterre añ.ʒ.s.
misce:⁊ cũ.ʒ.vj.aque boraginis:buglosse:saluie:nenufa
ris añ.def in mane.¶ Ad idẽ.℞.syrupi de epitbimo:sy/
rupi de fumoterre añ.ʒ.i.oximellis sqlliti ci: syrupi de sti
cbados añ.ʒ.s.aque saluie: betonice: buglosse : mellisse
añ.ʒ.ij.fiat iulep p duabus vicib⁹:⁊ aromatizet cũ mo/
dico nucis mus.¶ Et nõ: q digestiua mãe fride capitis de
bẽt actu eẽ cal'a:vel tepida. Euãntia p:si pillulis cocbijs
addat ellebori nigri:sene ⁊ epitbimi ꝯsolati añ.℈.i.ita q
dosis sit.ʒ.i.ꝯueniũt. Ad idẽ valẽt pillule de lapide lazu
li:de lapide armeno:vt pꝫ p Mesue i antidotario.¶ Ad
idem in for⁹ liqda.℞.mirabolanoꝝ chebuloꝝ añ.ʒ.i.tur
bitb.ʒ.i.pistẽtur:⁊ bulliãt in lib.i.aque clare:⁊ in fine q̃si
decoctionis addat sene:⁊ epitbimi añ.ʒ.i.s.⁊ nõ ponant
in pn°:q: resolueret eoꝝ vtus:⁊ de p̃dicta colatura dulco
rata cũ zucchbaro albo dent.ʒ.iij.vel.iiij.in mane.In for/
ma ꝯfectionis potest dare de diasene.ʒ.iiij.vel circa in die
seq̃nti in aurora.tribue g de aurea alexãdrina.aut de ty/
riaca antiq̃ añ.ʒ.ij.cũ.ʒ.iiij.boni vini:pñt eẽ decoq in vi/
no gariofili:nux musca.⁊c̃.maxime in senectute:⁊ in hye
me.¶ Deinde empl'm ꝯueniẽs capiti.℞. marubij:absyn
thij:rosaꝝ:floꝝ camomille:mellilori:bulliãt in aqua:cui
addat lib.s.farine fenugreci:emplastretur caput rasum.
¶ Sacculus ad idẽ.℞.sticbados:camomille:calamẽti:
maiorane:folioꝝ lauri añ.M.i.nucũ cipssi: corticũ citri
añ.ʒ.ij.nucis musca. gariofili.añ.ʒ.i.macis:spice:ciperi:
calami aromatici:pipis nigri añ.ʒ.s.ex his pulverizatis
fiat sacculus cũ pãno scarlatino:⁊ ex his potest fieri vn/

guentũ:aut cerotũ additis cera:rasina:oleis lilij: nardinis
costi ⁊c̃.Et si ex his p̃dictis:aut ex aliqbus eoꝝ suffumi/
getur caput vna cũ thure:ligno aloes:vernice: myrrha:
nuce muscata:iuuabit.¶ Fiat lixiuiũ:i quo decoq̃tur sti
cbados:flos camomille:folliculoꝝ sene:folioꝝ lauri:san
suci:assari añ.M.s.Clysteria ꝯueniẽtia ⁊ sil'r lotiones po
nũtur ifra.Ubi vo mãe cãntes dolorẽ capitis fuerũt cõ/
posite.signa erũt cõposita sil'r:⁊ cura dꝫ esse cõposita ag/
gregãdo remedia supius dicta sm magis ⁊ minus:iuxta
dñium humoris peccãtis in tali mixtura.Et si isto modo
nõ curet pñt fieri duo cauteria.lꝫ nõ sint in vsu;Unum in
anteriori pte inter frontẽ: ⁊ iũcturã.Aliud in posteriori
pte inter duo cornua capitis: ⁊ reperta sunt iuuare:vbi
alia nõ ꝯtulerint.Si vo dolor capitis ꝯuenerit p cõmu/
nitate:seu ex cõpassione alterius mẽbri mãdãtis; q: lꝫ ta
lis mã:a qua pẽdet:nõ sit in capite per eẽntiaꝫ: sꝫ ab alio
mẽbro sibi cõmunicet per viã deriuationis:seu defluxus
hoc ꝯtingit multipl'r sm diuersa mẽbra mãdãtia. Naꝫ si
ꝯueniat a stomacho scit per grauitatẽ stomachi:nauseã
vomitũ:fastidiũ per maliciã digõnis ⁊c̃.⁊ tũc si chol'a pec
cat in stomacbo:dolor magis infestat caput ante cibuꝫ:si
ex flegmate:vel melña magis post.¶ Nota tamẽ: q ois
dolor capitis a stomacho a q̃cũq3 causa sit:minor est post
cibũ.q: cibus impedit ascensum illoꝝ vapoꝝ.Si ex epe
sentit dolor in hypocũdrio dextro:dolor est magis in de/
xtra pte capitis pp colligãtiam.Si ex splene: est per op⁹.
Si ex vẽtre:dolor est in anteriori pte cũ alijs signis dicen
dis infra suo loco.Si ex matrice:dolor est circa occiput
cum gurgulatione matricis;⁊ sic de alijs.¶ Et tũc p cu/
ra reqritur duplex intẽtio.Prima est curare mẽbrũ man
dãs alterãdo:euãndo:deinde ꝯfortãdo.Scða est ꝯforta
re:mũdificare mẽbruꝫ:cui mãdat.scꝫ caput:ne recipiat.
Si vo dolor ꝯueniat ex vẽtositate in capite: qð scitur ex
tonitru ⁊ strepitu:⁊ motu de loco ad locũ: tũc abstineat
a vaporosis:vt ab alleis ⁊c̃.⁊ si eget purgatione purge/
tur.Et si ꝯuenerit ex vẽto:vngat caput ex oleo ro.⁊ mir
tino:simil'r distilet in auribus ⁊ naribus aliqd de bis vta
tur zucchbaro cum coriãdro.Ubi causa sit frigida corpo/
re mũdificato odoret muscũ ambrã:suffumiget cũ aniso:
spica nardi:folijs lauri:vngat caput oleis calidis:vtatur
aurea alexãdrina.Ubi vo causa sit calida corpore mũdi
ficato odoret rosas:violas sandalos:camphoraꝫ:⁊ aquã
rosatam:vngat caput oleis frigidis:⁊ vtat rubea troci /
scata.Si vo dolor veniat ex v̉mibus qð scit ex corrosio/
ne:dolore acuto pũgitiuo:pruritu nasi:⁊ sic de alijs: cu/
ra est remotio cause añtis qð dicet in capi.de vermibus:
vt q: purget caput:⁊ olea de absynthio:⁊ amigdal' ama
ris iniciant per nares ⁊c̃.¶ Si vo ꝯueniat ex debilitate
cerebri:qð scit ex magno sensu eius:ẽt q: a quacũq3 faci/
li causa ledit:⁊ tũc purget caput si expedit:deinde vtatur
cibis facilis digõnis:⁊ sũme abstineat a vino potenti ⁊c̃.
deinde vtat oleis ⁊ conditis ꝯfortãtibus.¶ Si ꝑpter fe
brem:confortet caput cũ oleo rosato:mirtino ⁊c̃.Et ideꝫ
fiat:si ꝯuenerit a supfluo coitu vtendo:tũc cibis: resum/
ptis:vt vitelis ouoꝝ ⁊c̃.Si ex ꝑcussione vngat loc⁹ oleis
confortãtibus:vt rosato:mirtino ⁊c̃.deinde flobothome
tur si adsit conueniẽtia particularis:si non clysterizetur:
deinde def medicina laxatiua.Et si est vulnus: alteretur
mala complexio:⁊ sic vltra sm intentiones: que occur/
rent medico.¶ Cura aũt doloris capitis ex ebrietate est
vt statim cõedat caules:⁊ eoꝝ trũcos:citonia: ⁊ pira: et
breuiter oia stiptica.Puluis enim est p̃seruatiu⁹ ab ebrie
tate.℞.coriãdri sicci:sumac berberis: seminis citonioꝝ:
⁊ cauliũ:spodij.añ.ʒ.i.cãphore.℈.s.fiat puluis:sꝫ si incur
rit ebrietatẽ:ꝓcuret vomitus cũ aqua calida:⁊ oleo aut
cũ semine rafani:attriplicis bulito cũ oximelle: ⁊ intro/
mittat ẽt digitos in gula.Et si nõ dormiũt:vngãtur ma/

nus ⁊ pedes cũ oleo: sale: ⁊ aceto: ⁊ testiculi invitis: ⁊ mã
mille in mulieribꝰ. ¶ Et si nõ curaꝛ: fiãt clysteria cũ ye/
rapigra: vngaꝛ caput cũ oleo roſ. mitrino ⁊c̃. vbi ṽo do/
lor capitis fit multũ fortis: vt galea: siue ouũ: ⁊ fit cũ mal/
leatione ⁊c̃. tũc si cã est calida flõmeꝛ ꝑ ꝯ multotiẽs detur
de cassia fistula: aut fiat clystere ex decoctiõe violaꝝ: mal
ue mercurialis: cũ cassia: ⁊ oleo vio. ⁊ si nõ auferꝛ dolor:
inũgantꝛ tympora cũ oleo roſ. opio sandalis: galla: ⁊ cam
phora: addito modico croci. Si aũt cã fuerit frida: pur/
getur sepe cũ aloe: ⁊ mastice ꝯfectis cũ succo absynthij ⁊
mente: deide euaporeꝛ cũ aniso crudo cocto in aq̃ trahẽ/
doꝰ vaporẽ per nares: ⁊ est exptum. Idẽ opatur capipur/
gium: succi yreos: idẽ aloes si cũ oleo ro. ⁊ aceto dissolua
tur: aut cũ succo cauliũ: ⁊ inde caput liniaꝛ. Idẽ facit po/
tare vinũ infusionis vsuce. epithima a quacũqꝫ cã proue
niat: ⁊ maxime in soda tpali: siue periodica purgatione
conueniẽti ꝑmissa ꝯueniẽs. ℞. floꝝ camomille: mellilotii:
rosaꝝ: violaꝝ. añ. ʒ. j. decoq̃ntur in aqua: ⁊ in ea submer
gatur spõgia: que capiti sepe reitereꝛ. ¶ Ad idẽ. ℞. olei
violati: nenufaris: rosati. añ. ʒ. j. camomille: lactis mulie
ris. añ. ʒ. ij. calefiat: ⁊ embroceꝛ caput: si nõ adsit reuma.
Si ṽo dolor ꝓueniat ex vaporibus extrinsecis fetidis at
trahãtur boni odores tpati: vt rosaꝝ violaꝝ ⁊c̃. ⁊ si fue/
rint calidi odoret camphorã: ⁊ sandalos: deide attrahat
sepe per nares aquã rosatã: in qua infusum sit aliquid de
camphora. Si ṽo fiat odoribus bonis: vt ex musco: odo
ret camphorã. Si ex camphora: odoret muscũ ⁊ ambrã.
Si ṽo dolor fiat a soľone ꝯtinuitatis: cũ qua vtplĩm ma/
la cõplexio cõplicaꝛ: aduertẽdum est: ꝙ ille dolor fieri po
test a soľone ꝯtinui manifesta vel occulta: ⁊ ille dolor qñ/
qꝫ est in cuti capitis: ⁊ carne exteriori: seu in musculis frõ
tis: ⁊ timpoꝝ: ⁊ qñqꝫ est in gingiua mr̃e tegẽte craneũ a
pte extrinseca: qñqꝫ est in pia: vel in dura mr̃e: ⁊ qñqꝫ in
pãniculis diuidẽtibus subam cerebri: ⁊ in anfractibꝰ eiꝰ
in ipsa aũt suba cerebri nõ accidit dolor: qꝛ insensibilis ẽ.
Sed q̃liscũqꝫ fuerit hic dolor de modis recitatis: similis
est modus cure. Cureꝛ ergo: vt expedit in p̃nᵒ cum ꝓhibẽ
tibus fluxũ materieꝝ ad locũ: ⁊ malã cõplexionẽ: vt cũ
oleo ro. vel albumine oui cõquassato: vel cum eis simul
mixtis: ⁊ subsequẽter cura ꝑficitur: sicut curãtur vulnera
manifesta: cõtusiones: vel vlcera in sequendo doctrinam
Auic̃. quarta q̃rti: vbi hec materia ꝑtractatur. Soľo aũt
continuitatis occulta: que est q̃dam extẽsio pãniculorũ:
siue musculoꝝ curaꝛ cum supradictis remedijs euanti/
bus: ⁊ resoluẽtibus talem mãm faciẽtem illã extẽsionẽ:
⁊ soľonem continuitatis occultã. ¶ Clarificatio. Intelli
gẽdum est ꝑmo: ꝙ in cura doloris capitis maxime a mã
q̃liscũqꝫ fuerit illa mã pẽdente sũme ꝯueniũt fricationes:
⁊ ligature ex pte opposita: ⁊ ventosaꝝ applicationes ad
spatulas: nates: ⁊ crura: ⁊ gñaľr oẽs diuersiones. ¶ 2ᵒ in
telligẽdum est: ꝙ si vapores trãsmittãtur a stõcho: ⁊ ma/
xime sumpto cibo inducẽtes dolorẽ in capite assumat in
firmus post cibũ de coriãdris ꝯfectis: vel modicũ de dya
citoniten cũ zuccharo: ⁊ absqꝫ aromatibꝰ: vel de citonio
cocto in vino põtico: vel in prunis assato cũ modico zuc/
chari. ¶ 3ᵒ intelligẽdum est: ꝙ in cura sode: seu doloris ca
pitis ꝓueniẽtis a mala ꝯpľone calida cũ mã sanguinea:
vel cholica sistẽte eẽntiaľr in capite: ⁊ non ab alio mem/
bro cõicata ordinato regimie vite: vt sup̃ dcm̃ est: ⁊ leni/
tione vẽtris ꝑmissa cũ cassia: vel mãna ab. ʒ. i. s. vsqꝫ ad. ʒ.
ij. distempata cũ aq̃ endiuie: vel cũ decoctione cõi recenti
vel saltẽ cũ clysteri lenitiuo: fiat flõmia de cephalica ve/
na: vel de vena cõi: si sanguis abũdat in corpe toto: ⁊ i ca
pite: ⁊ in quãtitate ꝯueniẽti ẽm ṽtutis tenorẽ: ⁊ ꝑicula/
rium ꝯueniẽtiã: ⁊ cũ scẽ̃atione: si expedit. Et si ẽt cholica
admixta tñ cũ sanguine dñatur in capite: vel in corpe to/
to eodẽ mõ ad flõmiã deueniaꝛ in quãtitate: ⁊ hora cõue

niẽti. ¶ Post p̃dicta aũt ad digerẽdum talẽ mãm caľam
ꝯtentã in capite est solicite veniẽdum: vt si sanguis: q dñã
tur: ⁊ est cã huiꝰ male ꝯpľonis atqꝫ doloris in capite est
grossus: subtilieꝛ cũ digerẽtibus sanguinẽ grossum dictis
in cura febriũ staticaꝝ: seu melicaꝝ: ⁊ in sũmula nr̃a alle/
gata. Si aũt sit subtilis cholericꝰ: seu sit choľa pura: vel
ẽt admixta cũ sanguie digeraꝛ: ⁊ ꝑ cũ syrupo acetoso sim
plici ꝑmixto cũ aqua simplici: vel endiuie in ꝓportione
maiori q̃ꝫ sit ipse syrupus: ⁊ cũ. ʒ. ij. syrupi misceanꝛ. ʒ. iij.
aque ꝓ vna vice: ⁊ syropus violatus ẽt multũ ꝯfert eodẽ
mõ limpbatꝰ ad digerẽdum talẽ mãm caľam: ⁊ maxime
cholicam. Siľr ẽt valet digestiua mã: vt solutiua euantia
mãm cholicã: de q̃bus sup̃ dcm̃ est administrenꝛ cũ abster
siuo potu post medicine opõnẽ. ⁊ cũ clysteri lauatiuo ea
dẽ die ante cenã: vel saltẽ in sequẽti mane ꝓ potu abster
siuo sũmatur vna scutella aque ordei cum. ʒ. i. s. vel saltẽ
cum. ʒ. i. pulueris zucchari rubei. Quidã medici dãt bro
dium macrũ pulle iuuenis cũ zucchao rubeo: sed plus
conuenit aqua ordei. ¶ Clystere lauatiuũ sic fit. ℞. aque
ordei librã vnã ⁊ mediã pulueris zucchari rubei. ʒ. ij. mi
sce. Et si expedit: itereꝛ digestiuũ ⁊ pharmacũ solutiuum
illa variãdo ⁊ inouãdo ẽm qđ expedit: vt ꝓ syrupo aceto
so simplici deꝛ oxizacchara simplex: vel alius syrupꝰ pro/
portionalis. ¶ Quarto itelligẽdum est: ꝙ semꝑ in deco/
ctionibus: que sunt ꝓ passionibus capitis: non ꝑtermitta
tur: quin modicũ de stichados: vel de nuce muscata: seu
sansuco securissime aponaꝛ vt ṽtus talis medicine por
tetur ad caput: nõ obstãte: ꝙ mala ꝯpľo calida domineꝛ.
¶ Quinto itelligẽdum: ꝙ non solũ supradicti syrupi: vel
alij consiľes: seu aque distillate: vel decoctiones ꝯueniũt
ad digerẽdum q̃sdam mãs contẽtas in capite: sed empľa
etiã embrocationes: inũctiones: ⁊ odoramẽta: vaporatio
nes: ⁊ suffumigia: ⁊ quecũqꝫ alia q̃uocũqꝫ: ⁊ qualꝛcũqꝫ
capiti approximata idem efficiũt. imo fortius opantur: ⁊
melius q̃ꝫ syrupi. Et ideo in cura huius male ꝯpľonis: a
qua ꝓuenit iste dolor: ⁊ soda laudaꝛ: ⁊ cõuenit vltra pre/
dictos syrupos: ⁊ aquas: odorare fridas res: ⁊ aq̃s vir/
tualiter fridas per nares attrahere: vt aquã rosatã: vel
violatã: ⁊ similes: ⁊ caput inũgere cum oleis frigidis: vt
cum oleo violato: ⁊ similibus: ⁊ ip̃m caput embrocare: ⁊
vaporare cũ decoctione facta in aqua simplici: cum flori
bus camomille: rosis: violis: floribus nenufaris: cortici/
bus mãdragore: ⁊ papaueris: folijs viti ⁊ salicis cũ mul
ta lactuca ꝑmixtis. ¶ Et hec fiant semꝑ euõne premissa
vsqꝫ ad tp̃s status: si expedit. ¶ Sexto intelligẽdum: ꝙ
in quibuscũqꝫ embrocationibus frigidis: que capiti ap/
proximantur: siue in vaporationibus: vt semꝑ cum illis
apponatur de floribus camomille vt malitia fridorum:
si qua est eq̃liter remittatur: ⁊ virtus medicaminũ frigi/
dorum trãseat facilius ad interiora. ¶ Subsequẽter au/
tem ⁊ cũ mã iam incipit declinare pro eius cõpleta reso/
lutione addaꝛ in embrocatione p̃dicta plus de floribus
camomille: ⁊ de stichados: ⁊ mellilioto vsqꝫ ad finem cu/
re: ⁊ sic ẽt fiat ꝑmixtio oleoꝝ calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ adinui/
cem. Et si cũ hoc ẽt in corpore toto adhuc ꝑseuerat domi
nium sanguinis: vel alioꝝ humoꝝ admixtoꝝ cũ sangui
ne: secure itereꝛ flobothomia de vena cephalica vel com
muni: ẽt in quocũqꝫ tpe morbi: ⁊ sit quãtitas sanguinis ex
trahendi ẽm virtutis tenorẽ ⁊ particulariũ conueniẽtiã:
⁊ ẽm iudiciũ periti medici. Et si dolor iste prolongatur
atqꝫ perseuerat: ita ꝙ cronicus fiat predictis oĩbus iam
factis: ⁊ ordinatis est licitũ: ⁊ conueniẽs venam frontis:
vel nasi flobothomare obseruatis conditionibus supra/
dictis: ⁊ maxime cum rubedo apparet in oculis ⁊ in fa/
cie tota cum dominio sanguinis. Similiter ẽt in hoc ca/
su appositio vẽtosarum ad spatulas cũ scarificatione est
vtilis ⁊ ꝯueniens. Et si dolor adhuc perseuerat reiterare

conuenit remedia supius pmissa per ordinē. ¶ Septimo
intelligēdum: q si soda: seu dolor capitis a mala cōplone
frida cum mā fiat flatica. s. vel melica: ēt lenitio vētris cū
cassia fistula: vel cū māna est a medico pmittēda: distem/
perata tn̄ cū decoctione cōmuni absolute plata: addito
quid modico in ea de sticados: vel de sansuco: ꝛ clyste/
ria cōmunia sepe fiāt: vt vēter lubricus teneaꝫ: in qbus
semp. ℥. j. yerepigre ponaꝫ. Sic ēt regimē cibi ꝛ pot9 alio
rum ꝯrio huic male cōploni cū diligētia ordineꝫ: sicut in
cura flaticaꝝ ꝛ melicaꝝ in sūmula nr̄a febriū hēbitur: de
inde sine tp̄is iteruallo pdictis ordinatis. ꝛ factis ad di/
gestiua ordinate pcedaꝫ: ꝛ pmo cum syrupo de sticados:
cuius dosis est vsqꝫ ad. ℥. ij. limphato cū aqua feniculi: vl'
sansuci: ꝛ subseqnter digestiua me9 vna de medicinis eua
cuātibus flā: seu meliam supius posita secure sūmaꝫ: vel
loco eius. ʒ. i. de pillulis chochijs secure sumaꝫ. vel. ʒ. i. d
pillulis de yerapigra: que traduntꝫ a Nicolao in suo anti
dotario: addito vno vel duobus granis dyagredij: vel
etiā non addito dyagredio sm̄ iudicium periti medici.
Et ipsa yerapigra assumpta in dosi vsqꝫ ad. ℥. i. distempe
rata cum decoctione communi: addito sticbados ꝛ san/
suco: lꝫ sit in gustu displicibilis ē sūme ꝯueniēs: ꝛ oximel
cōpositū pmixtū cū syrupo de sticados in pcessu poib9 cō
fert ad digerēdum mās fridas ꝛ grossas contētas in ca/
pite cū vna de supdictis aquis: ꝛ sic intrādo syrupos pdi
ctos: vel al's decoctiones: ꝛ aquas medicinas solutiuas:
ꝛ pillulas: de qbus sup dcm̄ est semp cum additione pdi
cta rerū portāntium v̄tutes pdictaꝝ medicinaꝝ ad caput
vsqꝫ ad finē cure. Et sic ēt est pseqndum cū embrocationi
bus: ꝛ iunctionibus: ꝛ sacellationibus factis ex reb9 vir
tualiter calidis iferius dicēdis in cura male cōplonis: seu
doloris facti a mala cōplone frida sine mā. imo in hac etiā
qnqꝫ conueniūt subtiliora: ꝛ calīora pdictis. imo rubificā
tia caput seu vesicātia: seu canterizāria: ꝛ maxime sup cō
missura coronali vt talis mā frida facilius ad exteriora
respiret. Que aūt sint ista remedia: diceꝫ in cura catarri.
¶ Expedit insup ꝛ qnqꝫ cum cura irregulari pcedere: vt
cum dolor multū infestat: tūc narcotica exhibere possu/
mus: ꝛ debemus p sedatione doloris: ꝛ sic filonium noui
ter factū a sex mēsibus vsqꝫ ad ānos duos est sūme cōue/
niens: cuius dosis est de sero post cenā vsqꝫ ad. ʒ. i. s. cum
modico vini calidi: ꝛ ipm̄ ēt pluries reiterare debemus si
necessitas cogit ad illud: qr vtpl'm est iuuatiuū in hac cu/
ra: ꝛ simil'r ēt cōfert in mala cōplone calida cuꝫ mā ꝛ sine
mā in eadē dosi sumptū per ora cū vino. Et syrup9 de pa
pauere ad hoc idē multū cōfert ꝛ iuuat. ꝛ oia somnifera
qual'rcūqꝫ administrata dicta ꝛ posita in cura instātie vi
giliaꝝ in scd̄a pte huius opis in sumula. s. febriū: vbi etiā
poniꝫ inūctio talis ad frontēꝫ timpora: aures: nares. ℞.
olei de papauere. ℥. i. cassie lignee croci. an̄. ℈. i. opij. teba
ici. ℈. s. fiat bona pmixtio ꝛ inūganꝫ loca pdicta ēt sum/
pto cibo. ¶ Supradicta aūt remedia localia: si causa do
loris est in vna pte capitis tm̄ supficialis: ꝛ non pfunda:
pncipaliter ponātur: ꝛ fiāt sup loco doloris. Et si talis cā
sit pfunda in pāniculis cerebri: seu in gingiua matre: oia
remedia dicta sup coronali cōmissura apponātur. naꝫ ex
illa parte v̄tus medicaminū facilius trāsit ad interiora.
Et si dolor ꝛ grauitaꝫ in toto capite existat: remedia loca
lia fiāt ad totū caput. ¶ Ultimo intelligēdum: q si soda:
seu dolor capitis fiat per cōmunitatē ab alio mēbro pnci
paliter intēdatur ad ꝯfortationē talis mēbri ad euōnem
talis māe contēte in eo sm̄ humoris dominiū cū euanti/
bus illum: ꝛ ad illū pncipaliter intendendo: vt si sanguis
dominetꝫ in eo: fiat flōmia modo ꝛ ordine supradicto. Et
si alij dominētur humores: digerātur ꝛ euentur cum di/
gestiuis ꝛ farmacis suis approbatis: vt supradictum est:
ꝛ vt diceꝫ in huius operis parte scd̄a. scꝫ in summula fe/
brium: ꝛ subsequēter intēdaꝫ ad mām iam trāsmissaꝫ ad
caput. Et hec sufficiant pro cura sode: seu doloris capitis
emigranee: ꝛ cuiuslibet male cōplonis existis in capite a
mā depēdentis. ¶ Si v̄o dolor capitis fuerit sine mā: tūc
si talis soda: seu dolor capitis pendēs a mala cōplone si/
ne mā sit per eēntiaꝫ in ipso capite: curaꝫ tūc solū cum re/
gimine opposito: seu ꝯrio tali male cōploni: ꝛ cuꝫ alteran
tibus oppositis illi: vt si sit mala cōplo calida: curaꝫ cum
frigidis appositis sup caput ꝛ frōtem: ꝛ maxime sup cō/
missurā coronalē in pte anteriori vt facilius ꝛ securi9 vir
tus medicaminis trāseat ad ptes magis intrinsecas si ex
pedit. imo vsqꝫ ad subām cerebri. vtamur ergo p hac cu
ra oleo rosato: ꝛ violato: ac etiā nenufarino: ꝛ quādoqꝫ
oleo de papauere: cum qrimus somnū inducere vltra re
motionem pdicte male cōplexionis. Sepe tn̄ vnū de pdi
ctis oleis pmiscemus cum succo lactuce: vel semperuiue: ꝛ
qnqꝫ cum succo solatri: cum qrimus infridationem ma/
iorem: ꝛ qd modicū ēt cū eis pmiscemuꝫ aceti: vt coclear
. i. vel. ij. petias in eis isusas sepe apponēdo: ꝛ qnqꝫ aquā
endiuie: vel aquā cucurbite: vel violatā apponimus ad
eādem intētionē. ¶ Ab his aūt fridis: ꝛ silibus istis ap/
positio caueaꝫ oino: ne fiat in parte posteriori capitij: ma
xime ppe pn̄m nuche: nisi talis mala cōplexio eēt ibi cuta
nea non pfunda. Odoramēta ēt frida multū conueniunt
in cura huius doloris facti a mala cōplexione cal'a: ꝛ iu
lep rosatū: ꝛ violatū assumptū cum aqua frida. simil'r cō
ueniunt ꝛ syrup9 acetosus simplex cū aqua endiuie: seu
cum aqua simplici: ēt laudatur in eis: si talis mala cōple/
xio pduraret dolorē inducēs. ¶ Et si corpus aliqlem re/
pletionem hēret: maxime in stōcho: ꝛ in itestinis linitiuū
solum detur ex cassia ꝛ ex māna cum decoctione cōi recē
ti in dosi: ꝛ mō ꝛ ordine declarādis ꝛ ponēdis in sūmula
nr̄a febrium in scd̄a pte huius opis. ¶ Clysteria linitiua
ne feces exiccētur in itestinis fiāt sm̄ q expedit tp̄e con/
gruo hec tamē mala cōplexio calida sepe in breui tēpore
per seipsam remoueꝫ solū discooperiēdo caput: ꝛ regu/
lando regimē vite: vt cōuenit pncipaliter quātum ad ci/
bum: ꝛ potū: ꝛ maxime cū fridis alterātibus. ¶ Si autē
dolor capitis fiat a mala cōplexione frida sine materia: si
cut sepe cōtingit. pmisso regimine cibi ꝛ potus cōuenien
ti: ꝛ aliaꝝ sex rerū non nāliuum: ꝛ apposito suo ꝯrio huic
male cōplexioni: ꝛ facta linitione vētris si expedit: sic sta
tim in mala cōplexione calida dcm̄ est cum cassia fistula:
vel cum māna distempata: tamē solum cum decoctione
cōmuni absolute plata: cui addaꝫ modicum sansuci: ꝛ sti
chados inūgatur caput in pte anteriori: ꝛ in loco doloris
cum oleo camomelino: ꝛ liliaceo. imo ēt cum rutaceo: ꝛ
similibus istis. si talis mala cōplexio frida sit multum ex
cedens. Et si ēt modicū vini subtilis albi odoriferi permi
sceatur cum pdictis oleis: vel aliquo pdictoꝝ erit vtile ꝛ
conueniēs: ꝛ simil'r succus feniculi pmixtus cum eis: ac
etiam de per se est iuuatiu9: ꝛ aqua eius distillata: ꝛ aq
de sticbados: ꝛ aqua sansuci: sil'r ꝛ conferūt. Et pāniculi
positi sup caput: ēt suffumigati cum thure sūme conferūt
ꝛ suffumigium thuris per se solū ꝛ nigelle simil'r confert
huic cōplexioni frigide sine mā. ¶ Si aūt mala comple
xio sicca sine mā fuerit in causa doloris ꝛ sode ordinato
regimine cibi ꝛ potus ꝛ alioꝝ: ꝛ premissa linitione: si ex/
pedit ppter replonem aliqlem in intestinis ꝛ stomacho:
ne fumi: vapores: vel corpulēta mā ppter dolorē trahere
tur ad caput: fiat postea inūctio in pte anteriori: ꝛ in loco
doloris capitis cū oleo de amigdalis dulcibus ꝛ pingue
dine pulli: vel cū mucilagine fenugreci: ꝛ seminis lini: et
silibus addito modico aceti: qr conueniēs est: vt cum oī/
bus supradictis inūctionibus: seu oleis permisceatur: vt
virtus talium facilius transeat in partes intrinsecas: et
vt viscositas olei incidatur. Et similiter confert vapora/

tio facta cũ floribus camomille:sticbados:⁊ mellilotoꝛ⁊
malua:⁊ violis decoctis in aqua:cuius vapoꝛ vacuo sto
macho recipiaẜ ad caput.¶ Si aũt fuerit in capite mala
complexio humida sine materia.lꝫ doloꝛẽ nõ faciat de ꝑ
se:curari tamẽ debꝫ cũ regimine opposito tam cibi qꝫ po
tus:⁊ aliarũ sex rerũ nõ naturaliũ:⁊ cuꝫ lenitione vẽtris
facta eodẽ modo:vt in alijs cõplexiõibus dictũ est:⁊ sub
sequẽter cũ exiccãtibus caput est procedẽdũ:vt cũ suffu
migio facto cũ sola nigella:⁊ cũ nuce muscata:vel cũ ba/
cis lauri:⁊ sansuco:vel cũ granis iuniperi:⁊ cũ thure:qꝛ
sũme ꝯueniũt.Et si caput etiã embroceẜ:quãdo talis ma
la cõplexio esset intrinseca ⁊ profunda supꝛa cõmissuram
coronalẽ ⁊ sagittalẽ:que sunt i parte anterioꝛi capitis cũ
decoctione in lixiuio facta ex roꝛe marino:lauro:sticba/
dos:assaro:idest bacbara sansuco atqꝫ nigella erit sũme
cõueniens. Et similiter ꝯfert sacellatio apposita supꝛa ca
put ad intẽtionẽ remotiõis huius male cõplexionis hu/
mide facta ex rosis:floꝛib⁹ camomille:sticbados ⁊ nuce
muschata:ciperis:thure:nigella:calamẽto:mirto:⁊ simi/
b⁹ istis. Et cũ poniẜ sup caput suffumigeẜ prius cũ gallis
cupꝛessi modo grosso cõtusis:vel cuꝫ modico thuris. Et
cũ patiens cibũ assumit sacculus ille remoueaẜ a capite:
nec postea apponaẜ:nisi trib⁹ hoꝛis transactis ad minus
ne vapoꝛes cibi ꝑmixti cũ mã existente in stomacho tra/
hantur ad caput.¶ Silr̃ etiã cõfert in hac mala comple
xione fricatio facta cũ aqua vite super cõmissura coꝛona
li:⁊ odoꝛatus ipsius cũ ad nares apponiẜ:nec min⁹ con
fert eodẽ modo vsus ipsius in mala cõplexiõe frigida ce
rebꝛi. Et si de tyriaca antiqua sumaẜ saltẽ semel in septi/
mana vsqꝫ ad.ʒ.i.⁊.ʒ.ieiuno stomacho ⁊ ante diẽ:absti/
nẽdo postea a cibo ⁊ potu per hoꝛas qnqꝫ saltẽ:⁊ maxie
in hyeme:⁊ vltima parte autũni:⁊ ꝑma parte veris:erit
vtile:⁊ cõueniens pro remotione vtriusqꝫ male cõplexio
nis.scilꝫ frigide ⁊ hũide:⁊ subsequẽter doloꝛis existẽtis
in capite:⁊ fricatio facta cũ panno lineo aliqualr̃ aspꝛo
super caput ante oẽm cibũ est summe cõueniẽs:⁊ multo
magis:⁊ si pannus sit aliqualiter calefact⁹:⁊ suffumiga
tus cũ thure:⁊ pectinatio capitis:seu ipsi⁹ fricatio cũ pe
ctine ꝯfert.¶ Cũ aũt supꝛadicte male cõplexiões:vl' ali/
que ex eis adinuicẽ ꝯiũguntẜ cũ regimine:⁊ cura compõ
sita ſm modũ ⁊ oꝛdinẽ supꝛadictũ sic in oĩbus ꝓcedaẜ:⁊
fiat:⁊ remotio capilloꝝ cũ foꝛpicibus semp ẽ vtilis:⁊ cõ
ueniẽs in cura cuiuscũqꝫ doloꝛis capitꝭ:seu cuiuscũqꝫ ma
le cõplexiõis sistẽtis in eo.¶ Fluxus etiaꝫ sanguinis est
iuuatiuus valde i passionib⁹ calidis capitis:siue fluat ex
narib⁹:siue ex emoꝛoydib⁹:siue a matrice. Et hic ẽ finis
cure sode:seu doloꝛis capitis emigranee:⁊ cuiuslibꝫ ma
le complexionis sistentis in capite.

¶ De scothomia ⁊ vertigine. Caplm̃. xvj.

Scothomia ⁊ vertigo sunt ꝓpꝛe ⁊ per se passio
nes sensus cõis:⁊ ex ꝯsequẽti sunt ẽt passio/
nes ṽtutis imaginatiue male indicãtis:⁊ ex
ꝯsequẽti vtraqꝫ est passio visus:qꝛ coꝛruptio
visus:sed sunt differentes ſꝫ magis ⁊ minus
qꝛ lꝫ in vtraqꝫ sit visus coꝛruptio:⁊ mala apparẽtia i sen
su cõi:⁊ malũ iudiciũ in imaginatiua.differunt tñ:qꝛ sco
thomia est dispositio ꝑma ad ṽtiginẽ. Est eni scothomia
cũ solũ obtenebꝛatio appet:⁊ reuolutio qdã in spiritib⁹
cerebꝛi absqꝫ casu patientis ad terrã.¶ Uertigo aũt ẽ cũ
patiens imaginatur:ꝙ res sup ipsũ reuoluantẜ:⁊ ꝙ coꝛ/
p⁹ ipsius ⁊ cerebꝛũ reuoluunẜ in girũ:quare non regit se
ita firmiter:vt stare possit:imo cadit ad terrã:aut cogiẜ
sedere:nisi appodiet se:seu adhereat rebus vicinis:vt pa
rietibus:vel ab aliq̃ teneaẜ:vel iaceat super lecto. Diffe/
runt etiã ex alioꝛ qꝛ in vertigine oĩa apparẽt moueri in gi
rum:qꝛ mã:que est eius causa:est magis subtilis cũ vẽto
sitate inclusa in humido viscoso:que nõ hꝫ exitũ:⁊ iõ mo
ueẜ in girũ.¶ In scothomia aũt nõ ẽ sic:qꝛ mã est magis
grossa ⁊ subtilis:quare nõ moueẜ in girũ:⁊ videẜ patien
ti:⁊ ꝙ videat muscas:vñ dꝛ scothomia a schotos:ꝙ est vi/
dere:⁊ mias:ꝙ est musca:inde scothomia:quasi visio mu
scarũ. Põt etiã vertigo causari a cã extrinseca:vt ex fixo
aspectu ad rẽ:que in girũ reuoluiẜ:vt ad rotã molendini
velociter motam:aut ad nubes foꝛtiter curẽtes:aut ad
aquã impetuose motã:vel cũ aliquis seipsuꝫ reuoluit ve
locissime in girũ:vt ꝯsueuerũt pueri:vel cũ ab alto quis
respicit in locũ ꝓfundũ:vt si quis fuerit in cacuminibus
altissimoꝝ mõtiũ:aut turriũ:vel põtiũ:aut nauiũ:⁊ respi
ciat inferius. Causa imediata est reuolutio spũuꝫ in cere
bꝛo:⁊ oculis cõtẽtoꝝ:que aliũde ꝓuenit a causis extrin
secis:vt a causis supius dictꝭ:vel a casu:⁊ ꝑcussiõe:⁊ qñqꝫ
ꝓuenit a cã intrinseca:vt ꝓp hũoꝛes malos coꝛruptos in
cerebꝛo existẽtes:⁊ vapoꝛes ab eis elleuatos spiritib⁹ cõ
mixtos maxime in parte anterioꝛi cerebꝛi:aut ascẽdẽtes
a stomacho:vel ab alio mẽbꝛo:vl' etiã a toto coꝛpe:fit.n.
vertigo a causis intrinsecis qñqꝫ per essentiã contẽtis in
cerebꝛo:qñqꝫ per cõitatẽ alicuius mẽbꝛi ꝑticularis:⁊ qñ
qꝫ per cõitatẽ toti⁹ spũs cerebꝛi:⁊ vẽtriculoꝝ eius in girũ
mouẽtib⁹ oppilãdo partialiter nõ in totũ vias transit⁹
spũum aĩaliũ ad mẽbꝛa sensibilia ⁊ motiua.¶ Signa.si
passio est de mã sistẽte in cerebꝛo:tũc est ꝯtinua:⁊ sentiẜ i
capite grauitas:⁊ tinit⁹ in auribus:⁊ malitia olfatus.
Et si ꝓuenit a stomacho:ẽ cũ grauitate stomachi nausea
⁊ abominatione:⁊ interpollata:⁊ si vapoꝛ eleueẜ a sangui
ne coꝛrupto:apparẽt coꝛpa rubea:⁊ si ex colera:apparẽt
citrina:⁊ si ex flegmate:apparẽt alba:⁊ videẜ sibi i sõnis:
ꝙ sit in aqs. Et si ex melĩa:apparẽt sibi coꝛpa nigra:⁊ vi
deẜ sibi:ꝙ trãseat ꝑ loca obscura ⁊ angusta.¶ Pronosti
catio. Iste dispõnes ꝓnosticanẜ epilensiaꝫ:⁊ apoplesiaꝫ:
ideo si patiẽtes vtanẜ malo regimine:cito cadunt in eas.
Cum ergo hec vertigo frequentat:ita ꝙ sepe veniat:imi
tiat epilẽsiaꝫ:⁊ qñqꝫ appoplesiã. Itẽ vꝛia alba tenuis cũ
circulo grosso scothomiã significat.¶ Cura.si fiatꝭ ṽtigo
seu scothomia a mã sanguinea:sicut sepe cõtingit:seu ab
humoꝛibus alijs admixtis cũ sanguine ab ei⁹ principio
fiat flobothomia cephalice vene:si particularia cõsẽtiãt
si vero ꝑticularia nõ cõsentiãt:vel flobothomia nõ conce
ditur ab ĩfirmo:vel ex alia causa ꝓhibeẜ stãte dominio
sanguinis:⁊ alioꝛũ humoꝝ admixtoꝝ cũ sãguie:fiat ap
positio vẽtosarũ ad spatulas ⁊ nates cũ scarificatiõe:vt
cõueniẽs quãtitas euacueẜ sanguinis exinde ſm ṽtutis
foꝛtitudinẽ:⁊ etatẽ ⁊c̃. Fricatiões insup ⁊ ligature dolo/
rose bꝛachioꝝ:coxarũ:⁊ cruriũ oĩno sunt necessarie in
hac cura:⁊ maxie cũ ab ĩferioꝛib⁹ mẽbꝛis mã capiti cõi/
caẜ:in quo casu etiã repꝛessiua cõueniũt apposita frõti:⁊ tẽ
poꝛib⁹:⁊ sup cõmissura coꝛonali. Similr̃ ad idẽ confert
coriãdrũ ꝯfectũ cũ zuccha.assumptũ post oẽm cibũ:⁊ ci
tonia cocta iter prunas cũ zuc.vel sine:⁊ q̃cũqꝫ alia stipti
ca ꝓhibentia ascensum vapoꝛũ ad caput:maxime cum
moueẜ a stomacho:sicut sepe contingit.¶ Expedit insu/
ꝑ vt regimẽ cibi ⁊ pot⁹:sicut ꝯuenit in passionib⁹ capitis
reguleẜ ꝓhibẽdo vel minuẽdo vinũ quãto plus ẽ poſſe
vt meli⁹ cura perficiaẜ:⁊ cũ digestiuis:ac etiã euacuati/
uis ꝓcedere ſm diuersitatẽ mãe ille:vt expedit variãdo
vsqꝫ ad finẽ cure.¶ Clysteria etiã aliqualr̃ acuta de his:
q̃ ĩferi⁹ dñr in cura subethi:⁊ sõni mãlis sũt vtilia valde.
Qꝛ si mã vertiginẽ faciẽs in cerebꝛo sit cõtẽta:nec aliũde
sibi cõiceẜ:si sit mã calida:sicut frequẽter euẽit cureẜ:sicut
curaẜ mala cõplexio calida cũ mã:ad quã succedit doloꝛ
in capite:seu soda:⁊ de cura eius fuit supꝛa diffuse tra/
ctatũ. Et i hac cura ꝯueniũt ad deponẽdũ talẽ mãm gar
garismata:sternutatoꝛia:odoꝛamẽta:⁊ alia ꝺponẽtia:seu
trahẽtia ⁊ resoluẽtia mãm ꝯtẽtã in capite:⁊ hec oĩa sunt
dicta superi⁹ i cura predictaꝝ malaꝝ ꝯplõnuꝫ capitis cũ

mã.s.in caplo de dolore capitis i gñali:⁊ etiã dicẽda sunt
in cura subetb:⁊ sõni inãli s:s ʒ illa ergo capitula recurrat
pro cura itegra vertiginis. ¶ Itẽ:ois vertiginosus vitet
imaginari:⁊ videre oẽs res:que cũ impetu:seu velociter
in girũ mouẽt:sicut nubes:que vident volare:⁊ oia simi
lia. ¶ Itẽ:ois vertiginosus vitet videre loca ꝓfũda:ꝙ si
coactus fuerit iuxta ipsa transire:transeat subclusis pal/
pebris:⁊ cũ imaginatiõe ad superiora. Itẽ:ois virtigino
sus vitet:ne morã faciat iuxta solẽ vel ignem:vel in aere
multũ luminoso:vel in loco tumultuoso:quies nãq ⁊ sõ
nus tẽperatus:⁊ mora in loco obscuro:vel saltẽ nõ mltũ
lumioso:⁊ recẽti iuuamẽtũ afferũt i hac cura:nec postpo
nat linitio vẽtris cũ cassia fistula:vel cũ mãna:⁊ fiãt cly/
steria abstersiua ⁊ lenitiua ſm ꝙ vẽtris dispõ exigit:⁊ re
grit. Si võ mã fuerit flegmatica:vel colica:vl melica ꝓ
digestiuis euãatiuis ⁊ alteratiuis recurre ad caplm ꝑce/
dẽs. Sʒ qr hec mã haꝝ disponũ:vel plurimũ cõtinet i sto
macho:iõ pillule Nicolai sine qb⁹ esse nolo cõuenire vi/
dent. Et si colera sit in cã:duplica mirabolanos citrinos.
Si flegma:duplica chebulos:⁊ agaricũ. Si mlia:i dos
duplica ⁊ sene. Ad idẽ valẽt pillule auree Nicolai:maxi
me si cola fuerit in cã:⁊ cõis dosis haꝝ pillulaꝝ ẽ.ʒ.i.p̃/
missa digestione hũoris peccãtis:⁊ qr mã est corrupta:
frequẽter addat i oib⁹ fumusterre:⁊ potissime cũ peccat
cola:siue i digerẽdo:siue euãndo:deide in sequẽti mane
exbibe.℥.i.dyaboraginati:si mlta fuerit i cã.si flegma.ʒ.
ij.auree alexãdrine.vel.ʒ.i.tyriace antique:cũ.℥.iiij.bõi
vini. vbi võ mã sit flegma:⁊ cola. ℞.pillulaꝝ cochiaruʒ:
pillulaꝝ de yera Gal.añ.ʒ.ss.reformẽt:⁊ dẽt i aurora:vt
supra. ¶ Clysteria cõueniẽtia dicẽt in caplo de paralisi:
Sʒ qr hec mã existẽs i stõ sepe icitat ad vomitũ:iõ i aptis
ad vomitũ cũ alijs cõueniẽtib⁹ occurre. ℞.semis attripli
cis:assari.añ.ʒ.ij.radicũ raffani siluestris.℥.ss.decoquãt
in.℥.iiij.aq vsq ad ꝯsũptionẽ q̃rte ptis:⁊ i colatura adda
tur olei communis.℥.ss.croci:aceti.añ.ʒ.i.bene conquas
sentur:⁊ det medietas i hora calidiori diei post assũptio/
nẽ cibi vnctuosi. Ubi vero flegma capitis eẽt in cã:⁊ nõ
posset euãri solutiuo:tale gargarisma est ꝯueniẽs:si eger
nõ est dispositus ad egritudines pulmonis. ℞.piretri:pi
pis:macropiperis:zinziberis.añ.ʒ.i.sinapis.ʒ.ij.radicũ
yreos:acori:masticis.añ.℥.ss.calamẽti.ʒ.ij.bulliant i lib.
i.ss.aque vsq ad cõsumptionẽ tertie partis:⁊ collaturẽ
addat mellis dispumati.℥.i.yerepigre.℥.ss.sumat duo co
clearia añ prãdium ⁊ cenã:⁊ gargarizet diu:⁊ postea eij
ciat ex. ¶ Ad idem valʒ masticatio masticis:vel etiã pi/
retri ligati in pano lineo:⁊ isusi i vino albo:vel aq̃ cal:at
aliter forte lederet cerebrũ acuti sensus. ¶ Capipurgiuʒ
ad idẽʒ. ℞.aque maiorane.℥.iiij.aceti sqlitici.℥.i.misce.
¶ Ad idẽ valʒ attractio p nares succi edere. Itẽ si ex fo/
lijs pimpinelle fricent nares:fac sinet hũiditates ab eis.
Sternutatoriũ cõueniens. ℞.nigelle:sinapis:ꝯdisi.añ.ʒ.
i.modicũ isuflet in naribus.

¶ De epilensia. Caplm. xvij.

Epilẽsia ẽ egritudo cerebri officialis auferẽs
sensum ⁊ erectionẽ corpis cũ ꝑturbatiõe mo
tus maxima pp oppilationẽ factã in vẽtricu
lo ꝑncipali ãteriori cerebri:⁊ vẽtriculis siue
meatibus eius nõ ꝑncipalibus. ¶ Cã hui⁹ ẽ
vẽtositas grossa:vel humor oppilãs p̃dictos vẽtriculos
cerebri:nõ tñ totalr ⁊ cõplete:vt in appl'ia impediẽs debi
tũ trãsitũ spũuʒ ad mẽbra:⁊ ideo tũc subito cadit ad ter/
ram cũ inordinato motu manuũ:pedũ:⁊ anhelitus:⁊ pe
nitus nihil sentit:nec aliquo mõ põt stare erect⁹: sed ne/
cessario decũbit:nisi epilẽsia eẽt modica.⁊ debilis valde
sicut isra dicet. ¶ Motus autẽ pedũ:⁊ manuũ est agita
tiuus:⁊ inordinat⁹:⁊ motus anhelit⁹ similr:⁊ ideo pp
violẽtiaʒ.⁊ inordinationẽ mot⁹ anhelitus semper est in
ore spuma:⁊ vtplm sit a flegmate. Scdõ ex melia. Ter/
tio:sed raro de sanguine puro. Quarto ⁊ rari⁹ ex colera.
¶ Signa. Si ex flegmate vrina multiplicat:qd est ẽ simi
le vitro liq̃facto spuma adest mlta:tumor:⁊ albedo ocu/
loꝝ:pegritia corpis:obliuio:grauitas toti⁹ etasq:⁊ cõ/
plexio:⁊ cetera cõsẽtiũt. ¶ Si ex melãcolia:vrina ẽ glau
ca:pauca:⁊ subtilis cũ circulo liuido:color faciei ⁊ ocu/
loꝝ fuscus cũ siccitate lingue:iõ semp remanet facies tur
bida:seu fusca. ¶ Si ex colera:color est citrinus: saliua
amara:vrina subtilis:acuta:rubea:cogitatio:⁊ turbatio
vehemẽs in accessione siue ꝑoxismo:accessio tñ breuior ẽ
q̃ʒ i alijs. ¶ Si ex sãguine saliua dulcis:facies rubea ⁊c̃.
Si ex vẽtositate sentitur eleuatio vaporis ab aliquo mẽ/
bro:vt in muliere in qua sentitur inundatio i matrice ꝓ/
pter mẽstruũ:aut sperma venenosuʒ retentũ:⁊ ob hoc se
pe accidit epilensia viduis. ¶ Si ex vermibus adest fri
catio nariũ:⁊ ꝯcauitas oculoꝝ cũ odore vermiuʒ. Cause
adiuuãtes sunt oẽ:qd calefacit subito caput:vt mora ml
ta i sole:aut balneis:aut iuxta ignẽ:aut venti meridiona
les:aut ⁊c̃.aut frigiditas vehemẽs:aut crapula:qr pas/
sio ista:vtplʒ ꝓuenit ex malo regimie:⁊ ex mala:⁊ iordi
nata dieta ita inquit Gal.in cõmento illius afforis. Epi/
lẽsiarũ iuuenibus. Et hec passio aliqñ venit a cerebro p
essentiã.seu ꝓprietatẽ:aliqñ vero per cõitatẽ:vt a pulmo
ne:epate:splene:hũero:vl pollice:vl crure ⁊c̃.⁊ tu discer
ne per signa dicta in capi.tertio ab isto Insuper aliqñ cõ
sequit motũ solis:⁊ venit semel in anno:aliqñ consequit
motũ lune:aliqñ alterius astri de fixis:vñ aliqñ euenit i
ꝑma quadra lune:⁊ aliqñ i scda:⁊ tũc significat mãe hu/
mor:⁊ aliqñ euenit in alijs duab⁹ quadris:que sũt post
pleniluniũ:⁊ tũc significat mã frigidior:aliqñ transeunt
due lunatiões:vel tres:vel ples anteq̃ʒ eueniat. Et aliqñ
euẽit pp vitia matricis ⁊ corruptionẽ spermatis:⁊ sãgui
nis menstrui:aliqñ euenit pp vterũ:qr infans generatus
fuit tẽpore mẽstruoꝝ:aut ex imundis spmatibus:aut qr
parẽtes sunt epilẽtici:aliqñ paroxismus ẽ fortis valde ⁊
lõgus:aliqñ võ breuis ⁊ debilis. Et vidi frequẽter:ꝙ nõ
oportebat:nisi ꝙ appodiaret se epilẽticus ad parietẽ:vel
ad aliqd tale:⁊ ꝙ fricaret faciẽ:⁊ quassabat:aliqñ aũt nõ
indigebat appodiatiõe:sed veniebat sibi perturbatio in
capite:⁊ caligo i oculis:⁊ ipse patiẽs dicebat aue maria:
⁊ anteq̃ʒ cõpleuisset trãsiuerat paroxismus:⁊ cũ spuebat
semel totũ trãsiuerat:⁊ veniebat frequẽter in die. Et aliq
sunt:q post paroxismuʒ penitus non recordant de casu:
nec de afflictione:⁊ nõ verecundantur:⁊ aliqñ sunt:qui
recordant ⁊ verecũdant:⁊ aliq sũt: q assellãt ⁊ defendãt
se in ꝑoxismo:⁊ aliq euomũt:⁊ aliq polluũt se:⁊ illa oia
ꝓueniunt ſm diuersitatẽ mãe i quãtitate ⁊ q̃litate: ⁊ situ
ꝑticule patiẽtis:⁊ aliqñ euenit pp vermes:⁊ aliqñ ẽ mor
bus cõpositus:qr cõponit cũ sincopi:⁊ p̃focatiõe:sicut in
viduis:⁊ viris cõtinẽtibus:qm vapor semis corrupti iã
cõuersi in mãm veneni transit ad cor:⁊ inducit sincopi:⁊
transit ad caput:⁊ inducit epilẽsiã:⁊ trãseũdo ad pectus
presocat:⁊ ꝓuenit etiã qñq pp aspectũ terribilẽ:sicut est
aspectus fulguris:aut pp sonuʒ terribilẽ ⁊ magnũ:sic to
nitruũ:aut son⁹ magne cãpane:aut timpani magni:aut
rugitus leonũ:⁊ similiũ. Et ꝓuenit etiã pp ea:que a ꝓp̃e
tate occulta inducunt epilẽsiã:⁊ a tota spẽ:⁊ hui⁹ insunt
multa:vt si excorizet capra:⁊ imediate aliqs nud⁹ iduat
eius pellẽ:epilẽticus efficiet:⁊ suffumiget cũ vnguibus
eius:silr idẽ est de gelbano:⁊ idẽ de myrrha : ⁊ idem de
opio. Frequẽter etiã euenit eplia pueris:aut pp inordina
tã vitã nutricis:aut qr infantes potant vinũ:aut pp cra/
pulã coꝝ.⁊ aliqñ euẽit pp reptilia venenosa. ¶ Signa si
gnificãtia futurã epliaʒ sunt scothomia:vertigo:icubus
somnia grauia:fãtastica ⁊ timorosa:adest citrinitas ligue
vergens ad albedinẽ:⁊ vene que sub lingua sũt virides.

¶ Signa distinctiua. Si vitio cerebri ꝓueniāt paroxis/
mus nō presentit: ⁊ sēp est cū dolore capitis: ⁊ cum gra
uitate ⁊ ꝑturbatione sensuū: si ab alijs mēbris presentit.
Si est a stomacho: est cū dolore eiꝰ: nausea ⁊c̄. vt dixi su/
pra. Nā si a renibus: in paroxismo polluit se. Si a matri
ce: fluūt menstrua. Si ex intestinis: fedat se. Si vō mā cō
tinet in vesica: vrina in ꝑoxismo euenit insensibilr: ⁊ bre/
uiter: si ex alio loco scit p dolorē illiꝰ mēbri. ¶ Pronosti/
catio. Si ꝑoxismus sit leuis ⁊ breuis: ⁊ post paroxismuz
recordat de casu ⁊ afflictione: ⁊ verecūdatur pōt curari.
Si aūt ꝑoxismꝰ fuerit lōgus ⁊ ḡuis: ⁊ nō recordat: nec ve
recūdat: signū est difficilis curatiōis: aut forte īpossibil.
Si aūt in capite supuenerit morphea alba: signū est cur.
Si p̄gnāti epilēsia euenerit: euacuato fetu soluit. Si vis
scire: si qs ab epilēsia sit curatus vel nō: suffumiga eū cū
cornibꝰ capꝛū: ⁊ si non ē curatꝰ cadet: vel si non cadit cu
ratus est: si sic: nō. Si spuma ab ore eius semł absterla re
uertat: nō curat. ¶ Itē vltra. xxv. ānū nō curat amplius
Item vrina alba tenuis subē cū circulo plūbei colorꝫ: vel
liuidi epilēsiā de melēa nāli significat. Si traxerit infans
epilensiā: vel aliqd de ipsa ab vtero: ⁊ post euomuerit: ⁊
se purgauerit: ⁊ sup̄fluitates multas aquosas expullerit:
signū est liberatiōis: ⁊ si nō: nō. talis eni nō vr̄ curabilis.
tūc eni signū est: ꝙ talis epilēa: q̄ est ab vtero: ē ita ex ma
lis cāis: ꝙ iā mala cōplo est eq̄ta. ¶ Cura ꝯsistit in sex i/
tētiōibꝰ: p̄ma est in ordinādo regimē sex rerū nō nāliū
vt ꝙ aer sit tēperatus: aut etiā regio: ⁊ aer decliner aliq̄/
liter ad siccū nāliter: vel artificialr cibus sit bonꝰ aliqua
liter siccus: nō comedat cū eo apiū: anetū: anisum ꝭm ali
quos: q2 elleuant mās ad caput: ꝭm tñ Mesue ꝯueniūt:
maxime p̄missa euātione. Sed cū vtplurimum adueniat
pueris ꝑꝑ malū regimē. abstineat ḡ se a crapula: a vino:
⁊ a corruptione lactis nutricis: odorēt ysopū: q2 ruta est
nimis cal'a: ⁊ cōpetit ꝓuectis magis vitēt oīa vaporosa:
potus sit idromel: ieiuniū moderatū ꝯfert: somnꝰ ⁊ vigi/
lia motꝰ: ⁊ quies fiāt tēperate: oē qd̄ dilatat animū ꝯfert
Scd̄a intentio adeq̄t mām: vnde si ex sanguine ꝓueniat
multū replente. flōmet p̄mo de saphena. scd̄o de cephali
ca. tertio de venis: que sunt sub lingua. quarto ventoset
in spatulis: si expedit. deinde purget cū decoctiōe māne
tamaridoꝝ ⁊c̄. vt sup̄ caplo de dolore capitꝫ. Si ex col'a
℞. ʒ. iij. electuarij de succo ro. det in aurora cū aq̄ absyn/
thij. si ex mel'a euēnt cum pillulis stōricis: aut cum feti/
dis. ⁊ in hoc valet electuariū optimū: etiaȝ ad palesiȝ la
xās humores viscosos. ℞. agarici: absynthij: colōqnde.
añ. ʒ. ß. anisi: ligni alo. masticis. añ. ʒ. j. armoniaci: serapi/
ni: asse fetide. radicū lilij celestis. añ. ℈. ij. cōficiant cū aq̄
decoctiōis anisi: ⁊ aristologie longe: ⁊ melle. Dosis est q̄ȝ
tū auellana p̄cipue de mane. ¶ Decoctio optima ⁊ exp/
ta. ℞. peonie. ℥. j. radicū pētafilō. ʒ. iij. aristologie ro. ℥. ß.
coquant in lib. ij. aque vsq̄ȝ ad cōsumptionē tertie partis
da singulo mane. ℥. iiij. ¶ Medicamē expertū valēs etiā
anhelosis ⁊ tussientibꝰ. ℞. ysopi sicce: yreos: myrrhe: pi
peris lōgi: ⁊ nigri cordumeni: loco cuiꝰ pōt poni nastur/
tiū carni. añ. ʒ. ij. spice nardi: costi: ameos. añ. ʒ. j. ꝯficiant
cū aq̄ decoctōis squinātiꝫ: ⁊ si vis: ꝙ purget: da ex eo. ℥. ij.
ß. cōficiendo p̄us cū melle. ¶ Si vō mā esset frigida fleg
matica: digerat cum oximelle: aut aceto squilitico. syru/
pus etiā ysopi: hasē: aut stichados: acori: aut origani etiā
videt cōuenire. Si mel'a. ℞. endiuie: scariole: coriandri
recētis. añ. ℥. iij. ruthe: peonie: ysopi: polij mōtani. añ. ℥. i.
fiat syrupus: ⁊ purget cū medicina ꝯuenienti: ⁊ ita si est
ex alio humore: aut per cōpassionē ⁊c̄. Tertia itentio ab
scidit cām: ⁊ sit cū flōmia: ⁊ clysteribꝰ dicēdis ca. de apo/
plesia: euātionibꝰ: ꝓuocatione emorroydarū: ⁊ mēstruo
rū: ⁊ spermatis: ⁊ expulsione vermiū. ¶ Quarta intētio
est diuersio: ⁊ sit cū gargariꝫātibꝰ: sternutatorijs: ⁊ mul/
tiplicantibꝰ saliuā: cū ligatiōibꝰ: fricationibus: ac rubi/
cantibꝰ: ⁊ ꝓprie super mēbrū mādans. ¶ Quinta inten
tio rectificat mēbrū mādans: vt stomachū: ⁊ matricē ⁊c̄.
¶ Sexta intētio corrigit accidentia retardādo aut ꝓhi/
bendo paroxismū: ideo puluis exptus. ℞. de p̄te anterio
capitꝫ humani cōburat. semis peonie. añ. ℥. ß. tormētile:
⁊ p̄cipue radicis eiꝰ: visci q̄rcini. añ. ʒ. ij. detur in potu: ⁊
solū puluis capitꝫ humani multū valȝ. Itē succus ruthe
clarificatꝰ cū modico asse fetide valȝ. Itē sanguis mustel
le cū vria pueri. ¶ Itē. ℞. gallitrici. ℥. ß. visci quercini. ℥.
j. tormētille. ℥. j. ß. puluerisent. dent. ʒ. ij. ante aduētū pa/
roxismi cū aq̄ decoctiōis peonie. Itē. ℞. intestina ranule
viridis: vel ranaꝝ stātiū in arboribꝰ: qd̄ idē est: dent co/
medē in rapiolis cū herbis odoriferis: aut alio mō. Iteȝ
succꝰ testiculoꝝ apri: vel verri bibitꝰ sanat caducos. Ad
idē valȝ p̄mula veris: siue viola alba: siue morsus diabo
li. ¶ Itē. ℞. radicū valeriane: betonice: semis peonie: co
quant in vino albo: ⁊ dentur mane ⁊ sero. ℥. iiij. Iteȝ sup
oīa valȝ bibē succū calendule. Itē puluis bacce edere: ⁊
herbe blāche trite cū vino. Itē puluis cuculi: ⁊ cor talpe
datū in tribꝰ vicibus ⁊c̄. ¶ Clarificatio. Intelligendum
est p̄: ꝙ dr̄ia est inter epilensiā: ⁊ apoplexiā: q2 in epilen/
sia est oppil'o in p̄ vētriculo cerebri: ⁊ est in meatibꝰ cere
bri nō p̄ncipalibus: vn̄ mā epilēsie magis viciuat capiti
bus: seu originibꝰ neruoꝝ: ꝑꝑ qd̄ mā illa ꝓfundat in ner/
uis: ⁊ ex ꝯn̄ti nerui extendunt ꝭm latū: ⁊ curtant ꝭm lon
gū: ⁊ ita epilēsia est spasmꝰ repl'onalis vl'is: vł cū spasmo
repl'onali totius corpis: curtant eni ⁊ ꝯ̈hunt nerui v̇sus
originē: vt meliꝰ expellē possint nociua. Aliter ⁊ melius
assignari pōt cā: q̄re in epil'ia semp aduenit spasmꝰ vl'is: ⁊
in apopl'ia nō. Dicemꝰ ꝙ q2 in epil'ia nō ex toto ꝑdit sen/
sus. iō cerebrū ꝑcepto nocumēto totali: ⁊ magno: ⁊ īpres
so a mā cōmouet ad faciendū ꝑoxismū epil'ie: ⁊ ꝯ̈hit i se:
ad cuiꝰ ꝯ̈ctionē ꝯ̈hunt origines neruorum: ⁊ ex cōseq̄nti
oēs nerui totiꝰ corpis ꝯ̈hunt v̇sus suū p̄nm: ad q̄rū ꝯ̈ctio/
nē oīa mēbra ꝯ̈hunt v̇sus cerebrū: ⁊ sic fit spasmꝰ nō pro
portionatꝰ ad mām: ⁊ non spasmꝰ repl'onalis: vt isti opi
nant. ¶ Sed in apopl'ia sensus est ex toto deꝑditus cum
in ea fit oppilatio ꝑfecta oīum vētriculoꝝ cerebri tā p̄n/
cipaliū: q̄ȝ nō p̄nliū: q̄re cerebrū nō ꝑcipit aliqd̄ nocumē
tū saltē magnū ⁊ notabile: ⁊ ex ꝯn̄ti nō ꝓmouet ad seipȝ
ꝯ̈hēdo: ꝑꝑ qd̄ nō fit ꝯ̈ctio originū neruoꝝ: nec ipoꝝ ner/
uoꝝ v̇sus suū p̄nm: ⁊ sic nō fit spasmꝰ aliq̄ mō in apopl'ia: ⁊
⁊ ad hūc sensum: ⁊ itell'm dicit Auic. p̄' fen tertij cap. de
epil'ia. Epil'ia est vl'is spasmꝰ totiꝰ corpis: vel non est sine
spasmo intelligēs p spasmū in ꝓposito spasmū nō ꝓpor/
tionatū ad mām: ⁊ nō spasmū repletionē: vt illi opinant:
qd̄ nō dicit Auic. de apopl'ia: q2 in apoplesia nō fit cōtra
ctio neruoruȝ: sed potius mollificatio: lȝ aliq̄n mā fit ita
subtilis ⁊ pauca: ꝙ spasmus nō multū appet. ¶ In appo
plesia vō oēs ventriculi magni ⁊ p̄ncipales oppillant: ⁊
vie p q̄s trāsit spūs sensibilis ⁊ motiuus: si ergo in eis fit
itegra sua oppilatio: subito talis morit: nec aliq̄ spes ha
bet de eo. Si aūt in eis fit oppilatio partialis: ⁊ incōple/
ta apopl'ia est magni timoris: lȝ fit apopl'ia breuior ⁊ de
bilis: ⁊ cū difficultate curat: ⁊ talis apoplexia: vtpl'm ter
minat ad mollificationē lateris: vel totiꝰ corpis: que dis/
positio vocat paralesis. Differūt etiā: q2 paroxismꝰ epi/
lēsie in pl'ibꝰ hoibꝰ redit: sȝ nō sic redit ꝑoxismꝰ apopl'ie:
si ab ea euadāt. Cōueniūt autē: q2 lȝ epilensia frequenter
fiat a vētositate grossa: ⁊ a vaporibꝰ ab humoribus reso/
lutis: vt a causa cōiuncta: nō aūt apoplesia: fit tamē etiā
pluries: vt a cā coniuncta ex humore: vel ex flegmate: ⁊
hec vtplurimū: ⁊ postea fit de mel'ia: ⁊ postea fit de san/
guine: lȝ raro fiat de puro sanguine: ⁊ post minus fit de
colera: q̄ȝ de aliquo alio humore: sicut apoplexia: lȝ ma/
teria apoplexie fit grossior: viscosior: ⁊ maioris q̄ntitatꝫ:

⁊ epilēsie mā sit semper venenosa ⁊ horribilis multū ⁊
est vtriusqȝ materia frequēt mixta: q̄ scilȝ cum sanguie
mixta. ¶ Scdō intelligendū: q̄ multa sunt: que curant
epilēsiā: vnū est viscus quercinus: si portetur ad collū:
aut quocūqȝ modo sumatur. Idē facit peonia romana:
ruta freq̄nter q̄si continue odorata multum valet. Idem
facit ysopus: gumi rutha agrestis si cōponatur cum farina
ordei: ⁊ aceto: ⁊ odoretur freq̄nter: ⁊ quasi continue multū
valet. Corrigia facta de pelle lupi si portetur iuxta carnem
aut si ex eo fiat sertū in capite multū valȝ. Coagulū lepo
ris si exbibeatur infirmo: multū valȝ. Piretrū cōditū sicut
çinçiber comestū etiā multū valet. Scindatur ḡ piretrum
in ꝑua frustra ad modū fabe: vel medie fabe: ⁊ humecte
tur in aq̄ multꝭ dieb⁹: sicut fit de çinçibere condito: ⁊ po
stea cōficiatur cū çuccharo: ⁊ vtatur eo: q̄a multum est vtile.
Itē piretrū portatū ad collū multū valet. Item ficus sic/
ce conferūt epilēticis comeste. ¶ Reduco vos ad actū
ꝑticulū: cū enim aliq̄s est in paroxismo: fricentur extrema
fortiter: ⁊ ponatur lignū: vel aliq̄d simile inter dentes: vt ma
gis libere anhelare possit: ⁊ vt possit fricari lingua cum
tyriaca: vel mitridato: aut cū succo ruthe: ⁊ fricetur totum
corp⁹ fricatiōe: que tēdat v̄sus inferiora: ⁊ fiant capipur
gia: vt ꝓijciatur succus ruthe per nares: ⁊ fiāt sternutato/
ria: ⁊ ligature fortes ⁊ dolorose: ⁊ conduplicentur digiti: ⁊
fortiter restringātur. ⁊ alia ꝓportionalia remedia fiāt do/
nec releuetur a ꝑoxismo: ⁊ post ꝑoxismū fiat: q̄ euomat et
comedat postea: ⁊ parū comedat: ⁊ cibaria sint facilis di
gestionis: sicut sunt perdices: ⁊ galline iuuenes. Ulteri⁹
aūt mā est digerenda ⁊ eūanda s̄m conditionē māe pec/
cātis: ⁊ particule patiētis. ¶ Tertio intelligendū: q̄ cu/
ra epilensie ⁊ apoplexie est satis conformis cure subeth
seu somni ꝓfundi dicende inferius: maxime in modo re/
giminis cibi ⁊ pot⁹. nam pluribus dieb⁹ a ꝑncipio debēt
oio a vino abstinere: ⁊ vti debēt dieta tenui: ꝯformis est
etiā eidē in aeris rectificatione versus siccū: ⁊ in diuersio
nib⁹ fiendis ab ipso ꝑncipio cū fricatioib⁹ fortib⁹ ⁊ aspe/
ris valde: ⁊ ligaturis: ac etiam cū ventosis etiam cū sca/
rificatione ad spatulas: ⁊ ad nates sanguine existente ꝑ/
mixto cū flegmate inouando ligaturas ꝑdictas duras ⁊
asperas: ⁊ iterādo vētosas: ⁊ fricationes: ac scarificatio/
nes similr̄: ⁊ cū clysterib⁹ acutis ⁊ fortib⁹ positis in cura
ꝑdicti: subeth: cū quib⁹ est insistēdū: ⁊ maxime in ipa ap/
poplexia cū alia farmaca solutiua durāte ꝑoxismo exbi/
beri nō possint etiā cū suppositorijs: q̄ ibi ponentur sacella
tionib⁹ ad caput: odoramētis: sternutatorijs: ⁊ suffumi/
gijs: ⁊ maxie vsus istorū est ꝯueniēs post plura clysteria
vel eūone ꝑmissa: si possibile est vt fiat ꝓsequendo ad di/
gerendū talē mām cū suis digestiuis: ⁊ cū syrupo de sti/
chados: ⁊ oximelle composito: ⁊ qūqȝ cū oximelle sqlli/
tico admixto cū melle ro. co. ⁊ cū aq̄s approꝑatis ad ca
put. Subsequenter ꝓsequēdo etiā cū eūatiuis approꝑatis
ad caput: ⁊ maxime cū pillulis cochijs: de yerapigra: vl̄
fetidis: quarū dosis est vsqȝ ad. ʒ. j. ⁊ si opȝ exacuātur cū
.i. vel. ij. ḡnis dyagridij. ¶ Pillule. n. plus laudantur q̄ȝ
potiones in egritudinib⁹ capitis: debem⁹. n. suꝑdicta di
gestiua: ⁊ silr̄ solutiua minorare: ⁊ iterare quotiens fue/
rit expediēs: ꝓ quib⁹ omnib⁹ recurratur ad capitulum de
subeth. ¶ Quarto vltra ꝑdicta singulariter intelligendū
est: q̄ in cura epilēsie facte a mā flegmatica: sicut cōiter fit
contenta in capite: ꝑmisso digestiuo syrupo: ⁊ alijs dige/
stiuis summe laudantur. Et ꝯuenit qdā elariū solutiuū:
qd̄ dicitur yeralogodion: cui⁹ descriptio ponitur a Nicolao
in suo antidotario: ⁊ ei⁹ dosis in corpe forti: ⁊ etatis ꝑfe/
cte est vsqȝ ad. ʒ. iiij. ⁊ vt plurimū sumitur distēperatū cū de
coctiōe cōmuni cū additione sansuci: ⁊ nucis muscate in
ipa decoctione. Et qūqȝ exhibetur cū vino lymphato cum
modico dicte decoctiōis actualr̄ calido: similr̄ etiā in for
ma dactyli pōt assumi: eūat. n. ⁊ soluit potissime mās ꝑ/
dictas grossas: atqȝ viscosas: nō solū in epilēsia: sed apo/
plexia ⁊ paralisi: ⁊ in q̄buscūqȝ alijs egritudinib⁹ neruo
rū: est. n. mirabile iuuamētū: qd̄ seq̄tur ex vsu hui⁹ electua/
rij yeralogodion in dictis egritudinib⁹. Et pōt ⁊ dȝ etiā
iterari s̄m q̄ dispositio exigit ⁊ requirit. Ego aūt iam vi
di aliquos iuuenes fore curatos ab epilēsia cum vsu hu
ius electuarij suꝑdicti: seruando tamē reginiē sex rerum
nō naturaliū. In ei⁹ tamē assumptione obseruentur cano/
nes: ⁊ regule: que dicentur in summula nostra febriū: cum
assumuntur alia solutiua. Et tyriaca antiqua multū cōfert
in passionib⁹ istis: premissis tamē eūationib⁹ plurib⁹. Et
similiter metridatū: qd̄ est electuariū satis notū: cui⁹ do/
sis est vsqȝ ad. ʒ. ij. Et singulariter seu mirifice confert ty
riaca dyatessereon: cui⁹ dosis est similiter vsqȝ ad. ʒ. ij. ⁊
alia electuaria calida bis ꝓportionalia etiam conferūt.
¶ Quinto intelligendū: q̄ lȝ vinū sit fortissimū: penetra
tor tamē bene ꝯfert in epilēsia in illis: qui habēt stoma/
chū multū frigidū: dūȝ tamē exbibeatur in parua q̄ntitate:
⁊ temperata qualitate: in alijs aūt nō detur nisi in declina/
tione: ⁊ corpore mūdificato: cū ꝯuertat mām in vaporē.
¶ Ultimo intelligendū: q̄ aliq̄s posset dubitare: q̄re epi
lensia nō est ꝑoxism⁹ cōtinu⁹: cū mā in cerebro cōtineatur:
cū dolor sit ꝯtinu⁹. R̄ndeo: q̄ modica mā sufficit ad do/
lorem causandū: vel etiaȝ modica discrasia. Sed ad cau/
sandū epilēsiā opȝ: q̄ mā sit multa: ⁊ ideo licet continea/
tur in cerebro: nō tamē est tāta: q̄ possit facē ꝑoxismū: ⁊
si faceret: non esset epilensia: sed apoplexia: ⁊ sic finit.

¶ De apoplexia. Caplm. xviij.

Et q̄ cura apoplexie ꝓxia est cure epilē
sie. ideo ꝯn̄r de apoplexia dicatur: cū etiaȝ
iste egritudines nō differant nisi s̄m ma
gis ⁊ min⁹: vt patuit suꝑ. ¶ Apoplexia
est ḡ passio cerebri auferēs sensū ⁊ mo
tū toti corpori repēte: ⁊ subito an̄te ma/
gna voce ꝑꝑ oppl̄onē i ꝑncipalib⁹ ⁊ nō
ꝑncipalib⁹ vētriculis cerebri. Cā extrin
seca est casus ꝑcussio repētina: ⁊ vehemēs friditas adue
niēs capiti ⁊c̄. Interior. n. pōt esse ois humor supflue re/
plēs vētriculos. ¶ Cāe an̄tes sunt: epilēsia: crapula ⁊c̄.
dimissio flōmie solite: retētio supfluitatū ꝑter solitū: ⁊ hu
ius sunt tres spēs. Maior vt q̄n repletio oppillatiua est
vehemēs ⁊ cōpleta: ⁊ anhelit⁹ est multum insensibilis: ⁊
vox est q̄si hois strāgulati: ⁊ spuma est in ore: in media
aūt replentur vētriculi vltra me^m: ⁊ cū h̄ sūt suspiria: anhe/
litus debilis: ordinat⁹ satis: in ore appet spuma. Minor
est: in qua omnia ꝑdicta sunt remissiora: ⁊ non apparet
spuma in ore. prima non curatur. secunda firmiter est in
curabilis. tertia cum difficultate curatur.
¶ Signa. Si pūxeris cū acu: vel stilo: ⁊ extraxeris capil/
los fortiter: aut digitos duplicaueris ⁊ fortiter strinxeris: ⁊
sic de alijs: ⁊ nō sentiat: apopletic⁹ est. Et q̄ aliq̄n priuatur
sensu: ⁊ motu: ⁊ pulsu: ⁊ anhelitu: dubitatur mūq̄d sit viu⁹
vel mortu⁹: iō ꝓ certificatiōe hui⁹ ponatur cotū carmina/
tū: vel flosculū lane minutissime carminatū ori suo aere
q̄eto: ⁊ si mouetur: adhuc viuit: ⁊ si nō: nō. Idē iudicat cia/
tus plen⁹ aq̄: si suꝑ pect⁹ ponatur: tūc. n. ꝑcipitur oib⁹ de do/
mo: q̄ taceant ⁊ q̄escant: si dom⁹ est in solario: ⁊ ꝑmittatur
aqua q̄escē: tūc respicim⁹ ad aquā vasis diligenter: ⁊ si nul
lo mō mouetur: ꝓculdubio mortuus est: si aūt moueatur ad/
huc viuit. ¶ Et lȝ apoplexia ꝯuenire videatur cum multꝭ
egritudinib⁹: differūt tn̄ ab eis. Et ꝑmo ab epilēsia: q̄ h̄
est maior repletio q̄ȝ in illa. Scdō epilensia hȝ ꝑiodum:
ista nō: q̄ aut interficit: aut terminatur in paralisim. Ter/
tio differt a subeth: ⁊ a litargia: q̄ ista veniūt paulatie: ⁊
apopl̄ia subito. Itē in ista nulla est reuersio: in alijs sic: lȝ

cū difficultate. Tertio differt a sincopi: qꝛ facies apople
tici assimilat̄ faciei sane: sꝫ in sincopi assimilat̄ faciei mor
tuoꝝ ex reuocatiōe caloris ⁊ spūs. Differt q̄rto a ꝑfoca/
tiōe matricis: qꝛ lꝫ in ista auferat̄ sensus ⁊ motus: tamē
mulieres ꝑfocate audiūt que dicunt̄. ¶ Cognoscit̄ autē
mā peccans: qꝛ si mā apoplexie sit sanguis facies est ru/
bra ⁊c̄. si flegma: subalbida cū humiditate multa: si me/
lācolia: fusca cū liuore: si colera: citria. Et si est ex aꝑate:
semꝑ cū febre. ⁊ ista est pessima int̄ oēs: ⁊ si ex causis pri
mitiuis: cognoscit̄ ex illis. ¶ Pro cura. Nō q̄ nō ponūt̄
digestiua: nec aliqd dat̄ ꝑ os. Primo: qꝛ est de ꝑperacutꝭ
morbis nō dās inducias. Scd̄o: qꝛ nō sentit: nec mouet̄
a ꝑncipio. ḡ subtrahe mām cū flōmia: si cōuenit: si nō: vē/
tosent̄ sepe crura: deīde ponāt̄ clysteria acuta. Ideo. ℞.
colloquintide agarici: centauree minoris: sticados: mel/
liloti an̄. ℥. ʃ. bulliant̄ in bocalibꝰ duobꝰ aque vsq̄ ad cō
sumptionē q̄rte partꝭ: ⁊ medietatꝭ collature addant̄ mel/
lis. ℥. ij. olei cōmunis. ℥. iiij. salis. ℥. i. tepiduꝫ imponat̄: ⁊
si nō ꝑparet̄ sic cito. Interim fiat suppositoriū. ℞. mellis
cocti quātitatem sufficientem: ⁊ cū eo incorporet̄ puluis
euphorbij: salis gēme: salis nitri: vel dyagridij: vel collogn
tide an̄. ℈. i. deinde fiant fricationes extremitatuꝫ fortes
cū sale ⁊ aceto tepidis. deinde fiāt sternutatiōes: vt. ℞. el
lebori albi: piperis: castorei an̄. ʒ. j. fiat puluis: ⁊ aliqua
pars ꝑ canulā insufflet̄ in nares: ⁊ si sternutauerit: bonū
est: deinde suffumiget̄ cū alipta muscata: ⁊ gallia musca/
ta: deinde tondant̄ capilli ⁊ fomentet̄ caput cū decoctio
ne istarū herbaꝝ. ℞. vtriusq̄ saluie: vtriusq̄ calamenti:
vtriusq̄ mēte: vtriusq̄ ruthe an̄. M. ij. cōquassent̄: ⁊ bul
liant̄ in vino albo: ⁊ fomentet̄: seu embrocet̄ caput ex al/
to: deīde caput cū pānis siccis exiccet̄: deinde caput ab/
luat̄ cum vino decoctionis ruthe: deinde inungat̄ caput
cū ol'o de spica: in q̄ dissoluta sint castoreū ⁊ euphorbiū.
Emplastrū etiā Rasis nono Almāsoris ꝯuenit. ¶ Cero
tū exptū ad idē. ℞. armoniaci dissoluti in aliq̄ ol'o cal'o:
ysopi humide: glutinis: albotim: castorei: piꝑis: oppopo
naci: euphorbij an̄. ʒ. ij. storacis. ʒ. j. croci parū: cere q̄ꝫtū
sufficit: cū ol'o de balsamo: aut de spica: aut de costo: fiat
cerotū capiti vt ꝑus. Ubi v̄o hec nō ꝯtulerint approxiet̄
sartago ignita: vel capellina ferrea in tm̄ cal'a: q̄ q̄si adu
rat capillos capiti raso: non tm̄ sic cal'a: q̄ subam cerebri
dissoluat: ⁊ anteq̄ꝫ ifrideť alia capiti apponat̄: ⁊ illa oia
ꝑ ordinē sine interuallo tp̄is in tātū ꝯtinuent̄ donec reui
uixerit: aut saltem mortuꝰ fuerit: vt nō possit v̄e dici: q̄ ex
defectu medicaminū deficiat: qm̄ dicit Auicē. q̄ feb. sine
aꝑate aliqn̄ terminat̄ ꝑ apoplexiā: ⁊ q̄ pōt terminari ad
bonū: ⁊ apoplecticus ille stat sicut mortuꝰ q̄si oino: qꝛ est
sine sensu ⁊ motu: ⁊ etiā sine anhelitu appent̄: sed aliq̄lit̄
hꝫ pulsum: ⁊ dicit: q̄ talis reuiuiscit: vel reuiuiscē pōt: qꝛ
eius calor inatus interior est ita paucꝰ: ⁊ debilis: q̄d non
indiget nisi pauco aere exteriori ꝑ sui euētatione: ⁊ nul/
lus taliū: vt ip̄e dicit: debꝫ sepeliri: donec trāsiuerint tres
dies nāles copleti: ⁊ est spaciū. 72. horaꝝ. Ois ḡ apople
ticus stet ꝑ. 72. horas āteq̄ꝫ sepeliat̄: sed qꝛ pauci vel nul/
li hn̄t amicos eos cordial'r diligētes: ideo multi freq̄nt̄
sepeliunt̄ viui. Si aūt ꝑ dei grām ꝯualuerit: fiat q̄d euo/
mat: ⁊ postea cibet̄ cibo subtiliori ⁊ i breuiori q̄ꝫtitate q̄ꝫ
in epilēsia: deinde det̄ oximel diureticū: ⁊ oximel cōposi
tū: ⁊ purget̄ cū yeralogodion: vel cū yera ruffini: ⁊ fiant
oia ꝑ ordinē: q̄ dcā sunt i epilēsia: qm̄ sicut epilēsia ⁊ apo
plexia ꝯueniūt in causis: ita in mō cure ꝯueniūt: non opꝫ
igit̄ hec retexē. Aliq etiā vltimate faciūt tria cauteria in
capite. Unuꝫ in medio capitꝭ. Alia duo in ꝑte posteriori
sub duobꝰ cornibꝰ. ¶ Et si ꝯtingat reuiuiscē: tūc cōuenit
h el'ariū ꝑbatū digerēs ⁊ subtiliās humores fridos: ⁊ ꝑ
ꝑerās eos ad exitū q̄d exhibet̄ an̄ purgationē. ℞. absyn
thij: semi. anisi: feniculi: aristologie ro. sq̄nanti: xilobalsa
mi: carpobalsami: folij ciperi: agarici: radicuꝫ yreos an̄.
pulueriꝫent̄ ⁊ cōficiant̄ cū melle: ⁊ dat̄ q̄ꝫtum auellana.
¶ Ad idē vꝫ hec decoctio. ℞. galāge: ꝫinꝫib. mente: peo
nie an̄. ℥. ij. bulliāt in vino albo: ⁊ bibat eger mane ⁊ se/
ro. ℥. iij. deinde purget̄ ꝭm humorē peccātē. Alia multa
emperica in scriptꝭ repiunt̄: q̄ fieri pn̄t: si libet. ¶ Clarifi/
catio ca. de aplīa. Intelligendū: q̄ apl'is vpl'm est icura
bilis: ⁊ h ꝑp nobilitatē mēbri: ⁊ multitudinē: grossitiē: ⁊
viscositatē māe: qꝛ mēbrū nobile nō p̄t lōgo tp̄e tollerare
molestationē ita seuoꝝ accn̄tiū: vt sunt accn̄a apoplexie:
q̄ seuissima sunt. Si aūt curet̄: h nō p̄t fieri ꝑfecte ꝑp mul
tā grossitiē: ⁊ viscositatē māe: sed nā vigorata mitit māꝫ
ad loca ꝑxia: ⁊ qꝛ ibidē oriunt̄ nerui: iō mā diffundit̄ in
neruis: ⁊ iō cātur palesis. ¶ 2° intelligēdū: q̄ ois apople
ticus nec̄io in rei v̄itate anhelat. alit̄. n. subito ei adueni/
ret mors: sicut in suffocatꝭ ⁊ strāgulatꝭ: sꝫ nō est in apople
tico anhelitꝰ: nisi q̄dā mō ꝯfuso: ⁊ aliqn̄ tam̄ pōt eē in eo
anhelitus ita debilis: q̄d nō appꝫt nobis potissime in il/
lis: q hn̄t cor frigidū. ¶ Tertio itelligendū: q̄ tā in epilē
tico q̄ꝫ in apoplectico pilla: vel lignum: vel aliq̄d tale opꝫ
poni int̄ dentes cū violēntia tā rōne anhelitꝰ: vt anhelare
possit q̄ꝫ rōne dentiū: vt nō destruant̄. ¶ Quarto notan/
duꝫ: q̄ mā apoplexie est ita grossa: frigida: ⁊ multa: ⁊ cō
pacta: q̄ ꝑfectā crisim terminare non pōt: sed cū curat̄ in
paralesim terminat̄: qm̄ mā apoplexie cū dispgit̄ ꝑ ner/
uos causat palisim: sicut cum mā paralisiꝫ coadunat̄ cāt
apoplexiam: ⁊ apoplexia paralisim. ¶ Ultimo notādū:
q̄ frequentius accidit paralisis in parte dextra q̄ꝫ in ꝑte
sinistra. qꝛ dextra est rarior: ⁊ meatꝰ magis apti: aliquan
do tn̄ accidit in ꝑte sinistra ꝑp debilitatē loci: ⁊ ita plus
accidit in illa parte: in qua materia magis declinat ⁊c̄.

¶ De frenesi. Capl'm. xix.

De notitia frenesis scire debes: q̄ frenesis
est duplex: v̄a: ⁊ nō v̄a. Uera est apostema
cerebri cal'm essential'r: vel pāniculorum
cerebri: cū ē colera pura: aut ebullitio san/
guinis in corde. Cause adiuuātes sunt: vt
qꝛ iuuenis colericus ⁊c̄. Fit ḡ vera frenesis: qn̄ rubea co
lera: pura aūt colera rubea: adusta aūt vapor sanguinis
ebullientꝭ: in epate aut in corde coadunat̄: in panniculis
aut substātia cerebri: ⁊ illa faciūt aꝑata: ad q̄d sequit̄ fe.
continua: ardentissima alienatio: situs inordinatus: mo/
tus manuū ⁊ pedū: cōtinua loquela: ⁊ sic de alijs accidē
tibꝰ terribilibus. Frenesis nō vera causat̄ ex colera citri/
na: vel sequit̄ febrē: velut est tertiana febris: vel causon:
vel sequitur apostema: velut est apostema pulmonis: vel
lateris aut dyafragmatis: stomachi: epatis: vel matricꝭ:
⁊ sic de alijs. In summa collige differentiā inter frenesim
verā ⁊ nō verā. Frenesis nāq̄ vera appellat̄ ab Auicen.
quando incipit ꝑ se: ⁊ est egritudo per se: preter q̄ꝫ aliqua
egritudo eam antecedat: non vera appellatur ab Auic̄.
quādo fit post talem egritudinem. Non vera. n. frenesis
appellat̄ omnis alienatio: que est cum febre. i. ꝑp febrē:
vtputa a vaporibus eleuatis propter febrem impedien/
tibus cerebruꝫ: ⁊ a quibusdā appellatur parafrenesis a
para: q̄d est iuxta: ⁊ frenesi: q̄si qꝛ iuxta frenesim: appro/
pinquat eni frenesi v̄e: qꝛ si nō diuerterent̄: aut resoluerē
tur: aut remouerentur illi vapores: fieret vera frenesis: ⁊
talis accidit sepe in febre continua peracuta: vt in causo/
ne: ⁊ in nō vera frenesi omnia accn̄a sunt remissibiliora.
¶ Pronosticatio. Frenesis a toto genere est ꝑnitiosa minꝰ
mala: que est in dura matre: deterior: que in pia matre: ⁊
que in substantia cerebri adhuc deterior. Itē minus ma/
la est: que est ex sanguie. Scd̄o deterior que ex colera nō
adusta. Tertio adhuc deterior: que est ex colera adusta.
¶ Signa mortis sunt hec: cū vrina ꝑcesserit colorata: et
modo est alba ⁊ tenuis cū continua alienatione: ⁊ vigi/

lia idem significat:si retineat vrina ⁊ egestio: ideo vrina
alba tenuis substātie appens in statu febris acute: ⁊ cuꝫ
circulo viridi vrina precedēte rubea frenesim significat:
⁊ si spasmet freneticus:signū est mortis. Et si tibie sint ex
tense:⁊ non possit eas cōduplicare: ⁊ si cōduplicatas nō
possit extēdere:⁊ si vesica appeat in police pedis: ⁊ cum
hoc accidat sincopis signis istis appentibus: iam mors
ppe est.ergo medicus ꝯfestiꝫ fugere debet. ¶ Pro cura
frenesis vere:que etiā est duplex:confirmata:⁊ non con/
firmata. Qd ꝑmo occurrit medico in nō confirmata: est
diuertē materiā ⁊ vapores:ne ascendāt ad caput:non in
tendēdo ergo ad digestionē:qꝛ periculū est in mora: cuꝫ
cōmuniter confirmet in vna die naturali: cum sit de mor
bis pperacutis. Si sanguis colericus sit in causa comple
ctoria:⁊ virtus constet: flobothomet in manu de ramo
cephalice:exhibendo ꝑus tres bollos panis assati infusi
in vino granatorū muçorum:aut agresta: vbi flobotho/
mia ꝓhiberet:saltem ventoset in spatulis: vel cruribus
scarificando:bibat omni hora de syrupo nenupharis:vł
violato:vel rosato:vel de berberis cū vino de granatis:
⁊ aqua decoctiōis prunorū:⁊ ordei:aut cum aquis distil
latis infrigidantib⁹:⁊ vapores reprimentib⁹.deinde em
brocet caput cū frigidis ⁊ siccis: qꝛ sanguis est calidus
⁊ humidus. Ideo. ℞.aque rosa.aque virge pastoris añ.
ʒ.v.succi plantaginis libram.i.aceti albi.ʒ.j.misce: ⁊ in
isto infundant pecie:anteriori parti capitis applicent:⁊
sepe remoueant.tertio clystericent hoc clysteri lenitiuo
⁊ diuersiuo fumorum. ℞.malue:mercurialis: bliris añ.
M.i.violarū.ʒ.ij.prunorū libram.s.bulliant in librā.i.
⁊.s.aque:⁊ in fine decoctionis addat tamarindorū.ʒ.i.
⁊.s.cassiefistule:vł māne.ʒ.ij.çucchari rubei.ʒ.s. olī vio
lati.ʒ.iiij.ante prandium ⁊ cenā clystericetur: ⁊ non co/
gatur retinere:qꝛ eleuat fumos ad caput ⁊ debilitatē in/
ducit:loco etiam māne:vel cassie potest addi.ʒ.i.de dya/
prunis. ¶ Si aūt frenesis sit a colera:⁊ voluerj scire: an
curet:an ne. ℞.quatuor ranas: ⁊ circūpone capiti: nam
si inducūt somnū:⁊ cito feteant:signum est cure:si nō mo
riet:⁊ est expertū. ¶ Considera vlterius si colera non sit
adusta:tūc conuenit hoc solutiuū. ℞.māne.ʒ.i.dissoluat
cū.ʒ.iiij.aque decoctionis prunorū: ⁊ tamarindoruꝫ añ.
ʒ.ij.det collatura in aurora. Et si vis fortius euacuare in
ꝑdicta collatura de sero infundat.ʒ.s. mirabolanorū ci/
trinoꝝ:⁊ de mane exꝑmant: vel addat reubarbari.ʒ.s.
vel.j.ꝭm tenorem virtutis. ¶ Si autem colera esset adu
sta:in ꝑdicta collatura infundant mirabolanoꝝ indorū:
sene:epithimi añ.ʒ.ij.syrupi violati.ʒ.i.vel.ij.deīde em/
brocet caput ista decoctione. ℞.succi lactucarū:semper/
uiue:portulace añ.ʒ.ij.aque rosa.ʒ.iij.aceti parū: appli/
cet capiti:vt supra:⁊ pone actualiter tepiduꝫ: ne forte ex
frigiditate actuali pori clauderent:⁊ fumi retinerentur.
¶ Si aūt hec egritudo ꝓuenerit ad statū: tunc embroca
tiones supius dicte nō competerēt:⁊ ideo ꝯueniunt reso
lutiua:⁊ tale resolutiuū cōmunit est duplex. Primū scin/
dat catulus lactēs:aut columb⁹:aut gallus per dorsum
euiscerando eos:⁊ subito anteriori parti capitis applice
tur. Ad idē valet pulmo arietis sepe in aqua calꝰa posit⁹
⁊ applicatus:vt sup̄. Scdm est. ℞.violarū:mellilotí:flo/
rū roris marini:foliorꝫ lauri:decoquant in aqua ⁊ em/
brocet caput:⁊ lꝫ ista sint calida resoluēdo mām per ac/
cidēs infrigidant. ¶ Si aūt frenesis sit nō vera:qꝛ sequa
tur aliam egritudinē:tūc oia localia ⁊ clysteria superius
dicta pnt fieri referendo singula singulis: non fiat tū flō/
mia vniuersalis:qꝛ ex egritudine ꝑcedente virtus inue/
nit debilis. Ubi autē virtus constaret ⁊ indicaret de flō/
mia fiat.⁊ qꝛ hec egritudo cū vigilia infestat: ideo som/
nus ꝓuocandus est ꝑmo cū applicationibus ab extra ꝑ
infrigidando aerem irrigando domū cum aqua frigida:
aut rosis:aut cū herbis frigidis:vt nenuphare: vł sol.⁊c.
secundo. ℞.lactis mulieris lactātis puellā.ʒ.iiij.tria al/
bumina ouorū:aceti parum:agitent adinuiceꝫ cū farina
papaueris albi:deinde extēdat sup pānos ⁊ applicet ca/
piti. Ad idem bulliant in aqua malua:cortices papaue/
ris albi:portulaca:viole:⁊ de ista fomentent caput ⁊ pe
des:testiculis etiā aliqñ applicat panis infusus in aq̄ ro
sata:nenuphare cū modico aceti. Ad idem:in quo aliqui
asserunt nunq̄ defecisse. ℞.terre sigillate.ʒ.s.misce cum
aq̄ rosata:⁊ aceti paruꝫ in modū vnguenti:⁊ ex isto actu
tepido inungent sole pedū ab intra:ꝓuocat somnus cuꝫ
frigidis:vt lactuca: syrupo de papauere albo Aut cum
isto. ℞.conserue violarū:florū nenupharis añ.ʒ.s.semi/
nis papaueris albi:iusquiami añ.ʒ.i.puluericent: ⁊ mi/
sce in modū çucchari rosati.⁊ da.ʒ.i.cū aqua ordei. Ad
idem. ℞.seminis lactuce:papaueris albi: portulace añ.
ʒ.ij.seminis endiuie:iusquiami albi añ.ʒ.i. cubebarum:
masticis añ.ʒ.s.çuccari ad pōdus oium fiat tragena:vel
puluis. ¶ Electuariū ad idem. ℞.seminis lactuce:melo
nū:papaueris albi:iusqami añ.ʒ.i.seminis endiuie: basi
liconis añ.ʒ.i.⁊.s.sandaloꝝ.ʒ.ij.camphore.ʒ.s. cinamo
mi.ʒ.i.⁊.s.ꝯficiant cū triplo syrupi iuiubarū:⁊ sebesten:
⁊ det ex eo.ʒ.i.cum syrupo violato. Et vbi hec non con
tulerit.dent pillule de opio vna vel due: licet sint fortes.
¶ Clarificatio ꝭm hodiernū modū ⁊ vsum pro gñali et
speciali notitia:⁊ cura apostematū:que fiūt in capite:sūt
hic aliqua singlr notāda. ¶ Primo intelligenduꝫ: ꝙ de
apatibus extrinsecis factis in cuti ⁊ carne capitis exte/
riori:plene determinauit Aui.tertia fen quarti. pro quo
notet:ꝙ cōiter super caput eueniūt in cute exteriori apo/
stemata parua sanguinea ad similitudinē magni furūcu/
li:que a vulgarib⁹ dicunt grane: vel hignoni: q̄ cum ad
saniem deueniūt:debent incidi triāgulariter: ne cito con
solident:debēt.n.diu aperta teneri: vt si qua materia est
in cerebro:faciliter inde valeat expirare:qꝛ vtplurimum
talia apostemata fiunt p viā expulsiōis a cerebro. ¶ Se
cūdo notādū:ꝙ apostemata cerebri diuersificant primo
ꝭm diuersitatē materie:a qua fiūt.nam quedā ex eis fiūt
ex sanguine:quedā ex colera:quedā ex flegmate vel aq̄/
sitate:⁊ quedā ex melancolia:diuersificātur etiam ꝭm di
uersitatē partis:seu loci:in quo fiūt in ipso cerebro.nam
quedam fiūt in pāniculis īmediatis sub craneo: vt dura
matre:⁊ pia matre. Quedā ex eis fiunt in pāniculis di/
uidētib⁹ cerebrū:⁊ anfractus ipsius ⁊ ventriculos eius:
⁊ q̄dā etiā fiūt in substātia medullari cerebri. Sꝫ aduer/
tendū est hic:ꝙ in pāniculis rarissime fiunt alia aposte/
mata q̄ꝫ colerica:vel sanguinea:⁊ talia apata maxie fiūt
a colera subtili:vel a sanguie subtilissimo:a flegmate au/
tē rarissime fiūt in eis apata:⁊ a melā fieri non pnt ꝓpt
densitatē pāniculorū:in quorū porositates mā grossa nō
pōt faciliter ingredi ad faciendū apa in eis: sed in substā
tia cerebri cū sit rara:⁊ cū hꝰ tenax: atq̄ꝫ viscosa plus apo
stemata flegmatica generant:⁊ melācolica possunt in ea
dē etiā substātia medullari cerebri qñq̄ꝫ fieri ⁊ generarit:
⁊ similiter sanguinea:⁊ colerica:⁊ multomagis aquosa.
¶ Tertio intelligendū:ꝙ ex diuersis nominibus noian
tur apata supradicta ab auctoribus medicine ꝭm diuer/
sitatem loci:in quo fiūt:⁊ ꝭm diuersitatē māe: calꝰa nāq̄ꝫ
apata:⁊ maxime colerica facta in pia vel dura matre vo
cātur ab Auicē. hoc nomie charabitus:⁊ a quibusdam
alijs sirsen. Fcā autē a materia colerica:vel ab alia mate
ria adusta in substātia cerebri:vocātur sillaris. Et si fiāt
a colera nō adusta in substātia cerebri: vocant hoc noie
erisipilla. Et si a sanguine fiāt: flegmon ab oibus noiat.
¶ In pāniculis aūt diuidentibus cerebrū cū apostema/
ta colerica fiunt:si talis colera absq̄ꝫ adustiōe existat:vo
cant hoc noie frenesis:qꝛ mens: seu intellect⁹ multū de/

ficit: et variatur in eis: vt velit dicere frenesis tm̄ q̄ntū passio q̄ derelinquit a freno: dcā a freno et fine. Apata vero frida alijs noib⁹ appellantur: et illa infra dicent suo loco. ¶ 4⁰ intelligēdum: q̄ cura apatū caloꝝ: et p̄ factoꝝ a sanguine abūdāte: seu a colera cū sanguine in venis et corpe dn̄ante adinuicē pmixtis: siue sint in qbuscūq̄ de pāniculis su predictis: siue sint a sub̄a cerebri pmisso stati lenitiuo clysteri: vt intestina a superfluitatib⁹ et fecib⁹ emūdent: taliter pficit: et sic est incboāda: vt subito veniat ad flōmiam copiosam: seu magnā ex vena cephalica brachij dextri vel sinistri eiusdē lateris: in q̄ est apa semp tm̄ psiderādo virtutē: ne ex ipsa flōmia vtus deficiat cū secūdatiōe potius in eadē die in vesperis: q̄ q̄ vnica vice tota q̄ntitas extrahat: cōiter.n.in istis q̄ntitas sanguinis extrabenda est vsq̄ ad ℥.viij.vel.x.vel.xij.cōputata etiā secūdatiōe p̄dicta: flōmia.n.in p̄n⁰ facta in cura istoꝝ apostematuꝫ cerebri pre oibus alijs cōmendatur: et sit multū copiosa: si vtus et etas ad eā cōsentiūt. ¶ Est tamē aduertēdum: q̄ si frenesis puenerit a vapoꝛib⁹ eleuatis pp ebullitionē sanguinis in epate: vel corde: et in cerebro coadunatis: et p̄uter apata gnātib⁹ in pāniculis iam dictis cerebri: incboandū eēt a flōmia basilice dextri lateris. Et secūdo deueniendū eēt ad flōmiā dicte cephalice. ¶ Et hic viril̄r. seu p̄cticaliter est notādum q̄ntoq̄ cū in talibus qbuscūq̄ alienatꝭ flōmia cōcedit: cū diligētia tales custodiant: imo etiā media faba posita sup loco pūcture flōmi: cum forti ligatura tales ligent: si opoꝛtuerit: ne seipsos soluāt pp ipsoꝛuꝫ furiā et alienationē superfluā: vnde faciliter possent moꝛtē incurrere: et etiā in die flōmie custodiant a somno. Et vltra p̄dictā flōmiā cum sanguis multū abundat in capite iam qetato fluxu materierū ad ipsum caput ab alijs partibus coꝛpoꝛis est licitū et conueniēs venā frontis vel nasi flōmare: vl̄ sanguisugā ad pūnctā nasi apponē: post cuius sanguisuge remotionē pmittat: vt sanguis exinde ad sufficientiā fluat: et si expedit pstringat cū faba p̄dicta: vl̄ cū tela aranea: q2 multū valent in fluxu sanguinis vndecūq̄ fluat: si fixura sit pua. Sil̄r post p̄dictā vl̄em flōmiā factā ex vena cephalica: si mā adhuc fluat ad caput concurrit: et iuuat appositio vētosarū cum scarificatiōe ad spatulas: vt sanguis exinde diuertat: et extrahat. Et in his omnib⁹ sup̄dictis a medico habeat diligētia bona in regimine vite. Sil̄r etiā q̄ntū ad dietā: vt ad cibū et potum debitus modus et oꝛdo etiā in p̄n⁰ obseruet attenuando dietā vsq̄ ad plures dies: cū hec egritudo sit vel p̄l̄m per peracuta exhibendo de prisana oꝛdeacea: et de farre: vel pane loto: vel de pomis coctis in igne vel furno cum zuccharo: vel sine. Et si expedit pp debilitatem virtutꝭ: exhibeat pulla parua alterata cū lactuca: vel cucurbita: et vinū eis pbibeat vsq̄ ad q̄rtū diē: sed bibāt aquā decoctā cū zuccharo: vel iulep vio. vel ro. pmixtā: et vinū ḡnatorū dulciū: vel musoꝝ: vel etiā acetosoꝛū est eis exhibendū cū aq̄ lymphatū. et granata sil̄r cōueniūt eis: et alterātia v̄sus frigidū aerē habitatiōis istoꝝ: q̄ sint odoꝛifera. Sil̄r pueniunt ista etiā odoꝛādo: vt rosas: et floꝛes violarū: et nenupharis: et folia salicis: et vitis: que sil̄r ponant in camera aspergendo aqua simplici cū aceto: et parietes irroꝛando cū ro. et alijs aqs frigidis: et odoꝛiferis: et oīa somnifera qual̄rcūq̄ exhibita: vel approximata: et maxime syrupus papaueris: et etiā epithimata frigida tā coꝛdialia q̄ epatica: de qbꝰ dicet in cura febriū sincopaliū minutarū in summula febriū. nā in hac cura summe conueniūt. ¶ Epithima coꝛdiale singulare pueniēs est tale. ℞. aque buglosse: et melisse añ. ℥.vj. aque ro. ℥.x. aq̄ endiuie. ℥.iiij. sandaloꝛū alboꝝ et rubeoꝝ añ. ʒ.iij. coꝛallorūꝫ rubeoꝝ: rosaꝝ rubeaꝝ: coꝛticū citri: sirici ticti in ḡna: ossis de coꝛde cerui añ. ʒ.j. ligni aloes: been albi et rub. gariof. macis: cinamomi añ. ʒ.ß. croci. ʒ.i. cāphoꝛe. ℈.i. fiat epithima: et tēpate cal̄m apponat sinistre mamille i dirccto coꝛdis cū pāno d̄ scarlato: et cū sumit cibū remoueatur: nec apponat postea: nisi trāsactis q̄tuoꝛ hoꝛis: vel ꝯc. ¶ Epithima vō pro epe sit tale. ℞. aque endiuie. ℥.xv. aq̄ rosate. ℥.viij. aceti: vini albi odoꝛiferi. ℥.iiij. sandaloꝝ alboꝛū et rubeoꝝ añ. ʒ.ß. spodij. ʒ.i. cāphoꝛe. ℈.i. fiat epithima: et tepiduꝫ apponat epati sub ypocundrio dextro cū pecijs lineis duplicatꝭ: non tm̄ istis patiētib⁹ apostemata dicta: fenestre camere apiant: sicut pueniit in patientibus alias acutas febres: sed in obscuro ptinue teneantur ne alienatio in eis addat pp lumē extrinsecū. et homines reuerētie: quos timeant: semp hēant coꝛam eis: et p̄ntes existant: vt eos cōfoꝛtēt: atq̄ rep̄hēdāt: cū in alienatione superfluūt. Expedit insup post p̄dicta sic fcā et oꝛdiata absq̄ tpis interuallo lenitiuū fcm ex cassiafistula: vel māna distēperata cū decoctiōe cōi et recēti exhibere: et subseqnter pcedē cū clysteri alterante ad frigiduꝫ facto ex decoctione oꝛdei: floꝝ violarū: lactucarum: et folioꝝ malue: et oleo violato cū cassiafistula: et tamarindis in ea dissolutis: et maxime in p̄n⁰ moꝛbi. In pcessu aūt cū febris diminuit p̄ūt solutiua foꝛtioꝛa: vt cū infusiōe reubarbari: et mira. citri. et sil̄r foꝛtioꝛa clysteria a supioꝛib⁹ attrahētia fieri: et pparari: post p̄dictā etiā flōmiā cū localib⁹ fridis su per caput virtutē repcussiuā hn̄tib⁹ est icipiēdū: sicut cuꝫ oleo ro. cū aceto pmixto: et succo lactuce: vel etiā sempuiue. Etsi plus colera dominat secure succus solatri parti anterioꝛi capitis apponat: et a parte posterioꝛi elōgetur oino pp cās supradictas in cap̄lo de soda pcedēdo cum his fridis: et cū inūctiōib⁹ alijs: et embrocatiōibus frigidis dictis supius in cura sode facte a mala cōpl̄one cal̄a cum materia et sine mā in clarificatōe dicti capl̄i de soda: et hec fiant in p̄n⁰ frenesis. Localia aūt: q̄ pueniūt in augmēto: et cum approximat status talium apostematū calidoꝛū debēt esse pmixta ex calidis et frigidis: sicut oleum camomillinū: vel anetinū cum oleo ro. vel violato pmixtū: et q̄ntum plus pcedit ad statum: fiat additio cū resolutiuis: vt decet: imo sola resolutiua in statu pueniunt: et si eis addat modicū aceti: erit cōueniēs ad faciēdum talia penetrare. ¶ In declinatione autē sola resolutiua conueniūt. Et hec omnia medicamina tam resolutiua q̄ repercussiua trahi possunt: et haberi ex dictis supius: vt repercussiua in cura doloꝛis capitis a mala cōpl̄one cal̄a: et resolutiua in cura doloꝛis capitꝭ a mala cōpl̄one frida cuꝫ mā et sine mā: ibi ḡ recurrat cū expedit: vel recurrat ad tertiā fen q̄rti canonis Auic. ad capl̄m de cura flegmōis et erisipile. Et cū istud apa cal̄m pseuerat et plōgat: et maxime si sit fcm ex colera: cū q̄ etiā febris acuta piūgit cū syrupis alteratiuis: et digerētib⁹ col̄am: pcedat et subsequēt cū medicinis euāntib⁹ eā. Et de his oib⁹ dcm̄ est sup in cura male cōpl̄onis cerebri a mā calida pēdentꝭ: et magis late dicet in cap̄lo cure febriū colericaꝝ in summula febriū: ibi ḡ p ipsis recurrat: et sic ad istud capm adaptēt: vt habeatur completa cura apatuꝫ calidoꝛū in cerebro.

¶ De subeth ex somno innāli. Capl̄m. xx.

Somnus est reuersio sp̄ūs aialis ad interioꝛa cū pu̇atiōe sensus et motus: nisi q̄ntū est neciuꝫ anhelitui. Cā est friditas ptis añrioris cerebri aut hūiditas: aut vtraq̄: aut diminutio sp̄is et caloꝛis nālis: aut laboꝛ inālis. Sōn⁹ ē q̄n ē nimis p̄fund⁹: vl̄ plix⁹: et i tpe nō d̄bito.

¶ Signa. Si est nālis post expgefactionē sentit se vel hylarē: et leuē: et iocūdū. si inālis sentit se p oppositū. s. ḡueꝫ et ponderosum. Si ex friditate: coꝛpus est frigidū. Si ex narcoticis appet odoꝛ in oꝛe: mutat coloꝛ ad liuiditateꝫ. Si ex humiditate flegmatica: vergit coloꝛ ad liuiditatē. Si ex sanguine: vergit coloꝛ ad ruboꝛeꝫ: si componātur cāe simil̄r et signa. Si ex alijs mēbris: scitur ex grauita

te ꝛ dolore loci q2 vbi dolor:ibi narrat egritudinem.
¶ Pronosticatio. Sõnus ex inanitõe spũs iter oẽs est ma lus:ꝛ vicinat̃ morti. Dormire in radijs lune duz intrãt p angustũ foramẽ est pessimuz. Ois somnus ĝuis in decli/ natione paroxismorũ febris est mortalis:maxime in cõ tinua. Ois somn⁹ lõgus disponit ad litargiam: ꝛ apople xiã:si ẽt accidat in pncipijs porismorum est nociuus.
¶ Cura. Stet eger in loco luminoso. fiãt sibi tedia:ligatio nes:ꝛ fricatiões:odoret acetũ:ꝛ alia acuta : vt castoreuz ꝛc̃. vngat̃ caput oleo ro. agresta:aut vino ğnato ꝑ. Si fit pp narcotica:vtat̃ tyriaca. Si ex friditate : vtat̃ electua/ rio calo:vt metridato:odoret insup muscũ:lignũ alo. ꝛc̃. Si pp hũiditatẽ:odoret castoreũ:nucẽ mus. sgnãtuz ꝛc̃. Si pp friditatẽ ꝛ hũiditatẽ:nõ erit sine mã peccante:aut erit raro:ꝛ tũc ordinatim fiãt oĩa:q̃ fiunt in litargia ꝛc̃. Si ex nimia inanitiõe:ꝛ exalatiõe spũum : forte nõ est in via curãdi:ꝑt tñ succ⁹ gallinaꝝ assataꝝ:aut oua sorb. aut distillatũ dari:odoret panẽ assatũ in optio vino isusum: aut alia aromatica:ꝛ sic d̃ alijs. ¶ Clarificatio. Cõseq̃nt̃ ꝓ pleniori itellu eoꝝ:q̃ h̃ dr̃ sciẽdũ est:ꝙ triplex est som n⁹. s. nãlis:nõ nãlis:ꝛ ꝑter nãm. Nãlis somn⁹ ẽ:q fit a nã nãl'r opante pncipal'r:nõ ꝯcurrẽte effectiue aliq̃ cã ꝑter nãm ad ipm cãndũ. Sõn⁹ võ ꝑter nãm est a cã ꝑter nãm ꝓueniẽs. Nõ nãlis võ est : cui⁹ cã est aliq̃ res non nãlis. Exẽplũ pmi:sicut somnus eueniens in corpore sibi sano debite recto. Exemplũ secundi:sicut somnus subethic⁹. Exẽplũ tertij:sicut somn⁹ causatus pp comestionẽ lactu/ ce:vel alterius cibi humidi ꝛ frigidi:vel ab aere frido ꝛ humido corpori idebite occurrẽte. ¶ Est aũt somni nã/ lis duplex:cã efficiẽs. s. pncipalis ꝛ mediata. s. ipa aia vl' ṽtus vitalis regitiua toti⁹: ꝛ instr̃alis imediata. s. nutri/ mẽti euaporatio:ad cerebrũ. n. vaporib⁹ nutrimẽti in al/ tũ eleuatꝫ:ꝛ friditate cerebri ꝯdẽsatis:ꝛ sua ĝuitate iferi⁹ reflexis fit meat⁹ spũum aialiũ ꝛ vitaliũ aliq̃lis opp'o:q̃ re ꝓuant̃ mẽbra sensu ꝛ motu:ꝛ reciprocat̃ calor interi⁹: donec h̃ vapores resoluant̃. ¶ Finalis võ cã somni nã/ lis ponit̃ etiã duplex. Prima est pfectio digõnis nutrimẽ ti. Scõa est ꝓhibitio nimie resol'onis ipsius spũs: q ꝑ ꝯti nuũ actũ vigilie resoluit̃:ṽtus naq̃ꝫ vitalis regitiua toti⁹ spiritib⁹ multũ pp opões vigilie paucificatꝫ:ne vlterius resoluant̃:vt. s. nimia eoꝝ resol'o ꝓhibeat̃ : sed renouent̃: multiplicent̃:ꝛ restaurent̃:ꝛ vt nutrimẽtũ pfectius dige/ rat̃:eos ad iteriora retrahit. Recurrũt. n. tũc spũs ad cor: sicut satellites ad capitaneũ:vt inq̃t Auerroys 2° colliget vltimo cap'o:ꝛ ex h̃ pꝫ itell's descriptionis somni a Sal'. posite. q̃rto de accidẽti vltimo cap'o dũ inq̃t:ꝙ somnus est qes aialiũ. s. opõnũ cũ intensione nãlium in somno nã q̃ꝫ ligat̃ sensus cõis:qui est i ꝑte anteriori cerebri:ꝛ ex cõ seq̃nti sensus exteriores ligant̃:ꝛ iõ cessant ꝛ q̃escunt oẽs opões aiales sensibiles exteriores:ꝛ ẽt motiue. Imagi natiua aũt n ũq̃ꝫ q̃escit:nec in tpe somni:nec in tpe vigilie ẜm itẽtionẽ Aui. q̃rto sexti nãliũ:ꝛ ẜm itentionẽ Alber/ ti magni in pħia sua. Quiescit ĝ ṽtus aialis. s. sensibilis: ꝛ cũ h̃ sensibilis iterior. s. solius sensus cõis: ꝛ motiua ex terior:ꝛ fortificat̃ nãlis virtus:ꝛ ideo tunc fit bona digõ: ꝛ ṽtutũ nãliũ totius corporis corroboratio. Si igit̃ som nus fiat in debita quãtitate:qualitate: ꝛ ordine:ꝛ in tpe debito:somnus est nãlis:ꝛ oẽs opationes nãles toti⁹ cor poris corroborant̃. Si aũt minus ꝓfundus:aut ꝓlixus: aut in tpe indebito fact⁹ nõ est nãlis:ꝛ oppositũ operat̃. Et sic pꝫ intellectus dicte descriptiõis posite a Sal'. loco allegato:pꝫ etiam ex dictis intellectus descriptiõis date de somno ab Aris. pmo de somno. s. somnus est ꝯuẽtus: ꝛ reciprocatio caloris nãlis ad iteriora. s. ad cor:cũ q̃ est vinculũ sine impotentia sensitiui pmi. i. sensus cõis:patet etiã intellect⁹ descriptionis date ab Auic. pmo tertij tra/ ctatu 4° cap'o de subeth:dũ inq̃t sic. Somnus est spirit⁹ aialis redditus ab instr̃is sensus ꝛ motus ad suũ pn̄m:cũ quo ꝓuant̃ h̃ instr̃a ab exitu opationuꝫ ꝑter illa: q̃ sunt necẽia vt vita ꝑmaneat:vbi puto p spũm aialẽ nõ solũ in/ telligendũ esse spũm aialẽ distinctũ ꝯ vitalem : sed etiam vitalem ꝛ nãlem. Ex quibus pꝫ q̃d sit vigilia: est. n. vigi lia expãsio spũum ad organa sensus ꝛ mot⁹: qua fiũt po tẽtia ad actual'r sentiẽdũ:ꝛ mouẽdũ facta ab aia. vt aial debitas opões valeat exercere. Nũc võ ꝯũter ꝓsequen dũ est ad curã subeth ẜm hodiernũ modũ ꝛ vsũꝫ. Est. n. subeth somnus ꝓfundus ꝛ grauis:a quo patiens excita ri nõ põt:ꝛ si excitat̃:statim ad somnũ ꝓfundũ reuertit̃: ꝛ lꝫ pl'es tũc possint inducere subeth:q2 q̃nq̃ꝫ accidit in pn cipijs paroxismoꝝ somn⁹ ꝓfundus:qui est spẽs subeth: de quo dicem⁹:ꝛ eius cura in summula febriũ:cũ ibidez de cura accñtiũ febriũ acutaꝝ mẽtionẽ faciem⁹:ꝛ vt pl'm succedit ad debilẽ apoplexiã:ꝛ q̃nq̃ꝫ ad epilẽsiã:q̃nq̃ꝫ ve ro ꝑ seipm iucipit:cãtur. ꝛ fit a mã flegmatica in cerebro ꝑ cẽntiã multiplicata:ꝛ q̃nq̃ꝫ fit vel causat̃ ꝑ cõitatẽ a ma teria flegmatica:vel ab alio mẽbro ad ipm cerebrũ trãs/ missa:q2 tamen similis modus cure est sine distinctione.
¶ Curet̃ pmo subeth cũ clysteri acuto:cuius descriptio est talis. ℞. decoctiõis blitis:ꝛ malue : florũ camomille: anisi:feniculi:carthami:centauree minoris:ameos: carui añ. partes equales:vt. M. 5. vel. i. agarici vsq̃ꝫ ad. ʒ. iiij. colloq̃ntide interioris vsq̃ꝫ ad. ʒ. 5. yerepigre electe:ꝛ bñ dicte añ. ℥. i. mellis cõis. ℥. i. 5. salis cõis. ℥. ij. ꝛ olei cõis q̃ꝫ tũ sufficit. Et si q̃rat̃ magis acutũ clystere:ꝛ ipsum vlte rius potẽtius ꝛ fortius facere in supradicta decoctõe:ad datur ad decoquendũ de recenti ciclamine. i. pane porci no in plura frusta diuiso vsq̃ꝫ ad. ʒ. i. ꝛ. 5. ꝛ loco sup̃dicti salis ponat̃ de salgẽma vsq̃ꝫ ad. ʒ. i. Istud. n. clystẽ est acu tissimum excitans a somno vtplurimum patientem pro/ pter fortem attractionẽ ipsius:ac etiã ꝓpter mordicatio nẽ vehemẽtẽ:quã iducit in itestinis:ita vt in eis q̃nq̃ꝫ ali qualẽ excoriationẽ efficiat:doꝫ ĝ medicus cũ recta prudẽ tia:ꝛ vero iudicio estimatiuo de predictis rebus acutis ingrediẽtib⁹ ꝑdicta clysteria ponere:diminuere : vel ad dere vsq̃ꝫ ad supradictam q̃ntitatem : vel minus ẜm ꝙ il lud accidens est forte:vel debile:ꝛ suppositoria acuta li gata cũ filo etiam laudant̃ in hac cura:quoꝝ descriptio est talis. ℞. mellis cõis: yerepigre electe añ. ʒ. ij. agarici puluerisati vsq̃ꝫ ad. ʒ. i. colloquintide interioris vsq̃ꝫ ad ℈. i. salisgẽme vsq̃ꝫ ad. ʒ. 5. ꝛ ex oĩb⁹ pfecte decoctis adin/ uicẽ fieri possunt suppositoria quatuor vel q̃nq̃ꝫ: quoꝛuꝫ vnum intromissum ẜm ꝙ expedit nõ pmittatur: vt lon gam moram contrahat in ipso itestino : sed extrahat̃: ne ipsum vlceret:si non expellitur ab infirmo ipsum extra/ hẽdo cũ filo ligato. Et suppositorium etiam factam cum melle decocto:ꝛ puluere stercoris muris:ꝛ cũ salegẽma etiã vtiliter operat̃ cũ filo ligatũ:ꝛ nõ mordicat sicut pri mũ. ¶ Clysteria autẽ plus:ꝛ vigorosius:ꝛ magis cõmo de q̃buscũq̃ꝫ alijs remedijs curaꝫ huius accñtis pficiũt: ꝛ subsequent̃ fiant fricationes fortissime : ꝛ ligature for/ tes. Sil'r ad brachia ꝛ coxas:similiter ad man⁹ ꝛ pedes: ꝛ crura illas exasperando ꝛ fricando: nõ solum manib⁹ siccis:sed etiã cũ mãtili albo sicco:vel pãno lineo aspero ꝛ nodoso:imo etiã confert ꝛ iuuat ad plãtas pedum fri/ cationes fortes ꝛ asperas q̃nq̃ꝫ facere cum lixiuio calido admixto cum sale:ꝛ ventose etiã cũ multa stuppa ꝛ igne apposite spatulis:coxis:ꝛ natibus sepe : ꝛ sepius iterate sunt necẽie in hac cura: ꝛ plus etiã conferunt posito pul/ pis crurium. Cum his. n. tribus remedijs sup̃dictis est i cipiẽdum:adhuc etiã ꝓsequẽdo in hac cura. s. cuꝫ clyste rijs ꝛ suppositorijs supradictis. secundo cum fricationi bus fortibus:ꝛ ligaturis sepe renouatis. ꝛ tertio cũ ven tosis:que vẽtose etiã si rubedo appeat in facie indicans abundãtiam sanguinis in capite:vel etiã corpus sangui/

neum ⁊ carnosum fuerit cum scarificatióe: ponaꝛ ad spa/
tulas ⁊ nates: imo flómia confert in isto casu stāte reple/
tione sanguinis admixti cum flegmate. Et vltra predicta
est expediens: si infirmus aliqualiter excitatur cū reme
dijs supradictis: vt istud minoratiuum assumat etiam in
ꝓncipio inquantū pōt. ℞. pulpe cassiefistule. ʒ. x. vel. xij.
electuarij indi minoris vsq; ad. ʒ. ij. cū dimidia: distēpe/
rēꝛ cum decoctione cōi: addito succi de sticados: ⁊ aga/
rici etiā in eadē decoctióe vsq; ad. ʒ. ʒ. cū denario vno sa
lisgē. Et si loco hui⁹ porionis ꝑdicta exhibeaꝛ ifirmo. ʒ.
.i. pillularū cochiarum cū vno vel duobus granis dya
gridij: vtiliter operabiꝛ. Et vt localia capiti tutius ⁊ ci/
tius operenꝛ: debent insuper ab ipso ꝓncipio capilli cū
forpicibus quāto plus est possibile radicitus a capite re
moueri. Et si tempus sit frigidū testa calida sup caput te
neaꝛ: ne frigus aeris ipsum ledēdo percutiat: est. n. frig⁹
de maxime nocentibus in hoc accidenti. ¶ Subsequen
ter ad hanc sacellationē: que parti anteriori capitis prin
cipaliter aponaꝛ est veniendū. ℞. florum camomille: sti
chados: maiorane: rosarū: nucis musc. nigelle: calamenti
pipis nigri: sinapis: thuris: peonie: piretri añ. partes eq̄/
les: fiat sacculus rotūdus i pāno lineo: post ꝑdictoꝝ pul
uerizationē subtilem: ⁊ suffumigatus cum nigella: ⁊ thu
re capiti apponaꝛ: vt dictū est: ⁊ super ipso teneaꝛ. Qui/
dā tamē sacculū alium faciunt ex fimo colūbino: ⁊ sale
cōmuni: ⁊ cōfert etiā. Et quidā sartaginē bene calidā re/
tinēt super caput: ⁊ ex ea magnā vtilitatē inueniūt ad ex
citandū istos subethicos supflue dormientes: ⁊ ad cōsu/
mendū ⁊ resoluēdū mām: q̄ est cā subeth: ⁊ talis sartago
si sit ad formā capitis est melior: q: melius attingit: ⁊ nō
debet approximari multum ad caput: q: resolueret cere
brū. Sed stante repletione cerebri ⁊ corporis: vel de flu/
xu materierū ad caput a toto corpore: vel ab aliquo mē
bro particulari nō est licitū ꝑdictā sartaginē: vel aliquē
de sacculis supradictis apponē capiti: ne fluxus: seu cur
sus materierū ad caput augeaꝛ. ⁊ maxime nō cōueniunt
ante euacuationē minoratiuā ꝑdictā factā: vel a supdictꝭ
pillulis a farmaco solutiuo supdicto: nisi forte acuta cly/
steria supradicta mām euāssent sufficienꝛ saltē ab intesti/
nis: ⁊ ab alijs iferiorib⁹ mēbris. Tuti⁹ tñ est iā facto vno
de supradictis clysterijs hāc aliā sacellationē apponere
capiti desiccatiuā mārū contētarū in ipso: ac etiā aliq̄li
ter repercussiuā mārū: que fluūt ad ipm: sicut sepe con/
tingit in ꝓn° huius subethice passionis: cui⁹ descriptio est
ista. ℞. rosarū: myrti: gallaꝝ cipssi. corticum citri: balau/
stiaꝝ: floꝝ camomille: stichados: thuris: nucis musc. añ.
ptes equales: fiat puluis subtilissimus: deinde fiat saccu
lus ⁊ suffumigat⁹: vt dcm̄ est: pti anteriori capitis appo
naꝛ: vt cōmissurā coronalē ⁊ sagittalē attingat. Expedit
insup: vt talis patiēs cū oi ingenio teneaꝛ semp cū capi
te eleuato: ⁊ nllo mō depsso: sic etiā expedit: vt ad nares
patiētis subeth manipulus paru⁹ sansuci infusus in ace/
to forti ⁊ acuto ⁊ actualr calido semp ponaꝛ: vt vapor il
lius trāseat: ⁊ trahaꝛ ad carūculas nariū: ⁊ ad cerebrū:
⁊ sic mordicationē inducat in narib⁹. ¶ Sternutatoriū
etiam est necium euātione pmissa: saltē ꝯm modū dictū
superi⁹: incipiendo ꝑus cū stilo palee: vel cū setulis por/
ci in narib⁹ positꝭ: ⁊ subsequenꝛ cū elleboro albo: qd vul/
gariter dī el sternuto: ipsum in naribus insufflādo cū pē
na: vel cānula parua: silr piper nigrū insufflatū in nari/
bus efficit idē. Sed succ⁹ ciclaminis. i. panis porcini: vel
eius aq̄ distillata fortius opaꝛ: si in naribus imittatur in
quacūq;. n. pua q̄ntitate attractus: vel attracta mirabili/
ter: ⁊ in copia magna supfluitates catarosas cerebri eua
cuat: ⁊ similr etiā stuella facta ex ipo pane porcino: ⁊ in
narib⁹ posita lōgitudinis triū digitoꝝ ad plus ligata cū
filo: ⁊ cū pua grossitie: q: subtilia multū efficaciꝛ opanꝛ.

Succ⁹ etiā radicū blitis imissus in naribus sternutatio/
nē ꝓuocat ⁊ inducit: sed ab istis ꝑicularib⁹ est cauendū
nō pmissa euone ꝑdicta: nisi ad hoc magna necessitas: vt
timor mortis: ꝓuocet ⁊ inducat. Et vltra ꝑdicta ꝯfert et
iuuat sepe in ore patiētis apponē pro q̄libet vice vsq; ad
q̄ntitatē fabe de electuario posito a Nicolao i suo antido
tario: qd dī pluri sarcoticon. Et si pars capitis principa/
liter in loco cōmissure coronalis: ac etiā totū caput frice
tur manib⁹ cū aq̄ vite admixta cū nuce muscata: erit vti/
le ⁊ ꝯueniens: ⁊ silr odoratus ipsius. ¶ Subsequenꝛ si
talis patiēs excitaꝛ sic: vt possit digestiuū assumē pre oi/
bus ꝯfert syrup⁹ de stichados cū oximelle cōposit⁹: vel
cū melle ros. co. si ēt mā flegmatica abūdat in stomacho
assumpt⁹ cū aqua feniculi: vel sansuci: ⁊ syrupi alij: q po
nunꝛ in cura flegmatice febris in summula nostra febriū
ꝯueniūt in hac cura. Et sic etiā ibi oꝫ recurrē ꝓ solutiuis:
q̄ ꝯueniūt ad euandū hanc mām: ⁊ maxime pro illis: in
q̄bus agaricus poniꝛ: tales medicinas distēperādo cum
decoctióe cōi: semp addito stichados: sansuco: ⁊ nuce mu
sca. in dcā decoctióe pillulas potius eligēdo: vt pillulas
cochias: vel fetidas: q̄rū dosis est vsq; ad. ʒ. i. pp cās su/
pius assignatas in cura doloris capitis facti a mala cōplo/
ne frida cū mā: ⁊ lꝫ iste pillule nō ponanꝛ in supdicta cu/
ra febris flegmatice: in hac tñ cura ꝯueniunt. ¶ Itē ele/
ctuariū qddā solutiuū: qd yeralogodion dī: cuius descri
ptio poniꝛ a Nicolao in suo antidotario: de quo feci mē
tionem in caplo de epilensia: mirabile facit iuuamentū
in cura huius passionis: cuius dosis est in corpore robu
sto: ⁊ etatis pfecte vsq; ad. ʒ. iiij. siue exhibeaꝛ in forā po
tionis: siue in forma dactyli: vt ibi late dcm̄ fuit: ⁊ hꝰ ha/
beas singulariter menti. Istorū aūt subethicorū dieta oꝫ
vt sit tenuis: lꝫ nō possit bñ cōmensurari vel ordinari: q:
cū ꝓfundanꝛ in somno: nō psit aliqd ꝯglutire: sunt. n. qñ
cogendi vt cibū assumāt: si sine ipso cibo lōgam morā ꝯ
xerint: ⁊ sit cibus eorū facilis digōnis: ⁊ boni nutrimēti:
vt ꝯtusum: seu tritura pulli distillatū: vel oua sorbilia: si
expedit ꝓ ꝯseruatióe virtutis: ne cadat ⁊ ruat: ⁊ vinū in
eis ꝓhibeaꝛ oino vsq; ad dies. iiij. ⁊ vtaꝛ solūmō aq̄ mel
lis: vel vino ḡnatorū lymphato cū aqua decocta cū mo/
dico saluie: vel sansuci. ¶ Clarificatio scda. Prio notan/
dū q somn⁹ nālis est ille: qui fit tpe digōnis ꝓpter vapo/
res humidos: mulcebres: suaues: ⁊ tēperatos: eleuatos
a triplici opatióe digestiua: ⁊ talis est triplex. s. fortis: me
diocris: ⁊ debilis: seu suauis. Prim⁹ fit ex vaporibus ele
uatis a cibo in pma digestióe: qui vapores: q: sunt valde
grossi: ió fortiter oppilāt: ⁊ somnū causant satis ꝓfundū.
Scds fit ex vaporibus secūde digestionis: qui sunt me/
dij. Tertius fit ex vaporibus eleuatꝭ in tertia digóne: vt
in aurora. ⁊ ideo dicūt cōiter vulgares: q suaue est dormi
re de mane. ¶ Scdo notādū: q de somno solet dari talis
alia distinctio: vꝫ: q quadruplex est somnus: quidam est
pure nālis: de quo dcm̄ est in primo notato: ⁊ quidā est
penitus p̄ternaturalis: sicut est somnus subethicus. ⁊ q/
dam est: qui magis vicinaꝛ somno nāli: sicut somnus eue
niēs post crisim: sicut ꝯtingit illis: qui post crisim lauda
bilē ⁊ pfectā dormiunt somno ꝓfundo: ⁊ ꝓlixo. talis eni
somn⁹ vicinaꝛ somno nāli: qm̄ talis est bon⁹: sed in tēpo/
re sanitatꝭ nō esset bonus. Silr talis est somnus eueniēs
post cōpletā ⁊ laudabilē operationē medicine laxatiue:
aut post exercitia fortia: seu labores: ⁊ fatigatióes fortes.
Et quidam magis vicinaꝛ inālivt est ille: qui ꝓuenit ex
ebrietate. ¶ Tertio notandū: q subeth magis accidit se
nib⁹ q̄ pueris. Et rō est: q: in senibus magꝭ aggregatur
flegma grossum: ⁊ viscosū: ⁊ magis innāle est q̄ in pue
ris: ⁊ iuuenibus: nō obstāte: q pueri sint humidiores se/
nibus: eo q humiditas maior repta est in pueris magis
nālis. ⁊ magis vaporosa: ⁊ rara: ⁊ resolubilis: non obstāte

etiam φ spasm⁹ de repletione magis accidat pueris q̃ senib⁹: ⁊ eo φ mã spasmi est magis subtiliter q̃ mã subetb: ⁊ etiam nerui in pueris sunt debilioris virtutis q̃ in senib⁹.

¶ De vigilia ⁊ sahara. Capl'm. xxj.

Vigilia est expansio spirit⁹ animalis ad istrumenta sensus ⁊ mot⁹ ꝓpter operatiões animales exercēdas. Et vigilia nālis nihil aliud est q̃ expgefactio a somno: nā cū vapores suaues: ⁊ tēperati causantes somnum nālem sunt resoluti: tūc fit vigilia: ⁊ talis vigilia dicit naturalis. ¶ Sahara autē est superfluitas in vigilia cum egressu a re nāli: vt inquit Aui. ꝑma sen tertij in ꝑncipio capi. de vigilia ⁊ sahara. ¶ Cause vigiliarum superfluarū sunt iste. Prima: accidentia anime: sicut ira. tristitia: et sollicitudo nimia: ⁊ similia. Scđa: fluxus: ventris. Tertia: dolor. Quarta: febris. Quinta nimia claritas loci: ⁊ maxime in ꝑparatis. Sexta: nimia inanitio: ⁊ fames. Septima: crapula: ⁊ nimia repletio: ⁊ indigestio ꝓpter ascēsum vaporum acutorū: seu fumositatū ad caput pūgentium ⁊ grauātiū caput seu cerebrū. Octaua nimia siccitas dominās in anteriori parte cerebri. Nona nimia caliditas. Decima caliditas ⁊ siccitas. Sil'r vndecima abūdantia cole. rub. in parte anteriori cerebri. Duodecima humor melancolicus ibidē abūdans. Decimatertia humor flegmaticus vitrosus seu salsus: sicut ꝯtingit senib⁹. vñ senes sup̄flue vigilant: ⁊ ꝓpter accidentia aīe: ⁊ ꝓpt pruritū: q ꝯuenit i eis a flegmate vitroso: seu salso: sique alie sint cause: reducant ad istas. ¶ Signa. Accñtia aīe dolor: ⁊ flux⁹: ⁊ claritas: ⁊ nimia inanitio: ⁊ nimia repletio p se cognoscunt: siccitas cognoscit per capitis lenitatē: ⁊ qz nō sentit calorē: neq3 frigus caliditas discernit p inflationē ⁊ sitim: vtraq3. s. caliditas ⁊ siccitas p vtrāq3: in colera aūt rubea vergit facies ad citrinitatē: ⁊ in melia ad liuorē: ⁊ in flegmate salso est flux⁹ humiditatis salse p nares. ¶ Pronosticatio. Oēs vigilie sup̄flue inaniūt corpus ⁊ debilitāt: ⁊ indigestionē ⁊ corruptionē humorū inducūt. Somnus nāq3 nālis est causa boue digestionis: ⁊ oēs v̄tutes nāles corpis corroborat ⁊ cōfortat. vñ Gal. i cōmēto illius affo. Ventres hyeme: ⁊ ve ⁊c. sic dic. Quātū natura iuuat ex somno bonū est perpendē. vigilie. n. senibus nō valde bene sunt remediabiles. ¶ Item dicit Auic. φ si vigilie sup̄flue fuerit: ⁊ supuenerit tussis: mortale est. Si vigilie fuerint ꝓpter accidētia aīe: inducat letitia pro posse cū instrūis musicis: ⁊ cantilenis: ⁊ alijs placibilib⁹: si ex nimia inanitione vtat quiete: ⁊ cibis humidis resumptiuis: ⁊ balneo: si ex nimio fluxu vētris restrigat cū suppositorio facto ex opio: sanguine draconis: boloarmeno: ⁊ hypoqstidos: ⁊ cū alijs ꝓportionabilib⁹ remedijs. si ex febre curet febris: si fuerit ex dolore mitiget dolor euāndo: anodina applicādo: ⁊ narcotica admistrādo si fuerit necessariū: si ex nimia claritate ponat in loco obscuro. Et si fuerit ex crapula ꝑcipiat vomitus: ⁊ abstinentia: ⁊ purgatio humoris: ⁊ odoret acetū: ⁊ sandalos. Et si fuerit ex nimia siccitate: humectet cū quiete: ⁊ cibis humidis: ⁊ balneis: ⁊ embrocatiōibus. Et si fuerit ex nimia iflāmatiōe: alteret ad fridū: cū cibis fridis: ⁊ sitib⁹. ⁊ cū embrocationib⁹ infrigidantibus. Et si fuerit ex colera: vel melia: aut flegmate salso: digerant ⁊ euacuent: deinde somnifera per intus ⁊ per extra applicent a debilibus ad fortiora ꝓcedēdo: de quib⁹ dictū est in tertio cap ab isto. ¶ Et attēde: φ si siccitas sit in causa: aut caliditas: aut vtraq3: trib⁹ modis: aut quatuor pñt remediari. Primo: φ somnifera ponant in naribus: ⁊ φ patiens trahat anhelitū. Scđo: φ pāni madefacti: ⁊ similia fronti: ⁊ timporibus applicent. Tertio: φ fiant fomentatiōes ad caput: ⁊ extremitates: vel emplastra ad hec valētia. Quarto: φ dentur electuaria opiata p os: vt philoniū romanū vel persicū: ⁊ similia. ¶ Clarificatio. Intelligēdū: φ licz sahara fieri possit ex. xiij. causis: vt dcm̄ est. vtplurimum tñ fit a mala cōplexiōe calida ⁊ sicca: vel frida ⁊ sicca dominante humore colerico: vel melācolico in toto corpe: sed ꝑncipal'r in cerebro. Est tamē caliditas ignea: vtpl'm in cā: qua mediante spūs distrahunt ad exteriora. Fit ēt ab humoribus salsis: ⁊ pūgitiuis: ⁊ acutis: vt a flegmate bauracbino: sicut in senibus euenit: ⁊ fit in febrib⁹ pp fumos ⁊ vapores calidos ⁊ acutos ad caput ascēdētes. ¶ Cura ergo sahare: seu sup̄fluentis vigilie si fit a fumis seu a vaporib⁹ siccis eleuatis ad caput: sicut in febrib⁹ euenit acutis ponitur ad plenum in summula febrium: vbi de curis accñtiū febriū acutarū facim⁹ mentionem: ⁊ in hac cura est ad ipsum caput ꝑncipal'r intēdendū cū repcussiuis prohibentib⁹ ascensum vaporū ad caput: ⁊ cum alijs remedijs ibidē positis: ⁊ si in causa sit aliqđ mēbrū particulare mandans ad caput materiā colicaz: vel melancolicā: illud tale p̄ curet cū suis remedijs digerendo: euāndo: ⁊ ꝯfortando ip̄m mēbrū: pro quib⁹ digestiuis et euacuatiuis recurrat ad summulam allegataz. Sz cura sahare: seu vigiliarū sup̄fluentiū euenientiū ab alijs causis ꝑncipal'r ꝯtentis in cerebro: sicut vtpl'm aduenit corporib⁹ melancolicis valde siccis ꝑncipal'r ꝑficit per regimē cibi ⁊ pot⁹ facilis digestionis: ⁊ boni nutrimenti: ⁊ maxime humectantiū ⁊ restaurantiū humidū substantificuz. Sūt ergo carnes pullie: edine: ⁊ oua sorbilia: ⁊ vinū suaue ⁊ dulce: ⁊ cibi ⁊ pot⁹ ꝯuenietes eis: ⁊ balneū tēperatū aque dulcis est necessariū eis: si nō sit qđ ip̄m ꝓhibeat. Et si cōpl'o melācolica dñat. decoquant in aqua ꝑdicta pro dicto balneo cōstruēdo folia malue: ⁊ violarū: ⁊ flores camomille cū ordeo excorticato posita in sacculo ad decoquēdū in aqua: ⁊ aer termarū temperate caliditatis etiam iuuat: ⁊ abstineant ab oib⁹ desiccantib⁹ corpus: ⁊ maxime a coitu: ⁊ ab exercitio sup̄fluente: ⁊ sic etiam ab accidētib⁹ aīe cōtristantib⁹: vt ab ira: tristitia: cogitatione: sollicitudine superflua: vel a fixione ad rem vnam: vt euenit philocaptis. ¶ Reprehendant ḡ ab hoib⁹ reuerētie: quos timeant: si ad melancolicam dispōnem deuenerint: hi tales eni vtpl'm ꝑuant a somno: ⁊ sal ꝭm oēm modū administrationis est eis nociuū in totū. Et cū hi tales ad dormiendū vadunt: in loco teneant obscuro insistendo cū suaui fricatiōe pedū: ⁊ cruriū: ⁊ cū flabellis amenis: qñz ēt camerā illuminando cū candelis accēsis: ⁊ illas subito extiguēdo. Sil'r etiam cursus aquarū p camerā seu illarū ꝯtinua distillatio: seu guttatim illarū casus iuuat ad somnū ꝓuocandū. Sed fomētatiōes: embrocatiōes: ⁊ inunctiones facte ad caput sepe ⁊ sepius iterate pre oib⁹ remedijs ꝯferunt: pro quib⁹ recurras ad tertiū capl'm ꝑcedēs ab isto: ⁊ ad summulā allegatā. ¶ Nolo tamē ꝑterire hic vnam singularē ⁊ domesticam inūctionē faciēdaz ad timpora: frontē: nares: ⁊ aures: efficacitē valētē ad somnū inducēdū: vt. ℞. olei mādragore: ⁊ nenufaris: ⁊ violacei: ⁊ de papauē. añ. ℥. 5. opij: cassie lignee croci grana duo: succi lactuce: aceti: vini albi: ⁊ cere modicū fiat vnguētū liqdū. Varia etiam opiata: sicut philoniū ro. ⁊ silia sunt admittēda per os: ⁊ vsus huius philonij dz esse ad min⁹ transactis sex mensib⁹ a die sue noue cōstructionis: vt cōpetent ⁊ debite sit fermentatum. Si aūt ante dcm̄ tēpus exbiberet alicui timor magnus eēt de nocumentis: que ꝓuenire possent ab opio: ⁊ ista sit regula generalis in quacūq3 medicia opiata: φ ante sex menses nō exhibeat alicui: nec differri debet: seu diu inueterari permitti tale philoniū: vel quacūq3 alia medicina stupefactiua vltra sex annos: qz ab isto tp̄e supra non sic vigorose operat cū stupore suo in prouocādo somnū vel in sedando dolorē: vel in sistendo fluxū sanguinis: sic facit qñ plus appropinquat nouitati sue ꝯstructiōis: su/

giendā tñ est omne electuariū stupefactiuū ante tempus
sex mēsiū ꝓpter cām dictaȝ. Post sextū aūt ānū predictū
philoniū acquirit quasi v̄tutē tyriace fermētate: tyriaca
eni a sex mensibus vsq̄ȝ ad annos tres somnū iduceret: ⁊
fluxū sanguinis prohiberet cuȝ virtute sua stupefactiua:
sed dicte operatiōes plus appropriāť philonio. Et h̄ oia
semp̄ sint ante faciē medici practicātis tanq̄ȝ regula fixa.
Dosis autē dicti philonij romani: ⁊ simil'r philonij persi
ci est a.ʒ.ß. vsq̄ȝ ad.i.ß. de sero post cenaȝ vna hora trāsa/
cta cū modico vino: vel sine ipso: ⁊ hoc cū querim⁹ sōnū
prouocare. ¶ Cū aūt querimus sedare dolorē: vel fluxū
sanguinis prohibere nō nisi i stomacho vacuo a sup̄flui/
tatib⁹: ⁊ a cibo est assumēdū: ⁊ post assūptioneȝ eius pro
quacūq̄ȝ intētione exhibeať: nō est cibus: vel potus aliqs
assumēdus: nisi ad min⁹ qnq̄ȝ horis elapsis supposita vir
tutis cōstātia: Et si expedit ipsum philonium iterare: seu
d̄ nouo assumere: itereť ipsius assumptio: nō tamē multi
plicādo ipsius vices sup̄flue. Insup̄ laudo multū: ꝙ phi
loniū non assumať ab aliquo: nisi v'les purgationes pre
cesserint: ⁊ iste est canō generalis ⁊ verus in qualibȝ stu
pefactiua medicina. ¶ Ulteri⁹ quodāmodo trāsgrediē
do māȝ p̄sentis capl'i: ē hic vtiliter notādū: ꝙ due famo/
se descriptiones ponunť ab auctoribus medicie de phi/
lonio: que vbilibȝ general'r ꝯm illas preparāť: ⁊ habenť
in vsu. vna ipsoꝝ ponit a Nicolao in suo ātidotario: quā
ipse vocat philoniū romanū: ⁊ pōit eā auctoritate Aui.
qui Auicē. ipsum philoniuȝ romanum describit quinto
cañ. primo tractatu: ⁊ ibidē adducit auctoritatē Gal'. i li/
bro. x. tractatuū. vbi Gal'. sūme cōmēdat istud philoniū
romanū: ⁊ dicit: ꝙ fuit inuentū a Philomene medico ro
mano: ꝓpter qd̄ appellatū est philoniū romanū. Istd̄ āt
philoniū romanū p̄ncipal'r cōuenit ad somnū inducēdū
⁊ ad sedādū acutissimos dolores ⁊ magnos. Est etiā alia
famosa d̄scriptio philonij: q̄ m'ltū habeť in vsu: ⁊ vbiq̄ȝ
preparať: que ponit a Mesue i suo de appropriatis cap.
de sputo sanguinis a pectore: ⁊ vocat ipsuȝ philoniū per
sicuȝ: q̄ȝ adinuentū est in persia. ⁊ istud philoniū persicū
est multū efficacis v̄tutis p̄ncipal'r ad oēm fluxū sanguis
vndicūq̄ȝ eueniat: ⁊ maxime pectore: vel a matrice: vt in
fluxu superfluo menstruoꝝ. vel ab emoroydibus. vel ab
alio loco vndecūq̄ȝ fluat. Est etiā sedatiuū doloꝝ mēbro
rū itrinsecoꝝ: ⁊ somni ꝓuocatiuū. licȝ nō tm̄ sit somni p̄
uocatiuū: quantū philoniū romanuȝ posituȝ a Nicolao
¶ Ulterius vtiliter ē nōndū: ꝙ narcotica aliq̄: ⁊ marie
opiū nō debēt applicari corp̄i humano: nisi tria cōcurrāt
vel quattuor. Primū scȝ magna necessitas: ⁊ quasi despi
ratio: vt cū alia remedia n̄ valēt. Scd̄ȝ: ꝙ opiū sit bn̄ fer/
mentatū cū cassia lignea ⁊ croco. Tertiū: ꝙ apponať in
parua quātitate. Quartū: ꝙ parū stet supra corp⁹ supra
positū. Suppositoriū g̊ de opio iducit sōnum: q̄ȝ mitigat
dolorē ⁊ arsurā: ⁊ cōsolidat: ⁊ cōstrigit: ⁊ ita somnū indu
cit. Aduertamus g̊ ad illud: qd̄ diximus d̄ remedijs vigi
liarū in febrib⁹ in sūmula febriū: ⁊ ad ea que diximus in
capitulo de frenesi: ⁊ ad ea que dixim⁹ i hoc capitulo: ⁊
ita p̄ dei gratiaȝ poterimus inducere bonum sonmum.

¶ De sternutatione. Capl'm. xxij.

STernutatio est motus nālis cerebri fortis: ⁊
vehemens vt expellat qd̄ nocet ⁊ contristat.
nā sternutatio approp̄ať cerebro: sicut tussis
pulmoni: ⁊ singult⁹ stomacho. Causa sternu
tationis q̄ñq̄ȝ est extrinseca: sicut puluis: aut
fricatio nasi: aut mora in sole: ⁊ quādoqȝ eius causa ē in
trinseca: ⁊ tunc aut est causa nālis: aut violēta: nālis ē cū
aliqua sup̄fluitas nālis nociua ē in cerebro: tūc eniȝ vir/
tus aialis sensitiua apprehendit eius nocumentū. vñ no
cumento percepto nāli ordine incitatur virtus aialis ex
pulsiua ad expellēdū: ⁊ illā cuȝ magno ipetu expellit ad
exteriora: ⁊ ideo talis expulsio cerebri ipetuosa appellať
sternutatio: de q̄ dicit Gal'. qnto de accidēti ⁊ morbo: ꝙ
nō est mot⁹ morbi: sed nāe. Causa vero inaturalis ⁊ vio
lenta est: sicut humores vaporosi: siue vapores acuti pū/
gitiui p̄ modū reumatismi cerebrū aggrauātes: ⁊ descen
dentes: q̄ aliq̄ñ eleuanť ex pleuresi: aliq̄ñ ex peripleumo
nia: ⁊ ad cerebrū ascēdentes inducūt corrizā: ⁊ caruncu
lā nasi: ⁊ radici eius intrinsece in eorū descēsu cōmunica
ti sternutationē causant. Uel eius cā inaturalis ⁊ violēta
est mā calida ⁊ subtilis carūculas nasi mordicās ⁊ stimu
lans: vel etiā ex materia aggrauās cerebrū ipsis carūcu
lis cōmunicata: ⁊ talis motus sternutatiōis bene est mo
tus morbi: ⁊ fit sternutatio a forti v̄tute cū auxilio aeris
narib⁹ attracti: cū cerebrū moueť motu calido ⁊ ipetuo/
so ad expellendū qd̄ nocet ⁊ cōtristat. ¶ Signa ista sunt
per se nota: q̄m ibi est sonn⁹ magn⁹: cū aer naribus attra
ctus ipetuoso motu trāseat p̄ loca angusta. ¶ Pronosti/
catio. Sternutatio aut est in p̄ncipijs morboꝝ: ⁊ cū reu/
mate: si p̄mū semp̄ est malū signū: vbicūq̄ȝ fuerit: si scd̄m
semp̄ est signū bonū: etiā si egritudo: q̄ precessit: fuerit p̄/
niciosa. vt vult Gal'. in pronosticis sup̄ p'ria p̄te sternuta/
tio. Itē sternutatio in omni egritudine coste ⁊ pulmonis
est malū signū. Itē ois sternutatio cū reumate in quocū/
q̄ȝ t̄pe morbi ꝯȝ Hypo. est malū signū. Itē sternutatio va/
let ad expulsionē secūdine: ⁊ fetus mortui: cuȝ sit motus
validus cōcussiuus inferioꝝ. si autē in aliqua egritudine
applicēť sternutatoria: ⁊ potissime fortia: ⁊ nō possit pa/
tiens sternutare: expeditū est negotiū patiētis. ¶ Cura.
Si fuerit ex causis primitiuis de facili curať p̄ eaꝝ remo
tionē. Et si fuerit cū calore: inūganť nares: ⁊ timpora cū
oleo rosato: violato: ⁊ nenufario. Et si fuerit cū friditate
inūgāť cū oleo camomellino: ⁊ liliaceo: cū modico nigil
le. Et si fuerit ex reumate calido: suffumigeť rosis: ⁊ san/
dalis: ⁊ si'lib⁹. Et si fuerit ex reumate frigido suffumigeť
cū laudano: ⁊ galia muscata. ⁊ si'lib⁹. ¶ Aduertendū tñ
est: ꝙ i omni reumate: meli⁹ est: ꝙ fiāt odoramēta q̄ȝ suf/
fumigatiōes. ¶ Expedit insup̄ ꝓ cura sternutatiōis pen
dentis a mā cerebrū aggrauāte carūculis cōicata: vl' ēt a
mā calida: acuta ⁊ subtili carūculas mordicāte: vl' etiaȝ
pendentes a vaporib⁹ pungitiuis ⁊ acutis ipsis carūcu/
lis cōicat̄ ab aliq̄ mēbro particulari: vt diligētia habeať
in bonitate regimis cibi ⁊ pot⁹: ⁊ aliaꝝ sex rerū nō nāliū
⁊ vt digerať mā q̄ est in cerebro: vl' in alio mēbro: ⁊ sub/
sequēť euacueť cū suis solutiuis appropriatiuis: vt oleū
violatū vel ro. vl' nenufarinū sepe: ⁊ sepi⁹ narib⁹ attrahať
⁊ aq̄ rosata: vl' violata: si'l'r naribus attrahať: q̄ñ materia
calida: vel vapores calidi nominanť. Et si in cā sternuta
tionis sup̄flue sit frig⁹ aeris: ab ipso sibi caueat quātū p̄t
⁊ rectificeť calefaciēdo caput ⁊ aerē. Et si caliditas aeris
dissoluēdo mās capitis adsit in cā: si'l' mō cū suis contra
rijs rectificeť: ⁊ nō cogitet sup̄ ipsis infirmus duȝ sternu
tat: sed mētem suā diuertet ad alia: ⁊ sic in alijs occupeť
retentio anhelitus multū valȝ etiā in sternutatione: ⁊ co
riça: ⁊ potissime in causa frigida: ligatio etiaȝ extremita
tū fortis ⁊ dolorosa valet in sternutatione. Illa aūt: que
sternutationē causant: cū sternutatōis necessitas adest s̄t
oia: que mordicationē inducūt in naribus: illas pūgen/
do ⁊ alterādo: ⁊ sunt sicut eleborus albus: castoreū: pip̄:
⁊ piretrū: ⁊ succ⁹ ciclaminis. vel ei⁹ aqua distillata: ⁊ suc/
cus radicis: blitis: ⁊ sinapis: ⁊ siluȝ palee: vel setula por/
cina. ⁊ si'lia istis. ¶ Clarificatio. Notādū: ꝙ aromata ca/
lida resolutiua: velut basilicon: sansuc⁹: ⁊ si'lia compete/
re p̄nt in sternutatiōe: aut q̄ȝ sternutatio nō est cū reuma/
te sed pendens a mala cōplexione frigida tm̄: aut q̄ȝ est
cuȝ reumate: sed tm̄ coriça illa est in declinatione: ⁊ ex cā
frigida: ⁊ tunc alia competere possunt calefaciendo: exa
lare faciendo materiam: ⁊ cerebrum confortando.

¶ De mania ꝛ melancolia. Capitulum. xxiij.

MAnia ꝛ melancolia sunt corruptiones mētis seu imaginatiue virtutis vel estimatiue: sine rōnis sine febre. nā aliqñ mēs seu imaginatiua virtus est lesa: ꝛ alie v̄tutes sunt salue: ꝛ aliqñ eꝯ rō. s. seu estimatiua ē lesa. ꝛ alie sunt salue: vt īfra declarabit. Humor nāq; melicus cū fit niger: nāe horribilis ꝛ tenebrosus: spūs pturbans: ꝛ obnubilās: ꝛ aiaȝ obfuscās est cā corruptionis mētis: qñq; siue imaginatiue v̄tutis: ꝛ qñq; rōnis: siue estimatiue: ꝛ qñq; memoratiue. Sicut eni cuȝ ꝯplexio cerebri ē nāliter se hñs: ꝛ spūs sunt clari ꝛ luminosi: tūc accidit bona imaginatio: cogitatio: ꝛ memoria in tpe somni ꝛ vigiliaꝝ: sic qñ ista sunt pter nāȝ disposita: tūc accidūt corruptiones diuerse in diuersis aie v̄tutibꝰ: qm̄ aliqñ corrumpit imaginatiua: que est versus partē anteriorē cerebri: ꝛ alie non: sicut narrat Gal. quarta interiorū de quodaȝ īfirmo: qui iubebat tibicines expelli de camera: seu ꝺ domo cū tñ nulli adessent tibicines. Aliqñ āt rō: seu estimatio est lesa: ꝛ alie v̄tutes sūt salue: sicut narrat idē Gal. de quodā: qui existēs in fenestra interrogabat trāseuntes. vtrū vellent vasa vitrea: ꝛ ipsi illudētes extēdebāt manꝰ ꝛ ipse ꝓiciebat vasa: ꝛ ita proiecit de fenestra pueꝝ quēdaȝ. Ecce ꝙ imaginatiua nō erat lesa: nec mēoria: qꝛ bñ cognoscebat: ꝛ nominabat transeuntes noīe ꝓprio: ꝛ ita cognoscebat vasa: ꝛ alia que ꝓijciebat: ꝛ ea ꝓprio noie noīabat: sȝ rō siue estimatiua virtꝰ in eo erat lesa: qꝛ ignorabat: vtrū vasa eēnt frāgibilia: vel nō: ꝛ vtrū puer ex ꝓiectiōe esset lesibilis: vel nō: iudicās cū hoc: ꝛ male: ꝙ bonū esset ꝛ vtile talia oia ꝓijcere: iudicans talia eē nociua in domo. Aliqñ vero ledit memoria: ꝛ alie v̄tutes nō: sicut dicet in caplo de corruptione memorie: ſm igit diuersitatem humoꝝ ꝛ quātitateȝ: ꝛ situū eoꝝ diuersitates fȝ ꝟ diuerse corruptiones non generant: ꝛ ſm hec diuersa nomina sortiuntur: sicut est mentis alienatio: desipientia: stoliditas īfantil: melancolia: mania: mirachia a mirach dicta: ꝛ sic de alijs. ¶ Hmōi aūt animi passiones frequētius adueniunt colicis: ꝛ extenuatis: ꝛ illis qui habēt cor multū calidū: ꝛ epar multū calm: ꝛ in qbus hūores adusti generant: in pinguibꝰ aūt: ꝛ alijs raro aduenit hmōi passio: ꝛ euenit frequēter in tpe autūnali ꝛ vernali. Causa imediata est humor melicus corruptus: vl' eiꝰ vapor īficiens cerebrū: ꝛ eius spūs siluestres faciens. ¶ Cause primitiue sunt oia illa: que multiplicāt humorē melācolicū: siue per se: siue per accñs per viaȝ adustiōis ꝛ corruptionis: ista aūt sunt multa: sicut timor: tristitia: solicitudo nimia: amissio tēporaliū bonoꝝ: ꝛ filia. ¶ Scda causa pōt eē ois cibus: qui multiplicat melācoliā: sicut sunt lentes: fabe: ꝛ alia legumia: panis azimus: vinū grossū ꝛ turbidū: caseus antiquus ꝛ ꝓprie salsus: caules ꝛ carnes bouine antique: ꝛ potissime indurate in sale: carnes leporū: cuniculoꝝ: aproꝝ: ꝛ ceruoꝝ: ꝛ carnes oīum aialiū siluestriū īsitate: ꝛ illicite: que comedūt ī qbusdā regionibus aut rōne male ꝯsuetudinis: aut rōne famis: sicut sunt vulpes: eritiꝰ: vrsus: canes: asini: muli: ꝛ equi. Causa v̄o āñs est melācolia inaturalis: vl' ē t nālis anteq̄ȝ inducat corruptionē in v̄tute estimatiua: vel imaginatiua. Causa cōiuncta est cū actu inducit nocumētū in predictis virtutibus. Cause itaq; haꝝ passionū sicut ꝛ aliaꝝ egritudinuȝ materialiū sūt tres. s. ꝑmitiue: āñtes: ꝛ ꝯiūcte. Primitiue sunt tres nō nāles multiplicātes in corpore melꝺ nāle: vel etiā ināle per viā adustionis ꝛc. vt superius dictū fuit ꝛ lȝ hmōi vtraq; passio fit de mā melica: differunt tñ: qꝛ melia est ex abūdātia colē nigre. ¶ Mania v̄o ex humorū subtiliuȝ corruptione: ꝛ ꝓprie colicoꝝ: vt habet tertia. afforismoꝝ cōmēto. 23. in fine cōmēti: fil' afforis. 6. cōmēto. 56. dic Gal. ꝙ apoplexia: spasmꝰ: epilia: ꝛ cecitas veniūt de flegmate: ꝛ cola nigra: quaꝝ cāe cōes sunt. Mania v̄o nō cōicat his: ipol'e eni est eā de flegmate nasci cū mā. vñ gignit ex necessitate fit furiosa: ꝛ cola rubea semper est huius qualitatis. Nigra vero colera non semper nisi cū multū intēsa: ꝛ in malas q̄litates trāsiēs corrupta fuerit. ¶ Itē hmōi qñq; fiūt vitio cerebri: qñq; vero vitio alioꝝ mēbroꝝ īferioꝝ: a quibus eleuat vapor melancolicꝰ ad cerebrū: vt a toto corpe: ꝛ qñq; a stomacho: aut ab hypocūdrijs: ꝛ mirach: aut splene: ꝛ qñq; ꝓuenit a retentione menstruoꝝ: ꝛ emorroydaꝝ. ¶ Et sic in sūma cā ꝑncipalis efficiens huius passionis est humor melācolicꝰ. cōprehensus in cerebro: vel ab alio mēbro: vel a toto corpore cōicatus. Qui humor melācolicus qñq; est adustus vel alius humor adustus. fil'r ꝛ reductus ad nāȝ melancolie. Et qñq; talis hūor melancolicus est absq; vlla adustione: qꝛ sola quātitate peccās sua frigiditate ꝛ siccitate suꝑflua idocere pōt: vigilias: corpis exiccationē imaginationes alteratas ꝛ corruptas: aut qꝛ est in malas q̄litates absq; adustione ꝑmutatus: si hmōi passio variat ſm diuersas causas: qꝛ quedaȝ est de sanguine adusto: quedaȝ de colera adusta: quedaȝ de melācolia adusta: ꝛ quedaȝ de flegmate adusto: licet raro. ¶ Signa signoꝝ. q̄dā sunt occulta: quedā manifesta: quedā cōpleta: quedaȝ gñalia ꝛ quedaȝ particularia: seu specialia. Signa occulta sunt re māe sunt cū aliquis imaginat: aut cogitat ea: que non dz: ꝛ putat esse bonū: vl' honestū. qđ nō est bonū: nec honestū ꝛ cū cogitat apprehēdere irrationabilia: aut īpossibilia ꝛ cū male iudicat de illis apprehēsis: siue fuerit ī tēpore sōni: siue in tēpore vigiliaꝝ: ꝛ cū hoc hȝ fantasmata diuersa ꝛ terribilia: vt si videt sibi ī sōnis: ꝙ videat ōmones: aut monachos nigros: aut hoies suspensos: aut mortuos ꝛ alia cōsimilia: ꝛ mō ridet: ꝛ modo flet: ꝛ timet de nō timēdis: ꝛ ridet de nō ridēdis. ¶ Signa autē manifesta sunt qñ dicit cū ore: qđ cōcepit ī corde: ꝛ cū secū solus loquit: ita ꝙ a ꝑncipio hȝ stoliditatē īfantilē: ꝛ qñq; profert v̄ba vacua: que nō habēt caput: nec; caudā: nec; ꝓsequit verba incepta: nec reddit rōnē de eis. ¶ Signa āt completa sunt: vt qñ illud corruptū qđ ꝯcepit: ꝛ ore ꝓtulit: ꝓsequit operādo: ꝛ incedit operādo modo superius: mō inferius sine ordine: sicut catibut: de quo facit mētionē Aui. in suo caplo. Catibut est quoddā genus aialiuȝ aranee: qđ vadit super aquas fontiū: ꝛ hȝ longas tybias ꝛ cū incipit ire v̄sus vnā partē anteq̄ȝ motus ille fit perfectus: statim inchoat alterū motū: ꝛ ita de secūdo: ꝛ ita de alijs: ꝛ appellat illud aial a vulgaribus capra aquez ꝛ iō vulgares qñ vidēt aliquē: qui dicit: aut facit aliq̄ fatua: aut puerilia dicūt: ꝙ ē capra aque. cū igit ꝺsipiētia est completa motus pedū: ꝛ manuū: ꝛ lingue: ꝛ oculoruȝ sūt erratici: ꝛ sine ordine. ¶ Signa āt generalia sunt ista de proprietate eni oīuȝ melācolicoꝝ est hīe odio vitam istā: ꝛ fugere societatē hoiuȝ: ꝛ esse in cōtinua tristitia: ꝛ ꝯtinuo timore. vñ Gal. qnto ꝺ accidēti ꝛ morbo circa finē sic ingt. Nō est mirū: si timēt melācolici: qꝛ cām timoris cōtinue secū portāt: melācolici ergo oēs sunt timidi. ¶ Signa etiā prima ꝛ cōmunia melancolie sunt timor: ꝛ pusilanimitas. naȝ timor longus: ꝛ sil'r pusilanimitas melācoliā inducit: ꝛ vult Hipo. affori. 23. sexte particule. Si timor ꝛ pusilanimitas multū tēpus hūt: melācolicū ꝑficiunt. Cauenduȝ est ergo a timore: ꝛ pusilanimitate: ꝛ similibus passiōibꝰ melācolicis. ¶ Signa specialia sunt nā si fuerit ex sanguine adusto: tūc est multitudo risus: ꝛ gaudij iordinati: ꝛ sine causa māifesta: ꝛ tristitia nō plurima: ꝛ vria rubea grossa: ꝛ pulsus mollis: color faciei rubeus fuscus cū quadaȝ ēt profunditate sōni: seu grauitate ēt sapor in lingua sentitur dulcis: in q̄ qñq; appet amaritudo: qñq; salsedo: ꝛ hoc ꝓpter adustionē hitudo corporis vtplurimū ē carnosa vene magne ꝛ replete. ¶ Si-

gna melãcolie propria ex flegmate adusto sũt pigritia ⁊
oblivio: ⁊ nõ erit ridens: necq gaudẽs vrina alba: vl' sub
palida: spissa: pulsus mollis: color faciei sub pallidus: vl'
alb⁹. ¶ Signa melãcolie ꝓpria ex colera adusta sũt agi
tatio: ⁊ istabilitas: furor: clamor: audacia: rixa: pulsus ve
lox: ⁊ durus: vrina citrina: vel subruffa: subtilis mltũ: co
lor faciei citrin⁹ ⁊ habitudo sicca. ¶ Signa melãcolie ex
melancolia adusta sunt odiũ diuturnũ erga hoies: cogi/
tatio plima: tristitia multa nõ rixabit: ⁊ erit absq auda/
cia: ⁊ cũ quiete: vrina subtilis: palida: pulsus strict⁹ ⁊ du/
rus. Si aũt mã nõ cõtinet in cerebro: sed in toto corpore
apparet nigredo corpis: ⁊ asperitas cutis: retẽtio euonis
solite velu. i flux⁹ sanguinis emorroydalis: aut mẽstruo
rũ: antecessio ciborũ generãtiũ humorẽ melãcolicũ: ⁊ an
tecessio febriũ ꝯpositaꝝ erraticaꝝ ⁊ cronicaꝝ. Dis nãq
febrib⁹ succedit humor melãcolicus: sicut cinis succedit
lignis cõbustis: vt dic Gal'. scdo de diffe. febriũ. ¶ Si vo
fiat vitio splenis: signa sunt iflatio rugitus lateris sinistri
oppilatio: ⁊ duricies splenis: appetit⁹ insatiabilis ꝓpter
effusionẽ melãcolie ad os stomachi: malitia digestionis:
⁊ qñq febris q̃rtana: ⁊ qñq iordinata mordicatio vẽtris
cũ furia. Et scias: ꝙ ois medicus: vtplurimũ est spleneti/
cus. Si vo fiat vitio stomachi: signa sunt nausea ⁊ sacie/
tas cũ idigestione: repletio vẽtris hora digestiõis: dolor
vẽtris apud comestionẽ: q dolor qescit post digestionez.
¶ Si vo mã ꝯtineat i venis ⁊ arterijs mirach vẽtris: qd
qdẽ mirach est tota vẽtris carnositas ꝯtinẽs mẽbra nu/
tritiua: signa tũc sunt ista grauitas in vẽtre: attractio ven
tris ad supiora: nausea iseparabilis: malitia seu digõnis
corruptio: eructuatio acetosa: sputũ humiduz: rugit⁹ ven
tris mltitudo vẽtositatũ exeuntiũ: iflatio mirach: ⁊ qñq
sentit dolor in stõ: ⁊ qñq iter spatulas: ⁊ potissime post ci
buz vsq digerat perfecte. ¶ Dic aduertẽdũ: ꝙ melãco/
lici ꝯfirmata melãcolia hñt varia ⁊ terribilia ⁊ mirabi/
lia accidẽtia: seu ꝓpetates diuersas ⁊ inumerabiles: de
quibus Gal'. facit mẽtionẽ q̃rto de iterioribus nã quidã
putãt se eẽ dominos: quidã lupos: quidaz gallos. vnde
erigunt brachia tãq alas: ⁊ cantant: ⁊ qbusdaz videtur
ꝙ deus senescat: ⁊ qbusdaz vr: ꝙ angelus: qui mouet ce
lũ fatiget: ⁊ fugiũt: ne super eos cadat celũ: ⁊ qdaz putãt
se esse epos: ⁊ volũt ꝯferre prebẽdas: ⁊ qbusdã videtur:
ꝙ sint vasa vitrea: vel argilosa: ⁊ ideo timẽt tangi: ne frã/
gant. Alijs videt: ꝙ sint magistri in omni scia: ⁊ icipiunt
legere ⁊ docere: ⁊ tñ nihil dicũt rõnale. Alijs videtur ꝙ
sint ꝓphete: ⁊ ꝙ sint inspirati a spũ scõ: ⁊ incipiunt ꝓphe
ticare: ⁊ multa futura p̄dicere: aut de statu mũdi: aut ꝑn/
cipio mũdi: aut antechristo. Quidã putant se demergi: si
exeãt domũ vel cameraz: quidaz putãt verecundũ fore si
comederint corã hoib⁹. quidaz ꝓpter imaginatiõis cor
ruptionẽ plurimã se interficiunt vel demergunt: vl' laq̃o
se suspendũt nisi custodiant: quidã timẽt mortẽ: ⁊ tamen
vellent eã: quidã timẽt oia nigra: ⁊ cuz audiunt loqui de
diabolo vehemẽs ⁊ magna passio eos arripit: nec audẽt
stare soli i camera: nec ad loca tenebrosa aliquo mõ ire ti
mentes diabolũ ibi esse: ⁊ timẽtes de omni hoie d nigris
induto: ne sit diabolus: ⁊ ita de alijs mirabilibus: ⁊ in/
numerabilibus: ad que narranda non sufficeret presens
dies. Infiniti eni modi sunt seu spẽs melãcolie ſm ꝙ etiã
modi adustionis plimi sũt: ⁊ inumerabiles. vt vult Aui.
in suo cap. ¶ Pronosticatio. Si i fe. acutis adsint mania
cuz alijs bonis signis euadet: ⁊ nõ morietur. Itez vrina al/
ba tenuis cũ circulo palido melãcoliã significat. Itẽ q̃z/
diu videbis maniacũ: vl' melãcolicũ cũ toruo aspectu nõ
reputes ipz curatũ. Itẽ si maniacus amittat appetitũ oio
euadere nõ põt: tũ ꝓpter malitiã morbi: tũ etiã ꝓpter pri
uationẽ cibi. Itez Hypo. 7° affoꝛis. affoꝛis. 14. sic iquit. In
percussione in capite stupor ⁊ descipiẽtia malũ. vbi Gal'.
in cõmẽto dicit: ꝙ descipientia est cũ non qd opz loquitur:
vel facit aliqd: stupor vo ẽ cũ nõ loquitur: nec facit aliquid
sed oculis modicũ apertis: ⁊ quasi subclusis: sicut timẽs
tacet descipiẽtia cũ risu min⁹ mala est: quelibz tñ est ma/
la. Itez si ante signa digestiõis in morbo acuto dscipien/
tia venerit: mortale: si post: nõ est timendũ. Itẽ pustule in
facie: aut pedib⁹ maniaci nõ curantur. Itez casus appetit⁹
in eo est mortalis: sed hydropisis: ⁊ fluxus ventris: ⁊ mẽ
struoꝝ: vel emorroydaruz sunt bona i eis. ¶ Cura melie
in cõi trahit ab Hypo. 6° affo. vbi dicit. Melicis ⁊ frene/
ticis emorroydes inate bonũ. Et Gal'. super illo affo. di/
cit ꝙ ad hoc: vt euatio illa ꝑ emorroydas soluat melicaz
⁊ freneticã egritudinẽ: nõ sufficit euatio facta ꝑ eas q̃lis/
cunq sz opz ꝙ sit euatio hũoꝝ debite q̃litatis: tales aũt
sũt hũores adusti mixti cũ sanguine melãcolico grosso ⁊
nigro: sic in vino fe. Et isti hũores adusti melãcolici gros
si per aptionẽ emorroydaꝝ: ⁊ ꝑ apertionẽ saphene: ⁊ sal
uatelle purgantur sicut vinuz purgatur ⁊ clarefit per abstra
ctionẽ spine iferioris: que est in vegete: nã extractio spine
inferioris: que est in vegete purgãdo fecẽ inferiorẽ: loco
illius fecis: que purgatur: facit descẽdere id: quod est magis
grossum: ⁊ feculentũ de vino: ⁊ sic per ꝯñs vinũ ex neces
sitate clarefit. Eodẽ modo operatur in corpore humano ꝓ/
uocatio varicũ in cruribus: ⁊ apertio emorroydaꝝ: vel
venaꝝ ꝓuocantiũ mẽstrua: ⁊ emorroydas: vt ẽ aptio sal
uatelle: vel saphene in pede. Nã cũ melancolia mania: ⁊
frenesis fiat ex talibus hũorib⁹ adustis admixtis cuz san
guine melãcolico nigro ꝑ ipsoꝝ euationẽ sanantur egritu
dines supradicte. ois eni egritudo humoralis curatur sua
cã remota euata: ⁊ hoc voluit Hypo. sexta ꝑticula affo.
allegata ⁊ illo affo. Maniacis varicibus: aut emorroy/
dib⁹ inatis manie solutio fit: sunt aũt varices vene si dila
tantur i crurib⁹. ¶ Cura melãcolie: q ẽ ex sanguie adusto:
fit ſm sniaz Almã. Aui. ⁊ Serapionis icipiẽdo a flobo
thomia ex basilica: vel saluatella manus sinistre: si corp⁹
fuerit plectoricũ: aut ex saluatella pedis sinistri: aut ex sa
phena eiusdẽ: si corp⁹ nõ fuerit plectoricũ plectoria san/
guinis. ¶ Et scias: ꝙ saphena pedis est sub cãnicula pe/
dis in ꝯcauitate intrinseca: seu parte domestica: saluatel/
la vero in pede ⁊ manu: ⁊ inter annullarẽ ⁊ auricularem
digitũ: ⁊ credo idubitãter: ꝙ flobothomia pedis sit ma/
gis ꝯferẽs q flobothomia manus. naz flõmia venarũ pe
dis magis respicit menstrua: ⁊ emorroydas q flobotho
mia manus: ⁊ semp in his egritudinibus flobothomia sit
larga: ne egrediatur subtile ⁊ remaneat grossuz: qd ẽ haꝝ
egritudinũ cã: apertio vero emorroydaꝝ imediate ꝯfert
huic egritudinũ: ⁊ simil'r apertio menstruoꝝ: vt vult Hy
po. affoꝛis. allegatis: ⁊ pluries alibi: ⁊ ideo ſm sniaz hãc
magis vtilis iudicatur i hac egritudine flobothomia vena
rũ pedis q manus. Ego aũt dico: fateor: ⁊ assero: ꝙ via
auctorũ nuper recitatoꝝ est vera ⁊ recta: sed tñ tpe meo
nõ inueni magnã vtilitatẽ inchoãdo a flõmia ex egritudi
ne melãcolica a quacũq causa fiat. nisi hoc mõ. vz. post
duas: vel plures purgatiões antecedẽtes cũ rebus respi
cientibus ⁊ euacuãtibus mãm adustã: qr ſm intentionẽ
auctoꝝ nostroꝝ impole est: vt hec egritudo fiat ex aliq
humore: nisi ꝑ adustionẽ ad gen⁹ melancolicũ fuerit con
uersus ꝑterq̃ ...ũ fit ex melãcolia nãli: que cũ est sola quã
titate peccans: vel cũ malas q̃litates ꝑmutatur absq eo ꝙ
aduratur facit hãc egritudinẽ: vt supi⁹ declaratũ est. Et sic
apparet mãifeste: ꝙ mũdificatio cuz medicinis vtilior sit
a principio in hac egritudie q flobothomia ex eo ꝙ flo
bothomia: vtplimũ ex corpore trahit humidũ cũ calido
qd euacuatiuũ est hui⁹ passiõis. Et pp hoc dixit Almã.
nono libro caplo d melãcolia: ꝙ studiũ medici total'r sit
in ipinguãdo corpus melãcolici: vt siccitas remoueatur
que est cã principalis: ⁊ potissime i generatiõe hui⁹ egri/

tudinis. ¶ Factis ergo mūdificationibus duabꝰ: vl' plꝰ/
bus: si mā faciēs egritudinē imediate cōtraxerit radicē
ex sanguine: vel fuerit fex sanguinis: ⁊ vene corporis fue
rint replete: ⁊ habitudo carnosa: ⁊ color faciei: ⁊ oculoꝝ
rubeꝰ securiꝰ fieri pt flōmia de venis manꝰ: vel pedis qꝛ
meliꝰ est: vt supra dclaratū est: ⁊ nō extrahat sanguis to/
tus vna hora: sed pluribꝰ: qꝛ talis iteratio flōmie minus
exiccat corpꝰ: ⁊ nāz minus debilitat. Alijs vō speciebus
melancolie: que non fiunt ex sanguinis adustione nullo
modo fiat flōmia: sed sit cōtentus medicus in mūdifica/
tione cū medicinis dicta: ⁊ rebus ꝯfortantibꝰ caput: ⁊ to
taz nāz: ⁊ special'r cerebrū: ⁊ cor: ⁊ rebus rectificātibus
splenē. Laudo itaqꝫ ꝙ ꝑ hāc viā ꝓcedat i cura cuiuslibet
manie: ⁊ melācolie a mā adusta pēdētiū: vt ab hūore me
lācolico adusto: vel ab alio humore ad nām melācolie ꝑ
adustionē reducto: per quā viam plures curaui: ⁊ bn̄ suc
cessit mihi. ¶ Primo itaqꝫ in oibꝰ speciebꝰ manie vel me
lancolie: taz in illa que fit ex sanguine: qꝫ in alijs exhibea
tur syrupus de succo pomoꝝ ſꝫ Mesue in suo de appro
priatis caplo de mania ⁊ melācolia in ista parte Sabor
rex medoꝝ: qui ab hodiernis practicātibꝰ penitꝰ habet i
vsu: quo vtplurimū vtor: ⁊ in quo multaz inueni vtilita/
tē: vel fiat iste syrupus magralis. ℞. polipodij lib. s. bu/
glosse: melisse. an̄. M. i. cipi: acbori: capari: assari: an̄. ʒ. i.
sene epithimi. an̄. ℥. ij. seminis lactucaꝝ: ⁊ scariole: vl' en/
diuie. an̄. ℥. iij. pistent oia grosso mō preter sene ⁊ epithi/
mū q̄ dimittant sicut sunt: bulliāt oia alia pistata i q̄tuor
libris aque vel circa: donec cōsumpta sit medietas: ⁊ tūc
in fine addant sene: ⁊ epithimū p̄ter qd bulliant: ⁊ dimit
tat aqua cū rebus i ea bulitis tepefieri: ⁊ cū ipsa aqua te
puerit: fricent ea: que sunt in aqua manibꝰ fortiter: ⁊ cuz
fricata fuerint collent: ⁊ i collatura ista addat libra vna
mellis rosati: cū folijs: ⁊ iteꝝ reducat ad ignē: ⁊ ꝑmittat
aliquātulū bulire. postea iterū collet. Hic syrupus recti/
ficat splenē: que rectificatio necessaria ⁊ vtilis est in cura
cuiuslibꝫ spēi melācolie: ⁊ cuz hoc disponit: ⁊ p̄parat ma
teriā ad expulsionē: ⁊ aperit meseraicas: ⁊ oia nutritiua
corroborat: ⁊ ꝯfortat: dant d̄ eo mane ieiuno stomacho.
℥. iij. cū. ℥. iiij. aque decoctōis epithimi: ⁊ mellis rosa. ⁊ B
fiat vsqꝫ ad dies sex. Uel exhibeat iste syrupus: in quo ꝑ
maximaz inuenio vtilitatē: i quo frequētius vtor. vz. ℞.
ēdiuie: buglosse: scolopēdrie: ceterach: pollitrici: capillo
veneris: floꝝ boraginis: ⁊ floꝝ violaꝝ. an̄. ℥. i. sticbados
arabici. ℥. s. folicloꝝ sene: epithimi: polipodij. an̄. ℥. i. pru
noꝝ damascenoꝝ: thamarindoꝝ: passulaꝝ enucleatarū.
an̄. ℥. i. s. liquiritie rase: ⁊ cōquassate cuscute. an̄. ʒ. ij. ro.
rub. melisse. an̄. ʒ. s. corticuz mirabol. citri. ⁊ chebuloꝝ.
an̄. ℥. i. absynthij. ℥. s. agarici. ʒ. iij. oia sil' decoqnt i aqua
sufficientis quātitatis vsqꝫ ad medietatis consumptionē
excepto: ꝙ epithimū ⁊ sene nō ponant ad buliendū: nisi
in fine decoctionis: post quoꝝ dictā decoctionē totū col/
letur: cui collature addant ꝑtes due succi pomoꝝ redolē
tiū: ⁊ vna pars succi fumiterre: ⁊ cū optio zuccharo fiat
syrupus decoctus ad perfectā decoctionē. Dosis est. ℥. ij.
cū. ℥. iij. aque buglosse: iste syrupus est maxie efficacie in
hac egritudine siue maniaca: siue melācolica: ⁊ ipsuz sin/
gulariter habeatis cordi cū alijs duobus syrupis: d̄ qbꝰ
imediate ante istū feci mentionē. Ad idē valꝫ syrupꝰ de
epithimo: qui est in cōmuni vsu. ad idē confert etiā syru
pus de fumoterre. Ad idē valꝫ iste syrupus alius in forª
iulep. vt vz. ℞. aque boraginis: ⁊ buglosse. an̄. lib. ij. aq̄
endiuie. lib. i. ⁊ in istis aquis simul mixtis infundant fo/
liculoꝝ sene. ℥. iiij. ⁊ dimittant in infusione per diē ⁊ no/
ctē. deinde bulliant pauca: ⁊ leui ebulitione. ⁊ in fine de
coctiōis addatur epithimi. ℥. ij. postea clarificet cū lib. i.
zuccbari tabarzet. i. zuccharo albissimo. Dosis ē. ℥. ij. vl'
iij. cuz. ℥. ij. vel. iij. aque cocte calide. Ad idē fiat iulep ex

aqua buglosse: ⁊ melisse cuz aqua capilloꝝ veneris: vel
sine ea: ⁊ cuz zuccharo albo quātū sufficit: de quo conti/
nue bibat: ⁊ bis duobꝰ iulep vtebat Gētilis. Ad idē fiat
mixtura ista: de qua sumat cū vadit dormitū ad quātita/
tē nucis. ℞. zucchari boragiati: zucchari buglossati. an̄.
℥. ij. misce: ⁊ si nō sint nisi conserue boraginis ⁊ buglosse.
addas cū dictis ꝯseruis tantūdē: ⁊ plus zucchari si vis
finissimi: ⁊ misce: deinde digesta materia euacuetur mate
ria peccans cuz diasene. ℥. s. simul cum cassie fistule: vel
mane. ℥. i. ⁊ cum. ℥. iiij. aque decoctionis infrascripte. scꝫ
passulaꝝ enucleataꝝ. ℥. s. floꝝ boraginis: ⁊ buglosse: sti/
chados: florū violarū: scolopendrie an̄. parū. In q̄ꝝ deco
ctionis fine addatur foliculoꝝ sene: ⁊ epithimi: ⁊ sansuci
an̄. ʒ. iij. ⁊ addat si expedit electuarij de succo rosa. vsqꝫ
ad. ʒ. i. s. vel euacuet cū electuario ꝯfectiōis hamec vsqꝫ
ad. ℥. s. simul cū. ℥. i. cassiefistule: vel māne: ⁊ ēt d̄coctiōis
suprascripte. ℥. iiij. vl' cū aque buglosse. ʒ. iiij. ⁊ fiat potio.
vel euacuet cuz pillulis de lapide lazuli: vel de lapide ar
meno: vel de fumoterre: ⁊ de istis pillulis dragmaz vnaz
cum granis duobus dyagredij. vel. ℈. iiij. de dictis pillu
lis: sine dyagredio: vel recipiat pillulas: que sic fiant. ℞.
sene epithimi. an̄. ʒ. ij. ellebori nigri. ʒ. ij. scamonee corre/
cte. ʒ. i. ⁊. s. masticis. ʒ. i. corticuz mirabolanoꝝ indoꝝ. ʒ.
s. turbith. ʒ. ij. agarici. ʒ. i. ⁊. s. fiant pillule cū succo poli/
podij: vel vino decoctionis epithimi: det de his pillulis.
an̄. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. i. s. vel vsqꝫ ad. ʒ. ij. ſꝫ virtutis tenorē: ⁊
debēt dari in sero: vel circa p̄mū somnū: ⁊ nō cenet. Tūc
intelligēdū tn̄ hic pro regula fixa: ꝙ in cura huius passio
nis nō debet fieri laboriosa ⁊ subita eūatio. imo tēpate ⁊
per interualla euacua: vt natura grossū cuz subtili eua/
cuet. Simil'r solutiuū non sit excessiuuz. imo parū exce/
dat gradū medicinaꝝ incolumiuz: sicut esset decoctionis
cum sene epithimo ⁊c. aut cum dyasene: aut cū pillulis d̄
lapide lazuli ⁊ alijs pillulis euacuātibꝰ mediocriter: ve
luti cum pillulis: de qbus dictuz est. Scd̄o perficit cura
cuz diuertētibus: vt cū ventosis appositis spatulis: ⁊ na/
tibꝰ: aut cruribꝰ icipiēdo a superioribꝰ descēdēdo ad in/
feriora: ⁊ cū fricatiōibꝰ: roēs eni diuersiōes trahētes mās
de superioribꝰ ad iferiora ꝯueniunt eis. Itē cum impin/
guātibꝰ ⁊ humectātibus: vt cū balneis ⁊ embrocationi/
bus hūidis capiti approximatis an̄ cibū: ⁊ cū humecta/
tione aeris habitaculi sui: ⁊ vnctionibꝰ teneꝝ ⁊ humidū
facientibꝰ corpus: ⁊ cuz cibis ⁊ potibꝰ hūectatiuis ⁊ ge/
nerātibꝰ laudabiles humores: ⁊ cū quiete somno: ⁊ gau
dio: ⁊ sup oia ꝯfert delectari ⁊ iocūdari: corrigi: ⁊ mone
ri a prudētibꝰ viris: ne a fixis accidentibꝰ aie: ⁊ cogitatio
nibus varijs molestent: etiaz capiti in p̄ncipio ⁊ augmē
to licitū est apponere repercussiua. Subsequēter vero ⁊
in processu resolutiua cū repercussiuis sunt miscēda: ma
xime si materia aliūde capiti cōmunicat. Itē prouocatio
mēstruorū: aut emorroydarū: aut apertio: seu ꝓuocatio
varicū: ꝯfert maxime cuilibꝫ speciei harum passionum.
¶ Cibi ꝯueniētes sunt ex carnibꝰ castratinis: edinis: pul
lorū gallinarū iuuenuz: caueat a carnibꝰ siluestribus taz
volatilibꝰ qꝫ gressibilibus: qꝛ sanguinē grossuz melācoli
cuz multiplicāt ptbisana ordeacea. simil'r panis lotꝰ: far
⁊ oua sorbilia eis ꝯueniūt: vinū sit albū claꝝ aromaticū
seu odoriferuz melius. scꝫ: ꝙ habere potest limphatū cū
medietate: vel tertia parte aque clare: caueat a vio gros
so: rubeo ⁊ turbido. Itē i cibis suis ⁊ brodijs carniū vta
tur isto puluere. ℞. cardamomi. ℥. s. melleghetaꝝ cube/
baꝝ. an̄. ʒ. i. cinamomi electi. ℥ i. folij gariofiloꝝ: macis.
an̄. ʒ. i. croci: nucis muſ. an̄. ℈. i. puluerizēt. ¶ Cōsequē/
ter ē singl'r notādū: ꝙ in istis passionibus cerebri melan
colicis semper est vtile ⁊ necessariū intendere etiā cordi
cum epithimatibus sacellationibꝰ: ⁊ electuarijs cordia
libus: est ergo summe conueniens electuariuz factuz cuz

zucchаro buglossato: ⁊ boraginato ꝑmixto cū triasanda lis equis portionibꝰ: addito electuario: qđ dicitᷣ diabra pro q̄rta parte oiuȝ predictoꝝ: de quo sumat infirmꝰ añ oēm cibū per duas horas ad minꝰ vsqꝫ ad quātitatē vniꝰ castanee: vel nucis: cū iulep: violis: vel ēt ro. cū aqua per mixto: ⁊ hoc cū queritur: ne vapores mali ascendant ad caput: habeas hoc singulariter mēti. Ad idē cōfectio diā bre: que est medicia sublimis in oi specie melancolie ce/ rebrū ⁊ cor confortans: ⁊ oia mēbra: ⁊ que digestionem procurat: ⁊ vētrē ea letificat: ⁊ mēbra nutritionis calefa cit: senibꝰ quoqꝫ conuenit: ⁊ frigidis ⁊ humidis nā: ⁊ mu lieribꝰ: ⁊ ppꝛie in egritudinibꝰ matricis: cuius descri/ ptiones pōit Mesue in suo antidotario: est filr magne ef ficacie in hac passiōe melancolica: ⁊ datᷣ de ipsa. ʒ. ij. vſ qꝫ ad. ʒ. cū vino modico albo: aromatico: vel sine eo per duas horas adminꝰ ante cibū. Ad idē. ℞. serici tincti in grana cōbusti. ʒ. i. coraloꝝ rubeoꝝ. ʒ. ʒ. ossis de corde cer ui. ʒ. ij. margaritarū nō pforataꝝ. ʒ. iij. cardamomi. ʒ. ʒ. pi neaꝝ mūdataꝝ. lib. ʒ. ysopi: ligritie. añ. ʒ. ij. nucis musca/ te: gariofiloꝝ: folij piperis longi: cucubaꝝ. galange. añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. cinamomi. ʒ. v. macis: croci. añ. ʒ. i. zucchari lib. vj. fiat electuariū: in hyeme vero pficiat cum tribus lib. mellis dispumati ⁊ bene cocti: ⁊ addanᷣ in fine. ʒ. ij. mu/ sci. ¶ Sumitᷣ de hoc electuario mane ⁊ sero p duas ho/ ras: saltē ante cibū ad quātitatē nucis magne: ⁊ post illđ bibitur modicū vini albi clari: odoriferi: limphati: vt su/ pra: hoc eniȝ electuariū confortat cor: ⁊ cerebrū: ⁊ totuȝ corpꝰ ⁊ aiaȝ gaudē facit: risū mltiplicat: malas cogitatiōes ⁊ imaginatiōes remouet: mēoriā rectificat: digestionē cō fortat ⁊ multiplicat hūiditatē nālem in corpore toto: ⁊ h electuariū habeas singulariter menti: quo ego vtor: ⁊ eo filr vtaris: q2 magne est efficacie in hac passione. Ad idē efficaciter valet electuariū positum a Rasi in libro diui/ sionū capitulo de his: que conferūt timori: ⁊ melancolie vt videlꝫ. ℞. rosarū rubearū. ʒ. vj. ciperi. ʒ. v. gariofiloꝝ: masticis: spice: assari. añ. ʒ. iij. cinamomi: macis: cardamo mi maioris ⁊ minoris: nucis muscate. añ. ʒ. i. terantᷣ: ⁊ cri belentᷣ: ⁊ decoquatᷣ lib. i. emblicoꝝ: cū lib. vij. aq̄ donec remaneat tertia pars deinde colentᷣ: ⁊ proijciatur sup ea lib. i. mellis donec inspissentur: ⁊ pulueriçetᷣ desuper pul uis supradictus: ⁊ moueatᷣ cū ligno salicis: aut citri loco donec permisceatur: ⁊ addatᷣ supra ipsuȝ in fine. ʒ. i. ⁊. ʒ. de musco: detur sero ⁊ mane ad modum nucis magne: ⁊ aliqđ vini albi limphati bibatur post illud. hoc enim ele ctuariū: vt inquit Rasis loco allegato: aiaȝ letificat: tre/ morē ⁊ tristitiaȝ remouet: corpꝰ impinguat: colorē efficit bonuȝ: ⁊ oris odorem: ⁊ similr sudorem bonum efficit: ⁊ cōfert pulsui cordis. Et si assiduatur ita letificat aiam: vt extrahat eā ad egritudinē similē risui cōtinuo ex mul/ titudine risus: ⁊ bonitate aie. Hec ille. Et vltra predicta fiat pomū odoriferū qđponetᷣ in sūmula febriū: in caplo de cura pestilentialiū: qđ ꝯtinue odoret: vt cerebrū ab ip so ꝯfortetᷣ. ¶ Si āt dispō melica pcedit a sola melia abs/ qꝫ adustiōe sola q̄titate peccāte: vel ēt in malas q̄litates ꝑmutatas absqꝫ adustiōe: tūc cū calidis humectātibꝰ est procedēdū in cura intēdendo cerebro pncipaliter: ⁊ ma/ xime cum somniferis: ⁊ cum fricationibus: ⁊ alijs diuer sionibꝰ: ⁊ cū digerētibꝰ: ⁊ euacuātibꝰ: ⁊ alijs: que dicentᷣ in cura febris q̄rtane in sūmula febriū semp eis addēdo de sticados sansuco: ⁊ nuce muscata: ac etiā de alijs ce/ rebralibꝰ vtutē portantibꝰ ad caput: procedendo etiā in istis cū letificantibꝰ aiam: ⁊ confortantibus cor: vt cum facelationibꝰ ⁊ cōfectionibus cordialibus: ⁊ cū odorife/ ris vt pomo odorifero: ⁊ similibus: ⁊ cuȝ electuario cor diali facto cū lapidibus preciosis: aromatiçato cuȝ cina/ momo: ⁊ ligno aloes ibideȝ ponēdo. Jterando digestiua ⁊ euacuationes ẜꝫ ꝙ expedit. ⁊ balneū etiam cōfert eis

factum ex aqua dulci: ⁊ floribus camomille: ⁊ hec post purgatiōes: silr embrocatio cōuenit post purgatiōes fre quēter factas ante cibuȝ: que talis est. ℞. folioꝝ viole: se minis altee: malue: capituȝ papaueris albi: ordei excorti cati: ⁊ seminis lactuce. añ. ʒ. i. florū camomille: ⁊ nenufa/ ris. añ. M. i. bulliantur in aqua sufficientis quantitatis: ⁊ de ipsa embrocetur caput. Et regimē cibi ⁊ potus i eis fit tendens semp ad humectādum: ⁊ velociter nutriēduȝ talia corpora melancolica bono ⁊ laudabili nutrimēto. Et breuiter procedatur in hac egritudine in cura: sicut in cura febris quartane facte ab humore melancolico non adusto: insequēdo ēt ea: que sūt posita: ⁊ declarata addē do q̄nqꝫ calidiora: si non sit febris: que ipsa prohibeat. Jntētio tamē principalis sit semp ad humectādū: ⁊ letifi canduȝ corpora ista cum ꝯtrarijs prohibētibꝰ generatio neȝ humoris melancolici: ⁊ cuȝ alijs: que dicta sunt su/ perius. Et si per hanc viaȝ perficitur hec cura: ⁊ per hūc moduȝ ⁊ viaȝ superius recitatum procedere debemꝰ in cura omniū melancolicorū occurrentiū pterq̄ꝫ si videmꝰ ipsuȝ melancolicū robustū: ⁊ satis carnosuȝ: ⁊ ẜm venas sanguine repletum: ⁊ ipsas venas apparentes multuȝ ⁊ nigras viderimus: tunc post duas: aut plures mundifica tiones fiat flobotomia: ⁊ primo flobotometᷣ basilica: vel vena cōmunis brachij sinistri: vbi sanguis abundet i toto corpore: vel salteȝ cephalica eiusdeȝ brachij: premis so tamen lenitiuo clisteri vel lenitiua potione facta ex cas sia fistula: vel ex māna distēperata cū decoctione cōmuni recenti: succedētibꝰ etiam in tempore cōgruo abstersiuo potu ab altero lenitiuo clysteri ẜm moduȝ ⁊ ordineȝ alās declaratū. deīde fiat flobotomia de venis pedū: ⁊ salua tella pedis sinistri cum interuallo tamē duoꝝ vel trium dierū. Jn alijs auteȝ speciebus melancolie nullo modo fiat flobotomia: sed semper cōtinuando medicinas pro cedatur modo ⁊ ordine superius dictis eas reiterādo: si oꝫ. Et ego p hūc moduȝ processi in plurium melācolico/ rū curis: ⁊ bene mihi successit: vt i filio bone memorie dñi Nicolai de Neapoli iureperito: ⁊ in alio medico de sub/ audia: ⁊ plibꝰ alijs. ¶ Demū ⁊ vltio: si nihil: aut modicū qcq̄ꝫ predictoꝝ videbitur conferre: tunc in omni specie melie: siue sit a sanguine ⁊c. fiant tria cauteria. vnū. s. i v/ tice capitis in loco vbi medius digitus manus termina tur: cū radix palme manꝰ egri pōitᷣ super radice nasi: silr fiāt alia duo cauteria sub cornibꝰ occipitij: ⁊ profundētᷣ ista cauteria vsqꝫ ad os cranei: ⁊ dimittātur apta vsqꝫ ad dies. xl. postea pmittatᷣ ꝯsolidari. Et si aliqđ vestigiū istiꝰ īfirmitatis remāserit post ꝯsolidationē: iterꝫ a capite ici/ piatᷣ pcedēdo vicissiȝ cū ꝯtinuatiōe medicinaꝝ resumen do: ⁊ reiterādo medicinās a pncipio vsqꝫ ad finē ẜꝫ mōm ⁊ ordinē. deinde donec nullū vestigiū melie amplius ap pareat: ⁊ quousqꝫ tota causa erit cōsumpta: ⁊ mūdificata ẜm possibilitatē. Curabitᷣ eni pculdubio: si p medicinas pōt curari: ⁊ si deus voluerit. ¶ Clarificatio. Jntelligen dū pmo ꝙ melācolia q̄nqꝫ est nomē humoris. Et cuȝ dicitᷣ ꝙ humores sūt q̄tuor. s. sanguis: colera: flegma: ⁊ melia. Et q̄nqꝫ est nomē passiōis cerebri: ⁊ hoc mō sumitᷣ in pro posito. ¶ Scđo intelligēdū: ꝙ melia scđo mō dicta sumi tur duplr. Uno mō generalr: ⁊ sic est nomē generale ad maniā caninā: ⁊ ad maniā lupinā: seu demoniacaȝ: ⁊ ad meliaȝ ꝑprie dictā. Scđo mō sumitur spāliter: put dicitᷣ solum de passione melancolica ꝑprie dicta distincta ꝯtra maniā. ¶ Tertio intelligendū: ꝙ melia: ⁊ silr mania pōt fieri duplr: q2 vel per cām ꝓpriaȝ in cerebro: vel p cōira tē: vt q2 vapor melācolicus cōicatᷣ cerebro ab īferioribꝰ mēbris: vt a corde: stomacho: epate: splene: vl' a mirach vel a retentione menstruoꝝ: vel emoroydaꝝ. ¶ Quarto itelligenduȝ: ꝙ diia est inter frenesim: maniaȝ: ⁊ melan/ coliā: maniā caninā ⁊ lupinā: seu demoniacā: stoliditatē

seu amentiam:alienationẽ seu ꝑmixtionẽ rõnis. Nã fre/
nesis vera est apã calidũ cerebri:ꝓp quod ad frenesim sꝑ
seqtur febris ꝯtinua:ex eo ꝙ ad oẽ apa:qd̃ putrefit in i/
trinseco corporis:sequit febris.⁊ vult Aui. ꝑma fen ter/
tij caplo de litargia.sed ad maniaꝫ ⁊ melãcoliaꝫ ⁊c.non
seqr febris nisi ꝑ accñs:⁊ raro.❡Inter maniã vo ⁊ me/
lãcoliã ẽ dr̃ia:qm̃ mania sꝑ fit ex mã sanguinea:colerica:
vel melancolica adusta:in q̃ vltimat adustio:⁊ in qua ca
liditas extranea adurẽs vincit ⁊ dñatur:⁊ q̃ꝫdiu in ea re
manet caliditas adurẽs:i ea apparẽt signa furoris:⁊ au
dacie:istabilitatis:⁊ rixe:⁊ desperatiõis magis:vl' maio
ra q̃ꝫ in melancolia.❡Melancolia vo fit ex oi mã adu/
sta:quã iaꝫ caliditas accidẽtalis adurẽs terminauit:⁊ re
duxit ad genꝰ melãcolicũ:⁊ i qua nõ ampliꝰ vincit ⁊ do
minat:sed ab ea separata est caliditas extranea adurẽs:
ita ꝙ nihil d̃ acuitate quasi in illa mã remãsit. Fit ẽt me/
lancolia qñq3 ex melancolia nãli sola q̃ꝫtitate peccante.
Fit ẽt qñq3 ex melancolia nãli nõ adusta:sed ebulliẽte:⁊
in malas q̃litates mutata:in qua est peccatũ frigiditatis:
aut siccitatis vltra debitũ:aut frigiditatis ⁊ siccitatis sil'.
⁊ aliqñ fit ex mala ꝯplone frida ⁊ sicca sine mã : lꝫ raro.
Sed inter maniã caninã:⁊ lupinã:seu demoniacã ẽ dr̃ia
q2 mania canina cãtur ex melancolia causata ex adustio
ne sanguinis:q̃ꝫdiu remanet in illa mã caliditas adurẽs:
vnde i paroxismo garulant ⁊ gaudẽt rõne sanguis:⁊ tri
statur rõne melãcolie:⁊ hec est minꝰ difficilis cure q̃ꝫ ma
nia lupina:seu d̃moniaca. Mania vero lupina alio noĩe
appellata passio demoniaca vel demonũ fit qñq3 ex cole
ra adusta:⁊ qñq3 ex melia adusta:⁊ cũ fit a colera adusta
tunc fiũt ꝑmutatiões ad rixã:⁊ furorẽ:⁊ cõtẽtionẽ velo/
cius:⁊ quies ab eis. Et nõ recordat ꝯtẽtiõis ⁊ odij:sicut
recordat patiens demoniacã passionẽ:seu lupinaꝫ ex me
lãcolia adusta:⁊ minorat eius quies:⁊ multiplicatur eiꝰ
motus:⁊ rixa:⁊ agitatio:⁊ furor:⁊ instabilitas:vñ a vul
garibꝰ dr̃:ꝙ demon itrauit corpus eius. Qñ vero fit ma
nia a melancolia adusta:talis maniacus primo stat cum
cogitatiõe ⁊ quiete spacio aliquo:deinde mouet:⁊ loqt
⁊ incipit rõcinari:cogitans postea cũ iterat super eũ:nõ
est possibile euadere ex eo:neq3 facere silere ipꝫ:⁊ ẽ in ip/
so extenuatio vehemẽtior:⁊ color faciei ⁊ oculoꝝ ad ni/
gredinẽ declinior:⁊ somnia deteriora q̃ꝫ terribilia in ma
niaco ex colera adusta:⁊ qñq3 euomit acetosuꝫ aliquod
ebulliẽs in terra. Alienatio vero:seu ꝑmixtio rõnis qñq3
fit in febre:⁊ qñq3 absq3 febre:⁊ est ledẽs operatiões co/
gitationis:seu estimationis in plus:seu ꝫm multitudineꝫ
⁊ additionẽ malã. Stoliditas vero:⁊ amẽtia sunt absq3
febre semꝑ:⁊ ledũt operatiões cogitatiõis:seu estimatio/
nis in minus:seu ꝫꝫ diminutionẽ:aut distinctioneꝫ:⁊ ap/
pellatur hec lesio:seu passio fatuitas ifantilis:⁊ qñq3 ap/
pellatur stoliditas infantilis.❡Et cã huiꝰ passiõis ẽ fri
giditas pura:aut friditas cũ siccitate dominãs super me
diũ ventriculũ cerebri:per longitudinẽ spacij : aut fridi/
tas statica dñans illic:⁊ sic hec egritudo fit ex friditate ⁊
nõ ex caliditate.nã ista egritudo nõ est nisi diminutio:vl'
destructio spiritꝰ mouẽtis operatiões cogitatiue virtutis
seu estimatiue virtutis:⁊ cõsequẽter memoratiue:calidi/
tas vero mouet cogitationẽ:⁊ spũs ⁊ motus adiuuat ca
liditateꝫ:sed frigiditas ipedit caliditatẽ ⁊ motũ. In per/
mixtione vero rationis ecõtrario fit:eo ꝙ ipsa fit ex ꝯrijs
causis. Signa stoliditatis ⁊ amẽtie sunt:q2 stolidus:seu
amẽs desiderat eẽ ⁊ cõseruari cũ pueris : ⁊ vti opõnibus
puerilibꝰ:sicut est permiscere cũ fustibꝰ ⁊ manibꝰ in ter/
ra:⁊ aq̃:⁊ luto:⁊ postea ridet:⁊ letat de rebꝰ:q̃s fecit:sic
pueri:⁊ iõ appellat hec passio stoliditas ifantilis.❡Et in
telligenduꝫ:ꝙ mania demoniaca:seu demoniuꝫ:vtpluri
mus fit in mulieribꝰ ex retentione menstruorum inundã
tium in venis matricis:ex quibus eleuantur fumi mouẽ
tes imaginationem ⁊ cogitationem ad ea:que visa in ꝓ/
terito fuerunt:vnde inducunt patientem ad narrandum
de futuris:⁊ ad loquendum varijs linguis:⁊ ꝙ plus est
litteraliter:⁊ si nũq̃ꝫ litteras sciuerit. Fit etiam ex sperma
te retento in matrice:quod post eius corruptionẽ ⁊ lon/
gitudinem tẽporis conuersum est in venenum:a quo fu/
mus venenosus eleuatur mouens diuersimode imagina
tiuã:seu estimatiuã virtutem:vt dictum est de menstruis
retentis:⁊ hoc vtplurimũ cõtingit viduis:⁊ monachis:⁊
virginibus habilibus ad coitũ:cuꝫ tempus coeundi trã/
seunt. Contingit ẽt multotiẽs:ꝙ ab hꝫ superfluitatibꝰ re
tentis eleuant fumi venenosi:qui spargunt ꝑ mẽbra ner
uosa:⁊ lacertosa:⁊ iducũt in toto corpore rigorẽ:tremo/
rẽ:⁊ frigus absq3 febre:⁊ fastidiũ:seu nauseam:⁊ dolorẽ
capitis:⁊ vigilias:⁊ tenebrositatẽ oculoꝝ:⁊ similia acci
dentia.❡Vltimo singulariter est notãduꝫ istud electua
rium letificans:⁊ perseuerans ab his dispõnibus melan
colicis:⁊ precipue a melancolia mirachia:que frequen/
tius euenit. Cuius descriptio est ista. ℞.macis:gariofilo/
rũ cinamomi:zinziberis:coralloꝝ alboꝝ:⁊ rubeoꝝ:cipi:
cimini ifusi i aceto ⁊ exiccati añ.ʒ.ij.cubebaꝝ:semis ani/
si:feniculi:sansuci:spodij:ozimi añ.℈.i.rasure eboris.ʒ.i.
⁊.ß.ossis de corde cerui:limature auri añ.℈.i. musci:am/
bre añ.℈.ß.zucchari lib.iiij.fiat electuariũ. Demum no/
ta:ꝙ peonia data in cibo vel potu curat maniã demonia
cã.❡Est etiam vltimo aduertendum:ꝙ pro cura huius
passionis singulariter valet continua assumptio aque la
ctis caprarum sumendo de dicta aqua lactis.℥.ix. vel cir
ca pro singula vice bis in die:⁊ de mane in aurora ꝑ duas
vel tres horas ante cibũ:⁊ in vesperis ẽt ꝑ horas tres añ
cibũ:⁊ ꝯtinuet hec assumptio ꝑ.xij.vel.xv.dies ꝯtinuos
deinde vtat lacte recenti caprino cũ modico zuccharo ꝑ
alios totidem dies cõtinuos:eo mõ ⁊ ordine:vt dcm̃ est d̃
aqua lactis. Vtat etiaꝫ lacte amigdalaꝝ dulciuꝫ:⁊ amig
dalis dulcibus:⁊ pineis:⁊ fisticis. Et sic est finis capituli.

❡De amore seu passione hereos. Capitulum. xxiiij.

ET lꝫ sint multe spẽs melãcolie:tñ inter alias
est vna denoĩans passionatos illiscbos:⁊ cõi
ter dr̃ amor hereos:⁊ alioꝰ dr̃ illiscbi:⁊ est sol
licitudo melica:quã aliquis incurrit ꝓp amo
rẽ alicuiꝰ pulchre forme.⁊ marie ꝓp amoreꝫ
mulieris. Et ẽ sollicitudo silis melie:in qua hõ sibi iã ad/
duxit in citationẽ cogitatiõis sue sup pulchritudinẽ q̃rũ/
dã formaꝝ ⁊ figurarũ:que insunt ei : ⁊ tamẽ huiusmodi
hõ ꝑseuerat cũ hꝫ sollicitudine ⁊ cogitatione:⁊ nõ ꝯseq/
tur intentũ:seu illud:in qd̃ eius fert desideriũ:tunc q̃ꝫuis
hꝫ sollicitudo:seu cogitatio trahat cãꝫ ab extrinseco:ne/
cesse est:vt aliqs humoꝝ:q augmẽtat ab ista cã extrinse
ca peccet ⁊ abũdet:⁊ erit iste humor melia mltiplicata i
q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate:vltra qd̃ ꝯueñ:erit frida ⁊ sicca. Et hec
spẽs melãcolie generata ex amore:vl' ex amoris cogita/
tione ⁊ sollicitudine:nisi cito curet trãsit i melãcolie spẽꝫ
obstinatq3:in qua intãtuꝫ in rẽ amatã aia ꝓfũdat:qd̃ vꝫ
qñq3 heroico dilectã:quã diligit secũ hr̃e:sic recitat Au/
gustinus de quodã:q captus amore mulieris cuiusdã ꝓp
nimiã aie ipsiꝰ ꝓfunditatẽ in cogitationẽ illius mulieris
ꝑsonalr̃ estimabat eã carnalr̃ cognoscere. Aliũ q̃si silẽm
ego cognoui:q ligna:⁊ q̃cũq3 inueniebat de nocte in do/
mo armis:seu ense ꝑcutiebat:dicẽs ea viros eẽ:q ad vxo
ris fornicationẽ venissent. Sꝫ illiscbi ꝓprie ẽ spẽs melie:
quã aliqs icurrit ꝓpe ex amore:seu d̃siderio repatriãdi.
❡Cãe huius effectꝰ cõiter sunt quattuor:cã efficiẽs ꝑn/
cipalis est obiuꝫ delectabile imprimẽs suam spẽꝫ in vtu
te imaginatiua. Cã disponẽs est aliqs sensuũ exteriorũ:⁊
maxime tactus ⁊ visus:⁊vt q2 tetigit mulierẽ obsculãdo:
Cã mãlis ẽ in virtute estimatiua:q̃ ẽ corrupta:aut cã mã
lis est aliqd stimulans estimatiuã:vt multitudo sperma/

tis ꝛc. Cā formalis est assidua estimatio circa mulieres: vt maxīe coitū coerceat. ❡ Signa. In principio huiꝰ dispositionis adsunt suspiria ꝓfunda: pulsus submersus ē: ꝛ erigit̄ cū audit noīare dilectā: aut aliqd delectabile ꝺ mulieribꝰ: adest ꝯtinua sollicitudo. Cū aūt est in augmēto vel statu: amittit somnū: cibū: ꝛ potū: ꝛ ꝯñr macrescit corpꝰ: adest ꝓfunditas oculoꝝ: ꝛ eoꝝ siccitas cū ꝑuatione lachrymaꝝ: nisi cū fletꝰ adest. Iō hñt sepe cogitatiōes ꝓfundas cū suspirijs luctuosis: adest ꝯtinuus motꝰ palpebraꝝ: sepe ē risibilis quasi aspiciat aliqꝺ pulchrū ꝛ delectabile: ꝛ si audiūt aliqd amoris: ridēt ꝛ cantāt: anhelitus ē intersectus: silr̄ ꝛ pulsus diuersus: ꝛ inordinatꝰ: sit tñ velox ꝛ altꝰ: si noīetur illa quā diligit. ❡ Pronosticatio. Nisi istis succurrat̄: incidūt in maniā: ꝛ sepe moriūt̄. ❡ Cura est distrahere p̄dictos a tali fantasia: iponendo qñqꝫ maiorē cogitationē q̄ꝫ sit ista: ꝛ narrādo aliqua delectabilia: trāsferat̄ ad longinquas regiones: vt videat varia. inducat̄ somnus ꝓ posse cū dyapapauere: ꝛ alijs superiꝰ dictis. Ebrietas i hoc ꝯfert: qm̄ occupādo cerebrū delet malas imaginationes: introducant̄ vetule vituperantes dilectā: narrādo multa feda ex ea: ꝛ laudādo aliā cū qua faciliꝰ possit hri cōsortiū: embroceī caput embroca frigida ꝛ humida: ꝛ vlr̄ regimen sit ex frigidis ꝛ humidis. Finalr̄ aūt cū hec oīa nō valerēt: imploremus ꝯsiliū ꝛ auxiliū vetulaꝝ: vt ipsā amasiā dehonestēt: ꝛ ipsā diffament q̄ꝫtuꝫ plus possint: ipse. n. hñt artem sagacē ad hoc plus q̄ꝫ viri. Queratur g̃ vetula turpissima aspectu cū magnis dentibus ꝛ barba: ꝛ cum vili habitu: ꝛ ꝙ portet subtus gremiū pānū menstruatū: ꝛ adueniēs philo capto: ꝙ icipiat dehonestare amasiā suā dicēdo: q̄ꝫ est tiniosa ꝛ ebriosa: ꝛ ꝙ mingit in lecto: ꝛ ꝙ est epilētica ꝛ ipudica: ꝛ ꝙ in corpore suo sunt excrescentie enormes in qbus vetule sunt edocte. Si aūt ex his ꝑsuasiōibꝰ nolit eā ab aīo dimittere: subito extrahat pānū mēstruatuꝫ corā facie heroici apportādo: dicēdo: clamādo: talis est amica tua: ꝛ si ex his nō ceciderit ab aīo suo: iā nō ē hō: sꝫ dyabolus icarnatꝰ fatuitas igit̄ sua vlterius secū sit in ꝑditionē. Et si hoc nō ꝯferāt: vltimū est ꝯiugare cum dilecta: si est posi̇bile. ❡ Si ex desiderio repatriādi cōtingerit melia: repatriet: si nō pōt: curet̄ modo dicto. Est etiā alia spēs melie: in qua homo fugit a viuis: ꝛ desiderat appropinquare mortuis: ꝛ ē instabilis: q̄ appellat̄ ꝓprie kukuhut ad similitudinē cuiusdā aīalis natantis sup̱ aq̄s: qꝺ sup̱ eas mouet̄ diuersis motibꝰ absqꝫ ordine: de quo dixi supra in caplō de melia: ꝛ hꝫ predictū aīal hanc nām: ꝙ q̄cūqꝫ hora accidit ei aliqd noui: fugit ab eo: deinde apparet: vel incipit apparere. ❡ Fit aūt hec passio ex colera ꝛ melancolia adustis: ꝛ apparet: ꝛ manifestat̄ ꝺꝫ plurimū in februario ꝛ martio. Signa eius sūt: qꝛ fugit diē: ꝛ noctē desiderat: ꝛ occultat̄ libēter ꝛ diligit solitudinē: ꝛ fugit ab hoībꝰ: ꝛ nō quiescit in vno loco hora vna: sꝫ cōtinue discurrit huc ꝛ illuc ignorās quo vadat: cauēdo sibi ab hominibꝰ: qñqꝫ nō penitus cauet sibi ab eis: negligēs penitus: aut parū descernēs illud: qꝺ videt: ꝛ qꝺ ei sit presens: ꝛ est in vltio tristitie: ꝛ solitudinis: atqꝫ q̄rimonie: ac etiā cautele: ꝛ color faciei citrinus: lingua eius sicca: ꝛ est sitiens: ꝛ sup̱ crura ipsius sunt vlcera: que nō cōsolidātur. Et cā huius est mā melācolica corrupta: currens ꝑꝑ motū peduꝫ: ꝛ laborē cruriū ad ipsa vulnera: ꝛ oīa mēbra eius fiūt arrida ꝑꝑ laborē ꝛ ieiuniuꝫ: ꝛ ꝓpter solitudineꝫ: ꝛ siccat̄ corpus finaliter. ❡ Cura eius est: vt regatur cū temperata ꝛ bona dieta: ꝛ bñ nutritiua: ꝛ optimo potu: de quibus superius fecimꝰ mentionē: balneetur sepe in aqua decoctionis rosaꝝ: floꝝ camomille: ꝛ salicū: ꝛ violaꝝ: ꝛ spāliter post prandiū digestione ꝑma cōpleta: vngat̄ caput eius cōtinue ex oleo rosato: ꝛ oleo de salice: ꝛ de papauere: introducat̄ somnus: ꝛ sic de alijs remedijs propositis. Bibat sepe syrupū de nenuphare: vl̄ syrupum de papauere cū aqua decoctiōis zuccari: sene: epithimi: ꝛ nenupharis. ꝛ confortetur caput: cerebrū: ꝛ cor cū electuarijs dictis supiꝰ capitulo de melācolia. Bibat vinū lymphatū cū aq̄ decoctiōis zucchari: nenupharis: ꝛ violaꝝ: purget̄ aliqñ cū yeralogodiō: vel pillulis ꝺ lapide lazuli: vel de lapide armeno: vel cum cōfectione hamech: vel cū pillulis stomaticis alchindi: vel cum pillulis de fumoterre: vel cū decoctionibus dictis superiꝰ in capitulo de melia. Fiat flōmia ꝺ saluatella pedis sinistri: si vene replete fuerint: vel apiant̄ menstrua: si fuerit mulier filocapta a viro aliquo: vel emoroydes: si fieri poterit. in fine aūt ꝛ vltimo fiāt cauteria: si videt̄ tibi. Ipsa. n. vltima sunt i cura istiꝰ infirmitatis: ꝛ spāliter post purgationē. ❡ Clarificatio. Intelligēdū: ꝙ coitus sup̱fluus desiccat: ꝛ talis nō cōpetit heroicis: nec tristibꝰ: nec melancolicis: sed qbus ꝑmissuꝫ est: cōpetit scꝺm tēperamētuꝫ: scꝺm āt tēperamētū fit ꝺm Gal. qñ fit tantis interuallis: vt corpus sentiat se alienatū: ꝛ melius comedens: ꝛ melius bibēs: ꝛ dormiēs. Coitus igit̄ q letificat: calefacit: ꝛ bonā digōnē inducit: ideo bñ competit: qbꝰ ꝑmissuꝫ est: dū tñ fiat ꝺm tēperamētū. ❡ Secūdo intelligēdū: ꝙ ista passio frequētius aduenit viris q̄ꝫ mulieribus ꝓ tato qꝛ viri sunt calidiores: ꝛ femine vlr̄ frigidioris: ꝛ hoc pꝫ in insecta masculina brutoꝝ: que cū furia ꝛ ipetu mouent̄ ad coitū implēdū. Nūc aūt viri: qꝛ calidiores: ideo intēsiue delectant̄: mulieres aūt extensiue plus delectātur: qꝛ i femine viri: ꝛ in semie ꝓprio. ❡ Vltimo notādū: ꝙ ista passio pulcherrime pōt describi sic. Amor ē mētis isania: q̄ amator vagat̄ ꝑ iania crebris doloribꝰ ꝑmiscēs gaudia.

❡ De corruptione memorie. Capitulum. xxv.

Corruptio memorie ē passio ꝑtis posterioris cerebri: ꝓuenit aūt a siccitate sup̱flua. Et signū ꝓpriū est: ꝙ in memoria non imprimit̄ aliqd de nouo: imo res ꝑñs non seruat̄: qa ꝺ difficili fit impressio i sicco: recordetur tamē de preteritis remotis: qꝛ de difficili deletur impressio facta in sicco: adest vigilia: ꝛ sic de alijs signis: aut ꝓuenit ab humiditate: cuius signa sūt: somnus ꝓfundus: aut subeth: ꝛ nō recordat̄ de p̄teritis remotis: qꝛ de facili amittit̄ ipressio facta in re humida: lꝫ forsan p̄sentia momētanea seruent̄: qꝛ de facili fit imp̄ssio in humido adest pigritia ꝛ imobilitas: ꝛ tūc ꝓ eiꝰ cura recurrat̄ supiꝰ ad caplm̄ de subeth: ꝛ vbi illa nō ꝯtulerint: fiat cauteriū in ꝑte posteriori vsqꝫ ad craneū. Si v̄o ꝓuenit a siccitate: tūc ꝯpetunt ea: q̄ humectāt: sicut est ociū: ꝛ somnꝰ: ꝛ inducat̄ somnus inungēdo timpora: ꝛ frontē: ꝛ forte posteriora cum oleo de papauere: aut nenupharis: aut alio ꝯueniēti ab itra cū dyapapauere: ꝑmissis tñ digōne ꝛ purgatiōe cuꝫ pillulis: ꝛ alijs ꝯuenientibꝰ dictis in caplō de melācolia. Itē inungat̄ totū caput cū oleo amigdalaꝝ dulciū: ꝛ cuꝫ oleo sisamio: et fomētet̄ caput cū ꝺcoctiōe malue: bismalue ordei: camomille: mellilotī: ꝛ anthos: que fomētatio: qꝛ calida ē: ꝛ hūida: tēdēs tñ ad tēperamētū competit vt trahatur humiditas ad caput: ꝛ ꝑꝑ similēꝫ cām cōpetūt exercitia tēperata: ꝛ fricationes in ꝑte posteriori capitis: ꝛ electuaria resolutiua: ꝛ similia: vtat̄ vino claro odorifero: nō tñ potenti: ꝛ si fit: misceat̄ cū aqua: nutriat̄ cū brodio gallinaꝝ: ꝛ carniū edi: ꝛ castrati aīal: ꝛ vitellis ouoꝝ boragine: ꝛ feniculo. Ebrietas silr̄ in hoc casu cōmēdat̄: eo ꝙ humectat cerebrū. ita Aui. ꝫ' ꝑmi caplō de regimine aque ꝛ vini. Et si quis diceret cū qs in somno surgit ꝛ facit opera vigilātiū: que dispō ē ista. Rñdet̄ ꝙ potest reduci ad corruptionē imaginationis: eiꝰ tñ cura est eadēꝫ cū cura corruptionis memorie qꝛ si sit humor peccās: digerat̄ ꝛ euētur ꝺm exigētiaꝫ humoris: deide fiāt localia ꝯuenientia: ꝛ vltra hoc ab astantibꝰ verberet̄ surgens in

somnis cū virgulis subtilib⁹ tādiu ꝙ excitet̄: ⁊ post exci
tationē ꝑcutiat̄ bis vl' ter. ❡ Clarificatio. Intelligēdū: ꝙ
si corruptio memorie fiat ꝓꝓ malā ꝯplōne tantū vel fri/
gidā ⁊ humidā cerebri: tunc post purgatiōes factas vt
ꝯuenit: multū ꝯfert odorare ambrā: storacē: calamitā: ⁊
lignū aloes. Et silr̄ sūme ꝯfert vsus ꝯfectionis anacardi
ne: cui⁹ descriptio talis est. ℞. piperis: macropiperis: mi
rabolanoꝝ: chebuloꝝ: emblicoꝝ: berilicoꝝ indoꝝ añ. ℥.
ij. anacardoꝝ. ʒ. i. butyri: baccaꝝ lauri añ. ℥. vj. cipi. ℥. iij.
terre anacardos ꝑ se: ⁊ deinde medicinas al's: ⁊ ꝯfice cū
butyro vaccino: ⁊ cū melle inequali q̄ntitate bullitis pri/
us: ⁊ fiat electuariū: ⁊ detur post sex menses sue constru/
ctiōis. Dosis est. ʒ. ij. cū aqua feniculi: ⁊ apij: ⁊ caueat a la
bore nimio: ⁊ coitu: ⁊ crapula: qñ vtit̄ dicta confectione.

❡ De incubo. Capitulum. xxvj.

INcubus alio noīe dī strāgulator: ⁊ arabice
dicit̄ albedilen: ⁊ est egritudo: in q̄ hō i som/
no sentit fantasma comprimēs ⁊ aggrauans
motū ⁊ anhelitū: ⁊ loquelā ꝑturbās: ita vt
videat̄ patiēti: vt suffocet̄. Et dicūt theologi:
ꝙ incubus est nomen demonis. Et ꝯñr dicūt. ꝙ qñ iste in
cubus directus est supra corp⁹ hūanū: ⁊ potissime qñ ia/
cet: ⁊ dormit resupinus: tūc rōne īfluētie corrupte aggrā
uat ⁊ cōprimit ip̄z: ita ꝙ vī patienti: ꝙ suffocet̄: ⁊ sic fm
eos icub⁹ nō est egritudo: s; est demon icub⁹ appellat⁹ sic
grauans: ⁊ cōprimēs ⁊c̄. ⁊ ꝯñr dicūt: ꝙ si adueniat pue/
ris lactātib⁹ frequēter suffocāt̄. Uulgares āt dicūt: ꝙ est
aliq̄ vetula calcās ⁊ cōprimēs corpa: ⁊ hoc dcm̄ est reij/
ciendū. ❡ Dōz ē ḡ sicut dicit Almāsor in suo caplo. Cū
quis ī somno sarcinā: seu rē grauē sup se cadere senserit:
tūc illi pati icubū ꝯnūciādū est: ⁊ hoc euenit ꝓꝓ vapores
grossos corruptos ab hūorib⁹ vt a sanguine grosso: aut
a flate: aut a mella resolutos spūs ebulliētes: vt cerebrū
⁊ cor oppilātes: ⁊ aggrauātes: ita ꝙ spūs nō se libere dif
fundere pñt ī extremis: ⁊ q: spūs deficiūt ꝑ in extremis:
iō vī patiēti: ꝙ illud fantasma icipit ascēdere a pedib⁹: ⁊
deinde paulatine occupat totū corp⁹ fm ꝙ vapores plus
aggrauāt: ⁊ iō si loq pōt loqt̄ mugiendo: ⁊ lamētādo pe/
tens auxiliū. Et fit principalr̄ ex oppilatōe ꝑtis posterio
ris cerebri: q̄re spūs nō pñt descēdere ad iferiora: ideo in
ipso deficit loquela ⁊ mot⁹: ⁊ adest grauitas magna i to
to corpore: ac si graue eēt sup ipso cōprimēs ipsū. quare
angustiat̄ ⁊ intercasat̄ anhelitus ⁊ vox: ⁊ quasi suffocat̄.
❡ Cā hui⁹ est triplex. s. primitiua: q̄ est aut frigiditas op/
pilans partes posteriores cerebri: aut somnus fact⁹ post
repletionē cibi ⁊ pot⁹. Cā añcedēs sunt hūores abūdan
tes in cerebro: aut in alijs partib⁹ corporis potētes op/
pillare cerebrū suis grossis vaporib⁹. Cā cōiūcta sūt va/
pores actualiter inducētes oppilationē i parte posterio/
ri cerebri. ❡ Signa patēt ex notitia egritudinis: vl' ex re
latiōe infirmi. ❡ Pronosticatio. Nisi succurrat̄: incurret
epilēsiā: aut appoplexiā aut spasmū: aut paralesim: aut
mortē subitā. Itē si veniat ī vigilijs ⁊ sudet cū sudore fri/
gido: ⁊ cū excitat̄ tremit cor: pessimū est. Et siqs dicat cō
muniter incipit ī pedibus: ⁊ gradatī ascēdit ad cor: ⁊ fi/
naliter ad cerebrū aggrauādo ꝯtinue plus. Rñdet̄: ꝙ iō
q: pedes sunt mēbra remotiora a fōte caloris. ❡ Cura.
Licet possit extrahi ex caplo de epilēsia: eo ꝙ incub⁹ ni/
hil aliud est q̄ epilēsia parua. ꝑmissis ergo digestiuis: ⁊
euacuatiuis: ⁊ alijs localibus ꝯuenientib⁹: itēdat medi/
cus ꝑncipalr̄ cōfortare cor ⁊ cerebrū: ꝑcipue isto electua
rio. ℞. coralloꝝ vtriusq;: margaritaꝝ nō ꝑforataꝝ añ. ʒ.
s. ossis de corde cerui. ℈. s. cornu. ʒ. s. serici cōbusti. ʒ. s. ga
lange: cardamomi: nigelle: myrtilloꝝ: piꝑis lōgi: peonie:
gariofi. nucis muscate añ. ʒ. s. zuccari lib. iij. si sit ī esta/
te: si ī hyeme cū tāto melle: fiat electuariū aliq̄lr̄ durꝰ de
q̊ sumat ante cibū q̄ntū est nux: ⁊ bibit̄ post illō aq̄ deco/
ctionis peonie: ⁊ spālr̄ post purgationē: ⁊ videbit mira/
bilē oꝑationē ⁊ bonā. ❡ Clarificatio. Intelligendū prio
ꝙ vt vult Almāsor in suo caplo: ꝙ si facies egri ⁊ oculi
fuerint rubei coloris: ⁊ habuerit grossas venas repletas
⁊ corp⁹ fuerit carnosū: dz fieri flōmia d̄ saphena. ⁊ rō ē:
q: signū est: ꝙ in corꝑe est plectoria sanguis: iō vt fiat ma
ior diuersio: dz fieri flōmia de saphena: deinde pt̄ fieri de
cephalica: deinde fieri pōt de vena frontꝭ: vl' de vena nasi
vel de vena sub lingua: si expedit: ⁊ hoc fm iudiciū peri
ti medici: l; Rasis hoc ibidē nō dicat. Itē vētose cū scari/
ficatione debēt apponi in parte carnosa tibiaꝝ: vt asserit
Rasis ibidē. ❡ Secūdo intelligendū: ꝙ quidā voluerūt
facere cauteriū supra pectus in ista passiōe: ⁊ errauerūt.
Credebāt. n. ꝙ hec egritudo esset in corde: ⁊ ꝙ eēt egritu
do spūalis: ⁊ manifestū est ꝙ ē egritudo aialis ⁊ nō spūa
lis. Cōmode tñ posset cauteriū fieri in anteriori parte ca
pitis in loco: vbi medius digitus man⁹ terminat̄: cū ra
dix palme manus egri ponitur super radicem nasi eius:
qui infirmitatē istā habet: ⁊ specialiter post purgatio/
nes factas cum medicinis dictis in cura epilensie.

❡ De alue seu palpitatione. Capitulum. xxvij.

SEpe aduenit dispositio: in q̄ hō oculis ⁊ ma/
nib⁹ palpitat: q̄ vocat̄ alue. i. palpitatō. Qui
dā opinant̄: ꝙ alue: siue palpitatio nō sunt
aliud q̄ spēs: seu modus allicū: ⁊ oscitatio/
nū: ⁊ iectigationū. S; isti male opinantur ꝯ
Auicēne intētionē. nā Aui. sufficienter tractauerat de al
licib⁹ ⁊ oscitationib⁹ fen 3ª ꝑmi canonis. Et prima tertij
imediate post casū de vertigine posuit casū de alue: si/
ue palpitatiōe innuens nobis: ꝙ alue. i. palpitatio esset
egritudo: siue passio cerebri: ⁊ ꝙ eēt spēs: seu mod⁹ qdā
v̄tiginis: sed allices: oscitatiōes: ⁊ iectigationes in se sunt
dispōnes musculoꝝ. dī ḡ: ꝙ alue idē ē ꝙ palpitatio. Pal
pitatio āt est duplex. vna. s. que est dispō oculoꝝ. q̄ ē pal/
pebraꝝ frequēs mot⁹. Alia q̄ ē dispō manuū: q̄ hoies sp
vadūt manib⁹ palpitādo: sicut ceci faciūt. Hec igit̄ palpi
tatiō sumit̄ ꝓ vtraq; dispōne: nō ꝙ hic sit sermo de his in
se: s; hic est sermo de his: vt sūt accītia cuiusdā modi: seu
spēi vertiginis. Dōz est ḡ: ꝙ alue: siue palpitatio est q̄dā
vertigo: in q̄ hō oculis ⁊ manib⁹ palpitat: ⁊ in qua sūt al/
lices ⁊ oscitatiōes cū corꝑis lassitudine: venaꝝ tēsione: ⁊
rubificatione faciei: ⁊ venaꝝ: ⁊ oculoꝝ. ❡ Et ꝓuenit hec
passio ex vaporib⁹ cōicatis cerebro a toto corpore: vl' a
stō: q vapores eleuant̄ a sanguie: vel a colera: ⁊ nō solū
cōicat̄ capiti: sed ēt venis ⁊ lacertis toti⁹ corporis. Illi ḡ
vapores: q capiti cōicant̄: faciūt v̄tiginē. Itē faciūt rube/
dinē ⁊ tēsionē faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ faciei iectigationē: ⁊ fa/
ciūt apparere imaginationē corā oculis: vñ īfirm⁹ palpi
tat cū palpebris: ⁊ palpitat: cū māib⁹: ⁊ illa v̄tigo ꝓꝓ h' ē
minor v̄tigo: seu scothomia q̄dā. s. nō faciēs cadere: q: nō
valde multi vapores ascēdūt ad caput: cū pars eoꝝ spar
gat̄ in corp⁹. s; illa v̄tigo de q̄ supi⁹ dcm̄ est: ē faciēs i ter/
rā cadere: ⁊ etiā esto: ꝙ nō sit sic: s; faciat cadere: nō cu/
ram⁹: dūmō appareat ex dictis: ꝙ alue est modus: seu spe
cies vertiginis. Illi aūt vapores: q spargunt̄ in corp⁹: fa/
ciunt lassitudinē corporis: ⁊ tēsionē venaꝝ: ⁊ allices: osci
tationes: ⁊ iectigatiōes: ⁊ vtplurimū isti vapores surgūt
a repletione totius corporis: possibile tñ eēt: ꝙ a solo stō
surgerent: ⁊ iste allices essent ille: de quibus dī in afforis
mo cōmēto septime ꝑticule. Allices oscitationes: q: eēnt
q̄dā stomatice anxietates. Allices aūt ⁊ oscitatiōes sūt
motus: seu iectigationes q̄dā: q̄ accñt ꝓpter superfluita/
tes vētosas: q̄ in musculis aggregant̄: vñ accñt frequēter
post

post somnū. Et differūt allices ⁊ oscitationes inter se: qꝛ oscitatiōes nō accñt nisi in mādibulaꝝ musculis ⁊ pectoris. Allices vō in oībus corpis musculis accñt. Iectigatio vero est qdam motus deambulatiuus vētositatis in carne lacertosa: vel inter cutem ⁊ carnē inclusus non habens exitū. Et iō iectigatio est morbus ⁊ motus morbi tñ: ⁊ nō nāe ⁊ morbi: sicut est tremor. nā vētositas mouetur: ⁊ cum nō habeat exitū: iō mouetur sicut vermis: aut formica: aut ad motū salt⁹: ⁊ cuiusdā deambulatiōis sub cute. Sed qꝛ vꝫ moueri p modū dilatatiōis ⁊ cōstrictiōis ⁊ qꝛ magnā hꝫ ɔueniētiā cū tremore: iō q̄tū ad hanc apparentiā iudicans viaticus dicebat iectigationē eē motū nāe ⁊ morbi: lꝫ in rei veritate sit motus solius morbi ſm Gal'. 5° de accñti ⁊ morbo. Fit aūt iectigatio in mēbro dilatabili ⁊ ɔstringibili: sicut ē caro lacertosa: ⁊ ideo vtplurimū fit in facie sub cute: quasi inter cutem ⁊ carneꝫ: ⁊ nō fit in mēbro nimis molli: nec in mēbro nimis duro: sicut sunt ossa: in oī tñ mēbro dilatari ⁊ cōstringi pōt: ⁊ iō iectigatio fieri pt in capsula cordis: ⁊ in multis alijs partib⁹. potissime tñ fit in partib⁹ exterioribus iuxta cutē. Qđ āt fiat ex vētositate: hoc pꝫ: qꝛ cito venit: ⁊ cito recedit: imo cū modica fricatione recedit. ⁊ vtplurimū fit ex repletiōe lacertoꝝ: venaꝝ: ⁊ neruoꝝ facientiū lassitudinē: qꝛ vene extendunt: ⁊ fit oscitatio: ⁊ allaꝝ eleuatio. Nā ex mā replēte venas ⁊ mēbra: ⁊ ex mā mala ɔtenta in stō eleuantur vapores ⁊ fumi: ⁊ g mēbra pcutiūt supiora: ⁊ faciūt eā moueri istis motibus varijs ⁊ diuersis: pp qđ fiunt dispōnes dicte. ¶ Cā ergo iectigatio est repletio lacertoꝝ: neruoꝝ ⁊ venaꝝ totius: aut stomachi: ⁊ oīa ista: q̄ cōuertunt mām in vētositatē: sed vētositatem: seu vaporem generatū nō ɔsumunt: ⁊ iō ventositas illa facit saltū: aut iectigationē: ⁊ iō mouet ad modū vermicularis: cū nō habeat exitū. Illa aūt: que ɔuertūt humorē in vētositatem sed nō ɔsumūt ventositatē sunt caloris debilitas potētis eleuare: ⁊ resoluere vaporē: sed non ɔsumere: ⁊ frigiditas ⁊ humiditas: ⁊ cause adiuuantes sunt ocium: ⁊ vite suauitas: ⁊ multitudo cibi: ⁊ potus: ⁊ anime accña: sicut ira: timor: ⁊ similia. Signa de se satis sunt manifesta. ¶ Pronosticatio. Si saltus: siue iectigatio ɔtinuet: pnosticātur futurā epilensiā: aut appoplexiā: aut stuporē: aut palesiꝫ: aut spasmū. ¶ Cura. Maior pars curationis huius egritudinis est rectificatio digestionis: ⁊ q cibus nō fit vētosus: ⁊ q det in tanta q̄ꝫtitate: ⁊ qualitate: ⁊ ordine: q non ɔuertat in vaporem: siue ventū. Et si est ex causis calidis dent frigida tēperate. Et si ex causis frigidis: dent calida q̄ magis ɔsumant q̄ꝫ dissoluant: sicut eruca: agnus cast⁹: ⁊ castoreū. Purget g corpus ſm exgentiā particulariū. nā si appareant vene tumefacte ⁊ facies fuerit rubea: flobothomet de cephalica. cōdiant carnes cū agresta: vino de granatis: ⁊ aceto: vtatur lentibus excorticatis: ⁊ cibarijs factis de panico: ⁊ millio: bibat vinum album aquosum. Si hec signa non adsunt: digerat mā: deide euacuetur mā cuꝫ. ʒ. i. pillulaꝝ cochiaꝝ: qꝛ vtplurimū flegma ē cā huius: deinde det ad masticādū achorus: qui a pphete curat hanc egritudinem. ita inquit Aui. prima tertij. ⁊ pōt fieri electuariū achori: ⁊ dari q̄tū nux p horas duas ante cibū ieiuno stomacho: deinde exhibeant stuffe sicce sicut dicet in capitulo đ paralisi: ⁊ balnea furfurea: ⁊ marina: ⁊ salsa: siue nāliter: siue artificialr multū valēt. Et vētose cum scarificatione: ⁊ sine: ⁊ cauteria: ⁊ incisio arteriarū administrātiū mām: ⁊ ideo si fuerit iectigatio in facie: ɔfert aliqñ icidere arterias timpoꝝ: postq̄ꝫ vniuersalia p cesserint: sicut opꝫ. saltus ergo: seu iectigatio curatur: sic tremor. Hypo. tñ 7° affori. docet curare cū potu vini boni odoriferi lymphati cū aqua ſm medietatē dum dicit Allices: oscitatiōes: rigores: vinū mēsurate bibitū soluit egritudines: intelligens per lꝫ mensurate: q tm̄ ibi sit de vino q̄tū de aqua. Ideꝫ vult Auic. tertia fen pmi cap̄ de allicibus ⁊ oscitatiōibus: vbi sic ingt. Vinū vō ad mediū tēperatū allicib⁹ ⁊ oscitationib⁹ est ɔueniens: cuꝫ non sit ibi alia phibens cā. Hec aūt cā phibens: vt puto: esset sicut febris multū intensa aptādo ad spasmum plectoriat vel cachochimia: aut vehemēs cerebri debilitas. ¶ Clarificatio. Intelligendum est: q licet cor sit calidissimum: tñ nihilominus gratia materie frigide: grosse: ⁊ viscose potest pati iectigationem: aut in se: aut in sua capsula.

¶ De litargia ⁊ congelatione. Capitulum. xxviij.

Licet litargia ⁊ ɔgelatio differāt saltē ex parte accñtium: tñ fient caplm vnū: qꝛ ɔueniūt in curia. Litargia. n. ē apā flegmaticū frigidū factū itra craneū i pte posteriori cerebri. ¶ Cā huius sunt. Oē multiplicās flegma ⁊ replens caput vaporib⁹: sicut sunt alea: ⁊ cepe: porri: crapula: comestio fructuū: pisciū ⁊c. Fit ergo hoc apostema vtplurimū ex flegmate: aliqñ ex melācholia: aliqñ ex mā mixta: sicut ex cholera: ⁊ flegmate: ⁊ tūc dꝛ litargia nō vera. ¶ Signa litargie vere. Primo semp est lenta febris: obliuio: pmixtio rationis: ⁊ dolor modicus: q̄ si fit a flegmate est cū ociositate multa a pncipio ⁊ multitudine spūti cū somno pfundo: ⁊ stāt oculis clausis: ⁊ si apiant os ⁊ oculos obliuiscunt claudē: ⁊ obliuiscunt qñq3 assellare ⁊ mingē: ⁊ pulsus sunt satis rari: ⁊ magꝭ vndosi: ⁊ tremuli: ⁊ inordinati: egestio hūida: vrina est sicut subiugaliū: ⁊ si fortiter vocent: rñdent ad somnū tñ reuertendo. Si ex mela est: cū rixa ⁊ motu hñt intuitū fixū tenēt oculos aptos: ⁊ pulsus: ⁊ anhelitus sunt spissi: pui. stricti: ⁊ occulti: inequales: ⁊ inordinati. Si ex mā mixta: aliqñ aperit oculos: ⁊ aliqñ nō: ⁊ pmutat color mō ad liuorē: mō ad citrinitatē: pulsus ēt magis est velox q̄ꝫ in vera. ¶ Pronosticatio. Sudor frigidus in capite huius significat morteꝫ. Itē si applicet sanguisuga fronti: ⁊ nō adhereat: mortē significat. vbi vō accña mitigent cū fortificatione vtutis: significat salutē. ¶ Cura huius est pncipalr ⁊ spālr subtrahere mām a cerebro: ⁊ diuertere ipsaꝫ ad oppositum. Et istud apā sicut ⁊ alia hꝫ tpa: ⁊ in pncipio vsq3 ad duos dies: vel tres ſm q mā cito vel tarde fluit: ɔfortet locus: repellat mā cū oleo ro. ⁊ aqua ro. Aliq ēt cōmēdant flobothomiā de vena cephalica manus: vbi virtus: habitudo etas: ⁊ oīa ɔueniant: aliq non: vbi esset de flegmate puro. Gal'. tñ in 2° regiminis cōmēto illi⁹. Si egritudo sub dyafragmate ⁊c. dicit flōmiam esse vtilē in pn° oīum apostematū: eo q q̄litatē ⁊ q̄ꝫtitatem māeꝝ a venis euāt: ⁊ pōatur in loco luminoso ad iacēdū: ⁊ vtplurimū tue intentionis sit: vt nō dormiat p posse: qꝛ vigilie exiccando hūiditatē cerebri: hanc infirmitatē curare solent: vt g intentio pdicta pficiat: fiant clystria acuta pmittēdo vnū lenitiuū. Et fit clystere hoc. ℞. collognt ide agarici: cētauree añ. ʒ. 5. floꝝ camomille: assari: carthami: polipodij añ. ʒ. i. ysopi calamēti añ. ʒ. 5. salisgēme. ʒ. ij. salis cōis: paꝝ olei cōis ⁊ mellis añ. ʒ. ij. bulliant in lib. i. 5. aque: ⁊ tepidū iponat vbi aūt nō velles sic forte: fiat cum yerapigra: ⁊ modico dyagridij: vl' cū benedicta simplici: ⁊ catartico ⁊c. Suppositoriū ad idē fiat ex melle decocto cū aliqua pte fellis tauri: vel salisgēme: vl' stercore muris: ī pueris fiat ex lardo: cū pdictis vētoset in narib⁹ scarificādo: aut apponāt rubificātia: q̄ cōiter fit ex sinapi: ⁊ aceto sqllitico: vl' ɔfricent tibie: ligādo crura ligatura dolorosa: fiat gargarisma ex oximelle cōposito cū aq̄ decoctiōis ysopi: calamēti: origani: pmittat tñ digestio ⁊ euō materiei: ⁊ tunc emplastrū capiti applicandū fiat ex ysopo: mentastro: origano: sinapi: ⁊ melle cū modico aceti. Ad ideꝫ valet vnctio aceti squillitici cū oleo ro. ⁊ modico castorei: aut cū oleo de been: aut nardino: ⁊ aliqñ costino: addita vna pte castorei: ⁊ media pte euphorbij: ⁊ piretri. Sumere ēt casto

reum a granis.iij.vsq ad.v.p os cū oximelle est expertum
ɔferre.Ubi āt eger possit purgari.def.ʒ.5.yerepigre Al/
māsoris cū.ʒ.iiij.aq̄ mellis:vel def.ʒ.i.pulueris pillula/
rū cocbiaꝝ cū.ʒ.ij.syrupi ro.vel aque mellis.¶ Cōtinua
clysteria p̄dicta:q̄ melius ꝛ magis ɔferunt ꝛ ꝓcedas cū
alijs dictis:ꝛ ordinatim cibet̃ aqua lupinoꝝ:ꝛ aq̄ ciceris:
ꝛ cum pane loto:ꝛ ordeo:ꝛ farre:ꝛ post comestionē ligē/
tur extrema sic:ꝙ doleāt:ne fumositates ascēdant.Si au
tez ad debilitatē veniret:da ei carnes edi:pulloꝝ:ꝛ perdi
cuz:ꝛ pota ipm vsq ad finē cū aq̄ mellis : in q̄ decoquat̃
ysopus:vel yreos:ꝛ in fine reduc ipz ad dietā ɔualescen/
tis.In litargia v̄o nō v̄a:cura sit ɔposita ex respiciētibus
cholerā ꝛ flegma. vnde digerat̃ mā cū oximelle : syrupo
de violis vl' d̄ endiuia:purget̃ cū yerapigra:ꝛ electuario
de succo ro fomētationes:ꝛ alia localia fint cōposita.Si
aūt apā fiat ex melācholia:tūc cōiter vocat̃ congelatio:ꝛ
tūc clystere ɔueniēs.℞.sene:epithimi:collogntide:poli/
podij:seminis aneti aā.ʒ.5.floꝝ camomille.M.i.cū oleo
camomille:clysterizet̃ si expedit addendo de euacuatiuo
melie.Ubi aūt litargicus cā obliuionis retineret vrinā z:
a quacūq cā fiat:embrocet̃ tunc virga ꝛ pecten cum de/
coctione floꝝ camomille:mellilori:radicū apij:foliorum
calamēti:paritarie:cressioni:ꝛ fiant oia:que fiunt in litar
gia de flegmate permiscēdo cū his remedijs sene:epithi
mū:ꝛ alia q̄ melācholiā respiciūt.¶ Clarificatio ꝑ cura
apostematuz frigidoꝝ cerebri:que cōiter fiunt in anfra/
ctibus cerebri:ꝛ que vtplurimū fiunt a mā flegmatica:q̄
oia apata talia de mā flegmatica sub noie litargie descri
bunt̃.Omne.n.apostema frigidū:ꝛ maxime flegmaticuz
existens in cerebro dr̄ litargia.¶ Et intelligendum prius
ꝙ eoꝝ cura fm hodiernū modū ꝛ vsum peritoꝝ medico
rū practicātiū ꝑficit̃ primo cū flōmia cephalice:si cū fleg/
mate ipso sanguis abundat:vel cum ipso sanguine fuerit
flegma permixtum in venis:q̄ztitas aūt sanguinis extra
hendi sit breuior q̄z in apate crudo cerebri:de quo supra
dcm̄ ē:ꝛ maxime q̄z in sanguico puro.Sed pre omnibus
semper consideret̃ virtus ꝛ etas:post q̄z flōmiam in die se
quenti deueniat̃ ad lenitiuū cum cassiafistula:vel cuz mā
na distēperata cum decoctione cū i absolute ꝓlata:cui su
peraddat̃ de sticbados:vel de sansuco : vel de alijs reb⁹
portātibus virturē talis medicine ꝛ aliarū ad caput.Si
aūt flegma superflue in corpore dominet̃.ita ꝙ ad predi/
ctā flōmiam non sit licitum deuenire:tunc ab ipso princi
pio apostematis incipiat̃ cū lenitiuo p̄dicto isequēdo cū
clysterijs fortioribus attrahentibus:ac ēt diuertentibus
mām flegmaticam:ꝛ aliam fluentem ad caput.Clysteria
enim aliqualr̃ acuta in tali apostemate flegmatico plus
laudant̃ q̄z in apostemate calido.est ergo conueniens eis
clystere factum:ꝛ huic cōsimile ex aniso:feniculo:ameos
carui:floꝝ camomille:centauree minoris.folioꝝ malue:
blitis aā.M.i.carthami:polipodij aā.ʒ.ij.cum.ʒ.iij.aga
rici positi in decoctione p̄dicta:addēdo cassiam:ꝛ yerāpi
graz electam vtriusq aā.ʒ.i.ꝛ cū sale ꝛ oleo q̄ztum suffi/
cit.¶ Ista.n clysteria ꝛ consimilia:vt iam dictū est:plus
conueniunt tū in ꝓcessu cure q̄z in eius principio:cū his
eniz apostematib⁹ nō sic ɔiūgit̃ febris intensa : vt timeat̃
administratio calidoꝝ:sicut i apostematibus calidis. Et
fricationes ēt ad extrema summe ɔueniunt aā cibū oēm
sepe ꝛ sepius iterare:ligature ēt ɔueniūt ad extrema ꝛ vē
tosatiōes ad spatulas:ꝛ ad nates:ꝛ ad crura absq scar.fi
catione multū iuuāt:ꝛ maxime ad prohibendū somnū in
istis:cum vtplurimum in eis superfluat. Sunt etiam isti
tales in loco luminoso apertis fenestris tenēdi:cuius op
positum est tenendum in hn̄tibus apostemata calida : ꝛ
regimen vite quantum ad cibum ꝛ potum : ꝛ quantum
ad aerē sic diuersificet̃ a regimine supradicto in cura apo
stematū calidoꝝ cerebri:sicut mā huius apostematis fri
gidi ꝛ humidi diuersificat̃ ab ista. Debet.n. in istis ēt die/
ta tenuis esse:non tū ita tenuis:vt in apatibus calidis ce
rebri est ɔueniens ꝓpter acuitatē ipsoꝝ:nec expedit ipaz
vel aerē alterare cū frigidis:sicut in illis:sed potius cū tē
perate calidis.Uinum tū in principio est aliqualiter ꝓhi
bendum:sed in ꝓcessu non sic ꝓhibet̃:sed cum tertia par
te aque lymphetur:ꝛ syrupi digestiui materierū flegma/
ticaruz:vel melācholicarum:vt in congelatione iam pre
dictis:ordinatis:ꝛ factis.Silr̃ etiaz a principio aposte/
matis sunt ipsis exhibendi:veluti est syrup⁹ de stichados
qui pre omnibus valet in apostematibus ꝛ passiōib⁹ ca/
pitis de materia flegmatica lymphatus cū aqua fenicu/
li:vel sansuci:vel cum decoctione aliqua capiti approba
ta in qua ingrediatur nux muscata:aut sansucus:aut am
bo simul:sicut etiam lymphari debent quicūq alij syru/
pi huic similes ꝛ proportionales:de quibus dicetur in sū
mula de febrib⁹ capitulo de cura flegmatice ꝛ quartane
febris:cū supradictis aquis:vel similibus istis ꝑ digestio
ne talis materie:alios syrupos cuz dictis aquis:vl' deco
ctionibus iterādo:si expedit vsq ad finē cure:ꝛ subseq̄n
do cū medicinis solutiuis predictis:ꝛ p̄cipue cū illis:iq
bus ingredit̃ agaricus saltē in īfusione:ꝛ cū pillulis co/
chijs Almāsoris:aut de yerapigra.Pillule ēt fetide sunt
valde vtiles ꝛ potētes ad euandū mām flegmaticaz fri/
gidam:ꝛ viscosam:fixā in capite:vel in neruis.¶ Et hic
scđo notādū:ꝙ in passiōibus capitis pillule plus confe/
runt q̄z potiones:q2 vigorosi⁹ attrahūt:q2 maiorē morā
in stomacho ɔbunt ꝛ sic plus attrahunt a remotis:ꝛ ex
h̄ vna pillula sola eiusdē ponderis plus operabit̃ q̄z tres
vel qnq:vel septē eiusdē ponderis in principio aūt non
sic tute possumus ipsas exhibere cū mā illo t̄pe non sit di
gestiua.est ergo in principio totius cū clysterib⁹ euacuā
dum.Localia aūt:que in principio huius apostematis cō
ueniunt super caput in parte corrūpēte apostemata esse
debent cum virtute aliqualiter repercussiua:vt dictū est
non obstāte ꝙ apostema sit frigidum:sicut cū oleo rosa.
ꝑmixto cuz modico aceti:ꝛ in ꝓcessu eius:cū versus aug
mentū deuenerit:ꝓcedat̃ cū oleo camomillino:vel lilia/
ceo:addito modico aceti. Et olei ro.ꝛ q̄zto plus i augmē
to ꝓcedit:addat̃ in calis resolutiuis:imo i fine augmēti:
ꝛ in toto statu cū solis calidis:ꝛ resolutiuis:aut fortiori/
bus:aut debiliorib⁹ ꝓcedat̃ fz diuersitatē mãe : ꝛ febris
intēsionē:vel remissionem recurrēdo ꝑ talibus supra ad
curā doloris facti i capite a mala ɔplone frigida sine mā
ꝛ cū mā illa resolutiua:localia addēdo ꝛ diminuēdo fm
ꝙ expedit ad p̄dictam intentionē vsq ad finem cure.

¶ De stupore:tremore:ꝛ tortura faciei. Caplm. xxix.

TUnc de tribus dispositionib⁹.s.stupore:tre
more:ꝛ tortura faciei ꝓpter ɔueniētiā eoꝝ
insil' dcm̄ est:ꝛ p̄mo de stupore : ꝛ lz stupor
aliqñ sit diminutio v̄tutis imaginatiue:tū h̄
sumit̃ ꝓprie:put est actio diminuta sensus
tactus:ad quā vtplurimū seqtur diminutio:mod⁹. Et dr̄
obdormitatio mēbri : sicut cū aliquis tenuit tibiā supra
aliam:tūc tibia nō bn̄ sentit:nec pōt moueri bene:stupor
enim ꝓprie nō est:nisi patiat̃ sensus tactus:nec aliter eēt
mēbrum stupidū:nisi in eo esset diminutio sensus tact⁹.
Et differt primo a dolore:q2 est actio corrupta. Secūdo
differt a paralisi:ab apoplexia:ꝛ epilēsia:q2 i stupore nō
est perfecta ablatio sensus tactus:sicut in illis passiōib⁹.
¶ Cā stuporis est. Oē illud:qđ impedit transituz spūs ad
neruos:ꝛ lz hoc a plurib⁹ causis possit ꝓuenire:vtpluri
mū tū a tribus principalibus ꝓuenit causis.Primo ex ꝑ
uatione:seu paucitate caloris ꝛ spūs nō potentis se mul/
tiplicare vsq ad neruos sicut in senibus:ꝛ sic nō ē sermo
hic de stupore:nec de eius cura:q2 cura hui⁹ ē cura ethi/
ce:de q̄ dicet̃ suo loco. Scđo ɔuenire pt ex oppilatōe ner

noꝝ ſine mã:⁊ h multiplr:q2 vel ex friditate itriſeca vel
extriſeca neruos oppilãte ⁊ ꝯdẽſante:ſpũs ãt ex pũctura
aĩalis venenoſi:aut ex tactu cuiuſdã piſcis:q narca appel
laẜ:aut ex nimia caliditate diſſoluẽte ſpũs ꝓueniẽte. aut
ex febre intẽſiua:aut ex nimia mora in balneo:aut ex do/
lore dentiuꝫ ſilr ꝓuenire põt ex ſiccitate corrugante ner/
uos:⁊ hec ẽ peſſima cã. Silr ꝓuenire ꝑt ex nimia ſtrictu
ra:⁊ cõpreſſione:⁊ ligatura mẽbri. Scdo ſtupor fieri põt
ex oppilatione cũ mã:⁊ tunc a quolibet humore fieri põt
ſicut a ſanguine ꝓpter multitudinem eius a melia ꝓpter
eius groſſitiẽ:aut ex cholera ꝓpter eius cõmixtionẽ cũ
alijs humoribus:aut ex flegmate ꝑꝑ eius viſcoſitatẽ:ꝙ q̃
ſi ſemꝑ fit. ⁊ ideo ſigna huius ſunt corꝑis mollicies:albe
do faciei:grauitas ſenſuũ:⁊ pigritia:vrina appet ſpiſſa:al
ba:⁊ lactea:pulſus paruus:⁊ mollis. ¶ Sumunẜ etiã ſi
gna ab etate:regiõe:⁊ ẽt marie ab antecedẽte regimine.
Signa ſunt manifeſta ex indicio patiẽtis:⁊ hũores oppi
lãtes cogſcunẜ ꝑ ꝓꝑa ſig9:ſi fuerit ꝑꝑ oppilationẽ hũoꝝ.
¶ Pronoſticatio. Si ſtupor ꝯtinuauerit in cerebro. nũcius
eſt future epilẽſie:aut appoplexie. ſi in facie:ſignificat fu
turã torturã. ſi in mẽbris: ſignãt tremorẽ:aut paraleſim.
¶ Nũc dõm eſt de tremore. Pro quo primo notandum:
ꝙ tremor eſt duplex. Quidã eſt:q non eſt paſſio neruoꝝ
ſed eſt accñs febris:⁊ iſte accidit in febribus ex mala mã
exparſa ſuper muſculos:cuius nocumentuꝫ virtus ſenſi
tiua lacertoꝝ percipiens excitat virtutem expulſiuã: vñ
virtus expulſiua tẽtat expellere:⁊ nõ poteſt:⁊ ideo fit tre
mor:⁊ ſic tremor eſt oꝑatio virtutis expulſiue:⁊ ſic nõ ſu
mitur in ꝓpoſito tremor. Secundo ſumiẜ tremor ꝓut eſt
paſſio neruoꝝ. ⁊ hoc mõ eſt hic ſermo de tremore:⁊ diffi
niẜ ſic. Tremor eſt diminutio virtutis:ſeu oꝑationis mo
tiue:ſicut ſtupor eſt diminutio virtutis:ſeu oꝑatiõis tacti
ue:vel ſic ⁊ meli9. Tremor eſt bellũ ꝯtinuũ virtutis volũ
tarie:⁊ motiue ad ſuꝑiora mouentis:⁊ morbi inolũtarie
ad inferiora deprimẽtis. Motus g̃ tremoris ẽ cõpoſitus
ex motu morbi ⁊ motu nature ẜm Galienũ 5° de accidẽti
⁊ morbo. ſi. n. virtus nõ eẽt impedita:mẽbrũ eleuare poſ
ſet:⁊ eleuatum regere:ſuſtentare:⁊ ꝯſeruare:ſed q2 impe
dita eſt ꝓpter morbum:ideo morbus deprimit mẽbrum:
in tremore g̃ eſt continuus motus:aut v̾tutis:aut morbi
ſiue cauſe morbi:puta humoris:vel vẽtoſitatis ab hũore
ſurgentis petẽtis exitum: ⁊ non libere exire potentis ꝑꝑ
membrũ compactũ:vnde q̃tũ virtus eleuat mẽbrũ tãtũ
morbus vel eius mã deprimit ipſum. ¶ Cã tremoris in
generali eſt omne illud:quod debilitat virtutem motiuã
aut inſtrm:aut vtrunq3:ſed in ſpeciali plures ſunt cauſe.
Prima cauſa ſunt accñtia aĩe. ſicut imaginationes timo/
roſe:ſicut cum aliqs vadit per altũ parietẽ:aut ſupra ſtri
ctum pontem aque ꝓfunde:aut cum eſt in cacuminibus
montiũ:aut in arce turriũ altiſſimaꝝ:⁊ reſpicit inferius:
tunc. n. imaginatur:ꝙ caſus eſt malus:⁊ timet:⁊ ita icur
rit tremorẽ:⁊ aliqñ caſum. ſilr cum aliqs eſt coram prin/
cipe terribili:aut in aſpectu leonis:aut ſimiliũ:hoc idẽ fa
cit gaudiũ:⁊ ira:⁊ alia accñs. Secũda cã eſt paucitas ſan
guinis:⁊ ſpũs:ſicut accidit in ꝯualeſcẽtibus:⁊ in patiẽti
bus ethicam feb. vnde virtus nõ põt regere mẽbra. Alia
cã põt eſſe repletio humoꝝ:⁊ maxime ex mã flegmatica
imbibita in poroſitatibus mẽbroꝝ. Alia cã eſt frigiditas
mortificãs:aut caliditas nimia reſoluens ⁊ mortificans:
aut debilitans:aut hũiditas mollificãs:aut ſiccitas ina/
niens ⁊ conſumẽs:reddens inſtrm ineptum motui:⁊ ita
nocet ocium:⁊ dimiſſio exercitij ꝯſueti:⁊ crapula: ⁊ ſuꝑ
oia nocet nimis potus vini:⁊ nimis potus aque frigide:
⁊ oẽ illud qõ debilitat inſtrm:qm̃ lꝫ ſpũs aĩalis eẽt bon9
⁊ clarus:⁊ ſufficiẽs:inſtrm tñ eſt ineptũ. Et eſt duplr tre
mor:qm̃ quidaꝫ eſt vlis in oibus mẽbris:⁊ quidam par
ticularis:vnde quidã eſt in capite tñ:⁊ quidaꝫ in manu
dextra tñ:⁊ quidaꝫ in ſiniſtra tñ:⁊ qdã in vtraq3:⁊ non
in pedibus:⁊ quidã in pedib9:vel altero eoꝝ:⁊ nõ in ma
nib9 vel altera eoꝝ. ¶ Signa. Si ꝓuenerit tremor ex de/
fectu virtutis:ſignuꝫ demonſtratiuũ eſt:ꝙ eger deficit ex
quocũq3 minimo labore ⁊ motu. Et ſi tollerat famem:in
currit ſincopim:aut lipothomiã:aut ſaltem tremor auge
tur:vbi v̾o ꝓueniret ex potu vini:vel aque fride:abſtinẽ
tia eoꝝ conferẽs ad curam eſt eius ſignum. ¶ Pronoſti
catio. Tremor in ſenibus non curatur. Item tremor eſt
via ad ſpaſmuꝫ ⁊ paralyſim. Item tremor eſt deterior in
parte ſiniſtra q̃ in dextra ẜm Auicẽnam. Item tremor la
bij iferioris vomitũ ſignificat. Itẽ Hypo. docet ꝓnoſtica
ri i cauſone ſic inqẽs. Tremori alienatio ſuꝑueniẽs ſol/
uit egritudinẽ. Galenus nõ tꝫ iſtũ afforiſmũ. Auic. v̾o tꝫ.
Gal. nãq3 nõ tenet afforiſmũ iſtũ quo ad modum Hypo.
qm̃ alienus modus loquendi eſt:ꝙ egritudo ſoluatur:⁊
peior cauſeẜ. Auicẽ. vero tenet:qm̃ poſſibile eſt:ꝙ ſic fiat
ex parte rei. ¶ Et ſiquis dubitaret: quare tremor plus
accidat capiti. Scdo manibus ꝓuſq̃ alijs membris: vt
patet per experientiã. Dicendum eſt ad ꝑmũ:ꝙ cauſa eſt
q2 cerebrũ eſt mẽbrũ flegmaticũ recipiens multos vapo
res ab alijs mẽbris:quare in ipſo abũdat multũ flegma.
¶ Ad ſcdm dõm:ꝙ cauſa eſt:q2 man9 ſunt ꝓpinque ca/
piti:⁊ ſunt mẽbra rara in ſuba:vt mã imbibaẜ ab eis. Itẽ
q2 ſunt mẽbra diſtãtia a fõte caloris. Itẽ ſunt plus occur
rentia extrinſecis alterantibus:q2 ſtant diſcooperte:qua
re tremor in manibus ſcdo loco manifeſtaẜ. ¶ Cura ha/
rum diſpoſitionũ in digeſtiuis euacuatiuis:⁊ alijs locali
bus eſt eadẽ cum paraleſi:de qbus inferius late diceẜ:lꝫ
in paraleſi oia debeãt eẽ fortiora q̃ in ſtupore:eo ꝙ egri
tudo eſt fortior. Tremori tñ tria precipue ſunt appropria
ta. Primum eſt comedere cerebrum leporis aſſatum. ita
Aui. ſcda tertij caplo de tremore. Scdm eſt inũctio oleo
rũ. ſ. cucumeris aſinini:cũ oleo de ſpica:aut cũ oleo de co
ſto:⁊ de lilijs. Herbe appropriate ſunt tres trifoliũ:eupa
toriũ:ſtichados arabichum. Gũme cõueniẽtes ſunt tres
caſtoreũ:bdeliũ:myrrha ⁊c̃. Et iſte ſunt baſes in vnguen
tis:⁊ herbe dicte in clyſterib9:⁊ embrocationib9. ¶ Sꝫ
quid ſit tortura:⁊ precipue oris:⁊ faciei:dico ꝙ ẽ morb9
officialis figurã faciei nãlem corrumpẽs:alr ſic deſcribiẜ
Tortura eſt inclinatio oris ⁊ labioꝝ ad partẽ dextrã. vel
ſiniſtrã cum impotẽtia claudendi alterũ oculoꝝ:⁊ ex ſuf
flatione ex latere vno tñ:cũ precipiẜ ei:ꝙ exufflet aerem
violenter. ¶ Cauſa huius paſſionis eſt duplex. Prima ẽ
paraleſis vnius ꝑtis faciei:alia eſt ſpaſmus vnius partis
faciei:⁊ ſi ꝓuenit ex paraleſi pars infirma cadit ſuꝑ ſanã.
In ſpaſmo aũt pars infirma trahit ad ſe partẽ ſanã:⁊ idõ
ſi fuerit tortura faciei ꝓpter paraleſiꝫ vnius partis i ꝑte
egra apparet mollicies:⁊ relaxatio mẽbri. ſaliua:⁊ ſputũ
apparẽt:ſilr oculus partis infirme declinat ad inferiora
ꝓpter molliciẽꝫ palpebraꝝ:ſed in ſpaſmo ꝯ̃ctio fit in ꝑte
infirma:q2 pars ſana moueẜ:egra non. Iteꝫ ſenſus turbã
tur:extẽdiẜ cutis:ſi ꝑmo erat rugoſa:lacerti faciei idurã
tur:ꝓhibeẜ ſaliua ⁊ ſputũ:aut minoraẜ cã:aut quare nõ
põt claudere oculũ partis egre:eſt quia in altera ꝑte fa/
ciei eſt ſpaſmus:vel paraleſis:in qbus eſt ablatio ſenſus
⁊ motus:⁊ ideo nõ põt claudere oculũ illi9 ꝑtis. ¶ Pro
noſticatio. Si tortura ſex mẽſibus durauerit: difficulter
curabiẜ:aut nũq̃. Item ſi tortura fuerit fortis ifra q̃tuor
dies interficit:⁊ ſi nõ:euadere põt. Itẽ ſaltus ꝑdicit tortu
rã:⁊ tortura ſpaſmũ:aut paraleſim:aut epilẽaꝫ. Cura h9
eſt:ſic̃ cura paraleſis:⁊ ſpaſmi:ſi tñ ꝓueniat ex mollicie
bibat aquã mellis:⁊ cibaria ei9 ſint ex farinis ordei:ſpel
te:auene:farri ꝯditis iſto puluẽ ꝑmiſſis digeſtiuis ⁊ eua
cuatiuis ꝯueniẽtib9. ℞. nucis muſcate. ʒ. ſ. piperis lõgi:
caſtorei:galãge. añ. ℈. ſ. zedoarie. ʒ. ſ. puluerizenẜ. Et lꝫ
Raſis dicat:ꝙ debẽt purgari cum pillulis fetidis:tamẽ

ante medicinā laxatiuā digerať mā cū digestiuo cōueniē
ti:⁊ pro hoc recurre ad digestiua inferius dicēda in caꝑ
pe paralesi. Et hoc facto zinziber conditū:⁊ achori condi
ti:⁊ nux muscata a ꝓpetate valēt:⁊ ex his pt fieri electua
riū:⁊ syrupꝰ si addať mel. Itē el'ariū dyachori ml'te effica
cie existit.⁊ singul'r cōfert:si sumať ante cibum per horas
duas: vl' tres ieiuno stomacho. Dosis ē.a.ʒ.ij.vsqꝫ ad.iij.
Ad idē valꝫ plirisarcoticō in forma electuarij: vl' ꝯfectio
nis. Itez in ore tenere ⁊ masticare nucez muscatā confert
⁊ his silia:sicut sunt trocisci alioꝝ doctoꝝ:⁊ est suū secre
tū. ℞.radicū achori.ʒ.iij.zinziberis albi.ʒ.ij.nucis mus.
℥.ß.pulueriȥenť ⁊ īfundanť i aq̄ saluie per tres dies:⁊ cū
sufficiēti quātitate mellis electi ꝯdianť:⁊ fiant trocisci ad
quātitatē nucis:quoꝝ vnus teneať in ore:⁊ masticeť:⁊ si
aliquid eius deglutiať:nō refert. ¶ Sternutatoria lꝫ fiāt
multa: vt supra dictū est. istud tamē est spāle in hoc casu.
℞.succi auricule muris.℥.i.facta residētia oppoponacis:
castorei pulueriȥatoꝝ.añ.ʒ.ß.misce. Aliq tñ addūt succū
sicle:aliq succū ciclaminis:aliq addūt de nuce indica aut
de cucumē asinino:⁊ d̄ nuce muscata d̄ piretro:⁊ de acho
ris:⁊ ista pñt bullire in vino:⁊ si ex eo vngať locus aut
distilleńt due gutte in naribꝰ stō ieiuno: vel vacuo:⁊ pur
gatione p̄missa:⁊ mā nō existēte in fluxu:⁊ nō al'r: mira
biliter purgat caput:⁊ ꝯfortat neruos. Inter alia vnguē
ta spāle ē hoc. ℞.radicū achori.ʒ.iij. zinziberis albi:nu.
mus.añ.ʒ.i.olei costini.℥.iiij.vini albi.℥.ij.⁊.ß. pulueriȥā
da pulueriȥenť:⁊ bulliāt sup cineres cal'os vsqꝫ ad ꝯsum
ptionē vini. Ceteroꝝ ad idē. ℞.oppo.ʒ.ij. radicū achori.
ʒ.iij.zinzibe.albi:nucis mus.añ.ʒ.i.terbētine.℥.ij.pulue
riȥāda pulueriȥenť liq̄fiāt liq̄fiēda:misceāť oia:⁊ fiat mas
sa i forā ceroti:postea extēdať sup alutā:⁊ applíceť supio
ribꝰ spōdilibꝰ colli. Itē ē aliđ efficax ⁊ singulare remediū
in tortura. vt vꝫ. ℞.auricule muris ciclaminis:nucis idi
ce:cucumeris asinini:nucis musca.achori.piretri.añ.ꝯq̄s
senť:⁊ buliāt in vino:deinde intingať bōbax in vino illo
collato:⁊ patiēs resupineť:⁊ exp̄mať bōbax:⁊ vna gutta
vel due:vel tres in naribꝰ distilleńt:⁊ hoc fiat ml'tis die
bus:⁊ ml'tis vicibꝰ stō vacuo. Istud.n. mirabil'r purgat
caput:⁊ neruos ꝯfortat:sed nō dꝫ administrari: nisi cor
pore prius mūdificato:⁊ postq̄ʒ tota mā est fluxa: q2 al'r
maior fieret attractio ⁊ maior fluxus māe ad faciē. Item
valꝫ fricatio capitij:⁊ occipitij:⁊ colli:⁊ totiꝰ ꝑtis lese:⁊ h̄
corpe mūdificato:⁊ mā iā fluxa:⁊ nō aliter:ne fiat maior
attractio māe: vt dictū est. valꝫ ēt patiēti torturā: ꝙ q̄tti
die ⁊ speculeť in speculo:qđ speculum si fuerit de calibe
erit melius:⁊ ꝙ studeat manibus ꝯtangere frequēter la
bia:ꝯfigurādo faciē suā: valꝫ ēt si assuescat:⁊ tētet tubici
nare cum tuba: vel cuꝫ cornu:⁊ hoc frequēter faciat:qm̄
hoc multū valꝫ ad rectificationē faciei. ¶ Cura vero tor
ture ꝓueniētis a spasmo diceť infra in capl'o ꝓꝓo de spa
smo. Hic tñ vnū nota:in quo multotiens ꝯtingit errare:⁊
aliqui practici de facto errāt:ꝙ anteq̄ʒ applicenť resolu
tiua i tortura causata a spasmo de repletiōe:debēt prece
dere molitiua: vt vult Auicē. scđa fen tertij canonis caꝑ
de tortura oris ꝓueniēte a spasmo de repletione:cōueni
ens ergo mollitiuū in tali casu fit hoc. vꝫ. ℞.mucilaginis
fenugreci:⁊ seminis lini.añ.℥.ij.butyri sine sale.℥.ß.pin
guedinis anatis.℥.i.olei amigdalaꝝ dulciū:olei liliacei:
olei camomellini.añ.℥.ij.cere quantū sufficit.fiat vnguē
tū mediocriter liquidū: de quo vngať pars faciei egra ⁊
cōtracta. Pro electuarijs aūt ⁊ alijs medicinis tā p intus
q̄ʒ p extra applicandis ēt pro regimine sex reꝝ nō nāliuꝫ
recurrať ad dicēda iferius in capl'o de paralesi:⁊ de spas
mo. ¶ Clarificatio. Intelligendū prio: ꝙ stupor proprie
est diminutio sensus tactus tm̄:⁊ hoc potissime:si sensus
deferať p vnū neruū:⁊ motꝰ p aliū neruū: sed si sensus:⁊
motꝰ deferanť p neruū:⁊ eūdē neruū in stupore ē diminu

tio sensus:⁊ motus sil'r. ¶ Scđo. Intelligendū:ꝙ stupor
est duplex:quidā est stupor mētis:⁊ sic est operatio dimi
nutiua virtutis imaginatiue:q2 tunc hō impfecte imagi
nať:⁊ sic stat:⁊ nō loquiť:⁊ videť ꝙ imagineť:⁊ quidam
est stupor corpis vel mēbri:⁊ talis ē actio diminutiua sen
sus tactus:ad quā vtplurimū sequiť diminutio motꝰ ad
propositū de secūdo est hic sermo. ¶ Tertio notādū: ꝙ
stupor differt a somno inaturali:a dolore ⁊ paralesi. dif
fert prio a sōno innāli:q2 stupor fit in vigilia:sed somnus
inaturalis nō:sed differt stupor a dolore:q2 dolor ē actio
corrupta sensus tactꝰ:stupor v̄o est actio diminutiua sen
sus tactus:⁊ in stupefactione nō est dolor. Sed differt stu
por a paralesi:q2 in paralesi est ablatio sensus ⁊ motꝰ:in
stupore v̄o diminutio sensus:⁊ vtpl'm motus. ¶ Quar
to intelligendū:ꝙ in tortura proueniēte ꝓpter paralesim
est motꝰ debilis:⁊ turbatio sensus ꝓpter mām aquosam
fluidā relaxātē iūcturas:⁊ fluentē ad instrumēta sensuū.
Itez fiunt lacerti faciei duri ꝓpter spasmū: qui est causa
ꝯstrictionis. Est ēt multiplicatio sputi ⁊ saliue ꝓpter mul
tiplicationē materie aquose. In paralesi est ēt in cute le
nitas ꝓpter mām aquosam fluidā:que causat mollicieꝫ.
Itē palpebra inferior oculi: que est in parte gibbosa est
demersa. ratio est. q2 ꝓpter relaxationē cadit iferius. Itē
pellis frōtis ex parte gibbosa:per quā spuit ⁊ sufflat ex
tēsa est absqꝫ rugis:q2 ibi est relatio:que mouet rugas ⁊
caret motu:q2 in paralesi auferť motus. Itē apparet: ꝙ
hō mediteť:⁊ aspiciat ad inferiora. ratio q2 pars illa rela
xať ad inferiora:sed in tortura spasmosa sensus sunt quo
dāmodo turbati. ratio q2 ibi ē in cerebro mā flegmatica
grossa:que lꝫ ꝑturbet sensus:nō tñ tm̄ sicut materia fleg
matica subtilis.⁊ fluida. Itē minorať saliua ⁊ sputū:q2 in
spasmo mā est grossior q̄ʒ in paralesi:sed in spasmo de ina
nitione nō. rō pꝫ de se. Itē est declinatio cutis ad partes
colli. ratio q2 ibi p̄ncipia multoꝝ neruoꝝ faciei:⁊ in spa
smo moueńt ⁊ cōtrahunť membra versus sua principia.
¶ Quinto intelligendū: ꝙ in tortura causata a paralesi
possunt applicari olea resolutiua dicta:⁊ vnguēta resolu
tiua:⁊ fomētationes:⁊ ablutiōes resolutiue:⁊ silia:dato
ꝙ non p̄cedāt mollificatiua. ratio q2 mā est satis fluida ⁊
subtilis:⁊ nō timeť ꝙ resoluať subtile:⁊ remaneat gros
sum:sed in tortura spumosa de repletione anteq̄ʒ applicē
tur resolutiua dicta:ꝯueniūt mollificatiua: vt superiꝰ di
ctū fuit:⁊ vniuersal'r fuit d̄scriptū vnguētū mollificatiuū
⁊ rō q2 mā est grossa i spasmo:⁊ in hoc cōiter errāt medi
ci. ¶ Sexto intelligendū:ꝙ trocisci de sticados valent
ꝯ oēm tremorē a ꝓprietate:⁊ contra paralesim: ⁊ tortu
rā:quoꝝ descriptio talis est. ℞.sticados.℥.i. ysopi.ʒ.ij.
peonie.ʒ.iij.fiāt trocisci cū mucilagine dragagāti:⁊ mel
le rosa.⁊ fit vnusquisqꝫ pōderis.ʒ.i.ß.detur vnus in auro
ra cū aqua decoctionis sticados ⁊ mellis. ¶ Septimo
nōnᵐ:ꝙ signū distictiuū qñ tortura fit a spasmo de reple
tiōe: vl' a spasmo de inanitiōe est:q2 cū fit a spasmo de re
pletiōe fit subito:⁊ cū fit a spasmo de inanitiōe fit paulatī
⁊ cū h̄ p̄cesserūt ea:q̄ corpus inaniunt ⁊ exiccāt sicut fe
bris: vigilia:inanitio:fluxus ventris: vel aliđ:⁊ cū hoc fa
cies est corrugata. ¶ Itē intelligendū:ꝙ tortura eueniēs
ꝓpter exiccationē lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ:⁊ dispositionē spas
mosam in febre acuta est signū mortis ⁊ curationē nō re
cipit:⁊ hoc vult Hypo. in p̄mo libro ꝓnosticoꝝ. vbi dicit
primo opꝫ faciē egri ꝓnotare ⁊c̄. ibi enim vult Hypo. ꝙ
spasmosa dispositio frontis ⁊ faciei in febre acuta mortē
significat. Idē vult Rasis nono Almāsoris capl'o de tor
tura oris in fine:dū sic inquit. De tortura vero:que nō re
pente:sed paulatiꝫ accidit:nō loq̄mur:ipsa nāqꝫ nō con
tingit:nisi in frenesi perniciosa morte iā iminēte: ⁊ est ex
siccitate. ¶ Nono intelligendū:ꝙ si dubitať:que pars fa
ciei in tortura sit ꝑmutata in figura:an ꝑs egra hñs spas

mũ:vel paraleſiʒ:an ps ſalua:ꝛ per ꝯñs cui parti debent approximari remedia:an parti q̄ appet male figurata:an parti:que nõ appet male figurata. Dõm primo: ꝙ ſi tor/tura faciei fiat a paleſi:ps ſana appet:vel male figurata. rõ eſt:qꝛ ps egra.ſ.paletica cadit ſupra ptẽ ſanã. ideo fa/cit in pte ſana malã figurã:ꝛ in tali remedia debẽt appro/ximari ſup ptẽ. q̄ appet ſana:vel bene figurata: rõ patet Scḋo dicendũ:ꝙ ſi tortura fiat a ſpaſmo: ps egra appet male figurata. rõ qꝛ illa ꝯbitur:ꝛ ꝯbit ad ſe ptem ſanã.iõ facit in pte egra malã figurã:ꝛ tũc in tali remedia debẽt approximari ſup ptẽ male figuratã. ¶ Decimo intelligẽ/dũ:ꝙ cura torture pp paleſim ſm hodiernũ modũ ꝛ vſuʒ ſic hꝛ in breui:ꝙ bibat aquã mellis vſqꝫ ad dies.xv.abſti/nẽdo a vino:ꝛ comedat cibaria facta ex farinis ordei:ci/ceꝝ:auene:farri:ꝛ ſpelte:ꝛ ex pane loto:ꝛ ꝯdiantᷣ iſta ci/baria cũ puluere:q ſic fit. ℞.nucis muſ.ʒ.i.ʒedoarie.ʒ.i. piperis longi caſtorei:galange.ãñ.℈.i.terantᷣ:ꝛ cribellẽ/tur:ꝛ addatᷣ ʒuccari albi ad pondꝰ oium.poſt dies.xv. vtatᷣ adhuc aq̄ mellis loco potus abſtinendo ſilr a vino: ſed comedat carnes aſſatas:et aliqñ elixatas:edi caſtrati: et arietis ãnualis. ¶ Item comedat colũbos iuuenes:et carnes oiuʒ auiũ degẽtiũ in arboribꝰ:et pratis:et non in aqs. Itẽ gallinas iuuenes:capones:pullos et pullas gal/linaꝝ iuuenes aſſatas. Itẽ vtatᷣ feniculo:petroſilio. Item digeratᷣ mã cũ ſyrupo de ſtichados ꝓ duabꝰ ptibꝰ:ꝛ mel/le ro.collato ꝓ tertia pte cũ aq̄ feniculi ſaluie:ꝛ maiora/ne. Et iteꝝ ꝙ ſumat ſyrupos oi die:fiat vnũ clyſtẽ ex caſ/ſia:ꝛ yerapigra: ꝛ pulue ʒuccari.ãñ.ʒ.i.cũ decoctione cõi:oleo cõi:ꝛ ſale:poſtea purgetᷣ cũ pillulis fetidis:vl ẽt cũ pillulis cochijs:et de yera maiori:ſuccedẽtibꝰ potu la/uatiuo:et ſilr clyſteri lauatiuo:vt ſupius dcm̃ ẽ:et die ime/diate ſeqũti ſumat de tyriacha antiq̄ fina:aut d metrida/to.ʒ.ij.ꝛ ꝯ ꝑ horas.ij.añ diẽ tardãdo cibũ ꝑ horas.vi.po/ſtea bis factis iteretᷣ digeſtiuũ iã dcm̃:vel ſibi ꝓportiona/le de qbꝰ digeſtiuis dicetᷣ latius in caplo de paleſi:ꝛ inte/rim fiãt ſimilr aliq̃ clyſteria ſilia illis: de qbus dictũ fuit in iſto caplo ante clarificationẽ:ꝛ de qbus dicetᷣ in capi/tulo de paraleſi:niſi ſit aliqḋ ꝓhibẽs ea fieri debere. Iteʒ vtatᷣ de electuario dyachori. cuius doſis eſt.ʒ.iij.vel.iiij. pro ſingula vice de per ſe:ꝛ ſumat de mane per duas ho/ras poſt ſyrupũ:ꝛ per duas vel tres horas añ cibũ. Silr ad idẽ valʒ pliriſarcoticõ:ſiue in forma electuarij:qḋ ẽ me/lius:ſiue in forma ꝯfectionis:mõ:ꝛ forma:ꝛ ordie dictis in vſu dyachori. Itẽ vngatᷣ locus cũ oleo de coſto: vel de caſtoreo:vel ẽt cũ oleo de ſpica:vel de lilio:in qbus duo/bꝰ oleis vltimis modicũ oppoponaci:ꝛ piretri:et ſinapis diſſoluatᷣ:vel cũ oleo de aneto: et de camomilla:in qbus diſſoluatᷣ aliqd euforbij:vel caſtorei:vl vtriuſqꝫ modicũ. ¶ Undecio fiãt fricationes:gargariſmata: et ſternutato/ria:de quibus dcm̃ eſt ſupra in iſto capitulo:et de quibus dicetᷣ in iſto capitulo de paraleſi latius. ¶ Itẽ tenere nu/cẽ muſcatã in ore:et ſpãliter in parte gibboſa multũ valʒ in omni tortura. Itẽ cerebrũ leporis aſſatũ comeſtũ inter oia cibaria mirabilr confert ſm Auic.ſcḋa ſen tertij cap̃ de tremore. Deinde iterato digeſta mã iterato purgetᷣ cũ pillulis fetidis:vel cum ſimilibus:et ꝓportionalibꝰ pillu/lis:vl cũ yeralogodion:ꝑut ſatis ample dixi in cap̃ de epi/lẽſia:et in caplo de appoplexia:et breuiter tã pro digeſti/uis:ſeu ſyrupis:q̃ʒ pro ſolutiuis:q̃ʒ pro vnctionibus:gar/gariſmatibus:et ſtuffis electuarijs ꝯfectionibꝰ recurratᷣ ad calm de paraleſi:qꝛ in omnibus: et per oia ſimilr cu/ratᷣ torturã cauſata a paraleſi:ſicut paraleſis. ¶ Ultimo Intelligẽdũ tã in ſtupore et tremore:q̃ʒ in tortura oris:ꝙ factis pluribus purgationibus:vltimo adminiſtrari dʒ cõfectio anacardina: de qua ſumere debet omni die.añ. ʒ.i.vſqꝫ ad.ʒ.ij.cũ pauca aqua decoctionis achori:vl de per ſe ſine aqua:vt vult Raſis nono Almãſo.caplo d ſtu/pore:et tremore:et caplo de tortura oris. Rõ quare admi/niſtrari dʒ eſt:qꝛ dicta cõfectio anacardina prouocat ſu/dorẽ et febrẽ:iõ cõſumit et reſoluit mãm tremoris:ſtupo/ris:et torture:et eſt vltimate virtutis:et nõ cõpetit:niſi qñ alia remedia nõ valẽt. ¶ Item notãdũ:ꝙ vltimatũ reme/diũ in tortura oris eſt:ꝙ fiãt duo cauteria:vnũ in occipi/tio:ꝛ alteꝝ in venis poſt aures in radice mãdibule in pte torta ꝛ curuata:ꝛ nõ i gibboſa. Cura ṽo torture ſpaſmo/ſe eſt:vt ante purgationẽ vaporetᷣ locꝰ tortꝰ:ꝛ torta faci/es cũ aceto in q̄ bulierint calamẽtũ:ꝛ ſtichados:ꝛ abro/tanũ:ꝛ ſinapis: vel aliq̃ cã iſtoꝝ fiãt gargariſmata ex aq̄ decoctiõis nucis muſ.achori:ꝛ piretri:ꝛ maſticet ſepe iſta ꝑ ſe abſqꝫ gargariſmate:fiat ẽt gargariſma cũ aq̄ ꝑdicta: ꝛ oximelle compoſito:vel ſqllitico fiãt cauteria vnũ poſt aures:ꝛ alteꝝ in occipitio poſt iſta:ſi nõ curetᷣ purgetᷣ cũ medicinis dictis in tortura ꝓpter paleſim. Itẽ fiãt frica/tiones ꝛ inũctiones cũ oleis narratis:ſimilr dieta ꝛ potꝰ ſint:vt diximꝰ. ¶ Item patiens torturã intueatᷣ ſepe ſpe/culũ ꝛ conetᷣ mouere faciem contra partem leſam.

¶ De paraleſi ꝛ iectigatione. Caplm. xxx.

Paraleſis eſt neruoꝝ:ſiue membroꝝ mollifi/catio cũ ablatione ſenſus ꝛ motꝰ: dicitᷣ aũt ꝓprie paleſis mollificatio medietatis totiꝰ corporis ſm longitudinẽ:aut totiꝰ corpis a ceruice iferiꝰ:ꝛ lingua:ꝛ caput totalr ſana remanẽt. Cãe extrinſece ſunt caſus ꝑcuſſio attritio neruo/rũ ruptura:ꝛ eoꝝ inciſio ꝑ trãſuerſuʒ diſlocatio ſpõdiliũ: ira:timor:nimia friditas:aut calitas ꝯſtrictio ligatura:ꝛ oẽ qḋ auget hũorẽ ſlaticũ in toto corpe:vt piſces carnes porcine magna quãtitas fructuũ:ſomnꝰ ſupfluꝰ coadiu/uãt ẽt cõplo frigida ꝛ hũida:etas frida.ſ.ſenectꝰ:ꝛ regio frida ꝛ hũida. Intrinſece ſunt oia:q̄ oppilãt:ꝛ claudũt ori/gines neruoꝝ:ꝛ ẽ ſla vtplm ꝛ ꝯñr melã:ꝛ minꝰ ſanguis: ꝛ adhuc minꝰ chola aut apa:aut criſis alteriꝰ morbi:mor/bi nãqꝫ terminãtes in paleſiʒ ſunt appoplexia febris cro/nica ſuffocatio mricis. ¶ Itẽ paleſis eſt duplex.ſ.vlis te/nẽs medietatẽ corpis ſm lõgũ:ꝛ aliqñ tʒ ambo latera ꝑ/terq̃ʒ in capite:qꝛ ſi in capite foret eẽt applia ꝑticularis ꝛ eſt determinati mẽbri:vt in pede:aut mrice:aut ſtõ:aut in ligua ꝛc̃.ꝛ differt a ſpaſmo:qꝛ in paleſi ꝓlõgatᷣ mẽbrũ ꝛ diminuitᷣ ſm latũ:ꝛ ibi mã ẽ magl diffuſa ꝑ mẽbrũ:ꝛ pls hũida:ſubtilis fluida vl aquoſa:q̄ fluit ꝑ poroſitates mẽ/bri:vt pʒ in corigia madefacta in ſpaſmo:aut mẽbrũ cur/tatᷣ ſm lõgũ:ꝛ augetᷣ ſm latũ:ꝛ mã eſt magl coadunata: ꝛ ibibita in neruis:ꝛ magis trahit ad ſiccũ groſſuʒ citiꝰ terminabile termino ꝓprio:ꝛ iõ nõ fluit ꝑ poroſitates mẽ/bri. Scḋo differũt:qꝛ in paleſi ps egra.ſ.paletica ſeqᷣ par/tẽ ſanã rõne ꝓlõgationis:in ſpaſmo ps ifirma ſpaſmata trahit ad ſe ptẽ ſanã rõne ꝯctionis. ¶ Signa. Paraleſim factã a caſu ꝑcuſſiõe ꝛ vulnẽ ipa cã ſignat:ꝛ ẽt qꝛ iſta pa/leſis:q̄ fit ab iſtis cãis ſubito fit:q̄ ṽo ab apate:vel abũ/dãtia ſeu multiplicatiõe mãe hũoralis fit ſignatᷣ ꝑ anteceſ/ſionẽ ſtuporis ꝛ tremoris mẽbroꝝ ꝛ formicationẽ ſenſi/bilẽ in mẽbris et mãm paleſis: vel eiꝰ cãm ſignant color faciei:et oculoꝝ:et hitudo totiꝰ corpis:et pulſus:et vrine diſpõ. Nã ſi ſla peccet qḋ vtplm ꝯtingit:tũc pulſus eſt oc/cultꝰ debilis:frequẽs:et inordinatus cũ albedine corpis abſqꝫ venis manifeſtis:et cũ habitudine molli:et pigui: et alijs ſignis replõnis ſlatis:vrina eſt alba:tenuis:aliqñ tñ eſt multũ colorata pp renes nõ potẽtes ſegregare ſan/guinẽ ab aq̄ſitate:aut colorata ẽ rõne doloris:aut febris aut alteriꝰ morbi cõcomitãtis. Si ex ſanguine color cor/poris eſt rubeꝰ:pulſus plenꝰ habitudo carnoſa cũ appa/ritione venaꝝ. Si ex mela ſcitᷣ per mẽbri vl corpis liuidi/tatẽ nigredinẽ et ipſiꝰ mortificationẽ:et ex etate:et regimi/ne antecedẽte ex chola:aut nõ ſit. Et ſi ſit eſt ex ꝑmixtio/ne cũ alio hũore. Si ex apate:ſempe cũ febre:et duricies

appet in loco: si ex casu vel percussione: fit subito: ⁊ si alio
modo: fit paulatine. ¶ Pronosticatio. Si in febre pueri
sit vrina viridis signat palesim: aut spasmū futurū. Itē pa
ralesis in senibus difficulter: aut nūq̄ curat. Itē si vene/
rit ex dislocatione spōdiliū: seu ex remotione eorū de loco
suo nō recipit curationē ꝑꝑ impedimētū qđ iducit i anhe
litū. Itē si palesis veniat ex nimia neruorū ꝯctione: aut ex
ruptura: aut incisione ꝑ trāsuersuz nō curat. Itē si mēbrū
paleticū minoret: aut ei⁹ color imutet valde malū: ⁊ si nō:
est spes in curatione. Itē lat⁹ ifirmū est ita fridū: sic si eēt
in glacie positū: ⁊ latus sanum sentit ita calm: sic si eēt in
igne: ⁊ oculus ptis egre minorat: rō q̄re latus ifirmū est
fridū est: q2 ad ipsuz nō trāsit spūs aialis sensibilis ⁊ mo
tiuus: cui⁹ presentia mēbrū reddit calm. Itē q2 ifrigidat
ꝑꝑ ꝑsentiā mäe fride: latus aūt sanū calm valde: q2 spūs
q̄ solebāt ire ad mēbrū paleticū vadūt ad mēbrū sanū. nā
in paralesi fit oppilatio in originibus: seu capitibus ner/
uorū: ⁊ eorū porositatibus. vñ ꝓhibet transitus spiritus
aialis sensibilis: ⁊ motiui ad mēbra paletica seu mollifica
ta: ꝑꝑ qđ infrigidant: ⁊ perdit sensus ⁊ motus in vno mē
bro vl' plūbus ꝭm ꝙ palesis est vlis: vel ꝑticularis. ¶ Et
si quis dubitaret hic: qūo ḡ trāsit spūs vitalis ⁊ nālis: q2
ambo spūs grossiores sunt q̄z sit aialis: respondet: ꝙ cā
est: q2 in paralesi nō fit oppilatio in originibus arteriarū
⁊ venarū: ꝑ quas illi duo spirit⁹ trāseūt: rō v̄o q̄re oculus
minorat in parte paraletica est: q2 in parte paraletica de
ficit oculo nutrimēto sufficiēs: lz tñ ꝑꝑ paralesim siue re/
laxationē appareat magis ꝑeminēs sic manus paletica
appet lōgior: ⁊ tñ ē plus macra. ¶ Signa mortalia sunt
ꝯtinua ablutio sensus ⁊ mot⁹ macrefactio cōtinua mem
brorū ⁊ mutatio coloris ad viriditatē vel nigredinē. Itez
paralesis: q̄ fit ex casu ꝑcussiōe vel vulnere: ita ꝙ ꝑcussio
nō neruos cōterat: vel ꝙ lesio nō ꝑueniat ad ꝓfunditates
neruorū vl' radices sanat beneficio flōmie. ¶ Si v̄o lesio
talis fuerit ꝙ neruos ꝯterat: aut veniat ad ꝓfunditates
neruorū: seu radices nūq̄ curat. ¶ Cura ꝯsistit in q̄ttuor.
Prio in adeq̄tione mäe: sicut cū digerētibus: aut carmi/
nātibus materiā aut cum isto syrupo. ℞. nucis muscate:
galāge: spice nardi: xilobalsami: carpobalsami: amomi:
carui: gariofilorum: cinamomi: sansuci: squinanti: assari:
anisi: feniculi: petrosilij: apij: sticbados: dauci: cuscute. i.
podagre: lini: eupatorij: saluie: herbe: palesis: aneti: acho
ri: ciperi. añ. partes equales decoquant sufficiēter in aq̄
sufficiētis quātitatis: ⁊ collatura syrupiçetur cum melle:
⁊ aromatiçetur cū modico musci: ⁊ de mane: ⁊ ante cenā
ieiuno stomacho possunt dari. ℥. iij. vel. ij. cū aqs ꝯueniē/
tibus. Ad idez valz syrupus: cui⁹ descriptio est talis. ℞.
radicū achori ℥. iiij. ß. herbe palesis. M. iij. herbe hype/
ricon vtriusq̄ saluie: betonice vtriusq̄ ruthe: lauri: mellis
se. añ. M. i. semis siseleos: xilobalsami. carpobalsami: se/
minis basiliconis. añ. ℥. i. spice nardi: squināti. añ. ʒ. ij. liq
ritie rase: vuarū passarū mundatarū ab arilis. añ. ℥. i. florū
anthos vtriusq̄ sticbados. añ. ʒ. i. mellis electi. ℥. ix. fiat sy
rupus cū aqua pluuiali diligenter clarificatus vsq̄ ad li.
i. Ali⁹ syrupus ad idē. ℞. radicū achori: lib. ß. saluie. M.
iiij. florū sticbados arabici. ℥. iij. mellis electi lib. ß. panis
zuccbari. ℥. ix. fiat syrupus clarificatus vsq̄ ad lib. i. ß. iste
syrup⁹ est magis appropriatus. ⁊ maioris efficacie q̄z ali
qs q̄ possit fieri in ista passiōe. Ad idē valz syrupus đ sti
chados cū aqua saluie. Puluis ad idē. ℞. cinamomi. ℥. ij.
zinziberis. ℥. i. piperis. ℥. ß. galāge nucismuscate folij car
damomi mellegetarū gariofilorū añ. ʒ. ij. sileris mōtani li
gni aloes radicū achori saluie sicce florū sticbados arabi
ci. añ. ʒ ij. eufragie ruthe sicce croci semis anisi añ. ʒ. i. pi/
stent pistāda ⁊ bñ cribellet ⁊ addat zuchari rubei ad pō
dus oiuz vtat isto puluē sero ⁊ mane ieiuno stōcho sup
pane torrefacto ad ignē sup prunas isuso in optio vino:

dosis ē. ʒ. ij. Scđo ꝑficit cura palesis in euātione mäei ⁊
abscisiōe ei⁹ ⁊ melior est euacuatio a ꝑn°ne subito virtus
tollat ⁊ cadat: ⁊ istud fit cū clysteribus ⁊ medicinis solu
tiuis sumptis ꝑ os. Sz in hac passiōe primo ꝓcedat cū le
uioib⁹. scđo cū mediocribus ⁊ si hec nō sufficiāt tēde ad
fortiora. Clistere ergo leue ꝯueniēs sic describit. ℞. lib. i.
ß. đcoctionis malue blitis mercurialis furfuris añ. M. i.
olei camomille. ℥. iiij. cassie vel bñdicte simplicis. ℥. i. pōt
etiā addi in decoctione semen anisi ⁊ feniculi. Flos camo
mille bacce lauri ⁊ filia. ⁊ hoc ꝑcipue ꝯuenit in ꝑncipio
cum mā digeritur. Clistere mediocre. ℞. aq̄ decoctionis
vtriusq̄ centauree polipodij malue camomille blitis fur
furis cartami anisi feni. ameos carui baccarū lauri añ. de
coquant in lib. i. ⁊. ß. aque ⁊ collature addant olei ruthe
olei de aneto añ. ℥. ij. benedicte yerepigre añ. ℥. ß. mellis
co. ℥. i. salis parū tepidū intromittat. Clistere forte. ℞. car
tami. ℥. ij. anisi feniculi petrosilij cimini baccarū laudi se/
minis aneti ameos añ. ℥. i. ⁊. ß. lauēdule mētastri calamen
ti. iuniperi sinapis sanamonde malue mercurialis parisa
rie ruthe polij añ. M. ß. ficcus siccas. xij. vtriusq̄ cētau/
ree. ℥. ß. collo͞qntide pulpā vnā buliāt in lib. ij. aq̄ vsq̄ ad
ꝯsumptionē tertie partis addat yere ⁊ bñdicte añ. ℥. ß. cū
oleis vt ŝ. Potiones ꝯueniētes huic egritudini ⁊ primo
leuis sit hec. ℞. yerepigre bñdicte añ. ʒ. ij. distēperentur
cū. ℥. v. aque decoctionis cōis ⁊ aromatiçent cū cinamo
mo ⁊ administrent in aurora. ¶ Potio mediocriter sol/
uēs. ℞. yerepigre bñdicte añ. ʒ. ij. turbith. ʒ. ß. zinzi. ℈. ij
salisgēme grana duo distēperent cū. ℥. v. decoctiōis cōis
vel rerū portātiū virtutē solitiuorū ad neruos sicut est de/
coctio sticbados peonie herbe palesis polij ⁊c̄. Fortiter
soluētes sunt sicut. ℥. ß. vel. ʒ. v. yere hermetis cū đcoctio
ne polipodij sene centauree ⁊c̄. ¶ Pulueres solutiui. ⁊ p̊
leuiter soluēs. ℞. aloes. ℥. i. myrrhe masticis añ. ℥. ß. cina/
momi gariofilorū añ. ℥. ij. croci. ℈. i. zuccbari ad pondus
oiuz: dosis est. ʒ. ij. ¶ Mediocriter soluēs. ℞. zinzi. ʒ. ß. sa
lisgēme anisi añ. ʒ. i. ß. turbith gūmosi zucbari añ. ad pō/
dus oium: dosis ē a. ʒ. i vsq̄ ad. ij. ⁊ turbith nō multū ꝯte
rat. nā tūc libenter adheret parietib⁹ stomachi: opposi/
tū est de agarico. ¶ Puluis fortiter soluēs. ℞. dyagredij
ʒ. ß. turbith. ʒ. ij. zinziberis. ʒ. vi. foliorū mezereon corre/
ctorū ellebori albi añ. ʒ. i. zuchari ad pōdus oiuz dosis ē.
a. ʒ. ß. vsq̄ ad. i. hic puluis est ꝑiculosus raro ꝯueniēs. vñ
si ꝑt solui i alia forma. forma pulueris vltimate reseruet.
¶ Quarto đ electuarijs solutiuis ⁊ ꝑmo leue ē dyafeni/
con Mesue ⁊ dosis est. a. ʒ. ij. ß. vsq̄ ad. iij. Ad idē ꝯuenit
dyacassia fistulatū lz leue. ℞. prunorū damascenorū viola
rū añ. li. ß. buliāt in lib. v. aq̄ vsq̄ ad ꝯsumptionem tertie
ꝑtis: ⁊ collature addat māne cassie pinguis ⁊ mōde añ.
lib. ß. tamarindorū. ℥. v. buliant lento igne ⁊ claro vsq̄ ad
spissitudinē deide addat candij puluerizati. ℥. iij. penidij.
℥. ij. zucbari rubei lib. i. syrupi violati. ℥. x. fiat electuariū
⁊ est ꝑ delicatis da. ℥. i. vl'. ℥. i. ß. Electuariū aliq̄lr forti⁹.
℞. nucismuscate. ʒ. i. turbith. ℥. ß. zizi. ʒ ij. achori ꝯditi ga
riofilorū cinamomi macis añ. ʒ. i. mellis collati quātū suf
ficit fiat electuarium dosis est. a. ʒ. ij. vsq̄ ad. ℥. ß. Electua
riū mediocriter soluēs. ℞. castorei mirabolanorū citrino.
añ. ℥. i. folij calami zinziberis tamarisci squināti spice op
poponaci turbith sene reubarbari serapini storacis ca/
lamite añ. ʒ. i. ß. stafisagrie dauci apij thuris cardamomi
sansuci añ. ʒ. i. agarici. ʒ. ij. salisarmoniaci anisi añ. ℥. ß. sa/
turegie ysopi camedreos pulegii mēte aq̄tice ozimi brā/
ce vrsine diptami seminis rute astrologie lōge ⁊ rotunde
assari saluie bdelij añ. ʒ. i. epithimi polipodij carpobalsa
mi añ. ʒ. i. radicū mezereon capparorū anacardi sanie gē
tiane corticum mādragore añ. ʒ. i. yreos absinthij añ. ℥. ß.
mel quātū sufficit fiat electuariū: dosis est. a. ʒ. ij. vsq̄ ad
iij. ipso fermētato per aliquot menses. Et ꝑdicta electua

ria in forma confectionis possunt redigi miscendo cũ zu
charo albo ⁊ tũc dosis erit maior. Confectiones solutiue
ꝯuenientes huic egritudini ⁊ ẽt alij ₛm diuersam mate/
riã peccãtẽ precipue mixtã prima est dyarob cũ turbith.
℞. turbith albi ⁊ gũmosi. ℥.i. zinziberis ℥.ʃ. cinamomi
gariofiloꝝ añ. ʒ.ij. galãge macis piperis longi dyagredij
añ. ʒ.i. zuchari albi lib.i. ⁊ cũ vino granatoꝝ ⁊ aqua sim
plici añ. quantũ sufficit decoquant̃ ⁊ fiat confectio: dosis
est. a. ʒ.ij. vsq̃ ad. ʒ.iij. vel. ℥.ʃ. Ad idẽ vȝ dyarob cũ aga/
rico. ℞. agarici electi. ℥.i. salisgẽme. ℥.ʃ gariofiloꝝ galan
ge macis cinamomi añ. ʒ.ij. dygredij. ʒ.i.ʃ. polipodij. ʒ.i.
cũ vino citonioꝝ ⁊ aqua betonice ⁊ zucharo quãtũ suffi
cit ꝯficiant̃. Ubi aũt mã eẽt mixta ex flegmate ⁊ cholera
posset dari dyarob cũ reubarbaro cuius recepta. ℞. reu
bar. turbith. añ. ℥.i.ʃ. zinzi. ℥.ʃ. galãge piperis lõgi añ. ʒ.
ij. macis spice añ. ʒ.ʃ. croci. ℈.i. zuchari lib.i. vini citonio
rũ li.ʃ. fiat cõfectio in morsellis: dosis est. a. ʒ.ij. ⁊.ʃ. vsq̃
ad. ℥.ʃ. Alia ꝯfectio plus recipiens meliam. ℞. foliculo.
sene. ʒ.i. masticis macis gariofiloꝝ cinamomi añ. ʒ.ʃ. cũ
zucharo ⁊ vino granatoꝝ añ. quãtũ sufficit: fiat ꝯfectio:
dosis est a. ʒ.iij. vsq̃ ad. v. in dictis tñ ꝯfectionibꝰ fit cau/
tela in ꝑmiscẽdo predicta solutiua cũ zucharo ne in vna
parte zuchari trãseat plus de medicinis solutiuis q̃ȝ de
alia. ¶ Pillule ad idẽ ꝯuenientes sunt pillule fetide maio
res Mesue pillule fetide Almãsoris i nono caplo de pa/
ralesi pillule artetice. Ad ideȝ valent pillule de euforbio
descripte a Mesue in suo antidotario. Ad idẽ pillule de
oppoponaco descripte a Mesue. Ad idẽ pillule de sera/
pino d̃scriptiõe Mesue: ⁊ dosis oiuȝ istaꝝ pillulaꝝ ẽ. ʒ.i.
⁊ sic de alijs vt pȝ in antidotarijs. Ad ideȝ valet yeralo/
godion: cuius dosis est a. ʒ.iij. vsq̃ ad. v. in forma dactili
⁊ cũ modico zucharo vel ẽt in forma potionis dissoluen
do ipsum cũ aqua saluie ⁊ cuȝ. ℥.i. cassie fistule vel ẽt sine
cassia fistula. Ad idẽ satis valet tale clistere. ℞. decoctio/
nis saluie rute stichados centauree minoris malue mer
curialis furfuris lib.i. ⁊.ʃ. addat̃ yerepigre yeralogodi/
on añ. ʒ.vi. cassie fistule. ℥.i. mellis. ℥.ʃ. salis. ʒ.ii. olei cõis
℥.iij. vel. iiij. ⁊ fiat clistere. Et vlterius notãdũ ꝙ turbith
euacuat flegma subtile sed cũ zinzibere euacuat flegma
grossum iõ in paralesi dȝ poni paꝝ zinziberis ⁊ in spas/
mo dȝ poni multũ zinziberis. Ulterius nota ꝙ agaricus
hȝ specialẽ proprietatẽ in educendo mãm a neruis. Et fa
cta purgatione in sequenti die in aurora sumat eger de ty
riaca aut de metridato aut de alia ꝯfectiõe vt de dyamu/
sco aut. ʒ.ij. de anacardino. ¶ Tertia intentio curatiua ẽ
diuertere qđ fit cum gargarismatibus masticationibus
⁊ caput purgijs. Gargarisma conueniens. ℞. radicũ aco
ri. ℥.i. piretri. ʒ.ij.ʃ. sinapis zinziberis añ. ʒ.i. nucismusca
te. ʒ.ʃ. aceti. ℥.i. mellis. ℥.iij. aque lib.i. bulliant vsq̃ ad cõ
sumptionẽ quarte partis: de isto gargarizetur ante cibũ
per horã. Aliud fortius ad idẽ. ℞. piretri acHori stafisa/
grie sinapis añ. ʒ.ij. piperis zinziberis añ. ʒ.ʃ. buliant in
aq̃ ⁊ collature addat̃ salis armoniaci castorei añ. ʒ.i. gar
garizet̃ ⁊ iuuabit ad exiccãdũ humiditates oris ⁊ ligue.
¶ Caputpurgiũ ad idem. ℞. euforbij castorei añ. partes
equales dissoluãtur in oleo rosa. in quo sit coctum costũ
⁊ de illa decoctione distillet̃ in naso aqua ẽt vite cõposita
lȝ multiplr̃ valet tñ ⁊ palesi torture faciei tremori ⁊ vlter
ꝯ oẽs passiones frigidas mirabiliter confert. ℞. gariofi/
lorum nucismuscate galãge piperis longi corticum citri
saluie maiorane roris marini cinamomi cardamomi la/
uendule ameos mente pulegij calamenti stichados ca/
medreos camepitheos betonice añ. ℥.ʃ. exiccẽtur oia spi
ce nardi. ʒ.i. ligni aloes. ʒ.i.ʃ. musci parum omnia pulue
rizent̃ ⁊ misceant̃ cũ optimo vino ⁊ distillent̃ ad alembi
cũ cũ quo fit aqua vite ⁊ aqua rosata ⁊ prima aq̃ que di/
stillabit ẽ vigorosior: masticatiões cõuenientes dicte sunt

supra. ¶ Quarta intẽtio curatiua corrigit accidẽtia ⁊ fit
cũ vnguentis emplastris vnctionibus embrocationibus
⁊ alijs localibus extrinsecis. ¶ Embroca ꝯueniens capi
ti ⁊ locis neruosis. ℞. floꝝ camomille lib.ʃ. vtriusq̃ sal/
uie sansuci stichados añ. ℥.iij. decoquant̃ in libra vna aq̃
vsq̃ ad cõsumptionẽ tertie ꝑtis embrocent̃ loca p̃dicta ⁊
si placet fomenta cũ herbis p̃dictis: possent ẽt addi alia
resolutiua: caue tñ ne subito resoluas subtile ⁊ remaneat
grossuȝ. quare aspicias sepe locũ ne vlceret̃ si tñ rubefiat
⁊ cũ manu cõprimat̃ ⁊ dealbet̃ significat̃ ꝙ medicamen
fuit cõuenienter approximatũ. ¶ Stuffa cõueniẽs fiat ex
arthemisia herba paralesi nasturtio marubio mentastro
origano ⁊c. ⁊ põt addi sulfur stafisagra saluia ⁊ ꝯsimilia
⁊ p̃dicta pñt poni in stuffa suꝑ prunas aut in aq̃ buliente
aut in vino: ⁊ tũc mẽbrũ paraleticũ desuꝑ coopertũ reci/
piat fumũ. Et si vis fortiꝰ resoluere adde radices ebuloꝝ
rutã ⁊ alia fortia resolutiua. Balnea nãlia sulfurea alu
minosa intrãdo bis in hebdomoda. p̃missis euacuationi
bus ⁊ alijs vlibus multũ cõferre vident̃ sicut balneũ in
aq̃ maris non balneãdo tñ caput: sed q2 hec balnea ad li
bitũ nõ pñt haberi fiant artificialia sicut cũ his simplici/
bus cõferentibus a tota specie sicut sunt saluia maiorana
herba ꝑalesis acHori sigillũ sancte Marie: origanũ: ruta:
menta: saturegia: herba sancti Joannis: betonica eupa/
toriũ ⁊ similia: si aũt in predictis extinguat̃ multotiens
frustruȝ calibis vel lapili fluuiales erit virtuosior. Et q2
facere sudare mẽbrũ ꝑaleticũ ⁊ postmodũ fricare cũ pã/
nis calidis est remediũ cõueniens premissis semꝑ vlibꝰ:
ideo ꝓ isto sumat̃ lapis molẽdinus vel pars eius igneat̃
⁊ cũ decoctione predictaꝝ reꝝ aspergat̃ ⁊ mẽbrũ paleti/
cũ fumũ recipiat. ¶ Unctiones pñt fieri cũ oleo de costo
cũ oleo laurino. ⁊ sic de alijs descriptis a Mesue. xij. di/
st. nctione. Itẽ si in aqua rosaꝝ ⁊ aceto citoniorum dissol
uat̃ olibanũ serapinũ oppoponacũ añ. partẽ. ʃ. cũ pigue
dine vulpis ⁊ lupi cũ aliquo oleoꝝ resolutiuoꝝ ⁊ vngat̃
collum ⁊ aliqñ tota spina egro egrediente de balneo sic/
co confert. Ad idẽ. ℞. vulpem ⁊ contũdãtur ossa ⁊ car/
nes ⁊ in ventre eius ponat̃ bdeliũ euforbium serapinum
oppoponacũ mirrha ⁊ ad igneȝ circũuoluat̃ ⁊ colligat̃
liquor cum pinguedine castorei ⁊ medulle ossium lepo/
ris ⁊ cera fiat vnguentũ. Aliqñ cõfert inducere febrẽ cor
pore purgato ⁊ hoc fit ab intra cũ metridato aut cũ cõfe
ctione anacardina ab extra inungant̃ pulsus brachiorũ
⁊ timpoꝝ emontoriũ ⁊ ypocundrioꝝ cum aliquo de pre
dictis oleis ⁊ precipue ex oleo petroleo inũgant̃ mãmil/
le in mulieribus ⁊ pudibũda in viris. Ad idẽ valet come
dere carnes leonis ⁊ oua formicaꝝ: tñ sit vltimum reme
diũ. Emplastrũ fiat ex sinapi cũ melle ⁊ guma rute agre
stis nitro euforbio ⁊ castoreo añ paꝝ. ⁊ si addat̃ cera fit
vnguẽtũ. si pix ⁊ rasina fit cerotũ. liscinium fit cuȝ dictis
herbis. ¶ Si fiat ex casu vel ꝑcussione paralesis: vngat̃
locus cum oleo de costo vel de lilio in quo dissolutũ sit
aliqd castorei ⁊ euforbij. Itẽ si detur. ℥.i. asse cũ vino cali
do in aurora multũ ꝯfert. vtatur isto puluere in cibis ℞.
piperis. ℥.ij. zinziberis. ℥.ʃ. cardamomi piperis lõgi cina
momi zedoarie añ. ʒ.i. spice macis croci. añ. ℈.i. pulueri/
zent̃ comedat tñ paꝝ exercitet̃. ⁊ sic de alijs rebus nõ nã
libus suo modo de qbus fiet capitulũ infra. ¶ Et cuȝ su
pradictis curat̃ iectigatio qui est motus deambulatiuus
ꝓpter ventositatẽ inclusam: cause cuius sunt oia q̃ in va/
porẽ ꝯuertunt̃. ⁊ mouet̃ ad modũ motus vermis ẽt cã ẽ
debilitas caloris nõ potẽtis consumere vaporem. Cause
coadiuuãtes sunt ocium crapula hũiditas frigiditas ⁊c.
⁊ hoc ꝓnosticet̃ epilẽsiã aut stuporem aut paralesim aut
spasmũ ⁊ cura eius cõsistit in rectificatione digestiõis dã
do ẽt consumentia vaporeȝ vt rutã castoreũ ⁊c.: purget̃
sicut decet: fiãt ventose sine scarificatione stuffe sicce ꝓut

dictū fuit supra. Clarificatio ꝓ cura palesis ſm hodiernū modū ⁊ vsum. ¶ Est primo intelligendū ꝙ neruis accidere pñt oīa tria genera egritudinū.s. male cōplexiones male cōpositiones ⁊ solōnes cōtinui: sicut ⁊ alijs mēbris ⁊ cum suis ꝯrijs in ipsis cura perficit̃. semꝑ tñ intētiones hn̄do ad membri cōplexionē in quo est egritudo quātū ad ꝯseruationē sue innate cōplonis: vltra remotiones extranee ac ēt ad preseruationē illius nālis cōplonis: vñ de facili tale mēbrū est aptū in aliā cadere egritudinem. Ipsi enim nerui cū in eis accidit aliqua egritudo vtplurimū egēt ꝑseruatione cum curatione ꝑmixta vltra alia membra ne ad deterius ruant ꝑp ipsoꝝ modū substāie diuersificatū ab alijs. Sunt enim qñqꝫ egritudines seu dispositiones neruoꝝ vel accidentia neruoꝝ ⁊ vltra ista dolor acutissimus sepe venit eis: quorum cura cum eisdem remedijs perficit̃ ⁊ complet̃. Est enim stupor idest obdormitatio mēbri spasmus ⁊ tetan⁹ tremor paralesis.i. mollificatio mēbri ⁊ saltus q est idem ꝙ iectigatio mēbri: hec enim accidentia seu egritudines numerate principalr̃ curant̃. ⁊ primo cū remedijs appositis parti posteriori cerebri seu capitis nā ab ipsa parti posteriori mediāte nucha originē hn̄t descendendo ꝑ spōdiles triginta ⁊ vnum paria neruoꝝ: a qbus ꝓcedit sensus ⁊ motus in toto corpe qr ꝑ ipsos portat̃ spēs sensibilis ⁊ motiu⁹ ad mēbra: ⁊ sic ēt in corpore nostro sunt triginta vnū paria spondilium originem hn̄tium a pte superiori colli ⁊ descēdendo vsqꝫ ad caudā: septē aūt alia paria neruoꝝ originē hn̄t a parte anteriori cerebri versus faciem portantia similiter in ptibus illis eundē spēz sensibilē ⁊ motiuū. Perficit̃ g̃ cura palesis seu mollificationis alicuius ꝑticularis mēbri seu medietas corporis vel totius pmo cum regimine cibi ⁊ potus: dꝫ enim dieta in talibus in pn̄cipio esse tenuis cōstante virtute vsqꝫ ad aliquos dies. ⁊ sint cibi tendētes ad calidum ⁊ ad siccum potius q̄ȝ ad frigidū ⁊ humiduȝ nisi febris ꝓhibeat eos ⁊ in processu cure assata pot⁹ q̄ȝ elissa ꝯueniūt eis si ab ipsis digerunt̃. a vino tñ ꝓhibeant̃ oino vsqꝫ ad septem dies vel pl̃. scilicet vsqꝫ ad qndecim dies si possibile est ꝙ īfirmus assentiat ⁊ loco eius bibat aquā cum melle decoctā q̄ sic dꝫ preparari. ℞. aque fontis seu putei boni ⁊ electi pteȝ. xij. vel. xiij. vt. ℥. xij. mellis electi ptem. i. vt. ℥. i. decoquant̃ adinuicē in olla noua vitreata cōtinue spumaȝ abijciendo ab eis: ⁊ fit decoctio lenis facta ad prunas absqꝫ fumo vel igne vsqꝫ ad cōsumptionē quarte partis vel circa. deīde colet̃ ⁊ vsui ꝑparet̃ loco potus cū expedit. Si aūt patiēs a vino abstinere nō possit sit vinum puū atqꝫ limphatū cū aqua p̄dicta: ⁊ sic in hoc casu non ꝓhibet̃ vinum granatoꝝ oino dūmodo non sit acetosuȝ. In declinatione aūt paralesis ac ēt aliarum egritudinum neruoꝝ vinū magnum ⁊ potēs est laudabile ⁊ ꝯueniens moderate sumptū ⁊ non in quātitate superflua ⁊ in tpe intermedio iam transacto principio. vinum mediocre est illud quod conuenit limphatum cum aq̄ in qua prius decoquant̃ folia saluie leui bulitione nō multa ⁊ manus ēt cum ipsa abluant̃. ¶ Et hic notetis ꝙ saluia ac ēt herba rua ſm oēm moduȝ administrationis ipsaꝝ pre oibus alijs plantis ⁊ herbis summe ꝯueniunt oibus egritudinibus frigidis neruoꝝ ⁊ cerebri. Aer etiā in istis passionib⁹ pꝫ vt rectificet̃ ipm̄ calefaciēdo ⁊ exiccando cū suffumigijs calidis ⁊ siccis: vt cū thure vl̃ musco: gariofilis ⁊ ligno aloes granis iuniperi ⁊ sil̄ib⁹ istis expādēdo ēt ꝑ camerā ramos ⁊ frondes lauri iuniperi saluie rorismarini basiliconis pini serpilij. ⁊ a frigido aere ⁊ ab humido ꝑseruent̃ oino tenendo semꝑ in camera tpibus frigidis prunas accensas ⁊ odoriferas: vel fiat in camera ignis cū iunipero vel sarmētis: ⁊ nō festinet̃ in predictis passionibus a pn̄cipio vsqꝫ ad finē dies ad minus cū clisteribus acutis ⁊ fortibus: nec ēt cū medicinis euacuātibus fortiter exsoluendo ne fiat agitatio in mā ⁊ cōmotio magna. ipsa enim mā est cruda ⁊ indigesta inepta ꝓculdubio euacuationi a quocūqꝫ fortiter exsoluēte idustias. n. dat digestioni eius cū egritudo fit cronica: ⁊ eius mā vt plurimū imobilis ⁊ quieta: qd̄ nō sic cōuenit in apoplexia: ⁊ sil̄ibus passionibus ei. Debēt ergo in passioib⁹ istis in pn̄cipio fieri clisteria leuia ne feces in itestinis remaneāt vel lenitiuum ex sola cassia fistula possumus exhibere ⁊ subsequēter cū syrupis cōuenientibus incipe vt talis mā digerat̃: sic cuȝ syrupo de sticados ⁊ melle ro. collato limphato in primis cū aqua feni. ⁊ subsequenter est ꝓcedendū cū oximelle cōposito: imo ēt in ꝓcessu: ⁊ cū egritudo declinat qñqꝫ ꝓcedimus cū oximelle squilliti co limphato cū aqua sansuci seu saluie vel rue vel cū aq̄ de sticados: que oibus passioibus neruoꝝ ē vtilis ⁊ cōueniēs. sicut ēt qñqꝫ ꝓcedimus cū p̄dicti syrupi attēdiāt infirmos cū decoctiōe qnqꝫ radicū ⁊ ciceribus rubris addito sticados: sil̄r ēt cū apparet digestio in mā ē incipiēdū cū solutiuis: ꝑmo cū debilioribus vt cū pillulis cocijs aut de yerapigra maiori quarū dosis est vt dictū est vsqꝫ ad. ʒ. i. ⁊ in corꝑibus fortioribus ē vsqꝫ ad. ℈. iiij. cū dimidio. Et si pillulas deglutire nō pñt hāc potionē assumāt digesta mā. ℞. pulpe cassie. ℥. i. electuarij indi minoris vsqꝫ ad. ʒ. ij. agarici infusi in oximelle simplici vel cōposito. ʒ. i. masticis salisgēme añ. ℈. i. distēperent̃ cū decoctione cōi cum additione sansuci: ac ēt sticados sicut ꝯuenit in passionib⁹ capitis ⁊ neruoꝝ: ⁊ si sola pulpa cassie assumitur vsqꝫ ad. ℥ i. ⁊ turbith electi in substātia vsqꝫ ad. ʒ. i. ⁊ ȝinȝiberis. ʒ. ß. ⁊ distēperent̃ cū supradicta decoctiōe cōi cū additione p̄dicta. ⁊ additio ēt dicte decoctiōis vsqꝫ ad ʒ. i. agarici erit sil̄r cōferēs digesta mā: ⁊ in ꝓcessu cure iterādo supradictos syrupos ⁊ alia medicamia digestiua intermediādo tñ tp̄s qd̄ sit ꝯgruū ⁊ ꝯueniens vt nā quiescat ⁊ vires resumat laudant̃ pillule fetide quaꝝ dosis ē vsqꝫ ad. ʒ. i. vel electuariū quod dicit̃ yeralogodiō: cuius dosis ē vsqꝫ ad. ʒ. iij. ⁊ in qbusdā corꝑibus vsqꝫ ad. ʒ. v. ipsum assumēdo cū modo ⁊ ordine supradicto in cura epilensie. Medicamen ēt de turbith positū in summula nostra in cura flegmatice febris ēt est ꝯueniens ad euacuādū mām flegmaticam ꝯtentā in neruis: ipsa tñ prius digesta ⁊ ꝑparata nō aliter vt est expediēs regulariter ante exhibitionē cuiuscūqꝫ pharmaci solutiui. Et agaric⁹ etiā ꝑ se solū infusus in oximelle predicto cū mastice ⁊ salgema sumēdo de ipso vsqꝫ ad. ʒ. iij. solū tñ accipiēdo ifusionē ipsius cū aliquali ipsius exꝑssione simil̄r ꝯfert: immo plus alijs medicinis: nā agaric⁹ summe neruis appropriatur ad euacuandū mām ꝯtentam in eis: ac ēt ipsos ꝯfortat ⁊ calefacit: sed vtplurimū ei vomitū ꝓuocat ⁊ iducit In substātia aūt agaricus rarissime exhibet̃ tñ. ʒ. i. ipsius in substantia: ⁊ in puluere posset cōmode exhiberi cū mastice ⁊ salgēma: ⁊ cū vino limphato vel cū supradicta decoctione cōi: sed tutius est ⁊ melius vt in infusiōe sumat̃ ⁊ nō in substantia ꝑ se solū. Si quis aūt vellet posset. ʒ. ℥. cassie cū ipso admiscere ⁊ ipm̄ assumere. talis aūt medicina vtplurimū vomitū ꝓuocaret: sed vomitus in paralesi ac ēt in alijs passiōibus neruoꝝ supradictis est iuuatiu⁹. ⁊ iō in oī tpe maxime stante replōne flātis in stomacho: imo ēt ꝓcurādus in casu p̄dicto cū his q̄ dicent̃ in cura flegmatice feb. si alr̃ hēri nō posset: ⁊ post pharmaca supradicta: ac ēt añ obseruent̃ oēs canones multotiēs dicti q obseruari debent cū assumit̃ aliquod pharmacū solutiuum. ¶ Fricatiōes insuꝑ ⁊ vētose sil̄r posite iuxta nuchā añ oēm cibū paleticis ꝯferūt: ⁊ pāni calidi pluries iterati ad mēbrū mollificatū ꝯueniūt: ⁊ marie suffumigati cū thure atqꝫ nigella. ¶ Sacellationes insuꝑ q̄ conueniunt in subet ēt ꝯueniunt in cura paralesis ⁊ aliaꝝ egritudinū fridaꝝ neruoꝝ ⁊ sternutatoria ⁊ capipurgia ⁊ gargaris-

mata ibidem posita similiter conferunt euacuatione pre/
missa non aliter. Et de his omnibus dictum est ad plenū
in cura subet: ꝛ masticare cubebas ꝛ ipsas in ore tene//
re vel semen stafisagrie seu piper nigrum seu masticē seu
nucēmus. in frustra diuisam: ꝛ quandoqꝫ radicem piretri
seu cortices radicum caparis ieiuno stomacho de his q̄
summe conueniunt in cura paralesis ac etiaꝫ in cura alia
rum egritudinum frigidarū neruorum nuche ꝛ cerebri.
Hec enim masticatoria oēm mām flaticā deponūt a capi
te: ꝛ odorare aquā vite ꝑmixtā cum nucemuscata pulue/
rizata ꝛ modico cinamomi: ꝛ cū ipsa ēt i oi mane fricare
caput super cōmissura coronali: ac ēt sup cullū ꝛ nuchaꝫ
est de his q̄ maximū afferūt iuuamētū in cura: imo ēt de
eadē aq̄: sed collata tribus dieb⁹ assumere vsqꝫ ad. ʒ. vj.
ꝓ q̄libet vice ē ēt de his q̄ sūme ꝯueniūt. Et si in cerebro
superflua abūdat humiditas hac egritudine ꝓcedēte nō ꝓ
hibet sed ꝯuenit. Cauteriū actuale factū super ꝑdicta cō
missura coronali vsqꝫ ad gingiuā matrē ad q̄titatem vni
us quaterni vel modicū: plus ēt in rotūda figura aut cū
potētiali cauterio ꝑparato ex calce viua ꝛ sapone pāno/
noꝝ sup q̄ pte cauterizata sic statim butiꝝ: vel porci pin/
guedo ponat: donec escara cadat: ꝛ cōplete egrediat. De
mū vlc⁹ qd̄ derelinqt ꝑ lōga tpa teneat apertū vt exinde
mā possit cōmode exalare: ꝛ diuerti a cerebro ꝛ a nucha
ꝛ cauteriū taliter factū est ēt cōueniens catarrosis: ꝛ his
in quoꝝ cerebro multa mā est abundās: sed vsus caute/
rij nec in catarro: nec in paralesi est ꝯueniens nisi cū alia
remedia supradicta nō ꝯferūt. Et electuariū qd̄ di pliri
sarcoticon cū musco ꝛ sine musco sepe in hora retentum:
ac ēt comestū ieiuno stōacho de mane ad quantitatē vni
us nucis ꝓ q̄libet vice summe ꝯueniūt in hac cura etiā in
ꝑncipio passiōis ꝛ sili mō dyacohorus qd̄ est eliium vsitatū
est ꝯueniēs maxie cū egritudo iā aliq̄ tpa ꝑtrāsiuit conti
nuādo assumptionē ipsi⁹ de mane vacuo stō pluribus: ꝛ
plurib⁹ dieb⁹ ad q̄titatē vnius castanee ꝓ q̄libet vice: ꝛ
ꝯfectio anacardina silr̄ qn̄qꝫ ꝯfert: sed pua q̄titas sufficit
ei⁹ ad tenēdū in ore: nec ē ꝯueniēs ipaꝫ ꝯtinuare ꝑꝑ eius
caliditatē supfluā ꝛ acutā. ꝛ tyriaca antiq̄ cōuenit ēt in dosi
cōueniēti. s. a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ʒ. ij. ꝛ a ꝑncipio paralesis possu
mus ꝛ debem⁹ collū totū inūgere ab origine nuche vsqꝫ
ad duodecimā spōdilā. ꝛ ꝑmo cū oleo camomelino aliq
bus dieb⁹ ꝑmixto cū oleo liliaceo ꝛ post aliquot dies cū
solo costino vel cū solo oleo rutaceo: sed in ꝓcessu pl⁹ cō
uenit oleū de castoreo aut laurinū cuꝫ vulpino ꝑmixtū: ꝛ
cū adhuc pl⁹ egritudo ꝓcedit olm̄ de euforbio efficaci⁹
opabit ꝑmixtū cū pinguedie pulli ꝛ anatꝭ ꝛ modico cere.
ꝛ si talis inunctio vel quecūqꝫ alia de ꝑdictis extēdat. ꝛ
fiat vltra loca ꝑdicta ēt versus mēbrum paraleticū vtili/
tatē affert aliqualē: sed ꝑncipalis vtilitas sequitur soluꝫ
ex vnctione facta ad collū ꝛ spōdiles. vbi est origo neruo
rū: ꝛ vltra ꝑdictas inūctiōes que ꝑ lōgitudinē tpis i hac
egritudine. ꝛ silibus pn̄t ꝛ dn̄t a medico variari ꝛ inno/
uari vt mēbꝝ assuefiat ad illas. ¶ Est ēt ꝛ alia inūctio ꝑ
oib⁹ alijs supradictis vtilis: ꝛ iuuatiua solū ad spōdiles:
ꝛ nuchā mane ꝛ sero administrata. ℞. olei vulpini ruta/
cei ꝛ laurini an̄. ℥. i. succi rute ꝛ calamēti pinguedis ana
tis ꝛ galline ysopi hūide an̄. ℥. ß. bdelij armoniaci molli/
ficatoꝝ in aceto castorei an̄. ʒ. i. ß. euforbij. ʒ. i. fiat vnguē/
tū cū modico cere. ꝛ administretur vt dcm̄ est sub actua/
li caliditate. ꝛ hoc idem vnguētū est summe iuuatiuū. ꝛ cō
ferēs oib⁹ passionib⁹ neruoꝝ frigidis: ac ēt sciatice pas/
sioni cū ꝯsus declinationē ꝑuenerit ꝑmissis plurib⁹ eua/
cuationib⁹ vt expedit in q̄libet egritudine a mā penden/
te. ꝛ vltra ꝑdicta cū egritudo ad augmētū deuenerit seu
statū vel inceperit declinare clysteria tūc acuta ꝛ suppo/
sitoria ēt ꝯueniūt q̄ dicta sunt in cura subet incipiēdo sꝑ
cū minus acutis ꝛ ꝯueniūt ēt patientibus paralesim sic⁹

sicce comeste ꝛ pinee mūde ꝛ vue passe. imo pl⁹ alijs cō
fectionib⁹ eis ꝯuenit pinochatū ꝛ pectinatio capitis: silr̄
ꝯfert ac ēt laudat cū ad declinationē deueniunt. Fricatio
ꝑtis posterioris colli ꝛ nuche facta cū cepe lilij: vl' cū alia
re rubificāte imo ēt vesicāte. de q̄bus dictū est supra silr̄
ꝯfert ꝛ balneū furfureū sicut balneū de petriolo seu san/
cti Philippi de senis vl' de volaterris istis oibus passio/
nib⁹ frigidis ꝛ maxime paralesi sūme ꝯueniūt. ꝛ aer ter/
maꝝ ꝛ stuffa facta cū herbis calis. de quib⁹ dictū est su/
pra ēt afferūt iuuamētū. ꝛ maxime cum egritudo incipit
declinare ꝛ mel comestū ꝭm oēm aliū modū administra
tionis ipsius est cōueniens passionib⁹ istis. ꝛ si febris cō
iūgit cū ꝑalesi. vl' cū alijs egritudibus neruoꝝ de q̄b⁹ di
ctuꝫ est in ꝑncipio clarificatiōis si feb. fit acuta ꝛ intēsiua
a calis supradictis abstineat dio: ꝛ febri intēdat cū frigi
dis remittētib⁹ eā vt dicem⁹ i sūmula nr̄a febriū ꝑmiscē
do ēt q̄ ꝑalesi ꝯueniūt: ne ei⁹ cura dimittat in totū. ꝛ hac
via ꝓsequēdo a ꝑn° ꝑalesis vsqꝫ ad fineꝫ si deo placuerit
ꝑficit cura. ¶ Vlteri⁹ itelligēdū ꝙ Rasis mlt̄um laudat
olm̄ costinū inter cetera olea in nono Almāso. caplo de
paralesi volēs ꝙ mēbra ꝑaletica vngi dn̄t oleo costino. ꝛ
rō dicti sui est: q2 illud olm̄ calefacit ꝛ desiccat membra
ꝛ ꝯsumit mām flaticam imbibitam in porositatib⁹ mem
broꝝ seu neruoꝝ: ꝛ remouet malam complonem fridaꝫ
ꝛ hūidā q̄ est in dictis mēbris. ¶ Vlterius est intelligen
dū ꝙ ad idē singulr̄ ꝯfert tale vnguētū magistrale. ℞. ra
dicū achori: radicū lilij costi an̄. ℥. ß. piperis piretri eufor
bij castorei an̄. ʒ. ij. saluie sicce. ʒ. iij. sticados arabici. ʒ. i.
ß. spice nardi squināti an̄. ʒ. i. succi herbe paralesis fctā re
sidētia. ℥. i. olei de nuce indica olei de narcisco an̄. ℥. iij. vi
ni odori. ℥. iij. puluerizent pulerizāda ꝯquassēt ꝯquas/
sanda: buliant simul sup cineres vsqꝫ ad ꝯsuptiōem vini
postea collent ꝛ collature addat cere qd̄ sufficit ꝛ fiat vn
guentū molle. ¶ Vlterius itelligēdū ꝙ loco olei vel vn/
guēti cōpetit talis ablutio. ℞. saluie sicce. M. iij. ꝯquas/
sent ꝛ buliant in lib. aq̄ pluuialis vsqꝫ quo redeat ad du
as lib. ꝛ in fine decoctionis buliant in ea duab⁹ ebulitio
nib⁹ floꝝ sticados. ℥. i. ß. collent ꝛ collature addat aque
marine si hr̄i lib. i. vel aque decocte cuꝫ sale loco ei⁹ lib. i.
vini albi odoriferi lib. ß. mellis electi. ℥. iij. Ecce ista ē bo
na ablutio membri. Ad idem valet ablutio membri pa/
raletici cum aqua ardenti solum vel mixta cum medieta
te vini albi odoriferi: ꝛ hoc exptus sum: ꝛ in ꝑalesi ꝛ i do
loribus neruoꝝ: premissa tamē euacuatione debita. Ad
idem valet aqua roris marini sublimata seu distillata.
¶ Vlterius intelligendum ꝙ mēbra que debēt inūgi vl'
emplari in ꝑalesi sunt duo. s. membrum paraleticū: ꝛ mē
brū a quo oriunt nerui: ꝛ ꝑncipalr̄ ad illud intendimus
verbi gratia si in pede fit paralesis dꝫ inungi pes: ꝛ cū h
spina dorsi q̄tum ad partem inferiorem iuxta anū: q2 ab
ista oriunt nerui venientes ad pedes: silr̄ si manus fit pa
raletica dꝫ inungi manus ꝛ tota spina colli: q2 ab illa ori
untur nerui euntes ad manū: ꝛ hoc vult Auicē. scd̄a sen
tertij. ꝛ Gal. ꝑmo de interiorib⁹. vbi Gal. recitat de illo
q cecidit de mulla: ꝛ medici apponebāt medicinas sup ꝑ
tē paraleticā: ꝛ nō ꝓficiebant notablr̄. ꝛ ipse Gal. posuit
medicinas sup originē neruoꝝ ꝛ patiēs curat⁹ fuit. ¶ Vl
terius notādū ꝙ talia vnguēta ꝛ vnctiones de q̄b⁹ late
dixim⁹ pn̄t approximari duplr̄. ꝑmo cū balneo seu stuf/
fa scd̄o sine balneo. si sine balneo debent approximari fa
cta prius purgatione vniuersali: ꝛ ideo errant vulgares
cōiter qui quādo veniunt ad infirmum ponūt aliqua rē
media ꝑticularia super membrum nō precedēte euacua
tione. scd̄o possunt approximari post balneū seu stuffaꝫ: ꝛ
ꝛ est melius premissa tali euacuatione vniuersali: q2 vn/
ctiones meli⁹ penetrant ꝑmissa stuffa vel balneo. ¶ Vl/
terius notan dum: ꝙ balneum competens in paralesi est

duplex.s.naturale ⁊ artificiale:naturale est balneū aque
salse vel sulfuree sicut balneuȝ petrioli vel balneū sancti
Philippi de Senis vel balneum de vulterinis.artificia
le est duplex.vnum quod fit cum herbis positis superiꝰ.
In secundo quoddam cooperiendo balneum ⁊ recipien
do solum fimum.Aliud est balneum speciale competēs
in paralesi solum vt.℞.aque decoctionis vulpis integre
cum pelle cocta fiat balneum:premissa tamen euacuatio/
ne corporis debita vt sepe dictum est: qꝛ aliter balneum
posset esse cā dissolutionis maioris materie q̄ȝ resolutio/
nis eiusdem.⁊ ex consequenti multos plus esset eius no
cumentum q̄ȝ iuuamentum.¶Ulterius notandū ꝙ ven
tose sine scarificatione cum stricto orificio apposite super
caput seu origines neruorum multum iuuant.ratio quia
calefaciunt ⁊ exiccant.ideo ⁊c̄.Similiter fricationes fa/
cte in eisdē locis cum sale vel semine vrtice vel sinapi:⁊ ēt
sine eis multum conferunt propter eandem causam:⁊ to
tum hoc fieri debet post eūationes ⁊ non aliter.¶Ulte/
rius notandum ꝙ confectio anacardina:quaȝ ponit Ra
sis multum conferre videtur in cura paralesis eo quod
inducendo se.⁊ prouocando sudorem consumit materiā
flegmaticam ⁊ remouet malam complexionem frigidaȝ
⁊ humidam inductam in paralesi:⁊ cum hoc confortat
neruos propter castoreum:⁊ quedam alia ingredientia
eius compositionē neruos confortantia non debet admi
nistrari in paralesi propter nimiam fortitudinem virtutꝫ
eius nisi precedant alia electuaria magis domestica: de
quorum numero est hoc electuarium:quo communiter
vtebat̄ Girardus de solo:cuiuȝ descriptio est ista.℞.pul
ueris specierꝫ plirisarcoticō sine musco.ʒ.s.iterioris cin/
namomi electi.ʒ.i.ligni al'.storacis liquide calamite nu/
cismuscate cubebe an̄.gra.v.macis grane tictorꝫ an̄.℈.i.
semis anisi seminis feniculi coriandri p̄parati an̄.ʒ.s.cō/
serue achori.ʒ.s.corticū citri ꝯditorꝫ.ʒ.iij.ꝯserue anthos
ꝯserue sticados arabici an̄.ʒ.ij.aque saluie aque yue aq̄
ro.an̄.q.s.panis çuchari albi.q.s.fiat electuarium.Et si/
quis voluerit fieri pōt in forma confectionis in bolis de
quo sumat an̄.ʒ.ij.vsq̄ȝ ad.ʒ.s.ꝑ singula vice de mane sto
macho vacuo per duas horas vel tres an̄ cibū.¶Ulte/
rius intelligendū ꝙ vt dicit Rasis cap'lo allegato qn̄ pa
ralesis fit paulatim ex casu vel ꝑcussione p̄missa floboto
mia in loco ꝑcussionis poni dȝ hoc empl'm.℞.farine fe/
nugreci bdelij armōiaci an̄.ʒ.i.piperis albi semis rafi.i.
pentadactili an̄.ʒ.ij.assungie anatis.ʒ.s.olei yrini vel de
lilio.ʒ.ij.pulueriçāda pulueriçentur:⁊ liquefienda lique
fiant ⁊ omnia misceantur ⁊ fiat empl'm qđ apponat̄ suꝑ
pannum ⁊ ponatur super locum percussum.¶Ad ideȝ
valet in isto casu ħ aliud empl'm.℞.myrrhe oppopona/
ci an̄.ʒ.v.castorei.ʒ.iij.euforbij.ʒ.ij.olei de lilio olei de
narcisco an̄.ʒ.ij.cere.ʒ.v.pulueriçāda pulueriçent̄ liq̄fiē
da liq̄fiāt misce ⁊ ponat̄ supra pannū ⁊ locum ꝑcussum.
¶Ulterius notandū ꝙ in palesi ex casu vel ꝑcussione p̄
missa flobotomia ex vena cōi aliud est ponendum super
locum percussum:⁊ aliud in parte superiori iuxta neruū
ꝑcussum suꝑ locū est ponendū qđ dictuȝ fuit:sed in parte
superiori debent poni repercussiua.⁊ si mā fluēs sit cal'a
ponēda sunt stiptica frigida q̄lia sūt mumia bolū arme
num sumach an̄.ʒ.ij.cum oleo mirtino fiat empl'm ⁊ ap/
plicet̄.Si v̄o mā fluēs sit frigida ponant̄ stiptica calida:
qualia sunt mastix olibanum nux cupressi ⁊ incorporen/
tur cū vino stiptico.¶Ulteriꝰ intelligēdum ꝙ in cōq̄ssa
tione que apparet in toto corpore:valet induere pellem
ouis calidam recēter excoriatā:vnde dicit Girardꝰ de so
lo recolo ꝙ habebā vnū vicinū totum conquassatum ⁊
debilē:⁊ nō poterat flobotomari:qꝛ senex erat annorꝫ se
ptuaginta:⁊ feci ꝙ hēret pellē mūtonis ⁊ iduit eā ⁊ fuit
curatus in crastinū.¶Dubiū occurrit.s.vtrū in palesi sit

incipiendū cum fortibus medicinis:quod sic videtur ꝑ
Rasim qui incipit curam cum pillulis fetidis.Scđo in
apostemate vbi timemus suffocationē incipimus in pn/
cipio a fortibus:ergo in paralesi:tenet ꝯn̄a:qꝛ aliqua pa
ralesis pōt suffocare per priuationem motꝰ lacertorꝫ pe
ctoris ⁊ dyafragmatis.¶In oppositū est Mesue in ca/
pitulo đ palesi.auctoritate Galieni.¶Scđo ꝑ Aui.scđa
fen tertij cap'lo de paralesi.¶Dicendū p̄mo ꝙ regulari
ter in palesi ⁊ silibus egritudinibus neruorꝫ non est festi
nandum cum fortibus medicinis a pncipio.rō qꝛ talia
agitāt ⁊ cōmouent mām ⁊ non euacuant eam ⁊ deiciunt
virtutē:si sint medicine euacuatiue non inueniētes mām
aptam ⁊ obediētem euacuationi.¶Scđo dicendum ꝙ
coacte vbi paralesis vel spasmus minaret̄ subitā morteȝ
pp nocumentum membrorꝫ anhelitus possemus incipe/
re a fortibus.¶Ad rōnes in oppositum:⁊ ad p̄mā dōm
ꝙ Rasis intelligit p̄missis medicinis leuibus:qꝛ illud ꝙ
dicit Rasis est p̄nm cure fortis.¶Ad scđam dicit̄ ꝙ pro
bat fm dictum.¶Scđo occurrit dubium cuius lateris
palesis ē difficilioris cure an dextri:an sinistri ⁊ argr̄ p̄ ꝙ
dextri:qꝛ paralesis dextri lateris fit a fortiori cā.ergo ⁊c̄.
tenet ꝯn̄a per Hypp.illo aforismo scđe particule in mor
bis minus periclitant̄.⁊c̄.antecedēs probat̄:qꝛ latꝰ dex
trum est calidius sinistro:sed palesis fit a mā frida ió ⁊c̄.
¶Scđo sic ꝑ palesiȝ dextri lateris magis debilitat̄ fons
caloris ⁊ nutrimenti.s.epar quod situatur in latere dex/
tro.¶Tertio qꝛ palesis dextri lateris colligit amplioré
materiā ex eō qꝛ pars dextra est rarior amplioré suscipi/
ens mām.¶In oppositū arguit̄ p̄ sic.In latere sinistro ē
virtus debilis:igit̄ paralesis sinistri lateris est difficilio/
ris cure.tenet ꝯn̄a:qꝛ curans p̄ncipal'r est virtus ⁊ ante/
cedens pȝ de se.¶Scđo:tremor lateris sinistri est diffici
lioris cure.ergo ⁊c̄.an̄cedens est Aui.scđa fen tertij capi
tulo de tremore.ꝯn̄a tenet a sili.¶Tertio siatica:⁊ simi/
liter podagra lateris sinistri est difficilioris cure.ḡ ⁊c̄.an
tecedens est Aui.xxij.fen tertij.tenet ꝯn̄a a sili.¶Rūdet̄
premittēdo ꝙ dupl'r dici pōt aliqs lapsus silis v̄tual'r:qꝛ
ꝓportionalis.⁊ sil'r econtra dici pōt aliquis lapsus ꝯriꝰ
seu dissimilis p̄mo formal'r.scđo dici pōt dissimilis v̄tua
liter:qꝛ.s.ē disproportionalis:exēpli gratia lapsus ad sic
cum est neruo silis formal'r ex eo qꝛ neruuȝ nāliter est cō
plexionis sicce:⁊ lapsus ad humidum est neruo ꝯriꝰ seu
dissimilis formal'r:sed tn̄ lapsus ad humidū ē neruo silis
virtual'r.i.ꝓportionalis ⁊ ecōtra lapsus ad siccū est ner
uo disproportionalis.Est vlterius p̄mittēdū ꝙ ꝑ lapsuȝ
similem absolute prolatū non debemꝰ intelligere precise
similem formal'r vt est calidus calido corpori ⁊ frigidus
frido:sed intelligere debemus lapsum ꝓportionalē:⁊ est
lapsus ꝓportionalis in quē promptum est corpꝰ labi fa
cil'r siue hoc sit merito etatis siue cōpl'onis siue cōpōnis
aut tp̄is anni:⁊ sic de alijs.Ecōtra v̄o ꝑ ꝯtrariū intellige
re debemus disproportiōalem.s.in quē corpuȝ promptū
uō est faciliter cadere.Tertio p̄mittendū ꝙ latꝰ dextruȝ
magis ⁊ facilius paraleticat̄ q̄ȝ sinistrum pp duas cās.p̄
mo qꝛ latꝰ dextruȝ rarius calidius est sinistro.scđo qꝛ in
appoplesia mā magis colligit̄ in latere sinistro pp eiꝰ de/
bilitatē:⁊ sui caloris paucitatem maiorē q̄ȝ in dextro ce/
rebri:vn̄ nā tentante mām oppilantem expellere inuenit
vias angustas in latere sinistro.⁊ ipsum latus sinistrum
multū obsessum mā oppilāte:⁊ iam plenū:quare nō pōt
materias bene per illud latus expellere.Ecōtra v̄o i dex
tro latere est vacuitas raritas ⁊ caliditas iuuāȝ ad attra
ctionē:quare ⁊c̄.Istis p̄missis dōȝ est ꝙ paralesiȝ sinistri
est difficilioris cure q̄ȝ dextri pp rōnes assignataȝ post op
positum.¶Ad rōnes adductas ante oppositū.Ad pri
mā cū dr̄:paralesis dextri lateris fit a fortiori cā:ḡ ⁊c̄.ne
gatur argumētū.nā latus dextrū facilius cadit in para/

lesim q̃ȝ latus sinistrū. vt pȝ ex tertio premisso. ⁊ sic palē
sis est magis proportiōalis lateri dextro q̃ȝ sinistro: lȝ sit
siliis sosalr̄ eidē lateri dextro: ⁊ p ɔñs paralesis dextri la
teris est facilior corpori: ⁊ ex cōsequēti faciliori seu debi/
liori cā fieri pōt q̃ȝ paralesis sinistri lateris. ℭ Ad secun/
dam dicitur negando ꝙ per paralesim dextri lateris ma
gis debilitetur fons caloris: non enim epar est fons calo
ris: sed potius cor. ℭ Ad aliam rationem respondet ne
gando ꝙ lȝ dextrum latus sit rarius: est tamē multo for/
tioris virtutis ⁊ calidius latere sinistro.

ℭ De spasmo ⁊ tethano ⁊ cuçez. Cap. xxxj.

Spasmus ē egritudo neruosa ɔhēs. neruos
⁊ lacertos versus suū p̃n̄m cū ablatiōe mot⁹
qñ ē in scō eē. vl' sic vt scribit ab Aui. 2ª fen
caplo ō spasmo. ℭ Spasm⁹ ē egritudo ner
uosa q̃ mouet lacerti ad p̃n̄ sua: ⁊ iobediē/
tes sūt i dilatatiōe lacerti eoꝝ. Est āt hō spasm⁹ duplex. s.
pportionat⁹ ⁊ nō pportionat⁹ ad māȝ. Spasm⁹ pportio
nat⁹ ad mām ē spasm⁹ ɔñs māe supabūdātiā vl' defectū
in neruo. ⁊ h̄ ē duplex. s. de replōne ⁊ inanitiōe: exēplum
p̃mi vt ɔ̃ctio mēbri ɔñs replōnem neruoꝝ ex mā flatica
grossa. exēplū scdi vt ɔ̃ctio mēbri ɔñs exiccationē neruo
rum. ℭ Spasm⁹ v̄o nō pportionat⁹ ad mām ē spasmus
ɔñs dolorē aut nocumētum cerebri q̃re ɔ̃bit cerebꝝ idua/
ro ꝙ iste spasm⁹ nō fit pp replōnē neruorūȝ nec pp abūdātiā
seu defectū vl' ɔsūptionē hūiditatū nāliū ⁊ substātificaꝝ
ipsoꝝ neruoꝝ. Fit ēt qñq; spasm⁹ a vētositate grossa iflati
ua dilatāte neruos ⁊ lacertos. ⁊ h̄ spasm⁹ appellat cuçez
⁊ vocat a laycis in nr̄o ydiomate grāfius. Cuçez ēt nō est
nisi spasm⁹ pticularis cātus ex vētositate grossa i mēbris
pticularib⁹ vtplm̄ vt in plībus: aut in oculo: aut i palpe
bra ⁊c. ⁊ hec ē distictio spasmi penes cām. ℭ Distinguit
ēt alr̄ spasm⁹ penes figurā: ⁊ sic est triplex vn⁹ ē i q̄ nerui
ɔ̃būt v̄sus ptē domesticā vel aīriorē tm̄. ⁊ ē qñ nocumē/
tū ē in musculis aīriorib⁹. ita ꝙ mēbrū efficit iflexibile
ad ptē siluestrē ⁊ vocat ycon⁹ seu pston⁹. Scōs ē qñ ɔ̃/
būt nerui v̄sus ptē posteriorē ⁊ siluestrē tm̄. ⁊ ē qñ nocu
mētū est in neruis ⁊ lacertꝭ ptis posterioris seu siluestris
tm̄. ita ꝙ mēbꝝ efficit inflexibile ad ptē domesticaȝ ⁊ ap
pellat epistonus. Tertius est in q̄ nerui ɔ̃hunt ex vtraq;
parte: vt qñ equalr̄ ɔ̃hūtur aut tenduntur nerui ⁊ lacer/
ti anteriores ⁊ posteriores: ⁊ tūc membrū stat rectū seu
tensum: ⁊ appellatur tethanus quasi totum tenēs. ℭ Cō
trahit ergo mēbrū qñq; anterius tm̄: qñq; posteri⁹ tātū:
⁊ qñq; vtroq; mō ⁊ scōm hoc vocat pprijs noibus. p̃mo
pston⁹. scdo epistonus. ⁊ tertio tethanus. ⁊ ex eisdē cau
sis tethanus fit ex qb⁹ fit spasm⁹: sed diuersificant in mō
⁊ iō de ipsis in eodē caplo ptractare volui. Sȝ tethanus
est difficilior ⁊ periculosior fortior ⁊ acutior q̃ȝ spasmus
ad vnā partē tantum: ⁊ sic dicit fieri ex mā fortiori ⁊ acu
tiori: eo ꝙ fortius ledit: ⁊ eius crisis est velocior: ⁊ ei⁹ cu
ra est difficilior. ⁊ de difficili cognoscit: q͛ figura membri
remanet in dispōne sua: hoc intellecto ꝙ iste spasmus nō
attingat caput: q͛ tunc esset epilensia quoniā epilensia ē
spasmus totius corporis. Ex qbus colligi pōt differētia
inter spasmū tethanum epilensiaȝ singultū cuçez ⁊ para
lesim: differunt enim p̃mo spasmus ⁊ tethanus: q͛ tetha
nus est q̃ȝdo lacerti anteriores ⁊ posteriores eq̃liter ten/
dunt: ita ꝙ membrū stat rectum ⁊ tensum. Sed spasmus
pprie dicit fieri solus qñ nerui seu lacerti contrahuntur
ad vnā ptem tātū. ⁊ sic membrum stat contractū. ℭ Dif/
ferūt etiam spasmus ⁊ epilensia: q͛ i epilīa est contractio
omniū neruoꝝ in spasmo solū vnius membri: q͛ spasm⁹
nō contingit vt dñt qdā ex nocumento cerebri sed nuche
⁊ scōm ꝙ fit nocumentū in alia ⁊ alia pte nuche: ita fit ɔ̃/
ctio in alio ⁊ in alio mēbro. Scdo differūt q͛ in epilēsia
lȝ fit cōtractio sicut in spasmo: postea tñ fit dilatatio ⁊ ex
tensio qñ mā est ɔsumpta: sed in spasmo nō fit extēsio nisi
fiat curatio spasmi. Tertio dfnt q͛ epilensia est egritudo
paroxismalis sed spasm⁹ non. ℭ Dfnt etiā spasm⁹ ⁊ sin/
gultus: q͛ in singultu qui est passio stomachi: q̃ȝuis p̃mo
fiat ɔ̃ctio: post statim remouet: ⁊ fit stōachi dilatatio seu
extensio pp māe expulsionem: siue illa materia sit flegma
siue ventositas aut vapor eleuatus ad os stomachi: sȝ in
spasmo nō fit dilatatio seu extensio nisi eius cura pficiat.
scdo dfnt q͛ est passio soli⁹ stomachi: sed spasmus est vel
esse potest passio pluriū mēbroꝝ. Dfnt etiā spasm⁹ ⁊ pa/
lesis q͛ i palesi est membri prolongatio ⁊ ipsius angusta
tio. in spasmo vero est abbreuiatio scōm longū ⁊ scōȝ la/
tū extensio: rō h⁹ ē q͛ mā spasmi ē grossa dilatās neruū:
⁊ per consequens abbreuiās scōȝ lōgū sed in paralesi mā
est fluida subtilis ⁊ aquosa relaxās: vñ fit plongatio mē
bri: ⁊ ipsius scōȝ latū angustatio. Est. n. palesis mollifica
tio membri: ita ꝙ manu tua poteris mēbrum paleticum
eleuare ⁊ deprimere sicut corrigiā madefactā: in spasmo
aūt nō: cū neruus sit rigidus ⁊ cōtract⁹. ℭ Differūt etiā
spasmus ⁊ tethan⁹ ex vna parte ⁊ cuçez ex alia q͛ cuçez
fit a vētositate grossa dilatāte neruos ⁊ lacertos. Spas/
mus aūt ⁊ tethanus fiūt a mā humorali: ⁊ cuçez secūdū
plurimū nō est nisi spasmus pticularis. s. aūt in crure tm̄
aut in oclo tm̄. aut in palpebra tm̄: ⁊ remouet in vna ho
ra: imo ēt in breuiori tēpore: ⁊ cum sola fricatione qñq;
recedit: nō sic aūt spasm⁹ nec tethan⁹. Solet tñ quādoq;
sumi cuçez vt idem est ꝙ spasmus vel tethanus. Alia ēt
diuisio datur de spasmo: quoniā quidā aduenit pueris: ⁊
talis spasmus de facili aduenit ⁊ de facili curatur: ⁊ qui/
dā euenit in alijs etatibus a septē annis vltra: ⁊ tunc de
difficili venit ⁊ de difficili curat. Et quidā spasmus añce
dit febrem ⁊ iste est vtplurimū de replōne. ⁊ qdā sequit
febrem: ⁊ iste vtplīmum est de inanitione. Item quidam
spasmus est cum dolore magno. ⁊ iste est qui est ex reple
tione: ⁊ quidā est vbi non est. tātus dolor sicut ille qui ē
de inanitione: nisi esset rō mordicationis ⁊ sitium sicut est
in spasmo stomachi propter cholerā prassinā: ⁊ vermes
aliqñ sunt cā spasmi ⁊ epilensie. Et est notādum ꝙ i spas/
mo possumus cōsiderare vl' malū motu contractiuū: ⁊ sic
spasmus est accidēs. vbi. s. spasmus supponat p illo mo
tu: vel possumus considerare malā figurā que cōsequit
ex tali motu vel opilatione: ⁊ sic est egritudo. vbi. s. sup/
ponat pro illa mala figura. ⁊ ideo aliqui auctores dicunt
ꝙ spasmus est accñs: ⁊ aliq ꝙ est egritudo. Est ēt aduer/
tendū ꝙ spasmus magis accidit in etate pueritie q̃ȝ in se
quentibus etatibus trib⁹ de causis. Prima cā est maior
multitudo humiditatum tunc in eis existens: vñ magis
pñt fluē ad neruos. Scda cā ē raritas ⁊ mollicies maior
neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ in eis: vñ facilius recipiunt mās. Ter
tia est malitia regiminis: vnde amplior generatur in eis
flegmatica humiditas que imbibit in neruis. ℭ Cā spas
mi de replōne est triplex scilicet primitiua antecedens ⁊
coniuncta. primitiua est res nō nāles multiplicātes hūo
rem flegmaticum in corpore humano vel etiaȝ alios hu
mores vt melācholiā vel sanguinem: lȝ vt plurimum sīa
vt cibi flegmatici potus superfluus crapula somnus sup
fluus ociū: ⁊ sic de alijs rebus non nālibus. Item nimia
caliditas dissoluens humores ⁊ ad neruos delegās: aut
nimia frigiditas cōprimēs. ℭ Cause coadiuuātes sūt cō
plexio frigida etas frigida ⁊c. Cā antecedens est humor
anteq̃ȝ faciat contractionē neruoꝝ. ⁊ est vtplm̄ flegma: ⁊
quādoq; est sanguinea mā: ⁊ qñq; melancholica. Causa
cōiuncta sunt illimet humores imbibiti in porositatibus
neruoꝝ qñ actu faciūt ɔ̃ctionē neruoꝝ aut apa. Cā spas
mi de inanitiōe ē triplex. s. p̃mitiua añcedens ⁊ ɔiūcta. p̃
mitiua est sicut res extrinseca inaniēs ⁊ ɔsumēs hūidita
tes nāles ⁊ substātificas nr̄i corporis sicut vigilie supflue

ira tristitia angustia cibi exiccatiui ⁊ nimia aeris siccitas
⁊ labores supflui corpei aut coitus supfluus aut neruoꝝ
incisio ⁊ fissa. Cā aūs est mala ꝯplo sicca ꝯsumēs ⁊ aresa
ciēs: vel calida ⁊ sicca: aut febris incisiua sic̄ causon: aut
fluxꝰ vētris nimiꝰ: aut fluxꝰ sanguis nimiꝰ vn̄cūꝗ fluat
aut stilla. Cā ꝯiūcta ē maxia siccitas actu inducēs ꝯctio/
nē in neruis: vt pꝫ in corrigia posita iux̄ ignē aut solem.
¶ Signa. qn̄ vides aliqđ mēbrū ꝯctū ⁊ rigidū ⁊ nō pōt
reduci ad dispōnē suā nālē: tūc illud mēbꝝ ē spasmatū: ⁊
qn̄ vides aliqđ mēbꝝ ꝯbi ⁊ redire v̄sus suū pn̄ᵐ. s. cerebꝝ
aut si mēbra tal'r disponāt: signū ē ꝙ spasmꝰ ibi ē in fieri.
Et si talis spasmꝰ sano aduenit subito ⁊ apparēt signa re
pletionis significat eē de repletione ⁊ neruꝰ tūc diminui
tur ſm lōgū ⁊ magnificat ſꝫ latū sic̄ pꝫ de corrigia made
facta. Si aūt paulatiue aduenerit aut post febrē aut post
labores aut inanitiōes veluti post nimiū fluxū vētris nā
liter vel ab arte vt ꝑ medicinas factū aut post nimiū flu/
xū sanguis vn̄cūꝗ fluat: tūc talis spasmꝰ est de inanitiōe
vbi est curtatio nerui ⁊ ſm latū ⁊ ſꝫ lōgū sic̄ videmꝰ i cor
rigijs iux̄ ignē vel solē positis: ⁊ qn̄ membꝝ qđ spasmari
vr̄ cito cōuertit ad nām suā: tūc nō est vere spasmꝰ sic̄ pꝫ
in oscitatione ⁊ singultu. Et pulsus spasmatoꝝ indebilis
durꝰ vndosus ⁊ inordinatꝰ. Urina eoꝝ aliqn̄ est colorata
ꝑꝑ feb. ⁊ aliqn̄ in colore multū remissa ꝑꝑ ascēsuꝫ hūoꝝ
ad caput. ⁊ si fuerit ex sanguine appet rubedo in mēbro
⁊ appet dn̄iuꝫ sanguis in toto corpe. Et si fuerit ex melā
appent signa dn̄ij melie: ⁊ ita de flate: de q̄ꝝ signis sepe di
ctū ē. ¶ Cāe aūt ꝓmitiue cognoscūt ex relōne patiētis.
De signis aūt apatū dictū ē. ⁊ de signis v̄miū dicet infra.
Et pulsus cū latitudine ⁊ q̄dā mollicie ⁊ retētio vrine vl
tra debitū significāt spasmū de replōne. Et qn̄ in oculis
⁊ mēbris faciei appet ꝯtorsio ⁊ tēsio ⁊ saltus ⁊ rubor vl/
tra debitū spasmū significat. ¶ Pronosticatio: spasmꝰ de
replōne est curabilis: q̄r faciliꝰ est rē hūidā desiccare q̄ꝫ
siccā humectare sicut scribit 7° de inge. sani. ⁊ q̄rta ꝓmi
caplo scđo. scđa aforismo. Itē a spasmo ⁊ tethano habi/
to febris supueniēs soluit egritudinē desiccādo māꝫ. Itē
vrina viridis subtilis siās erugini eris post laborē imo/
deratū apparēs: spasmū inanitionalē significat. Itē spas
mus ex elleboro mortalis. Itē spasmꝰ post vulnera mor
talis. Itē spasmꝰ de inanitiōe est mortalis. Si aūt aliqs
multū fuerit inanitꝰ ꝑꝑ aliquā cām: si supuenerit cito fe/
bris: ⁊ febri supueniat spasmꝰ: vere talis spasmꝰ ē icura
bilis: q̄r ꝓ certo de inanitiōe ē: ⁊ h̄ dr̄ ꝓ tāto: q̄r spasmus
de repletiōe venit aliqn̄ post febrē: cū corpꝰ ē plenū: ⁊ q̄r
talis spasmꝰ est de replōne: iō est curabilis: ⁊ ꝓ tāto spas
mus in pueris de facili est curabilis: q̄r nerui sūt molles
⁊ iō ꝓ q̄libet cā facili venit: sicut ꝓ fletu ⁊ ꝯstipatiōe ven
tris: aut ꝑꝑ febrem: ⁊ sicut de facili venit: ita de facili cu/
ratur: qm̄ spasmus in pueris cū febricitāt: vtplurimū est
de repletione ꝓpter eoꝝ gulositatē. Itē spasmus ꝑꝑ pun
cturā neruoꝝ est pessimus iuxta illud Gal. in 3° techni.
Nerui vero ⁊ tenātbos pūctura ⁊c̄. ¶ Cura quātuꝫ ad
digestiua euatiua: ⁊ alia localia: recurre ad caplm̄ prece
dens. Si tn̄ ꝓueniret a caliditate: inungant tūc origines
neruoꝝ oleo nenuphbarino: rosaceo: ⁊ salicum. Si pūctu
ra intromittat feruens oleū de castoreo: ⁊ de euphorbio
cauterizet locus: vl̄ tn̄ purgatione p̄cedente. Si ex aiali
bus venenosis: det tyriaca: ⁊ que valēt ꝯ tale venenū: vt
saluia: aristologia rotunda: gentiana: bacce lauri ⁊c̄. Si
ex apate: curet apa. Si ex vermibus: inficiātur cū medi/
cinis dicendis inferius loco suo. Si ex sanguine: flōmet:
scđo clysterizet: tertio vtat resolutiuis. Si ex melācolia:
digerat ⁊ euacuet sicut decet: ⁊ ita suo mō de flegmate.
¶ Dicit tn̄: ꝙ hec potio si a causis frigidis ꝓuenerit pfe
cte sanat. ℞. asse fetide: oppopōaci: castorei an̄. ʒ. s. det in
mane cū. ℥. iij. oximellis diuretici: aut squillitici: ⁊ breui/
ter i spasmo repletiōali ꝯueniūt dicta i caplo de apople
xia ⁊ palesi: vtat in cibis puluere descripto in caplo ante
cedēti versus finē. Si ex vulnere: lꝫ cōiter sit incurabilis:
vt patuit: inungat tn̄ locus oleo camomille: anetino: ⁊ se.
lini. Itē emplm̄ istoꝝ cū semine fenugreci ꝯfert ⁊ in hoc
⁊ in pūctura: ⁊ sil'r in vulnere. Caue ne accidat clausura:
q̄r tūc maxime vbi nō esset spasmus esset parata ꝓuoca/
re: ideo terbētina inter duos pānos tepefacta cōfert: sil'r
emplm̄ de farina fabaꝝ: ⁊ orobi cuꝫ olibano ⁊ vino: vbi
āt claudarēt: cauterizent vsꝗ ad ꝓfundū cū ferro ignito.
Ubi aūt ꝓueniret a vētositate dn̄ante in toto vel in pte: q̄
cōiter dr̄ a laycis grāfius: tūc fricet totū corpꝰ vel ps cuꝫ
oleo de costo: vel de spica cū pāno aspero: vel manu aspe
ra madida: p̄dictis oleis vtat sepe tyriaca cū clysteribus
fortibus: ⁊ alijs dictis in capitulo antecedenti. ¶ Cura
spasmi de inanitiōe lꝫ vtplm̄ sit mortalis: tn̄ qn̄ succedit
febribus ⁊ apatibus adurētibus: vt frenesi: aut motibꝰ
aialibus: vt vigilijs ⁊c̄. Curat euone māe: si sit in cā: ⁊ ꝑ
alteratione eius: nā spasmus de inanitiōe fit, tūc ꝑ accn̄s:
eo ꝙ vigilie: ⁊ tristitie ⁊c̄. nō de directo exiccāt corpus: sꝫ
ꝓncipal'r affligūt v̄tutes aiales: qbus nāles compatiunt:
sicut digestiua ⁊c̄. quare ⁊ tunc destruit humiditas nālis
mēbrorū: ⁊ ꝯn̄r nerui ⁊ lacerti: ⁊ tunc mutatio accn̄tium
aie ad oppositū: vt tristitie in gaudiū: ⁊ēt vigiliaꝝ in som/
nū est cā curatiua. Insup ꝯfortet cor ⁊ cerebꝝ cū oleo de
musco ab intra cū brodio carniū ⁊ bono vino lymphato
tn̄ ⁊ cū oibus rebus impinguātibus: sicut si balneet cuꝫ
aq̄ tepida dulci: ⁊ in exitu inūgant iūcture ⁊ radices ner
uoꝝ cuꝫ oleo violato: aut nenuphbarino: ⁊ salicis ⁊c̄. aut
embrocēt cū lacte mulieris: aut asine nouiter mulso: aut
cū decoctiōe maluaꝝ: violaꝝ: floꝝ nenupha. camomille
deinde inūgāt p̄dicta loca cū butyro recēti: ⁊ olo amig.
dul. vel ysopo hūida: nutriat ex ordeaceo cū lacte amig
dalaꝝ: vel vitellis ouoꝝ: ⁊ vl'r cū cibis digestibilibꝰ po/
tiꝰ potabilibꝰ q̄ꝫ alio mō: veluti cū pullo: seu capōe ꝯtuso
⁊ cū distilato: seu aq̄ carnis: aut brodio pigui bonaꝝ car
niū. ¶ Ubi aduertēdū ē: ꝙ ad nutrimētū ꝯpetēs spasmo
de inanitione qnꝗ ꝯdōnes reqrunt: ꝓma: ꝙ sit facilis di/
gōnis: q̄r virtus est multū debilis. Scđa: ꝙ sit facilis pe
netratiōis: q̄r vie sunt multū stricte ꝑꝑ defectū hūmoꝝ ⁊
spirituum: vnde ibi est oppilo attenuatoria. Tertia: ꝙ sit
multi nutrimēti: q̄r facta ē multa dep̄ditio hūiditatis nā/
lis ⁊ sb̄stātifice. Quarta: ꝙ tale nutrimētū sit alteratiuū:
q̄r in mēbro spasmato spasmo sicco est maxima siccitas.
Quita: ꝙ nutrimētū sit ꝯsolidatiuū: vt fiat melior adherē
tia eius ipsis mēbris: ⁊ si nutrimētū nō hꝫ oēs saltem ha
beat aliquas vel plures: ex quo sequit: ꝙ aq̄ ordei com
petit: vt vult Rasis 9° almāsoris caplo de spasmo. est. n.
facilis digestionis ⁊ penetrationis: q̄r subtilis substātie:
⁊ alteratiua: q̄r frigida ⁊ humida: ⁊ si coquāt in ea cācri
fluuiales: vel testudines nemorales bn̄ ablute: vt docent
auctores: erunt multi nutrimēti: ⁊ sic erit nutrimentū mi
rabil'r competens: q̄r in ea erūt tūc quinꝗ ꝯditiones di/
cte: ⁊ ꝑꝑ eandē cām competūt iura pinguia: ⁊ aq̄ carnis:
oua sorbilia: ⁊ potissime eoꝝ vitelli: vinum bonum odo/
riferꝝ multū lymphatum: ⁊ lac muliebre: vel caprinum:
vel asininum recenter mulsum ex vbere: ⁊ si est possibile
sumat ex vbere: sed si nō fuerit possibile vas in quo mul
getur lac teneatur i aqua calida: ne corrumpatur lac ab
aere. Et si esset fluxus ventris lapilli aquaꝝ seu fontiuꝫ:
vel fluuiorum currentium igniti: aut calybs ignitus exti
guat in eo: quolibet. n. istoꝝ nutrimētoꝝ reperiunt qnꝗ
ꝯditiones iā dicte: vt pꝫ discurrere volēti per singulū nu
trimētū: ⁊ ꝑ oēs qnꝗ ꝯditiones dictas. Fiat aūt aq̄ car/
nis: seu distillatū hoc modo. ℞. caponem: aut gallinā iu
uenē: ⁊ ꝓiectis oibꝰ viscéribꝰ: ⁊ remota pelle cū tota eiꝰ.
pinguedie minutim incidat: deīde ponat in vase vitreo:

⁊ duo vel tria coclearia aq̄ ro. ⁊ buglosse cū vno coclea/
ri vini odoriferi ponant in dicto vase: ⁊ sic ponāt ducati
decē vel circa boni auri: ⁊ cū ħ addat: ⁊ ponat. ℥.ß. pulue
ris cordialis ligati in pecia linea: vel sirico de grana q̄ sic
fit. ℞. margaritaꝝ: yacintoꝝ: corralloꝝ ru. ambre añ. ʒ.i.
adhuc erit meli⁹: postea bn̄ obturet orificiū vasis: ne pos
sit exire aliq̄d vaporis: ⁊ reponat vas i cacabo pleno aq̄:
⁊ bulliat aq̄ ꝑ longū tp̄s: ⁊ aq̄ q̄ exibit in vase ex capone
vocat aq̄ carnis: seu distillatū. ¶ Aliter pōt fieri in debi
litate v̄tutis magna: sic hēat capo bn̄ ordinat⁹ ⁊ lotus: ⁊
asset in veru cū pinguedine porci non salsa lardat⁹: ⁊ ipso
decocto cōtūdat multū cū torculari apothece: ⁊ exp̄mat
⁊ illud qḋ exibit custodiat: ⁊ misceat cum aq̄ carnis: ⁊ po
stea det illa aq̄: q̄ est magis cōfortatiua. Utat ēt electua/
rio restauratiuo: qḋ sic fit cōiter ꝑ physicos practicantes
℞. carniū pulli vel caponis: vel galline iuuenis. s. pulpa
rū: ⁊ allaꝝ: ⁊ ēt edi elixataꝝ in q̄ttitate sufficiēti: pistēt op
time: q̄bus addant species infrascripte. ℞. cardamomi:
cinamomi: gariofiloꝝ: folij: cubebaꝝ: ꝣinꝣiberis: galāge:
nucis muscate: dragagāti gūmi arabici añ. ʒ.i. croci: ma/
cis añ. ℈.ij. ⁊ addant cū istis spēbus vsq̄. ℞. amidi: ligri
tie: passulaꝝ enucleataꝝ: pineaꝝ: amigdalaꝝ dulciū mū
dataꝝ: auellanaꝝ mūdataꝝ: fisticoꝝ mūdatoꝝ: sebesten:
q̄tuor seminū cōium frigidoꝝ maioꝝ: vt melonū: cucur
bitaꝝ: cucumeris: ⁊ anguriaꝝ: vel citrulloꝝ mundatoꝝ:
semi. papaueris albi: semi. lactuce: semi. portulace añ. ʒ.
ij. carnium dactiloꝝ. ℥.ß. corticum citri conditarum cum
ꝣucharo. ℥.ß. spodij. ʒ.i. aque buglosse: ⁊ ro. quātū suffic̄
penidioꝝ: ꝣuchari albi añ. q̄ttū sufficit: fiat electuarium:
cui addat i fine ambre. ʒ.i. musci optimi. ʒ.ß. ⁊ ysopo ele/
ctuario optime cōfecto: ponat in scatula ⁊ deauretur. Et
aduerte: q̄ ad librā vnā istoꝝ triū. s. carniū: ꝣucchari: ⁊
penidioꝝ: debent accipi. ℥.iij. vel circa specieꝝ superi⁹ di
ctaꝝ. ¶ Aliud ēt restauratiuū habet in vsu a p̄itis medi
cis: cuius descriptio talis est. ℞. pineaꝝ: amigdalarū: fi
sticoꝝ: cucurbite seminis melonis: se. cucumeris se. lactu
ce: se. portulace mundatoꝝ: amidi: passulaꝝ enucleataꝝ:
ligritie: sebestē: iuiubaꝝ añ. ℥.ß. cinamomi. ʒ.ij. dragagā
ti. ʒ.i.ß. cardamomi. ʒ.i. pulpaꝝ capōis: pulpaꝝ testudis
memorialis: ꝣucchari finissimi: penidioꝝ añ. lib. i. fiat ele
ctuariū vt supra. ⁊ ad librā vnā de istis quatuor vltimis
debent accipi. ℥.iij. specieꝝ superi⁹ dictaꝝ: ꝓut dcm̄ fuit
in alio electuario. Dosis hoꝝ duoꝝ electuarioꝝ est ab. ℥.
ß. vsq̄ ad. ℥.i. bis in singulo die. s. de mane ieiuno stōcho
per duas vel tres horas ante prādium: ⁊ in vesperis per
duas vel tres horas ante cenam. Ad idem valet electua
rium restauratiuū Nicolai: cuius descriptionē vide i suo
antidotario. regat ergo regimine ethici: ⁊ ideo dyadra/
gātū: dyapapauer. ꝣucchaꝝ viola. aut rosatū: simil'r syru
pus violat⁹: nenupharin⁹ ⁊c̄. conferūt in balneo: ēt si co
quātur viole: ordeū: capita agnoꝝ: ⁊ arietū sil'r: ⁊ sic cū
his clistericet: cōfert. Si vero ꝓueniat spasm⁹ a cholera
eruginosa: aut ab alio humore mordicante stomachum:
curat per vomitum: deinde cōfortet stōchus inungendo
cū oleo de myrto ⁊c̄. Et q̄ spasmus sepe aduenit pueris:
eo q̄ in eis adest humiditas multa cū raritate mēbroꝝ:
⁊ inordinationes dicte. que iuuāt humiditates cito flue/
re ad neruos: ideo primo balneet in aq̄ decoctiōis camo
mille: mellilori añ. M.i. fenugreci. M.ß. ⁊ in exitu a bal
neo exiccent: deinde inungant oēs iūcture cū oleo camo
mille actu calido. tertio ponat hoc empl'm originib⁹ ner
uoꝝ mēbri spasmati. ℞. radicū lilij: mellilori. floꝝ camo/
mille añ. M.i. misce cum melle bullito: abstineant totali
ter a vino in ꝓuectis: tn̄ facta purgatione possent dari. ℥.
iiij. boni vini cū aliqua de confectionibus: aut pulerib⁹
supradictis ꝯuenientibus. ⁊ vbi puer sit nouiter nat⁹: at
tēdas nutrici cū eūantibus: regimine: ⁊ alijs: deinde ꝓci

ꝓuē q̄ talis puer non lactet superflue: q̄ sepe ex sup̄flua
assumptione lactis incurrit epilensiā: ꝑalesim: spasmū:
⁊ similes egritudies. Rectificatio ḡ lactis: lactet tn̄ quā
tum sufficit pro vita: maxime hora: q̄ aliḋ lac primo sum
ptū potuit in stomacho esse digestū. ¶ Clarificatio. Pro
cura spasmi ꝺm hodiernū modū ⁊ vsum intelligēdū est:
q̄ cura paralesis ⁊ spasmi de repletione satis conueniūt:
⁊ q̄ttum ad regimen cibi ⁊ pot⁹: ⁊ quātū ad vsum medi/
cinaꝝ solutiuaꝝ: clysterioꝝ: atq̄ cholericoꝝ: seu supposi
torioꝝ. Sed ꝑticulariter. seu spāliter spasm⁹ est curād⁹
cū localibus anodinis a quacunq̄ cā fiat: l3 cū hūidiori
bus: cū prouenit a siccitate: ⁊ si cū caliditate coniūgit cū
ꝓdictis: humectātib⁹: debēt aliq̄ frigida admisceri: sicut
viole: ⁊ folia salicis admixta cū florib⁹ camomille: ⁊ mel
liloto. In spasmo autē facto a repletione conueniūt pāni
calidi ēt q̄nq̄ suffumigati cū croco: ⁊ ꝯueniūt olea ano/
dina tēperate ꝯpl'onis: vt oleū camomillinū: ⁊ anetinū: ⁊
oleū cōe: qḋ est dulce: ⁊ ex oliuis bene maturis est sūme
cōueniēs in omni spasmo cū petijs infusis in eo: immo ēt
si balneū fiat in ipso in tina ad totū corpus: ⁊ maxime in
spasmo sicco: maximū est iuuamētū. Si aūt a repletione
eueniat spasmus: ēt ꝓdictū balneū laudat ex oleo factū:
⁊ inūctio supradicta cum oleo camomillino ⁊ anetino.
Item conuenit balneū aq̄ tepide dulcis ꝺm Rasim nono
almāsoris capl'o de spasmo. Et rō sui dicti est: q̄ tale bal
neū hūectat ꝑ viā irrorationis ⁊ simplicis alterationis:
vnde ꝓhibet resolutio hūidi radicalis. scḋo q̄ dilatat po
ros: vn̄ nutrimentū meli⁹ pōt penetrare ad mēbra. ¶ Et
aduertēdū est: q̄ mora in balneo debet esse quousq̄ ve/
ne incipiāt tumefieri ⁊ non vltra: q̄ ꝓpter vlteriorē mo/
rā in eo fieret resol'o: ⁊ ideo medic⁹ d3 eē p̄ns. ¶ Ulteri⁹
aduertēdū est: q̄ loco balnei aq̄ dulcis positi a rasi loco
allegato competunt alia balnea. Primum est balneū aq̄
dulcis: in quo sūt bullite res frigide ⁊ humide: vt flores
violaꝝ: nenupharis. ⁊ folia salicū: ⁊ folia malue: ⁊ sil'a.
Et laudo: q̄ ponant iste res in sacculo ad bulliendū: ne
balneū deturpetur: ⁊ maxime si fuerit nobilis ⁊ delicat⁹.
addāt in dicto balneo duo vel tria capita castratoꝝ: vel
agnoꝝ. Scḋm balneū appropriatū est balneū lactis. ⁊ ē
mirabile balneū. nam sicut lac valet ad intra sumptū: vt
prius dcm̄ est: ita ēt valet ab extra approximatū: hume/
ctat nāq̄: ⁊ poros dilatat. Tertiū balneū est balneū olei
cōis de quo pri⁹ fecim⁹ mentionē: ⁊ illud multo pl⁹ ꝓua
let: ⁊ multo efficaci⁹ operat q̄3 duo precedentia: pl⁹ enī
humectat: dolorē mirabil'r sedat: ⁊ poros dilatat: cauen
dū tn̄ est a nimia caliditate ipsi⁹. ¶ Sed aduertendū: q̄
in spasmo de repletiōe primo competit balneū molitiuū
factum aut ex aqua dulci cum floribus: ⁊ herbis: ⁊ capi
tib⁹: vt supra: aut balneū lactis: aut balneū olei cōis: de/
inde cōpetit balneū resolutiuū dictū in paralesi. Ad idē
valet hoc balneū resolutiuū. ⁊ est quodā secretum. ℞. se
minis aneti conquassati lib. iiij. caniculū: seu pulū viuum
vulpis euisceratū: bulliāt in sufficienti q̄ttitate aque: fiat
balneū ad totū corpus in illa aqua: vel abluat membrū
spasmatū solū ex dicta aqua. Simil'r conueniūt clysteria
lenia: ⁊ eūo lenitiua: ⁊ subsequenter supradicti syrupi di
gestiui cū perseuerat spasm⁹: ⁊ eūo etiā cū farmacis solu
tiuis superi⁹ dictis in cura palesis: ⁊ fricationes: ⁊ vēto/
sationes: ⁊ alia supradicta conueniūt: ⁊ sit semꝑ intentio
tua in approximatione remedioꝝ cū vnctionibus supra
dictis: ⁊ pānis calis ꝓncipal'r ad ꝑtem posteriorē capitis
⁊ ad collū ⁊ nuchā: vltra mēbrū spasmatū: q̄ ibi ē origo
neruoꝝ. Et lūbrici terrestres in oleo frixi sūme conue/
niūt in spasmo supradicto positi suꝑ mēbro spasmato cū
pecia madefacta in eodē oleo: ⁊ somētationes anodine:
⁊ vaporationes sil'r: ⁊ oia sedatiua doloris ꝯueniūt i cu
ra spasmi: illa ēt aliq̄liter variādo ꝺm diuersitatem cau

ſe:ꝑ q̄ ēt cura eſt recurrēdū:cū dolo2 eſt in cā ſpaſmi ad curā ſode ſuperiꝰ dicte. Et ſi ſpaſmꝰ fiat ex pūctura nerui:vel vulnē ſtricto ſi fit cū orificio ꝑuo apiať vt ſanguis ⁊ virꝰ facil'r exeat:vel alia q̄cū ꝗ mā praua:⁊ nō retineatur in neruo:demū ſi expedit ꝓcedať cū anodinis:⁊ oleis ſupradictis ēt cum balneo olei:ſi expedit in hac cura. Et pelles aialiū nō ablute:⁊ maxime vulpiū mľtū ꝯferūt in hac cura appoſite toto corpi:⁊ maxime mēbro ſpaſmato ⁊ oia vnctuoſa ⁊ pinguia:⁊ maxime pinguedo galline:⁊ yſopꝰ hūida multū ꝯferūt in hac cura ſpaſmi:⁊ maxime ſicci:⁊ decoctio capituȝ:vt aguoꝝ ⁊ caſtratoꝝ:ſi fiat balneum ex tali decoctione ſimiliter confert. ¶ Et ſi proueniat ſpaſmꝰ a veneno:ſeu ex pūctura animalis venenoſi qui ſpaſmus nō ďř ꝓportionatꝰ ad mām:tunc cum ſuis contrarijs medicetꝰ vltra predicta medicamina anodina cum tyriaca:⁊ mitridato:recurrēdo ſemper ad balneuȝ olei ſupradictū:ſi alia remedia nō cōferūt. ¶ Et tethanꝰ etiam curať cū eiſdem remedijs:cū quibus curatur ſpaſmus:ſed in tethano conueniunt magis aliqualiter aperitiua ⁊ reſolutiua poſt eius principium materierum contentarum in muſculis ⁊ etiam in neruis talis membri tethanati. ¶ Thetanus aūt eſt duplex ſpaſmꝰ.naȝ cū duo ſpaſmi in duabus partibꝰ contrarijs aggregantur fit tethanuſ:quēadmodū accidit ei:q habet ſpaſmū ante ⁊ retro ſimul. Accidit .n. ex duobus motibꝰ cōtrarijs ī membris ſuis:vt tēdanť:hec verba ponunť ad lřam ab Aui. ſcđa tertij capľo de tethano. Hinc nāq̄ tethanus vtplřm euenit in partibꝰ colli:⁊ tremo2 ſilř:ac ēt ſtupo2 ⁊ ſaltus ⁊ tortura:q̄ ſunt diſpōnes neruoꝝ ⁊ muſculoꝝ:⁊ vtplurimum fiūt ab eiſdē cauſis mālibꝰ frigidis ⁊ humidis ⁊ ſic cum eiſdē remedijs curari debēt:ſicut de ſpaſmo:atq̄ paraleſi:⁊ tremo2e:ſtupo2e:atq̄ tortura dcm̄ fuit in proprijs capitulis:⁊ ſic ꝑficiť cura totalis diuȝ ſupradictaꝝ gnꝗ diſpōnū neruoꝝ ſupius narrataꝝ:in q̄bus ſemper ⁊ maxime in principio dieta attenueť:⁊ vinū ꝓhibeať omnino:ſi aſſentit infirmus. ¶ Ulterius intelligendum eſt:ꝙ ſpaſmus de repletione ⁊ paleſis ꝯueniunt in cura q̄ȝtum ad ea:que approximātur ab intra q2 ad eādeȝ medicine digeſtiue ⁊ ſolutiue ꝯueniunt:ſed differūt quātū ad illa: q̄ applicātur ab extra:q2 in paraleſi ſolū conueniunt reſolutiua:q2 mā eſt ſubtilis fluuida:⁊ nō timeť ꝙ remaneat groſſū ⁊ reſoluať ſubtile:ſed in ſpaſmo de replōne:q2 mā ē groſſa ⁊ viſcoſa.ꝓ eſt vtēdū mollitiuis:deinde reſolutiuis:q2 ſi alř fieret:reſolueretꝰ ſubtile:remaneret groſſum:⁊ petrificareť. ¶ Ulteriꝰ eſt notandum:ꝙ vnguētū mollitiuū in cura ſpaſmi de repletiōe ꝯpetēs eſt tale. ℞. mucillaginis:fenugreci:mucillaginis ſe.lini aň.ʒ.ij.butyri ſine ſale:aſſūgie anatis.aň.ʒ.ſ.olei ſiſamini:olei amig. dulciū aň.℥.i.ſ.olei de lilio.℥.i.cere modicū:liquefiāt liq̄fienda:⁊ fiat vnguētū:quo primo inūgať:poſtea approximeť vnguētū reſolutiuū poſitū in capľo ď paleſi. ita ꝙ vtať ꝑ duos dies vnguētū mollitiuo:ꝑ duos alios dies vtať vnguēto reſolutiuo:⁊ ſic vadat continuādo: donec mā ſit reſoluta. Ad idē vȝ yſopi cerotū:eſt.n.mollitiuuȝ. Ad idē vȝ cerotū de mucillaginibꝰ:qđ etiā ē mollitiuū. Empľm ēt mollitiuū cōpetēs eſt empľm de melliloto poſitū a Meſue in ſuo antidotario in q̄ȝtitate ſufficienti ad q̄ȝtitatē mēbri. Ad idem vȝ ablutio:que ſic fit. ℞. ſe.fenugreci ſe.lini.ſe.aneti aň.℥.iij.malue:biſmalue:brāce vrſine aň.M.i.cōquaſſenť fortiter:bulliāt in ſufficienti q̄ȝtitate aq̄ vſq̄ ad ꝯſumptionem tertie partis:vel medietatis:coleť:⁊ cū colatura:vel ēt ante colaturā fiat ablutio mēbri:⁊ deide fiat ablutio reſolutiua dicta ī paleſi: ita ꝙ dȝ in mane fieri ablutio molitiua:⁊ de ſero reſolutiua:vľ vna die mollitiua:⁊ alia die reſolutiua:⁊ eodem mō fieri dȝ de balneo in cura ſpaſmi de repletōe.ꝓ ꝯpetit balneū mollitiuū fcm̄ cū herbis ꝑdictis:ſȝ in maio2i q̄ȝtitate:deinde ꝯpetit balneū reſolutiuū dictū in paleſi. ¶ Ulteriꝰ notandū eſt:ꝙ pinguedines maxie a ꝓprietate in cura ſpaſmi ſunt aſſungia vulpis:aſſūgia vrſi:aſſūgia leonis:aſſūgia taſſi:aſſūgia marmote:⁊ ludrie. Item in cura ſpaſmi de repletione a ꝓprietate vȝ pellis vulpis recenter excoriata induta ipſa adhuc actualr cala exñte. ¶ Ulteriꝰ notādū eſt:ꝙ ſpaſmꝰ ſequens ad febrē pōt eſſe duplex:qdā de inanitione:vt qñ febris cōſumit hūiditates ſubſtātiales ⁊ radicales neruo2um:qdā eſt ſpaſmꝰ de replōne:vt qñ febris ſolū eēt potēs ad diſſoluēdū:ſeu eliquādū humiditates humo2ales:que diſſolute ⁊ eliquate fluūt per co2pꝰ:⁊ imbibūtur in neruis:⁊ nō ad reſoluendū ⁊ ꝯſumēdū eas:ſicut ſol agēs in glaciē tpe hyemis:diſſoluit ⁊ liq̄facit ipſam:quā tñ plerūq̄ nō reſoluit: nec conſumit. ¶ Ulteriꝰ notādū:ꝙ in tethāo:ſiue vulnere ēt ꝯpetit:ꝙ patiēȝ balneeť in aq̄ frigida:aut ſuꝑ eū effūdať multa aq̄ frigida: ſi fuerit iuuenis carnoſus:⁊ in media eſtate: q2 tūc reuocareť calo2 nālis ad interio2a:q reuocatus ⁊ fortificatꝰ curat ſpaſmū reſoluēdo ⁊ ꝯſumēdo mām faciētē ſpaſmū:vt dicit Hyp.5.afo2.primo afoziſmo. Eſt autem vbi in tethano ⁊c. Item Aui.dicit 2° tertij capľo de cura ſpaſmi.ꝙ ex curis mirabilibꝰ expertis in ſpaſmo eſt:⁊ mirabilř vȝ. Syren cū pinguedie ſua ꝯterať:⁊ ſupra originē nerui ſpaſmati:aut ēt ſupra mēbrum ſpaſmatū apponať:⁊ ibidē dimittať donec exicceť:deinde alter apponať:⁊ ſic ꝯñr alter ꝑ o2dinē apponať:⁊ ſic deinceps cum alio ꝑmuteť. ¶ Ulteriꝰ intelligēdū eſt:ꝙ mēbrū ſpaſmatū nō moueť:⁊ tñ ſentit:cꝰ ratio eſt:q2 plures ſpūs ſūt neceſſarij ad motū q̄ȝ ad ſenſū:⁊ ideo deficere pōt multitudo ſpūuȝ neceſſaria ad motum remanente ſufficiēti q̄ȝtitate ſpūuȝ ꝓ ſenſu:⁊ potiſſime ſi deferanť ꝑ vnū ⁊ eūdeȝ neruū:modicꝰ nāq̄ ſpūs pōt ſufficere ſenſui cū ſit virtus paſſiua:multꝰ aūt neceſſarius eſt motui:cū motiua virtꝰ ſit virtus actiua. ¶ Ulteriꝰ intelligendū eſt.ꝙ citiꝰ cauſatur ſpaſmꝰ de ſanguine.ſecūdo de flegmate.tertio de melācholia: ⁊ licet melīa formalr magis aſſimileť neruo ꝑ ſuā complexioneȝ actualē:cū ſit frigida ⁊ ſicca:ſicē neruꝰ ⁊ ſm hoc citiꝰ deberet cāri ex melīa:iuxta illđ dictū Ari. 2° de generatione ⁊ co2ruptione:in habentibꝰ ſymbolū facilio2 eſt trāſitꝰ:q2 tñ propter groſſitiem difficiliꝰ penetrat:ideo minꝰ ꝓportionalis ē ſpaſmo melīa q̄ȝ ſanguis ⁊ fl'a:ex cholera aūt ſit rariſſime. ¶ Ulteriꝰ notādū.ꝙ lȝ paleſis accidat in toto dextro ⁊ ſiniſtro latere:nō tñ ſpaſmus.qm̄ paleſis eſt p2olongatio:ſeu mollificatio in ſpaſmo:aut ē curtatio ⁊ retractio:totū aūt latꝰ dextrū aut ſiniſtrū nō pōt incurtari:q2 tho2ax ⁊ coſte:⁊ ſpondilia īpediūt. Sed bene mollificari ⁊ ꝓlongari pōt totū latꝰ dextrū:aut ſiniſtrū:dico ḡ:ꝙ lȝ nō fiat ſpaſmꝰ in toto latere: fit tñ ī ꝑte:qm̄ manꝰ:aut brachiū pōt incurtari:⁊ ad ſuā originē reduci per viā ſpaſmi:ſicē pōt ꝓlōgari ꝑ viā paleſis cū cā ſit eadē ⁊ ꝑicľa patiens ſit eadem:niſi q2 in ſpaſmo mā ē magis groſſa:⁊ magis adunata:ſȝ in paleſi magis humida:⁊ magis diſperſa:⁊ cū hoc nihil eſt ꝓhibēs aut impediens manū:aut brachium incurtari:⁊ ad ſuaȝ originem reduci. ¶ Ultimo intelligendū:ꝙ febris ſuperueniēs a ſpaſmo pōt curare ſpaſmū ⁊ ſimiles egritudies neruoſas:dū tñ tres ꝯditōes obſerueť. Prima:ꝙ ſpaſmꝰ ſit mālis:⁊ de repletiōe:⁊ de mā frigida:q2 ſi eſſet de inanitione:magis augmentaret ſpaſmū. Secūda ꝙ corpus ſit mūdificatiuū:qm̄ aliaſ eſſet timendū de putrida febre aut de apoſtemate:aut de augmētatione ſpaſmi mām liquefiēdo:⁊ ad ꝑiculā patiētē delegando:aut de mo2te ꝓpter afflictionē mēbri ꝑncipalis:⁊ fe.ſuꝑuenietis. Tertia:ꝙ iſta febris ſit effimera:⁊ cū iſtis ꝯditionibus ſecure inūganť arterie cū aſſungia leonis:aut cū ſucco flāmule:⁊ ita ꝓuocabiť febris effimera:vel etiā ſumat ꝑ os de cōfectione anacardina:vt ſuperius dictum eſt.

¶ De catarro. Capitulum. xxxij.

Catarrus ē flux⁹ hūoꝝ a capite ad ptes sub iectas: ⁊ ꝓprie ad pectus. Et si ad fauces: dr̄ brāchus. Si ad nares: corriça. vñ v̄sus. Ad fauces brāchū: ad nares dico corriçaꝫ. Si fluat ad pect⁹: tūc dr̄ reuma catarr⁹. Et lꝫ reuma dicat̄ ꝓpri⁹ de istis trib⁹ spēb⁹: tñ alie mr̄e pñt pōi. Nā si fluat mā ad aures sepe cāt surditatē vl̄ tinitū. Si ad oculos caliginē: lipitudinē: lachrymas: vl̄ obtalmiā. Si ad nares nō solū corriçā: sꝫ sepe fetorem. Si ad linguā: paralesim. Si ad guttur: sqnātiā. Si ad pect⁹: tussim: aut pleuresim. Si ad stōꝫ: nauseā: vel fastidiū. Si ad intestia: fluxū vētris cerebralē. Si ad iūcturas: arteticā: ⁊ sic de alijs p̄ter splenē: q2 nō oppilat̄ a reumate: cū reuma fit de mā subtili. Currit ḡ citi⁹ ad debiliora mēbra: ⁊ sic ꝯcludit̄: ꝙ ē q̄si mr̄ oium morboꝝ. ¶ Cāe huius i gn̄e sunt duę p̄mitiua ⁊ iteriora. p̄mitiua est duplex. s. calida ⁊ frida. Si cal'a aut formalr̄ cal'a sicut lotio capitis post prādiū a quocūqꝫ cal'o aut comestio cepaꝝ aleoꝝ ⁊c̄. aut balneū post cibū aut assumē oi hora vinū aut v̄tualr̄ vt si fiat a sole a vētis calidis aūt ex olfatu aromatici v̄tualiter calidi vt musci croci ⁊c̄. Cā silr̄ p̄mitiua frida est duplex v̄tualis. s. ⁊ formalis. Prima est sicut odorare v̄tualr̄ frida vt cāphorā nenufar ⁊c̄. exēplū scd̄e sicut vēt⁹ frid⁹ ⁊ aer nouiter infridatus: ⁊ iō vētus septētrionalis flans post austrū inducit catarrū sepe cōprimēdo hūiditatē capitis. Idē facit rarificatio poroꝝ capitis ex balneo vl̄ ex exercitio. Idē somnus diurnus statim post repletionē: iō dicitur aut breuis aut nullus sit somnus meridian⁹. Idē opat̄ debilis coopertura capitis ⁊ rasura ei⁹ ⁊ crapula: ⁊ flobotomia cuꝫ sit humoꝝ agitatiua: ideo raro cōpetit in p̄ncipio catarri. Cā iterior accidit aut ꝑꝑ humores in cerebro habitātes q sunt calidi vel frigidi aut ex vaporibus asc̄dētibus a stomacho aut toto corpe: aut ex mala cōpl'one calida cerebri attrahente: aut nimis rarificante aut ex mala complexione frigida cerebri proprium non digerēte nutrimētū: aut ex debilitate expulsiue nō expellente supfluitates: ⁊ sic de alijs causis intrīsecis. Nota tñ ꝙ caput frigdū a cā intrinseca citius incurrit catarrū ꝑꝑ debilitatē nāliū virtutū cerebri: sed caput calidūꝫ citius incurrit catarrū a cā extrinseca q2 ex latitudine pororuꝫ frigiditas citi⁹ intrat. ¶ Signa in genere sunt duplicia: q̄dā signa ⁊ cāe: q̄daꝫ signa tm̄. ¶ Signa catarri calidi: caput sentit̄ cal'm ad tactū cū rubedie faciei ⁊ oculoꝝ: ⁊ aliqñ citrinitate: ⁊ hūor descēdēs pūgit mordicat ⁊ sitim inducit. Et si adest febris sputū est citrinū aut subrubeū nausea ⁊ cōmotio ⁊c̄. ¶ Signū ⁊ cā catarri calidi est res extrinseca dissoluēs humorē cal'm vt cepe aleū ⁊c̄. tēpus cal'm aer etas cōplexio regio. ⁊ sic de alijs etiā in eis ē titilatio q̄dā circa nares. ¶ Signa ⁊ cause catarri frigidi sunt ēt extrinseca multiplicātia flegma aquosum sicut est aer frigidus ⁊ ventus cū adiutorio cōplexionis frigide etatis regionis ⁊c̄. ¶ Signa tm̄ ē illud qd̄ descēdit: ⁊ tūc facies est alba ⁊c̄. ⁊ distinguūt̄ tpa v̄lia catarri sic: quādo mā est fluida tunc est in principio: cum incipit ingrossari est in augmēto. cum est mediocris ⁊ digesta: tūc est in statu. qñ faciliter eicit̄ cū alleuiatiōe egri est in declinatione ⁊ ita suo mō distinguat̄ in corriça ⁊ brācho. Itē vrina palida cū colore palido itēso vel remisso subtilis. substātie aūt spissa liuēs supius cū circulo granuloso vel cū spūa seu iūcta vel diuisa ꝑ grana reumatismum significat: ⁊ si sint sub circl'o tūc currit ad pect⁹. ¶ Pronosticatio: brāchi ⁊ corriçe in valde senibus non maturāt̄ pꝫ scd̄a afo. Catarr⁹ cū dolore capitis cū difficultate curat̄ q2 dolor ꝓsternit v̄tutē. Sternutatio in principio reumatis mala q2 significat caput multū repletū ⁊ fieri vi sinthomatis. sed in declinatione. significat bonū q2 fortitudinē v̄tutis expellētis. ¶ Reuma maxime fit in autūno ꝑꝑ inordinationem tpis: ⁊ ꝑꝑ comestionē multoꝝ fructuuꝫ fridoꝝ ⁊ humidoꝝ: deinde in hyeme ⁊ post in estate maxime cum fuerit septētrionalis pauce pluuie ⁊ autūn⁹ subsequat̄ austrinus ⁊ pluuiosus. Iteꝫ hñtes caput callidū ⁊ inferiora frida raro sunt sine reumate: q2 calītas attrahit. ⁊ ecōtrario ꝯstringit opposito mō. Itē catarrus plus fit a frido q̄ꜫ a cal'o: iō senes semper sūt cū sputamine ⁊c̄. ¶ Cura: p̄ncipalis intētio est digerere ⁊ euāre. iō in acuto ⁊ cal'o reumate cōpetūt ingrossantia ⁊ inspissantia cū infrigidatione: nō sint tñ actu frida nisi in tpe multuꝫ cal'o ⁊ in fe. cū instātia vigillaꝝ. Syrupus ergo conueniens est ꝓhibens descensum reumatis ad pect⁹. ℞. rosaꝝ violaꝝ nenufaris añ. M. i. sūmitatū papaueris albi lactucarū endiuie añ. M. ss. se. coriādri portulace citonloꝝ vel pomorū dulciū sandaloꝝ oiuꝫ añ. ʒ. ij. cādi penidioꝝ añ. ℥. i. ordei excorticati lib. i. çucha. ⁊ aque ꝙ ꝯuenit bulliāt ⁊ syrupiçet̄: det̄ singulo mane. vel ēt infra diē cū aqs ꝯuenientibus. ℥. ij. lābendo paulatine. ⁊ ꝓ alijs digestiuis recurre ad supi⁹ dicta. Solutiua ad idē sūt. ʒ. i. pillulaꝝ d̄ reubarbaro vel. ʒ. i. de succo. ro. faciendo bollū cū çucharo albo: vel det̄ cū hac decoctiōe respiciēte pect⁹. ℞. floruꝫ violaꝝ nenufaris añ. ℥. i. prunoꝝ. xv. tamaridoꝝ. ℥. ss. ⁊ in ℥. v. decoctiōis hui⁹ dissoluat̄ cassie. ʒ. x. electuarij d̄ succo rosa. ʒ. ij. vel. iij. vel diaprūis. ℥. ss. ⁊ tepidū i aurora detur. ¶ Si aūt reuma ꝯueniat a mā frida: digestiuuꝫ cōe ℞. radicū yreos enule cāpane añ. ℥. i. ysopi capilloꝝ veneris añ. M. i. ligritie rase passulaꝝ mundatarū añ. ℥. i. masticis olibāi añ. ʒ. i. nucū cipssi nucūmuscataꝝ añ. ℥. ss. cum çucharo fiat syrupus: de quo sumat omni mane. ℥. ij. cū. ℥. v. aque h⁹ decoctionis. ℞. iuiubarū sebesten añ. ℥. i. ss. passulaꝝ enucleataꝝ violaꝝ siccarū añ. ℥. i. liquiritie rase ⁊ minutim incise. ℥. ss. ficuum siccaꝝ. x. coquātur in lib. tribus aque vsqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis. Alij syrupi ad hoc ꝯuenictes positi sunt supra. ¶ Soluentia ad idē sūt pillule cocie pillule de yera Galieni sumēdo diuisim. ʒ. i. vel ꝯiūctim. ʒ. ss. vel purgetur cū isto puluē. ℞. çinçiberis. ʒ. v. turbith. ʒ. x. çuchari. ℥. i. ss. pulueriçēt: dosis cōis est a. ʒ. i. vsqꝫ ad. ij. se solo aūt cū decoctione mellis ysopi ⁊ ligritie ⁊c̄. ¶ Flobotomia aūt lꝫ raro ꝯpetat in trib⁹ tñ casibus pōt ꝯuenire: primo si catarrus sit calidus in calido corpore cū rubedine oculoꝝ ⁊ plenitudine venarum cū alijs cōuenientibus. secundo si catarrus declinaret ad oculū aut ad pulmoneꝫ aut ad costas aut ad dyafragma ⁊ videat̄ facere collectioneꝫ: tūc flobotomia diuersiua ꝯuenit q̄liscūqꝫ fuerit mā tertio si catarr⁹ sit cū fe. mā digesta ⁊ corpore plectorico ⁊ maxime qñ mā flueret de exteriorib⁹ ad interiora: aū tñ q̄ꜫ flobotomet̄ prohibe fluxū: q2 ꝑ eā fluxus ꝓuocat̄. nā catarrosi flobotomati vtplurimum sunt rauci. Secunda intentio est diuertere de pte nobili ad ignobilē: ⁊ hoc fit cum gargarismatibus capipurgijs fricationibus extremitatū vētosis clisteribus nā gargarismata ꝓhibēt ascensum catarri: ⁊ facilitāt screatū incidēdo subtiliādo ⁊ diuidēdo. ¶ Ubi āt timerem⁹ catarrū fluere ad pulmonē ⁊ subito suffocare aut mā esset valde acuta: tunc ꝓhibent̄: dyacodion tñ datum cū decoctiōe rosaꝝ ⁊ balaustie ⁊ cauliū ⁊ dyapapa. sistit fluxum ⁊ sepe diuertit. ¶ Capipurgia lꝫ fiāt multa: tñ fiat hoc. ℞. calami aromatici. ℥. ss. piretri sbtiliter puluerişati stafisagrie añ. ʒ. ij. misce cū succo yreos ⁊ de isto parum calefacto trahatur per nasum q2 mirabiliter trahit catarrum ad nasum. ¶ Fricatiōes si fluit mā fiāt maxime circa ꝯmissurā coronalē cū cepe vel cū squilla raso prius capite: deinde ponatur sup loco medicina vesicās ⁊ rubificās sicut de vrticis vel de cicutis vel de cantaridibus: ⁊ sic de alijs: deide apiant̄ vesice ⁊ ponat̄ qd̄ fluere facit ⁊ attrahat ab extra sicut folia rubi vel caulis vel

saponarie vl' vngule caballine vl' grassule maioris. ¶ Et si hec nõ ꝯtulerit: cauterizet loc⁹ cauterio actuali vnguẽta empl'a sibi ꝯueniẽtia posita fuerũt supra. Tertia itẽtio est sistẽ catarrũ. ⁊ h̃ fit maxĩe post mũdificationẽ corpis lꝫ in ꝑncipio qñq꜒ sistamus si catarr⁹ ꝑfocaret subito vt pꝫ i sqnãtia: diuisio tñ ẽ securior: qꝛ sepe stricto fluxu cõtingit disrũpi ⁊ tũc fit maior. ¶ Abscindẽtia sũt gargarismata vt patuit supra: vñ si mã ẽ cal'a decoctio rosaꝝ lẽtiũ balaustiaꝝ coriãdroꝝ cũ modico cãphore sistit fluxũ Si frida: gargarismata fiãt cũ vino decoctiõis mirre olibani vnicis ⁊c̃. sil'r odorare nigellaꝫ torrefacta cũ ligno aloes storace calamita añ. ʒ. i. nucismuscate nuciscupressi añ. ʒ. ß. ¶ Ad idẽ valet pomũ de laudano qd̃ ẽt fit i feb. pestilẽtiali. ℞. laudani. ℥. i. ligni aloes storacis calamite costi spice olibãi añ. ʒ. ß. nucismuscate nuciscupressi sãdarace añ. ʒ. i. nigelle cinamõi gariofiloꝝ añ. ʒ. ij. galle muscate mirrhe añ. ʒ. ß. ambre. ℈. i. musci gra. iij. vel. iiij. puluerizẽt puluerizanda: ⁊ cũ aq̃ rosata ⁊ vino odorifero ⁊ modico cere fiat pomũ. Itẽ ex maiori pte ꝑdictoꝝ ꝑt fieri sacculus ad caput: cõiter tñ fit ex duplici parte milij ⁊ vna salis torrefacti ad ignẽ. ¶ Si aũt mã eẽt cal'a pomũ ꝯueniẽs. ℞. sandaloꝝ vtriusq꜒ floꝝ nenufaris ⁊ vio. boli armeni rosaꝝ ru. añ. ʒ. ij. spodij. ʒ. ß. cãphore gra. iij. cum mucillagine gũmi arabici vel semi. citonioꝝ vel psilij cũ aq̃ rosata cera ⁊ modico nucismuscate fiat pomuꝫ: qd̃ ẽt valet in febre adurẽte sincopali ⁊ pestilẽtiali. Itẽ coriandrũ masticatũ aut cãphora retẽta in ore sistũt catarrũ calidũ. In frido vꝫ olibanũ mirra ⁊ spica nardi i vtraq꜒ cã valẽt pill'e he retinẽdo sub lingua qñ eger vadit dormitũ ℞. se. portulace lactuce papa. albi cãdi penidij nucismuscate añ. ʒ. i. olibani masticis ligritie rase añ. ʒ. ß. storacis calamite paꝝ dragagãti amili gũmi arabici se. citonioꝝ añ. ℈. i. infundãt in aq̃ ro. ⁊ fiãt pillule vt fabe de qb⁹ teneat tres vel quatuor sub ligua ⁊c̃. Electuarium ad idẽ in causa frigida. ℞. nucismuscate storacis calamite añ. ʒ. ß. masticis olibani ligni aloes añ. ʒ. i. liquiri. passularum enucleataꝝ añ. ʒ. i. cãdi. ℥. ß. ciamomi electi. ʒ. ij. zuchari liquefacti cũ decoctione respiciẽte pectus posita supra fiat electuariũ de. ℥. ß. Item trãsglutire tria grana thuris albi cõfert maxime in catarro grosso. que aũt lambunt sunt sic. succus de papa. ⁊ sic de alijs variãdo ꝭm causaꝫ. ¶ Quarta intẽtio consistit in administratione sex rerum nõ nãlũ. prohibeat ergo vinum oino ⁊ cibus diminuat vitet inducentia nauseam: caueat quantum potest ab austro ⁊ borea: sõn⁹ super repl'onem sil'r potus ⁊ magnus motus caueat: ⁊ si contingat dormire: iaceat super latus capite bene cooperto ⁊ eleuato: cena sit nulla aut breuis vitet vaporosa aut alea ⁊c̃. abstineat a coitu: comedat g̃ succũ ordei farri auene spelte cũ penidijs: aut aquã cicetis ⁊ cicera fracta cũ isto puluẽ. ℞. ligritie rase. ℥. ß. cinamomi. ℥. ij. cardamomi. ℥. ß. croci macis añ. ℈. i. fiat puluis abstineat a clamore ⁊ ml'ta loquela. ¶ Clarificatio

Pro cura catarri ꝭm hodiernũ modũ ⁊ vsum ẽ itelligẽdũ ꝙ catarrus ẽ dispõ q̃ hodiernis tꝑibus cõis ẽ ⁊ gñaliter eueniẽs pluribus hoibus ⁊ mulierib⁹ ꝑncipaliter ⁊ ꝑcipue ex debilitate ⁊ superflua hũiditate cerebri ac ex eius mala complexione vtplurimum frigida: licet ẽt calida qñq꜒ põt esse: cã eius dr enim catarrus diuersimode a diuersis. s. cõiter ꝓprie ⁊ magis ꝓprie. Cõiter dicitur ꝑ omni fluxu humorũ qualitercunq꜒ facto a quocunq꜒ mẽbro ad quodcũq꜒ membrum inferius siue descendat ad stõm siue ad pectus siue ad fauces siue ad nares siue ad alia membra. Magis proprie sumit solũ ꝓ defluxu humoꝝ a capite vel a cerebro ad ptes pectoris vel pulmonis: ⁊ nõ ad alia mẽbra vt prius diximus in ꝑncipio capituli. Et si iste catarrus est acutus siue calidus ⁊ salsus ꝑseuerãdo in eius defluxu vtpl'm pulmonẽ vlcerat. ⁊ sic

ad ptisiꝫ talẽ patientem ꝑducit: ⁊ subsequẽter ad ethicã febrem. Est insuper catarr⁹ quãdoq꜒ grossus: quãdoq꜒ subtilis; qñq꜒ calidus acutus vel salsus: qñq꜒ frigid⁹ insipid⁹ vel acetosus. Generat cõiter catarrus ex malo regimie in cibo ⁊ potu: qñq꜒ per viã cõgestionis in capite ⁊ quãdoq꜒ per viã defluxus ad ipm: ac ẽt generatur ex superfluo coitu: ex quo cerebꝝ maxime debilitat: debilitas enim cerebri cũ ei⁹ mala ꝯpl'one est magna cã congregationis mãerum in ipso ⁊ attractionis seu expulsionis ipsaꝝ ad ipsum que postea ad inferiora defluũt ⁊ descendũt: vapores enim q ad caput ascẽdũt cũ inueniunt cerebrũ ⁊ os capitis ⁊ pãniculos frigidos ibi ꝯgelãtur ⁊ conuertuntur in guttas aqueas: deinde descẽdũt sicut aqua que in olla ad igneꝫ ebullit euaporãdo ad cooptorium eius illud frigidũ reperiẽdo ibidẽ cõgelat ⁊ ingrossatur deinde cadit ⁊ descẽdit in ollã: sic ergo ꝑcise euenit de catarro diuersificatur ẽt catarrus siue iste defluxus q ꝓcedit ⁊ initium hꝫ imediate a cerebro noibus alijs; nã quidã dr catarrus supradictis tribus modis. ⁊ dr coriza vt superius diximus in ꝑncipio capituli qñ talis hũiditas solũ descendit a cerebro ad nares: ⁊ deinde eũatur siue sit calida siue frigida siue grossa siue subtilis: dicitur autem brãchus vt diximus in principio capituli quãdo talis humiditas solũ descẽdit ad fauces ⁊ palatuꝫ ꝑ collatoriũ absq꜒ eo ꝙ descẽdat inferius ad alia mẽbra inferiora ⁊ spuitur existens vtplurimuꝫ flegma subtile: ⁊ qñq꜒ grossum: licꝫ ẽt talis humiditas calida esse possit. brãchos enim grece idẽ est ꝙ faux latine. ¶ Curat g̃ catarrus ꝭm eius diuersitatẽ ⁊ suaꝝ cãrum: a quibus prouenit cũ suis ꝯrijs. nã si catarrus est calidus subtilis ⁊ acutus siue salsus: ⁊ cũ hoc etiam adsit mala ꝯpl'o calida cerebri ordinato prius regimine cibi ⁊ pot⁹ alteratiuo cũ frigidis vt cũ ptisana pane loto farre vel ẽt si expedit cũ pulla alterata cũ cucurbita vel lactuca vt cũ vino paruo ⁊ pontico bñ limphato ⁊ in ꝑua quãtitate assumpto: vñ vinum granatorum plus confert in casu ꝑdicto: ⁊ iulep violatũ ⁊ rosatũ cum aq̃ permixtũ tꝑibus ꝯgruis assumat: ⁊ sit ẽt aq̃ ordei cũ queritur mitigatio sitis: ⁊ sit semper cena minor in q̃titate cibi ⁊ potus q̃ prãdiũ: in his gñaliter ⁊ in oibus catarrosis ⁊ sic ẽt generaliter oẽs patiẽtes catarrũ caueãt ne post cenã statim ad dormiẽduꝫ accedãt nisi ad minus trãsactis duabus horis ⁊ vltra. ⁊ caput istoꝝ semꝑ stet eleuatũ ita ꝙ nullatenus inclinet: ⁊ de die non dormiãt si est possibile ẽt cuꝫ omni ingenio insistendo: si de nocte ad sufficientiã dormiũt. Et in catarro ꝑdicto calido ⁊ acuto aer etiã alteret ad frigidũ ⁊ fricationes ⁊ exercitium temperatũ ⁊ leue cõueniũt eis ⁊ vẽter lubricus teneat saltẽ cuꝫ clisteribus lenitiuis ⁊ alteratiuis ad frigidũ: ⁊ ab accñtib⁹ aie maxie contristãtibus sibi caueãt quãtum possint: ⁊ vitẽt coitum ⁊ repl'onẽ superfluã ⁊ cibos calidos virtual'r ⁊ via magna acuta vel grossa ⁊ oẽm potũ ⁊ cibũ anteq̃ prim⁹ assumpt⁹ sit cõplete digestus ⁊ eũatus a stõcho. Et si deflux⁹ hũorum ⁊ vaporum ad caput ab alio mẽbro ꝓueniat: illud tale mẽbrũ mũdificet ⁊ cõfortet ⁊ ad inferiora trahatur ⁊ caput cũ stipticis ẽt ꝯfortet: ne tales vapores recipiat. Et in primis sic ordinato regimine fiat lenitio vẽtris cuꝫ sola cassia ⁊ mãna distẽperata cum aqua endiuie vel cũ decoctione cõi recenti: deinde si dñiũ est in sanguine vel fuerit dñium alioꝝ humoꝝ sanguini cõmixtoꝝ secure fiat flobothomia ex vena cephalica dextri brachij i quãtitate ⁊ in eodeꝫ modo ⁊ ordine ꝓut superius dcm̃ fuit: ⁊ in summula febrium dicet: ⁊ subsequẽter cũ syrupis digerẽtib⁹ talẽ mãm calidã ⁊ subtilẽ ꝓsequat sicut cũ syrupo violato ac ẽt cũ rosato vel cũ syrupo de papa. ⁊ maxime cũ mã est multe subtilitatis ⁊ acuitatis. ⁊ est hoc etiã cũ vigilie adsunt sꝑflue ⁊ syrupus ẽt acetosus simplex

non ꝓhibet eis: ⁊ aque q̄ ꝯueniūt ⁊ q̄ debēt cū p̄dictis sy/
rupis admisceri sunt. p̄ aqua simplex ⁊ pura ⁊ aqua endi
uie ⁊ aq̄ lactuce ⁊ aq̄ portulace ⁊ siles istis: imo ēt p se/
ipsas p̄dicte aque ꝯueniūt: ⁊ si cū eis addat̄ qd modicū
aque de sticados melior opatio exinde seq̄tur ⁊ decoctio
nes ēt cū 4or semib⁹ frigidis radices endiuie ⁊ cicoree cū
eaꝝ folijs ⁊ semē lactuce ⁊ portulace ꝯueniūt ēt sicut sy/
rupi p̄dicti ⁊ aque p̄dicte ⁊ odoramenta ex reb⁹ frigidis
vt est ex rosis violis ⁊ florib⁹ nenufaris ⁊ sandalis citri/
nis ⁊ silib⁹ istis ꝯueniūt eis ēt pro digōne h⁹ mãe calide ⁊
sicce ⁊ gargarisare aquā frigidā cū modico oxymellis
simplicis vel cū syrupo simplici acetoso silr confert: ⁊ iu
uat ⁊ syrupus mirtinus i hac mã ēt laudat̄. Ad quā eua
cuādā cū digesta fuerit ꝯueniūt pillule auree seu pillule
de reubarbaro pmixte cū tertia pte pillulaꝝ aggregati/
uarū: vel ēt de per se vel ēt cū eis licet permiscere pillulas
cocias pro tertia pte quarū dosis ē vsqʒ ad. ʒ. j. in totum.
¶ Itē ꝯueniūt oēs medicine solutiue que sunt dicte supe
rius in cura sode calide ⁊ malaꝝ cōplexionū depēdētiū
a mã cholerica ⁊ subtili ⁊ modus assumptionis ipsaꝝ ⁊
tps: ⁊ qd faciendū post ipsaꝝ assumptionē: ⁊ cōditiones
oēs quas expedit obseruare sunt pticulariter dicte supe/
rius: sed clarius ⁊ latius dicent̄ in summula nostra cap̄ de
cura febris tertiane pure ⁊ febriū acutarū. ibi ergo recur
re ⁊ pro clisterijs silr que ꝯueniūt ac ēt pro potib⁹ lauati
uis iterādo p̄dictos syrupos ⁊ alia digestiua. ⁊ silr medi
cinas solutiuas ſm q̄ dispō exigit ⁊ reqrit. Hec aūt oia
prudētie medici derelinquo: ⁊ sic vlterius ꝓsequendo vt
cura pficiatur ad plenū h⁹ catarri calidi ⁊ subtilis. Lau/
datur ēt ⁊ ꝯuenit electuariū quoddā seu looch descriptū a
Mesue in suo antidotario qd dī cōfectio seu looch de ye/
cur ⁊ sub isto noīe ibi describitur: sed alio noīe dī dyaco/
dion. Et sic ab aromatarijs vocat̄ qd qdem looch ꝑpara/
tū reperitur: cuius dosis est vsqʒ ad. ʒ. iiij. ⁊ non est elariū
solutiuū. ⁊ si de ipso assumat ifirmus mane ⁊ sero citius
cura pficiet̄. ⁊ est mirabile looch ad ꝓhibēdū descēsum ca
tarri subtilis ⁊ acuti. ⁊ ad ipsū ingrossandū. ⁊ cū hoc ēt
prouocat somnū: sicut conuenit in hac cura. dʒ enim istud
electuarium in ore teneri diu vt cū sua virtute euaporet
ad caput. ⁊ si post cenā ēt de ipso sumatur efficacius ope/
rabitur ⁊ dyapapauer ēt: quod est electuariū non soluti/
uum positū a Nicolao in suo antidotario eodē modo idē
operatur in casu p̄dicto. ⁊ zucharū rosa. per seipsum as/
sumptū vel cū dyagraganto permixtū ⁊ in ore retentum
mirabilr operat̄ ⁊ confert multū. ⁊ syrupus de papaue/
re post cenā assumptus cū aqua frigida ꝓhibet ēt descen
sum catarri subtilis ⁊ calidi ⁊ somnū ꝓuocat qr est iuua
tiuus in eis: ⁊ lactuca post cibū assumpta nō in totū pro/
hibetur in istis. ⁊ laudat̄ ēt post p̄dicta sacellatio ista po
sita sup caput in pte anteriori. ℞. rosarū corticū citri floꝝ
violarū florū camomille nenufaris sticados mirti san/
dalorū alborū ⁊ rubeoꝝ corticū papaueris an̄. ptes eq̄/
les: fiat puluis subtilissimus. ⁊ exinde sacculus rotūdus
in pāno lineo subtili ⁊ raro qui suffumigatus cū modico
thure ⁊ sandaloꝝ ammotis capillis cū forpicibus appo
natur ad caput in parte anteriori vt dictū est. ⁊ nō pro
hibetur ēt sed cōuenit embrocatio ac ēt vaporatio facta
pncipalr ad partem anteriorē capitis cū decoctione rosa
rū ⁊ mirti florū camomille sticados corticū papaueris
violis ⁊ floribus nenufaris: ⁊ si addat̄ ēt de lactuca erit
magis ꝯueniēs maxime cū mã suplue caliditatis ⁊ sub/
tilitatis in capite dñatur. ⁊ si suffumigiū fiat ad nares ⁊
caput cū rosis ⁊ sandalis erit ꝯueniens in catarro p̄di
cto. ¶ Et si suspitio esset de descēsu huius catarri subtilis
ad pulmonē ⁊ pectus: cū omni ingenio trahat̄ ad nares
ēt cū sternutatorijs leuibus ⁊ cū succo radicū blitis vel
elleboro ro. albo si expedit vel cū attractione aque vio/
late ⁊ sansuci. ⁊ in isto casu vētose ēt posite ad spatulas ⁊
ad nates ꝯueniūt ⁊ laudant̄. ⁊ his remedijs ⁊ alijs simi/
libus istis perficit̄ hec cura catarri subtilis calidi ⁊ acu/
ti. Sʒ catarrus frigidus q plus q̄ʒ calidus gñalr reperit̄
in plurib⁹ hominib⁹ qñqʒ subtilis ⁊ multum aquosus: ⁊
qñqʒ grossus mucilaginosus seu viscosus curat̄ ēt cū suis
ꝯrijs sicut dictū fuit supius de catarro calido ⁊ subtili. Et
cura ei⁹ sic pficit̄ ordinato p̄ regimine cibi ⁊ potus faci/
lis digōnis ⁊ boni nutrimēti tēdētis ad calidū ⁊ siccum:
de qb⁹ cibis dicet̄ in cura flegmatice febris: ac ēt ordina
to regimine in alijs sex reb⁹ non nālib⁹. ⁊ maxime circa
aerē qui non dʒ eē multe subtilitatis nec multe grossitiei
nec frigidus nec calidus valde nec vētosus: oīs enim vē/
tus est nociuus oībus catarrosis vt boreas: ⁊ sic etiā au/
ster: sed ab humido aere est cauendū omnino. imo recti/
ficandus est si humidus esset ⁊ frigidus cū igne in came/
ra facto ex lignis quercus sarmentis iunipero mirto et
lauro ⁊ cū suffumigijs factis in camera cum thure ⁊ mir
rha nigella granis iuniperi ⁊ gallis cupressi vel cū alte/
ro p̄dictoꝝ: ⁊ p̄missa linitione ventris cū cassia vel cū mā
na si mã talis catarri a qua vapores eleuātur ⁊ fumi: ac
ēt ipse catarrus est frigidus ⁊ subtilis digerat̄ cū ingros/
santibus eam pmixtis tñ cū calidis sicut cū syrupo de sti
chados addito secū qd modicū syrupi mirtini vel syrupi
de papauere cū aq̄ feniculi vel sansuci: ⁊ si expedit plus
addere de syrupo mirtino seu de papauere cū ipse catar/
rus est valde subtilis: fiat ēt cū his de qbus dictū est su/
pra in catarro calido ⁊ subtili qbusdam calidis additis vt
decet ⁊ cōuenit. Sed qr vtplm catarrus iste q est aq̄sus
subtilis ⁊ frigidus originē hʒ a materia flegmatica gros
sa atqʒ viscosa vel ex seipso multiplicat⁹ in capite ē visco
sus ⁊ grossus: pro ipsi⁹ digestione reqrit̄ ⁊ est cōueniens
solus syrupus de sticados addito modico mellis rosa/
ti collati. et qñqʒ plus conuenit oximel simplex cū aliq̄ vi
scositas cū tali mã dñatur. et qñqʒ immo multo plus con
uenit oximel compositū quādoqʒ solū et qñqʒ pmixtum
cū aliquo predictoꝝ. Et cū catarrus multū excedit i gros/
sitie et viscositate supflua est licitū pertransire ad oximel
sqlliticū. Et si est ēt nocumentū catarri pectori⁹ cōicet̄ vn
de supueniat tussis ex materia iā i pectore aggregata cū
p̄dictis syrupis vel aliquo predictorū: est licitū pmiscere
syrupū primo de liquiritia. secūdo de ysopo et vltimo de
prassio. Si est expediens ad ipsum deuenire. et dosis cu/
iuscūqʒ de p̄dictis syrupis est vsqʒ ad. ℥. ij. q limphari de/
bent cū aqua feniculi vel sansuci vel saluie siluestris seu
cū aqua de sticados admixta secū aqua capil. ven. vel
vngule caballine. i. farfare si nocumētū est in pectore cōi
catū. Et subseqūter expedit talem mām iā digestā eua
cuare cū suis appropriatis et maxime cū pill. cocijs vel
de yerapigra vel cū cassia et agarico et electuario ido ſm
istā descriptionē et dosim. ℞. pulpe cassie. ℥. i. electuarij
indi. ʒ. i. agarici electi infusi in oximelle cōposito: et dili/
genter expssi vsqʒ ad. ʒ. i. ʒ. masticis salisgēme an̄. ʒ. ʒ. distē
perent̄ cū decoctione cōi addito sibi sticados sansuco
⁊ nucemuscata: ⁊ gñaliter syrupi decoctiones ⁊ aque: pil
lule ⁊ medicine solutiue oēs conueniūt in hac cura q̄ cō/
ueniūt ⁊ recitate sunt supra in cura sode seu malarū com
plexionū capitis ⁊ cerebri depēdentiū a materia frigida
⁊ flegmatica illas ⁊ illos iterando quantū expedit: ⁊ po
stea ponendo ēt tempora intermedia ꝓpter longitudinē
egritudinis solū stando qñqʒ cū regimine vite vsqʒ ad fi/
nem cure: dʒ. n. hec mã paulatine digeri: ⁊ sic ēt paulati/
ne euacuari: regimē aūt ⁊ canones q conueniūt ⁊ obseruari
debēt cū digestiua medicamina seu solutiua sumunt̄: ⁊ la
uatiuū qd ꝯuenit finita operatione pharmaci solutiui ⁊ cli
stere ēt qd succedere dʒ eadē die de sero ante cenā vel an̄
prandiū. in die sequenti de mane: hec oia supradicta sunt

superius:sed diffuse multũ dicent̃ in scđa ꝑncipali parte huius opis de febrib⁹:ibi ergo recurre. ℭ Clisteria insu per acuta ꝛ attractiua in ꝓcessu cure multũ laudant̃ ꝛ cõ ueniũt:ac ẽt suppositoria acuta ꝛ attractiua:ꝛ qꝛ ipsa su perius posita sunt in cura malarũ cõpl'onũ frigidarũ cuꝫ mã in corpore exñtiũ:ibi ergo ipsa notabis. Fricationes aũt añ cibũ ꝛ exercitiũ forte non tñ debilitans maximuꝫ affert iuuamẽtũ in hac cura ꝛ ventose silr ꝛ aer termarũ multũ laudat̃ cũ egritudo declinat ꝛ cõtinua pectinatio capitis maxime de mane ꝛ ante cibũ ꝛ ipsi⁹ fricatio cum mãtili seu sugatorio grosso ꝛ aspo ẽt suffumigato cũ thu re amotis capillis cuꝫ forpicib⁹.ꝛ non aliter est de his q̃ ab auctorib⁹ medicine laudant̃:ꝛ sic ꝯueniũt ꝛ assumere omni mane vacuo stomacho ꝑ tres horas ad minus an te assumptionẽ cibi ad quãtitatẽ castanee de quodã ele ctuario posito a Mesue in suo antidotario ꝙ dĩ dyamu scus seu de quodã alio dicto dyambra est valde ꝯueniẽs ꝛ pro paupib⁹ eodẽmõ sumendo de electuario rorismari ni efficaciter opat̃:ꝛ multo fortius iuuat el'ariũ dictũ pli risarcoticon:ꝛ si fiat cũ musco est vtilius ꝛ efficaci⁹.ꝛ do sis est vsqꝫ ad.ʒ.iij.ꝛ idem efficit:ꝛ maxime i catarro fri gido ꝛ subtili el'ariũ dictũ dyaclibanũ positũ a Nicolao in suo antidotario:ꝛ supradicta electuaria oia debẽt diu in ore teneri vt effument ꝛ euaporent ad caput. Et si post ipsa vel aliqđ ꝑdictoꝝ ẽt sumat̃ qd modicũ vini poten tis actualiter calidi maior vtilitas seqtur ex eis ꝛ granũ vnũ olibani in vice septẽ dieb⁹ continuis deglutitũ ẽ sũ me conueniẽs:ꝛ fortassis est conueniens sumere duo vel tria grana eiusdẽ olibani pro singula vice ꝛ iuuat masti catio gariofiloꝝ nucismuscate cubebarum piperis masti cis seu piretri vel corticuꝫ caparis q̃ sunt efficaciores in isto catarro. Et iuuat ẽt gargariçare oximel cõpositũ cuꝫ aqua calida:sed meli⁹ cũ aqua feniculi vel sausuci ꝛ qñ qꝫ oximel sq̃lliticũ cũ mã ẽ multũ grossa atqꝫ viscosa eo deꝫ mõ gargariçatũ:ꝛ sternutatoria oia ꝛ capipurgia di cta supius in cura malaꝝ cõpl'onũ frigidaꝝ in cerebro et in neruis ꝛ nucha exñtiũ dependẽtiũ a mã ipsa mã dige sta.ꝛ iam pluries euãata ꝛ non al'r sumere conueniũt.ꝛ tu ipse ipsa diligẽter aspicias ꝛ ad hãc curã illa reducas in tpe suo. Sil'r etiã sacellationes ꝛ suffumigia ꝛ embroca tiones ꝛ caput apponere sub aq̃s sulphurcis vt ad dul cia balnea petrioli de senis:aut similia eis ꝛc̃.ꝛ ẽt caute riũ actuale qđ est melius seu potentiale qđ non sic terret infirmũ super cõmissura coronali:hec enim oia cõferunt ꝛ curã perficiũt.ꝛ ipsa sunt particulariter dicta supius in cura sode frigide seu malarũ complexionũ cerebri depen dẽtiũ a mã frigida ꝛ flegmatica:ꝛ in cura ẽt egritudinuꝫ frigidarum in neruis ꝛ nucha.illa ergo in memoria ha beas ꝛ eis vtaris in tẽpore opportuno cũ discursu ratio nis ꝛ recto iudicio estimatiuo. Et tyriaca antiq̃ mul̃ eũa tionib⁹ iã ꝑmissis est fortiter iuuatiua sumẽdo de ipsa vsqꝫ ad.ʒ.i.ʒ.i vice ꝛ marie in tpib⁹ fridis:ꝛ cũ egri⁹ decli nat solũ ad ipsa sumẽdo semel i septimana.ꝛ çiçi.ꝯditũ ꝛ gargariçatio aq̃ vite iuuamẽtũ ꝑstãt ẽt in isto catarro.

Nota commendatione balnej petrioli de senis.

ℭ De debilitate visus. Capl'm. xxxiij.

Nunc seqtur de egritudib⁹ ortis a cerebro.ꝛ ꝑ de egritudinibuꝭ oculoꝝ ꝛ ꝑ de debilitate vi sus. Et ꝑ ꝑmittã aliqua carmina manifestan tia succicte anathomiã oculi q̃ sup 9° Almãso ris diffuse fuit ptractata. vñ versus. Est intuꝭ sclirosis oculoꝝ tunica ꝑ°. Tũc hũor est vitreus post cri stallũ aduenit alb⁹. Anterius tunica ponit̃ aranea. Post hanc est vuea post cornea pellis apparet. Septima tunc seqtur q̃ coniũctiua vocat̃. Secũdina tñ post sclirosim ꝛ retina locat̃. Cãe igit̃ primitiue debilitatis visus sunt q̃ i hoc carmine cõtinent̃. Allea vina venus fabũ fumus vẽ tus ꝛ ignis. Hec nocẽt oculis sed vigilare magis:ꝛ ita de alijs vt puluis ꝛ inspectio solis aut alteri⁹ luminosi ꝛ in spectio maxime albi:qꝛ albedo maxime disgregat visuꝫ. ꝛ idẽ facit morari in loco tenebroso.qꝛ ꝯtinẽs imutat cõ tentũ ad suã crasim:aut plurimus vomituꝭ cũ frequenti bus vẽtosis:balneũ post repletionẽ:ꝛ precipue capiţ cõ stipatio vẽtris retẽtio ventositatũ conatus egerẽdi tristi tia ira ꝛc̃.dimissio ꝯsuetudinis vt pectinatiõis ꝛ fricatio nis capitis fumus argẽti viui sua frigiditate ꝛ humidita te assidua comestio aneti sua acuitate ꝛ aceti sua frigidi tate ꝛ cauliũ sui grossa fumositate ꝛ yreos sua aptione la ctuce sui obtenebrositate lẽtis ꝛ opij suo stupore multuꝫ vri portulaca ꝛ piscib⁹ recẽtib⁹ viscosis debilitãt gñando pãnũ in oculis. Sꝫ ꝑp cãs corporales hoc ꝯtingit tripl'r eo ꝙ alique minorãt alique corrũpũt alique destruũt si cut sunt egritudines capitis reuma frenesis vertigo apo nerui obtici:ꝛ ei⁹ oppilatio aut q̃libet 4ᵒʳ complexionuꝫ tã simpliciũ q̃ꝫ cõpositarũ tam cũ mã q̃ꝫ sine mã. Insuper debilitas visus ꝓuenire põt ex humorib⁹ ꝛ tunicis oculi male dispositis:aut ex vaporib⁹ ascẽdẽtib⁹ a stomacho: aut ab alio mẽbro inferiori. Et signa distinguẽtia sunt:nã si apparẽt imagines ante oculos pupilla apparẽte clara ꝛ mũda:ꝛ ꝑ tp̃s durauerit vt ꝑ mediũ annũ vel sic conie ctarat̃ ꝙ ꝓuenit a stomacho:si aũt ꝓueniat a cerebro cõi ter:non durat tãto tp̃e qñ aggreget aquã. Itẽ nota ꝙ cõ tingit visum debilitari corrũpi aut minui ꝑp indispõnem sp̃ũs visibilis.nã si hic sp̃ũs sit mult⁹ clar⁹ ꝛ subtilis:res vi de ꝓpe bñ ꝛ sil'r a longe:sꝫ si sit multus ꝛ grossus:tũc talis melius videt lõginq̃ q̃ꝫ ꝓpinqua ꝑp luminis multi tudinem sp̃ũum subtiliãtis:ꝛ si eꝫ videt aliq̃l'r ꝓpinqua ꝛ nõ longinq̃. Si aũt sit paucus ꝛ grossus:tũc longinq̃ ꝛ propinq̃ male vident̃. Et ex his pꝫ q̃re aliq̃ satis bene vi dent de die ꝛ versus noctẽ nihil vel paꝝ vidẽt ꝛ aliq̃ eꝫ. hoc nãqꝫ ꝯtingit ꝑp variã indispõnem humoꝝ ꝛ oculoꝝ ꝛ maxime sp̃ũs visibilis. Nã hoĩes ac ẽt aĩalia sic bubo nes ꝛ noctue hñtia sp̃ũs visibiles paucos subtiles ꝛ de biles nõ vidẽt de die sed bñ de nocte.vbi aũt sp̃ũs essent subtiles ꝛ fortes talia aĩalia viderẽt de die:ꝛ de nocte sicꝫ murilegi. In bubonib⁹ aũt visus fortificat̃ in nocte ꝑp fri giditatẽ noctꝭ:ꝛ ꝑp sp̃ũum vnionẽ qđ nõ ꝯtingit in nocti lopis:qꝛ eoꝝ sp̃ũs vgũt ad multã grossitiẽ q̃ si vidẽt ali qual'iter de die:hoc est ex claritate seu lumine solis subti liantis sp̃ũs. ℭ Nũc trãseo ad breuia signa:si.n.adsit de bilitas visus ex hũiditate cerebri currẽte ad oculos.tũc enim debilitas auget̃ post comestionẽ ꝛ nauseatiuã facie tatem oculi cõiter sunt rubei emitẽtes limpitudinẽ indi gestã spãliter post somnũ.si ex siccitate alleuiat̃ post som num ꝛ comestionẽ:hora ꝟo famis ꝛ in meridie auget̃:ꝛ tũc cõiter sentit̃ pruritꝰ:oculi apparẽt sicci.ꝛ ita suo mõ adaptent̃ signa.si ex caliditate vel friditate acciderit de bilitas visus.vbi ꝟo ꝓueniat a stomacho iterpollat ꝛ au get̃ in facietate stomachi adest eructatio.ꝛ sic de alijs si gnis nocumẽtũ stomachi indicãtib⁹. ℭ Signa ꝓnostica patent ex dictis. Cura ꝑncipaliter consistit in duob⁹ ꝑ in euitãdo cãs ꝑmitiuas debilitãtes visuꝫ sic cauere a coitu superfluo a fumo ꝛc̃. Scđo aduertendũ circa cãs iterio res ꝛ hoc perficit̃ ꝑmo alterando malam cõplexioneꝫ et deoppilãdo vias. scđo digerendo ꝛ euacuãdo materiam peccãtem. tertio ordinãdo regimẽ sex rerũ non nãliũ. q̃r to corrigẽdo peccatũ organiçationiꝭ si aliquid tale adsit. vltimo ꝯfortando oculos ꝛ sp̃ũs stomachũ ꝛc̃. sepe sunt cã huius. Prima intẽtio perficit̃ cum medicinis calefa cientibus infrigidãtib⁹ ꝛ humectãtib⁹ ꝛc̃. Medicine ca lefaciẽtes sunt pip mel çinçiber muscus nux muscata cõ dita cũ melle sumpta ꝑ os. ex cõpositis multe adhibẽtur sicut dyagalãga ꝓhibens ascẽsum vapoꝝ ad caput. ꝛ sic de alijs vt infra patebit. ℭ Infrigidã̃tes sunt aqua ro. al bumen oui decoctio portu. ꝛ lactuce succus grana. et so

latri ꝛc̃.deficcãtes tutia olibanũ ꝛc̃.dicẽda in cap̃ de la/
chrymis.¶ Humectãtes sunt albumẽ oui lac mulieris p̃
cipue lactãtis puellã cãdi.mucilago se.citonioꝝ aut de/
coctio maluaꝝ violaꝝ ꝛc̃.Medicine deoppilãtes ꝛ p̃ q̃
ad extra sunt:sic̃ succ⁹ feniculi aut aq̃ eius.vñ Aui.3°ter/
tij tanq̃ꝫ magis iuuatiuũ in ↄfortatione visus docet oĩ ho
ra colliriũ feniculi approximari ab extra.vꝫ semẽ nouuꝫ
feniculi:antiquat aut aliquo mõ adurit humores nisi cũ
liqritia ꝛ zuccharo rectificet̃.Scd̃a intẽtio pficit̃ cũ dige/
rẽtibus euãntibus ꝛ resoluentib⁹ pro digestiuis recurre
supra variando ea s̃m cãs addendo semper aliqd qd̃ du
cat virtutẽ medicinaꝝ ad oculos vel ad aliud mẽbrũ qd̃
fuerit cã h⁹.Syrupus tñ ad humores frigidos capitis de
clinantes ad oculos sit iste.℞.betonice rute celidonie eu
fragie enule leuistici pulegij camedreos rorismarini ori/
gani folioꝝ lauri saluie ysopi liqritie gariofilate añ.M.
i.polipodij elebori nigri añ.M.5.semis ameos anisi ane
ti petrosilij lactuce añ.M.5.feniculi sileris montani añ.
ʒ.ij.rosarũ floꝝ boraginis camomille ana.ʒ.5.bis deco/
ctis syrupiçet̃ decoctio cũ melle ꝛc̃.¶ Euãntia sunt du/
plicia vl̃ia ꝛ particularia vt pꝫ discurrẽdo per spẽs flobo
thomie ꝛ solutionis vẽtris p̃ncipal'r tamẽ euãntia ab ocu
lis est yera Galieni q̃ diuersas passiones capitis purgan
do stõm emendat.¶ Ad idẽ valet yera Cõstantini maxi
me oppilatione existẽte in neruo obtico oculo extra appa
rente sano.Ad idẽ pillule lucis.Ad ideꝫ pillule Nicolai
sine qbus esse nolo.Ad idem pillule auree eiusdẽ maxi/
me in mã calida.¶ In frigida aũt quod sepe ↄtingit pur
getur cũ.ʒ.i.pillularũ cochiarũ maxime si mã fuerit subti
lis si grossa cũ.ʒ.i.pillularũ fetidaruꝫ vel de agarico.Si
melãcholia fuerit in cã det̃ dyaboriginatũ aut yera ruf/
fi acuta cũ lapide lazuli aut cũ lapide armeno abluto.do
sis sit s̃m quantitatẽ materie ꝛ fortitudinem virtutis.Si
aũt ↄueniat a diuersis humorib⁹ pillule mirabiles cõue/
niunt vt.℞.aloes boni galbani añ.ʒ.i.pulueris yerepi/
gre.ʒ.ij.anisi masticis añ.ʒ.i.fiant pillule ꝛ dentur tres p
vice bis vel semel in hebdomada ꝛ seq̃nti die vtatur ty
riaca vel mirabolanis conditis.Item vtatur puluere de/
scripto in fine capi.de paralesi in cibis.Ubi aũt velles di
gerere ꝛ euãre simul.℞.radicũ feni.petrosilij peonie añ.
M.5.eufragie saluie celidonie lauandule thimi herbe/
ne camedreos añ.M.i.scolopẽdrie cicoree capil.ven.ca
momille añ.M.5.seminũ anisi carui floꝝ anthos añ.ʒ.i.
cinamomi maiorane floꝝ boraginis añ.ʒ.5.liqritie parũ
decoquãtur in lib.iiij.aq̃ de qua sumat oĩ mane.ʒ.iij.vel
iiij.resoluẽtia fiãt ex sarcocola ꝛ succo feni.Et si tu vis ex
trahere humiditatẽ ab oculis fiat cũ sale armoniaco aut
adorãdo cepas aut comedẽdo sinapim.¶ Pro 3° intẽtio
ne p̃ circa cibũ vtatur potu facto de buglosa boragine fe
niculo nouo sũmitatib⁹ vrticarũ iuueneꝫ saluia eufragia
faciẽdo ferculũ ex qbusdã eoꝝ cũ brodio gallinarũ iuue
nũ fasianoꝝ vel pdicũ vitet vina noua porros allea car/
nes bouinas ceruinas lacticinia oua dura.¶ In vigilia
ꝛ somno sit mediocritas sit in letitia ꝛ motu añ cibũ.post
vo cibũ sit in qete:a coitu totaliter abstineat aer habita/
tionis sit tẽperatus nõ min⁹ lucidus nec tenebrosus vtat̃
sepe lotionib⁹ pedũ p̃cipue ante cenã cuꝫ decoctione ca/
momille edere terrestris ꝛ feniculi ↄuocet bñficiũ vẽtris
oĩ die caueat a frigiditate pedũ ꝛ retentione ventositatũ
ꝛ sic de alijs.¶ Quarta intentio perficit̃ cũ diuersis s̃m
variationẽ egritudinis cõpositionalis:naꝫ aliqñ oculis
accidit egritudo i situ vt tortuositas.aliqñ versus sinistꝝ
aliqñ ecõtra:ꝛ tunc res vident̃ oblique:ꝛ si torqueantur
aut supius aut inferius vna res vi due:q2 magna ps pu/
pille cooperitur:vñ tũc simulachrũ ad cristallinã non ia/
ctatur nisi p quandã inũdationẽ.Si ergo ↄtingat ab hu/
miditate inijciat̃ in oculis succ⁹ folioꝝ oliue depuratus

purget̃ sepe cap̃ ꝛ castoreũ mixtũ cũ vino nã exiccat hũi/
ditates cerebri ꝛ neruoꝝ si ex eo liniat̃ caput aspiciat pu
er lumen vel speculũ vel ad rem rubeã positã in opposi/
to strabositatis ꝛ si non curat̃ in pueritia non amplius ẽ
via si ex siccitate humectet̃ corus cũ comestione lactis ꝛ
brodio carniũ vngat̃ pars egra oleo camomellino ꝛ vio
laceo simul mixtis vtat̃ electuarijs resumptiuis vt dya/
gragãte ꝛc̃.si a mella curetur vt spasmus.Scd̃o aduenit
alia egritudo que dĩ eminentia oculoꝝ accedẽs aut pp re
pletionẽ nimiã aut pp ventositatẽ ipellẽtẽ aut pp mollifi
cationẽ ꝛ paralesim aut ↄpter nimiũ clamorẽ aut ex co/
natu assellationis:ꝛ tũc si eminẽtia sit pua abstineat a ci/
bo ꝛ potu ꝛ iaceat resupinus colliriçetur oculi aqua ro.
mixta cũ corticib⁹ thuris si sit magna stometur si p̃icula
ria ↄueniũt:scd̃o purget̃ cũ pillis cocijs.p̃missis tñ dige/
stiuis appropriatis.3° ventositet̃ in spatulis:quarto somẽ
tentur oculi cũ aqua decoctionis gallaꝝ sumach masti/
cis balaustiarũ ꝛc̃.vel emplent̃ ex farina fabarũ thure ꝛ
puluere ossiũ dactiloꝝ cũ albumine ouorũ.¶ Et si ocu/
li eẽnt ↄfundi.aut ex febre aut ex tristitia aut vigilia ꝛc̃.
curet̃ cũ humectantibus ꝛ fomentatione aque dulcis.de
alijs egritudinibus cõpositionalib⁹ dicet̃ infra.¶ Quin
ta intẽtio complet̃ cũ confortantib⁹ ꝛ depurantibus ocu
los ꝛ spũs.aer enim tẽperatus cib⁹ ꝛ potus humidi co/
lores medij declinantes versus nigrũ vt viridis ꝛ azuri/
nus color intueri speculũ ꝛ aquã claraꝫ:comedere aialia
rapinosa ꝛ sorbitiones iuriũ ipsoꝝ recipe vapores aq̃ de
coctionis feniculi aut rutbe aut herbe adil.i.yue musca
te ꝛ s̃m aliquos eufragie qd̃ nõ credit̃ vsnee gũmi prune
si fiat ex his colliriũ succus ocimi fluuialis ꝛ betonica oĩ
mõ administrata gũma salicis succus prasij cũ melle co/
ralus albus adustus:cinis vespilionis ꝛ mlt̃a ↄsilia sim
plicia ↄferunt visui.depurãtia spũs sunt velut.℞.eufra/
gie.ʒ.ij.se.fenicu.ʒ.5.macis cubebe cinamomi añ.ʒ.i.pi
peris lõgi gariofiloꝝ añ.ʒ.5.mellis dispumati li.i.succi fe
ni.cocti ꝛ depurati.succi celidonie eodẽ mõ p̃parati.añ.
ʒ.5.coquant̃ cũ melle lẽto igne.ꝛ cũ eo spẽs p̃dicte ↄficiã
tur.ꝛ reseruet̃ in vase vitreato:de quo sumat ad q̃titatẽ
castanee vel nucis d̃ mane ieiuno stomacho p tres horas
ante cibũ purgationibus p̃cedentibus.¶ Ad idẽ vꝫ col
liriũ Hypo.faciẽs videre stellas i meridie vt.℞.fellis galli
fellis anguile felis leporis añ.ptẽ vnã succi feniculi alo/
es añ.partẽ mediã cãphore paꝝ cũ aqua feniculi fiat col
lirium.ꝛ si placet adde modicũ mellis ꝛ inijciatur in ocu
lis.¶ Ad idem.℞.aque feniculi rute apij herbene beto
nice agrimonie sanamunde.i.gariofilate pimpinelle eu/
fragie saluie ana.partes equales ifundãtur in vrina pue
ri cũ aliqbus granis piperis ꝛ cũ.ʒ.iij.mellis ꝛ aceti.ʒ.
i.collent̃ per pãnũ rubeũ mane ꝛ sero de eo parum inice
in oculis.vꝫ.n.ↄ oẽm distemperantiã visus ꝛ sanat infra
xl.dies.¶ Aqua spãlis ab extra.℞.feniculi rute eufra/
gie herbene tormentile betonice rosaꝝ endiuie siluestris
rostri porcini gallitrici sepie pimpinelle celidonie peonie
foliorũ vitis apij caprifolij agrimonie añ.ptes eq̃les pri
ma die trite ponant̃ in vino albo.scd̃a die ponãtur in vri
na pueri.tertia in lacte mulieris.quarta in melle deinde
ponãtur in alẽbico.ꝛ reseruẽtur qd̃ exibit valet senibus
ꝛ iuuenib⁹ noctilopis catarraticis.ꝛ oĩ debilitati visus.
Ad idẽ vꝫ hec aq̃.℞.tormentile eufragie celidonie feni.
herbene virge pastoris pentafilon millefolij ysopi pedis
corui agrimonie edere muralis apij sanamũde.i.gariofi/
late pĩpinelle rosaꝝ pedis colũbi añ.ptes eq̃les i bona q̃
titate ꝛ ablute ꝛ pistate infundant̃ p diẽ ꝛ nocteꝫ in vino
albo:deĩde ponant̃ in alẽbico ꝛ distillent̃ vt aqua ro.cuꝫ
lento igne.ꝛ p̃mus liquor erit argẽteus.secũdus aureus.
tertius q̃si balsamus.alijs duobus p̃ciosior ꝛ in diuersis
amplius reponant̃ ꝛ visui reseruent̃.Ab intra aliqua ap/

proximentur ꝛ pmo in forma pulueris vt. ℞. mirabo.ci
tri.chebuloꝝ se.maratri leuistici floꝝ rute celidonie aā.
ʒ.i.cardamomi.ʒ.vij.puluerizētur.ꝛ si vis addaꝰ zucha
ri albi ad pondus oium.ꝛ da aā cibū ꝛ post cibū i quāti/
tate semicoclearis.¶ Ad idē vt senex videat vsq in finē
vite.ꝛ est ꝓhibēs tres humores aggregari i corpore ꝛ re
mouens oēm putredinē oris.℞.ameos piretri aā.ʒ.i.ci/
namomi.ʒ.i.pullegij ysopi aā.ʒ.ß.fileris montani mara/
tri anisi carui maiorane cardamomi zinzib.mirabolano
rum chebuloꝝ ꝛ indoꝝ aā.ʒ.ij.puluerizenꝰ.¶ Electua/
rium ad idē.ꝛ si quasi visus fuerit amissus.℞.semi.feni/
cu.lib.i.fileris montani.ʒ.iij.camedreos radicis celido/
nie aā.ʒ.ij.apij.petrosilij aā.ʒ.i.puluerizа ꝛ ↄfice cū mel
le cocto dispumato:da mane ꝛ sero.ʒ.ß.vel circa qꝛ vltra
dicta stomachū ↄfortat mūdificat renes ꝛ oēm vētosita/
tē expellit.¶ Ad idem singulariter efficaciter ꝛ mirifice
valet el'ariuz Humain descriptū a Mesue in caꝑ de egri
tudinibus oculoꝝ.¶ Si ꝓueniat a stomacho humido
digeraꝰ cū oxymelle squillitico vel cōposito cū aqua de/
coctionis ysopi ꝛc̄.purgeꝰ sepe cū pillis stomaticis Me/
sue vel Alkindi vel cū yerapigra premissis tñ digestiuis
appropriatis deinde ↄforteꝰ stomachus cū ↄfectionibus
appropriatis vt cū aromatico ro.dyagalanga rosata no
uela ꝛc̄.¶ Si a corde cureꝰ cū dicēdis in caꝑ de cardia/
ca passione vt cum dyamargariton letitia Galieni dyan/
thos ꝛc̄.Si ab alio mēbro primo digeraꝰ mā si peccat in
eo.secūdo euacuaꝰ sicut dictū est.tertio ↄfortet cuz ap
propriatis.alia multa in diuersis formis approximātur
vt pz in antidotarijs.sed ista sufficiant.

¶ De obtalmia. Capitulum. xxxiiij.

Obtalmia vera est aꝑa cal'm essential'r vel ac/
cidental'r in coniunctiua oculi qđ fieri pōt de
oi humore:lz vtplurimum fiat ex sanguine:ꝛ
sunt tūc signa dolor timor ꝛ pulsatio vene ap
paret in oculis limpitudo claudit palpebras
in somno:oculi sunt graues ꝛ rubei etas regio tps āni i/
dicāt de repl'one sanguinis ꝛ sic de alijs:ꝛ si ex flate ē tu/
mor ml'ta limpitudo albedo vicit ruborē adest grauitas
ꝛ dolor remissus:inflatio tñ est magna q̄ cū tāgitur cedit
ml'titudo lachrymaꝝ cū lippa indigesta adest habitudo
humida regimē etas ꝛc̄.coueniūt in flegmaꝗ dñio. Si ex
chol'a signa sunt opposita si ex melācholia qđ raro ↄtin/
git pua vl' nl'la est inflatio limpitudo aut lachryma. Ad/
est tñ obscuritas faciei cū extenuatione corpis ꝛ cū q̄daz
grauedine dolorosa.Si a stōcho sciꝰ ex nausea vl' ab alio
nocumēto ipsius:si ex vētositate est ibi tensio ꝛ grauedo
mediocris.Itē si fit ex pte extrinseca:tunc est cū grauedi
ne illius ptis:si aūt fiat a partibꝰ intrinsecis:tūc est cū le/
sione earū.¶ Obtalmia nō vera solū cātur ab extrinse/
cis:vt ex fumo vl' puluere ꝛc̄.ꝛ cōiter ꝛ sine fluxu humo
rum ad oculos:sz solū rarificata humiditate eoruz occu
pat maiorē locū sic ꝙ apparet aꝑa qđ curaꝰ remouendo
cām extrinsecā.¶ Signa ꝓnostica:cū limpitudo ē aquo
sa:ꝛ subtilis obtalmia est in pncipio cū īspissaꝰ ꝛ dealba
tur est in augmēto:cū aūt limpitudo īspissata claudit pal
pebras est in statu ꝛ cū diminuiꝰ est declinatio.Itē limpi
tudo habēs frusta parua est mala:deterior tñ ē antiqua/
ta in qua nō prosunt medicamina:qꝛ significat humorez
corruptū inuiscatū in tunicis corrūpere nutrimētum:aut
ꝙ vene intrinsece adminiſtrāt.Itē dolor acutissimis idi/
cans de ruptura cornee aut corrosione timēdus est.Itez
obtalmia hyemis cū alijs ↄueniētibus in frigiditate tar
dius venit ꝛ recedit ꝓpter clausionē poroꝝ:oppositū cō
tingit in estate.Itē magni ocl'i citius incurrunt obtalmiā
puis:qꝛ eis plures humiditates ꝛ plures superfluitates de
leganꝰ ex eo qđ vie sunt latiores.Itē plus aduenit i pue/
ritia ꝑꝑ pueroꝝ gulositatē ꝛ mollitiē.Itē plus in vere ꝓ/
pter sui calitatē ꝛ humiditatē dissoluunꝰ humores cōge
lati in hyeme.Itē non negligaꝰ cura:qꝛ reliquias dimit/
tit sicut pānum telaz ꝛc̄.¶ Pro cura erūt due intētiones
pncipales alias secūdarias includētes.Prima est extra/
ctio materiei exuberātis digerēdo si expedit ꝛ ordināddo
regimen sex rerū non nāliū.Secūda est ꝓhibitio cursus
materierū ad oculū diuertēdo ipsas:ꝛ aliqua accidentia
corrigēdo.digeraꝰ ergo mā si dolor non sit intēsissimus:
qꝛ si fuerit intēsissimuz non expectaꝰ digestio:vnde si mā
ē flegmatica digeraꝰ sicut decet vt patuit supra:addatur
tñ in syrupo aq̄ decoctionis vl' aqua distilata harum sex
herbaꝝ cōiūctim vl' diuisiz portantiā virtutes digestiuo/
rum ꝛ solutiuoꝝ ad oculos ꝛ cōferentiū a proprietate ꝛ
sunt herbena feniculus eufragia siler montanꝰ celidonia
ruta:digesta mā trāseas ad secūdā intētionē.Si ergo san
guis fuerit in cā:ꝑ cōpetit flobothomia de ramo cephali
ce manus opposite:si virtus etas ꝛc̄.ↄsenserint:si nō sca/
rificetur in spatulis:ꝛ hoc est verū de flobothomia vbi i
corpore fit magna plectoria:ꝛ mā sit in fluxu qꝛ ipsa flu/
xa ꝛc̄.sufficit euare mām peccantē:ꝛ tunc flobothomare
tur de cephalica eiusdē ptis:deinde si non curaꝰ:purgeꝰ
cū hac decoctione.℞.māne tamarindoꝝ aā.ʒ.i.ß.dissol/
uantur cū.ʒ.v.aque decoctionis prunorū ꝛ detur in au/
rora.¶ Si mā cholerica purgetur cū ista potione.℞.mi
rabolanorum citrinoꝝ.ʒ.i.prunoꝝ damascenorū nume/
ro.xv.bulliant in lib.i.aque vsq ad consumptionem me
dietatis:ꝛ in collatura illius dissoluātur.ʒ.i.ß.tamarin/
dorum aut infundanꝰ in.ʒ.v.aque cal'e decoctionis pru/
norum.ʒ.i.ß.reubarbari ꝑparati ꝛ stet ꝑ horas.xij.dein/
de coleꝰ ꝛ cū.ʒ.ij.syrupi ro.vel nenufarini fiet potio:aut
dissolaꝰ in dicta decoctione māne ꝛ tamarindoꝝ ꝛ fiat
potio.¶ Si flegma peccauerit purgeꝰ cum.ʒ.i.pillulaꝝ
cociarū vl' cum yerapigra Galieni vel cū puluere de tur
bith isto.℞.zuchari albi.ʒ.ij.turbith boni.ʒ.x.zinziber.
ʒ.iij.puluerizenꝰ:cōiter dātur.ʒ.ij.cuz aqua decoctionis
feniclī vel prunoꝝ.Si fiat ex melā purgetur cum.ʒ.i.pil
lularum de lapide lazuli aut aliarū conuenietiū vel cum
hac decoctione.Recipe mirabolanorum indorum.ʒ.i.
sene epithimi ana.ʒ.ij.ro.ʒ.ß.bulliant in.ʒ.x.aque vsq
ad ↄsumptionē tertie partis ꝛ collature illi addaꝰ.ʒ.i.ß.
syrupi vio.ꝛ syrupi de fumo terre ꝛ fiat potio.¶ De sex
ꝛo rebus non nālibus dicetur in cōpēdio nostro de regi
mine sanitatis:ꝛ tu pro pte adapta ꝭm materiā peccantē.
Primo ergo diminuatur sūma cibi ꝛ potus vitando va/
porosa:ꝛ si sanguis peccet sint pauci nutrimenti laudabi
lis tamē sicut olera ꝛc̄.¶ Item cibi sint frigidi actual'r ꝛ
potential'r:ꝛ conditi cuz vino granatorū vl' aggresta:nō
cenet si est possibile:ꝛ si non sal'ē leuiter da semper post
cibū coriandrum ꝑparatum vitet vinum ꝛ carnes maxi/
me in pñº.¶ Si materia sit frigida cibetur vitellis ouo/
rum cū mica panis:bibat aquam cicerum ꝛ ordei:ydro
mel ēt conuenit:ꝛ post cibuz vtatur pirris ꝛ citonijs as/
satis.sit tñ vēter lubricus:ꝛ si non natural'r fiat lubricus
cū clisterijs aut suppositorio couenieti.Nā in oculis pa
tientē a dyaria accipi:bonū.vt inquit Hypo. aforismorū
sexta:stet in loco obscuro tuto a fumo ꝛ puluere:ꝛ ab oi
nocumēto extrinseco nō dormiat de die teneat caput ele/
uatū:neq sit aliqđ qđ stringat collū stet quietus sine agi
tatione corporali vitet coitū ꝛc̄.Scđa intētio pmo ꝑficiꝰ
cū fricationibus extremitatū ligaturis dolorosis vento/
sando in spatulis clisterizādo ꝛ scarificando cartilagines
auriū qđ valde ↄfert in oi fluxu humoꝝ ad oculos cū ca
pipurgijs.ꝛ sic de alijs positis supra.Pro alteratiōe ma/
terie obtalmie nota ꝙ medicinarū oculi alique alterant
ad frigiditatez vt succus solatri virge pastoris ꝛ endiuie
mucilago psilij aqua ro.ꝛc̄.Alique ad cal'm vt nux mu/
scata piper acorus celidonia ꝛc̄.Aliq̄ ↄstringūt:vt myr/

rba crocus rosa ꝛc. Alique liniūt vt lac albumē oui mu
cilago psilij ꝛc. Alique exiccant vt tutia antimonium cli
mia ꝛc. Alique maturāt sicut aqua decoctionis fenugre
ci seminis lini ꝛc. Alique resoluūt vt sarcocola aq̄ fenicu
li ꝛc. Alique stupefaciūt vt papauer succus pomoꝝ mā
dragore ꝛc. ¶ Sȝ pticularius descēdēdo ad curam dico
ꝙ lȝ repcussiua cōpetant in pn° non tñ quecūqȝ sȝ medio
cria ꝛ mitigatiua doloris. In augmento ꝟo ꝛ statu cōpe
tunt ptim resolutiua ꝛ ptim repcussiua: ꝛ nunq̄ȝ matura/
tiua: qꝛ sanies roderet tunicas. In declinatione ꝟo sola
resolutiua cōpetūt: simplicia ergo ꝯueniētia in pn° obtal
mie calꝫ p̄cipue sunt duo. Primū albumē oui bñ agita/
tum distillādo cū pēna vnā guttā aut duas aut tres vna
vice in oculis. Scōm est lac mulieris. ¶ Cōposita ꝟo in/
ter alia sunt tria. Primū. ℞. aq̄ ro. ℥. i. albumē vnius oui
ꝯquassenꝫ siꝉ. Scōm. ℞. mucilagis citonioꝝ vel psilij. ʒ.
ij. albuminis vniꝰ oui agitati ꝛ dispumati: lacꝗ mulieris
puellam lactātis. ʒ. iij. misce. ꝛ si in pn° eēt magnus dolor
addaꝫ de mucilagine aq̄ decoctionis seminis papaueris.
ꝛ si intēsissimus fuerit dolor addaꝫ gra. ij. opij. ꝛ cottū in/
fusum in eo supponaꝫ sepe ꝛ remouēdo ne exiccetꝫ. Ter/
tiū cōiter dcm̄ colliriū. ꝟ. xp̄i. ℞. ceru. lote. ℥. i. gūmi arabi
ci. ℥. ʃ. draga. ʒ. i. opij. ʒ. ʃ. teranꝫ subtiꝉr misce cū albumi/
ne duoꝝ ouoꝝ ꝯquassatoꝝ ꝛ fiat colliriū. ¶ Sed nota ꝙ
nunq̄ȝ aliqd actu intense frigidū ponaꝫ in oculis nisi do/
lor necessitaret: qꝛ mām ingrossaret ꝛ poros clauderet si
miꝉr nec actu intēse calꝫm: qꝛ spūs resolueret: sȝ sp sit tepi
dū aut tpate frigidū. ¶ Si autē obtalmia fieret a ptibus
extrinsecis aut a gingiua mꝛe ꝛc. approximādo hoc frō
ti ꝯfert. ℞. acatie sanguinis draconis añ. ʒ. i. bolli armeni
ʒ. iij. puluerīçenꝫ ꝛ incorporenꝫ cū albumine ouoꝝ. Que
ꝟo ꝯueniūt in augmēto ꝛ statu obtalmie calide simplex
est lac mulieris cū recēter est mulctū. nā abstergit mūdi/
ficat dolorē mitigat: ꝛ aliqualꝛ repcutit. ¶ Cōposita sūt
tria. ℞. mucilaginū dragagāti ꝛ seminis fenugreci añ. ʒ.
ij. lactis mulieris. ʒ. ʃ. colliriçenꝫ oculi. Scōȝ. ℞. sarcoco
le infuse i lacte asine dragagāti opij añ. ʒ. ʃ. ceruse lote. ʒ.
ʃ. puluerīçāda subtiꝉr puluerīçenꝫ ꝛ cū aqua pluuiali in/
corporenꝫ: q̄ aq̄ pluuialis in oibus passionibus oculorū
ꝯfert. ꝛ cū vis vti isto: distēpereꝫ vna pars cū lacte mulie
ris. ¶ Tertiū. ℞. cāphore bñ puluerīçate tutie p̄parate
añ. ℈. i. aque ro. ℥. i. ligni aloes. ʒ. ʃ. misce. ꝛ valet ēt ꝯ ru/
borem oculorū. In declinatione valet spongia infusa in
aqua decoctionis camomille ꝛ mellilori que expssa sup
oculo ponaꝫ. ¶ Ad idē colliriū albū. ℞. ceruse ablute. ʒ.
x. sarcocole. ʒ. iij. amidi. ʒ. ij. dragagā. ʒ. i. opij parū hec pi
stata incorporeꝫ cū aqua ro. ꝛ sic fiat magdaleon. ꝛ cum
vis vti distēpereꝫ pars cum lacte mulieris. In pn° obtal/
mie frigide. ℞. rosarū rubeaꝝ floꝝ camomille añ. ℥. ʃ. fi/
at sacculus ꝛ infundaꝫ in vino actualꝛ frido ꝛ expressus
ponaꝫ sup oculo. Ad idē. ℞. acatie myrrhe añ. ʒ. i. masti/
cis olibani añ. ʒ. ʃ. puluerīçenꝫ ꝛ cū albumine oui icorpo
renꝫ. ¶ In augmēto ꝛ statu. ℞. mucilaginū gūmi arabi/
ci fenugreci añ. ʒ. ij. sarcocole ifuse in lacte mulieris spice
nardi myrrhe cinamomi castorei aloes puluerīçatorum
subtilissime fiat colliriū. In declinatione ꝟo ponaꝫ eger i
balneo. Itē spongia ifusa in aq̄ decoctionis camomille ꝛ
mellilori multū cōfert. ¶ Ad idē. ℞. sarcocole. ʒ. x. ligni
aloes añ. ʒ. ij. spume maris croci añ. ʒ. i. succi celidonie. ʒ.
iij. teranꝫ terēda ꝛ bulliāt cū vino albo ꝛ aqua ro. postea
colleꝫ ꝛ ps subtilis ponaꝫ in oculo ꝛ fuba grossa desup.
ꝛ hoc precipue cōfert qñ flegma ē in causa. Ubi ꝟo a me
lancholia. ℞. sene epithimi rute celidonie añ. ℥. i. farine
fenugreci ꝛ ordei añ. ℥. ʃ. aloes myrrhe spume maris añ.
ʒ. ij. vini albi aq̄ ro. añ. ℥. iij. bulliāt isimul. ꝛ de liqdo po/
naꝫ in oculo. ꝛ de fuba grossa ponaꝫ desup. Ad idem va
let vinum albū purum: qꝛ mām grossam dissoluit: vnde

hypo. sexta afor. Dolores oculoꝝ meri potio ꝛc. ¶ Si
ꝟo obtalmia ꝯueniat ex vētositate embrocationes bal/
nea vaporationes ꝛ emplꝫa ꝯferunt ꝛ feniculus oimodo
administratꝰ maxīe si calefiat sup tegula ꝛ fiat sacculus:
p se aūt cuȝ alijs resolutiuis ꝛ flore camomille ꝛc. multo
plus opaꝫ q̄ȝ in alio casu. ¶ Si a stōcho vel ab alio mē/
bro purgeꝫ ꝛ confortetꝫ vt supra. Ex his pȝ correctio acci
dentiū ꝛ maxime doloris plus infestātis. Cōe tamē seda
tiuuȝ doloris fit ex pomis coctis in igne per se aut simul
cum vitellis ouoꝝ ꝛc. ¶ Aduertēdū ꝙ obtalmia est du/
plex vt dictuȝ est: vera ꝛ talis est apa proueniens in vno
de pāniculis qui diciꝫ cōiūctiua ꝛ alia est non vera que
non est proprie cū apostemate oculi: sed cū conturbatio/
ne ipsius ꝛ replꝫone venarū in eo. ꝛ talis vtplurimū acci
dit a causa primitiua: lȝ ex ipsa cā primitiua quādoqȝ suc
cedat etiā cā antecedens: ꝛ lȝ obtalmia vera vtplurimū
fiat a materia calꝫa cholerica vel sanguinea tamē licet ra/
ro fieri pōt etiam a materia melācholica vel flegmatica:
ꝛ a vētositate similꝛ. ¶ Tunicas enim oculoꝝ raro per/
transit materia grossa sicut est mā melancholica vel fleg
matica prout dictū est ēt de apostematibus pāniculoꝝ ce
rebri: ꝛ dicetur inferius de vera pleuresi. non enim fit in
pleura verum apostema nisi a subtili cholꝫa vel a sangui/
ne subtilissimo. ꝛ hoc euenit ꝑpter densitatē ipsius pan/
niculi in quē mā grossa imbibi vel intrare non pōt. Et fit
obtalmia vtplurimū per viaȝ defluxus ab alio mēbro: ꝛ
sic ēt vtplurimū habet periodū ꝛ paroxismum scōm effu
sionem materie ad ipsum oculū: ꝛ quādoqȝ etiā per viaȝ
congestionis causatur. Curatur aūt cōturbatio oculi seu
obtalmia non vera p̄mo cum abscisione cause a qua de/
pendet: ꝛ si sit extrinseca p̄mitiua vt calꝫitas solis vꝉ ignis
illa faciꝉr remouetur prohibendo talem patientē ne mo
ram cōtrahat iuxta solē vel prope ignē vel iuxta alia lo/
ca in qbus caliditas dñetur: ꝛ quies ꝛ somnus ꝛ mora i
loco obscuro ꝛ recenti. In hac cura multū cōuenit ꝛ die/
ta tenuis tendēs ad frigidum vt panis lotus ptisana vel
poma cocta: ꝛ ꝓhibitio vini ꝛ clisteria lenitiua: imo etiā
medicina lenitiua facta ex pulpa cassie fistule vel ex mā/
na ꝛ tamarindis multū ꝯuenit in hac cura ꝛ sic vtpluri/
mū eā ꝑficiūt. Et si expedit post supradicta emulsio lactis
mulieris in oculo ꝛ ipsius fomētatio cū aqua ro. vꝉ lacte
cum albumine oui ꝛ medulla pomi dulcis in furno vel
igne decocti aspsa cū lacte vel cū aq̄ ro. Et ipsa ēt medu/
la p se sola ꝛ panis lotus in aq̄ ꝛ farina ordei cū lacte per
mixta ꝛ aq̄ ro. oculo approximata in pn° ꝛ augmento vt
plurimū sanant ꝯturbationē oculi seu obtalmiā nō verā
ꝯuenientē a cā calida: p̄misso tñ semp regimine supradi/
cto. ꝛ siꝉr p̄misso lenitiuo ex cassia vel māna. A localibꝰ
ꝟo est oino cauēdū nisi p̄cedat ad hoc saltē euātio mino
ratiua vel lenitiua ꝛ regimen supradictū ꝛ vētose cū sca/
rificatione vel sine ꝫm exuberantiā vel paucitatē sangui
nis ꝛ fricationes ꝛ ligature q̄ȝplurimū ꝯueniūt ꝛ laudā
tur in hac cura. Et si sanguis in toto corpore vel in capite
dominaꝫ vel alij humores admixti cū eo ad flobothomā
dū accelerare debemus ex vena cephalica vel cōi: ꝛ vēto
sas in spatulis cū scarificatione debemꝰ apponere: p̄mis
sa tñ vꝉ euōne seu flobothomia: qꝛ maximū afferunt iu/
uamentū. ¶ Et si cholericus humor absqȝ sanguine dña
tur in oculo ꝛ in corpore toto postponaꝫ flomia: ꝛ p̄mit/
taꝫ lenitio vētris seu minoratio aliq̄lis ꝛ intēdaꝫ digōni
illius humoris ꝛ ipsius euōniꝰ cum syrupis digestiuis ꝛ
aquis ꝛ cuȝ solutiuis appropriatis dictis supius in cura
male cōplꝫonis calide cerebri depēdētis ab humore cho
lerico: sȝ latius dicēdis in summula nr̄a in cura febris ter/
tiane pure. ibi ḡ pro ipsis recurraꝫ ꝛ pro alijs ēt alterati/
uis epithimātibus ꝛ iulep. Nā sepe ꝯueniūt in hac cura
ꝛ localia q̄ ꝯueniūt sunt dicta superius in isto cap. q̄ fue/

runt appropriata cõturbationi seu nõ vere obtalmie pueni enti a sanguine: de alijs aũt eligant̃ frigidiora sicut humor cholericus est magis acut⁹ ꝛ cal's ipso sanguine cũ derelinqtur a nã. Et in statu p̄dicte cõturbatiõis seu obtalmie aliq̃ resolutiua pmisceant̃ cũ p̄dictis repcussiuis vt decoctio fenugreci cũ aq̃ ro. vel aq̃ feni. seu celidonie permixta cũ lacte. Et in declinatiõe sola decoctio fenugreci vel sola aq̃ feniculi pmixta cũ modico çuchari vtpl'm pficit hãc curã. ℭ Est vlterius memorandũ ꝙ pillule lucis posite a Mesue in suo antidotario. Et pillule auree posite a Nicolao: q̃rũ dosis ꝛ cuiuslibet ipsaꝝ est vsq̧ ad. ℈. iij. ℥. multũ cõueniũt ꝛ cõferũt gñaliter in oĩbus passionib⁹ oculoꝝ depẽdẽtib⁹ a mã mixta ex calida mã frigida: calida tñ p̄dominãte: ꝛ iõ in cura cuiuslibet obtalmie cõueniũt digesta mã: imo ẽt vsus ipsaꝝ pro p̄seruatiõe dispõnis oculoꝝ ꝛ visus sũme ab auctorib⁹ laudat̃. Qð si cõturbatio oculoꝝ seu talis obtalmia nõ vera a cã frigida causet̃: ꝛ si sit a cã extrinseca ꝛ a friditate aeris abscindatur vt decet: ꝛ cũ suis cõtrarijs medicet̃. p̄ ordinando dietaꝫ in pn° tenuẽ: ꝛ subsequẽter ipsam aliqual'r igrossando: vinum ẽt in pn° phibendo: ꝛ subsequẽter ip̄m limphatuꝫ assumat. Et fricationes ligature atq̧ vẽtose multũ in hac cura cõueniũt ꝛ somnus tpatus ꝛ phibitio ab aere luminoso iuuamẽtũ auferũt i hac cura nec postponat̃ lenitio vẽtris cũ cassia vel mãna: ꝛ fiãt clisteris lenitiua abstersiua ſm ꝙ vẽtris dispõ exigit ꝛ reqrit. ℭ Et si adest flobothomie necessitas: qꝛ sanguis sit admixt⁹ cũ flegmate vl' cũ humore melẽco vel ẽt cholico: ꝛ cũ ipsis dñet̃ fiat flobothomia vt decet mõ ꝛ ordine supradicto. Et si cã sit intrinseca p̄dominãte mã frigida ẽt eodẽ mõ curet̃: sed cuꝫ maiori diligẽtia ꝛ cautela q̃ꝫ si fiat a cã extriseca. Si aũt sola mã flegmatica dñatur vel ẽt melãcholica digeratur p̄ ꝛ subsequẽter euẽtur cum digestiuis ꝛ solutiuis capiti appropriatis dictis supius in p̄senti cap. ꝛ in cura male cõplõnis frigide capitis depẽdẽtis a mã ꝛ latius de his in sũmula nr̃a in cura flatice febris: ac etiã q̃rtane: illa ergo reducere potes ad curã istius passionis oculoꝝ postponẽdo semp localia inquãtũ potes in istis ꝛ in omnib⁹ alijs passionibus oculorũ nisi primo vniuersalia ꝛ maxime euãtiua premittant̃. Et istud sit generale notabile qð non tradatur obliuioni. Et localia que conueniũt in hac cura huius conturbationis in oculo dependentis a causa frigida sint admixta: ita ꝙ sint tẽperate caliditatis: cuꝫ virtute tamẽ aliqualiter repercussiua et stiptica sicut lac permixtum cuꝫ aqua fneiculi ꝛ cum modico aque rosa. vel aqua ro. ꝛ aqua feniculi simul mixta: vel fomentatio facta cum feniculo ꝛ ro. Et si expedit addatur qd modicum de sumach. Et simil'r fomẽtatio facta cum rosis ꝛ fenugreco vel cum floribus camomille ꝛ modico semperuiue: vel emplastrũ factũ cũ farina ordei rosis ꝛ fenugreco ꝛ modico lactis: vel panis lotus cũ aqua ro. appositus oculo cũ modica farina fenugreci. Et hec fiãt vsq̧ ad tempus status. In statu aũt sola resolutiua ꝛ lenitiua cõueniunt vt sola decoctio fenugreci vel dcoctio florum camomille cũ fenugreco vel etiã cũ melliloto ꝛ herba feniculi p se sola oculo empl'ata in dicto tpe confert: ꝛ simil'r celidonia: ꝛ similiter sarcocola pluries lota cũ aqua ro. ꝛ cũ lacte permixta. ꝛ cũ aqua feniculi maximũ affert iuuamentũ in hac cura: ꝛ aqua feniculi per se sola ꝛ aq̃ celidonie cũ aqua eufragie per se sola ꝛ adinuicẽ mixte sũme conueniũt non solũ in statu sed ẽt in declinatione etiã curam istã perficiũt. Aduertẽdũ est secũdo ꝙ cura obtalmie vere cũ eisdẽ remedijs supradictis in cura obtalmie non vere etiã eodẽ modo ꝛ ordine incipitur prosequitur ꝛ finitur: sed opꝫ in ista maioreꝫ diligẽtiam adhibere: qꝛ est maioris periculi ꝛ timoris q̃ꝫ non vera obtalmia cum sit verum apostema in pãniculo oculi qui dicitur cõiunctiua sicut superius dictũ fuit. Est etiaꝫ maioris timoris cũ ad exiturã sepe eueniat ꝛ rupturã. Expedit ergo i hac obtalmia vera p̄mo cũ flobothomia ante oĩa alia deuenire: ꝛ cũ vẽtosis ad spatulas cuꝫ scarificatione vltra flobothomiã si sanguis superflue dominatur: p̄misso tamẽ lenitiuo clisteri sicut cõuenit: ꝛ pluries dictũ est ante oẽm flobothomiã aut medicina lenitiua premissa facta ex sola cassia fistula vel mãna cũ decoctione cõi recẽti ꝛ fricationes ꝛ rectificatio aeris: ꝛ prohibitio aeris luminosi ꝛ dieta tenuior ꝛ totalis remotio vini plus conueniunt in hac hora cũ sit maioris periculi ꝛ timoris ꝛ digestiua humoris cholerici cũ in p̄dicta obtalmia dñatur ꝛ in corpore toto ꝛ euãtiua illius. Et sic etiã digestiua humoris flegmatici vel melãcholici: ꝛ illoꝝ solutiua. opꝫ enim ꝙ cũ ipsis perueniatur cũ debito modo ꝛ ordine vt supra dictũ fuit. ꝛ de his omnibus dictũ est in cura malarũ complexionũ cũ materia cerebri seu capitis: sꝫ magis late in sũmula de febribus dicet̃: pro eis ergo ibi recurre ꝛ intẽde mẽbro mandãti si expedit ꝛ procede cũ localib⁹ secũdum diuersitateꝫ materie calide seu frigide mõ ꝛ ordine supradicto in cura cõturbationis seu non vere obtalmie. ℭ Maturatiua aũt ꝛ lenitiua magis cõueniũt in hac cura cũ apostema procedit itinere exiture: non tñ ẽ aliquid ꝙ fenugrecũ excedat ad istã intentionẽ ꝛ ad resoluendũ mãm contẽtã in oculo ꝛ lac simil'r ꝛ maxime mulieris ꝛ dragagãtũ cũ eo ꝛ mucilago psilij cum mucilagine fenugreci ꝛ farina seminis lini cũ farina ordei cũ malua decocta est sũme conueniẽs in fine augmẽti ad maturãdum hanc mãm addẽdo qñq̧ calidiora vel minus calida scđꝫ dñium humoris: ꝛ hec oĩa patent supius. ℭ Et lac asininum caprinũ vel muliebre qðcũq̧ ipsoꝝ admixtuꝫ cum p̄dictis emplastris iuuat ꝛ conuenit in hac cura ꝛ multo plus laudatur ꝛ cõuenit si addatur modicũ croci. ℭ Si aũt talis obtalmia ad apertionẽ: ꝛ vlcerationẽ deuenerit: tũc aqua ordei çucherata sepe sup oculo iterata est valde cõueniẽs. Et aq̃ feniculi ẽt cũ modico çuchari: ꝛ sic ẽt vinũ albũ subtile cũ çucharo. Et cũ querit̃ cõsolidatio vlceris cõuenit aqua ro. in qua infundant̃ modicũ aloes et collata imissa i oculo. Et fiet̃ albũ liq̃factũ in vino vel in aq̃ ro. ſm ꝙ expedit ad hãc intẽtionẽ ẽ iuuatiuũ. ℭ Pl'a aũt alia q̃ ẽt cõueniũt grã breuitatis omitto dimittẽdo residuũ cure cyrugicis practicãtibus in hac arte pticulari practica de oculis: q practici oculiste cõiter nũcupant̃.

ℭ De rubedine oculorum. Cap. xxxv.

RUbedines aũt oculoꝝ ꝛ macule i oculis cõtingẽtes que i ydiomate vulgari tarpati vocãtur q̃ vtpl'm ex sparsione sanguinis fiũt in oculo ac ẽt ex ipso sanguine coagulato sicut sepe cõtingit ex casu vel pcussione facta a cã extrinseca vel ẽt a quacũq̧ alia cãimo ẽt sicut remanet qñq̧ in fine cõturbationis p̄dicte curant̃ cũ resoluẽtibus p̄dictũ sanguinẽ coagulatũ in oculo: premissis tñ vñbus oĩbus supradictis euõne cõueniẽti: ꝛ maxie cũ flobothomia ꝛ regimine vite ꝛ alijs supradictis cõfert sũme ad resol'nẽ talis sanguinis sanguis extctus ex vena alle colũbe distillatus in oculũ vsq̧ ad tres guttas ad minus pro qualibet vice viuente colũba ꝛ ipsum sanguinem iterando si expedit ꝛ simil'r decoctio fenugreci qualitercũq̧ approximata cõuenit ad resolutionẽ ipsius sanguinis coagulati ꝛ aqua feniculi idẽ efficit. ℭ Et cerusa cũ oleo ro. linita sup palpebras oculoꝝ simil'r solũmõ conuenit in pn° pcussionis facte sup oculo cũ pugillo vl' al'r quoquomõ: sed in pcessu non est sic conueniẽs: ꝛ caue ne in oculũ trãseat: qꝛ sensibil'r lederet. Sꝫ inunctio facta cũ oleo liliaceo sup tali loco pcusso postq̃ꝫ mã seu sanguis est ibi complete locatus cõuenit: sꝫ caue ẽt ne ingrediatur in oculũ: qꝛ induceret mordicationem in oculo.

¶ De cura malarũ cõplexionũ oculi. Cap. xxxvj.

Si fiat mala cõplo in oculo qñcũq; fit illa cum suis cõijs medicet̃ ꝛ si fit sine mã ordinato regimine cibi ꝛ pot⁹ vtplĩm sola alterãtia suffi/ciũt leniẽdo ẽt intestina a supfluitatib⁹ ꝛ feci/bus cũ clisteri vel alio lenitiuo: ꝛ si a mã cau/setur talis mala cõplo post regimẽ ordinatũ tenue ꝛ subtile ꝛ lenitiõe pmissa saltẽ cũ cassia fistula vel mãna loca/lia sup oculo apponant̃ opposita tali male cõploni. Exẽpli grã si fit mala cõplo cal'a curet̃ cũ localib⁹ frigidis vt cũ aq̃ ro. vel aq̃ endiuie ꝛ corrigiole vel cũ lacte ꝛ albu/mine oui. imo ẽt aq̃ frigida pura ẽ ɔueniẽs cũ excessiua calitas dñatur sepe posita sup oculũ cũ petijs madefactis in ea ꝛ cũ eisdẽ petijs pcedatur cũ lacte ꝛ albumine oui vel aq̃ ro. vł alia de pdictis apponat̃ oculis: ꝛ emulsio la/ctis mulieris i oculo calefacto ẽ sũme ɔueniẽs ꝛ folia vi/tis idẽ efficiũt. Et si fit mala cõplo frigida diminuto flu/xu mãerũ ad oculũ pcedat̃ cũ aq̃ feni. admixta cũ aq̃ ro. vel cũ decoctione fenugreci addita rosis in pua q̃ntitate. Et aq̃ feniculi ꝛ celidonie cũ aq̃ ro. ẽt ɔuenit in hac cura cũ mala cõplo frigida dñatur ꝛ ab aere luminoso exces/siue ꝛ a vẽto frigido fumo ꝛ puluere abstineant supradi/cti in oẽs patiẽtes egritudines q̃scũq; oculorũ: ꝛ si expe/dit cũ digerẽtib⁹ talẽ mãm vt cũ syrupis appropriatis ꝛ de/coctiõib⁹ seu aq̃s pcedat̃ in cura deueniendo ad medici/nas solutiuas q̃ talẽ humorẽ euacuẽt. ¶ Et de oĩb⁹ istis syrupis ꝛ medicĩs dictũ ẽ supra i cura malarũ cõplonũ ca/pitis ꝛ cerebri seu sode a q̃cũq; mã fiãt: ꝛ flomia pre oĩb⁹ remedijs laudat̃ ꝛ ɔfert in hac cura cũ sanguis dñat̃ vel ali⁹ hũor admixt⁹ cũ eo in pñ°fcã ꝛ ẽt in q̃buscũq; ɔsilib⁹ passionib⁹ oculorũ ꝛ h cõsentiẽte semp etate atq; virtute ꝛ talis flomia fieri dʒ de vena cephalica brachij correspõ/dẽs oculo patiẽti ꝛ si ambo oculi egrotãt fiat ex brachio dextro. Et vẽtose apposite pcipue spatulis cũ scarificatio/ne aut sine fm q; dispõ exigit cõueniũt ꝛ sanguisuga ad nares apposita: cũ ois fluxus cõplete sedat⁹ est si sanguis in facie dñatur ẽ vtilis ꝛ ɔueniẽs. Et si caliditas epatis fiẽ vtplĩm euenit est in cã talis male cõplonis calide oculorũ multiplicãdo sanguinẽ ꝛ humorẽ cholicũ pmissa flobo/thomia ꝛ vẽtris solõne vt dictũ est epithimet̃ cũ epithi/mate suo frigido alteratiuo posito lu sũmula in cura fe/briũ acutarũ: ꝛ sili mõ q̃dcũq; aliud mẽbrũ si fit in cã trã/smissionis materierũ ad oculos alteret̃ rectificet̃ ꝛ confortet̃ cũ suis remedijs appropriatis. Et fricationes ꝛ li/gature dolorose fcẽ tpibus ɔgruis ẽt lauant̃ vt diximus su/pra in cura malarũ cõplexionũ capitis atq; sode: ꝛ caput in passionib⁹ oculorũ semp sit eleuatũ. ¶ Et abstineãt pa/tiẽtes has egritudines a vino quãtũ est possibile eis: ꝛ si ipsum bibũt sit parum aquaticũ atq; bene limphatũ ꝛ a fructibus ꝛ a leguminibus ꝛ a crudis. scilʒ alleo cepis ꝛ porris ꝛ ab oleribus ꝛ caseo maxime ꝛ generalr̃ ab omnibus vaporosis ꝛ vnctuosis custodiant̃ ꝛ de dienõ dor/miant inquantũ possunt sʒ de nocte temperate dormiãt. ¶ Et hic notãdũ est q; in passionibus oculorũ semp a lo/calibus est cauendũ nisi pmo pcesserint cõueniẽtes ꝛ ex/quisite euationes facte cũ flomia aut̃ cũ farmaco soluti/uo vel cũ eis ambob⁹ si expedit: ꝛ cũ ẽt pcedere debẽt di/uersiua oĩa supradicta ꝛ dieta tenuis et subtilis.

¶ De cura cuiuscunq; doloris oculorum a quacunq; ma/la complexione facti. Cap. xxxvij.

Patientes dolorẽ in oculis cũ regimie supra/dicto ꝛ dieta tenui ꝛ subtili debẽt regi et gu/bernari phibẽdo in eis: silr̃ vinũ oĩno et oĩa vaporosa et pueniendo cũ flomia si sanguis vel mã alia admixta cũ sanguine dñat̃: et cũ vẽtosis fricationib⁹ ligaturis ꝛ alijs supradictis et cũ le/nitiuo ex cassia et cũ clisterib⁹ ẽt lenitiuis et cũ acutis ẽt in pcessu cũ mã frigida dñatur psequendo cũ syrupis et alijs digestiuis et cũ medicinis euatiuis silr̃ fm q; expe/dit. nã si in cã doloris sit mã calida frigida repcussiua su/per oculo apponant̃ et albumẽ oui et aqua ro. seu lac ca/prinũ vel aqua plãtaginis et medula panis ex tritico ĩfus si in aq̃ frigida et sup oculo apposita mirabilẽ opationeʒ efficit in sedãdo hũc dolorẽ. Et idẽ ẽt opatur medulla pomi in furno vel igne decocti cũ modico zuchari albi sup oculo apposita: et cũ augetur dolor laudat̃ et ɔuenit fari/na ordei permixta cũ lacte caprino et aqua ro. sub forma emplastri posita sup oculo: sed non pmittatur vt sup ocu/lo exiccet̃ vel aliud quodcũq; locale quod apponit̃ ocu/lo: et cum dolor adhuc perseuerat maxime ex mã iã con/tenta et in oculo collocata: tũc decoctio fenugreci cũ or/deo et cũ rosis ac etiam cũ folijs matris violarum: et fo/mentatio facta cum ea est valde conueniens. Similr̃ etiã emplastrũ factũ ex farina fenugreci et ordei cũ decoctio/ne rosarũ et foliorũ matris viola. precipue cũ resolutio queri: talis medicina in oculo collocata. Et cũ hoc ẽt re/missio male cõplonis existis in eo a qua prouenit ille do/lor et phibitio noui fluxus mãerum ad ipsum et q̃ñq; in hac cura coacte expedit ad opiata trãsire: vt cũ dolor est fortis acutus et excessiuus: expedit enim tunc vt cũ pdi/ctis emplis addat̃ decoctio seminũ papa. seu corticũ ei⁹ ꝛ imo ẽt q̃ñq; expedit addere modicum opij cum floribus camomille: sed cum timore et cautela: et quandoq; addi/mus iusquiamũ. Ab opiatis autem semper est precauẽ/dum nisi in casu extreme necessitatis et fomẽtationes in casu pdicto facte cũ floribus camomille corticibus pa/paueris et iusquiamo coacte ɔueniũt. ¶ Et fiet albũ po/situm nono Almãso. distillatũ in oculo cũ aqua ro. mul/tũ ɔfert in casu pdicto: et si dolor fiat a mala complexio/ne frigida remisso fluxu mãerum ad ipsum et pmissis cõ/uenientibus euationib⁹ et digestiuis et diuersiuis et alijs supradictis ɔueniũt anodina empla fomẽtationes etiã alia supradicta in cura sode frigide. Ibi ergo pro ipsis re/currat̃: ꝛ syrupus de papauere ẽt cũ opio administratus cũ dolor est acutus ꝛ fortis in cura coacta ɔcedit̃ eis ꝛ fe/nugrecũ pre oĩbus medicinis ẽ iuuatiuũ q̃litercunq; ap/proximatũ in dolore fcõ a mã frigida cũ talis mãe fluxus cessauerit: in pñ°tñ cũ mã fluit debẽt aliqua repcussiua vt rose vel sumach cũ ipso admisceri: ꝛ flores camomille et melliloti feniculus ꝛ celidonia ꝛ ipsorũ aque silr̃ cõferũt in ipso dolore iã fluxu sedato: ꝛ farina or. pmixta cũ fenugreco ꝛ aqua ro. ꝛ si expediũt narcotica in hac cura non transeat̃ vltra papauer nisi cũ de morte timet̃ vel de pdi/tione talis oculi dolorosi: ꝛ in isto casu filoniũ laudat̃ ꝛ ɔuenit assumptũ de sero post cenã cũ modico vini in dosi vsq; ad. ʒ. i. s. ẽt plurib⁹ diebus ꝛ vicib⁹ si expedit ɔtinuã/do cũ ipso. Est eni electuariũ opiatũ: cuius vsus nõ dʒ es/se nisi post sex mẽses elapsos a die sue none ɔstructionis vt bñ fermentet̃ ꝛ ois timor remoueat̃ ab eorũ vinũ purũ ꝛ potẽs in parua q̃ntitate bibitũ cũ iste dolor iceperit de/clinare si modice sumat̃ laudat̃ ꝛ ɔuenit in hac cura iux̃ sniam Hypo. in afo. cũ dicit. Dolores oculorũ meri potio soluit. i. curat. ¶ Et itelligit Hypo. cũ dolores oculorũ fi/unt a cã frigida vel a sanguine grosso ꝛ coagulato fiẽ cõ/tingit in patiẽte dolorẽ oculorũ pp obtalmiã: ꝛ⁹ oculi sicci sunt ꝛ vene eorũ inflate ꝛ sanguine plene. Nã statib⁹ istis ɔditionib⁹ duab⁹. Pria q; dolor fit de sanguine grosso fa/ctus ꝛ coagulato. Et scda q; corpus nõ fit plectoricũ fiẽ post flobothomiã q̃ minorauit humorũ replonẽ ɔueniẽs est patiẽtẽ imittere in balneũ: ꝛ q; post balneũ cũ itroiue/rit lectũ detur parũ vini cõmixti ꝛ postea dormiat: tũc. n. magnũ ɔseq̃t̃ iuuamẽtũ: q: vel dolor cessabit vel mitiga/bit̃ sensibilr̃: ꝛ hui⁹ rõ ẽ. q: vinũ pp suã sbtilitatẽ ꝛ velocẽ suũ ascẽsũ ad oclos sanguinẽ coagulatũ dissoluit: ꝛ ipʒ

ab oclis educ: ꝛ his modis ꝛ cū alijs suprad͡cis pficit cu ra dolor oculor a q̄cūq3 mala cōplone pendētium.

¶ De cura ꝯseruatiua sanitatꝫ oculoꝝ. Cap. xxxviij.

Volētes ꝯseruare sanitatē oculi ꝛ ip̄3 ab egritudine pseruare debent q̄ztū pnt ip̄m tueri a puluere ꝛ a fumo ꝛ a vētis vēter frigidis seu calidis: imo ēt ab oi eo qd̄ suꝑflue calefac̄ siue ifrigidat: ꝛ sic gn̄al'r ab oibus rebus ledētibus eū: ꝛ q̄ ipsis sunt nociue sicut sunt ille q̄ gn̄al'r corpus exiccāt sic̄ coitus multus ꝛ accñtia aie: vt tristitia dolor angustia ꝛ ira ꝛ plixitas aspiciēdi resplēdētia ꝛ ml'tū lucida sicut solares radios ꝛ niues ꝛ res alias suꝑflue albedinis vl' nigredis. Et sil'r legere lr̄as minutas ꝛ pu as ꝛ aspicere iterlineationes ꝛ figuras puissimas ꝛ sbtiles. ꝛ coꝑerari manual'r in reb⁹ subtilibus sicut in picturis ꝛ sculpturis lapidū lignaminū. ꝛ iō colores medij vt viridis color visū3 ꝯseruāt. Albus aūt disgregat ꝛ niger cōgregat tanq̄3 extremi colores. Et iō visu3 ledūt ꝛ in oib⁹ supradictis mediū est iuuatiuū. Et somnus post repl'onē visui multū nocet. Op3.n. istū qui in visu suo debilitatem h3 expectare donec digerat̃ cibus assumptus an̄q3 dormiat vel saltē differat duabus horis ad minus post cibū assumptū. Somnus aūt diurnus est ꝓhibēdus inquātū possibile est: ꝛ superflue vigilie etiā ledūt visum ꝛ ois repletio etiā nocet visui ꝛ oē qd̄ conturbat nām ac etiā omne qd̄ conturbat sanguinē ex cibis malis aut salsis acut3 pinguibus ꝛ vnctuosis ꝛ vaporosis ꝛ maxime ledētib⁹ os stōchi. Et hic notandū est ꝙ plus nocet oculis: imo ēt toto corpori vinū malū q̄3 cibus malus: q2 plus ꝯuertit̃ in nutrimētū ꝛ indigestū citius ad epar attrahit̃. ꝛ ebrietas formal'r nociua est oculis. vomitus aūt confert visui inquantū purgat stomachū si facil'r fiat stante stomachi repletione ꝛ cōicatione ipsius ad oculos. Et si bis fiat vl' semel in anno erit ꝯueniens ꝛ iuuatiuus. Nocet tn̄ vomitus visui iquātū mouet mās mēbroꝝ iferioꝝ ad oculos ꝛ ad caput. Si ḡ necessarius ē vomitus fiat post cibū faciliter ꝛ nō violēter ꝛ p̄misso clisteri vno vel plib⁹ mūdificātib⁹ itestina. Et somnus ēt superfluus vtpl'm nocet visui: ꝛ balneū vaporosu3 seu aer termaꝝ suꝑflue cal's ꝛ fletus multus ēt sūme nocet. Et ꝯtinuus vsus flomie in q̄ztitate sanguinis suꝑfluens: imo ēt si suꝑflue ꝛ ꝯtinue sanguis cū vētosis appositꝫ extrahat visu3 debilitat ꝛ diminuit. ꝛ vinū grossum ꝛ turbidū sicut mustū plimū nocet. ꝛ porrū ꝛ cepe ꝛ basilicon a ꝓprietate ꝛ lactuca a ꝓprietate nocēt: ꝛ anetū ꝛ caules et lētes visu3 minuūt ꝛ obūbrāt. iō ab eis ꝛ a silib⁹ ē cauēdū vt sanitas ocli ꝯseruet̃.

¶ De vlceribus oculorum. Cap. xxxix.

Vlcera fieri pnt in trib⁹ tunicis extrisecis oculi. s. i ꝯiūctiua cornea ꝛ vuea seu pu pilla q̄ ꝓpe est foramē vuee seu oculi: ꝛ h̄ ꝯtigit aut a cā extrinseca: cui⁹ signa sunt oculo ꝯtinuitatꝫ manifesta dolor cū pūctura ꝛc̄. aut a cā extrinseca cuius signa sunt pulsatio in oculo ꝛ dolor cū pūctione ꝛ multitudine lachrymarū. Et vbi appareat eminentia magna cū rubedine iam ap̄a est cōfirmatū: ad qd̄ vtplurimū seqtur vlcus qd̄ diuersificat̃ rōe situs dextri aut sinistri ꝛ rōne profunditatis ꝛ supficiei. ¶ Pronosticatio vlcus pupille seu vuee timorosius est ꝙ cornee ꝛ cornee q̄3 cōiūctiue. ¶ Cura: si a cā extrinseca fiat in quocūq3 loco fuerit p̄ flobothomet̃ ꝛ ventoset̃ in spatulis vel in collo ꝛ si farmacia cōpetit: purget̃ f̄m dñium humoris peccantis. Nā in dispōnibus oculoꝝ euōnes cōueniētes ac ēt diuersiones sepe reiterari debēt. Scd̄o ponat̃ albumē oui mixtū cū oleo ro. in quo infundant̃ petie due vl' tres cōprehēdētes frontē ꝛ totā maxillā: madefacte tn̄ prius in hac mixtura. ℞. vini de granatis. ℥. ij. aque ro. lib. ꝫ. boli. ar. ʒ. vj. fiat hoc quousq3 securemur de ap̄ate siue de amplitudine vulneris postea ponat̃ in oculu3 de sief albo dicto supius. In fine ꝟo fiat hoc consolidās ꝛ prohibens ne ex vlcere egrediatur vuea. ℞. antimonij ematitꝫ an̄. ʒ. i. acatie. ʒ. ij. aloes. ʒ. i. fiat sief ꝛ administret̃. Si aūt vlcus proueniat a cā intrinseca aut apostema ꝛc̄. premittant̃ vniuersalia vt flobothomia ventose ꝛc̄. super oculo ponatur solatrū mixtū cum mucilagine fenugreci aut farina ordei aut vitella ouorū mixta cū oleo ro. rosis ꝛ mucilagine fenugreci aut folijs solatri. Inter oculū ponatur colliriū albū qd̄ sic fit. ℞. ceruse ablute. ʒ. x. opij. ʒ. ꝫ. psilij amidi an̄. ʒ. ij. ꝯfice cum lacte mulieris vel aq̄ ro. pone liqdū in oculū ꝛ grossum s̄ oculum. ¶ Et si appereat sanies extrahat̃ tripl'r. Primo cū abstersiuis vt cum ydromelle facto ex aqua pluuiali et melle ro. cocto: et tūc abstergatur oculus cū panno lineo madefacto in illo ydromelle: et ēt desuper ponat̃. Scd̄o cū attractiuis vt cum illo sief de thure. ℞. thuris. ʒ. i. armoniaci sarcocole an̄. ʒ. ꝫ. croci. ʒ. i. ꝛ. ꝫ. fiat puluis subtilis: maturat enim et ꝯsolidat vlcera oculorū si infundat̃ cū lacte mulieris. Tertio cū deficcātib⁹ vt cū puluere tutie pluries extincte: deinde ꝓcede cū isto sief de plūbo ꝓhibēte egressionē vuee ꝛ ꝯsolidante. ℞. plūbi adusti antimonij tutie ablute eris vsti gūmi arab. dragagāti an̄. ʒ. vi. opij. ℈. i. ꝫ. terant̃ subtilissime et aspgant̃ cū aq̄ pluuiali ꝛ fiat sief. ¶ Ad idē cōueniēs in declinatiōe et remouēs vestigia vlceris. ℞. climie et tutie ablute ceruse antimonij thuris an̄. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. sarcoco. ʒ. i. ꝫ. san. drag. aloes an̄. i. ʒ. opij. ʒ. ꝫ. fiat sief. Et si i cornea appeat vesica diuersificata f̄m huiditatē aggregatā in corticib⁹ exteriorib⁹ aut iteriorib⁹ cornee aut dñiū huoris peccantꝫ in quāto aut q̄li aut vtroq3 mō sil'r flomet̃ et purget̃ vt supra: deide collirijet̃ cū isto collirio. ℞. tutie ꝑparate antimonij scorie eris ablutorū an̄. ʒ. i. opij. gra. v. ꝯfice cū mucilagine fenugreci. Et si ruptura cornee appet ad modu3 capitꝫ formice aut ad modū claui p̄missis vlib⁹ vt supra fiat empl'3 de citonijs acatia sang. drag. et bo. ar. iaceat resupin⁹: fomētetur cū aq̄ decoctionis plātagi. et burse pastoris. Si ꝟo adsit cācer q̄ vtpl'm fit a chol'a adusta ducēte vlcus corrosionē dolorem capitis vigilias casum appetit⁹ ꝛc̄. qui si nō curet̃ in p̄n⁹ nunq̄3 curat̃ p̄ flobothomet̃: ꝛ purget̃ cū oximelle laxatiuo aut cu3 electuario de succo ro. deinde mitiget̃ dolor cū illo collirio. ℞. ceruse ablute amidi an̄. ʒ. i. misceantur cū albumine oui ꝛ aq̄ ro. ꝛ fac colliriū. Ex ꝓprijs aūt cū vlcus est in cornea est vt sumat̃ gūma rute agrestis cū melle ꝛ collirijet̃ oculus: abstergit. n. oculu3 ꝛ prohibet suꝑfluitates exiccādo eas. Idē facit lac lactuce syluestris aut domestice. vbi aūt humiditas flueret ad corneā generans ibi fumū ꝛ nebulā purget̃ cū pillulis aureis aut cū pillulis lucis ꝛ collorijet̃ oculus cū felle accipitris. Ubi autem esset corrugatio ꝛ durities: tūc fomentent̃ oculus cum aqua decoctionis fenugreci ordei ro. nenufaris ꝛc̄. Regatur cum sex rebus non naturalibus proportionatis iuxta canones ꝛ dictum fuit supra.

¶ De albugine ꝛ pāno ꝛ vngula oculoꝝ. Cap. xl.

Nubes albugo ꝛ tella macula pānus ꝛ vngula sunt passiones oculoꝝ ꝯueniētes i mā: qa ab vno humore ꝛ vtpl'm flegmatico fiunt ꝛ nō differūt in cura nisi f3 magis ꝛ minus. iō de oibus his fiat vnū capl'm. Patet p̄ᵐ nā sepe ex reumate fit obtalmia que si male curat̃: aliqn̄ sequitur nubes que fit ex subtili ꝛ pauca mā existente in superficie cornee: ꝛ aliqn̄ ꝯtingit ꝙ mā est aliqual'r grossior: ꝛ tūc fit albugo: ꝛ iō apparet in oculo color albus. ꝛ si mā aliqual'r fit grossior: cātur tella. Et si adhuc grossior: ꝛ in pluri q̄ztitate fit inde macula vel pānus que vtplurimu3 fiūt in cōiūctiua. Si ꝟo adhuc mā fit aliqual'r grossior ꝛ magis ꝯglobata. fit vngula que ētvtplurimū fit in ꝯiūc/

mit ea que competunt i cura ulcerum oculorum ...

etiua ad modū carnis addite. ¶ Cā haȳ egritudinuꝫ est
triplex: extrīseca. s. vt fumus eris: ⁊ sic de alijs. Cā añs est
sicut vlceratio reuma obtalmia variola sanguis ibi diu
retētus: ⁊ oīa que qualī̄cūq̧ pñt iducere vlcera in oclis.
Cā ꝯiunctiua est mā frida vel plm infiltrata in aliq̄ tunica
oculi. ¶ Signa si sp̄a cātur pꝫ ex cog̃ne cāe ⁊ ex relone.
Si ab alijs duab⁹ causis: scies cognoscēdo cām. ¶ Pro
nosticatio. Iste passiones in iuuenibus citius curantur q̄ꝫ
in senibus: q: in pueris seu iuuenibus sunt subtiliores et
oculi rariores: opp^m est in senibus. Et cum hoc in senib⁹
est debilitas v̄tutis. Itē albugo vel macula remanēs post
consolidationē vlceris que cicatrix dr̄ icurabilis est. ⁊ de
tali non est s̄mo hic in ꝓposito: sꝫ solū de cāta ab aliq̄ hu
more: vt a flāte. Item macula vel tellā vnius āni nō cura
tur. Et si fuerit medij āni difficulter curat̄. Et si vni⁹ men
sis fuerit satis faciliter curat̄. ¶ Cura p̄missis vlib⁹ vt su
pra ꝯsidera an albugo vel macula sit recēs: ⁊ tūc sp̄aliter
hec ꝯueniūt. ¶ Primū positū a Rasi. s. suffumigatio aq̄
subtiliātis mām. Si tñ in aq̄ decoq̄tur malua bismalua
palea auene ⁊ ordei aut semē fenugreci iuuātior erit. Se
cūdū est colliriū Aui. vt. ℞. succi floꝝ papaueris rufi cē
tauree minoris añ. ℥. s. facta residētia distillet̄ in oclis lo
co illitis. s. v̄ge passerine: vel si placet p̄mo ponat̄ puluis
subtilissimus ossis sepie cū lacte mulieris. Tertiū colli
rium. ℞. stercoris hyrūdinis subtil'r puluerizati. ℥. i. mel
lis q̄ꝫtū sufficit: ⁊ cū aq̄ eufragie ⁊ cicorie collirizet̄ ocu
lus: ⁊ est mirabilis. ¶ Aliud ad idē. ℞. spume maris. ʒ.
ij. sarcocole. ʒ. i. zuchari tabarzet finissimi. ʒ. ij. puluerizē
tur subtilissime in oculis ꝓiciat̄. Si v̄o albugo seu vngu
la ⁊c̄. nō sit recēs: tūc vt p̄dixi cura est difficilis. ¶ Si ta
men aliqd debeat iuuare hec sunt. Primū est colliriū Ra
sis in p̄senti cap̄. ab eo descriptū in quo oēs ꝯueniunt qd̄
est sūme bonū: cuius descriptionē vide in cap̄. suo de al
bugine. Et vꝫ ēt ad maculas oculoꝝ equoꝝ. Scdm̄ colli
riū est. ℞. testaꝝ ouoꝝ recētiū modicū cōbustaꝝ stercoris
lacerte viridis spume maris sarcocole nutrite in aq̄ celi
donie ceruse lote añ. ʒ. i. lapidis calaminaris tutie ꝑpara
te serapini galbani añ. ʒ. s. ossis sepie zinzi. añ. ℈. s. fell' vul
turis. ℈. ij. puluerizāda subtil'r puluerizent̄: ⁊ tūc oīa mi
sceātur cum aq̄ celidonie. Tertiū qd̄ a multis tenetur se
cretū. ℞. floꝝ rorismarini certā q̄ꝫtitatē ⁊ ex his floribus
impleat̄ olla vitreata eā bene obturando ⁊ sepelliat̄ sub
terra in estate per dies. xl. tūc ex his fiat aqua: q̄ erit mi
rabil'r ꝯferēs dispōnibus dictis. Item aq̄ exiēs de ramis
vitis in vere icisis ruborē remouet ⁊ maculā delet. Item
in oculis boium ⁊ equoꝝ ponat̄ puluis testaꝝ ostrearuꝫ
combustaꝝ. Item lac rostri porcini aufert tellā ⁊ macu
lā. ¶ Colliriū mirabil'r valēs ab albuginē oculoꝝ ⁊ ad
pruritū ⁊ ad lachrymas ⁊ ad visum iā ꝑ. x. an. diminutū
restaurās ip̄m visum ifra. xl. dies. ℞. apij feniculi herbe
ne betonice agrimonie scabiose sanamūde trifolij came
dreos pimpinelle saluie oium añ. infunde in vrina pueri
deide ꝯtere cū aliqbus g̃nis piperis: deide cola ⁊ vtere.
Et si ispissēt adde de vrina pueri: ⁊ vbi remedia nō iuua
rēt recurre ad cyrugiā maxime in vngula q̄ capiat̄ cū vn
cino ⁊ q̄si excoriādo separet̄: deide emplastret̄ loc⁹ cum
oleo ro. ⁊ viola. ⁊ vitello oui: deide potes ponere desup
colliriū albū vel fcā icisione fiat tale emplm̄. ℞. corticuꝫ
granatoꝝ lētiū excorticataꝝ misce cū mucilagine draga
gāti. Et sic pꝫ ꝙ cura ꝯsistit in 4^or. s. in curādo in ꝓhiben
do fluxū: ⁊ in itendēdo ad maculā: ⁊ cū 3 ⁊ 4° s̄uādo re
gimē debitū in sex reb⁹ nō nālib⁹ sic p̄cise nō bibēdo vinū
vel vbi nō posset a vino abstinere saltē sit debile vinū me
dij coloris limpharū cū aq̄ decoctionis semis mirtillorū
⁊ coriādroꝝ ꝑparatoꝝ ⁊ ꝯditoꝝ vel nō ꝯditoꝝ cū zucha
ro: ⁊ sic de alijs variādo res nō nāles ⁊ ēt medicamina
s̄m ꝙ mā grossior vel subtilior erit in cā ⁊c̄.

¶ De cura sebel ⁊ scabie oculoꝝ. Cap̄. xij.

Sebel est morb⁹ difficilis cātus ex replōne ve
naꝝ oculi ⁊ maxime ꝯiūctiue qui potest re
poni sub diuersis sp̄eb⁹ cōpositi morbi. Pri
mo est morb⁹ in via: quia est ibi opō. Scdo
in figura q: ibi est gibbositas. Tertio in q̄ꝫti
tate: q: ibi est additio p̄ter nāni. Quarto in nūo ⁊ 5° in si
tu vt pꝫ. Scabies vero oculi est asperitas parua cum ru
bedine accns post obtalmiā ⁊ vlcera: ⁊ ex istis in intrīse
ca parte palpebre: ⁊ assimilat̄ palpebra cū inuersat̄ sicui
scise ⁊ sp̄aliter si fuerit scabies cronica. Et sic pꝫ ꝙ causa
añs vel plm est obtalmia ⁊ vlcus. sed cā ꝯiuncta cōmuni
ter est carnositas q̄dam gñata a mā salsa a cerebro ꝓce
dēte per venas ad oculū cuius signa patēt visu ⁊ tactu: sꝫ
q: in añti ca. dcm̄ fuit de macula que lꝫ sumēdo large sit
vt genus pluriū egritudinū. tñ ꝓpria est sanguis rubeus
adherēs coniūctiue cuius ēt cā est duplex extrinseca. s. vt
percussio ⁊c̄. intrinseca vt sanguis resudās ex coniuncti
ua. De sebel nota ꝙ si veniat a venis extrinsecis. tunc est
rubedo notabilis in facie. si ab extrīsecis nō. ¶ Pronosti
catio. Sebel ē difficilis cure. Scdo scabies lꝫ nō tm̄. Ter
tio macula. ¶ Cura: p̄mo flobothomet̄ vel vētoset̄ i spa
tulis: deinde sub mēto si expedit. Tertio p̄missis digesti
uis conuenientibus purget̄. Et p̄mo in scabie cū. ʒ. i. pillu
larum cociaꝝ vel yerapigra. deinde si scabies nō sit anti
qua qd̄ scitur: q: cum palpebra inuersat̄ nō inuenit̄ mul
tum grossa nec assimilat̄ sicui scise per mediū. ⁊ tūc admi
nistra fiet viride vel rubeū. Primū. ℞. floꝝ eris. ʒ. vj. vi
trioli adusti de quo sit encaustrū. ʒ. iij. arsenici rubei. ʒ. s.
baurach spume maris añ. ʒ. s. salisarmo. ℈. i. dissoluat̄ ar
moniacū in aqua rute vel succo eius: terātur alia ⁊ misce
⁊ distillētur per alēbicum vel incorporētur q̄ter cū succo
rute ⁊ exiccētur. deinde subtilissime puluerizentur. ⁊ de
isto pone sup̄ venas rubeas coniūctiue vel palpebraruꝫ.
vꝫ ēt ad albuginē ⁊ tenebrositatē ⁊ vngulā. Scdm̄. ℞. flo
rum eris. ʒ. i. s. vitrioli adusti. ʒ. i. myrrhe croci añ. ʒ. s. pi
peris. ℈. i. tere ⁊ misce cum vino albo ⁊ distilla per alem
bicum aut q̄ter infundātur in vino ⁊ q̄ter exiccētur. dein
de puluerizētur ⁊ administra vt p̄us. vbi v̄o scabies eēt
inueterata qd̄ scitur signo opposito iam dicto. p̄missis vni
uersalibus frica palpebras cū pumice aut cū folijs ficus
aut cū sumitatibus herbe cagniole vt inde sanguis exeat.
deinde, si potest ꝯueniēter radi cū ferro radat̄ post ablua
tur cum aqua cal'a ⁊ modico aceti vel cū decoctione ace
tose. deinde ciminū masticatū insuffiet̄ supra locū rasum
aut puluis iste citrinus. ℞. sarcocole. ʒ. v. succi celidonie
sicci. ʒ. ij. lirij aloes. añ. ʒ. i. croci. ʒ. s. spume mar. ℈. i. terā
tur subtil'r ⁊ hic puluis mirabil'r ꝓdest: dieta ⁊ alia ⁊c̄.
seruentur vt in obtalmia cal'a vsq̧ ad. xv. dies vel circa:
deinde regat̄ vt dcm̄ est in añti cap̄. ¶ Cura v̄o sebel vt
cōmuniter incipit apparere in aliquo anguloꝝ oculi cuꝫ
venis rubeis sparsis hñs q̄ꝫdam radicē grossam v̄sus pu
pillam in modū telle aranee. Primo si fuerit subtilis non
inueterata purget̄ cum. ʒ. i. pillularum fetidaꝝ flobotho
miam p̄missa ⁊ digestiuis conuenientibus p̄missis. deide
collirizetur collirijs nō ita fortibus sicut duo dicta. Pri
mum. ℞. corticū vnius oui cum cadit de gallina ⁊ infun
datur in aceto forti per dies. x. postea exiccet̄ ⁊ pulueri
zetur. ⁊ de puluere proice in oculum. scdm̄ vltime confe
rens ⁊ efficacissime. ℞. salisarmo. in ruta per noctem infu
si post exiccati stercoris muris zucchari albi ana. ʒ. ij. pul
uerizentur ⁊ fac collirium cum lacte mulieris ⁊ lacte eu
fragie. ¶ Nota tamen ꝙ sepe vti mordicantibus dictis
supra cap̄. de albumine cum iste passiones sint de mate
ria infiltrata multum confert. Aliud ad idem qd̄ vendit̄
pondere auri sui excellētia vt dicit Ysaac. ℞. tutie mira
bolano. emblicorum ana. ʒ. i. armoniaci aurcos. ij. scu. ʒ.

ħ. memitte croci an̄. ʒ. s. caphore gra. iiij. galliemuscate salisarmoniaci an̄. ʒ. s. puluerizent: ꝛ cū aq̄ pluuiali fiat colliriū. Colliriū Rasis et ꝯfert positū in cap. ꝓprio de vngula cū abstergat vt pꝫ ꝓgredientibus. deide et cōfert eius colliriū positū in cap. de vngula. lꝫ sit fortissimū corrodēs illas venas: vbi vō sebel sit inueteratū vltima cura est cyrugia: iō suspēdat̃ seu capiat̃ cū vncinis ꝛ leuit̃ icidatur cū rasorio icipiēdo v̄sus nasum: ꝛ h̄ nō bn̄ fit nisi ꝑ illū qui vsus est in istis opōnibꝰ deide ponat̃ sup locū parum cimini masticati in petia vel vitellus oui cū albumine: postea aspergat̃ locꝰ cū puluere citrino dicto: vel collirizet̃ cū collirio viridi vel rubeo dictis. ꝛ ita ꝓcedat̃ in egritudine noiata de venis rubeis apparētibus in albis oculoꝝ: que tn̄ est spēs sebel. Differt tn̄ qꝛ in sebel est radix ꝛc̄. Sꝫ in ista sunt vene rubee plene sanguine: ꝛ iō coincidit cū macula rubea de q̄ dcm̄ fuit sup. Et in hac premissa flōmia ꝛ repcussiuis cū icipit hec ꝯueniūt. Primuꝫ fluxa mā sanguis recēs colūbe vel turturis capiēdo sub ala eo qđ mā3 subtiliat. Scōm. ℞. olibani salisgēme an̄. ʒ. i. puluerizent̃ ꝛ dissoluātur in lacte mulieris. Tertium est aqua raffani q̄ mirabil'r dissoluit. Ad idē diuidat̃ ouū duꝝ coctū in aq̄ cal'a in duas ptes ꝛ e͛xhe vitellū. deinde terat̃ cortex medianus oliue vel subtil'r radatur: ꝛ pmisce cū medulla pomi cocti in igne: ꝛ misce cū rasura dcā deide imple albumen oui: ꝛ extēsa petia lini sup oculo ꝑdictas res cal'as suppone: ꝛ liga cū vadis dormitū. et si vis addere paꝝ pipis triti: ꝛ cito liberabit̃. Ad idē aliud fortius. ℞. myrrhe oppoponacis bdelij aloes carpobalsami armoniaci serapini croci masticis gūmi arabici thuris dragagāti bo. ar. ʒ. s. terbētine mūde. ʒ. iij. vitrioli. ʒ. i. succi celidonie rutbe feni. an̄. ʒ. iij. misce ꝛ distillētur lēto igne sicut aqua ro. distillata: hec. n. delet oēm maculam oculi: valet. n. ad pānū vngulā rubedinē ꝛ scabiē palpebraꝝ: ꝛ ꝑfecte remouet sebel. Empl'a ꝯueniētia spāl'r sūt duo. Primū fit cū folijs raffani viris passulis mūdis ab arilis ꝛ stercore colūbino. Scōm est empl'm factū cuꝫ folijs salicis. ꝛ est spāliissimū Auicē. Suffumigationis fiāt cum aqua decoctionis ysopi origani. ꝛ alijs silibꝰ ꝛc̄. vbi vō esset flegma salsum vel sanguis adustus qđ scit̃ ex pruritu anguloꝝ lachrymaliū ꝛ palpebraꝝ cuꝫ rubedine et asperitate eaꝝ: ꝛ per hoc pꝫ ꝙ dr̄t a scabie: ꝛ tūc si hec dispositio sebel noiata nō fuerit iueterata fomētetur caput ꝛ oculus cū decoctione camomille ro. folioꝝ solatri ꝛ in nocte empl'etur oculus cū. ʒ. i. succi folioꝝ solatri ꝛ cum M. i. ordei icorporati cum duobꝰ ouis ꝛ oleo ro. Ad itra ponatur colliriū de cerusa dcm̄ supra in cap de obtalmia cal'a. In fine vtatur isto collirio albo. ℞. cristalli. ʒ. iij. mumie masticis an̄. ʒ. s. puluerizent̃ subtil'r ꝛ imbibātur aq̄ ro. vel agresta. deinde exiccētur ad solē: deinde terantur sup marmore: ꝛ sic fiat q̄ter. Et de isto puluere subtilissimo ponatur cū stilo argēteo sup carnositatē palpebraꝝ. Scdo cum vadit dormitū. ℂ Nota ꝙ simul determinaui de sebel ꝛ scabie in eodē cap. qꝛ per easdē vel silēs medicinas remouētur. dicit tn̄ Girardus se nūq̄ vidisse: ꝙ sebel curaretur nisi cū ferro. ℂ Scdo nota ꝙ scabies est cum iuersatur palpebra: ꝛ interius apparet rubea ꝛ aspera. Est autē sebel qn̄ sup albis oculoꝝ: ꝛ ēt super nigro apparet sicut pāniculus cōtextus ex venis rubeis ꝛ grossis. Insup nota ꝙ semp an̄ oia ꝛ anteq̄ ponatur aliqđ medicamen in oculo fieri dꝫ flobothomia ex cephalica brachij ꝛ ex vena sub mento: vel ex vena frontis ad ꝓhibendum fluxū ad oculū. ℂ Ultimo nota ꝙ scabies oculi potest fricari cū frusto panis zuchari vel cū sale ar. vel cum spuma maris vel cū ferro cū quo vētosatores faciūt plagas: ꝛ fiat talis ꝛ tāta fricatio ꝙ sanguis idem exeat: ꝛ ēt aliqđ de carnositate illa aspera ꝛ scabiosa remoueatur: ꝛ est melior modus cure. Post abrasionē vō factā cum ferro abluatur locus cum aqua cal'a ꝛ aliquātulo aceti ꝛ distilletur super fricationeꝫ ciminū masticatū in pāno in ore tu solis postea ponatur super locum rasum ꝛ scabiosum puluis citrinus superius descriptus.

ℂ De lachrymis oculoꝝ. Cap. xlij.

Lachryme oculoꝝ sunt duplices. s. volūtarie ꝛ iuolūtarie: volūtarie fiūt aut a rarificatiōe meatuū ocli vt in gaudio aut ex cōstrictione vt in tristitia. Lachryme iuolūtarie fiūt dupl' q̄dā ex eis fiūt ex tp̄e. ꝛ q̄dā sunt nāles vt ille q̄ cū difficultate accipiūt curā. Itē lachryme iuoluntarie ex tp̄e: q̄dā fiūt ex multitudine supfluitatū descendētium ad oculū: vt in hn̄tibꝰ cerebꝝ humidū ꝛ ille recipiūt curā ꝛ q̄dā fiūt ex debilitate magna ꝯtētiue ocl'oꝝ ꝛ ille nō recipiūt curā. Cāe sunt duplices. s. ꝓmitiue vt casus ꝑcussio offensio fumus vētus puluis accn̄tia supueniētia vt tristitia angustia gaudiū febris aut calor aut frigꝰ mortificans aut icisio ꝓfunda in angulo lachrymali vt qn̄ icideret̃ vngula aut catarracta remoueret̃. vn̄ eueniūt aliquādo ꝑ̄ ꝑcuulsionē carnis q̄ est in lachrymali ꝑ idoctū cyrugicum ꝛ tūc vtpl'm nō recipit curationeꝫ. Tn̄ si forte videat̃ via in eiꝰ cura: fiat colliriū de aloe ꝛ sarcocola nutrita i lacte mulieris. Cāe itrinsece sunt sicut debilitas ꝯtētiue aut febris dissoluēs aut ap̄a capitis aut multitudo h̄uoꝝ acuti aut salsi aut humidi nō acuti ad oculum descendentis. ℂ Signū aūt lachrymaꝝ ꝯueniētiū ab humore acuto vl' salso sunt pruritꝰ ardor ꝛ iflāmatio in loco quē lachryme attingūt ꝛ ꝙ stōcho ieiuno ꝛ tp̄e cal'o ꝛ hora diei magis cal'a ledūt: ꝛ ꝙ vsus reꝝ calidaꝝ ꝛ salsaꝝ multū nocent patiēti. ℂ Signa vō lachrymaꝝ que non fiūt a mā cal'a acuta sed potius a frigida ꝛ humida sunt multitudo lachrymaꝝ absq̄ ardore ꝛ pūctura seu iflāmatione ꝛ spēcial'r in hyeme seu tp̄e frigido ꝛ post cibū ꝛ corpe repleto magis ledūt ꝛ vsus reꝝ humidaꝝ ꝛ potꝰ vini eas multiplicat: ꝛ sic de alijs. ℂ Pronosticatio. Oculi eminentes plus lachrymantur paruis patuit supra. Item lachryme abundāt senibus ꝑꝑ debilitatē digestiue oculoꝝ: in pueris vero ꝑꝑ humiditatē. Iteꝫ lachryma inuolūtaria ꝛ nālis lꝫ ponatur icurabilis. vidi tamē quēdā sociū curari remedijs infra dicēdis. Item si lachryme ꝓcesserint a venis frontis ꝛ tympoꝝ aut ēt ex cursu humoꝝ ꝑ venas interiores cranei: ꝛ cū hoc fuerint cū sternutationibꝰ ꝛ pruritu nasi ꝛ palati sunt fere icurabilesꝫ: qꝛ fiūt ex humore acuto vel salso. ℂ Pro cura ꝯsidera cām qꝛ ad variationē eius cura variet̃. vn̄ si fiat a venis exterioribꝰ cranei curat̃ cuꝫ restringētibꝰ vt patuit sup ꝛ final'r cū cauterizatione scindēdo aut icidēdo venas. si ex febre remota febre remouētur. si ex debilitate v̄tutis reassumptiua bona cū stipticitate q̄dā ꝯueniūt sicut ꝑdices decocte cū citonijs zucharo ro. diarodō. ꝛc̄. si ex humore crudo in ꝑn. reumat̃ accidit ꝯferētia reumati valēt: vt patuit supra sicut suffumigare cū olibano. Si vero ꝓuenerint ex multitudine materiei aut ex acuta q̄litate eiꝰ ꝑficitur cū. 4. ꝑmo cū repcussiuis dictis in ca. de obtalmia ꝛ de reumate ꝑmissis tamē vētibus ꝯueniētibus cū clisteri approbato in quo fit de yerapigra ꝛ de alijs attrahētibꝰ a capite ꝛ ab oculis ꝑmittēdo flōmiā ꝛ final'r icidātur vene ꝛ artarie ꝑ q̄s cōprehēdimus mām fluere ad oculos: ꝛ ꝑ euāntia ēt itelligas resoluētia sic hoc empl'm positū sup cōmissura. ℞. laudani prasij an̄. ʒ. ij. armoniaci macis an̄. ʒ. s. milij torrefacti parū pulueriza ꝛ fac empl'm cū oleo camomille ꝛ cōmissure apponatur. Idem facit empl'm ex olibano mastice et laudano. Idem facit comedere vel deglutire tria g̃na olibani cū patiēs vadit dormitū. q̄rto curetur cū desiccatiuis ꝛ cū puluere tutie ꝛ aq̄ mirti aut cum puluere ossiuꝫ mirabolanoꝝ chebuloruꝫ cōbustorum cum aqua mirti. ℂ Ad idē vꝫ succus rute aut puluis eius aut aloes ipsis

mixtis cū vino aut trifoliū mixtū cū melle aut. ℞. ceruse rosaꝝ gariofiloꝝ añ. opij parū misce cū aq̄ pluuiali. Ad idē. ℞. thus loliū ⁊ lētes vsta puluerizēt ⁊ misce cū albumine oui ⁊ frōtis tēpoꝛib⁹ ⁊ oculis suppone ⁊ si h nō cōtulerit: fiāt cauteria iter colliū ⁊ fauces sub teneritate aurium. Si a venis intrinsecis. ℞. balsami salisgēme cōbuste ana. ʒ. i. sarcocole nutrite i lacte mulieris. ʒ. ß. fiat puluis d quo mane ⁊ sero ponat in oculis. Si aūt lachꝛyma sit natiua seu nālis remedia expta in socio sūt. pmo purgentur cū. ʒ. i. vel circa pillularū lucis Mesue ⁊ sumat bis in hebdomoda cū vadit doꝛmitū abstinēdo a cena: deinde fiat cerotū hoc coopiens oculū ⁊ ptes supioꝛes. ℞. armoniaci. ʒ. ij. ifundat i agresto donec dissoluat cui addat puluers aloes. ʒ. i. coꝛnu cerui adusti ⁊ pluries i aq̄ ro. loti. ʒ. i. ß. licij quātū sufficit fiat cerotū. ¶ Itē ad idē. ℞. tutie lote coꝛnu cerui adusti ⁊ loti añ. ʒ. ß. puluer lapidis ematitis. ℈. ß. aggreget cū melle ⁊ fiat cerotū ⁊ ponat de die sup palpebꝛa. vbi vero pueniat lachꝛyma ex incisiōe vngule aut ex remotiōe catarracte post icisionē ɔfoꝛtet oculus. ℞. coꝛticū granatoꝝ lentiū excoꝛticataꝝ añ. ʒ. ß. icoꝛpoꝛent cū mucilagine dragagāti. Ad idē. ℞. aloes acatie pulueris gládiū licij boli ar. añ. ʒ. i. ɔficiāt cū mucillagie dragagāti vl' albumine oui: ⁊ ponat sup frontē ⁊ oculos vbi vero mā lachꝛime fuerit acuta sal'a qd̄ cognoscit p ardoꝛē oculi ⁊ lachꝛyme fuerint ex tpe seu accñtal'r gñāte purgent cū. ʒ. i. pillulaꝝ cociarū vl' cū yerapigra vl' cū ʒ. i. pillularū aurearum. deinde flobotomet de cephalica manus deinde sup frōtē ⁊ timpoꝛa ponat hoc emplastrū ℞. masticis dragagāti añ. ʒ. ij. boli ar. ʒ. ß. pulueriza ⁊ misce cū albumine oui. Ad idē lana succida cōbusta cum albumine oui misce ab itra ponat d collirio albo supra posito. ¶ Itē coꝛpoꝛe mūdificato confoꝛtet oculus cū tali collirio. ℞. rosaꝝ margaritaꝝ perfoꝛataꝝ ⁊ nō pfoꝛataꝝ ossiū mirabolanoꝝ coꝛali albi ⁊ rubei cāphoꝛe añ. ℈. ij. acatie sāguinis dra. sumach. coꝛticū mali granati opij oliba. añ. gra. vi. cōficiant cum aqua infusiōis dragagāti ⁊ gūmi ara. ⁊ fiat colliriū. Itē coꝛpoꝛe mūdificato confoꝛtet sepe oculus cū aqua rof. in qua ponat qd modicū sumach ⁊ collet: ⁊ decoquant rose in aqua plantaginis ⁊ cū decoctione sepe oculus fomentet vel rose pdicte in foꝛma emplastri oculo apponat: ⁊ si expedit addat ipsa plātago: ⁊ plantago sup oculo emplastrata cū aqua ro. ē vtilis ⁊ iuuatiua cū ardoꝛ in oculo ⁊ lachꝛimarū fluxus pseuerat: ⁊ excedit ⁊ tutia abluta ⁊ ifusa in aqua ro. multū confert ad sistēdū lachꝛymas supdictas: ⁊ si lipitudo seu grossa soꝛdities est in oculo: iungat oculus sepe lauetur ⁊ aspgat cū aq̄ oꝛ. pmixta cū zuccharo rubeo. Et si cursus lachꝛymaꝝ pcedit a cā seu mā frida ⁊ humida ꝙ cognoscit p puationē ardoꝛis in oculo pmo digestiua mā sicut dcm̄ est purgetur cū pillis cocijs vel cū yerapigra vel cū puluere de turbith dicto deide cauterizet in loco cōmissure coꝛonalis pfunde ⁊ dimitte oꝛificiū aptum mundificādo bis in die itra ⁊ sup oculū ponātur que dcā sunt in ca. de obtalmia humida: abluat sepe oculus cū aqua pluuiali decoctionis gallaꝝ mirrhe boli ar. ⁊ nucis cupsi ⁊ cibetur carnib⁹ assis ɔditis cū agresto aut vino gñatoꝝ cum puluere mirtiloꝝ ⁊ sumach vtat aliqñ carnibus elixis ⁊ ſēt alijs cibis elixis cū isto puluē. ℞. cinamomi. ʒ. ij. folij galāge añ. ʒ. i. pipis lōgi. ʒ. ß. paꝝ croci pl'uerizēt: post cibū sumat de diacitonitē cum zucchаro vel de electuario de citonijs. Et si velles ɔsolidare vuln⁹ nouū ocli ⁊ ɔñr ɔstringere lachꝛymā. ℞. tutie. ʒ. ij. terbētine vini de granatis acetosis aque ro. añ. ʒ. ß. misce ⁊ sero ⁊ mane ponatur in oculū. Itē mūdificato coꝛpe ⁊ mā lachꝛyme humida exñte vtatur isto collirio. ℞. tutie pparate sicut decet sarcocole nutrite i lacte mulier mirrhe olibani aloes masticis stoꝛacis calamite ambꝛe añ. ℈. i. rosaꝝ sumach sanguinis dra. añ. gra. vj. conficiātur cū mucilagine dragagāti ⁊ gūmi arabici ⁊ fiat colliriū: ⁊ sic cura lachꝛymarum pueniētium a cā frida ⁊ humida ⁊ pcipue qñ ɔiungitur debilitas oculoꝝ pmisso regimie ɔtio huic cāe ⁊ ɔtione conueniēti pmissa pficitur cū desiccātibus eas ⁊ cū cōfoꝛtātibus oculū seu oculos lachꝛymosos ⁊ cū fomentatione facta ex rosis ⁊ croco ⁊ modico mirrhe cū aq̄ mirti. Et sil'r distillatio in oculū vini albi aliq̄l'r pōtici ⁊ aque mirti in qb⁹ infundat modicū aloes succotrini est iuuatiua. Et trocisci de croco multū ɔueniūt in hac cura distillati in oculū cū modico vini ⁊ aq̄ ro. ¶ Si aūt cā est cōposita cōponātur medicamia fm idustriā medici ⁊ fricationes atq̄ vētose ⁊ oēs diuersiones iuuāt ⁊ cōferūt in hac cura ⁊ eā pficiūt. ¶ Et sic pꝫ ꝙ cura lachꝛymaꝝ vtpl'm cōsistit in hac q̄ttuoꝛ. Primo in adeq̄tione māe remouendo maliciam ɔpl'onis ⁊ ɔfoꝛtādo cerebꝛū. Scdo cū purgantibus caput ⁊ totū coꝛp⁹ fm mām peccātem. Tertio administrādo intus ⁊ extra que lachꝛymas strigūt. Quarto ⁊ vltimo diuertendo cum flobothomia ventosis ligaturis fricationibus cauterio ⁊ similibus.

¶ De cura limpitudinis oculoꝝ. Capl'm. xliij.

Pro cura limpitudis itelligēdū est ꝙ lꝫ limpitudo sit curabil' nō tñ cū repcussiuis: ⁊ fm aliqs antrax lippa lepa ɔtagia pstāt. Fiat g fomētatio cū decoctione camo. ⁊ melli. mundificato coꝛpe. Et fiat empl'm de olibano semine feniculi ⁊ sepo arietino sꝫ freq̄nter āmoueat. Simplicia ɔueniētia p sunt ex succo agrimonie: ɔtinue lauentur oculi. Itē mittere in oculū roꝛē qui sup feniculū cadit maxime de mēse maij nihil est meli⁹. Itē pumex in igne calefact⁹ ⁊ ter in vino extinct⁹ ⁊ diligēter puluerizat⁹ lippā tollit. Itē lauent ocli ɔtinue stō ieiuno cū lacte mulieris tepido vt mulceat in oclis ex māmillis mulieris ⁊ abstergat. Itē lauent ocli stō ieiuno cū saliua hois ieiuni: vl' mingat in vase aliq̄ vbi possit spuma vrine remanere ⁊ cū tali spūa liniat oclos: ɔfert nāq̄ lipitudini ⁊ pustul' oculoꝝ. Itē de folijs herbene sup oclis pone freq̄nter ⁊ d folijs apij viridis. Itē ɔpo^m ad idē. ℞. succi herbene olei rosa. aceti añ. ponant in vase ereo ⁊ agitet totū donec adhereat parieti colligat ⁊ gutta in oclis distillet ⁊ est summū expimētū. Itē attramētū mel ⁊ albumē oui eq̄l'r tere ⁊ sup oclos pone mane ⁊ sero. Si aūt palpebꝛa sit mollificata: curet sic palesis. Et si difficulter apiat ⁊ claudatur si adsit mā hūida purget cū pillis cocijs digestiuis ɔuenietib⁹ pmissis. Si cal'a admixta cū pillis aureis ⁊ deide fomētet ocl's cū aq̄ cal'a ⁊ post emplastret cū albumine oui oleo rosaceo mucillagine semis lini ⁊ assungia gallině. Si aūt mā sit vitrosa salsa ⁊ adusta que p facit pruritū. scdo si ɔtinuetur gñat scabiē. tertio asperitatē. quarto ruboꝛē. ⁊ q̄nto vlceratiōnē. Et tūc p purgetur coꝛpus sicut dcm̄ est. scdo distrahatur mā ad opp^m. tertio liniātur palpebꝛe isto linimēto. ℞. eris vsti ceruse lote aloes mirre salisar. añ. ʒ. ß. pulueriza ⁊ confice cū melle vtatur humiditas: renuat om̄ia exiccantia vt coitum superfluum ieiunium aerem siccum ⁊ cibos exiccantes ⁊ ita suo modo de alijs rebus non naturalibus.

¶ De macula rubꝛa que vocat tarphati. Cap. xliiij.

Hec egritudo vtpl'm venit ex pcussione vl' casu adueniēte in oclis et q̄nq̄ fit ex multitudine sanguis rōne: cui⁹ refudat sanguis: extra venas in albumie oculi: et aliqñ est sicut sanguis moꝛtificat⁹ pp qd̄ remanet in albumie ocloꝝ vestigiū rubedis in modū pūcti rubꝛi vel denarij vel semidenarij vel q̄si fm illā figurā vel sic macula sanguinea adherēs ɔiūctiue: et aliqñ fit ex ruptura ɔiūctiue. Cā pmitiua est pcussio vel casus vel sanguinis refudatio. Cā imediata ē sāguis q cucurrit ad locū et sparsus

fiut ex venas in albedie oculi. Signa sunt ex reipsa manifesta. Cura est vt in pn°cu.s.mā est in fluxu vt p̄ fiat flōmia diuersiua ex cephalica man⁹ pzie ptis lese vel vētosatio in spatulis vel collo cū scarificatione: ꝛ post illud linificet vēter cū hac potione. ℞. corticū mirabolanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.i. prunoꝝ damascenoꝝ siccoꝝ.ʒ.ij. teranť mirabolani ꝛ simul cū prunis bulliāt.in.ʒ.x.aq̄ vel circa vsq̧ ad ꝯsumptionē medietatꝫ vel circa: postea colleť ꝛ cū.ʒ.iiij. dicte collature dissoluanť cassiefistule munde bn̄ piguis ʒ.x. vel māne.ʒ.i.s. ꝛ syrupi vio.ʒ.i. ꝛ fiat potio. Ad idē ℞. aq̄ decoctionis prunoꝝ damascenoꝝ siccoꝝ.ʒ.iiij. ꝛ in ea dissoluanť cassiefi.mūde.ʒ.ij. vel māne ꝛ tamarindoꝝ an̄.ʒ.i. ꝛ colleť ꝛ deť totū an̄ diē: ꝛ si addať in decā decoctione reubarbari.ʒ.i. cū modico spice efficaci⁹ opabiť ꝛ ꝯseq̄tur op⁹ valde bonū. Deide admistrenť clisteria lenitiua cū diminutione cibi ꝛ por⁹ ꝛ ablatione vini: ꝛ deť in potu aq̄ ordei cū zucchare albo ꝛ admistrenť localia repcussiua i pn°. ℭ Ponāť ḡ i pn° petie infuse i aq̄ ro. mixta cū albumie oui bn̄ agitato ꝛ filr cū bolo armeno ꝛ terra sigillata vel i aq̄ ro. mixta cū succo solatri ꝛ albuime oui bn̄ dispūato filr cū oleo ro. ꝛ bolo ar. ꝛ si ꝯiūctiua est rupta ponať sal masticatū cū cimino. Intra do ocl'm ponať lac mulieris lactāt puellā vel colliriuꝫ albū de cerusa superi⁹ descriptū: ꝛ ēplastreť ocul⁹ d̄ fenugreco ꝛ rosis coctꝫ in aq̄ ro. deide coctꝫ i vino. deide cū mā fluxa fuerit vaporeť aut fomēteť ocul⁹ cū decoctione camomille ꝛ mellilotī aut cū decoctione folioꝝ cauliū. Ad idē efficaciť vꝫ sanguis colūbin⁹ recēs ꝛ cal'e de alla exct⁹ ꝛ turtur| ꝛ i ocl'ꝫ distillat⁹. Ad idē vꝫ aq̄ raffani distillata. ꝛ ē mirabilis. Signū q̄ dissoluit lapidē i renib⁹. Ad idē. ℞. olibani salisgēme an̄.ʒ.i. pulueriʒēť sbtilissime sic alchol.i. athomi ꝛ dissoluāť i lacte mulieris. ꝛ fiat colliriū. Ad idē suffumigatio fcā cū aq̄ decoctionis ysopi origani. ꝛ silib⁹. ꝛ silr i fine emplastreť ocul⁹ cū dictꝫ folijs camomille ꝛ mellilotī ꝯtritꝫ ꝛ decoctio cū vino potēti ꝛ anti q̄. Ad idē singl'r vꝫ fieť mahemet Rasis ꝯferēs tarphati po^m a Mesue in suo de approbatꝫ ca. de tarphati. c⁹ descriptio talis est. ℞. thurris mirrhe croci salisar. an̄.ʒ.i. arsenici rubri.ʒ.s. fiat fieť ꝛ admistreť cū aq̄ coriādri hūidi vel aq̄ ro. vel cuꝫ lacte mulieris. deide si ista nō ꝯtulerit. ꝛ fit sanguis mortificat⁹ istilleť sterc⁹ colūbinū dissolutū in aceto albo ꝛ vino albo ꝛ colleť: ꝛ si ex bis nō cureť istilleť aq̄ dissoľonis salisnitri. ꝛ salisar. Et si ex bis non cureť fiat tale colliriuꝫ ꝛ oclis istilleť. ℞. vitrioli salisar. sarcocole aloes pipis thuris eris vsti coraloꝝ margaritaꝝ dragagāti gūmi arabici ceruse amidi sāguis draconis an̄.ʒ.i. puleriʒēť subtilr ꝛ cū sāguie colūbi recēti fomēteť trocisci pui: ꝛ deficceť ꝛ cū volueris opari dissoluať vn⁹ i lacte mulieris ꝛ oclis istilleť. Dieta ei⁹ sit tenuis vt dcm̄ ē saltē vsq̧ ad. vij. dies ꝛ por⁹ sit aq̄ or. cū zucchare vt dcm̄ ē. postea bibat vinuꝫ albū paucifeꝝ vel lipbatū valde ꝛ redeat ad carnes ꝛ cibaria ꝯdita cū agresto aut vino de ḡnatis aut succo arātioꝝ. Et nō q̧ in pn.s. cū mā est in fluxu: ꝛ anq̄ estuatio geuerit sūmope cauēdū ab oib⁹ medicamib⁹ dissoluentibus rō: q̄ p ea maior fieret attractio sanguis ad locū ergo itendēdum est dissoľoni sanguis tūc solū. cū mā est fluxa ꝛ postq̧ estuatio geuerit. Ultimo itellige q̧ si dolor pseueraret ꝯtinue. tc̄ albū oui bn̄ agitatū ꝛ dispumatū mixtū cū oleo ro. ꝛ lacte mulieris dꝫ supponi oculo: ꝛ rō est q̄ est repcussiuum ꝛ mitigatiuū doloris ꝛc̄.

ℭ De vngue seu vngula. Capl'm. xlv.

Unguis seu vngula sic ingt. Joānes serapio ē addirio nerualis in tunica ꝯiūcta incipiēs a maiori lacbrymali ꝛ dillatať vsq̧ ad nigredinē oculi: ꝛ q̄n magnificať valde coopit pupillā ꝛ ꝓhibet visū: q̧ si vngula idurať ꝛ magnificať ꝛ ꝑtereat lōgū tpꝰ: tūc curať cū medicis acutꝫ ab stergētibus sic est es vstū salar. calcadis.i. vitriolū radix lilij ꝛ silia. Rasis do 9° Almā. in ca. de vngula sic inquit. Cū aliqd pāniculo sil'e in angulo q̄ est ex pte naris oriri videať ꝛ albū oculi coopire ꝛ puenit vsq̧ ad nigredinem seu pupillā ḡnať passio q̄ vngula dr: cui⁹ nocumētū q̄to plus ad nigredis ptē q̄ est iux̄ pupillā appropinq̄t tanto est deteri⁹: hec ḡ passio dū est subtilis ꝛ recēs cū fieť viridis ꝛ fieť de calcāto est medicanda: q̧ si vetusta fiat ꝛ ḡssa cū ferro est eleuāda. ꝛ subdit. Cōpō fieť viridis qd̄ cōfert sebel ꝛ scabiei ꝛ albugini ꝛ vngule. ℞. floris eri.ʒ.iij. colcotar vsti.ʒ.vj. arsenici rubri baurach spūe maris an̄.ʒ.i. salisar.ʒ.i. armoniaci.ʒ.ij. armoniacū in succo rute dissoluať ꝛ spēs ex eo ꝯsperganť. ꝛ fiat ex eis fief: est. n. mirabile. Sief de calcāto eiusdē qd̄ ꝯfert vngule. ℞. eris vsti calcāti vsti amboꝝ an̄.ʒ.s. ziniar.ʒ.ij. salisar. baurach arsenici sublimati oium a.ʒ.i. terať ꝛ p hebdomadā vnā dimittanť. deide fiat ex eis fief ꝛ fricef cū eis vngula. Et ex bis pꝫ q̧ vngula est excrescētia q̄dā nerualis in mō sbe mediaiter dispōnē seu sbam neruosam ꝛ carnosam ḡnata.s. ex mā frida coagulata ꝛ ꝯdēsata in loco q̄ distillauit a cerebro crescēs sup ꝯiūctiuā. ꝛ icipit aliqn̄ ab vno lacbrymali: ꝛ aliqn̄ ab altero: ꝛ aliqn̄ ab vtroq̧: ꝛ coopit ꝯiūctiuā: ꝛ aliqn̄ extēdiť vsq̧ ad corneā: ꝛ aliqn̄ est vni⁹ coloris ꝛ aliqn̄ alteri⁹. ℭ Cura. Mūdificato corpe vt decet euacuareť oculus cū aq̄ decoctionis malue ꝛ bismalue. deinde vtať tali collirio. ℞. vitrioli viridis eris vsti salisar. fellis tauri an̄.ʒ.s. aloes cinamomi ʒinʒi. triū ḡnatoꝝ pipis fragmētoꝝ satelle cere viridis an̄.ʒ.i. pulueriʒenť subtilissime sic alchol ꝛ cū succo feni. ꝛ maiorāe ꝛ modico mellis misceanť ꝛ fiat colliriū. Si aūt nō cureť cuꝫ h̄ collirio aut cū fieť de calcāto Rasis pp ei⁹ grossitiē duritiē ꝛ adherētiaꝫ recurram⁹ ad manū cyrugicā. Aperiātur ḡ palpebre ꝛ trahať ꝛ suspēdať vnguis cū vncino: ꝛ tūc excorieť cū rasorio aut cū extremitate pēne subtilis ꝛ scindať cum forpicib⁹ ꝛ fit in scindēdo diligēs cautela. p̄ q̧ tota vngula abscindať al'r cito reuerteret. scdo q̧ nullo mō tangať de carne nāli ipsius lacbrymalis. aliter. n. eēnt ibi lacbryme sempiterne. deinde ponať ibi sal cū cimino masticatū ne palpebra cū oculo incarneť: ꝛ ideo oculus q̄si ꝯtinuē moueať: ꝛ ideo paꝝ dormiat ꝛ emplastreť ꝛ ꝯforteť oculus cum vitello oui. ꝛ oleo ro. ꝛ albumine oui bn̄ dispumato silis mixtis ꝛ ligetur desup. ꝛ bis in die ꝑpareť. deinde post ꝯfortationē trāsactis duobus vel trib⁹ diebus potest poni colliriū albū aut rubeū f̄m descriptiones q̄ stati ponenť. Colliriū albū. ℞. ceruse ablute.ʒ.x. opij.ʒ.i. psilij.ʒ.i. amidi.ʒ.ij. misceanť cū lacte mulieris vel cū aq̄ rosacea. Colliriū rubeū. ℞. floris eris.ʒ.iij. vitrioli adusti.ʒ.iij. eris vsti.ʒ.ij. mirrhe croci an̄.ʒ.i. piperis.ʒ.s. terātur ꝛ misceanť cum vino albo ꝛ distillenť per alembicuꝫ vel teranť oia quater sup marmore ꝛ in vino quater isundantur ꝛ postea exiccētur ꝛ tādem cribellētur cuꝫ pecia subtili ꝛ fiat fieť vel puluis. Est vltimo intelligēduꝫ q̧ lacbrymale est duplex.s. maius ꝛ minus. lacbrymale maius sunt duo anguli iuxta nasum: ꝛ minus lacbrymale sunt anguli extrinseci.

ℭ De panniculo. Capl'm. xlvj.

Est aūt pāniculus p hūc modum: q̄n eniꝫ corpus est repletū ꝛ potissime caput tūc replēntur vene que sunt in ꝯiūctiua ꝛ texūtur adinuicē ꝛ ꝯstituūt quēdam pāniculuꝫ ad modum fumi: qui coopit coniūctiuam ꝛ aliqn̄ corneā ꝛ est freq̄nter cū prurītu ꝛ lacbrymis ꝛ rubore ꝛ hꝫ visum obscurare. ℭ Cura: p̄ fit flobothomia de vtraq̧ cephalica. deinde si indiguerit: fiat de venis que sunt in frōte ꝛ timporibus. deinde si idiguerit: fiat de venis q̄ sunt in vtrisq̧ angulis oculoꝝ. deinde purgeť f̄m exigētiaꝫ humoris peccantis: ꝛ ꝑcipue cū yerapigra vtať die

ta subtili ⁊ vitet oia fumosa seu vaporosa. deinde in pnci° vtaᷣ isto collirio repcussiuo. ℞.acacie ablute gūmi arabici eris vsti:⁊ misceanᷣ cū aq̄ pluuiali ⁊ fiat colliriū. Cum aūt ꝓlongaᷣ morbus corpe bn̄ mūdificato vtaᷣ isto collirio. ℞.testas ouoꝝ recētiū ⁊ tēperenᷣ in aceto fortissimo ꝑ nouē dies. deide exiccenᷣ in vmbra:⁊ postea puluerizētur. deinde. ℞.sarcocole nutrite in lacte mulieris aloes zinzi. gūmi arabici in eq̄li portiōe cū puluere testarū ouorū ⁊ misceanᷣ cū aq̄ eufragie distillata. ⁊ fiat colliriū:⁊ siqs voluerit poterit vti istis ꝑ modū pulueris : aut ex eis formenᷣ trocisci ⁊ cū vti volueris ipsis distemperetᷣ cum lacte muliebri ⁊ succo celidonie ⁊ ita diuersimode possumus opari in passionib⁹ oculoꝝ iuxta ꝯueniētiā pticularium. Si aūt ex his nō curetᷣ:recurram⁹ ad cirugicū Isfatum ⁊ exptū:⁊ tūc eleuetᷣ pāniculus cū vncino vel vncinis:sicut dcm̄ est de vngue:⁊ de sebel ⁊ discarnetᷣ cū rasorio vel capite pēne subtilis. ⁊ scindaᷣ cū capite forpicis ⁊ imponaᷣ sal ⁊ ciminū masticatū ⁊ vitellū oui cū oleo ro. ⁊ albumine simul mixtȷ̄ ponaᷣ supra petiā : deinde supra ocl'm ⁊ ligetᷣ ⁊ moueaᷣ oculus ne palpebra cū ocl'o incarnetur ⁊ in crastinū abluaᷣ cū aq̄ cal'a in qua bullierit rose. Et in sūma cura huius passionis est sicut cura vngule quātum ad cyrugicā opōnem. ⁊ sicut cura sebel quātum ad oēm modū cure cū pāniculus non videaᷣ differre a sebel iuxta intētionem Rasis 9° Almansoris ca. de scabie palpebraꝝ ⁊ venis rubris que sunt in albo oculoꝝ. i. de sebel in pn̄. ca. vbi sic inqt. Cum sup albo oculoꝝ ⁊ super nigredine vi; similitudo pāniculi ex venis rubeis ⁊ grossis textis tunc est sebel. ⁊ ita pāniculus ⁊ sebel ſm Rasiz ⁊ me non differunt nisi in nomine.

¶ De venis rubris simpl'r in albedine oculorū : que tamē sunt in modū tele aranee seu pāniculi subtilis pupillam versus cum sebel. Capl'm. xlvij.

Passio hec lz videaᷣ ꝯuenire cū sebel ⁊ videatur ei⁹ spēs. dr̄t tn̄ q2 in sebel est radix q̄si carnosa:⁊ ꝑuenit vsq3 ad pupillā in modū telle aranee:in ista vō nō est aliqd̄ istoꝝ:s3 simpl'r sunt vene rubee plene sanguinee:⁊ sunt i albedine oculoꝝ tm̄. ¶ Cā hui⁹ egritudis sunt hūores sanguinei mixti cū chol'a q ꝑ venas descendūt ad ocl'os. Signa ei⁹ hn̄tur ex visu:⁊ ex dr̄ia sebel. ¶ Cura ei⁹ eadem est cū cura sebel subtilis nō cronice pot⁹ ei⁹ fit vinū albu3 subtile limphatū. Comedat de ferculis factis cū faria ordei seu de ptisana nō collata ⁊ de ferculo facto cū farre vl' silia ⁊ de pane cocto:pōt iterdū comedere de carnib⁹ castrati edi arietis annualis pulloꝝ gallinaꝝ caponū ⁊ diu3 auiū degētium in arborib⁹ ⁊ pratis ⁊ nō in aqs. Item de feniculis factis cu3 herba feniculi boragine ⁊ spinacijs. Item iterdū s3 raro comedat de ouis sorbilib⁹:⁊ de piscibus recētib⁹ vt temelis ⁊ lucijs de lacte ⁊ ꝯdianᷣ oia ista cibaria cū agresta vel vino de granatis:aut cū succo pomoꝝ rācioꝝ aut cū vino de berberis ⁊ cū puluere spēru3 q sic fit. ℞.cinamomi. ℥.i. cardamomi folij an̄. ʒ.ij. croci ℈.i. terātur ⁊ cribrētur fiat flōmia de vena cephalica. Vētosetᷣ in collo ⁊ spatulis cū scarificatione. Purgetᷣ sepe cū pillis cocijs aut lucis vel aureis. Premissis digestiuis syrupis vt syrupo violato cū syrupo de sticbados:aut cum melle ro. collato aut cū syrupo de endiuia ꝑ duab⁹ ptib⁹ ⁊ syrupo de sticbados ꝑ 3ᵃ pte limphādo syrupos cū aqs feniculi ⁊ endiuie. Intra ocl'3 ponaᷣ oi die de isto collirio nr̄o albo. ℞.armoniaci floris eris arsenici rubri an̄. ʒ.ij. tutie ꝑpata. ℥ i. vitrioli:de quo fit encaustrū. ʒ.iij. ruthe ⁊ celidōie an̄. M.i. succi feniculi succi celidonie an̄. lib.i. pistenᷣ oia ⁊ simul incorporenᷣ:⁊ fiat magdaleon qd̄ ponatur in vase alēbico sup fornacē ⁊ distilletᷣ vt aq̄ ro. ⁊ reseruetᷣ visui. Istud. n. colliriū qd̄ appello colliriū albū nr̄m v3 ad oēm maculā ⁊ albuginē ⁊ remouet lipitudinem ⁊ rubedinē ꝓꝑe ⁊ spāl'r post pn̄ᵐᵃ q̄cūq3 cā fiat ⁊ ꝯseruat visum:⁊ distilletᷣ in ocl'o cū pēna mane ⁊ sero cū vadit dormitū s3 q̄ plus laudo est qd̄ accipianᷣ tutie. ʒ.iiij. ⁊ camphora. ʒ.i. ⁊ teranᷣ in mortario vel sup marmore ⁊ cribrētur cū petia ⁊ dissoluaᷣ cū. ʒ.iij. collirij albi nr̄i supi⁹ immediate descripti:⁊ dimittantur sic aliquātulū:⁊ postea hoc totū colletᷣ cū petia rara ⁊ ꝯseruetᷣ ⁊ oi die distilletᷣ cū pēna mane ⁊ sero cū vadit dormitū:delet nāq3 oēm rubedinē ⁊ oēm lipitudinē a quācūq3 cā ꝓueniat ⁊ spāl'r ꝯ pnᵐ. ⁊ hoc totū facit in paucis dieb⁹. ¶ Ad idē aliud colliriū qd̄ est forti⁹ qd̄ appello colliriū rubrū nr̄m cōpetēs magis in ꝓcessu. ℞.mirrhe oppoponacis bdelij aloes carpobalsami armoniaci serapini costi masticis gūmi arabici boli armeni thuris dragagāti an̄. ℥.i. terbētine munde clare. ℥.vij. vitrioli de quo fit encaustrū. ℥.iiij. succi celidonie succi feni. succi rute an̄. lib. ſ. misceanᷣ ⁊ incorporētur oia ista simul ⁊ cū leui igne distellenᷣ ꝑ alēbicū ad fornacem vt de aqua ro. fit ⁊ reseruetᷣ visui ⁊ distilletᷣ in oculū cum pēna vt dcm̄ est de collirio albo nr̄o. Hoc enim collirium delet maculam omnē de oculo ⁊ valet ad pānum ⁊ remouet perfecte sebel ⁊ oēm rubedinem ⁊ scabiē palpebrarum ⁊ vngulam ⁊ sic est finis.

¶ De mutatione coloris cornee ⁊ toti⁹ ocl'i. Cap. xlviij.

Cum calor nāl'is oculi imutaᷣ in nō nālē sicut in icteritia ꝯtigit ꝓp oppil'onē epatȷ̄ vel splenis colorē ocl'oꝝ nālē mutari i croceitatē vl' viriditatē aut nigredinē:fometetᷣ oculus cū aq̄ decoctionis rosaꝝ nenufaris camomille:⁊ si voluerim⁹ colorare oculū colore nigro fiat sic. ℞. gallas ⁊ ossa mirabol'. pulueriza subtilissime ⁊ temperentur in oleo sisamino seu amigdalaꝝ dulciū aut in oleo nucu3 et ponātur in vase vitreo ad solem per dies. x. vel circa : et postea in oculis distilletur velut collirium.

¶ De his q̄ extrinsecus cadūt in oculo. Capl'm. xlix.

Quādo puluis vel festuca aut ꝯmis:vl' aliqd aliud istis sil'e cadit in ocl'is stati ne imescetᷣ vel icarnetᷣ i tunica ocl'i vel i iteriori pte palpebre eidē subueniaᷣ. Nā ꝓp dolorē aut fricationē ptiu3 oculi posset oculus apari:⁊ in malā egritudinē ex ista cā ꝯuerti seu mutari. Cura ei⁹ talis est. abluaᷣ oculus cū aq̄ dulci ⁊ pȷ̄ciaᷣ lac mulieri ab vbere. ⁊ si puluis aut festuca adhereat aut occultetᷣ inuersetᷣ palpebra supior ⁊ remoueaᷣ cū sandali virido vel cū pāno lineo subtili:⁊ si nō curetᷣ remoueaᷣ cū tēacl'is ꝑuis aut inuoluaᷣ stil⁹ de argēto vel auro aut ligno i pice aut rasina ⁊ fricetᷣ pix aut rasina q̄ est i sūmitate stili ꝑ ocl'm et sup rē q̄ ocl'm itrauit:nā adherebit res illa pici aut rasine. ⁊ sic pōt leuit' ⁊ absq3 difficultate extrahi ⁊ remoueri.

¶ De duritie in coniūctiua. Capl'm. l.

Cum durities est i ꝯiūctiua:ita q̄ oculus non pt bn̄ claudi n3 apiri bn̄. Curari d3 cū mollificātib⁹ ⁊ dissoluētib⁹:corpe igr mūdificato buliāt in aq̄ malua bismalua palea ordei et auene:⁊ ifundaᷣ spōgia i dcā decoctiōe ⁊ exꝑmaᷣ ⁊ oculo applicetᷣ tpare cal'a. ⁊ freq̄nter fiat tal' fomētatio:⁊ emplastretᷣ oculus cū vitello oui ⁊ oleo oliue cōi:⁊ exiccētur lachryme:si affuerint cū agresta.

¶ De tumore coniūctiue. Capl'm. lj.

Cum accit tumor in ꝯiūctiua ex vētositate et aq̄sitate vel ex ꝯ̄flate aquoso vel ēt ⁊ melia iungaᷣ dieta tenuis ⁊ purgetᷣ caput cū yera pigra:⁊ freq̄nter fiat balneū ⁊ humectatio oculoꝝ cū aq̄ tēperata cal'a decoctionis camomille melliloti absynthij ⁊ anisi:deinde vtaᷣ tali collirio. ℞.eris vsti. ℈.ij. margaritaꝝ coraloꝝ spice nardi musci an̄. ℈.i. sanguinis draconis. ℈.ſ. incorporenᷣ cū aqua ro. ⁊ fiat collirium.

¶ De vlcere et sanie in coniunctiua. Capl'm. lij

Ura h⁹ passiõis sic fit. purgat̃ p̃ corp⁹ cũ flo/mia et pharmacia et vtat̃ dieta tenui deinde. vtat̃ tali collirio. ℞. chachimie au ri eri vsti ceruse ablute plũbi vsti gũmi dragagãti gũ/mi arabici añ. ℈. ij. aloes mirrhe musci oliba ni sarcocole nutrite opij añ. ℈. s. ꝯficiantur cum aqua ro sa. optima: et fiat collirium.

¶ De apatibus paruis granulosis ad modũ milij nascen/tibus in coniunctiua. Capl'm. liij.

Ec apata aliqñ sũt i ꝯiũctiua maiora: aliqñ minora: aliqñ alba: aliqñ rubea. ¶ Pro cu/ra ergo eoꝝ purget̃ corpus ſm exigẽtiã hu moris peccãtis. Et si mã est calida: fiat colli rium de cerusa et albumine ouoꝝ et si mate/ria est frigida aspergatur locus cum puluere margarita rum et coraloꝝ et testarum ouorum.

¶ De pruritu lachrymaliũ palpebraꝝ et oculi. Cap. liiij.

Ec passio cãtur ab hũorib⁹ salsis vl' ossis vl' adustis in qb⁹ caliditas acc͠ntalr̃ egit et induxit acuitatẽ. ¶ Signa sũt nõ ex re ipa et sũt ru/bedo aspitas lachryme vrẽtes lachrymalia ardor lachrymaliũ fortissimus et color faciei rubr⁹ mixt⁹ citrinitate. ¶ Cura. Purget̃ corp⁹ ad h⁹ hũo rib⁹ acutis p̃misso digestiuo syrupo de fumoterre cũ zuc/charo vel melle ſm nãm tpis vel etiã limpidato cũ aq̃ de coctionis prunoꝝ damascenoꝝ foliculoꝝ sene et epithi/mi: postea purget̃ cũ pillis de fumoterre vel p se vel mix tim cũ pillis cocijs deide flõmet̃ de cephalica et vẽtoset̃ in spatulis et collo et si expedit flõmet̃ de vena frõtis. de/inde post paucos dies vtat̃ balneo aque dulcis: deinde fomẽtet̃ oculus cũ spõgia ĩfusa in aq̃ tepida freq̃nter: de/inde abluat sepe oculũ cũ aq̃ feniculi celidonie berbene et eufragie et B ꝯiũctim aut diuisis. Itẽ abluant̃ sepe ocl'i ex aq̃ tpate cal'a decoctionis fumiterre et polipodij. Item abluat sepe oculos suos cum aq̃ sulfuri q̃ sic fit. ℞. aq̃ li. ij. sulfuris. ℥. i. cãphore. ℥. s. terãt̃ et misceant̃ et ponant̃ in vase vitreo et dimittãt̃ ad solẽ p dies. xl. vel plus: et q̃d su p̃eminet de claro est ꝯueniens et bonũ huic ablutioni.

¶ De excrescentia et diminutione carnis in lachrymalib⁹ aut coniunctiua. Capl'm. lv.

Excrescẽtia seu additio carnis supflue fit ex supabũdãtia mãe hũoralis sanguinee fluẽ/tis ad lachrymale in carnis ſbam indurate. ¶ Cura. Si mã nõ fuerit multa: nec bñficio plerũqꝫ ꝯsumit̃ et cũ ppõne flõmie cephali/ce et mũdificatione capitis cũ yeris pillis potionib⁹ garga rismis dieta et sitib⁹ sibi pportionatis et ꝯueniẽtib⁹ et cũ sti pticis ericcãtib⁹ et cũ mũdificatiuis et abstersiuis et leuit̃ corrosi⁹ et si nõ curet̃ cũ p̃dictis cũ cyrugica manu curet̃. veꝝ tñ eius icisio nõ fiat pfundit⁹ alr̃ essent ibi lachryme sempiterne. Si aũt carnis excrescẽtia fuerit plima ꝯsiliũ meũ est corpe mũdificato p̃termissis localib⁹: q2 per do/ctũ cyrugicũ extirpet̃ sic dcm̃ ẽ de vngula Si aũt caro sit diminuta. i. ablata p idoctũ cyrugicũ sic in icisione vn/guis aut pãniculi aut carnis addite aut cãcri aut fistule: tũc nõ recipit curã: q̃re in curatione taliũ magna diligen tia et cautela est adhibẽda. si. n. ex alia cã q̃ p icisionẽ fue rit diminuta: fiat tale collirium. ℞. aloes olibani añ. ℈. ij. sanguinis dra. sumach. añ. ℈. s. fiat collirium cũ aqua ro. vbi gũmi arabicum sit infusum.

¶ De vesicis seu variolis cornee. Capl'm. lvj.

Si in cornea appeat vesica seu variola i colo/re et malitia diuersificata ſꝫ variã hũiditatẽ aggregatã in corticib⁹ exteriorib⁹ aut iterio ribus aut ſm diũsitatẽ hũoris peccãtis i q̃ti/tate aut q̃litate aut vtroqꝫ mõ flõmet̃ et pur

get̃ sicut decet et vt dcm̃ est in ca. de vlcerib⁹ oculoꝝ. de/inde collirizet̃ isto collirio. ℞. turie p̃parate: climie lote: antimonij abluti scorie eris ablute añ. ℥. s. opij grana. v. confice cum mucilagine fenugreci.

¶ De ruptura cornee. Capl'm. lvij.

Um ruptura cornee appet ad modũ capitis formice aut vuee ad modũ claui siue cãet̃ ex cãis extrisecis sicut est casus et pcussio siue ex cãis itrinsecis sicut est hũor acut⁹ aut apa si/ue exeat vuea ex̃ velut q̃nqꝫ erit siue nõ pre/missis vñbus vt dcm̃ est in cap̃ de vlceribus oculoꝝ fiat empl'm de citonijs acatia sanguine dra. et bolo arme. ia/ceat supin⁹ et liget̃ oculus fomẽtet̃ ẽt oculus cũ aq̃ deco/ctionis ro. plãtaginis et burse pastoris. ¶ Deide vti po/test tali collirio. ℞. antimonij vsti et abluti climie vste et ablute acatie ablute añ. ℈. ij. spice nardi aloes tutie p̃pa/rate sarcocole nutrite añ. gra. vj. conficiant̃ cũ mucilagi/ne dragagãti et gũmi arabici et fiat collirium.

¶ De cancro in cornea. Capl'm. lviij.

Si adsit cãcer in cornea q̃ vtpl'm fiat a chol'a adusta inducẽs vlc⁹ corrosionẽ et cauernam dolorẽ capitis vigilias casum appetit⁹ et si nõ curet̃ in p̃n'nũquã curat̃. p̃ flobothomet̃: 2⁹ purget̃ cũ oximelle laxatiuo aut cũ ꝯfectio/ne hamech aut cũ electuario de succo ro. aut cũ pillis de fumoterre. Deide mitiget̃ dolor cũ isto collirio. ℞. ceru/se ablute amidi añ. ℥. i. opij. ℈. i. ꝯficiant̃ cũ albumie ouo/rũ et mucilagie dragagãti facta in aq̃ ro. et fiat colliriũ: et si dolor est horribilis multũ apponat̃ empl'm factum ex vitello oui et oleo ro. et lacte mulieris: vel fiat istõ empl'z p modũ collirij. cũ aũt cãcer cãtur a mẽsa dolor est remis sus cũ duritie: et tũc purgatio fieri dꝫ cum diasene et yera Rufi et vtat̃ tali collirio. ℞. turie p̃parate amidi memite corali albi et rubei terre sigillate margaritaꝝ añ. ℈. i. cõfi ciantur cũ mucillagine dragaganti et gũmi arabici et fiat collirium. simil'r vtatur isto eodem collirio cum dolor nõ est ita horribilis a quacũqꝫ causa pueniat.

¶ De humectatione cornee. Capl'm. lix.

Um humiditas fluit ad corneã gñans ibi fu mũ et nebulã visum caliginãtẽ: purget̃ cũ pil lul' aureis vt cũ pillis lucis aut fetidis ꝯiun ctis vl' diuisis et collirizet̃ cũ felle accipitris.

¶ De duritie et ꝯrugatione cornee. Cap. lx.

Uãdo in cornea fuerit durities et corrugatio visus ipediẽs sic ꝯtingit in senib⁹: tũc fomen tet̃ ocl's cũ aq̃ decoctiõis ordei rosaꝝ nenu/farie et sitiũ et istilet̃ freq̃nter lac mulieris et regat̃ in sex reb⁹ nõ nãlib⁹ sic decet. Hic ad/uertẽdũ est cũ scã fuerit freq̃nter mẽtio de tutia p̃pata q̃ p tutiã p̃paratã itelligẽ dẽm⁹ tutiã q̃ igneat̃ decies et ex/tinguat̃ quoqꝫ vicib⁹ in vria pueri v̈ginis et q̃nqꝫ vicibus extinguat̃ in aq̃ ro. et postea puluerizet̃. deide distempe/ret̃ in succo maiorane: deide remoueat̃ succ⁹ et tutia de/siccet̃ in vmbra: et tũc erit tutia p̃parata.

¶ De catarrata seu aq̃ in ocl'm descẽdẽte. Capl'm. lxj.

Catarrata est egri⁹ officialis i q̃ hũor seu aq̃ fluit iter corneã et vueã et hũorẽ albugineuz et itelligẽdũ est hic q̃ vapores aquosi aliqñ ascendũt a stõ ad ocl'os: et pturbant hũores ocli claros et lumiosos: hũorẽ scilicet albugi neũ et cristallinũ. Cui⁹ signũ est q2 ante cibũ meli⁹ se hñt q̃ post. ¶ Aliqñ aũt descẽdũt a cerebro. nã q̃nqꝫ accidit q̃ hũiditas aq̃sa in cerebro multiplicata p neruũ ꝯcauuz descẽdit ad ocl'm nec ex oculo dissoluit̃ put solitum erat dissolui: q̃re coll'r et coartat inter corneã et tunicã vueam et albugineum humorem directe per medium foraminis vuee seu pupille: cuius signum est q2 equaliter se habent

añ cibū ⁊ post:⁊ tūc est magnū periculū aggregatiōis aq̄ in oculo.nā cū isti vapores īcipiūt ɔdensari vel ɔdensant cāūt aquā seu catarratā ⁊ impediunt visum aut oīno de/struūt pp̄ oppil'onez pupille qm̄ simulachrū rei visibilis nō pōt iactari vsq̧ ad cristallinā nec spūs visibilis pōt pe netrare vsq̧ ad corneā:⁊ ita impedit visus. ¶ Cā est du/plex itrinseca.s.seu corpalis vt ex vaporib⁹ ascendētibus ⁊ descēdentib⁹ in oculo ɔdensatꝪ.aut extriseca vt ex mul/to fletu ⁊ silibus causis. ¶ Est hic ēt intelligēdum q̄ ta/lis catarrata est duplex.s.intriseca ⁊ extriseca. Intrinseca fit ex oppil'one nerui optici ɔcaui in qua sbā oculi nō mu tatur ⁊ h̄ appellat̄ gutta serena. Extriseca āt fit ex humo re vel humiditate iter corneā ⁊ vueā seu humorē albugi neū ⁊ vtpl'm fit ex mā flatica lȝ qñq̧ fieri possit ex melica catarrata itaq̧ extriseca ⁊ ꝓprie dicta aggregat̄ ⁊ coll'r ī ter tunicā corneā recte añ foramē pupille ⁊ hec catarra/ta cōiter diuersificat̄ dupl'r siue ei⁹ cā imediata ꝓueniat a cerebro siue a stō siue quouis alio mō.s.in quātitate ⁊ q̄li tate pȝ.nā aliqñ ɔtingit q̄ mā est multa oppilās multum pupillā:⁊ tūc total'r ꝓhibet visum.aliqñ ɔtingit q̄ mā est pauca oppilās solū ptē su piorē pupille aut iferiorē soluȝ aut ptē mediā solū:⁊ tūc nō ꝓhibet total'r visus sed si mā sit solū in medio pupille tūc oēs res vise appent pforate. Exēplū aūt scdi.s.q̄litatis est vt ɔsideret̄ grossities ⁊ sub tilitas catarrate ⁊ vt ɔsiet̄ color oculi. Et iō nō q̄ tres sūt spēs catarrate.s.catarrata subtilis vt in pn⁹ qñ vapores a stō ascendūt aut a cerebro descendūt p nervos obticos in oculis ɔdēsant̄.scda spēs dr̄ media qñ talis aq̄ est nō ml't tum liqda nec nimis ɔgelata ⁊ idurata: ⁊ talis vt dī po/test cū acu curari.3⁹ est grossa qñ.s.aqua est multū ɔgela/ta ⁊ idurata que nō curat̄ cū acu: ⁊ p h̄ dr̄t a scda specie: nec ēt curat̄ cū medicinis ⁊ p hoc dr̄t a pma spē que cum medicinis curatur ⁊ sine acu. ¶ Signa catarracte intrin sece seu gutte serene est dolor frōtis ⁊ oculoꝝ añs p pl'es dies catarratā ⁊ p hoc dr̄t ab extrinseco dolore adueniē/te nō pcedēte dolore p̄dicto. Itez in pma catarrata appa rent oculi clari ⁊ sani:q2 nocumētum est in neruo obtico ⁊ nō in oculo. ¶ Signa pme spēi sunt:q2 ante oculos vi detur volare aliqd velut musce papiliones ⁊ cimices:cu ius cā est:q2 mā ascēdens vel descēdēs ad oculos est sub tilis rara ⁊ vaporosa vel appent imagines diuerse sic pi/li festuce aut vngues ⁊c̄.⁊ hoc est fm diuersitatē hūoris in quātitate ⁊ q̄litate. ¶ Signa scde spēi cōprehendūtur ex q̄ttuor. Primū sumit̄ a colore.nā si catarrata sit color' aerei dyafani ⁊ trāsparētꝫ vel q̄si:tūc ē acui subicibilis ⁊ ɔn̄r curabilis:⁊ tūc eligat̄ diligēs ⁊ doctus restaurator: ⁊ si fuerit coloris croci aut viridis aut sic color fungi aut calcis aut grādinis aut margaritaꝝ siḡtur q̄ min⁹ est in/durata:⁊ iō nō est acui subicibilis:q2 tūc nō est laboran/duȝ. Scdm sig̃m si eger pōt aliq̄l'r lȝ diminute respicere et videre claritatē solis. Tertiū signū est si claudat̄ oculus egri ⁊ palpebra fricet̄ hinc inde cū police: deinde subito aperiat̄ oculus si aqua illa dilatet̄ ⁊ reddatur dyaphana post reddeat vt pus significat q̄ est medie dispōnis ⁊ q̄ ē acui subicibilis.aliq tñ sufflāt in coto carminato posito sup oculo ⁊ si dilatet̄ aqua illa: deinde reddeat vt pus est media ⁊ acui subicibilis. Quartū signū si claudat̄ ocu/lus sanus ⁊ pupilla oculi egri appeat dilatari: argue q̄ est medie spēi ⁊ q̄ neru⁹ obticus nō est oppilat⁹. ¶ Sig̃ tertie speciei sunt.pmo ꝓhibet̄ visus.scdo appet pupilla oppilata cū extraneo colore a cornea ⁊ vuea q color mul tipliciter variat̄:q2 multi decipiūtur credētes q̄ si macu la vel aliqd tale ⁊ vbi ꝓueniat a stō melius se hn̄t ante ci bum tales:si a cerebro eq̄liter añ ⁊ post vt dcm̄ ē. ¶ Pro nosticatio. Aqua seu catarrata qd idem est aliqñ est subi cibilis acui ⁊ aliqñ nō. Qñ.n.est nimis grossa ⁊ indura/ta nō ē subicibilis acui: q2 nō posset descēdere pp̄ nimiā adherētiam ad ptes oculi ⁊ sic nō potest curari cum acu bus: nec ēt cū medicinis:q2 rōne multe duritie ei⁹ nō pos set curari nec dissolui cū medicinis. Qñ x̄o est nimis sub tilis ⁊ multū liqda nō est ēt subicibilis acui:qm̄ lȝ descē/deret tñ statim ad pstinā dispōnem reuerteret̄. sed cū me/dicinis ab intra ⁊ ab ex̄ est curabilis. Cū aūt est in dispō/ne media vt cū est ɔfirmata ⁊ nō minus ɔgelata ⁊ idura ta tūc acui subicibilis est ⁊ sic cū dispōne facta cū acu est curabilis. In pn⁹ ergo curari dȝ a bono medico physico sed post ɔfirmationē nō nisi p manū expti ⁊ diligētis cyru gici. ¶ Cura pcede fm spēs:⁊ iō incipiēdū est a pma spē curabili p medicinas:cui⁹ cura ɔsistit in tribus.s.in dige stione māe ⁊ ei⁹ eūone.2⁹ in ordinatione regis.3⁹ in appro ximatis ab ex̄. Pro p̄ digerat̄ mā fm q̄ est talis vel talis a tali vel tali mēbro pcedēs cū digestiuis positis supra in cap̄ d̄ debilitate vis⁹. Scdo purget̄ sepe reiterādo cū pil lulis cocijs ⁊ flobotbomia si expedit ⁊ yerapigra maxi/me qñ ꝓuenit catarrata a stomacho.nā fm q̄ scribit Gal lie.q̄rto interioꝝ cap̄ 2⁹:q̄ sepe curauit catarratā stōcha/lem cū sola yera. Si ēt ꝓueniat a capite valde iuuat:lȝ t̄c plus ɔferat yera. Mesue descripta in ei⁹ antidorario.nā ibi dī q̄ vȝ obscuritati visus ⁊ vētositati grosse dn̄antꝫ su p caput ⁊ stomachū ⁊ totū corpus ⁊ supfluitates educēs siles humori cholico vel flatico. Pro regimie v̄o regula gn̄alis est q̄ diminuat cibū ⁊ total'r a vino abstineat loco eius bibēdo aquā mellis aut aquā ordei si mā fuerit ca/lida vitet cibaria grossa ⁊ vaporosa viscosa pinguia bro dia pinguia pisces caseū ⁊c̄.potest aliqñ vti bonis carni/bus infundēdo panē in brodijs ipsaꝝ:⁊ sic de alijs cibis silibus non vaporosis vtēdo semp cū eis isto puluere. ℞. piperis lōgi.ʒ.ij.cinamomi.℥.i.cardamomi.ʒ.ij.croci.℈.i.fiat puluis ⁊ reseruet̄ vsui in sacculo de aluta ⁊ feniculū ⁊ semē eius dimō sumptū iuuat de alijs quoq̧ rebus non nālibus ex dictis supra pȝ:pncipal'r tñ vnū euitet.s.coitū supfluū ⁊ cū hoc crapulā ⁊ ebrietatē extrinseca:remedia que iter alia maxime ɔferre vn̄r sunt ista. Primū.℞. flo/rum violaꝝ albarū seminis raffani añ.℥.i. armoniaci.ʒ.iiij.ɔfice cū balsamo ⁊ mane sero oculis imponat̄:fiāt tñ sepe clisteria acuta. Itez colliriū ex capite irūdinis adu/sto cū melle ɔferens est valde. Ad idem ɔfert cerebrū ve spertilionis mixtū cū melle. Ad ideȝ.℞.fellis accipitris balsami añ.℈.ij.ellebori albi piperis añ.℈.i. puluerizatꝫ misce oia cū aqua raffani ⁊ fiat colliriū ⁊ in oculis instil/letur.⁊ si sit papauer approximet̄ decoctio absynthij cuȝ oximelle squilitico deinde collirizet̄ oculis cū melle suc/co feniculi ⁊ basiliconis ⁊ cū modico euforbij simul mixtꝫ vel ponat oī die in oculis de felle capno vulturis aut aq/le aut de collirio rubeo supdicto aut de collirio felliū de scriptionis cōmunis:odoret maioranam aut ysopū:q2 in hac pma specie vehemēter ɔfert. ¶ Cura scde speciei stat in opatione manuali pmissis ergo digestiuis ⁊ purgatio nibus debitꝫ in tēpore veris vel autūni sedeat eger in lo/co claro ⁊ caput teneat̄ ab aliquo x̄sus occiput ⁊ tūc me dicus teneat acū argenteā vel ferreā rotūdam ⁊ rotundi capitis ⁊ subtilis cū pulpis digitoꝝ indicis ⁊ policis ma nus dextre ⁊ si opatur in oculo sinistro ⁊ si in dextro fiat cum alia manu ⁊ eleuata palpebra supiori figat acum in medio coniunctiue compmendo lateraliter v̄sus pupil/lam:⁊ tunc videbit acum subtus corneam transire vsq̧ ad pupillam:⁊ tunc reuolue acum circulariter superius ⁊ inferius ⁊ cum sic feceris comprime cum acu pānum seu humorē illum congelatū ad inferiora ⁊ ipsum ibi di/mitte extrahēdo suauiter.s.acum ⁊ ponēdo de super lici nium siue piluȝ coti infusi in albumine oui bñ agitati cuȝ aqua ro.⁊ modico cāphore aut cum oleo ro. palpebris pus clausis:⁊ sic facias vsq̧ ad tres dies pcipiēdo egro q̄ in lecto sedeat clausis fenestris nullo modo iclinando

caput nec clamādo ac multū loq̄ndo ⁊ abstineat a vino
totalr̄: ⁊ eius pot⁹ sit aqua mellis vel aq̄ cocta zuccbara
ta: ⁊ sumat cibaria facilis digōnis nullo⁹ ad caput euapo
rātia. Trāsacto 3° die pp vlc⁹ pōt poni in oculo de colli/
rio albo de cerusa sup͡ius descripto ab ex̄t: aut pōt poni cū
coto de succo solatri vel alteri⁹ infrigidātis: ⁊ isto mō ꝑfi
cietur cura si deus voluerit. Nota tñ q̄ð h̄ꝫ medicatio nō
didicit̄ nisi ꝑ vsum ⁊ visum: ꝑ doctrinā v̄o mīme. ¶ Cura
x̄o catarrate: que gutta serena nūcupat̄ si curari est pos̄e
hoc fiat: ꝑ digōnem ⁊ eūonē ab extra: aut nihil aut paruꝫ
ꝯsunt remedia. ⁊ si aliq̄d valere pōt maxie ex hoc reme/
dium ꝯferens ēt ad aquā descēdentē cronicā ⁊ nō croni/
cam. ℞. fellis gruis: fellis lucij: fellis yrci: fellis accipi/
tris: fellis aq̄le: fellis ꝑdicis: añ. ʒ. i. euforbij collogntide
serapini añ. ʒ. s. terēda terant̄ subtilr̄: deinde misce oia cū
succo feniculi ⁊ fiāt trocisci: ⁊ cū collyriū facere volueris
pone cū p̄dictis vini albi ⁊ succi feniculi añ. ʒ. vj. deinde
distillent̄ ꝑ alembicū ⁊ dimittātur ad solem p. xl. dies po
stea colet̄ ⁊ dimittat̄ clarescere ⁊ vsui reseruetur in vase vi
treo mūdo ⁊ mane ⁊ sero in oculo distillet̄: possent insup
variari collyria s̄m q̄ medic⁹ ꝯiecturat q̄ cā oppilās eēt
talis ⁊ talis s̄be ⁊ sic de alijs. Si v̄o hec egritudo a stō ꝑ/
uenerit: curat̄ solum cū exhibitione oximellis compositi
vel squilitici cum recipitur de eo omni mane. ℥. i. s. vl̄. ij.
cum. ℥. ij. aque decoctionis feniculi ⁊ ysopi cuꝫ exhibitio
ne pillulaꝝ fetidaꝝ vel coziaꝝ de octauo in octauū dieꝫ:
vel cum dieta sicca ⁊ potu aque mellis.

¶ De noctilopa. Caplm̄. lxij.

Noctilopa est passio oculoꝝ pp quam hoies
v̄sus noctē nō vidēt: ⁊ ideo dī noctilopa q̄si
pellēs lumē nocte. ¶ Cuius cāe sunt cōmu/
niter grossities humoꝝ ⁊ spirituūꝫ q̄ de die
subtiliant̄ pp lumē ⁊ claritatē solis: in hora
vesperaꝝ incipiūt ingrossari: visus tūc nālr̄ diminuit̄ vt
pꝫ sup̄ cap̄ de debilitate visus. hoc. n. cōiter ꝯuenit ex hu
moribus melicis aut alijs humoribus adustis: a q̄b⁹ fu/
mus eleuat̄ oculos offuscās ⁊ sp̄us obtenebrās ⁊ opp̄ᵐ.
aliq̄ñ ꝯuenit ex subtilitate sp̄uum ⁊ eoꝝ claritate ⁊ pauci
tate cū raritate s̄be oculi ⁊ tunicaꝝ: ideo tales melius vi/
dent ⁊ subtilius in tenebris q̄ passio appellat̄ aligar gre/
ce ⁊ agilopa latine. ¶ Signa ꝑme egritudis habent̄ cō/
muniter ex relatu egri: ⁊ ideo cura ꝯsistit in q̄ttuor. Prio
in debita mēsura sex reꝝ non nālium comedēdo cibaria
pauca ⁊ facilis digōnis ⁊ obmittēdo vinū vel saltē bibē
do de vino albo. ʒ. iij. vel. iiij. ante prādium cū cōfectione
approbata vt cū diārhos aut cū electuario Amahyn de/
scripto a Mesue in suo de approbatis. cap̄. de egritudi/
nibus oculoꝝ q̄ð electuariū est efficaciter ꝯferēs obscu/
ritati ⁊ debilitati visus: quo electuario freq̄nter vtor ⁊ ē
apud me secretū: vel cū. ʒ. i. huius pulueris supponendo
pāni infusi in bono vino. ℞. gariofi. galāge cinamomi ze
doarie ⁊c̄. vt sup̄ cap̄ de debilitate visus. Scd̄o ꝑficit̄ cu/
ra cū subtractione materiei. vt flobothomādo cephalicā
si sāguis abundauerit ⁊ ꝑticl̄aria ꝯsenserint: vbi x̄o pro
ueniat ex humoꝝ grossitie ꝑficit̄ cum mūdificatione ite/
rata. purget̄ ergo cū pillulis de yera aut cū pillulis lucis
⁊ cocijs añ. ʒ. s. additis duob⁹ granis dyagredij si expe/
dit āut cū. ʒ. i. pillulaꝝ fetidaꝝ: deinde fiāt gargarismata
capipurgia ⁊c̄. vt sup̄ cap̄. de debilitate visus. Tertio cu/
retur abscindēdo aut diuertēdo q̄ð fluit ⁊ oculū ꝯfortan
do. In oculis igit̄ ponat̄ liquor ep̄is hyrcini aut caprini
cum lōgo pipere talr̄ p̄parato: fiāt sectiones multe in s̄ba
ep̄is que impleant̄ seu aspergant̄ puluere ipsius piperis
longi: ⁊ tūc ponat̄ in testula ⁊ decoq̄ntur in furno ⁊ liq̄r
exiens collectus reseruet̄. Ad idem vꝫ comedere ep̄a il/
la taliter p̄parata. Item eoꝝ suffumigatio cū elixant̄ con
fert. ¶ Ad idem ⁊ est bonū. ℞. succi rutbe celidonie añ.
ʒ. i. mellis. ʒ. s. fel. i. caprinū misce in vase vitreo ad solem
agitādo oi die ꝑ mēsem ⁊ de isto distillet̄ in oclis. Ad idē
confert aque rute sola. Quarto cura cōpletur corrigēdo
nocumenta accñtia in spiritu. s. subtiliādo sp̄m. ⁊ ꝯseq̄n/
ter illustrādo oculuꝫ sicut vti cubebis feniculo ⁊ chebu/
lis conditis qui chebuli singulariter ⁊ efficaciter ꝯferunt
obscuritati ⁊ debilitati visus ⁊ sicut est ꝓprie vsus adhil
i. ine muscate: vtatur ēt dyascene diaborāginato ⁊ trifera
sarracenica: hec. n. sp̄m purificant mām melicam ⁊ adu/
stam euacuant. Ad idem valet aqua capsolij ⁊ edere ar/
boree. ¶ Cura scd̄a dispōnis que appellatur egilopa est
vt regatur cum dieta impinguatiua grossi ⁊ spissi sangui
nis generatiua: quare vtat̄ extremitatibus porcoꝝ agno
rum ⁊ arietū: bibat vinū rubeum: collirizent̄ oculi aqua
ro. mixta cuꝫ succo solatri gūmi arabici gūmi dragagan/
psilio ⁊c̄. nam ista inspissant sp̄m ingrossant ⁊ aggregant
sp̄m ⁊ tunicas raras: ⁊ oculū redūt robustū. Item cōfert
oculos aperire sup̄ aqua frigida ⁊ eos ex ea aspergere.
¶ Clarificatio: intelligendum est q̄ q̄r vtplm̄ ascensus
vaporum ꝓcedit a stomacho ⁊ maxime assumpto cibo cō
fert coriandros p̄paratos ⁊ confectos post cibū assume/
re vel dyacitonitē cum zuccharo ⁊ citonium coctū si re/
peritur. Ideꝫ cascus optimus antiqu⁹ non salitus vel pa
rum in parua quātitate assumptū vapores ꝓhibet ⁊ re/
primit ascendentes ad oculos ⁊ ad caput faciendo tellaꝫ
quādam in parte sup̄ma stomachi: ⁊ ideo abstineat taliꝭ
patiens a repletione sup̄flua ⁊ a somno post repletionem
⁊ a somno diurno ⁊ a fructibus ⁊ a carnibus grossis et
leguminibus: et generaliter ab omnibus vaporosis et a
coitu sup̄fluo: ⁊ vtatur cibis coctis cum agresta. Itē vta/
tur de mane pectinatione capitis per longam moram: et
ipsius capitis leui fricatione cum pāno non aspero ⁊ hec
fiant vacuo stomacho: et si in oculis dominatur mala cō
plexio frigida abluatur tutia cum aqua feniculi et modi
co vini albi: et de tali colatura quid modicum distilletur
in oculum. Et si dominatur in eis mala cōplexio calida:
predicta tutia abluatur cum aqua endiuie vel rosa. et eo
deꝫ modo in oculis distilletur. ¶ Ulterius nota q̄ aqua
celidonie eufragie feniculi et maiorane multuꝫ conferūt
in confortando et acuendo visum et multo plus si in ali/
qua ipsarum infundatur quid modicum aloes ⁊ iuueni
bus vltra predicta pro conseruatione visus confert sepe
faciem totam submergere in aquā frigidam clarā ad vi/
riditateꝫ tendētem: et in ea oculoꝭ aperire ꝑcipue in tem
pore calido. senibus vero confert suos oculos sepe ab/
stergere et lauare cum vino albo subtili et claro. et vsus
trifere magne: et etiam tyriace fermentate maxie in hye/
me iuuamētum p̄stat ad visum acuendum et recuperan/
dum et dyamuscus etiam multū approbatur in hac cu/
ra: sed cum assumitur tyriaca aut trifera sumat̄ ante dieꝫ
vel in aurora stomacho ieiuno et vacuo seu mūdo: et post
tradet prandium ieiunus stando per horas. vj. vel ad mi
nus quinq̄ꝫ. Item pillule lucis vltra omnes alias pillu/
las laudantur non solum in cura egritudinum materia/
lium oculi: sed etiam pro cōseruatione sanitatis in eo. po
test enim quis si vult de eis in dosis assumere vsq̄ꝫ ad. ℈.
iij. s. sed ante vsum ipsarum dꝫ ante aliqualis digestio ꝓ/
uenire. Item pillule elesangine descripte in antidotario
Nicolai. et pillule de yera simplici seu minori Galieni: q̄
traduntur a Galieno octauo terapentice multum conue
niunt: et possum omni tempore sumi: quia in ipsarum as/
sumptione nō est multa custodia adhibenda dūmodo su
matur stomacho ieiuno. Et si oppilatio in oculis fuerit
causa debilitatis visus: tunc corpore mundificato et di/
uersionibus ⁊ alijs supradictis premissis ⁊ dieta debite
ordinata vtatur aperitiuis ad oculum vt aqua rute san/
suci atq̄ꝫ feni. ⁊ vino albo subtili ⁊ fomētationib⁹ supra
dictis factis

dictis factis ex florib⁹ camomille mellilloto fenugreco at
q₃ sansuco: illa nāq₃ multū ꝯferūt in hac cura. ¶ 3ᵒ nota
ꝙ q₂ vtplurimū tenebrositas visus venit ꝓpter abūdan
tiam flegmatis aut melle cū talia habeant ocl'os caligi-
nare seu obscurare ꝛ spirit⁹ ingrossare: ideo bonū est ꝙ
mā digesta cū digestiuis appropriatis superi⁹ dictis pur
get. Si mā fuerit flegmatica cū pill'is de yerapigra aut
cocijs aut fetidis aut cū pill'is lucis ꝯiūctim vel diuisiȝ.
Si aūt mā fuerit melica purget sic. ℞. dyascene dyabo-
riginati añ. ʒ. ß. lapidis armeni abluti. ℈. ij. misceant cū
aq̄ fenicl'i eufragie ꝛ buglose. ꝛ fiat potio: corpore itaq₃
mūdificato ꝛ supposita bona dieta ꝛ bono regimine vl-
tra remedia ꝑdicta vtat istis alijs remedijs particulari-
b⁹ ꝛ expertis semꝑ a faciliorib⁹ ad fortiora ꝓcedēdo. fiat
ergo ꝑmo ista aq̄ q̄ q̄tidie instillet oclis q̄tiēscūq₃ volue-
ris. ℞. celidonie feni. rute sileris montani eufragie ber-
bene rosarū rubeaꝝ electarū añ lib. ß. gariofi. piperis lō
gi añ. ʒ. ij. cōquassent ꝛ ponant in alembico de vitreo et
fiat lent' ignis. ꝛ fiat aq̄ sic fit aq̄ ros. ꝛ reseruet. scd'o fiat
talis puluis expt⁹. ℞. auem q̄ vocat pica vel picas mul
tas q̄ ponant itegre in ola noua obturata ꝛ ponāt in fur
no ꝛ stent in furno donec puluerisari possint: non tamen
tm̄ ꝙ adurent: et tūc pulueriȝent subtilissime ꝛ cū aq̄ ce
lidonie eufragie ꝛ aq̄ rosa. fiat colliriū ꝛ ocl'is imponat
aut puluis per se ocl'is iponat. pica nāq₃ ꝯm oēm modū
administratōis ꝯfert a ꝓprietate ocl'is. Tertio fiat tale col
liriū expertū. ℞. tutie ignite ꝛ extincte in vrina pueri v̄-
ginis qnqes. ꝛ. ß. in aq̄ ros. optima. ʒ. ß. balsami optimi.
ʒ. iij. vini albi purissimi et mūdissimi. ʒ. i. misceant sil' ꝛ i-
corporent ꝛ visui reseruent. Quarto fiat tale colliriū ex
pertū. ℞. sileris montani maiorane eufragie rute celido
nie añ. ʒ. iij. ȝinȝi. spice nardi piperis lōgi gariofi. tutie ꝑ
parate sarcocole nutrite ligni aloes añ. ʒ. i. fellis aq̄le et
accipitris ꝛ hyrci incolētis mōtana de q̄liber felle octa-
uā pte balsami. ʒ. ß. mellis ro. ʒ. i. puluerisāda puluerisē
tur subtilissime liq̄fiēda liq̄fiāt. ꝛ si fuerit estas misceant
in sole cal'o ꝑ dies. xl. q̄tidie sꝑ agitādo sic ꝯficit ȝucharū
ros. ꝛ si fuerit hyems ꝯficiat in cinerib⁹ vbi calor fuerit
ad modū calori galline cubātis ꝛ agitet ꝛ postea reſuet
in vase vitreo mūdo et ocl'is istillet: h. n. colliriū est mira
bilis vtut̄ adeo ꝙ decrepitū fac legē lr̄as minimas sine
ocularib⁹ vitreis. qnto vtat puluere frido, in oīb⁹ come-
stionib⁹. ℞. eufragie saluie mēte sileris montani. ʒ. ij. ani
si maratri ȝinȝi. gariofi. pipis longi añ. ʒ. j. floꝝ boragi-
nis foliculoꝝ sene epithimi ligritie mūdate vuaꝝ passa
rū mūdataꝝ ab arilis corticū mirabolanoꝝ idorū añ. ʒ.
ij. panis ȝuchari. ʒ. i. fiat puluis ꝛ vsui reseruet in saculo
de aluta. ¶ Ulteri⁹ intelligēdū ꝙ in cura debilitat̄ visus
ꝑter mirabolanos chebulos cōditos ꝛ el'ariū humani
q̄ mirabil'r ꝯferūt vt dictū est debilitati ꝛ obscuritati vi-
sus. est ēt q̄dā aliud el'ariū secretū ad idē mirabil'r ꝯfe-
rens. cui⁹ descriptio est ista. ℞. betonice herbe: celidonie
eufragie ysopi pulegij omniū siccorū seminis feniculi si-
leris montani anisi coriandri ꝑparati seminis basilicōis
macis cardamomi añ. ʒ. ß. interioris cinamomi ȝiȝi. albi
galange nucismuscate añ. ℈. i. gariofiloꝝ piperis longi li
gni aloes polij masticis spice nardi añ. ℈. ß. corticū citri
cōditorū. ʒ. iij. ꝯserue boragis ꝯserue anthos. añ. ʒ. ij. aq̄
ro. aq̄ feni. añ. q̄ȝtū sufficit panis ȝuchari q̄d sufficit fiat
el'ariū: pōt etiā fieri in forma ꝯfectiōis solide ꝛ in bolis:
sed in forma el'arij efficacius opabit: dosis est a. ʒ. ij. vsq₃
ad. iiij. ꝑ tres horas añ cibū. ꝯfert eni mirabil'r vt dcm̄ ē:
ꝛ cū hoc ēt ad dolorē oculoꝝ cā frigida ꝓuenientē. Ad
idē vȝ iste puluis si sumit post comestionē ꝛ est delecta-
bilis. ℞. seis feni. lib. ß. pipis lōgi. ʒ. ß. fiat puluis cribra-
tus de q̄ sumat ad q̄ȝtitatē medij coclear'. h nāq₃ puluis
clarificat ꝛ ꝯseruat visum. Ad idem vt inq̄t Serapio vȝ
si assidue assumit in potu. ʒ. i. betonice cū aq̄ cal'a stoma-
cho ieiuno. ꝯfert namq₃ multū obscuritati visus. Ad idē
vȝ colliriū q̄d fit cū succo celidonie feni. herbene ꝛ vino
albo cū puluere tutie ꝑpate ꝛ aloes olibani ꝛ cāphore si
mul bulitis accipiēdo de cāphora plus ꝛ min⁹ appet ꝙ
obscuritas in visu ꝓcedit plus a mala cōpl'o cal'a vel fri-
gida. Hic tn̄ nota ꝙ de cāphora non dȝ multū accipi ne
spūs ꝯdenset ꝛ ꝯgelet: de alijs aūt reb⁹ accipe ꝯm ꝓpor-
tionē debitā. ¶ Est etiā nōnda hec lotio clarificās visuȝ
ꝛ abstergēs ip̄m. vt. ℞. tutie cāphore añ. ℈. ij. buliant in
vino albo ꝛ ex illo vino ocl'i mane ꝛ sero lauent. ¶ Ad
idē vȝ hec alia lotio ꝑ me expta: sumat vinū albū ꝛ cum
nouē granis thuris albi ponat in ampula simul cū trib⁹
cimis rute ꝛ cū tutie ꝑparate. ʒ. ij. ꝛ ꝯquassent siml' ꝛ po
nant ad solē aliq̄b⁹ dieb⁹ ꝛ vtere siue velis i forma lotio
nis siue in forma collirij. ¶ Lotio ad idē expta est aq̄ di-
stillata florū rorismarini. Ad idē vȝ fiet de fellib⁹ Rasis
nono Almāso. cap. de debilitate visus in fine. Ulteri⁹ in-
telligēdū est: vt inq̄t Mesue auctoritate Halie. in suo lib.
de appropriat̄ cap. de noctilopa ꝙ oia fella abstergunt
oculos ꝛ clarificāt visum ꝛ ex aīalib⁹ eligat fel hyrci bo
uis leporis vrsi adips vulpis testudinis edi et capre. Et
ex volatilib⁹ aq̄le vulturis accipitris ꝛ omniū auiū viuē
tiū de rapina hyrūdinis passeris galli ꝛ ꝑdicis. Et ex pi
scib⁹ eligat fel salee ꝛ porci marini ꝛ sūt vltimi iuuamēti.
¶ Ad idem vȝ tale caputpurgiuȝ. ℞. succi cicoree: succi
rute: succi eupatorij: succi celidonie ꝛ eufragie: fellis tau
ri ꝛ gruis ꝛ lucij misce ꝛ fiat caputpurgiū bis vel ter in
hebdomada: est eni valde ꝯferēs. Ulteri⁹ intelligēdū est
ꝙ in noctilopa et in debilitate visus bn̄ pōt cōpetere vo
mit⁹ nec trahet mā ad eandē partē: imo effectiue trahet
ad oppositā partē postq̄ȝ trāsmittet ad exteriora: q₂ ces-
sante cā cessat effect⁹. Particulares aut circunstātie in q
bus competere pōt vomit⁹ sunt. s. ꝙ mā contineat in cō-
cauitate stomachi: ꝛ ꝙ patiens sit de facili euomens: ꝙ
caput nō sit repletū: ꝛ ꝙ ocl'i nō sint nimis debiles. cū ta
libus enim particularibus circūstātijs pōt cōpetē vomi
tus in debilitate visus. ¶ Ulterius intelligendū ꝙ in no
ctilopa bn̄ pōt competē flōmia: lȝ accidat vtpl'm in seni-
bus ꝛ flegmaticis ꝛ crapulātibus: ꝛ in illis in quib⁹ fri-
gidi ꝛ grossi humores abūdant pro tanto: lȝ corpus pōt
esse plectoricū: vn̄ vapores multi cōicant ad ocl'os: ꝛ ita
cōpetit flōmia rōne vniuersalis purgatiōis: lȝ alia sit par
ticularis cura eius sicut ꝑus dcm̄ est: cū itēdebat dige-
stioni ꝛ euātioni materie frigide: ꝛ sic cōpetere pōt indi-
catione sumpta a corpis plectoria. ¶ Ulterius intelligē
dum ꝙ alia que habent spiritus multum subtiles claros
ꝛ debiles: vnde vident de nocte seu prope noctē. s. post so
lis occasum ꝛ nō de die sicut bubones: quoniā fortificat
visus in eis ꝓpter frigiditatē noctis. vnde spiritus con-
densant ꝛ aggregant adueniente nocte: ꝛ q₂ ratione lu-
minis diei spiritus magis disgregantur: ideo male vidēt
de die ꝛ animalia que habent spiritus multum subtiles
claros ꝛ fortes bn̄ vidēt de die ꝛ nocte sicut murilegi si-
ue gatti. Qui autē hn̄t spūs vergētes ad grossitiē bn̄ vi-
dēt de die: qm̄ spūs eorum purificant ꝛ subtiliant ꝑꝑ lu-
men ꝛ claritateȝ solis seu diei: sed male vident de nocte:
q₂ frigiditate noctis spūs nimiū ingrossantur veluti sunt
hoies: ꝛ que iter ista se hn̄t medio modo ꝛ que habēt spi
ritus mediocriter disponentes inter nimis subtiles ꝛ ni
mis grossos vident in crepusculo diei: ꝛ illi in quib⁹ ver
gitur spūs ad multā grossitiē nō possunt videre post solis
occasum vel paruȝ ante sicut in noctilopa: et qui est in te
nebra videt illum qui est in luce ꝛ non ecōuerso: quoniā
ad hoc ꝙ aliqua res videatur opȝ ꝙ res visa sit illumia
ta: qm̄ lux est forma coloris inquantum color est visibi-
lis ꝯm Auerroym. Item aliqui sunt hoies bene vidētes

a longe ꝛ male de prope: ꝛ illud est qm̄ spiritus sunt mul
ti ꝛ grossi: vñ tales spūs idigēt multo lumine subtilitate
ꝛ magno motu q̄ reperiunt̄ qñ res videt̄ a lōge ꝛ nō cuꝫ
videt̄ de ꝓpe. Quidā alij sunt q bñ vidēt de ꝓpe ꝛ male
de lōge pp̄ h ꝙ spūs sunt pauci ꝛ subtiles. vñ nō sustinēt
magnū motū: nec magnū lumē iō ꝛc. Alij sunt q male vi
dēt de longe ꝛ de ꝓpe: ꝛ hui⁹ cā est: qm̄ spūs sunt pauci ꝛ
grossi: vñ rōne paucitatis sustinē non pñt magnū motū ꝛ
multū lumē qđ reqrit̄ si res a longe debeat videri ꝛ rōne
grossitiei spūum indigerēt subtiliatiōe eorūdeꝫ: qđ nō fit
nisi p multū lumē ꝛ magnū motū: ꝛ h eē nō pt si res vide
ri debeat de ꝓpe. Alij sunt q bñ vident de ꝓpe ꝛ de lōge.
Et hui⁹ cā est: qm̄ spūs sunt multi ꝛ subtiles ꝛ clari: qua
re rōne claritat̄ ꝛ subtilitat̄ nō indigēt subtiliari seu cla
rificari: ꝛ sic nō indigēt multo lumine ꝛ magno motu: et
p cōseq̄ns bene vident de ꝓpe: sed qꝛ rōne multitudinis
spūum possunt sustinere multū lumen ꝛ magnū motū: iō
bene vident a longe remota. ¶ Ultimo notandū est pro
preseruatione visus ꝙ lꝫ quāplura tacta sint que oculis
nocēt. hic tñ in summa colligēda sunt qñ oia q̄ oculis no
cent pp̄ scire ꝯficere consilia in hac passione. dico itaq ꝙ
sunt ista vꝫ coitus supflu⁹ ebrietas crapula nimia reple
tio cibi ꝛ pot⁹ vomitus supflu⁹ dormire imediate post co
mestionē: capite demisso dormire lōg⁹ somn⁹ ꝛ ꝓfundus:
dormire calciat⁹ intueri res nimis splēdidas ꝛ rutilātes:
vt solēt lunā ignē niuē aut silia. Nocēt etiā tenebre sicut
illis q nimis steterint icarcerati: ꝛ nocēt oia nimis cal'a
ꝛ oia vaporosa ꝛ vētosa ꝛ corruptibilia ꝛ male digōnis
sicut sunt alea cepe porri pip vinū potēs vinū nouū tur
bidū ꝛ spissum oēs fruct⁹ oia legumina oua indurata ca
se⁹ dur⁹ caules carnes bouis lac ꝛ pisces. Nocet ēt legē ni
mis freqnt̄ lr̄as minutas ꝛ ociū nimiū flet⁹ flōmia mul
ta ꝛ ꝓprie de cephalica freqntatio ventosarū cū scarifica
tiōe balneū post repletionē lotio capitis post cibū consti
patio ventris retētio ventositat̄ potus post cenā nimius
conat⁹ egerēdi vel eleuādi onera vel trahēdi: dimissio lo
tionis pedū dimissio pectinatiōis capitis in mane tristi
tia ira studiū nimiū dimissio exercitij añ prādiuꝫ. Itē fm̄
Auic. fum⁹ argēti viui destruit visuꝫ sua friditate ꝛ acui
tate lactuca sepe comesta nocet a ꝓprietate: ꝛ breuit̄ oia
que replent caput vaporib⁹ aut stomachū grauātes. oia
aūt istis ꝯ̄ria iuuāt ꝛ cōfortant visuꝫ ꝛ potissime color vi
ridis ꝛ post eū color azurus aut niger sic ē et capa nigra
monachi ipso trāseūte p loca niuosa: ꝛ sic est finis capl̄i.

¶ De passionibus vuee. Capl̄m. lxiij.

Expeditis breuit̄ passiōib⁹ cornee vidēduꝫ
est de passiōib⁹ vuee: ꝛ p̄mo de dilatatione
pupille que est p⁹ passio vuee ꝛ q̄ ab Auic.
appellat̄ alinthisar. Per pupillā itelligē d
hem⁹ foramen qđ est in nigredine ocli. i. in
tunica vuea ꝙ qñq adeo dilatatū iuenit̄ vt vndiq per
tingat ad albedinē oculi. i. ad cōiunctiuam. ꝛ hoc qdē se
pius accidit infantib⁹ ꝛ mulierib⁹. qñq vero minus di
latat̄: euenit aūt qñq dilatatio pupille nāl'r vt a natiuita
te ꝛ tūc nullo mō recipit curā: ꝛ aliqñ euenit accñtal'r: ꝛ
quocūq euenerit semp nocet visui: qꝛ aut oculus parum
vel nihil videt ꝓpter nimiā spūum visibiliū sparsioneꝫ ꝛ
si largitas maxima fuerit: aut res vīsa apparet maior ꝙ̄
sit: qꝛ sub maiori ambitu rōne dispersiōis spūuꝫ visibiliū
ꝓpter largitatē pupille apprehēdit̄. Dilatatio autē acci
dit aut causat̄ a causis exteriorib⁹ sicut est casus ꝑcussio
ꝛc. aut a causis intrīsecis: vꝫ aut pp̄ dolorē capitis ꝛ frō
tis vehemētē: aut ab humiditate ꝛ siccitate vuee: aut ꝓ
pter apa ipsius: aut pp̄ multitudinē albuginei. ab humi
ditate aūt h mō fit. nam ꝓpter humiditatē intrantē sub
stantiam vuee addit̄ in spissitudinē ꝛ grossitiē: qꝛ accidit
forme vt dilatet̄ a siccitate: aut fit hoc mō. nam ad sicci
tatem vuee sequit̄ corrugatio eius quasi ꝯtrahit̄ versus
circūferentiā seu extremitates eius: qꝛ accidit cū desicca
tur vt eius foramē dilatet̄ sicut apparet in corijs ꝑforat̄
vt in cribris cū desiccant̄. tūc eni accidit vt eorū foramia
dilatent̄. Quō aūt fiat ꝓpter apa extēsum aut pp̄ dolorē
capitis: pꝫ qꝛ ad dolorē sequit̄ ꝯctio vuee versus ei⁹ ori
ginē: ꝛ per ꝯseq̄ns versus eius circūferentiā. ꝛ sic accidit
foramen dilatari: pꝫ etiā quō accidit pp̄ multitudinē hu
moris albuginei cōprimētis ꝛ extēdentis vueā qꝛ accit
foramini vt dilatet̄. ¶ Signa eius que fit a ꝑcussiōe vel
a casu vel post dolorē manifesta sunt ex narratōe infirmi
ꝛ p infirmitatē antecedētē. ¶ Signa dilatatiōis pupille
ex humiditate sunt: qꝛ pupilla videt̄ dilatata ꝛ humidi
tates multe fluūt per ocl'os nares ꝛ palatū ꝛ breuit̄ oia
signa significātia humiditatē capitis ꝛ oculoꝝ h osten
dūt: qꝛ fit subito vel q̄si subito ꝛ nō paulatiꝫ. Signa ei⁹ q̄
a siccitate fit sunt arefactio oculoꝝ ꝛ frontis: ꝛ qꝛ humi
ditates nō appent fluere ab oculis neq a narib⁹ aut pa
lato ꝛ qđ paulatim fit ꝛ non subito. ¶ Signa ei⁹ q̄ fit ab
apate patēt ad sensum. ¶ Signa ei⁹ que fit a multitudi
ne humoris albuginei patēt ex dictis. ¶ Cura. Si pue
niat ex dolore capitis in ꝓncipio succurrat̄: qꝛ si ꝯfirmet̄
nō curat̄. ponant̄ ḡ supra oculū lentes excorticate pista
te cū bolo arme. ꝛ myrtis ꝛ cū aqua ro. ꝛ vino de gnat̄
aut succo de berberis ꝛ fiat emplastruꝫ. Ad idē infunde
petias in succo solatri sempuiue aut plātaginis ꝛ oculis
suppone sepe aut in aq̄ ro. dissoluta cū tutia. Frōti vō fiat
empl'm. ℞. masticis thuris gūmi draga. añ. ℥. s. pulueri
zent̄ ꝛ icorporent̄ cū albumine oui. ꝛ vbi hec nō ꝓferunt
ꝑmissis vl'ib⁹ ꝯuenientib⁹ dictis supra in multis capitu
lis fiat cauteriū anteri⁹ in sincipite ꝛ ꝓfundet̄ vsq ad os
ꝛ regat̄ dieta ꝛ alijs sex reb⁹ nō nālib⁹ prout cōuenit. Si
autē proueniat ab humiditate vel ꝓpter multitudinem
humoris albuginei iniungat̄ dieta tenuis ꝛ purget̄ pre
missis digestiuis vt ꝯuenit: purgetur caput cū pillulis d
yera vel cocijs ꝛ post purgationē abluat̄ caput ꝛ facies
freqnt̄ cū aqua salsa et aceto q̄ sit calida ꝛ regat̄ cū dieta
ꝛ alijs sex reb⁹ non nālibus prout dispositio humida re
quirit: ꝛ si cū humiditate coniunget̄ frigiditas: ponātur
in oculo collíria de fellib⁹ superius dicta. Si vero a sicci
tate ꝓueniat contrahere pupillam versus circūferentiā
vue balneet̄ frequent̄ ꝛ humectet̄ oculus cū aqua dulci
calida ꝛ proijciat̄ lac muliebre super oculū. Item curet̄
cū succo solatri ꝛ sempuiue mixtis cū albumine oui iun
gat̄ dieta resumptiua ꝛ humectatiua ꝛ sit in ocio ꝛ qete
ꝛ breuiter in dieta et oibus alijs sex reb⁹ non nālibus re
gat̄ sicut dictū fuit in capl'o de melancolia. Si autē ꝓue
niat ex ꝑcussione nō est multū timēda: qꝛ multotiens per
se curat̄. nā enim confortata multotiens per se constrin
gitur statim itaq iungatur dieta subtilis ꝛ a ꝓncipio flo
bothomet̄ de cephalica man⁹ ꝯ̄rie: deide fiant ventose in
collo cū scarificatiōe: deide si expedit fiat flōmia de venis
que sunt in angulis oculorū ꝛ super ocl'o ponet̄ albumē
oui mixtum cū aq̄ rosa. ꝛ succo solatri ꝛ semperuiue aut
fiat empl'm de lentibus excorticatis aut de fabis mixtis
cū aq̄ foliorū salicis: et si rubor appet notabilis fiat em
plastrū ad timpora cū sandalis ꝛ sanguie dra. ꝛ albumie
ouoꝝ et supra ocl'm apponat̄ sacculus de ro. ꝛ nenufare
infusis in aq̄ ro. aut fiat tale empl'm. ℞. farine or. ꝛ faba
rū vitellū oui misceat̄ cū oleo rosa. et succo endiuie ꝛ su
per ocl'm apponat̄. Intra vero ocl'm apponat collirium
de cerusa dictum in obtalmia calida: deide post ꝓncipiū
distillet̄ in oculis lac mulieris: deinde sanguis columbe.
Si autē fiat ꝓpter apa statim fiat flōmia de cephalica ꝛ
alia remedia fiāt que dicta sunt statim et apa curet̄ vt cō
uenit: et in dieta et potu et alijs sex reb⁹ nō nālibus rega
tur vt dictum est in capitulo de obtalmia: quare finis.

¶ De constrictione pupille. Caplm. lxiiij.

SEcunda passio vuee est cõstrictio pupille. est autẽ ↄstrictio pupille qñ foramen vuee est strictiꝰ q̃ȝ eẽ dȝ ⁊ si est nālis est laudabilis: qꝛ spũs visibilis vnif et fortificat. si est accñtalis semp est mala: qꝛ facit appere rẽ minorem consueto ⁊ est deterior q̃ȝ dilatio ↄsueta: ⁊ quādoqȝ constrictio pupille est tanta ꝙ a facili cā pducitur ad oppil'onẽ. ¶ Cā eius est aut siccitas vuee corrugantiā aggregās eā: q̃re fit modus eius a circũferentia v̄sus centrũ ⁊ sic ↄ̄bif foramẽ ⁊ accidit ipsiꝰ constrictio: ⁊ tunc oculus minoratꝰ existit: aut eiꝰ cā est humiditas mollificans ⁊ extẽdens vueā a lateribꝰ ad mediũ: q̃re ↄstringif foramẽ sicut accidit cribris qñ madefiũt. tũc enim mollificanf ⁊ extendunf ⁊ ↄñr eorũ foramina ↄstrigunf ⁊ paruificanf. Aut fit ex paucitate humoris albuginei q̃re sequif ip̄m tunica vuea detumescendo ⁊ sic cõstringif foramẽ aut constringif aliqñ pupilla ab aliq̃ humore cõprimẽte eā versus cẽtrũ. ¶ Cura. si cõstrictio fuerit accñtalis ⁊ eius cā fuerit siccitas seu cā inaniẽs humectef oculus ⁊ caput ⁊ totuȝ corpus cum balneis humidis aque dulcis aut capipurgijs vel embrocis factꝭ ex succis humidis ⁊ sil'ibus fomentef ḡ oculus cum spongia in aqua dulci cal'a tẽperate aut in succis humidis tẽperate cal'is ⁊ fiat fricatio capitꝭ faciei ⁊ etiā oculi modica. ⁊ tā breui tp̄e vt aliqual'r calefiāt partes ille vt fiat attractio humiditatꝭ. nā admistratio pure hũectātiũ nocet ƀm Auic. Si aũt cā fuerit repletiōalis purgef caput vt cõuenit: deide vtaf tali collirio. ℞. croci musci aloes stercorꝭ lacerte viridis añ. ℈. i. balsami. ℈. ſ. piperis floris eris armoniaci añ. gra. vj. resoluaf armoniacũ in aqua feni. distillata et ꝓijciaf super ipsum oleum balsami: ⁊ cum aqua distillata feni. ⁊ modico mellis conficiatur collirium. hoc nāqȝ est valde bonum ⁊ multe efficacie. ⁊ sic est finis ⁊c̃.

¶ De fistula lachrymali. Caplm. lxv.

FIstula lachrymalis que dicif algenib est vlcus sordidũ ꝓfundũ strictũ superius ⁊ latũ iferius in lachrymali natuȝ cum calositate in fundo: aliqñ hñs vnũ foramẽ: aliqñ plura aliqñ corrodens carnẽ: ⁊ tũc exit sanies alba: aliqñ corrodens os: ⁊ tunc exit sanies virulẽta velut lotura carniũ aliqñ neruũ: ⁊ tũc exit sanies nigra. Fit aũt p̃cipue ex iueterato vulnẽ male curato in q̃cũqȝ mẽbro fit: ⁊ tunc excrescit caro mortua ⁊ nutrimẽtum corrũpif ⁊ in fundo in saniẽ ⁊ virulentiā cõuertif. Fit etiam qñqȝ ex ap̄atibꝰ mollibꝰ gñatis in lachrymali oculo versus nasum q̄ vtplurimũ terminaf in fistulā: ⁊ lȝ sic fit vtplurimum aliqñ tñ fistula fit ex cā reumatiȝāte absqȝ vulnẽ: ⁊ mā hꝫ aliqñ est cal'a seu colerica vel sanguinea: aliqñ frida vel flatica vel melancolica. ¶ Signa: p̄mum signũ cũ lachrymalis sepe resudat ⁊ cõprimif pus seu sanies ab eo egredief fistulā pati itell'r. ex his nāqȝ duobꝰ signis euidenf cõcludimus fistulam lachrymalẽ ibi esse. Aliud signũ est fetor loci cũ tangif. Aliud signuȝ est largitas lachrymalis vel eminẽtia apparens in parte exteriori. Si cā sit colerica scif p citriuitatẽ punctiões ⁊ arsuras loci ⁊ p colorẽ citrinũ supfluitatũ. Si cā sit sanguis scif p' ruborẽ loci inflationẽ venaꝝ ⁊ saniẽ sanguinolẽtā ⁊ ex etate cõpl'one ⁊c̃. Si a flate cognoscif p mollitieȝ ⁊ albedinẽ mẽbri: ⁊ p albam ⁊ aq̃sam supfluitatẽ ⁊c̃. Si ex melancolia scif p mẽbri duritiẽ ⁊ liuiditatẽ ⁊ colorem cineritiũ saniei. ¶ Pronosticatio: Hec egritudo a toto genere est cronica. Illa ḡ q̄ recens ⁊ cũ lenibus medicinis curaf: minus mala ꝓnunciaf. Primo ḡ ponef cura recẽtis gñalif que si dearticulef cõferre pōt fistule cuiuscũqȝ mẽbri. ⁊ hec cõsistit in duobus. Primo in digerendo seu euacuando mām seu mẽbrũ fistulosum ⁊ totum corpus si expedit. Scdo in exiccando illud: facta ḡ flōmia vl'ꝫ particulari ⁊ digna mā cal'a vel frigida ⁊ purgata sicut decet vt cũ pillulis aureis aut cocijs aut fetidis aut cuȝ puluere de turbith dicto supra: ⁊ sic de alijs variatis ƀm cām euātio particularis cõmuniter cuȝ qnqȝ perficitur. Prio cũ capipurgio qd̄ fit cũ pillulis dyacastoreis dissolutis in succo rute. Scdo cũ sternutatorio ex cõdisi piretro castoreo ⁊c̃. Tertio cũ gargarismate qd̄ vꝫ cõuenientius ⁊ ꝓ illo recurre ad capl'm de paralesi. Quarto cum collusionibꝰ factis ex aceto squillitico: in quo bulliāt mastix piretrũ ȝinȝi. ⁊ cubebe. Quinto cũ masticationibꝰ factis ex ptibꝰ duabus masticꝭ ⁊ parte vna piperis expuẽdo saliuā attractā: ⁊ idẽ facit masticatio piretri. ¶ Scda intentio que erat exiccatio mẽbri. s. cerebri sil'r cuȝ qnqȝ pōt pfici. Prio cũ electuario isto. ℞. dyaolibani mitridati tyriace antique auree alexādrine añ. partẽ vnaȝ misce ⁊ da. ʒ. i. cũ eger vadit dormituȝ p̄missis tñ vl'ibꝰ. Scdo cũ tregea ista. ℞. galāge cubebe gariofiloꝝ ana partem vnā masticis macis añ. partẽ dimidiā ȝuccbari ad oium pōdus. Tertio cũ suffumigatio fcā ex myrrha vernice ligno aloes nigella laudano ⁊ fiat cũ surgit de lecto p̄misso gargarismate. 4° cũ calefactorio tali. ℞. milij. M. iiij. salis. M. ſ. contũdanf grosso mō ⁊ calefiant in sartagine sicca ⁊ mũda: deinde fiat sacculus ⁊ administra capiti ieiuno stomacho. 5° cũ ablutione capitis fcā cum lixiuio cineris vitis vel ficus: deinde abluaf cũ vino in quo decoq̃nf sticbados bace laudani maiorana ⁊ piretrũ. ¶ Circa fistulam ante eruptionẽ ponaf aliqd leuiter resoluẽs sicut armoniacũ dissolutũ cũ oleo nucũ ⁊ cũ succo fe. aut bdeliũ cũ modico attramẽti aut nux rancida nigra cũ icipit veterari ⁊ corrumpi: qm̄ est vltima in resoluẽdo. facta v̊o eruptiõe tria perficiũt curam. Primũ est mũdificatio cũ moderate abstersiuis cũ aq̃ mellis: ⁊ fortiꝰ abstersiuũ est melicratũ cũ pauca aq̃ rute. Scdm est medicamẽ mediocriter desiccās ⁊ incarnās approximare sic est aloes sarcocola san. dra. aristolo. rof. ⁊ thus facta prius ablutione cũ vino stiptico hora post horam. Tertiũ est consolidatio cũ agrimonia filagine ⁊c̃. vñ mũdificato corpore ⁊ iniũcto sibi ꝙ abstineat a salsis acutis mꝭcis ⁊ vino potenti: vtaf sepe tali collirio. ℞. foliorũ agrimonie ⁊ oliue bene tritorũ misce cũ vino albo ⁊ accipiaf vinũ ⁊ de tali vino ponaf in fistula. Ad ideȝ. ℞. folio. rute agrimonie celidonie añ. ptẽ. i. ponaf in aq̃ rute ⁊ vna guta illius aq̃ vel due aut tres ponanf in fistula. Ad idẽ ↄfert radix scolopendrie aut elebori si de puluere illarũ ipleaf fistula ⁊ ↄseq̄f opatio bona: si v̊o fistula iueterata fuerit: tunc plures itentiones curatiue requnf. Prima est remouere ꝙ est contra nām. s. carnem corruptam ⁊ infiltratā cũ acutis cauterijs potẽtialibꝰ vt cũ isto. ℞. floris eris salis armoniaci attramẽti aluminis calcis viue testarũ ouoꝝ combustarũ argẽti viui extincti gallitrici saponis spume maris succi celidonie aq̃ rute añ. parũ hec oia distemperata in vrina pueri mortificāt fistulā. in p̄mis tñ ponanf leniora vt succus celidonie cũ spuma marꝭ aut aliqd tale. ⁊ si os sit infectũ: totũ corruptũ ipsiꝰ ossis auferaf. aliter nō curaref q̃re deficeret fundamentũ carnis vt hꝫ tertio tractatu tegni. Scda intentio est abscidere mās ↄsuetas fluere ⁊ h̄ fiat cũ dictis in cap. d̊ fluxu lachrymaliũ. Tertia itẽtio est mũdificare ⁊ abstergẽ sic cũ aq̃ mellis simul cũ modico aloes ⁊ olibani aut cuȝ vnguento egyptiaco aut apl'oꝝ. ⁊ sic de alijs. Quarta intẽtio est icarnatio vt cũ isto. ℞. aloes sanguinis dra. thuris sarcocolle aluminis ȝuchari añ. ℥. ſ. floris eris. ʒ. ſ. terāf subtilissime ⁊ fiat fief cũ vino ⁊ succo rute ⁊ in necẽitate dissoluaf in aq̃ ro. ⁊ pluuiali: ⁊ de ista aqua ponaf in fistula sanie exp̄ssa de loco: ⁊ sic ↄtinuef donec sanies de loco exiccata fuerit. Ad idem. ℞. olei ⁊ vini veteris ana. lib. i. litargi. pulueriȝati

subtil'r.ʒ.ʃ.coquat̄ isimul in caçola ad ignē per diem cō/
tinue agitādo donec nigra ⁊ relucēs fiat ⁊ ex eo tente fa/
cte ponat̄ in fistula.h.n.erradicat oēm fistulā ⁊ exiccat.
Aliud probatū.dissoluat̄ tutia cōtrita sup marmore cuʒ
collirio albo nr̄o collet̄ cū petia ⁊ reseruet̄. ⁊ de isto bis
in die in fistula ponat̄ ⁊ postea iaceat sup latus sanū per
horas.iij.final'r.n. exiccabit fistulā cū nō exit sanies nisi
ex lachrymali:⁊ cū in radice nasi nō est pforatio ⁊ si ex si
milib⁹nō curat̄ fiat cauteriū actuale penetrās v̄sus radi
cē nasi vt inde valeat expurgari. Aliq etiā faciunt caute
riū'diuersuū cū sindone in parte posteriori qd nō solum
huic egritudini sed etiā alijs multi̇ oculorū passionibus
ɔferre pbatū est. ⁊ vbi cōpeteret sigillatio seu carnatio:
h fiat cū vnguēto ṗus dicto.s.℞.aloes sanguinis draco/
nis ⁊c̄.cū fiet prius dicto.sed q₂ multi in hac passiōe vtū
tur vnguēto viridi valēte ad plagas veteres malā carnē
corrodendo.ideo ponit̄ eius descriptio que talis est.℞.
celidonie edere foliorū cētrigali leuistici an̄.M.i.scabio
se.M.i.ʃ.olei sepi arietini an̄.q̄ztū sufficit pistent̄ ⁊ cuço
les per.x.dies dimittant̄ post coquant̄ donec petant fun
dū ⁊ collature addant̄.ʒ.iij.cere in estate. In hyeme v̄o
ʒ.ij.cui addat̄ pulueris olibani masticis viridi eris an̄.ʒ.
ʃ.coquant̄ simul vsq̧ ad colorem viridem.⁊ tūc ab igne
deponant̄ ⁊ addat̄ pulueris aloes epatici. ʒ.ʃ.deinde p
pannum colletur ⁊ vsui reseruet̄.

ℭ De passiōib⁹ q̄ ptinēt ad totū ocl'm. Capl'm lxvj.

Strabositas est egritudo oculi pueniēs pp
nocumentū contingens in neruis ⁊ lacerti̇
mouentib⁹ocl'm faciens oculū iclinare ad
diuersas partes.s.ad partē dextrā aut sini/
strā ad supiorē vel inferiorē. ℭ Cā q̄nq̧ ac/
cidētalit̄ fit strabositas pp mollificationē neruoꝝ ⁊ lacer
toꝝ mouentiū ocl'm.vn̄ declinat ocl'us ad aspectu illius
partis ad oppositam partē ei vt ɔtingit in apoplesia aut
paralesi:⁊ quādoq̧ fit pp spasmū alicui⁹lacertorum mo
uentiū oculū:⁊ tūc declinat oculus ad partem eius ⁊ fit
subito si fuerit spasm⁹de repletione:aut paulatine si fue/
rit spasm⁹de inanitione.quādoq̧ aūt accidit ab humidi
tate imbibita in neruis ⁊ lacertis oculos mouentibus a
cerebro venientib⁹ vt freq̄nter ɔtingit in pueris seu ifan
tib⁹.quandoq̧ aūt fit a siccitate adueniente eisdem sicut
accidit in febrib⁹acutis. Signa strabositatis q̄ fit ꝓpter
mollificationē aut spasmū lacertorū vt in epilia paralesi
aut apoplexia accidit:nota sunt ex ipsis egritudinibus.
Signa strabositatis euenientis pp humiditateʒ sunt:q₂
fit subito ⁊ totū corpus videt̄ humidū ⁊ continue fluunt
humiditates multe per nares palatū ⁊ oculos : ⁊ si cū h
fuerit ventris ɔstipatio citi⁹fiet. Signa eius que fit a sic/
citate sunt φ paulatim ⁊ nō subito fit:⁊ vtplurimū succe
dit egritudini longe:sed si fuerit strabositas versus dex/
trā partē aut sinistram.tūc non accidit illud nocumentū
nisi φ res vise apparent oblique. Si aūt torquet̄ ocl's v̄/
sus superi⁹ vel inferi⁹:tūc vna res videt̄ due q̄m magna
pars pupille cooperit̄ ⁊ nō pōt iactari simulachruʒ vsq̧
ad cristallinā nisi per viam inūdationis:⁊ ita non pōt fie
ri cançellatio simulachri in cruciatione neruorū obtico/
rū vbi contingit recte videre : ⁊ ita vnū videt̄ multa nisi
eni in tēpore sanitati̇ cançarellet̄ simulachꝝ ⁊ in curatōe
neruorū obticorū:tūc vniuersaliter q̄libet res visa videt̄
due vel pspectiui volūt:cui⁹etiaʒ assignari pōt alia cā.s.
q₂ ꝓpter inundationē iam dictā res visa appet ⁊ in diuer
sis sitib⁹mouet̄ q̄nʒ vna res vī in diuersis sitib⁹:tūc vna
res vī due vel plures sicut ɔtingit in ydolis apparenti/
bus in speculis cōcauis vt volūt perspectiui. ℭ Prono/
sticatio. Strabositas q̄ accidit ex egritudine acuta est si
gnū mortis freq̄nt̄ ⁊ si curat̄ q̄nq̧ non curat̄ nisi per cu/
rā ipsi⁹egritudinis acute. ℭ Cura. Si strabositas accit

vt aliq̄n aduenit in adultis pp spasmū de inanitione aut
repletione aut pp mollificationē seu paralesim aut ꝓpt̄
epilensiā aut pp ɔsimiles capitis passiōes curent̄ ille pas
siones:qb⁹curatis curabit̄ cōseq̄nt̄ strabositas:q₂ remo
ta cā remouet̄ effect⁹. Si aūt strabositas fit ab humidi/
tate si fiat in infantia:tūc eni q̄nq̧ spes est vt sanet̄ ⁊ ṗci/
pue cū est recens:⁊ pro cura eius opʒ φ ponat̄ candela
accensa aut speculū in parte opposita strabositati̇: ⁊ aspe
ctus infantis semp laboret aspiciendo ad ipsam candelā
vel speculū:aut opʒ vt liget̄ foliū rubeum cum lana vel
alia re rubea ⁊ suspēdat̄ ad tēpus oppositū:aut aure in/
fantis opposita strabositati:⁊ totū illud fit vt aspect⁹ifan
tis sit ɔtinue ad illa ⁊ vt ea videat cū paruo labore.tota
igit̄ intentio medici sit vt violenter ⁊ ɔtinue sit tot⁹aspe/
ctus pueri ad ɔ̄riū strabositatis propter positionē cande
le accēse:aut speculi vt alteri⁹rei lucide aut rubee in op/
posito strabositati̇. Si āt senex aut iuuenis fuerit strabo
⁊ ei⁹strabositas sit pēdēs ex hūiditate in neruis ⁊ lacer/
tis imbibita curet̄ vt superi⁹dcm̄ est in cura spasmi de re
pl'one ⁊ paralesis ⁊ cū h patiēs conet̄ cōtinue ⁊ violenē
ad aspectū hui⁹rei lucide vel rubee in opposito strabosi
tati̇ posite. Itē fiat caputpurgiū ad itra nasuʒ ex succo fo
lioꝝ oliue:aut ex castoreo dissoluto cū vino albo: hec.n.
exiccant hūiditatē neruoꝝ oculi. Si aūt a siccitate ꝓue/
niat ⁊ fuerit absq̧ febre hūectet̄ corp⁹cū comestiōe lacti̇
⁊ cū brodio pingui carniū bonaꝝ recentiū nutrientibuʃ
resumptiuis. Itē vtat̄ el'arijs restaurati uis ⁊ diagragan
to ⁊ silib⁹:⁊ inūgat̄ pars lesa cū oleo amigdalaꝝ dulciū
⁊ oleo camomelino ⁊ oleo violato ⁊ in summa totū eiuʃ
regimē sit hūectatiuū: pro quo regimie recurre ad cap.
de melancolia.⁊ ad capl'm de spasmo de inanitione ⁊c̄.

ℭ De eminentia oculi. Cap. lxvij.

Eminentia oculi scd̄a passio totius oculi ⁊
est exitus seu egressio oculi ad exteriora a
suo loco ꝓprio q locus appellat̄ orbita ⁊
fit q̄nq̧ pp mollificationē ⁊ palesim lacer/
toꝝ mouētiū ocl'm : quare ocl's versus ad
exteriora declinat ⁊ eminet. Et quandoq̧ fit ꝓpter reple
tionem nimiam totius corporis.⁊ precipue capiti̇ ⁊ ocu
li:aut propter ventositatē inflatiuā aut ꝓpter apostema
cerebri ⁊ similia impellentia oculū ad exteriora. Fit etiā
quādoq̧ꝓpter nimiū capitis dolorem. Et q̄nq̧ fit ꝓpter
vomitū violentū. Et quādoq̧ꝓpter nimiū clamoreʒ. Et
quādoq̧ꝓpter nimiū conatū in assellādo sicut in tenas/
mone ⁊ in expulsione fetus. Et q̄nq̧ aduenit mulieribuʃ
pp eē apud partū ꝓpter paucitatē cursus sanguinis in
hora part⁹:aut ꝓpter putrefactionē seu corruptionem ⁊
mortē fet⁹. ℭ Cura:si eminentia fuerit modica tūc suffic̄
vita replens ad interiora vt vult Auic̄.3'fen tertij de exi
tu oculi ⁊ dieta tenuis iniungat̄ ⁊ assiduatio clausionis
oculi ⁊ φ patiens iaceat resupinus ⁊ abstineat a vomitu
sternutatiōe ⁊ loq̄la pro posse: ⁊ faciat gargarisma cum
melle rosa.⁊ aq̄ calida ⁊ nullo modo bibat vinū sed aq̄
coctā ordei vel mellis ⁊ collirige̱t̄ ocl's cū aq̄ ros.vbi sit
sumach ⁊ cortex thuris. Si aūt eminētia fit magna siue
fuerit ꝓpter vomitū siue ꝓpter clamorē siue pcussionem
siue ꝓpter cursum māei a capite siue ꝓpter aṗa cerebri
siue ꝓpter repletionē nimiā siue ꝓpter nimiū dolorē ca/
piti̇ siue ꝓpter nimiū conatū in ṗn°fiat flobotbomia v̄ ce
phalica aut ventositatio in spatulis cū scarificatōe ⁊ pur
get̄ caput cū pillulis cocijs vel de yerapigra. ṗmissis tm̄
digestiuis ɔ̄bitis ⁊ fiāt gargarismata ⁊ masticet piretrū.
Itē iniungat̄ dieta tenuis et abstineat a vino ⁊ bibat aq̄
coctā cū çucharo et melle.deinde fomentet̄ ocl's cuʒ aq̄
decoctionis gallarū sumach balaustiaꝝ masticis thuris
⁊ cū spongia freq̄nter ocl's fomentet̄ vel fiat emplastruʒ
ex farina fabarū cum rosis ⁊ thure et albumine ouorū ⁊

nucleis dactilorũ adustorũ cũ modica spica nardi. Aut
fiat tale empl'm. ℞. aloes litij acatie añ. ℥.5. incorporent
cuȝ succo solatri vel sempuiue aut acetose ⁊ sup empl'm
ponat rotula de lana vel coto vel de cola extringat bñ
cũ binda desup. Ad idẽ vȝ h empl'm. ℞. boliarmeni mu
mie vernicis colle carte añ. ℥.5. incorporent ⁊ misceant
cũ albumine oui et ponat super ocl'm ⁊ super emplastrũ
fiat strictura bona cũ binda. ¶ Eminentia vo q̃ est apõ
partum si fuerit a paucitate cursus sanguinis pcurrẽtis
aut a corruptiõe seu morte fetus, puoca menstrua ⁊ extrahe
fetum vt inquit Auicẽ. cap. allegato circa pn^m capituli.
¶ Clarificatio intelligendũ primo ꝙ ex dictis manifeste
appet ꝙ hora vomit⁹ strictura circa ocl'os est vtilis val
de ne eminentia aut lesio in oculis ex conamine accidat.
Intelligendũ scdo ꝙ ocl's eminens minus videt q̃ȝ ocl's
mediocriter profundus ex eo: q2 spirit⁹ in eo disgregan/
tur. ⁊ per eandem rõnem ocl's magnus minus videt q̃ȝ
ocl's mediocriter paruus ex eo: q2 in oculo magno spũs
digregant. in mediocriter aũt paruo spirit⁹ non disgre/
gant: sed poti⁹ vniunt ⁊ aggregant: et pportionaliter fit
in ocl'o mediocriter pfundo modo virt⁹ vnita fortior est
seipsa dispersa. ⁊ ppter hanc cãm melius vident hñtes
pupillã anteriorẽ angustã nãliter q̃ȝ ipsam hñtes nãliter
latã: larga enim pupilla nocet visui siue fuerit larga nãli
ter siue accñtaliter vt vult Galie. 4. d̃ accidẽti ⁊ morbo.
¶ Ultimo intelligendũ ꝙ in obscuritate visus maxime
fac̃ iuuamẽtũ balsamus ⁊ simil'r fella auiũ de rapina vi/
uentiũ vt alias dcm̃ fuit p̃cipue supposito bono regimie
⁊ corpore debite mũdificato. ⁊ sic est finis capituli.

¶ De profunditate oculi. Capl'm. lxviij.

PRofunditas ocl̃i est tertia passio toti⁹ ocu/
li. ⁊ fi gñaliter ppter oia ꝯsumentia hũidi/
tates nãles oculi vt ppter vigilias nimias
angustiã tristitiã sollicitudinẽ nimiã aut p
pter febris acuitatẽ aut ipsi⁹ diuturnitatẽ
⁊ silia. ¶ Cura: remoueant omnia talia ab eis penit⁹ ab
stinenda ⁊ curetur patiens cũ cibis humectantib⁹ mul/
tum nutrientibus ⁊ resumentibus ⁊ cum fomentatione
aque calide dulcis ⁊ similibus.

¶ De his qui ex nimia niuis albedine videre non pos/
sunt. Cap. lxix.

HEc est q̃rta passio pertinẽs ad totũ oculum
hoies icurrẽtes tñ passionẽ sunt habentes
ocl'os glaucos seu varios aut albos ⁊ qui
visum debilẽ sunt habentes. ¶ Cura hui⁹
passiõis est ꝙ hõ q timet de h: aut q talem
passionẽ patit induat vestib⁹ nigris aut viridib⁹ obscuri
⁊ ꝙ in capite portet capuciũ nigrũ: aut viride obscurũ ⁊
in manib⁹ suis ferat cirothecas nigras aut virides ob/
scuras. Isti nãq̃ȝ duo colores viridis. s. ⁊ niger faciũt ad
congregationẽ luminis ⁊ spũs visibilis ꝯfert etiaȝ mul/
tũ ante oculos ligare sindonem nigrũ vel viridẽ. confert
etiam de sero cũ patiens vadit dormituȝ embrocare seu
fomentare ocl'os cum succo solatri vel semperuiue ⁊c̃.

¶ De his q post somnũ oculos aperire non possunt que
passio vocat iesc. Capl'm. lxx.

ACcidit q̃nq̃ȝ hoi passio pp quã post somnũ
seu dormitionẽ ocl'os apire nõ põt: q̃ passio
est q̃nta passio toti⁹ oculi. ⁊ hec q̃dẽ passio
ꝯtingit pp fumos ⁊ vapores a cibo nõ bñ
digesto in stõcho eleuatos ⁊ ascẽdẽtes ad
cerebrũ. ¶ Et ibi a friditate cerebri in actualẽ hũiditatẽ
aqueã ⁊ viscosam ꝯuersos: q postea hora somni descẽdẽ
tes p neruos: ⁊ spãl'r qñ somn⁹ fit sup repletionẽ currũt
ad palpebras ⁊ lacertos ipsos mouẽtes ad ocl'os: vñ p
pter h post somnũ q̃dã ocl'os apire nõ pñt. Signa hui⁹
passiõis subijciunt sensui. ¶ Cura: pmissis digestiuis ap

propriatĳ ⁊ purgato corpe vt ꝯuenit cũ pillulis de yera/
pigra aut fetidis aut cocijs fiat añ comestiõeȝ ⁊ etiã post
comestionẽ transactis q̃tuor vel q̃nq̃ȝ horis gargarisma
cũ aq̃ decoctiõis ȝinȝi. aut piretri simul cũ oximelle sq̃lli
tico aut cũ oximelle cõposito. Itẽ embrocent oculi cum
vadit dormitũ cũ aq̃ decoctionis rosarũ mellilori ⁊ florꝝ
camomille ⁊ abluant oculi cum aqua calida decoctiõis
rosarũ ⁊ lentium. Item ouũ mixtũ cum oleo rosa. ⁊ cum
adipe galline dissoluto ⁊ collato simul conquasset ⁊ pal
pebris in hora dormiendi supponatur. ¶ Ad idem con
fert empl'atio facta ex rosis mixtis cũ oleo ro. super pal/
pebras posita hora dormiendi ⁊c̃.

¶ De egritudinibus palpebrarũ. Capl'm. lxxj.

NUnc dcm̃ est de egritudinib⁹ palpebraruȝ
que lȝ multe sint de cõiorib⁹ tantũ ⁊ sepius
aduenientib⁹ erit sermo. Et pmo de inuersa
tione palpebrarũ q̃ aliq̃n fit ab intra: lȝ se/
pius ab ex̃ q2 exhib pellis exterior ⁊ iterior
elongat. vnde tunc interiora vertunt versus exteriora ⁊
ꝯseq̃nt apparet manifesta rubedo: cui⁹ cã vtplurimũ est
tardus ⁊ multus ⁊ pauc⁹ somn⁹: eo ꝙ sepe defect⁹ ⁊ sup
abũdantia ad easdem ducũt differentias: nam ex quoli/
bet illorꝝ eleuant fumi indigesti petentes ocl'os ⁊ igros/
santes interiora palpebrarꝝ intantuȝ ꝙ exteri⁹ eminent.
⁊ h etiã ꝯtingẽ põt ex repletione cerebri fumo ploratu: ⁊
sic de alijs. Signa patent ex visu vel ex relatione. ¶ Pro
nosticatio. talis inuersatio facit ocl'os limposos paratos
ad obtalmiã ⁊ reddit egros incõuersabiles ⁊ abhomia/
biles corã oi hoie. ⁊ cito inducit cecitateȝ nisi remediet.
¶ Cura ꝯsistit in trib⁹. s. in digestiõe ⁊ eũatione in regi/
mine ⁊ localib⁹ remedijs. In pnc. ergo clisteriȝet deinde
flobothomet de cephalica brachij: deinde de ramo eius
in manu q est inter policẽ ⁊ indicẽ si expedit: deide dige/
sta mã purget caput ⁊ stomachus q2 sepi⁹ ex indigestio
ne stomachi fm ꝙ mã fuerit in cã. yerapigra tñ Gal'. cõ/
ferre maxime videt vt patuit supra: abstineat a pricipio
a cibo ⁊ potu ⁊ a reb⁹ exteriorib⁹ nociuis. nam abstinen
tia in hac passione a principio facta maxie vȝ. Curat nã/
q̃ȝ remotis causis exterioribus nociuis. s. vẽto fumo vi/
gilia superflua pulue fletu ⁊ silib⁹. ¶ Remedia localia: p
mo fiat lotio cũ aqua retẽta in ore ieiuno stomacho per
mixta cũ saliua: deinde cũ aq̃ rosa. deinde cũ aq̃ herbene
filiginis ⁊ agrimõie: ⁊ si ibi adsit lippa seu lippitudo ad
de aquã celidonie aut cẽtauree aut caprifolij: q̃ maxime
cõfert in lippa deinde stuffent oculi cũ fumo olibani aut
similiũ aromaticorꝝ: ⁊ aliq addunt de pice: ⁊ vi conferre
cũ exiccet: deinde inungant palpebre cũ assungia qualie
aut coturnicis. aut cũ isto. ℞. calcis viue extincte in ace
to. ʒ. iij. icorporet cũ assungia porcina recenti quãtũ suf/
ficit ⁊ liniat ocl's cũ vadit dormitũ ⁊ simil'r in mane ⁊ in
breui sanat ⁊ expertũ est in vno hñte palpebrã inferiorẽ
tm̃ inuersatã ꝙ tota appebat rubra. Si tamẽ fortius vis
facere distempa aloes cũ albumine oui ⁊ tutia exticta ⁊
misce cum eis ⁊ vbi hec nõ ꝯtulerint ⁊ non curent caute
riȝet super supercilia. ¶ Scda egritudo est circa pilos q
aliq̃n oriunt in pte anteriori palpebre: ⁊ aliq̃n cadunt a
palpebris. ¶ Cura pmo omittendo cãs ⁊ signa tanquã
nota: est vt oẽs pili inuersati sigillatim eradicent ⁊ fora/
minib⁹ ponat sumitas acus ignita: nã foramina tal'r di/
sponent vt pili nõ ampli⁹ renascant. ¶ Casus aũt pillo/
rũ puenit ab arefactione loci: aut ppter defectum mate/
rie seu gñonis flux⁹ ex quo pili gñant vt in decrepitis aut
ppter mãm venenosam expiranteȝ ad locũ pili ⁊ inficiẽ
tem ipm seu ppter humorem venenosum corrũpentem
radicẽ pili taliter ꝙ mã pili nõ põt adherere: ⁊ tũc in lo/
co appet asperitas manifesta: infectio ⁊ rubor cum pru/
ritu: ⁊ sepe appet scabiositas cũ eleuatione partium aut

emanatione veneni liqdi: ⁊ hec signa attestantur lepre.
¶ Si vero ꝓueniat ab alijs duab⁹ causis adest exicca/
tio loci nō mutatio tñ caloris nec compositio eius: ideo
pro cura nō requirit illud nisi vt corpus impiguet ⁊ hu/
mectet cū cibis bonis humectantibus ⁊ enutrientib⁹: ⁊
alijs qnqꝫ reb⁹ non naturalib⁹ ꝓportionalib⁹. deinde oī
die humectet loc⁹ cū oleo camomille mixto cū laudano.
¶ Ubi vō ꝓueniat ab humore venenoso corrupto ⁊c. p̄
misso digestiuo purget cū pillis fetidis aut cū decoctio/
ne ista. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ℥. i. elebori nigri. ʒ. ij. po
lipodij. ʒ. ß. rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ. ij. prunoꝝ damascenoꝝ nūo
xxv. buliāt in aq̄ sufficiēti vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie ptis
⁊ sumant. ʒ. v. collature ipsius cū. ℥. i. ß. syrupi rosati aut
cū. ℥. ij. rob. de vino. ¶ Ubi vō mā nō pōt tota euāri pp
eius corruptionē ⁊ debilitatē v̄tutꝫ in trib⁹ dieb⁹ sequen
tib⁹ de mane sumat syrupū scm̄ ex sene epithimo ⁊ scolo
pendria ⁊ prunis damascenis seu ex decoctiōe eorū cum
çucharo. ⁊ si expedit flobothomet de cephalica manus
aut vētoset sub mento ⁊ sup palpebra ponat h̄. ℞. ossiū
mirabolanoꝝ cōbustoꝝ thuris spice indi carpobalsami
añ. ʒ. ij. lapidis laçuli. ℥. ß. pulueriçent ⁊ sup ocl'o ponat
omni die. ¶ Ad idē valet cortex medius vlmi ⁊ radicis
arūdinis ⁊ salicis terant ⁊ decoquant cū oleo ⁊ palpe/
bre inūgant. Ad idē exptū est. ℞. apes cōbustas ⁊ lima/
cias rubeas asperas sale p noctē: ⁊ in crastino decoq̄nt
cū melle dispumato ⁊ de illo inungat loc⁹ in q̄ vis pilos
renasci ⁊ renascent ibi. ¶ Item antimonium ⁊ spica sunt
optima cū oleo de laudano. Itē medula cerui pilis iposi
ta seruat eos. Ad idem de auellanis ⁊ testis suis combu
stis ⁊ cū assungia veteri anatis mixtis inungat loc⁹ depi
latus: faciet namqꝫ facilē gn̄ationē piloꝝ. Idem faciunt
folia salicis cū aq̄ decocta. Itē purgato hūore salso ⁊ cor
rodēte euaporet ocl's cū aq̄ calida iclinādo eū sup vapo
rem aq̄ calide. deinde emplastret cū mucilagine seminis
citonioꝝ aut amigdalaꝝ dulciū aut psilij cū oleo ro. aut
succo portulace cū lacte. hec eñi remouent pruritū. Qd̄
si cutis palpebrarū exiccet ⁊ induret ita q̄ vapor nō in/
ueniat exitū opꝫ iterato purgare caput ⁊ corpus. ⁊ cū h̄
flobothomiā iterare cū ventosatiōe cruriū: ⁊ cū vsu bal/
neatiōis. deinde. ℞. vinū granatū integrū cū cortice suo.
⁊ decoque illud in aceto qusqꝫ dissoluat ⁊ emplastret su
p palpebras: aufert eñi pruritū ⁊ scabiē: ⁊ tūc cutis frice
tur cū pāno aspero: deinde ponāt illa q̄ pilos regn̄ant si
cut lapis laçuli lapis armenicus ⁊ spica nardi cū adipe
caprino. lapis nāqꝫ laçuli est p̄cipu⁹ ⁊ efficax multū in ge/
neratiōe piloꝝ palpebraꝝ: aut cū isto. ℞. muscas abscisis
capitib⁹ ⁊ exiccent cū auelanis assis ⁊ adipe caprino aut
vrsino fiat linimētū sup ocl'm depillatū. ¶ Ubi vō pilus
sit addit⁹ vel inuersat⁹ eleuet: deinde inungat loc⁹ cū san
guine rane aut cū ouis formicarū ꝯtritis aut cū tali lini/
mēto. ℞. spume maris salis armoniaci vngule asini adu/
ste añ. ʒ. i. mucilaginis psilij. ʒ. ij. aceti fortissimi quātum
sufficit misceant oīa bñ isimul ⁊ liniat ocl's cū vadit dor/
mitū. ⁊ sil'r de mane: ⁊ nō crescent pili. Ad idem vꝫ rubi
go ferri cū saluia. ¶ Si vō pediculi sint in palpebris aut
in supcilijs: h̄ cōiter fit ex mā putrefacta: a calitate egre/
diente nām deriuata ad ptes illas. ⁊ hec passio trāsit de
vno hoīe ad aliū cū cōuersant in vnū: ⁊ cōiter dicūr pirato/
ni q2 multū applicant ⁊ adherēt ad loca vbi generātur.
¶ Signa sunt pruritus ardor ⁊ rubedo loci: ⁊ aliqñ ap
parent pustule pue ⁊ eger nō pōt abstinē a fricatiōe loci.
¶ Cura p̄missis syrupis ꝯuenientib⁹ purget caput cū
pillulis cocijs aut de aloe aut cū yera rufini aut cū deco
ctionib⁹ p̄dictis in ca. de melā. scd̄o lauent palpebre cū
vrina pueri virginis. ¶ Itē aloes epaticū dissolutū cum
aq̄ ro. aut absynthiū sauina ⁊ arthemisia decoq̄nt in aq̄
⁊ de illa lauent ocl'i. Ad idē flores genestre si abstrahat
succ⁹ ⁊ fomentet palpebra. ¶ Idē facit aq̄ decoctionis bli
tis stafisagrie piretri sulfuris ⁊ parū salis aliq addūt alu
men çucharū ⁊ de fumoterre: ⁊ h̄ etiā vꝫ alijs aialib⁹ pe
diculosis. deide inūgat cū isto. ℞. salis armoniaci aloes
succotrini aluminis stafisagrie añ. quatū sufficit ꝯficiant
cū aceto sqllitico aut cū aq̄ marina vel salsa ⁊ abluantur
palpebre ⁊ inūgant cū isto. ℞. stafisagrie argēti viui añ.
℥. ß. misce cū. ℥. ij. butyri. ⁊ si pediculi eēnt in toto corpo/
re mundificet vt sup corpus cū sero caprino epithimo fu/
moterre ⁊ cū mirabolanis citrinis chebulis bellericis
emblicis aut indis s̄m mām peccantē: deinde vitet gn̄an
tia pediculos veluti sunt ficus castanee panis açim⁹ fru/
ctus caseus. ⁊ oēs cibi putridi: vestes freq̄nt lauent aut
mutent ⁊ totū corp⁹ balneet in aq̄ salsa aut sulfurea. Iste
nāqꝫ aq̄ mūdificant ꝯcauitates cutis in qb⁹ pediculi ge/
nerant. ¶ Idem facit stafisagria distēpata cū aceto: dein
de vngat isto. ℞. argētū viuū extinctū cū saliua assungie
porcine pulueris stafisagrie q̄ est omniū pediculoꝝ me/
dicina aceti parū: ⁊ fac vnguētū. ¶ Itē terbētina in bō/
bice cū puluere stafisagrie inuoluta si in sinu teneat trahit
ad se oēs pediculos corpis. ¶ Itē accipiat corrigia lupi
⁊ inūgat cū pinguedine hyrci ⁊ cum puluē stafisagrie ⁊
carui bene trito aspergat ⁊ vngat ⁊ curabit trahēdo ad
se oēs pediculos ⁊ pulices. ¶ In cā vō frigida vꝫ vng^m
de auripigmēto ⁊ oleo amigdalarū amararum ⁊ stafisa
gria cū aceto ⁊ p capite ⁊ p toto corpe. ¶ Insup in pal/
pebris orit ordeolū qd̄ est apa satis oblongū in modum
grani ordei nascens in extremitate palpebre. ⁊ fit vtplu/
rimū a sanguine dn̄ante. ¶ Curat cū regiminis bonita/
te ⁊ dieta conueniēti ⁊ cū flobothomia cephalice si san/
guis supflue dn̄at in toto corpe. Et cū ventosatiōe ⁊ sca/
rificatiōe in spatulis si expedit ⁊ cū lenitiōe ventris ac ēt
qñqꝫ cum euātiōe fcā cum pillulis de yerapigra p̄missis
digestiuis s̄m modū ⁊ ordinē supdictum. ⁊ in dosi etiam
decl'ata supius: deide euaporet loc⁹ cū decoctiōe ordei ⁊
camomille postea supponat litium cū aloe aut liniat cū
succo solatri aut cū alio succo acetoso mixto cū aloe. de/
inde suppone ceram nouam calidam ⁊ hec cōueniunt in
pn. deinde suppone laudanū. ¶ Itē farina ordei cū mo/
dico galbani dissoluti cū ea posita sup ipm: ⁊ etiam gal/
banū p se solū cōfert. Ad idē cōfert hoc vnguētū exptū.
℞. cere noue. ℥. ß. aloes. ʒ. ij. olei ro. quantum sufficit fiat
vnguētū: ⁊ suppone. Itē cera noua cū oleo de lilio mala/
xet ⁊ supponat. Itē medula panis frumēti actualit̄ cali/
da retenta sup ipo ordeolo vtplurimū ipm curat si plu/
ries iterata fuerit. Itē sanguis ale colūbe si cū eo loc⁹ li/
niat cū iteratiōe idē efficit. deinde loc⁹ lauet cū aq̄ ordei
simul cū modico çuchari ⁊ oppoponacū aut galbanum
dissolutū in vino supponat vel laudanū cū fermento: de
inde in ꝓcessu vꝫ mirrha ⁊ olibanum cū laudano ⁊ sale
armoniaco aut dyaraon pipereon dissolutum in oleo de
camomilla vel in oleo de lilio si cum eo liniat: deinde si
nō curet supponat dyaqlon postea liniat cū isto medica
mine. ℞. fermenti muscarū capitib⁹ ablatis laudani mir
rhe olibani salis vitri añ. cōficiant cū fece olei de lilio et
ordeolo applicet. ¶ Et si i palpebris fiat nodus qd̄ est
apa durū cōiter ⁊ vtpl'm de materia melācolica: ⁊ qñqꝫ
de mā flegmatica grossa ad locū illum reumatiçante cre
scens in medio supioris palpebre ad quantitatē ciceris
vel fabe: cui⁹ signa patent visu ⁊ tactu curet cum digesti
uis ⁊ pharmacijs purgantibus melancoliā aut flegma
aut colerā grossam sicut sunt pillule cocie aut pillule de
yerapigra Gal. aut purget cū dyagarico optimo qd̄ fit.
℞. agarici boni. ℥. ß. turbith çinçi. ana. ʒ. ij. nucismuscate
ʒ. i. auellanarum. ℥. ß. salis gēme. ʒ. i. ß. çuchari lib. ß. ⁊ fiat
puluis: pt etiā reduci ad formā el'arij vel ad formam cō/
fectiōis. hoc enim purgat flegma a capite ⁊ a iuncturis

ꝛ cũ hermodactilis plus ꝛ cũ sene purgat melancoliam plus ꝛ vꝫ in palesi ꝛ oi morbo de mã grossa ꝛ dosis eius in forma elʾarij est a.ʒ.iij.vsqȝ ad.v. In forma vero puluerie detʾ in dosi a.ʒ.i.cũ.ʒ.vsqȝ ad.ij.deinde malaxetʾ cera noua cũ oleo de camomilla ꝛ desup apponatʾ aut cũ succo plantaginis aut aq̃ ro.ꝛ oleo camomille mixtis ꝑus Inungatʾ:deinde supponatʾ dyaqlon aut supponatur tale emplastrũ siue linimẽtũ.℞.armóiaci oppoponacis galbani añ.ʒ.i.temperentʾ in aceto fortissimo p dies ꝛ noctẽ postea malaxentʾ ꝛ fiat empl̄m.h.n.mollificat efficacitʾ ꝛ resoluit ꝛsi illa nõ curent:curetʾ cyrugia incidendo ẜm longitudinẽ rugarũ ꝛ extrahendo foliculuꝫ si habet ꝛ si aliquid de foliculo remanserit ponatʾ de vnguento viridi deinde cõsolidetʾ cũ puluere masticis ꝛ mumie ꝛ breuiter postea curetʾ vulnᵘsicut vulnera curari dñt. ¶ Et si in palpebris fiat veruca que qñqȝ est dura multũ vt cũ est de mã melancolica:ꝛ qñqȝ non sic dura est sed aliq̃lr mollis ꝛ cum est ꝺ materia flegmatica. ¶ Cura erit ista purgetur melãcolia cũ decoctiõe sene epithimi ꝛ similiũ ꝛ cũ digestiuis ꝛ cum pharmacijs purgantibus melancoliam aut flã.vt supius dictũ est in cura nodi.deide fricetʾ locus cum succo agrimonie vel cum succo portulace vel cum succo vel lacte foliorũ ficus. ¶ Item aqua corrosiua aufert omnia talia que sic fit.℞. calcis viue ptem vnam ponatʾ in aqua ꝛ extiguatʾ in dicta aqua deide cuꝫ illa aqua distemperetʾ salisarmoniaci salisgẽme salis grossi aluminis glatioli añ.ʒ.ʒ. deinde distilletʾ ad alembicum si vis aut coquatur modicum ad ignẽ postea coletʾ p medium páni ꝛ appone guttaꝫ vbi vis ꝛ corrodet optime. ¶ Itẽ facit arsenicũ sublimatuꝫ ꝛ est valde forte ꝛ si ista non contulerint fiat incisio veruce deinde cauterizȝ cuꝫ ferro cauterizante leuiter non profunde vel post incisionem superponatur sanguis drac.cum albumine oui vel cerusa cũ albumie oui:ꝛ curabitur si deᵘvoluerit. ¶ Et sic est finis de oculis.Sequitur nunc de auribus ꝛc̃.

¶ De anothomia auris ꝛ cura malarum complexionum eius. Capl̄m lxxij.

Auris est membrũ creatũ pp auditũ anfractuosum ꝛ retortum ne aer supflue calidus ipm pcutiat in cuiᵘradice est magnᵘsensus pp pãniculũ ꝛ neruos q ibi situantʾ ꝛ talitʾ accipiẽdo aurẽ. Auris est totũ aggregatũ ex osse petroso ꝛ neruo expãso in iteriori veniẽte a cerebro ꝛ neruo obtico ꝯcauo ꝛ aere ꝯnãli ꝛ quieto ꝛ ex diuerticulis ꝛ circũuolutiõibᵘanfractuosis in foramine et cartilagie exteriori appẽte tũc circa foramẽ ad moduꝫ obstractoꝝ. ¶ Alio võ mõ accipitʾ auris solũ ꝑ illa cartilagine exteriori ꝛ illa nõ est mẽbrũ nobile vt dicit Galienᵘꝑmo pnosticoꝝ cõmẽto decimo. ¶ Instr̄m aũt auditus nõ accipitʾ ħ pro aure sumpta altero iã dictorũ modoꝝ sed ꝑprie accipitʾ pro illo neruo expanso veniẽte a cerebro ꝑ quẽ fitʾauditᵘsic p cristallinũ hũorẽ fit visusꝛ sic est mẽbrũ nobile. Et oia q̃ sunt in aure sunt pp neruũ illũ adiuuantia auditũ. Etʾforamẽ auris est sic pupilla in oculo. Et est ibi os petrosum anfractuosum in q̃ est illud foramen ꝛ dicitʾ petrosum anfractuosum in q̃ est illud foramẽ.ꝛ dĩ petrosum qꝛ eiᵘdurities est media inter duritiem petre ꝛ ossis ꝛ est tortuosum qꝛ spatiũ inter aureꝫ ꝛ cerebrũ est breue.vñ si nã generasset foramẽ rectũ nociua:sicut aer ventᵘvoces ꝛ soni ꝛ filia extrinseca cito venirent ad cerebrũ ꝛ ipm lederẽt. ¶ Et neruᵘꝯcauᵘexñs in eo est in aere qeto ꝯnãli repletᵘvt pcipiantʾ varie diẽe vocis ꝛ sonorũ:nã dũ aer qetus sit ꝛ fuerit os petrosum auris cũ vehementi duritie factũ vt meliᵘꝛ pfectius fiat vocũ ꝛ sonorũ reuerberatio.ꝛ est id os interiᵘvestitũ vilis nerui audibilis veniẽtis a cerebro. Residua aũt pars ab ex̃ est cartilaginosa nõ mollis:dura caro vt debitaꝫ figurã retineret:nec dura sicut os vt flecti possit ꝛ non frãgatʾ qꝛ si flecti nõ posset ꝛ lederet ꝛ lederetʾ. ¶ Est ĝ auditus sensus sonorũ pceptiuᵘ:nã sonᵘest ꝑpriũ obiectũ sensus auditᵘquẽadmodũ color visus. ¶ Et etiã accidẽ pñt plura ꝛ varia nocumẽta. Et ꝑmo q̃libet spẽs male complexiõis q̃ curari dꝫ cũ suis ꝯ̃rijs alterantibus ꝛ cũ bonitate regiminis cibi ꝛ potᵘꝛ aliorũ semp ꝑmissa leniriõe ventris cũ cassia vel cũ mana ꝛ subsequentʾ cũ digestiõe hũoris q est in cã talis male compl̄onis si ab ipo depẽdeat ꝓseq̃ndo ad euationẽ illius cuꝫ pillulis vel alijs solutiuis approꝑiatĩ humori peccanti de qbᵘ omnibus dictum est in cura malarum cõplexionum oculi ac etiã capitis ꝛ cerebri dependẽtiũ a mã vel sine mã ꝛ vt ibi dcm̃ est:sic ẽt hic ꝓseq̃ndũ:si sanguis dñium hꝫ in corpe cum in capite a quo ꝓueniat nocumẽtum in aure fiat flõmia vel scarificatio cũ vẽtosis ad spatulas intẽdẽdo semp ad mẽbrum mãdans talẽ mãm ad aurẽ vt ꝯfortetʾ ꝛ euacuetur vt decet.est.n.malis cõplexionibus calidis auris val de ꝓueniẽs oleum ro.aut vio.vel oleum de papa.ac ẽt ꝺ nenufare ꝛ vtrunqȝ p se distillatũ in aure mane ꝛ sero vsqȝ ad tres guttas ad plus sub tepida caliditate. ¶ Et ħ notãduꝫ est ꝙ nõ dñt olea vel quecunqȝ alia que in aurẽ mittuntʾ actualr̄ frida seu actualitʾ calida aliquo mõ administrari etiã in quacunqȝ passiõe auris : sed solum sub tepida caliditate vt exp̄sse pcipit Auic.quarta sen tertij ca.de cura nocumẽtoꝝ aurĩ. Et aqua solatri ꝛ aqua violata imo ẽt aqua ro.ꝛ aqua lactuce ꝛ ꝯsiles aque in aurẽ distillate vltra oia supdicta qñqȝ ꝓueniunt maxime in ꝑnᵘmalarũ cõpl̄onũ calidaꝝ aurium:cuꝫ de apate timetʾ in aure. ¶ Et in malis cõpl̄onibus frigidis si sint absqȝ mã est ꝓueniẽs ol̄m camomelinũ ꝛ anetinũ ꝛ rutaceũ ꝛ liliaceũ ꝛ nardinũ ꝛ costinũ. ¶ Et sup omnia ꝓuenit olꝫ de amigdalis amaris ꝛ aq̃ fenic.ꝛ aq̃ de sticbados ꝛ de floribᵘcamomille ꝛ aq̃ rutacea ꝛ ꝯsiles aq̃ in aurem distillate:similr̄ cõueniũt in cura malarũ compl̄onũ frigidarũ auris:ꝛ in eis si expedit põt infundi modicuꝫ croci gariofilo.thuris mirrhe. Et in siccis compl̄onibᵘconuenit oleũ de amigdalis dulcibᵘac etiã pinguedo galline. ¶ In humidis autẽ compl̄onibᵘest conueniens ol̄m de amigdalis amarĩs decoctũ seu bulitũ in medio vniᵘcepe cõis artificialr̄ ꝯcauate posite super prunis ad buliendũ vel pdictũ ol̄m sit bulitũ cũ modico raffani ꝛ deinde in aurem distilletʾ vsqȝ ad tres guttas in vice mane ꝛ sero ꝛ abstergatʾ sepe auris cũ coto:semp tñ cũ multa facilitate ꝛ non aliter ne dolor inde ꝓueniat. Et lꝫ hec cura dicta sit pro malis complonibᵘnon depẽdentibᵘa mã tũ etiaꝫ reducẽda est cura malarũ compl̄onũ dependentiũ a materia q̃tũ ad localia supradicta sed est expediens cũ est a materia dependẽs vt ordinetʾ dieta ꝓueniens quantũ ad cibũ ꝛ potũ ꝛ debitũ regimen in alijs sex rebᵘnõ nãlibᵘ. Intẽdendo semp cum digestiuis syrupis decoctionibᵘꝛ aqs ꝛ cũ pillis ꝛ alijs solutiuis approbatis materie dominãti vt cũ flobothomia ventosis fricationibus ꝛ alijs diuersionibᵘẜm ꝙ late fuit dictũ superiᵘin cura malarũ compl̄onũ capitis ꝛ cerebri q̃ nõ expedit iterare: ꝛ sic ꝑficitʾ hec cura. ¶ Clarificatio. Intell̄ndũ est ꝙ signa barũ malarũ compl̄onũ hoc modo habentur qꝛ omnis discrasia mala leditʾ a simili ꝛ iuuatʾ a contrario ꝛ ita poterimᵘdeuenire in cognitionem discrasie per iuuantia per ledentia. ¶ Notandũ tamẽ ꝙ plenitudo corpis impedit iudiciũ de conferentibᵘꝛ nocentibᵘ alterantibᵘ:qꝛ si discrasia est cal̄a ꝛ corpᵘplenũ leditʾ a calis ratione similitudinis ꝛ leditʾ a contrarijs sic a frigidis ratione compssionis malam sol̄onem continuitatis inducẽdo. Et ita intelligo de frigidis. In corpibᵘergo multũ plectoricis fit lesio tam a silibᵘq̃ a contrarijs:ꝛ ideo cõiter multi decipiuntʾ. Si ergo discrasia fuerit cal̄a sentitʾ calor intᵘꝛ do

loꝛ ⁊ ledif a calis. Si aũt fuerit mala complo frigida sen
tif frigiditas ab intꝰ ⁊ ledif a frigidis ⁊ iuuaf a calis ma
teria minoratãq: in corpore multũ pleno fit dissolo ma
terie ⁊ ita nocumentũ fit maius. Si aũt fuerit a causa sic
ca: adsunt vigilie ⁊ vtplurimũ leuitas capitis. Si aũt fue
rit ab humiditate: tũc tumor est in facie ſm plurimum ⁊
de facili incurrũt reuma: ⁊ sentif grauitas.

¶ De dolore auris ⁊ est cura in gñali. Caplm. lxxiij.

Dolor in aure accidere potest a mala com
plexione a solone cõtinuitatis occulta vel
manifesta ⁊ ab apostemate: ⁊ si est a vento
sitate contingit dolorem extensiuũ ⁊ solo
nem continui causari. ¶ Cura: ergo eiꝰ pfi
cif cũ contrarijs remouentibꝰ causas supradictas: nam
si in cã doloris sit mala complexio calida absq materia
seu frigida vel etiam sicca faciliter cũ suis oppositis con
trarijs cura perficif p̃missa lenitione ventris cum cassia
vel cũ mãna ⁊ etiam ordinato debito regimine in cibo ⁊
potu ⁊ in alijs sex rebꝰ non nãlibꝰ vt dictũ est in precedẽ
ti cap. ¶ Sed hic notandũ ꝙ olea ⁊ q̃cũq pinguia secu
re possũt approximari in passióibꝰ auriũ: sed non ꝯseq̃nt
in passionibꝰ oculorũ q: in eoꝝ pãniculis imbibũf ⁊ sic
extensionẽ inducũt in eis et solonem continui vnde ad
derent in dolorem ꝙ nõ contingit si in aurẽ immitantur.
¶ Sole ergo fricationes distillatióes aq̃rũ ⁊ lactis col
liria emplastra lotiones ⁊ suffumigia seu euaporationes
possunt oclis conuenienter approximari: ⁊ ista similiter
possunt approximari auribꝰ ⁊ olea etiam vltra predicta.
nam in dolore auriũ pls ipsa conueniũt ⁊ magis curam
pficiũt ⁊ sic etiaȝ experimento concernif q: pls habenf
in visu ⁊ ex eis maiꝰ sequif iuuamentũ hac via ⁊ ordine
q̃ztũ ad localia in dolore auris facto a q̃cũq mala com
plexione a materia dependente est proseq̃ndũ sicẽ proce
dif in cura doloris oclorũ ⁊ capitis facti etiã a mala cõ
plone: ⁊ sic etiam expedit tali materie cũ ab ipsa pcedit
diligenter intendere ipsam digerendo ⁊ eũando cũ dige
stiuis ⁊ solutiuis dictis superiꝰ multũ diffuse in cura so
de intendendo semp ad membrũ mandans ne materiaȝ
congreget ipm eũando ⁊ ꝯfortando ſm ꝙ expedit ⁊ ma
xime cũ bonitate regiminis ac etiam intẽdendo ad mẽ
brũ recipiẽs cũ stipticis prohibentibꝰ ⁊ cũ anodinis do
lorem sedantibꝰ modo ⁊ ordine supradicto in cura sode.
¶ Memorandũ tamẽ est ꝙ ad localia nõ est veniendũ
nisi vniuersalia precedãt vt eũationes saltem minoratiue
cũ flobothomia aut pharmaco proseq̃ndo ad alia supra
dicta: ⁊ si solus sanguis esset in cã vel aliꝰ humor cũ ipso
permixtus fiat flobothomia de cephalica vt dcm̃ fuit in
alijs doloribꝰ consentiente virtute ⁊ appositio ventosa
rũ cũ scarificatione ⁊ sine est valde conueniens ſm ꝙ di
spositio exigit ⁊ req̃rit ⁊ multũ iuuat ꝙ sitꝰ capitis sit el
leuatꝰ ⁊ non depressus siue dormiat siue non. ¶ A mala
aũt complexione humida sine materia non fit sensibilis
dolor. ideo nõ pono eius curam. Et vt nõ transeam quin
in hoc generali sermóe aliqua localia hic describam cõ
uenientia doloribꝰ auriũ ſm diuersitatem causaꝝ suarũ
sic breui stilo illa notabo ⁊ maxime olea que conueniũt:
de q̃bus ante nulla mentio facta fuit. ¶ Est enim oleum
amigdalarũ amararũ conueniens gñaliter in omni dolo
re auris quacũq causa facto: lȝ magis conueniat si fiat
a mala complexione frigida aut a ventositate retenta in
aure. ⁊ similiter confert cuȝ mala complexio frigida seu
ventositas in aure dominaf oleum liliaceũ ⁊ nardinũ: ⁊
pinguedo pulli cũ croco ⁊ oleũ rutaceũ ⁊ costinũ ⁊ que
cũq de per se predicta olea variando a debiliori incipiẽ
do vt cũ oleo de amigdalis amaris aut camomelino seu
anetino ⁊ finaliter inungendo cum oleo rutaceo vel co
stino seu de euforbio cũ excessiue mala cõplexio est frigi
da: ⁊ materia est multũ frida viscosa seu ventositas gros
sa dominaf in aure. Et si vnũ etiaȝ de p̃dictis oleis ⁊ ma
xime de amigdalis amaris ponaf ad decoquendũ in ce
pe in medio tamẽ cõcauato seu cũ raffano decoq̃f vt sup
dcm̃ fuit: erit magis ꝯueniẽs cũ dolor in aure a mã frida
⁊ viscosa dcpẽdet. Et euaporatio fcã ad aurẽ cũ d̃coctio
ne florũ camomille sansuci ⁊ stichados imo ẽt sacculus
ex eis factꝰ iuuamẽtũ p̃stat i dolore p̃dicto. Et scarabe. i.
scarauagij seu lũbrici terrestres si fuerit frixi in olo olm
illud in aure distillatũ p̃dictũ dolorẽ illico sedat. Et sac
culus factꝰ ex solo millio positꝰ supra aurẽ idẽ efficit. Et
similr castoreũ dissolutũ cũ vno de p̃dictis oleis doloreȝ
factũ a cã frigida vtplimũ sedat. ¶ Est hic iterato notã
dũ ꝙ q̃cũq in aurẽ distillanf nõ debent esse cum actuali
caliditate vel frigiditate: sed viam mediam teneãt: q: te
pida esse debẽt iuxta sentẽtiam Auic. supra allegatam.
¶ Et in dolore a mã calida pendente eũatione premissa
seu flobothomia si expedit olm ro. aut viol. ac etiã olm
de papauẽ cuȝ dolor est acutꝰ ⁊ fortis: q̃olibet de p se est
ꝯueniẽs ⁊ iuuatiuũ. Et albumen oui fortif conquassatũ
cũ mã est in fluxu ⁊ est colerica ⁊ subtilis mirabilẽ pro
prietatẽ hȝ in sedando dolorem factum a tali mã ⁊ h idẽ
efficit cum mã ẽst excessiue cala: olm ro. pmixtuȝ cũ mo
dico camphore ⁊ lac mulieris distillatum ẽt in aurẽ cõ
fert. Et limacie frixe cum olo amigdalino dulci ẽt confe
runt. Et oleum nenufarinuȝ mixtum cum modico aque
solatri vel sine ẽt iuuat in sedãdo hunc doloreȝ. Et fomẽ
tatio facta cum rebus fridis in aqua decoctis: de quibꝰ
dictum est supra est vtilis in hac cura. Et si dolor fiat ab
ap̃ate vel pustula parua curef vt dictum est in tertia fen
quarti cañ. Aui. Et si fiat a solutióe continui seu ab extẽ
sióe occulta curef p abscisióeȝ cause. ¶ Et si ab extrĩseca
⁊ manifesta cã pueniat talis solo ꝯtinui ad quã sequitur
dolor: curetur vt decet ⁊ put supradictuȝ est in tertia fen
q̃rti cañ. Aui. abstergẽdo q̃ñq leuif aurẽ cũ coto ne do
lor iducaf i ea. ⁊ sic cura dolorĩ auris in gñali pficietur.

¶ De dolore auris ⁊ cura in spãli. Cap. lxxiiij.

Intelligendũ ꝙ auris accipif tribꝰ modis.
Primo iproprie pro instro auditꝰ: ⁊ tũc ac
cipif auris pro neruo interiori veniẽte a ce
rebro: rõne cuiꝰ audimꝰ ⁊ oĩa alia sunt pp il
lum neruũ. ⁊ foramẽ auris est sicut pupilla
in oclo ⁊ os est ibi anfractuosum siue tortuosum: q: iter
aurem ⁊ cerebrũ est breue spatium: vñ si nã gñasset fora
men rectum sicut aer ⁊c. cito venisset ad cerebrum ⁊ tor
tuositas eius replef aere quieto gñali in quodã pãnicu
lo contento qui aer ſm quosdã est mediuȝ intˀ sensuȝ au
ditus: sicut caro sensus tactus vt pcipianf varie dĩe vo
cis ⁊ sonorũ ⁊ fuit cũ duritie vt melius fiat reuerberatio
vocũ. ⁊ illud os iterius vestif vilis nerui audibilis veniẽ
tibus a cerebro. residua ps est cartilaginosa vt debitam
figurã retineret nõ tñ dura sicut os vt flectaf ⁊ nõ frãgaf
⁊ isto modo p nõ accipif hic. Scdo mõ accipif pprie p
ut accipiunt vulgares solũmõ pro carne cartilagiosa iã
dicta anfractuosa ⁊ retorta exterius apparẽte: nec h scdo
mõ accipif hic magis pprie pro toto aggregato ex car
nẽ cartilaginosa iã dicta exterius apparente ⁊ osse anfra
ctuoso ⁊ retorto iã dicto ⁊ aere quieto cũ nãli iam dcõ: ⁊
neruo auditiuo intrinseco a cerebro veniente iam dcõ. ⁊
isto tertio mõ accipif hic: ⁊ tunc sic describif. Auris est
mẽbrum creatum propter auditum anfractuosum ⁊ tor
tuosum ne aer suplue calidus aut frigidus ipsum percu
tiat ⁊ ledat ⁊ alia nociua: in cuiꝰ radice est magnꝰ sensus
ppter pãniculum iã dictum ⁊ neruos seu vilos neruorũ
qui ibi situãtur. Et igif auditus sensus sonoꝝ pceptiuꝰ.
nam sonus est pprium obm sensus auditus quemadmo
duȝ color visus: ⁊ hinc multe egritudines pñt accidẽ vt

Infra patebit. Primo tñ de dolore: cuiꝰ cã in gñe est du/
plex. s. mala cõplexio ⁊ solutio cõtinui. mala vero cõpl'o
aut est sine mã vt cũ caliditate vl' frigiditate: aut cũ mã.
⁊ hoc dupl'r accidit cũ apãte aut sine. Si sine apãte iteꝝ
dupl'r. s. aut cũ mã calida aut frida. Solutio võ ꝯtinui ẽ
duplex: q̃dã fit a cã extrinseca vt a casu vel ꝑcussione: q̃/
daꝫ ab intrinseca: ⁊ hec est duplex: aut a vẽtositate vt in
tinnitu ⁊ sibillo ⁊c. aut a malo humore corrodẽte. Et ꝓ
euidẽtia sequẽtiuꝫ nota ꝙ operatio auris põt tripliciter
ledi vini diminute. s. qñ sonꝰ ꝑcipit: sꝫ diminute aut abla
te. s. qñ nullus sonꝰ percipitur ⁊ dicit surditas: aut corru
pte ⁊ hoc est tripliciter: aut qñ corrũpit bona cõplexio
vel cõpositio seu vnio de illa: hic aũt ꝑcipit obiectũ ali/
ter q̃ꝫ sit: aut qñ corrũpit debita ꝓportio potentie ad ob
iectũ vt i tonitruo ⁊c. ¶ Signa. Si cã fuerit calida i au/
re est pũctura cũ mordicatiõe ⁊ vigilia cũ inquietudine
⁊ leditur a calidis ⁊ sic de alijs. Si võ cã fuerit frigida:
ibi est ponderositas ⁊ extensio sine pulsatione: dolor est
remissior: ⁊ ideo meliꝰ tollerat ⁊ leditur a frigidis. Si a
soluta cõtinuitate est pũctura ⁊ mordicatio ⁊ malitia ṽ/
tendi se ⁊ iacendi. Si ab apãte calido est dolor acutus
aut pulsatiuꝰ febris acuta sitis ⁊ vigilie. Si ab apãte fri
gido signa sũt opposita. Si a vẽtositate grossa est tensio
magna cũ multitudine sonitꝰ ⁊ motꝰ intra aurem ⁊ non
cũ multa grauitate auris vel capitis. Si ex vento adest
frigiditas sensibilis cũ dolore sine febre. Si ex percussio
ne signa patẽt ex relatu. Si a mã colerica dolor est acu/
tus cuꝫ mordicatione ⁊ citrinitate faciei ⁊ loci cũ amari
tudine lingue: ⁊ qñq; cũ vomitu colerico. Si a sanguine
absq; apãte est rubedo faciei grauitas frontis ⁊ capitis
maxime cũ eger iclinat caput ad terrã. adest ẽt pulsatio
vehemẽs ⁊ inflatio venaꝝ timpoꝝ ⁊ frontis ⁊ cuꝫ hoc
saliua dulcis. Si aũt fuerit ab alijs humorib' a sanguie
signa erũt ipsis proportionalia que signa pluries dicta
sũt. ¶ Pronosticatio. Dolor acutꝰ auriuꝫ cũ acuta febre
ꝑseuerãs frenesim aut morteꝫ significat: ⁊ si est ex apãte
intra aurẽ ducit ad terribilia accidẽtia: ⁊ a quacũq; cã
proueniat iuuenibꝰ est molestior. scdo pueris. ⁊ tertio se
nibꝰ minꝰ molestꝰ existit lꝫ sepe sit mortalis. Itẽ apãta au
riũ añ crisim cũ signis malis sunt perniciosa ⁊ si opposi/
tũ accidit patiẽtes ab eis euadũt. ¶ Pro cura ꝑmo no/
ta aliquas regulas siue canones. Pria regula est ꝙ qc/
quid ponit in aure sit tepidũ ⁊ nõ sit actu calidũ nec ac/
tu frigidũ. Secũda regula ꝙ medicamẽ non stet in aure
vltra tres horas. Tertia regula ꝙ antequã scd̃m medi/
camen auri imponat primũ expellat vt iacendo super
aureꝫ vbi est passio: ⁊ cũ ℞ cũ instr̃o mũdet foramẽ auris
aut mũdet tussiendo screãdo ⁊ sternutãdo aut retinẽdo
anhelitũ. Quarta regula ꝙ medicine auriũ vtplurimum
sint liqde vt meliꝰ penetrẽt ⁊ velociꝰ exeant. Quinta re/
gula qd̃ ponitur in aure sit paucũ: ⁊ cũ est positũ iaceat
sup partem sanam. Sexta nihil initiat in aurib' nisi cor
pus priꝰ sit mũdificatũ. Septima si põt fieri curatio cuꝫ
suffumigationibꝰ ⁊ emplastris ab extra applicatis: omit
tamus inunctiones quãtũ possumꝰ: q̃m illd̃ qd̃ igredi/
tur aurẽ postq̃ꝫ fecerit operationem suã nocet nisi dili/
gentissime mũdet auris vt dictũ est. Octaua regula si hu
mores sint mediocriter subtiles ⁊ nulla oppilatio ẽ i cor
pore euacuare possumꝰ eos nõ premisso digestiuo: quia
tũc mã satis obedit. Si ãt mã sit grossa ⁊ corpꝰ oppilatũ
tũc digestiua sp ꝑcedere debẽt. Nona regl'a si ꝯtingat sa
niẽ gñari i eis mũdifica bñ. ¶ His ꝑmissis cura spãlis
seu ꝑticularis erit ista. si dolor ꝓueñt a cã cal'a vt a sangui/
ne: ⁊ corpꝰ sit plenũ flõmet d̃ cephalica brachij aut ma/
nus aut vẽtoset i spatul': bibat aquã granatoꝝ vl' aquã
ordei comedat cucurbitas vl' portulacas farinã ordei ⁊
ferris cũ lacte amigdalaꝝ dulciũ ꝯditã: ⁊ igit d̃ olerib'
⁊ alijs ꝯueniẽtibꝰ vsq; ad remissionẽ doloris: post come
dat carnes pulloꝝ castrati edi ⁊ ẽt ꝯditas cum agresta.
Purget cũ manna vel cassia dissoluta cũ d̃coctiõe tama
rindoꝝ ⁊c. dcã in capl'o d̃ obtalmia cal'a. Intra võ aurẽ
⁊ supra põe oleũ ro. mixtũ cũ succo ⁊ semie iusqami aut
cũ succo lactuce maluaꝝ ⁊ citonioꝝ: deide ẽplastret isto
mõ. ℞. farie frumẽti. ℥. ij. mucilaginũ fenugreci ⁊ semis
lini añ. ℥. ß. pinguedies galline assate. ʒ. ij. litargirij ceru/
se olibani puluerizatoꝝ añ. ʒ. i. olei sisamini quãtũ suffic
aceti paꝝ. Et si mã sit colica cura satis pꝫ ex dcis infridã
do aliq̃l'r plus. ¶ Nota tñ ꝙ i maturatiuis auriũ sp po/
ni dꝫ qd̃ exiccet vt nãlis ꝯpl'o auris ꝯseruet: vt iqt Gal'.
ꝯ de igenio sani. Itẽ in doloribꝰ auriũ nõ reꝑcutias sicut
i alijs mẽbris: ne mã fluat ad cerebrũ. Itẽ oleũ camomil
le ⁊ saculi ex floribꝰ camomille facti ⁊ oleũ amigdalarũ
dulciũ: dolores itollerabiles remouẽt auriũ. ¶ Si a fri/
giditate ꝓueniat: ꝑ̃ suffumiga cũ aq̃ d̃coctiõis petrosilij
radicũ apij feniculi absinthij betonice maiorane ⁊c. dei/
de distillẽtur due gutte olei amigdalaꝝ amaraꝝ aut suc
ci porroꝝ aut folioꝝ persicoꝝ aut olei de scorpionibus
aut d̃ lũbricis terrestribꝰ aut olei nardini ⁊ anetini aut
fel tauri cũ adipe anatꝭ. ¶ Et si dolor sit cũ vẽtositate si/
ue pari valꝫ radix raffani d̃cocta cũ oleo camomille: dei
de suffumiget ⁊ ꝑ̃ cũ decoctiõe cauliũ camomille melilo
ti volubilis folioꝝ lauri ⁊ rute: deide euaporet cũ millio
aut cũ bacis lauri aut cũ pulegio aut olibano: deide sace
let cũ furfure cũ vino mixto: deinde initiat vinũ d̃coctio
nis folioꝝ rute bachaꝝ lauri castorei calamenti sinapis
cimini anisi aneti costi aristologie vtriusq; pipis maiora
ne capparis spice nardi. hoc eni ꝯferunt singulariter vel
ꝯiunctiꝫ. ¶ Ad idẽ vꝫ experimẽtũ Mesue. ℞. colognti/
de. ℥. ß. bulliat in. ℥. iiij. olei vsq; ad cõsumptionẽ medieta
tis ⁊ de illo gutte initiãt in aurẽ. Ad idẽ valꝫ succꝰ ligni
fraxini viridis cũ. n. ad ignẽ ponit ex capitibꝰ distillat q̃/
daꝫ humiditas q̃ vsui reseruet. ¶ Experimẽtũ Aui. ℞.
succi rute. ℥. ij. mellis. ℥. i. castorei. ʒ. ij. misceant ad igneꝫ
lentũ: balneũ nõ incõueniẽs in illa mã sit ex sticado be
tonica camomilla baccis lauri cimino aniso ⁊ sic d̃ alijs.
Et ex dictis pꝫ cura suo mõ q̃m si ꝑdictꝰ dolor ꝓuenit ex
aliq̃ cãruꝫ ꝑdictaꝝ vt exẽpli gr̃a si ex ventositate grossa
ponat in aurẽ oleũ de aneto in quo dissolutũ sit castoreũ
aut euforbiũ aut oleũ amigdalaꝝ amaraꝝ aut aliquod
cõsimiliũ ⁊ sic de alijs doloribꝰ ꝓueniẽtibꝰ ab aliqua cã/
rum intrinsecarũ: vbi vero ꝓueniret a cã extrinseca vt a
casu vel ꝑcussiõe. Primo flõmet de cephalica aut vẽtoset
in spatulis ⁊ collo. Insup vngat locꝰ intꝰ ⁊ extra cũ oleo
rosato vel mirtino: in q̃ põt addi aliqd opij si dubitaret
de magno fluxu: ab ex̃ aũt põt applicari tale empl'm. ℞.
rosaꝝ. M. i. granoꝝ mirti puluerizatoꝝ. ℥. ß. farie ordei.
℥. ij. bulliant insimul ⁊ post ebullitionẽ addat puluis thu
ris minuti. ʒ. ß. ⁊ apponat sup aurẽ. Insup abstineat a vi/
no. ⁊ a carnibꝰ quousq; doloris acuitas mitigata fuerit
⁊ sit cõtentus ptisana ordeacea pro cibo ⁊ pro potu aq̃
prunoꝝ cũ berberis decocta vel aq̃ decoctiõis granorũ
granatoꝝ. ¶ Cũ võ ab vlcere siue ꝑcussiõe exiuerit hu/
miditas vel sanguis absq; sanie: tũc distilla in aurẽ aquã
decoctiõis absinthij calidã: aut aquã d̃coctiõis folioruꝫ
mirti vel acetũ in q̃ bullita sint iteriora granatoꝝ aut gal
le ⁊ nuces cyp̃ssi. Ad idẽ si thus ⁊ bolus armenꝰ ⁊ nuces
cyp̃ssi bulliãt in aq̃ ⁊ de ipsa collatura distillet in aurẽ in
ꝑdicta dispõne vehemẽter confert: eo ꝙ ista noiata exic/
cant ⁊ coustringunt sanguinem aut aliã humiditateꝫ flu
entem. Si vero in loco auditus fuerit cõgelatus sanguis
aut alia humiditas distillet succus porri mixtus cũ mo/
dico aceti aut succus granati elixatus ⁊ mixtus cuꝫ mo
dico aceti aut succꝰ rute. Ideꝫ operatur mel ⁊ sarcocola
dissoluta in eo. Ideꝫ facit aloes ⁊ mirrha. Idẽ scoria fer/

ri dimissa in aceto ꝑ mensem ⁊ post distilleꝉ in aurẽ. Itez si sumatur magnes ⁊ marcaxita ⁊ conterãtur: deide bulliant cum aceto ⁊ agresta ⁊ de hoc tepido distilleꝉ in aurez. ¶ Ubi vero hec non contulerint premissa purgatione ⁊ alijs vniuersalibus cauteriuz post aurem in isto casu maxime confert.

¶ De nocumento auditus. Caplm. lxxv.

Nocumenta auditus sunt sicut est aliquarũ virtutũ ⁊ opationũ.s. destructio seu ablatio auditꝰ diminutio ⁊ corruptio. Auditui nãqꝫ adueniũt tria nocumẽta sicut ⁊ alijs sensibus ꝺm Gal. quarto de accidẽti ⁊ morbo ⁊ scdo tractatu techni. aut eni auferꝉ aut corrũpiꝉ aut minoraꝉ. auferꝉ cũ nihil audit sicut in surditate ꝯtingit. minoraꝉ qñ nõ audit nisi voces ⁊ sonos vehemẽtes: aut cũ multũ clamatur corrũpiꝉ qñ audit tm̃ sibillũ strepitus ⁊ silia intra aurẽ. ¶ Cã nocumẽtũ auditꝰ aut ꝓuenit a natiuitate aut ex tpe post natiuitatẽ. Si ex tpe aut ꝑ viã crisis aut sine crisi: si sine: aut ẽ ab intrinseco aut ab extra: si ab extra sicut casus ꝑcussio seu obuiatio tonitruũ puluis festuca pulices ⁊ silia. Si ab intus aut est ꝑꝑ nocumẽtuz in instrumẽto auditꝰ aut ꝑꝑ cõpassionez aliorũ mẽbroꝝ. Si ꝑꝑ nocumẽtũ aliorũ mẽbroꝝ sicut sunt passiones capitis aut dentiuz aut retentio cursus consueti ⁊ silia. Si ꝑꝑ nocumẽtũ in instrumẽto auditꝰ existens ꝑ proprietatem. hoc est aut ꝓpter spiritũ: q ꝓuenit a cerebro per neruuz obticũ: aut ꝑꝑ neruuz expansuz ⁊ os petrosum: aut ꝑꝑ nocumẽtuz quod est in foramine. Si ꝑꝑ spiritum: aut hoc est ex ratione quãtitatis diminute: aut rõne seu qualitatis male: aut qꝛ nimis calidꝰ aut nimis frigidus aut grossus: ⁊ ita de alijs. Si propter neruũ ⁊ os petrosum hoc est ꝑꝑ alterũ triũ aut ꝑꝑ malam cõplexionem calidã frigidaz siccaz vel humidaz simplicez vel compositaz cũ materia vel sine materia: aut ꝓpter morbũ officialez seu egritudinẽ complexionalẽ sicut est duritieſ apostema oppilatio nerui obtici aut ꝑꝑ solutaz continuitatem que est morbꝰ cõis. Si aũt fuerit ꝓpter nocumentũ in foramine ⁊ locis vicinis existẽs. hoc est ꝓpter alterũ triuz.s. ꝓpter malaz complexionem aut ꝑꝑ morbos officiales seu complexionales: sicut est oppilatio facta propter saniem aut humorẽ aut verucaz: aut ꝑꝑ aliaz carnem additã: aut ꝑꝑ vermes. aut ꝓpter apostema ⁊ silia aut ꝑꝑ cõitatem sicut est solutio cõtinuitatis. Et sic breuiter est in sũma cã nocumẽtoꝝ auditꝰ in aure ꝓpter ꝓprietatez existentiũ vtplurimũ est mala cõplexio excedens maxime cũ materia exñs in radice auris aut in neruo auditꝰ reprimẽs obtũdens tollẽs aut corrũpens virtutez ipsius. Et qñ in cã ẽ oppilatio in neruo predicto bene prohibetur aduẽtꝰ spiritꝰ auditiui ad locũ determinatũ ad ipsaz aurẽ ꝓ auditu. Et qñqꝫ cã est caro q̃ nascitur in foramine auris vt porrus aut veruca: vñ ẽt prohibenꝉ spẽs que decidũtur a voce vel sono ne ad radicez auris valeant ptrãsire. Et qñqꝫ in cã sunt vermes vel alia res cadẽs in aure: vñ auditus minuiꝉ vel destruiꝉ: ⁊ solutio cõtinuitatis ⁊ ventositas retenta in radice auris: ⁊ apa aut pustule ĩ aure esse pñt cã nocumẽtoꝝ auditꝰ ꝑ proprietatẽ seu essentiã in aure existentiũ. ¶ Signa. Si ꝓueniat nocumẽtũ a natiuitate vł a cãis primitiuis vel ab egritudinibꝰ capitis vel aliozuz mẽbroꝝ si fuerit ꝓpter crisim: illa sũt manifesta volẽti cõsiderare. Si aũt fuerit ꝑꝑ nocumẽta q̃ sũt in foramine ponatur in loco luminoso ⁊ erit manifestũ. Si aũt fuerit ꝑꝑ nocumẽta intrinseca in vno osse petroso ⁊ alijs vbi est ꝑ se iudiciũ de auditu: tũc vłr si est cũ mã est cuz grauitate capitis ⁊ loci: ⁊ ꝯ̃riũ si sit non mã: ⁊ per signũ sũptũ a iuuãtibꝰ ⁊ nocẽtibꝰ poterimus deuenire in cognitione discrasie qꝛ ois discrasia lediꝉ a simili ⁊ iuuaꝉ a ꝯ̃rio. Si ergo discrasia fuerit calida sentiꝉ calor intꝰ ⁊ dolor ⁊ iuuaꝉ a frigidis ⁊ lediꝉ a calidis. Si aũt fuerit mala ꝯplõ frigida sentiꝉ frigiditas ab intꝰ ⁊ lediꝉ a frigidis ⁊ iuuaꝉ a calidis mã minorata: qꝛ corpore młtũ pleno existẽte fit dissolutio materie ⁊ eiꝰ dilatatio ⁊ sic fit nocumentũ maius. Si aũt fuerit a cã sicca adsunt vigilie ⁊ vtplurimũ leuitas capitis. Si ãt fuerit ab humiditate: tũc tumor est in facie ⁊ ꝺ̇ facili ĩcurrũt reuma ⁊ cuz grauitate. Et si fuerit ex apate tũc dolor ẽ magnꝰ calor pulsatio ⁊ febris saltez effimera: ⁊ si fuerit ex vlceꝉ ẽ ibi pũctura mordificatio ⁊ dolor. Et si ex neruis ẽ ibi dolor circũuolutꝰ ⁊ ṽtigiosus: vbi aduerte ꝙ expimẽtũ ad sciendũ an vtplĩmũ sit ibi humiditas aquosa vł saniosa sic hꝫ: accipe spõgiã ⁊ calefiat ad ignẽ ⁊ pãnꝰ lineꝰ duplicatꝰ supponaꝉ spõgie ⁊ applicetꝉ auri ⁊ dormiãt desuꝑ ⁊ de mane iueniet pãnũ maculatũ si passio auris fuerit ex hũiditate aquosa aut saniosa. Si ṽo non inuenerit pãnuz maculatũ ꝓculdubio non ẽ passio auris ex hũiditate: nec ex sanie: nec ex aquositate sed potiꝰ ab alijs cãis. ¶ Cura. Curãtur aũt nocumenta ꝑ̃dicta destructionis sed magis diminutionis auditꝰ: ac ẽt corruptiõis ipsius cũ remouentibꝰ cãs a qbꝰ ꝓueniũt. Sed si est surditas a natiuitate ꝓueniẽs q̃ diciꝉ ꝺstructio auditus ꝑꝑ nocumẽtũ in neruo audítiuo nõ recipit curã. Et si ex tẽpore vel accidẽtaliter veniat cũ difficultate curatur. Si aũt cretice superueniat sicut febriẽtibꝰ sepe cõtingit per seipsam vtplurimũ ⁊ faciliter ⁊ eo maxie si signa digestionis cũ virtutis constãtia in materia precesserunt. Et si fit destructio vel diminutio auditus a sorditie grossa orificiũ auris abstergatur vt decet ad solem cum coto posito suꝑ tenta imissa in aure: vel cuz alio istrumẽto: faciliter tñ ne dolor exide ꝓueniat. Et si fit ex veruca vel ex carne adducta vel ex porro subscindaꝉ vel incidatur si połe est demũ locꝰ cõsolideꝉ cũ vnguentis ꝯuenientibꝰ positis ⁊ imissis in aure cũ stuello. Et si aliqd cadat in aurez vt frumẽtũ vel lapillus aut aliqꝺ̇ cõsimile extrahatur facilř cũ molietis seu tenaculis vel cũ alio instrõ. Et si in cã sit ingressus aque in aurẽ vel alterius liquoris inclineꝉ caput ⁊ auris patiẽtis saliendo hincinde cũ pede eiusdez lateris ⁊ auris lese ⁊ aliũ pedẽ partis sane cõtinue eleuãdo ⁊ etiaz cũ coto auris ab intra sepe ⁊ sepiꝰ exiccetur. Et suffumigiũ thuris vel mirrhe atqꝫ nigelle recipiat patiens ad aurem in casu predicto. Et si vermes pui vel alij sint in cã destructionis seu diminutionis auditus aurem oppilando succꝰ absinthij aut succꝰ mente in aurez mittaꝉ. hec eniz curaz perficiũt ⁊ maxime succꝰ mẽte. demũ si expedit cũ molietis si połe est cũ facilitate extrahanꝉ. Si aũt in causa sit mã ponẽs malaz complexionem in aure que a cerebro vel alio mẽbro fluat ad aurẽ. talis materia ante oĩa digeratur ⁊ euacueꝉ cũ digestiuis ⁊ solutiuis appropriatis dictis superiꝰ in curis malaruz complexionũ cerebri seu capitis illa eligẽdo ꝺz dominiũ hu. calidi seu frigidi: ibi ergo recurre ⁊ mẽbris alijs mẽbruz mandans etiaz confortetꝉ ne talez materiaz aggreget ⁊ adunet ⁊ mẽbrũ recipiẽs vt auris cũ qbusdã stipticis confortetꝉ: ne ad ipz materia fluat ⁊ subsequẽter mala cõplexio existẽs in aure a tali materia derelicta cureꝉ cuz suis contrarijs eo modo ⁊ ordine sicut superiꝰ dictũ fuit in capitulo cure doloris in aure ⁊ male cõplexionis in ea. Ad illud igiꝉ capituluz diligenter attende: ⁊ nõ pretermittas quin sempꝑ memorie habeas ꝙ antequaz cum localibꝰ prosequaris siue cuz eis incipias vt precedant vniuersalia q̃ cõueniunt iuxta sñiam Gał. in scdo terapẽtice cũ sic inqt. Uniuersalia nõ obliuiscaris vt per ea valeas pticularia operari. debes ergo incipere cũ lenitiuo ex cassia vel mãna vel cũ minoratiuo si expedit: addẽdo ipsi cassie aut mane quid modicũ alicuius electuarij solutiui si materia aliqualiter digestionem ostendat vel furiam aliqualem; imo etiam cum eradicatiuo si a princi-

pio materia est furiosa ⁊ etiaꝫ cū flobotbomia. ⁊ boc qñ sanguis vel alius bumor cuꝫ ipso permixtus dominatur vt pluries dictuꝫ fuit: ⁊ clisteria etiam lenitiua ⁊ quandoqꝫ attractiua conueniunt dicta superiꝰ in cura sode: ⁊ fricationes atqꝫ ventose conueniunt modo ⁊ ordine supradicto. Est etiā boc memorandū cuꝫ solutio ventris queritꝰ ꝙ pillule plus conueniunt in passionibus auriū ꝙꝫ passionibus alijs cuꝫ mā continetur in eis aut i cerebro seu capite ꝑꝑ causas superius assignatas: illas ergo elige ꝫ diuersitatem materie in dosi ⁊ modo ⁊ ordine superius explicatis: illas etiaꝫ iterando si expedit. Et dieta ꝯueniēs ordinetur in cibo ⁊ potu ⁊ alijs sex rebus nō naturalibꝰ incipiendo ⁊ prosequēdo ꝫ ꝙ materia calida vel frigida dominatꝰ ⁊ ꝫ ꝙ ē multa vel pauca babito semꝑ respectu ad virtutis constantiaꝫ. ¶ In cronica enim egritudine dieta fit grossior siue grossa: in acuta enim egritudine dieta debet esse tenuior. ¶ Post predicta licitū est aliqua localia ponere que sunt appropriata ad reducendū audituꝫ diminutū seu destructuꝫ accidentaliter ⁊ ex tpe: qꝛ si fit ex mā nō recipit curationē: ⁊ premissis vlibus oibꝰ ⁊ maxime euacuatioībꝰ debitis pluries etiā iteratis si deficit auditus: oleuꝫ amigdalaꝝ amaraꝝ per sesolū distillatum in aurē est summe conueniens a quacūqꝫ cā fiat: ꝫ magis cōfert ⁊ iuuat si a ventositate vel alia cā frigida ꝓcedat: ⁊ si in ipsa quid modicuꝫ castorei dissoluatur cum aliquantulo succi calamenti atqꝫ sansuci efficacius operabitur: ⁊ si ꝑdictuꝫ oleuꝫ cuꝫ raffano decoquatꝰ cuꝫ modico vini albi aut ponatur ad decoquēduꝫ in cepe in medio cōcauato ⁊ in aurem distilletur mirabilis operatio exinde proueniat. Et oleuꝫ costinū cuꝫ castoreo dissoluto in eo. ⁊ cū croco ⁊ modico aloes etiaꝫ in aurem distillatuꝫ idē opabitur: cū mā fortior dñatꝰ: est eni iuuatiuum valde ad aperienduꝫ quascūqꝫ oppilationes in aure. Et si multo plus frigido in aure ē excedens oleum rutaceū in quo infundatꝰ qd modicū euforbij ⁊ fellis vaccini aut capre cum tribus guttis aceti in aure distillatuꝫ perficit banc curā. Etiā succꝰ enule est fortis ⁊ efficax. Et euaporatio facta cū decoctione lauri sticbados saluie atqꝫ sansuci ⁊ granoꝝ iuniperi recipiendo primo vaporē predictoꝝ ad aurē ⁊ cū canula ꝑforata in ea īmissa si expedit vt faciliter ⁊ meliꝰ vapor trāseat ad radicē auris: ⁊ iuuat sola vaporatio facta cuꝫ sticbados calamēto maiorana ⁊ floribꝰ camomille. Et si in predicta decoctione pānus laneus filtrū vel spongia madefacta in ea ⁊ diligēter expressa sepe ponatꝰ ad aurē ante cibū sub actuali caliditate nō erit aliqd mittendū in aurē vt superiꝰ dictum fuit: ⁊ ēt si fiat sacculus ex predictis rebꝰ ⁊ super aurē apponatꝰ iuuamētū affert vt cura ꝑficiatꝰ. Et si fumꝰ recipiatꝰ ad aurem ex sola nigella cū modico cinamomi vꝉ cū granis iuniperi vel cuꝫ myrrba vel croco fructū affert vltra ꝑdicta remedia. Et gñaliter bic conueniunt oīa localia supradicta in cura doloris auris ⁊ malarū complexionū in ea. ¶ Et similꝛ etiā predicta conueniūt cū oppilatio vel vētositas sunt in causa surditatis ⁊ vaporatio alibi in ꝙ nigella ⁊ sansu. decoquātur mirabiliter operatur. Et similiter valet in sonitu tinitu ⁊ sibillo que accidētia vtplurimū a ventositate procedūt retenta in radice auris. Et succus folioꝝ persici vltra succū mente ⁊ absyntbij: de quibus dictū est distillatꝰ in aure mirabiliter iuuat ad necāduꝫ vermes in aure: ⁊ ideꝫ efficit acetuꝫ ꝑmixtū cū lacte vel oleo amigdalaꝝ amararū. Et valet ad idē acetū cuꝫ modico mellis. ⁊ ad oīa supradicta est summe conueniens embrocatio facta super caput cuꝫ rebus dictis superius in cura malarū cōplexionū frigidaꝝ in capite ⁊ in cerebro. Et ideo ad balneū petroli senēse quod est sulpbureū caput teneat naꝫ auditū amissuꝫ restituit ⁊ si deo placuerit maxime cuꝫ procedit a causa frigida sicut vtplurimū: euenit. ⁊ si auditus diminutus procedat a causa calida quod valde raro cōtingit procedatur cū medicinis frigidis fortibus vel debilibus scđm dñium talis male ꝯplꝛonis calide. ¶ Non tñ ausi esse debemus vt ad vltimate frigida transeamus. nec etiā ad localia veniendū est nisi primo vniuersalia precedant ipsa ⁊ maxime euacuationes ⁊ flōmia si expedit in bac cura: quare ⁊c.

¶ De surditate in speciali. Cap. lxxvj.

Surditas siue defectus auditus aut destruitꝰ aut minuitꝰ aut aufertur: ⁊ surditas alia est naturalis: ⁊ bec nō curatꝰ: imo reddit boieꝫ mutū: qꝛ sicut sermo intrat ꝑ instrumētū auditus ita exit per linguā: vt inquit Arist. in lib. de aialibꝰ tractatu sexto cap. xxiij. Alia ē accidētalis ⁊ est multiplex aut ex cōitate ꝓuenit vt ex nocumēto cerebri aut alioꝝ vicinorū vt dentiū dolentiū ⁊c. aut ꝑꝑ nocumētū in neruo auditꝰ: ⁊ tunc aut est certitudo consimilis aut officialis aut cōis. ¶ Cōsimilis aut est ex malitia complꝛonis simplicis aut composite ⁊ quelibet earū aut est cū mā vt ex flegmate aut colera ⁊c. aut sine materia: ⁊ tūc aut ex ventositate: aut ex retentione fluxus ventris succedit surditas. Officialis est vt oppilatio quā facit bumor: aut sanies: aut apostema: aut aliqd aliud oppilans sicut vlcus aut corrosio. ¶ Item causa quādoqꝫ intrinseca ē sicut veruca apostema ⁊ caro addita: quādoqꝫ est extrinseca sicut arena lapillus granū furmēti pulex vꝉ aliqd tale. ¶ Signa patere pñt ex signis superiꝰ tactis i precedēti cap. ex eo ꝙ si ex carne addita ⁊c. eger sentit grauitatē cū oppilatione si ex sorde scitꝰ ex visu ad soleꝫ non ex apostemate patuit supra: si ex frigiditate aut vētositate grossa adest grauitas ⁊ cōmotio cū sonitu in nocte magis infestat venti frigidi ledunt: ⁊ ita se ab alijs qualitatibus vt caliditate ⁊c. scitur considerando effectus earū.

¶ Cura. Si est ex carne addita corpore mūdificato premissis vlibus ꝯueniētibus cū vnguento viridi qđ sic fit. ℞. alumis zuccbarini mellis floris eris añ. ℥. ß. post mūdifica cū vnguēto apostoloꝝ aut cuꝫ isto vnguēto. ℞. tartari qđ adberet parietibꝰ vegetis intrinsecis. ℥. i. calcis ℥. ß. cuꝫ licinio fiat in modū vnguenti ⁊ boc intromitte in aureꝫ cuꝫ coto vel tenta si sordes fuerit in causa extrabe eam cuꝫ instrumento babente latitudinem quandam cū curuitate aut mollifica cum oleo calido: deinde cum coto aut tenta remoue. Si ex apostemate curatur vt supra. Si ex frigiditate digeratur cū oximelle composito ⁊ purgetur sepe cum pillulis cocijs vt supra: deinde oleum camomille vel amigdalarum amararum vel de costo vel de spica in quo sit aliqd euforbij vel oleū rosatū in quo dissoluatur castoreū aut oleuꝫ amigdalarū amaraꝝ cuꝫ ruta vel costo aut euforbio ⁊c. initiatꝰ in aureꝫ: ⁊ suffumigetur auris sepe cū aqua decoctionis sinapis sauine ⁊ cētauree ⁊ similiū bacce lauri cū oleo ro. mixte ad ideꝫ valent. ¶ Utatur mane ⁊ sero ante cibuꝫ per duas aut tres boras confectione dyagalāge: aut de zinzibere: aut đ electuario de anacardis: ⁊ post bibat parū boni vini ⁊ maxime confert si sumatur cū vadit dormitum absqꝫ cena. ¶ Ad ideꝫ ⁊ est probatū. ℞. foliorū bedere terrestris seminū vel radicū cicute castorei añ. ℥. i. elebori albi. ℥. iij. elebori nigri lib. i. coque in aceto forti: deide due vꝉ tres tegule ignite infundantꝰ in toto: ⁊ eger recipiat fumū vna die in vna aure ⁊ alia die i alia cooperto capite quousqꝫ sudet. ¶ Ad idem valet decoctio folioꝝ lauri cum vino. Lixiuiū ad ideꝫ. ℞. absyntbij rute añ. parteꝫ equaleꝫ bulliat i lixiuio ⁊ de isto lixiuio infunde in auribus lauādo caput: deide de succo ouoꝝ formicaꝝ: aut de succo formicarū volantiū parū distilla i auribus. Si ex siccitate balneetꝰ cū aq̄ tepida đcoctiōis camomille ro. ⁊ siliuꝫ: deide equetꝰ locꝰ cū oleo violato aut nenufarino ⁊ silibus ⁊c.

¶De tinnitu aurium. Capi. lxxvij.

TInnitus auriuȝ siue sonitus auriuȝ est corruptio auditus ex vapore ventoso agitāte. Causa exterior est omne id qḋ cōmouet aerez violēter: ꝛ cuȝ ipetu sit vomitus cursus labor: circūuolutio: crapula: multiplicatio ciboꝝ: fames: casus: angustia: ꝛc̄. Et cā remota iterior ē sicut tussis aut repletio capitis aut vapores ascēdētes a stō aut a toto si sit cā primitiua imediata ꝛ pticularis: aut ē pp acuitatē sensus: qꝛ spūs ē siccus ꝛ clar⁹: aut ex debilitate capitis ꝛ corpis: aut ex vapore grosso vētoso q inundādo percutit aerē getū. Cause pmitiue patent ex relatu egri. ¶Signa cāꝝ itrinsecaꝝ si tales sint remote tinnit⁹ est cū iterpolatiōe. Si cā sit pu̇ata seu ꝯiūcta ꝯtinue vēit. Et si ex acumie sensus. tūc post cibū minoraṫ ꝛ aliqn̄ magnificaṫ: lȝ eniȝ a stō ꝓueniēs post cibū imediate minoretur: tn̄ cū cibus incipit ebulire magnificaṫ. ¶Si ex debilitate est pp aliquā de malis ꝯplōnib⁹: vt qꝛ egritudines lōge precesserūt inducētes malā cōplōnē. Si a vētositate sentiṫ ascēsus ꝛ descēsus sicut cū mustū bullit. Et si vētositas trahit v̄sus hūidū vi sicut pluuia descēdēs. Si ad grossuȝ trahit vi sicut motus molendini. Si ad siccitatē vi vt son⁹ arborū cū frangūṫ. Si a subtilitate sensus magis ifestat hora ieiunij. Si ex repletōe capit̄ augeṫ p⁹ potuȝ multi vini ꝛ post somnū ꝛ post cibuȝ. Si a debilitate neruoꝝ leditur ab oi sono. ¶Cura. Si ex repletione capitis aut ex cōpassione stōi ꝛc̄. digeratur mā̄ sicut decet vt cū. ℥. i. ʒ. oximellis ꝯpositi cū aqua feniculi ꝛc̄. deinde purgeṫ cū pillulis cocijs aut fetidis aut de yerapigra: deinde distilla in aurē oleū de amigdalis amaris i quo dissolviṫ aliqd rute vel euforbij: aut oleū de spica dissolutū cū castoreo. Recipiat tamē pri⁹ per embrotū fumū decoctionis sansuci camomille calamēti ꝛ origani. Si ex acuitate sensus: distila in aurē oleū rosa. cuȝ aceto aut oleum decoctū cū semine papaueris ꝛ mirtiloꝝ: bibat vinū albuȝ debile cū aqua decoctionis berberis granoꝝ granatoꝝ aut sumach aut cū agresta. Cōedat cucurbitas portulacas farū farinā ordei ꝛ auene cū isto puluere. ℞. cinnamomi. ℥. ij. mirtiloꝝ cardamomi an̄. ℥. ʒ. croci parum. Carnes edi ꝛ castrati ꝛ pulloꝝ ꝛ auiū vsualiū degentiuȝ in arborib⁹. vtatur aliqn̄ pillulis de mastice ꝛ aloe post cibū. ¶Si ex debilitate nerui auditus distilletur in aurem acetū i quo bulierit ablynthiū aut stichados aut poliū: ꝛ recipiat vaporē aq̄ decoctiōis absynthij stichados ꝛ rosaꝝ. Ad idē suffumigiū factū d̄ stiptib⁹ fabaꝝ valet. Et si ex vlcere cureṫ: vt in sequēti cap. dicetur: quare ꝛc̄.

¶De vlceribus aurium. Cap. lxxviij.

VLcera i auribus fiunt aut a cā extrinseca vt casu pcussione ꝛc̄. aut ab intrinseca vt a materia acuta vlcerante locū intrinsecū auris: aut ab apatibus ruptis: aut a debilitate virtutis imutatiue nō potētis ꝯuertere nutrimētū in sui naturā: aut ex aliquo humore descēdēte a cerebro ibi delegato ꝛ putrefacto. ¶Signa patēt: qꝛ in tali vlcere est ꝯtinu⁹ dolor cū acuitate ꝛ grauedine cū fetore ꝛ sanie egrediēte ꝛc̄. ¶Cura. In primis mundificetur corpus ꝛ dieta tenuis iniungaṫ ꝛ iaceat supra partē lesā vt sanies fluat ad exteriora. Et si fuerit magn⁹ dolor initiatur in aurē oleū ro. opiuȝ ꝛ crocū cuȝ lacte mulieris. Nam cū sanies ꝛ dolor ꝯcurrūt ꝛ dolor fuerit: ita intensus ꝙ auferat somnū. Primo incipiēdū est a cura dolori lȝ sanies multas qualitates habeat pp quas corrodat ꝓ tāto: qꝛ dolor maxime prosternit oēs virtutes ꝛ oēs opationes ipedit: deinde si vlcus sit nouū: ponatur cū tenta aliqd de oleo ro. cū vnguento albo qḋ sic fit. ℞. olei roſ. ℥. iiij. cere. ℥. ʒ. ceruse. ℥. i. fiat vnguētū in quo in fine ponanṫ duo albumina ouoꝝ. ¶Cōsequēter in cura vlcerū recentiū procedendū est cū rebus mediocris exiccatiōis ꝛ absterſionis veluti est aqua mellis aut vinū cū melle aut acetū cū melle: aut oximel simplex: aut squilliticū iniectū cū pēna anseris vel cū syringa: ꝛ fiat absterſio cum bombace vel lana iuoluta in termētina vel melle. ꝛ ad exiccandū sanieȝ multū ꝯfert. ¶Simil'r cōfert si ponaṫ os alicui⁹ vilis persone ad aurē vt datione anhelit⁹ relaxenṫ meatus ꝛ sanies digeraṫ ꝛ subtilieṫ: deinde, fortiter sugat vȝ ingressa in aures. Pōt ēt sanies ꝛ sil'r aqua ab aure extrahi cū istro cū quo pueri trahūt aquam: detur vacuū ipso posito in aure. ¶Itē cōfert si ponaṫ cāna in aure ꝛ ignis ponaṫ in alia extremitate vt aquositas que intus est desicceṫ: aut si virga ferrea ignita imponaṫ ꝑ medium alicuius cāne: que sit de metallo: aut ꝑ mediū cāne recipiaṫ fumus rute anisi cimini calamenti decoctoꝝ i vino: aut ponaṫ in aure spongia aut lana ligata cū filo ꝛ subito extrahaṫ. ¶Secūdū genus curationis taliū vlcerū recentium est exiccatio ꝛ cōsolidatio cū illis que non sunt nisi mediocris exiccationis sine mordicatiōe multa sicut est olibanū cū vino ꝛ melle pauco ꝛ myrrha ꝛ aloes dissoluta in vino ꝛ alumen tritū vltima tritione cū aceto est vltimū. Similiter sanguis draconis cū olibano ꝛ semper uiua cū vino ꝛ melle. ¶Si aūt vlcus sit antiquū purgetur caput cū yerapigra vel cū pillulis cocijs. Et bibat vinum limphatū debile: ꝛ mundificeṫ vlcus ab extra cum isto ceroto suprapoſito auri. ℞. galbani. ℥. ij. armoniaci cere terbētine ana. ℥. i. ʒ. serapini. ʒ. ij. cepe. ℥. i. ʒ. myrrhe castorei an̄. ʒ. i. ꝛ cū oleo laurino fiat cerotū. Ab intra v̄o initiatur idromel: aut succ⁹ folioꝝ oliue cū melle: aut vinum decoctionis betonice: aut aqua decoctionis pisciū salitoꝝ aut oximelle: ꝛ si materia fuerit frigida in causa mundificetur cuȝ isto puluere licinio inuoluto in melle: deide in puluere isto. ℞. aloes myrrhe sarcocole sanguinis draconis olibani ana. ʒ. ij. hoc enim mūdificat ꝛ finaliter sanat. Item confert vinuȝ decoctionis serpētarie cū melle. ¶Ad ideȝ cōfert succus folioꝝ nucum cum vino ꝛ melle. ¶Si aūt vlcus fuerit antiquū: tunc in processu oportet trāsire ad fortiora abstergentia secundum ordinem paulatim deueniēdo ad fortiora. Primo cum vrina pueri cum melle ꝛ modico salisgēme: deinde cuȝ isto. ℞. mellis. ℥. ʒ. vini rubei. ʒ. ij. pulueris elebori albi. ʒ. i. ʒ. ꝛ tēta infusa in eo initiaṫ in vlcus fistulosum: deinde initiatur oximel squilliticum cū modico floris eris. ¶Ad idē valet vnguentum apostoloruȝ: quod purgat omne vlc⁹ vbicūq̧ fuerit: siue nouū: siue mediuȝ: siue antiquuȝ fuerit. Deinde vtere vnguento egiptiaco quod valet ad vlcera sordida putrida seu fetide vbicūq̧ fuerit ꝛ ad fistulas quod sic fit. ℞. mellis dispumati. ʒ. iiij. aceti boni. ℥. iij. viridis eris. ℥. i. ꝯfice ad ignem leuem vsq̧ dum mel habeat spissitudinem ꝛ est absterſiuum sublime. Deinde si locus fuerit fistulatus proijciatur in aureȝ fel tauri cuȝ vrina pueri virginis: aut flos eris cū succo porri. ¶Deinde consolidatio fiat plus cum myrrha aloes ꝛ thure ꝛ balaustia ꝛ rosis: deinde transeas ad alia consolidantia auctorum nostrorum. Item ad vlcera aurium si causa fuerit calida cum frigido scorie specialissima est: que fit hoc modo. Accipe scoriam ferri ꝛ fricetur i sartagine ꝛ extinguatur in aceto fortissimo ꝛ hoc fiat qnquies semper acetum innouādo: deinde exiccetur: deinde puluerizetur: deinde bulliat in aceto ꝛ oleo rosato. postea colleṫ, ꝛ vna gutta aurib⁹ instilletur vel in forma vnguenti. ℞. squame ferri frixe in sartagine extincte quinquies i aceto: acetuȝ innouādo. ʒ. ij. olei rosati aceti cere ana. ℥. i. fiat vnguentuȝ de quo vngatur. ꝛ si cā fuerit frigida specialiter confert talis inunctio in aureȝ facta: puluerizeṫ castoreum myrrha ꝛ aloes ꝛ bulliant in oleo laurino postea colletur ꝛ auribus instilletur: vel in forma vnguenti.

℞.myrrhe castorei aloes ana.ʒ.ʃ.olei laurini añ.ʒ.i. ace
ti paruz fiat vnguentuz ⁊ intinge tentaz vt supra:deinde
mundificet᷑ auris cuz oximelle diuretico aut cū vino al/
bo:aut cū aqua pisciuz salsorū:aut cuz aqua oliuaꝝ. Itē
vltra predicta remedia pro cura antiqui vlceris bulliāt
corrigie in lixiuio ⁊ lixiuiū aurib⁹ instilletur. Itē cōchilia
marina alba assentur ⁊ puluerizentur ⁊ misceant᷑ cū oxi
melle:⁊ colleut᷑ ⁊ aurib⁹ instillentur. ¶ Si autē a casu vł
percussione ꝯtingat vlcus in aure:flobotbomet᷑ in parte
opposita aut ventoset᷑ in spatulis aut collo:aut fiat vtrū/
ꝗ secūdū ꝯuenientiā particulariuz:deinde circa aurez ⁊
supra aurez pone boluz armenuz ⁊ puluerez mirtilorum
cuz oleo ro.mixta. Abstineat a vino ⁊ carnib⁹ ꝑ aliquos
dies vt vsq ad tres dies vel q̃tuor. ¶ Intelligē̃ est vltio
ꝙ suctio sternutatio ⁊ ignis ⁊ filia possunt fieri in passio
nibus auris vt dictū est:⁊ lz ista sint fortia ⁊ cōmoueāt ⁊
dissoluant:non tamē nocere possunt:quoniam supponit᷑
ꝙ corpus sit mundificatum:quare ⁊c̄.

¶ De apostematibus aurium. Cap. lxxix

Apostemata aliq̃ñ nascunt᷑ intra aurē:aliq̃ñ
ab extra in radice auris:⁊ aliq̃ñ accidunt
a casu ⁊ ꝑcussione. ¶ Si primo mō vel se/
cūdo hoc ꝯtingit multiplr̃:q꜡ aliq̃ñ ꝑ viaz
crisis aliq̃ñ ꝑ viā paulatiue ꝯgestiōis:⁊ ali
q̃ñ ꝑ viaz deriuatiōis seu deflux⁹:⁊ istud apā q̃ñq̃ ē mul
tū calidū ⁊ q̃ñq̃ est mediocriter calidū ⁊ aliq̃ñ fit ibi apā
frigidū per viaz reumatis frigidi descēdētis a frigido ce
rebro. ¶ Signa sunt manifesta per caliditatē iflāmātez
⁊ per pūcturā ⁊ dolorē in calido ⁊ ꝑ friditatē tumorez ⁊
ponderositatē i frigido. ¶ Pronosticatio. Apostema ca
lidū in aure vtplurimū pessimū est ⁊ mortale ducens ad
terribilia accidētia vt ad sincopim frenesim aut litargiaz
¶ Itē apostemata auriū euenietia per modū crisis ex̃ in
radice auris post signa digestionis ⁊ in die cretica ⁊ cuz
alijs bonis signis terminari pñt ad bonū ⁊ ab eis egrotā
tes euadere possunt. ¶ Si aūt veniāt ante signa digestio
nis ⁊ i die nō cretica ⁊ cū alijs malis signis ꝑiculosa sunt
⁊ si euadūt cū difficultate euadūt. ¶ Pro cura itelligēdū
ꝙ cūratio apatis auris differt a curatione alioꝝ apatum
in duob⁹. Primo in repercussiuis:qm̃ directe nō cōpetūt
repercussiua sed magis mitigatiua:cui⁹ rō est:qm̃ timen/
dū eēt ꝙ materia curreret ad aliqđ mēbrū nobile vt ad
cerebrū:⁊ ita posset causare frenesim ⁊ litargiaz:⁊ si iret
ad pulmonē tussim ⁊ tisia. ¶ Intelligendū tñ ꝙ si dolor
eēt intollerabilis ⁊ desperat⁹ ꝙ tūc possunt apponi non
soluz frida:sed ēt narcotica. Scđo differt a curatiōe alio
rū apatū i maturatiuis:q꜡ pure maturatiua calida ⁊ hu
mida nō debēt eis applicari:sz cū aliqb⁹ siccis sicut do/
cet Galie.gnto de ingenio sanitatis cap.vj.⁊ maxime q̃ñ
apostema est ibi cū vlcere. Inqt enim ibidez Gal.loquēs
de vlcerib⁹ auriū ꝙ medicus quidā credebat esse apā in
aurib⁹ iperatoris:⁊ iō ponebat putrefactiua:sz ipse Gal.
docuit apponere tūc rōne vlceris ⁊ saniei ibi existētiū cū
ferrugine ferri minutissime trita ⁊ de stercore colūbino
cū aceto que bulliāt ad spissitudinē ⁊ hoc ad đsiccationē
putredinis ⁊ saniei ibi in vlcere:sed q̃ñ apā est sine vlce/
re:apponi debēt maturatiua nisi ꝙ rōne mēbri:q꜡ siccuz
est:debēt esse aliq̃ sicca cū illis iposita:qm̃ sicca cōpetunt
ratione cōplōnis sicce mēbri. Naz lz curatio mēbri fiat ꝑ
ꝯ̃ria nihilomin⁹ mēbri ꝯplō nālis per silia est cōseruāda.
Ingeniū nāq curandi sumit᷑ in morbo ⁊ accidētib⁹ ⁊ ex
particula patiētis:vt inqt Gal.loco allegato. Non ergo
pure maturatiua ⁊ saniei gñatiua cōpetūt in apostemati
bus auriū dato ꝙ essent sine vlcere. Differt ergo curatio
apostematū auris a curatione alioꝝ apostematuz ⁊ quo
ad repcussiua ⁊ quo ad maturatiua. ¶ Incipiēdo ergo a
curatiōe apatū calidorū intrinsecoꝝ auriuz. Primo iniū
gatur dieta ꝯueniēs. Scđo fiat flobotbomia de cephali
ca brachij partis opposite:⁊ iteret᷑ si expedit. Deinde di/
gesta materia purget᷑ ꝓm exigētiā humoris peccātis. po
stea his premissis ⁊ alijs vlibus vt euacuātib⁹ ⁊ silibus
que ꝓcedere debēt iuxta cōuenientia particulariū si do/
lor fuerit vehemēs:initiatur lac mulieris in aurem vice
post vicē. deīde initiat᷑ oleū ro.cū pauco aceto bullitū:đ/
inde si apā nō fuerit magne caliditatis initiat᷑ oleū sisami
nū:deinde adeps anatis ⁊ galline aut medulla cruris vi
tuli cū mucilagine fenugreci ⁊ semine lini istillāda sunt:
deinde dissoluat᷑ dyaquilon in oleo de camomilla aut de
aneto ⁊ fiant eupatoria eo mō quo dictū est : deinde ap/
ponat᷑ istud medicamen qđ quasi vz in oī apate aurium
mitigantiū in calido. ℞.farine volatilis molendini.ʒ.iij.
granoꝝ pini mucilaginis fenugreci ⁊ seminis lini añ.ʒ.
ij.cesure thuris litargirij ceruse añ.ʒ.i.aceti albi.ʒ.ʃ.con
ficiant᷑ oia cū oleo sisamino aut cū assungia porcina recē
ti ⁊ potest aliqua portio hui⁹ medicaminis fieri ita clara
vt aliqđ aurib⁹ instillet᷑ ⁊ aliqua ita dēsa:vt ex ea fiat em
plastruz qđ apponatur supra aurē ⁊ est optimū matura/
tiuuz. ¶ Itē ysopi cerotū optimū est qđ sic fit. ℞. adipis
galline butyri loti cere citrine adipis capni mellis olei đ
lilijs ysopi humide añ.partes equales fiat cerotū ⁊ tepi
duz in aure vel supra aurē ponat᷑ ⁊ liniatur i circuitu:q꜡
dolorē sedat ⁊ apostema. ¶ Si autē apā esset de mā fri/
gida:tūc posset addi cū istis assungia vulpina ysop⁹ hu/
mida ⁊ oleū liliaceū:aut fiat ista. ℞.scarabeos vermes q
inueniunt᷑ sub ortiolo siue sub aliquo vase ⁊ bulliant in
oleo scorpionū ⁊ oleū auribus instilletur. Et si fuerit ve/
hemēs friditas decoquat᷑ ibidē fel tauri donec fuerit dis
solutuz. ¶ Itē in apatibus frigidis. ℞.rute maiorane spi
ce nardi bulliāt in oleo cōmuni ⁊ oleum auribus instille
tur. ¶ In declinatione autem apostematū tam calidorū
q̃z frigidorū debet ⁊ potest mūdificari auris cum oximel
le diuretico ⁊ vino albo. ¶ Si autē dolor esset vehemēs
⁊ intollerabilis:tunc fa[illegible] flobotbomia ⁊ pharmacia cō
ueniunt frigida apponere:accipe igitur tūc filoniuz ⁊ di
stemperetur cuz lacte mulieris ⁊ auribus instilletur vel
distemperetur oleuz cū lacte mulieris ⁊ aurib⁹ instillet᷑.
Et si nocumētū adueniat ex his castoreū bullitū in oleo
auribus instilletur. Ista autē nō debēt apponi nisi in ma
teria colerica ⁊ in calore multo ⁊ i dolore maximo ⁊ sin/
copali desperato. ⁊ ideo antequā fiant ista:debēt ꝓcede/
re debiliora veluti oleuz rosa. lac mulieris acetum cum
aqua rosata. succi marcielle aut cū aqua decoctionis co/
riandri. ¶ Vigilem⁹ ergo diligēter in hac cura. naz mul
tos tales patientes contingit mori in manibus restaura
torū:vnde semel accidit ꝙ quidā restaurator ātiquus pa
tiebatur in auribus dolorez intollerabilem : ⁊ precesse/
runt euacuationes purgationes vniuersales:⁊ consequē
ter facte fuerunt operationes particulares iuxta doctri/
nā Gal. Aui. ⁊ aliorū auctoꝝ:⁊ tunc appōsitum fuit oleū
de camomilla in aurib⁹:⁊ facte fuerūt sacellationes de
camomilla ⁊ curatus fuit:quare prodest multa ⁊ diuer/
sa apponere cuz medicamina prius facta non valēt:duz
tamen illa medicamina:que innouantur sint facta cuz ra
tione. Sed si fit apostema in radice auris ⁊ venerint per
viam paulatiue congestionis aut defluxus. tunc corpo/
re purgato secundū exigentiam humoris peccantis non
competunt repercussiua propter causaz dictam:sed ma/
turentur apostemata talia cuz farina tritici seminis lini
⁊ fenugreci cū pinguedine galline ⁊ anatis radice mal/
ue ⁊ oleo de camomilla:quia materia taliuz apostema/
tū cōmuniter vergit i grossitiē:⁊ si apostema eēt ātiquuz
⁊ durum:tunc fiat super eo emplastruz de aromatico ⁊
bdelio ⁊ storace liquida ⁊ assūgia ceruina caricis ⁊ oleo
de lilio aut diaquilon dissolutum in oleo de camomilla

apponatur. Jteʒ cepe albū elixetur ⁊ conteratur cū bu/
tyro ⁊ vtere tā in apāte extrinſeco ꝙ̄ in intrinſeco ipm̄ in
aure vel ſupra aureʒ apponēdo: ⁊ ſi apoſtema per ſe non
rumpatur tunc cū calce viua ⁊ ſapone molli aperiatur:
⁊ quādoqʒ ſangui. decet apponi ⁊ valet: ⁊ qn̄ talia apāta
ſunt ſine febre ꝯtinua ⁊ vrina nō fiunt cruda ⁊ alia ſigna
bona precceſſerint: aliter nō. Q̊ð ſi tale apoſtema venit ꝑ
modū criſis in radice auris ab extra: tūc ſi venit poſt ſi/
gna digeſtionis ⁊ in die cretica poſſibile eſt: ꝙ termine
ad bonū: ⁊ ꝙ patiens euadat: ⁊ ſi aliter venerit difficile ē
⁊ raro ꝯtingit ꝙ euadat: etiā per talē modū plures vidi
mori. ℭ Jntelligendū p̄mo ꝙ frigida ⁊ humida ſicut eſt
ſuccus cucurbite ⁊ ſiſa pn̄t apponi in apoſtematib⁹ au/
riū calidis nō gr̄a loci: qm̄ tali apoſtemati non cōpetunt
repercuſſiua pp cāʒ dictā: ſed cōpetūt gr̄a doloris qn̄ do
lor eſt vehemēs valde: ⁊ potiſſime cōpetūt qn̄ nō eſt vlc⁹
Eſt etiā intelligendū ꝙ maturatiua cōpetere pn̄t in apā/
tibus auriū qn̄ ſūt ſine vlcere. nec hoc obſtat dictis Gal.
q̄nto de īgenio cū reprehēdit medicū qui ponebat matu
ratiua in aurib⁹ iperatoris pro tanto: q: ibi erat vlc⁹ ⁊ ſa
nies ⁊ cū deberet apponere ſicca ⁊ abſterſiua ⁊ mūdifi/
catiua ipe ponebat maturatiua credēs ꝙ ibi eſſet apā ſi/
ne vlcere volēs apā maturare. ⁊ iō redarguebat ipʒ: nō
negauit igit Gal. quin bn̄ cōpeterent maturatiua in apā
tibus auriū ſine vlcere dūm cū eis cōmiſceant aliq̄ ſicca
rōne membri qð ſiccū eſt cuius ꝯria per ſiſa ſunt ꝯſeruā
da vt dictū eſt: ſʒ negauit bn̄ Gal. ꝙ in vlcerib⁹ auriū cō/
petant maturatiua: q: putrefactiua ſunt. ℭ Ulteri⁹ intel
ligendū ꝙ q: oīa inſtr̄a auditus ſūt frigida neruoſa ⁊ oſ/
ſuoſa. iō in dolorib⁹ auriū meli⁹ ē dimittere narcotica ni/
ſi dolor ſit vehemēter magn⁹: ⁊ tūc ponant in parua q̄ti
tate ⁊ ſint bene repreſſa cū caſtoreo ⁊ croco ⁊ paꝝ morē
tur. vn̄ dico ꝙ in vehemētiſſimo dolore auriū ⁊ in dolo/
re ſincopali ⁊ deſpato cū cā eſt calida nō ſolū eſt vtile ap
ponere opiū aurib⁹. imo neceſſariū eſt: q: dolor qn̄qʒ eſt
adeo vehemēs ⁊ rabioſus ꝙ nō habem⁹ viā aptā ad ſe/
dandū dolorē niſi ꝙ apponat opiū cū lacte mulieris ca/
ſtoreo ⁊ croco. Si aūt i aure fuerit ſolutio cōtinuitatis: ex
qua ꝓueniat dolor: curatio fiat h̄ mō. ℞. myrrhe ⁊ thuri
litij opij galbani nitri croci an̄. ʒ. ij. amigdalaꝝ excortica
taꝝ. ʒ. i. cōficiāt cū aceto ⁊ fiāt trociſi. ⁊ cū vti volueris di
ſtēpent i oleo ro. ⁊ oleū collet ⁊ aurib⁹ iſtillet: q̄re ⁊c̄.

ℭ De ſanguine exiūte in auribus. Cap. lxxx.

Sanguis exit ab aurib⁹ aut ab ex̄ vt a caſu
pcuſſiōe aut ab itra rōne multitudinis ſan
guinis vl' rōne acuminis ei⁹ aut cretice ſeu
pp criſiʒ. Si ab extra fiat flōmia de pte op
poſita diuertēs ſi particularia ꝯſentiāt: dei
de reſtringat ſanguis cū ſucco plātaginis ⁊ virge paſto/
ris. Et ſi dolor eſt magnus pp ictuʒ. ℞. medulaʒ panis re
centis ⁊ cocti ⁊ intingat in ſucco abſynthij ⁊ vino cali/
dis. Si ab intra ⁊ ex multitudine ſanguinis fiat hui⁹ exi
tus ſanguis ab aure: fiat p̄mo flobotomia. ⁊ ſi ex acumi/
ne ſanguinis fiat corporis mūdificatio ipʒ purgādo cuʒ
caſſia fiſtula prunis tamarindis ⁊c̄. Deinde fiat abſterſio
ne ſanguis cōuertat in ſanieʒ mūdificetur ergo auris cū
ſucco porri ⁊ vino albo: deinde fiat ꝯſtrictio. ⁊ initiatur
in auribus ſuccus plantaginis: aut ſuccus burſe paſto/
ris: vel aqua plantaginis lotiōis lapidis ematitis. ℭ De
inde medicamē auribus inſtillet. ℞. acatie pſidie balau
ſtie gallaruʒ maſticis ro. thuris mirtilloꝝ vl' ſan. dra. an̄.
ʒ. i. puluerizent ⁊ bulliant in aceto vl' vino pontico ⁊ col
let. ⁊ vna gutta inſtilletur. Et ſi fluit aquoſitas i inſtillet
vitrum. ⁊ antimoniū bullitū in oleo ſcorpionū ⁊ initiat
in aureʒ. Et ſi fiat ꝓpter criſim nihil fiat niſi excedentis.
ℭ Jntelligenduʒ eſt ꝙ in cura fluxus ſanguinis ab auri
bus debemus p̄mo diuertere fluxū niſi ſit creticus. Se
cūdo debemus mundificare ne fiat ibi ſanies aut apā po
ſtea debemus conſtringere ⁊ ita mūdificatiua ꝑcedūt cō
ſtrictiua: ⁊ lʒ aperiant: nō tn̄ nocent: tū q: ſanguis diuer/
ſus eſt. tū q: ſtatim ſequēt ꝯglutinatiua ⁊ ꝯſtrictiua ⁊c̄.

ℭ De vermibus aurium ⁊ de animalibus intrantib⁹ au/
rem ⁊ de his que in aurem extrinſecus cadunt vel q̄ eā
impediunt. Cap. lxxxj.

Uermes aliqn̄ itrāt aurē ab ex̄ ſicut pulices
cimices ⁊ ſiſa. ⁊ aliqn̄ in aurib⁹ gn̄antur ſi/
cut in alijs partib⁹ corporis ex mā putrefa/
cta in aure fetēte ⁊ nā horribili in vermē cō
uerſa a calore accn̄tali ex̄neo. ℭ Signa v̄/
miū ſunt titilatio prurit⁹ cū dolore ⁊ caſus v̄miū ab aure
⁊ aſpicere itra aurē ad ſolē. Nā medic⁹ aſpiciēs itra au/
reʒ ad ſolē poterit notitiā fortaſſis determinatā ð v̄mib⁹
⁊ de caliditate eoꝝ hr̄e: vtrū ſint gn̄ati ab intra aut ab ex
teriori ꝓuenerit ſicut pulices cimices ⁊ ſiſa. ℭ Cura v̄/
miū ab intra gn̄atoꝝ ꝯſiſtit in duab⁹ intētionib⁹. Prima
eſt eos necare. Scða intētio eſt poſt iterfectiōes eos edu
cere: ne poſt remanentiā eoꝝ accidant putredines ⁊ vlce
ra. Pria itentio pficit cū medicinis in q̄bus eſt ꝓprietas
iterficiēdi vermes ſicut cū amaris acutis ⁊ acetoſis inie/
ctis: ⁊ aliqn̄ talia dant cū aliq̄ dulcedie vt auidi⁹ recipiā
tur. Res ergo in q̄bus ē ꝓprietas interficiendi v̄mes ſūt
ſicut abſynthiū ⁊ centaurea: qðlibet eni eoꝝ coctū cū vi/
no diſtillatū in aurē vermes necat. ⁊ calamētū eſt fortiuſ
iſtis: q: citius necat v̄mes ⁊ dolorē ſedat ⁊ ꝓprie ſuccuſ
eius. Jtē vinū decoctiōis caparis: aut electuarij diſtilla/
tū in aurē eſt expertū. Jtē aloes cū ſucco calamēti aut cū
vino eſt optimū. Jtē fella aīaliū ſūt bona miſcibilia iſtis
iā dictis. Jtē in oleādro eſt ꝓprietas mirabilis iterficien
di vermes ⁊ pulices ⁊ in aure ⁊ in lecto. Jtē ſemē ſinapiſ
cū ſucco iuſquiami ⁊ ſemen cauliū ⁊ ſemē apij ⁊ ſe. lactu
ce ſūt fortia i necando v̄mes. Sil'r ſuccus ſaluie ⁊ ſucc⁹
caparis interficit eoſ. Simil'r perſicaria folia pſici amig
dale amare lupini acetū ſcamonea eleborus ⁊ ſucc⁹ cu/
cumeris aſinini. ℭ Pro cura ergo ad intra aurem pona
tur ſuccus abſynthij aut foliorū perſici aut lupinorū aut
centauree aut elebori albi aut de fellib⁹ cuʒ eis aut de ꝑ
ſe ſine eis aut oleuʒ de amigdalis amaris ſeu de perſicis
aut iſtud. ℞. aloes. ʒ. ſ. agarici colloquintide an̄. ʒ. i. pul
uerizent ⁊ miſceant cuʒ aq̄ calida ⁊ diſtillent in aurem.
ℭ Aliud. ℞. fellis alicui⁹ aīalis ⁊ aloeſ. ʒ. i. diſſoluāt cū
aceto ⁊ diſtillet in aurē. ℭ 2ª itentio pficit cū ſternutato/
rijs ⁊ caput purgijs. ꝓijciat ergo i nares piper aut ʒiʒi.
aut elleboruſ aut euforbiū ipſis p̄us puluerizatis: ⁊ hoc
corpore mūdificato ⁊ oleū tepidū ponat itra aureʒ ⁊ ſtri
gatur os ⁊ nares: vt ſp̄us referat ad aures cuʒ ipetu. Et
aliqn̄ applicent vētoſe ad aures: q: ꝯferunt ⁊ pn̄t etiam
ex̄hi cū cautela veluti habeat ſpongia infuſa in melle q̄
auri intermittat ⁊ ſubito ex̄cta vermē ſecuʒ rapiet. ℭ Et
ſm̄ Auicē. valet multū retinere aurē ſuper vaſe lacte ple
no ⁊ exibit vermis pp dulcedinem lactis. Sil'r ponatur
pomū bn̄ maturū ſciſum ꝑ medium ſupra aurē ⁊ iaceat
deſuꝑ: ⁊ tūc v̄mis deſcēdit ad dulcedinē pomi: ⁊ tūc ſubi
to remoueat pomū. ℭ Jtē ad ideʒ valet vini mellis olei
ro. an̄. ʒ. i. ſ. miſce cū albumine ouoꝝ ⁊ lanā in eis iſūda
tur ⁊ repleat auriſ ⁊ eger decumbat ſupra aurē ⁊ ſubito
lana extrahat. Jtē lana intingatur in terbentina vt v̄meſ
⁊ ſordeſ auriſ extrahātur. ℭ Jtē ſaliua hoīs ponatur in
aure vbi ſunt pulices: ⁊ tunc ponatur auris illa v̄ſus ſu/
perius ⁊ exibunt. ℭ Jteʒ dicitur etiā ⁊ eſt veruʒ ꝙ ſi pu
lex aut cimex aut alið tale intrauerit aurē ⁊ capillus vel
filum ſerici duplicatum imponatur auri applicabit pu/
lex vel aliud ſimile aīalis ad filuʒ aut capilluʒ ⁊ ſic libe
re potuerit extrahi abſqʒ difficultate. Quid ſi fuerit pru/
rit⁹ in aure oleū in quo abſynthiuʒ fuerit bullitū initiat.

si aūt aures mūdificare volueris ex aliq̄ sup̄fluitate ponaȝ in nocte aliqđ oleum calidū intra aurē ⁊ mane cū radio inuoluto ex coto vel petia alba aurē mūdificare poteris ab oi sup̄fluitate: vel ponas acetū calidū in quo dissolutū sit baurach mel aut sal intra aureȝ. ⁊ postea balneet ⁊ in balneo ponat aureȝ in qua est sup̄fluitas super parietem seu spōdā tine ⁊ exibit sup̄fluitas illa: ⁊ si nō exierit mundifica aureȝ cū stilo inuoluto ex coto vel pēna alba ⁊ mūda locando infirmū ad radiū solis vt intra aurem bñ medicus oēȝ sup̄fluitatē videre ⁊ mūdificare possit. Si autē lapis aut cicer vel aqua vel aliqđ sile istis aurem intrauerit ab extrinseco iaȝ manifestū ē illud medico per narrationē infirmi ⁊ per aspectū i aurē cū exponit ad radiū solis in hora dormiendi vel in aurora ante dieȝ ponatur oleū oliue aut camomille aut de aneto in aureȝ ⁊ post illud locet infirmus iste in oppposito solis ita q̄ radi⁹ solis reuerberet in aure: ⁊ tūc cuȝ stilō seu instr̄o ferreo vel argenteo bñ terso seu cū molijtis totū qđ in aure videbitur extrahat aut ponat ifirmus post positionē olei tepidi in aurē in balneo tepido ⁊ inclinet super aureȝ seu sup superficiē parietis spōdie balnei seu tine: ⁊ ponat sternutatoriū in naso stringant nares ⁊ eos ꝑmittat sternutare ⁊ exibit qđ erit in aure si de⁹ voluerit: ⁊ si aliqđ sordiciei ibi remāserit mūdificet locus cū stilo inuoluto ex coto vl' petia subtili mūda ⁊ alba. Et si illđ qđ remāserit durū fuerit vel lapilus vel aliqđ tale extrhat cū instr̄o plicato aut cū molijtis locādo īfirmū ad soleȝ ex opposito radiorū solis vt dixi. Si aūt aqua vel aliqđ tale ibi fuerit iclinet caput sup aurē lesā ⁊ saltet sup pedē eiusdē ꝑtꝭ aut corpore pri⁹ mūdificato attrahat aquositas p hūc modū habeat cānula ⁊ applicet auri ⁊ aliq̄ vilis ꝑsona trahat fortiter sub caput cāne ābelitū cū ore. ℭ2°mō fiat sic: accipe cānaȝ seu instr̄m cū quo pueri trahūt aquaȝ ⁊ ipaȝ sagitant seu expellūt ad longinq̄ distātiā ⁊ ponat extremitas cāne in aure ⁊ tūc baculus qui int⁹ est extrahatur ⁊ tūc nā cōis: que abhoret vacuū attrahet repente ⁊ fortissime aquositateȝ ad extra aureȝ: quare ⁊c̄.

ℭDe anathomia narium ⁊ malarum complexionem eius. Cap̄. lxxxij.

Nasus est mēbꝝ ꝓncipalr̄ gñatū vt sp̄es odorabiliū per ipȝ transeant vsq̄ ad collatoriū positū sub duob⁹ corporib⁹ silib⁹ duob⁹ capitibus mamillaꝝ ⁊ velamine cerebri ē illic pforatū corā foramine collatorij vt ipsū penetret odor delectabilis vel horribilis. Et ibidē ēt est via q̄ ad guttur penetrat ⁊ trāscēdit: per quā viā trāseūt ⁊ descēdūt sup̄fluitates flegmatice q̄ a cerebro expelluntur que sicut muscositates sūt ⁊ q̄ p pallatū aliq̄ñ descendunt. ℭPro quo sciendū q̄ nares habēt duo foramina ⁊ vtrūq̄ foramē tēdit versus iteri⁹ ad oris extremitatem super radicē lingue p quā partē fit solita aeris attractio ⁊ vtrūq̄ foramē tēdit ēt superi⁹ ad os qđ assimilat collatorio qđ est perforatū. Ex qb⁹ pȝ q̄ nares cōponūtur ex multis. Primo ex osse qđ pforatū est qđ collatoriū appellatur ⁊ pāniculus cerebri ēt a parte āteriori corā foramine collatorij est pforatus vt nā expellat cerebri sup̄fluitates per illa loca ⁊ vt attrahāt anhelitū seu aerē ad caput ad ꝯtemperādū sanguinē artificialē cerebri seu ad contēperandū caliditatē arteriarū que sunt in rete mirabili ⁊ ꝯsr̄ ad cōtemperandū cerebri caliditateȝ. Scđo componunt nares ex duobus additamētis exeuntib⁹ a collatorio ad modū capitis mamillaꝝ: ad quē locuȝ defert vapor odorabilis p aerē q̄ duo additamēta seu capita mamillaria sūt spōgiosa vt recipiāt ⁊ ꝯtineāt fumū deferentem odoreȝ in circulis additamētis q̄ carrūcule mamillares nūcupāt ibi fit iudiciū đ odorabili ⁊ sūt organo olfatus. 3°cōponunt ex carne cartilaginosa que appet exteri⁹ q̄ fuit facta ad tutelā alioꝝ ⁊ ad ꝯseruationē vaporis ⁊ vt aer ibi alteret ⁊ ꝑparet anteq̄ attrahat ad cerebruȝ ne subito vehemēs cerebrū ledat sua nimia frigiditate. 4°cōponit nasus ex lacertis dilatātib⁹ ⁊ ꝯstringentibus pp attractionē ⁊ expulsionē. Et superi⁹ in radice nasi sūt duo foramina v̄sus lachrymalia oculorū: ⁊ iō cū collirīa ponūt in oculis pcipit odor in naso pp illaȝ aperturaȝ q̄ est ibi v̄sus nasum ⁊ lachrymalia. ℭEt scđo aduertēdū q̄ in naso seu narib⁹ generant seu gñari pñt oia tria gñā morboꝝ. s. male complx̄ones male cōpōnes excepta egritudine nerui ⁊ solutio ꝯtinui. ℭ3°intelligendū ē q̄ cura malaꝝ ꝯplx̄onū si a mā nō depēdēt pficitur p̄missa lenitione vētris ⁊ regimine vite solūmō cuȝ suis ꝓrijs alterantibus maxime p nares attractas odoratas linitis euaporatis embrocatis seu suffumigatis ⁊ insufflatis ⁊ nō solū ad nares applicatis: sȝ ad frontē ⁊ timpora ⁊ ad totā āteriorē partē capitis. vbi est situs ꝑmi vētriculi: ⁊ ad quaȝ fit rep̄sentatio sp̄erū qnq̄ sensuū exteriorū. ℭEt si a mā ꝑdicte male ꝯplx̄onis sint dependentes vltra ꝓria localia q̄ ꝯueniūt: expedit primo māȝ minorare: illaȝ digerere ⁊ subseqūter eradicare: semp tamē in principio preueniēdo cum solo lenitiuo ex cassia vel ex manna ⁊ iterando si expedit digestiuū ⁊ solutiuū appropriatum materie domināti eligendo potius pillulas q̄ potiones etiam in q̄buscūq̄ alijs egritudinibus capitis q̄ melius ⁊ vtilius attrahunt a remotis. Et si essȝ necessitas flobotbomie ēt in principio fiat scđm modū ⁊ ordinē sup̄radictū. Digestiua āt ⁊ solutiua diuersarū materieꝝ colericarum melācolicaꝝ ⁊ flegmaticaꝝ dicta sūt supra in cura sode ⁊ malaruȝ complexionū in cerebro ⁊ in capite toto ⁊ in cura malaꝝ cōplexionū auriū ⁊ simile ibidē posita sunt ⁊ declarata localia: que ꝯueniunt ad vnāquāq̄ materiaȝ calidaȝ vel frigidaȝ paucā vel multā etiā depēdētē ab alio vel solum in mēbro leso locataȝ. ℭPonentur insuper in capitulo subseqūti localia: que ꝯueniunt ad vnāquāq̄ malā complexioneȝ in naribus a materia depēdētem ⁊ quid fiendū vltra predicta ⁊ qūo ⁊ qualiter in oibus sup̄dictis generaliter dictum est. ℭProcedo ergo semita tali ⁊ p ꝑdicta ꝓcedēdo in oibus cū recto iudicio discursiuo velut prudēti medico decet ⁊ ꝯuenit. Et si pficiatur anothomia nariū ⁊ cura malaꝝ ꝯplexionū i narib⁹.

ℭDe nocumento olfatus. Cap̄. lxxxiij.

Post curaȝ malaꝝ complexionuȝ in naso ē p̄sequēdū ad curā nocumētoꝝ odoratus seu olfatus in eo. Leditur enim odoratus sicut audit⁹ ⁊ visus tripl'r sicut ⁊ alie operationes nostri corporis ledunt. Nā vel diminuitur vel in totū aufertur seu destruit vel corrumpitur. Diminuit aūt cū sentit odorabile debiliter: aut cum non sentit odorabilia nisi sint excellētia. Aufert autem cū nullo modo odorabile sentit. Et aliq̄ñ corrūpit ex hoc quia aromatica iudicant fetida aut ecōtra aut cū nullo odorabili ꝑsente qs iudicat seu credit se sentire aliqđ odorabile vl' cū al'r pcipit odor q̄ sit vt cū oia iudicat eē horribilis odoris veluti qñ fetent nares ⁊ anhelit⁹ ⁊ sibi ⁊ alijs. Ex quibus patet q̄ fetor narium est corruptio olfatus. Et predictorum nocumētorū causa quādoq̄ est mala cōplexio calida sed vtplurimū frigida cum materia ⁊ etiā sed raro sine mā. Et cuiuslibet ipsaꝝ malarū cōplx̄onum iam dicta est cura particulariter i p̄senti cap. ⁊ etiā supra vbi de cura malaꝝ complexionū fecimus mentioneȝ: ipsa nāq̄ cū suis ꝓrijs adimplet. Sed semp memores esse debemus cañ. sup̄radicti q̄ ad localia seu particularia ñ est veniendū nisi vl'ia que cōueniunt recte precedāt sicut euacuationes cū lenitiuo in primis seu minoratiuo vl' eradicatiuo si expedit cū materia est furiosa vtendo digestiuis fricationibus vētosis ⁊ alijs diuersiuis ⁊ regimie

vite ꝯueniẽti in oībus sex rebꝰ nō nālibus vtendo ēt flō/
mia scōm ꝙ sanguis vel humor aliquis cū ipo cōmixtꝰ
dn̄atur: imo etiā egritudo ꝓcedit ex mā sanguinea i capi
te colorata nō habēs aliūde defluxū ad caput est licitū ⁊
ꝯueniēs venā frontis vel nasi in quātitate sufficienti flo/
botomare vel sanguisugā ad pūcturā nasi apponere. Et
hec oīa dicta sūt ⁊ discussa supius oī loco vbi curā mala
rū ꝯplōnū apposuimꝰ. Sūt āt localia q̄ ꝯueniūt cuilibet
p̄dictoꝝ nocumētoꝝ odoratꝰ ꝓueniētiū a mala cōplōne
calida illa .s. que sūt virtualr̄ frigida sicut est aqua ro. aq̄
endiuie lactuce cucurbite ⁊ portulace solatri sempuiue
plātagis nenufaris lēticule aquee ⁊ virge pastoris. ¶ Et
cū querit̄ maior ifrigidatio ⁊ doloris sedatio cogēte ne/
cessitate aq̄ papaueris aut iusqami est ꝯueniēs ⁊ nō ꝓhi
bēda: ⁊ decoctiōes p̄dictaꝝ herbaꝝ ⁊ cuiuslibꝫ ipsarum
etiā laudant̄ ad eandē intentionē: sꝫ succi ipsaꝝ efficaciꝰ
operant̄: ⁊ cū potentiori virtute. ¶ Et si in aliq̄ p̄dictarū
aquaꝝ qd modicū camphore dissoluat̄ infrigidādo vi/
gorosius operat̄. ¶ Et olea frida vt ro. nenufarinū vio/
latū ad alia filia ꝯueniūt in qbꝰ ēt si expedit qd modicuꝫ
camphore dissoluat̄ qn̄ maior infrigidatio ꝯuenit. ¶ Et
p̄dicta oīa per nares attracta ꝯueniūt ⁊ timporibꝰ ⁊ fron
ti ⁊ parti āteriori capitis linita seu epithimata maxīe cū
caliditas excedens in toto corpore dn̄atur. Et olfata etiā
seu euaporata vel ēt suffumigata aliqd̄ infert̄ iuuamētū:
⁊ in casu p̄dicto excessiue caliditatis caput teneat̄ discoꝑ
tuꝫ vel saltem cū pannis paucis coopertū. ¶ Et silr̄ to/
tuꝫ suuꝫ regimen tendat ad frigidū presertim si caliditas
abundat in toto corpore nec aliqua particularis disposi
tio ꝯtradicat vt sensibilis frigiditas ⁊ mala dispositio sto
machi: ⁊ ista talia localia ⁊ ipsis proportionalia seu silia
ꝯueniūt vt dictū est in malis ꝯplōnibꝰ calidis nasi. ¶ Lo
calia aūt virtualiter calida que ꝯueniūt in mala complō
ne frigida a qua ꝓuenit nocumētū in odoratu ⁊ in oppi
latione nariuꝫ facta a mā frigida sunt sicut aq̄ sansuci flo
rum camomille sticados rute saluie celidonie feniculi
rorismarini calamēti ⁊ similiū istis. ⁊ decoctiones predi/
ctarū ⁊ succi ipsarum silr̄ attracti seu aque p̄dicte at/
tracte per nares ⁊ odorate vel in ipsas nares instillate:
ac etiā epithimate suꝑ parte āteriori capitis ⁊ cerebri cō
sequēter. Nā locꝰ vbi esse dꝫ principalis intētio cuꝫ q̄rit̄
cura diminutionis destructiōis seu corruptionis odora/
tus nasi vt dictū fuit est origo mamillarū carūcularum.
vbi dolor percipit̄ ⁊ fit odoratꝰ. ¶ Et olea ꝯueniētia eo/
dem mō administrata cum frigida cōplō dominat̄ vel
oppilatio in naribus existit: sūt sicut oleū camomelinuꝫ
anetinū rutaceū costinuꝫ laurinū ⁊ oleū de euforbio cuꝫ
maior calefactio querit̄. ¶ Et si in predictis oleis vel ali
quo predictorū etiā dissoluat̄ modicuꝫ castorei vel pona
tur modicū musci vl̄ nigelle aut nucismuscate aut bronie
q̄ in hac cura efficaciter operat̄: collato tamen priꝰ oleo
ad qd̄libet predictoꝝ efficacior sequitur operatio. ¶ Et
si expedit ad fortiora ⁊ calidiora in p̄dictis aq̄s vel oleis
infundat̄ piper vel piretrū oppoponacū vel euforbium
in paruissima q̄ntitate: deinde a naribus ipso collato ⁊ lo
cus frontis ⁊ timporū epithimet̄ ⁊ inungatur. ¶ Et fo/
mētatio predictoꝝ seu ad nares receptio vapoꝝ ⁊ fumi:
imo etiā embrocatio suꝑ caput quātū ad partē anteriorē
ipsiꝰ ⁊ tenere caput ad duciā balnei sulfurei sicut est bal
neū petreoli senēsis de aliis q hāc curaꝫ ꝑficiūt. ¶ Et hec
oīa nūc dicta virtualiter calida eodem mō approximata
silr̄ ꝯferūt cū oppositio est in carūculis nasi vel in osse
ꝑforato qd̄ dicit̄ colatoriū prohibens spēm odorabiliuꝫ
ꝑtransire ad carūculas nasi: ⁊ ad ventriculuꝫ anterioreꝫ
⁊ aqua vitis odorata suꝑ cōmissura approximata: ⁊ ad
timpora ⁊ ad frontē: imo ēt per nares attracta est mira/
bilis in hac cura. ¶ Et sola nigella aliqualr̄ torrefacta.

i. assata ⁊ in aceto ifusa ⁊ in pecia rara posita ⁊ sepe odo
rata vtplurimū defectū odoratū recuperat. ¶ Et casto/
reū dissolutū in aq̄ sansuci cū modico aceti per nares at/
tractū efficacius operat̄ attrahēdo mās flegmaticas cō
tentas in cerebro sicut cōiter caputpurgia faciunt. ¶ Et
sternutatoria facta cuꝫ electuario albo vel pipere nigro
vel cū succo radicū blitis per nares attracto: vel cū suc/
co ciclaminis qd̄ est fortius oībꝰ vel cū stuellis factis ex
ipso ciclamine. i. pane porcino ⁊ in naribꝰ positis cū fleg
mata multa in capite dn̄antur multū ꝯueniūt ⁊ laudan/
tur: semꝑ tamē exquisita euacuatione p̄missa. ¶ Si autē
destructio odoratus fit nālis ⁊ a gn̄ationis principio nō
recipit curaꝫ. Et si oppilatio esset in naribꝰ propter quā
destruit̄ odoratus ex apostemate vel pustula parua seu
propter verucaꝫ pororū vel aliā carnē additaꝫ ⁊ in na/
so generatā que polipus dr̄: curetur cū his que ꝯueniūt
sm̄ ꝙ a veris cyrugicis declarabit̄: quibus hāc curaꝫ re
linquo confidens in eorum prudentiam: quare ⁊c̄.

¶ De fluxu sanguinis narium. Cap. lxxxiiij.

FLuxus sanguinis nariū pōt a multis ⁊ di/
uersis causis ꝓuenire vt ex casu vl̄ ꝑcussio
ne ⁊ ab aliis extrinsecis causis p̄mitiuis:
sꝫ vtplurimū ꝓuenit ex accidētibꝰ intrinse
cis: vt ex abūdātia sanguinis in capite ⁊ i
toto aut rōne virtutis: vt q: virtus expulsiua est fortis ⁊
ꝯtētiua debilis aut ex eius acuitate ⁊ subtilitate super/
flua: ⁊ maxime cū colera subtilis cū ipo admiscet̄: aut cū
sanguis ē aquosus ⁊ subtilis. ¶ Et qn̄qꝫ prouenit ex re
laxatione venarū ⁊ ipsaꝝ apertione in orificiis ⁊ extre/
mitatibꝰ suis. ⁊ iste possunt esse cause cōes in oī illo qd̄ a
corpore egredit̄: ⁊ qn̄qꝫ fluxus sanguinis a naribus so/
luꝫ distinguēdo ⁊ qn̄qꝫ cū velocitate fluendo ⁊ qn̄qꝫ non
soluꝫ exit a venis: sed ēt ab arteriis que sunt in capite ⁊
in paniculis cerebri ⁊ maxīe iuxta nares. Et fluxus san/
guinis nariū quādoqꝫ est creticus. ¶ Signa: cū ꝓuenit
a cā extrinseca scit̄ ex relatu infirmi. Si vō ab extrinseca
ꝓuenit aut ꝓuenit cum crisi sicut dictū est: aut sine crisi.
Si cū crisi vt in frenesi pleuresi in apostemate splenis ⁊
epatis in sinocha incēsiua in variolis ⁊c̄. Si sine crisi: aut
venit a capite aut splene aut epate aut matrice ⁊c̄. Si ex
capite: scit̄ ex dolore capitis. Si ex alio mēbro scit̄ ex do
lore ⁊ nocumēto eiꝰ. Si ex matrice scit̄ ex retētione men
struorū. Si a nare dextra est ab epate. Si a sinistra est a
splene. Si ab vtraqꝫ est ab vtroqꝫ. Si facies fuerit rubea
⁊ sanguis exiēs sit clarus in magna q̄ntitate ⁊ repletione
venaꝝ ⁊ totius. Et ꝙ ante fluxū vsus fuerit multiplicāti
bus sanguinē ⁊ abstinuerit a coitu ⁊ flobotomia dudū. ⁊
sic de aliis arguas ꝙ sanguinis abundantia est in causa.
Si facies sit citrina: ⁊ sic de aliis signis attestantibꝰ signi
ficat̄ ꝙ sit ex sanguinis subtilitate ⁊ acuitate ꝑꝑ colere ꝑ
mixtionē. Si facies sit alba cū liuore ⁊c̄. sit ab aquositate
flegmatis ⁊ sanguis. Si a debilitate ꝯtētiue significat̄ ex
moribꝰ p̄cedētibꝰ. Si a fortitudine expulsiue est cuꝫ alie
natiōe. Si ex relaxatiōe ⁊ venaꝝ ⁊ ipsaꝝ arteriaꝝ aptio
ne seu raritate tūc a qualibet facili cā fluit. Et si ex pleni/
tudine q̄cūqꝫ fuerit illa plenitudo pulsus est plenꝰ ⁊ vri/
na spissa ⁊ colorata. Si est a colera est cū pūctura ⁊ mor
dicatiōe. Et si ab aliis reddant̄ singula singulis. ¶ Pro/
nosticatio. Fluxus sanguis post signa digōnis paulatine
⁊ cū alienatiōe ⁊ claritate faciei ē bonꝰ. ⁊ si opposito mō
malus. ¶ Itē sanguis exiēs cū inūdatiōe ⁊ motu tortuo
so subtilis ⁊ rubicūdus: ⁊ quē seq̄t̄ sincopis sepe q̄si in i/
stāti est artificialis ⁊ si nō cū his signis est venalis. ¶ Itē
fluxus qui se extēdit vltra q̄tuor lib. est malus: ⁊ si vltra
octo est pessimus. ⁊ si vltra. xvj. vel id circa est mortalis.
¶ Fluxus ducēs ad colorēꝫ pallidū aut liuidū aut fuscuꝫ
aut ad sincopim vtpluriмuꝫ est mortalis. Fluxus subito
adueniens

aduenies ꝛ cũ ipetu malus ꝛ sepe mortal'. ℭ Cura. Nul/
lus fluxus creticus restringatur nisi manifesto debilitet
virtutẽ. Itẽ nullus fluxus sinthomaticus in nõ cretica est
subito restringendũ ſ; paulatine nisi timeat' de casu vtu/
tis. Nã cũ vtus deficeret sensibil'r multũ: talis fluxus cõ/
stringat' oino siue sit creticus. siue non: q2 vtus est p2e oi/
bus ꝯseruanda ne cadat ꝛ ruat. q2 deficiẽte vtute vana ẽ
cura. Multotiẽs aũt sanguis a naribus egredit' vsq; ad
lib. iiij. ꝛ vltra. ꝛ tñ virt' non ex toto ꝓsternit'. ſ; pro tunc
aliqual'r minuat'. Et si fluxus sanguis fieret in febre cõti
nua die nõ cretica exiens niger ꝛ paulatiȝ adhuc signat
mortẽ. Et vbi adhuc fieret in die cretica existens cuȝ tali
exitu non esset bon'. ℭ Curet' ḡ flux' ſm conuenientiam
cãrum. vt si ex debilitate vtutis ꝯfortet' virtus si a sangui
ne aquoso ĩspisset' cũ calidis stipticis: si a cholera purget'
cũ mirabolanis citri: ꝛ sic de alijs causis. ℭ Cura ḡ perfi
cit' cũ trib'. p2io cũ his que alterãt malã cõplexionẽ ꝛ au
ferũt acuitatẽ sanguis sicut cibi fridi vt aqua granatoꝝ
sumach mirtilloꝝ ꝛc̃. ꝛ cibarijs ꝯditis cũ agresta vt fari
na o2dei vtẽdo extremitatib' porroꝝ cũ agresta: ꝛ ex ole
rib' lactuca portulaca ꝛc̃. ꝛ in summa o2dinet' regimen
frigidũ cũ virtute stiptica. Et cõueniũt etiam cibaria vi/
scosa ꝛ facta d pasta sicut sunt laganaꝛ vermiscelli ꝛ pe/
des aialiũ quadrupedũ vt vitulloꝝ ꝛ similiũ ẽt ꝯueniũt
ꝛ lentes cocte in duab' aquis ꝛ excorticateꝛ rizũ assum
ꝛ fabe asse cocte cũ aliqua portione aceti: ꝛ caseus recẽs
sine sale ꝛ lac fortiter bullitũ ꝛ vinũ grossum ẽt ꝯueniũt.
Ubi tñ aduertẽdũ ꝙ melius esset ꝙ qñ administrat' ꝙ in
eadẽ mẽsa nõ administret' vinũ qnimo melius esset ꝙ to
taliter abstineret a vino si vt' tolleraret aut sit vinũ gros
suȝ aut saltẽ sit puũ ꝛ põticũ ꝛ bñ limphatũ cũ aq̃ deco.
calibis seu ferrũ ꝛ panis lot' ꝛ ptisana o2deacea ꝛ poma
ꝛ ẽt pira cocta ꝯueniũt. Et pulla alterata cuȝ lactuca aut
cucurbita aut portulaca aut sumach ꝛ melius cũ citonijs
ꝛ agresta ẽ ꝯueniẽs cũ vtus ꝓsternit': oino ẽt oua sorbilia
in aceto decocta ꝯueniũt. ℭ Item ꝯfectio de margaritis
sandalis ꝛ coralis ꝛ charabis zucharo ꝛ aqua ro. ẽ iuua
tiua nõ solũ pro rectificatione vtutis ſ; ẽt pro sanguis cõ
strictiõe. Et iuuat ẽt ad alterandũ sanguinẽ ꝛ ipm ingros
sandũ iulep mirtinũ ꝛ iulep ro. i aqua citonioꝝ cũ zucha
ro ꝛ sine spẽb': ꝛ syrup' de agresta vel de berberis vl' ri/
bes ꝛ succ' agreste vl' berberis. ℭ Itẽ athanasia sumpta
cũ aqua plãtaginis vel cũ vino pontico vsq; ad. ʒ. i. s. in
dosi trib' dieb' ꝯtinuis est mirabilis in ꝯstrigẽdo sangui
neȝ fluenteȝ. imo a quacũq; pte corpis ipsi fluat efficaci/
ter ꝯfert sanguinẽ ꝯstringẽdo. ℭ Itẽ caput discooptũ seu
paucis pãnis tectũ est in illo casu tenẽdũ. ℭ Et clysteria
alteratiua cũ lenitiua virtute ꝯueniũt ꝛ fricatiões multũ
iuuãt ad hãc curã aut perficit' cũ infusionib' ꝛ balneis ꝛ
emplastris factis siue effusis sup loco: a quo exit sanguis
iõ infũde aquã frigidã ab alto supra caput aut supra spa
tulã mixtã cũ aqua ro. ꝛ aceti paꝝ donec tremat ꝛ ꝯfert
Sil'r manutergium infusum in his circũuolutũ collo vȝ.
ℭ Uel fiãt epithimata vel empl'a posita sup pte a qua flu
it sanguis vt. ℞. succi solatri lib. s. aq̃ ro. lib. i. farie o2dei
quãtũ sufficit: fiat epithima aut alteri mẽbro a quo fluit.
ℭ Scdo principal'r diuertatur sanguis ex opposito ꝛ h
dupl'r fit aut cũ euacuatiõe p flobothomiã: q̃re flobotho
met' de cephalica ptis opposite ꝛ sit flobothomia stricti
orificij ne multitudo spirituũ exide facil'r fluat aut fiat flo
bothomia bñ posterioris ptis spatulaꝝ faciẽs stati cessa
re fluxũ sanguinis: vel saltẽ ventoset' in spatulis scarificã
do: ꝛ sic in diuersis locis flobothomet' ſm diuersitatẽ mẽ
broꝝ a quib' procedit vt in basilica in retẽtione mẽstruo
rũ ꝛc̃. ℭ Scdo cũ distractione seu euacuatiõe vt cũ vẽto
sis positis sup mẽbro a quo ꝓuenit sanguis vt si a nare
dextra ponat' sup epar vel paꝝ infra aut cuȝ ligaturis vt
stringendo testiculos vel mãmillas aut cũ fricationibus
extremoꝝ cũ sale ꝛ aceto: aut cum infrigidationibus mẽ
broꝝ vt testiculoꝝ ꝛ mãmillaꝝ vt cum aqua ro. ꝛ aceto.
ℭ Tertio perficit' ẽt cura hec cum localibus. iuuat eni ꝛ
ꝯfert infusio peciaꝝ in aceto ꝛ aqua frigida cũ succo plã
taginis sepe ꝛ sepius positaꝝ ad ptẽ anteriorẽ capitj ꝛ ad
timpora. Et si eis addãtur duo vel tria albumia oui: tale
medicamen efficaci' operabit'. Et embrocatio etiam seu
infusio aque frigide sup caput est vtilis ꝛ iuuatiua. ℭ Et
infundere sepe facieȝ totam ꝛ caput in aqua frigida ẽ de
his que pficiũt hãc curã ꝛ adimplent. Et stringere nares
ꝛ sic eas diu retinẽ cũ duob' lapillis paruis ꝛ illos sepe
ꝛ sepius inouare etiã ꝯfert in hac cura. ℭ Et stercus asi/
nini recens positũ ꝛ emplastrũ super frontem aut timpo
ra ꝛ stuellum linitũ in dicto stercore asini aut ei' succo na
ribus impositum a proprietate mirabiliter operat'. Ideȝ
efficit stercus porci ꝛ gipsum ẽt dissolutum cuȝ succo vel
aqua plantaginis ꝛ emplastratũ sup loca p̃dicta. ℭ Ideȝ
etiã efficit stuellũ factũ cũ pilis leporis ꝛ cũ tella aranea.
ꝛ cum succo plãtaginis ꝛ albumen oui naribus iponere
vt plurimũ curat fluxũ sanguinis excedentem. ꝛ si addat'
predictis iste puluis pmixtus cum eis efficacius opera/
bitur. ℞. thuris aloes terre sigillate boli armeni sangui/
nis draco. sarcocole añ. ptes eq̃les ꝛ si dictus puluis sic/
cus absq; alteri' permixtiõe exsufflet' in nares vnde san/
guis fluit statim ꝯstringere consueuit eũ ꝯstringendo na/
res cum lapillis vt dictum fuit. Et iuuat ẽt si frons ꝛ tim
pora cũ p̃dicto puluere albumine oui vndiq; emplastre
tur. ℭ Confert insuper electuariuȝ Nicolai ꝙ di athana
sia de quo supra facta fuit mentio in hoc eodeȝ cap̃. Et si
mollificatũ fuerit cũ succo plãtaginis ꝛ albumine oui im
missuȝ in narib' solum cũ tella aranea: que reperit' in pa/
rietibus molendini velut farina cicotrinizat' ac etiã cum
predicto frontem ꝛ timpora fricando cum diligentia em
plastrare. ℭ Perficitur etiam hec cura cum infusionib'
ꝛ balneis ꝛ emplastris ĩfusis sup loco a quo exit sanguis
ꝛ circa vt cum stipticis claudentibus orificia caruȝ vena
ruȝ vt cũ acatia ypoquistidos terra sigillata olibano gal
la balaustijs corticibus granatoꝝ ꝛ succo folioruȝ salicis
ꝛ vitis arnoglo. cũ pilis leporis mixtj ꝛ fuligine more em
plastri fronti timporibus alligẽtur sepe inouãdo. aut cũ
isto experto. ℞. san. dra. gummi arabici amidi assi acacie
ypoqstidos spodij balaustie boli armeni terre sigillate la
pidis ematitis corali rub. karabe añ. ʒ. i. s. semis papaue
ris portulace cornu cerui adusti gallaꝝ nucis cipressi añ.
ʒ. i. opij. ℈. i. puluerizãda puluerizent' ꝛ cũ succo plãtagi/
nis fiãt trocisci aut fiat empl'm ꝛ approxima vt supra aut
cũ ꝯglutinatiuis ꝯglutinãdo orificia ꝛ faciẽdo adherere
ptes vt ĩsufflatio corali rubei ꝛ lapidis ematitis ꝛ karabe
cõtenta infusa in succo plantaginis. ℭ Ad idem vȝ dra/
gantũ gũmi arabici albumen oui farina volatilis molen
dini. thus tella aranea ꝛc̃. Itẽ si de sanguie fluxo cõbura
tur ꝛ puluerizet' ꝛ naribus insufflet' restringit. Iteȝ cinis
quercus masculi aut puluis vitelli oui faria fabaꝝ raspa
tura cartaꝝ. ꝛ sic de alijs. ℭ Aut cũ his q̃ a forma vt ster
cus asini vel porci odorãdo vel faciẽdo tẽtã aut cinis eo
rũ. Aut retinẽdo in manu lignũ carpani aut pulueris idi
ci. ꝛ sic d alijs. Aut cũ cauterizatiuis: ſ; caue ne crusta ex
his facta cadat q2 fieret fluxus maior iõ hec sint vltima
s. calx viua atramẽtũ arsenicũ ꝛc̃. ℭ Intelligendũ primo
ꝙ frigiditas põt p accidẽs esse cã fluxus sanguinis nariũ
Nã constringendo põt p accidens esse cã fracture vene.
ℭ Scdo intelligẽdũ ꝙ lȝ sanguis artarialis sit calidior
ꝛ subtilior q̃ȝ sanguis venalis: nihilominus flux' sangui
nis venit frequentius a vena qm̃ vena non hȝ nisi vnam
tunicã. artaria aũt hȝ duas tũicas: ꝛ iõ magis resistit ap/
tioni ꝛ fractioni. ℭ Tertio itelligẽdũ ꝙ lȝ flux' sangui/

nis debilitet. et flomia debilitet nihilominus potest in fluxu sanguinis nariũ flobothomia cõpetere virtute ꝯstante. Nã flomia facit cessare fluxũ sanguinis ex eo ꝙ trahit sanguinẽ ad oppositam ptem et sic sanguinem distrahendo ad oppositũ maius facit iuuamẽtũ nocumẽto. ¶ Ultimo aduertẽdũ ꝙ balneũ nõ cõpetit in nimio fluxu sanguinis nariũ lz cõpetat in nimio fluxu menstruoꝝ: cuius rõ est q2 sanguis q fluit p nares est subtilis et magis subtiliat p balneũ et ita p balneuz augeref fluxus sanguinis nariũ. et hoc faceret balneũ sanguinẽ subtiliãdo. et ꝯnter ipm ad supiora trahẽdo: sz sanguis mẽstrualis ẽ grossus et p balneũ subtiliaf et ꝯnter trahitur ad totũ corpus.

¶ De vlceribus narium. Capl'm. lxxxv.

Ulcera in narib⁹ fiũt a cã extrinseca i casu etc. Signa patẽt relatu egri. aut ab itra et hec ẽ duplex: siccũ qñ facit crustã. hũidũ qñ fluit humiditas q vtplurimũ fluit a cerebro: cui⁹ signa sunt prurit⁹ ardor et acuitas in naso: q2 descẽdẽdo vlcerat. ¶ Cura: si a casu etc. flobothomef vel vẽtosef in spatulis. et sup loco pone albumen oui mixtũ cũ puluere cãphore deinde ꝯsolidef cũ vnguẽto de cerusa: aut cũ puluere mumie thure mastice lauãdo sepe cum vino cal'o decoctionis mirrhe et thuris. si ab intra q2 mã acuta salsa vl' adusta currẽte ad nares digeraf cũ isto. ℞. scolopẽdrie fumiterre polipodij capilliue. politrici cicoree ana. M. i. sene epithimi añ. ℥. i. cuscute. ℥. s. mellilotti viridis vel succi ei⁹. ℥. ij. prunoꝝ. ℥. iij. buliãt in lib. iij. aq et cũ zucharo syrupizef. deñ in aurora. ℥. ij. cũ aqs ꝯuenientib⁹. deinde purgef cũ. ʒ. i. pillulaꝝ cociaꝝ vel cũ aliis ꝯueniẽtib⁹ vt dyasene aut potione ꝯuenienti cãc: vngauf vlcera cũ oleo rosato aut cũ oleo mollificatiuo ex adipe gallinaꝝ et anseꝝ aut cum isto. ℞. medulle vituli gummi ara. añ. ʒ. ij. olei sisamini et cere añ. quãtũ sufficit aut cum decoctione maluauisci. deinde mũdifica cũ dictis in cap de vlceribus auris. deinde consolida cum isto. ℞. ceruse mirrhe litargirij culcrumeno. gallarum combustaruz alluminis añ. ʒ. i. cũ oleo ro. fiat vnguentum etc.

¶ De apostematibus nariũ. Capl'm. lxxxvj.

Apostemata nariũ cõiter sunt tria. i. cãcer q ẽ modice quãtitatis dur⁹ ad modũ grani: et fit in supiorib⁹ ptib⁹ nasi. Scðm emorrois et ẽ excrescẽtia ex mã descẽdẽte in carnẽ mollez ꝯuersa magna exiẽs aliqñ nasuz. Tertiũ est polip⁹ medi⁹ iter ista. i. quãtitate malitia et vtute fact⁹ ex melia et flate. ¶ Signa cãcri vene in naso apparẽt plene sanguine melico cũ duritie vltra et fetore itollerabili cum aliquo calore pulsatione et dolore loci et qð currit ẽ vtus fetẽs viride aut nigrũ. ¶ Signa scði ẽ mollicies pcepta sine soliditate cũ emanatiõe hũoꝝ ꝑaliter. ¶ Signa tertij ẽ oppilatio nasi cũ grossitie et mediocri duritie et fetore apper in modũ sic⁹. ¶ Pronosticatio. qðlibet istoꝝ si fuerit iueteratũ nõ curaf absqꝫ recidiuatiõe: q2 radices istoꝝ p cyrugiã q maxime curaf euelli nõ pñt. Itẽ cãcer vbicũqꝫ si nõ recipit curã mitigatiuã tardãdo ei⁹ augmẽtum et malitiã. vñ Hypo. 6. afforismoꝝ afforismo. 38. Quicũqꝫ cãcri abscõditi etc. ¶ Cõfortetur g locus bis vel pluries in die cũ oleo rosato cera et cãphora. ¶ Purgef sepe caput in his oibus egritudinib⁹ pmissa digestione cũ ista potione. ℞. mirabolanoꝝ indoꝝ. ℥. i. s. sene epithimi añ. ʒ. iij. prunoꝝ. ℥. iiij. buliãt et in ℥. v. collature adde mãne tamarindoꝝ añ. ℥. i. def ante diẽ semel in hebdomada. ¶ Varia tñ solutiuũ fm variationẽ cãe et ꝓ diuersis solutiuis recurre supra ad capl'm de mania et melia. ¶ Abstineat ab oib⁹ gñãtibus melia vtẽdo dieta humida nutribili. ¶ Cura scði ẽ vt auferaf totũ qð põt auferri trahẽdo illã carnẽ mollẽ ifra cũ vncinis deinde iterponaf tẽta inuoluta vnguẽto viridi dicto supra. Abluaf loc⁹ cũ aceto sqllitico tepido in quo dissoluaf sal et albumen zucharinũ aut ifundaf tẽta cũ aceto. deide et puluere isto inuolue. ℞. pulueris affodiloꝝ. ℥. i. realgar. ℈. i. si tñ radices possent cauterizari eẽt supmũ et tũc coopaf tota facies panis infusis in aq ro. et aceto: deide i vase ifunde butyꝝ cũ albumine oui. ¶ Cura tertij curaf cũ icisiõe trahẽdo ipm ifra cum vncinis et vbi descẽderent p foramina palati due sete vel trescãde eq torquãtur faciẽdo plures nodos deide capies polipũ laqueo isto et ducẽdo in modũ sqbale auferaf qð põt auferri. deinde pone vnguẽtũ viride et in fine vnguentum de cerusa et fiat vt supra quare etc.

¶ De amissione olfatus. Capl'm. lxxxvij.

Amissio olfatus fit aliqñ ex oppilatiõe meatuũ nasi vel collatorij: et ẽ egritudo quã vulgares hñtes dñt se eẽ infrigidatos nõ sentiẽtes nisi forte odorẽ et si dñio friditatis in ptib⁹ illis sig⁹ patẽt. ¶ Cura. purgef cũ pillulis cocijs vl' pigra. deide attrahat et in ore teneat aquã decoctionis ysopi mellilotí sticados fumiterre assari et sansuci etc. Sepe odoret sauinã calamẽtũ oximũ aut nigellã fiant sternutatoria cum ellebore albo piretro seu euforbio etc. suffumigef cũ thure vnice mirrha ligno aloe aut trahaf p nares succ⁹ yreos cũ puluere piretri quare etc.

¶ De fetore narium. Capl'm. lxxxviij.

Fetor nariũ est corruptio olfatus q aliqñ augeref aut diminuif etc. põt ꝯuenire a multis. et ita fetor anhelit⁹ aut pp corruptionẽ in pectore et pulmone stomacho aut dentib⁹ aut gẽgiuis aut ꝓpter vlcera nariũ et polipũ et carnẽ additam et pustulas et verucas et oppilationes factas in carũculis nariũ et qñqꝫ ppmalã complexionẽ cũ materia aut sine vt propter humores grossos salsos aut alios reumatizãtes: cuius causa est mala complexio cerebri. ¶ Signa. si ex pectore sputum est grossum globosum aut saniosum. Si a stomacho fetor apparet magis ante cibum ꝙ post. Si ex gingiuis vel dẽtibus aut carũculis sentif fetor equaliter vtatur ante cibũ et post. Si a cerebro sentitur priuatione alioꝝ: et si impleaf os aliquo deide sentiaf fetor significat ꝙ a cerebro. ¶ Pronosticatio. qñ in febribus acutis nullo precedẽte odorabili eger sentiat odorez corruptũ in modum pisciũ corruptoꝝ vel similiũ: est pessimũ et sepe mortale. ¶ Cura. si ex repletione vt stomachi etc. curetur sicut oportet et dicef locis suis deinde confortetur locus cum aromaticis Si a capite et causa sit calida est cũ arsura et mordicatione: et tũc flobothomef aut ventosetur si cõuenit: scðo purgef sicut oportet vt cum cerebro de succo ro. digesta prius materia cuz syrupo ro. violato oxizacara etc. tertio fomentef cũ aqua decoctio. rosa. viola. sandaloꝝ camphore etc. ¶ Dieta fiat sicut ꝯuenit. si sit a cã frigida vtatur oximelle diureti co: purgef cum yeralogodion aut alio cõuenienti. deide attrahat per nares vinũ optimũ solum aut cuz deco. aromaticoꝝ vt calami aromatici nucismuf. spice inde galie muscate gar. mirrhe etc. aut teneat i naso die et nocte. aut trãsglutiaf tres i nocte et due i aurora ð his pillis. ℞. aloes. ʒ. iiij. mirrhe. ʒ. ij. croci pap. Itẽ tyria. cũ bono vio etc.

¶ De sternutatione. Capl'm. lxxxix.

Sternutatio est mot⁹ nãlis cerebri vt expellat nociua: Cã extrinseca est sicut radius solis cũ penetrat ad carũculas nariũ: aut pena itromissa: aut puluis aut aliq res mordicaf. ¶ Cã iterior est hũor vapor aut ventositas aut aliq res aggrauãs virtutẽ animalẽ. nã vt⁹ aialis sensibilis cũ sentit nocumẽtũ mouef vt expellat qð nocet: et pmiscens cũ aere nocet: q2 per angustũ foramen transit. ¶ Pronosticatio. Sternutatio in fine morboꝝ lz adhuc mortaliũ est bonũ signũ: q2 significat aliquã fortitudinez

virtutis: ⁊ ideo sternutatio sine reumate corpe purgato si ue a natura siue ab arte bona ē: q2 dolorē capitis remouet ⁊ ipm mundificatiō valet in egritudinibꝰ pectoris ⁊ stomachi cū corpus fit mundū: ⁊ egritudo fit in declinatiōe silr in passionibus matricis: q2 cū virtꝰ est fortis excitat omnes virtutes expulsiuas membrorum: iō expellit fetum mortuū ⁊ seruiam. Oppositū facit in corpe pleno cum reumate: nam tūc est mala ratione signi significantis malam rem in corpore ⁊ causam ledentē caput. Etiā ratione cāe q2 sternutatio nimia replet caput: idu cit vertiginē scotbomiā ⁊c. Itē si in aliq egritudine approximent sternutatoria fortia ⁊ nō sternutet nūq3 aut vix curabit. ¶ Cura. In p̄ ne fortiter retineat anhelitꝰ: h ēt multū v3 in reumate. Scdo curat p accidētia ai vt ira sollicitudine timore ⁊c. Tertio cū calidis euacuatiuis si mā fuerit frida fomētetur caput corpe purgato cū aq decoc. camomille anthos anisi spice ⁊c. vngant nares cum oleo costino laurino ⁊c. Si cā fuerit calida inungat cū oleo vio. ro. ⁊c. fomētetur caput cum ros. viol. ⁊c. sorbeat aquam frigidam ⁊ trahat per nares lauando faciem ⁊c.

¶ De anothomia oris ⁊ egritudinibꝰ eiꝰ. Caplm. xc.

In ore sunt multa mēbra: in quibus possunt accidere pustule vlcerationes apostemata cācri fistule herpestiomenus carbūculi ⁊c. ¶ Cāe. Si fuerit i etate lactāte hoc accidit ppter corruptionē lactis: aut q2 non mundificant corpora a corruptis humoribus. ⁊ si in etate adulta accidit ex malitia humorum. ¶ Signa. Si fuerint a sanguine est color rubeus ⁊c. si ex cholera color est citrinus vel croceꝰ cū pauco tumore pūctura ⁊ ardore. si flegma est tumor albedo ⁊ paucꝰ dolor si a melācholia est color niger cū duritie ⁊c. ¶ Pronosticatio. Omnis passio oris cuius color vergit ad nigredinē est mala significans herpestiomenū ⁊ magnā humorum corruptionē. Item omnis passio oris quantomagis se profundat ad intra tanto est deterior. ¶ Cura. si sint in etate lactante scarificet in mollicie aurium. si in adulto in collo ⁊ sub mento. deinde rectifica regimen nutricis sicut decet: si in maiori etate flobotomet primo de cephalica. secūdo de labijs ⁊ venis que sub lingua. deinde purget cū cassiafi. thamarindis ⁊ māna. ⁊ si causa est calida purget cum dyaprunis ⁊ electuario de succo ro. si frigida purget sicut decet. Colluet os cum dyamoron ⁊ secaniabin addendo in fine ficus ⁊ salar. sed specialius descēdēdo: ⁊ primo ad vlcera gingiuarū que curant primo mūdificādo cū vino deco. foliorum salicis ro. oliuarum gallarum corticū gnatorum ⁊c. Scdo cū cōstringētibus gingiuas ⁊ cōsolidātibꝰ vlcera vt cū deco. balaustiarum ro. corticū thuris in aceto: deinde ex his ⁊ cōsimilibꝰ fiat puluis ⁊ facta colutiōe aspergant vlcera. Ad idē. ℞. balaustiarum masticis gallarum añ. ℥. i. mirrhe. ℥. s. mellis lib. ij. succi mororum. ℥. iij. distēperent cum aqua ⁊ colluat sepe os: deinde aspergant vlcera cum puluere cinamomi ⁊ zedoarie. Si aūt vlcera sint fistulosa premissis vtībus mundifica ⁊ absterge virulentiā ⁊ intromitte medicamen acutum mundificans ⁊ consumens carnē fistulatam sicut. ℞. thuris masticis viridis eris myrrhe aloes añ. ʒ. i. ⁊ sic fortiꝰ fiat itaq3 calor ⁊ combustio supflua in ore teneat albumen oui cōquassatum: deinde vtatur mūdificatiuis multe abstersionis: sicut est acetū squilliticū. Et ad idem valet decoctio agrimonie cum vino ⁊ melle ⁊ si hec non cōtulerint remedia: cauteriza vsq3 ad radicem dentiū: deinde mūdifica ⁊ absterge vt prius: ⁊ si corruptio trāsit vsq3 ad os mandibularum elarget vulnus ⁊ reddat os corruptum deinde incarna cum corticibus thuris coctis cū vino aut aceto squillitico: deinde liniant gingiue aut desup puluerizētur cōtice thuris san. dra. myrrha aloes ⁊ sic de alijs. Et tertio fiat cōsolidatio que pōt fieri cum multis vt cū albumine oui fricato super gingiuas. Similiter collutio eius facta cum aceto aut isto. ℞. corticū thuris san. dra. añ. ʒ. i. aristo. ro. hyreos aluminis assi. rosa. balaustiarum capularum glandium añ. ʒ. s. ⁊ ex his cum oximelle sqlli tico fricentur vlcera gingiuarum aut alterius partis. Si aūt sit cācer abluant vt prius: deinde aspergantur puluere elebori nigri ⁊ radice aristologie: vel cum isto. ℞. colcotar adusti sqūle vt conuenit: deinde linias gingiuas. Ad idem valet vnguentum egyptiacū. Et nota q̄ in omnibus vlceribꝰ oris nō antiquatis valet collutio oris cū melle rosa. aut cum aceto: deinde aspergātur cum puluere boli ar. Et cum isto quamplures pueros lactantes vl ceratos in ore curaui. ¶ In carbūculo aut sacro igne herpestionomo fiat gargarisma cum succo plātaginis coriādri ⁊ vino malorum tepidis: ⁊ hoc in causa calida: sed in frigida gargarisma fiat cum sumach mastice thure ⁊ melle ⁊ aceto: si tamen esset a melācholia dimitte acetum. Et quia multotiens multa saliua abūdat in ore propter indigestionem stomachi: digeratur cum oximelle: in quo bulliat ysopus: purget cū pillulis stomaticis alkindi aut cū medicamine de turbith: vomitus fiat sepe vtat rosata nouella dyazinziber: ⁊ sic de alijs. Si vero fluat saliua pp̄ calorem multum resoluentem premissis vtībus vtat stipticis vt sunt lentes cum sumach: quare ⁊c.

¶ De passionibus lingue. Caplm. xcj.

Passiones lingue sunt mlte vt paralesis spasmꝰ solutio cōtinui. apa magnitudo puitas corruptio gustus ⁊ loquella nā loqlla aliqñ mio rat vt in illis q cōceptū suū cū difficultate exprimūt: aliqñ corrumpit vt in traulis: aliqñ aufertur: ⁊ ita de gusto suo modo. ¶ Cause huius aliqñ sunt egritudines cerebri vt epilēsia: appoplesia: litargia frenesis: mania: fluxus humorum. Aliqñ fit pp passiones neruorum venientiū ad linguā. Aliqñ fit pp passiones lingue: aut ex mala cōplexiōe frigida ⁊ humida ⁊c. Aut ex apostemate aut magnitudine vel paruitate aut solutiōe continui aut in dispōne ligamēti qđ est sub lingua aut pp stomachū vt crapulā ⁊c. aliqñ pp passiōes pectoris vt ex pleuresi peripleumonia. aliqñ pp passiōes totiꝰ. aliqñ pp cās extrinsecas vt ex assūptiōe veneni ⁊c. ¶ Signa. Si a cā extrinseca scit remotione aliorum signorū si ab intra: ⁊ tūc si est ex passionibus capitis aut lingue scit ex nocumento aliorum mēbrorum: ⁊ ita si a stomacho aut alio mēbro inferiori. Si ex mala cōplexione calida scit ex punctura ⁊ citrinitate. Si ex frigiditate lingua est alba. Si ex hūiditate saliua est multa. Si a siccitate est cum scissuris ⁊ vlceribus. Aliqñ aūt materia est grossa viscosa q̄ adheret lingue pp febrē: ⁊ tunc denigrat lingua: ⁊ credit q̄ fit ex siccitate sed nō est sic. ¶ Apostemata etiā lingue fiunt ex diuersis humoribꝰ: p3 ex suis signis ⁊ ita de spasmo ⁊ paralesi. ¶ Signa patent: q2 tūc est impedimētū in loquella ⁊ prolatione litterarum vt. r. ⁊. l. Et si grauitas loqlle proueniat ex febre: tūc lingua est nigra exasperata: ⁊ ex breuiatione ligamenti scit ex adherētia lingue parti inferiori: similr nō pōt ligua extra os emitti. ¶ Si per nodū aut glandulā scit aut q2 eleuando linguā apparet sub ea alia lingua parua que ramula dicit. ¶ Signa nodi sunt: q2 videt sub lingua circa ligamentum aliqđ qđ est in modum auellane vel glandule impediēs eleuationē lingue ⁊ ēt comestionē ⁊ loquellam. Si ex magnitudine lingue difficulter plicat ⁊ loquit apparet grossa fm oēs dimēsiones: si ex paruitate seu decurtatiōe ⁊ spasmo qđ fit ex peccato in radice lingue: ⁊ tūc signū est q̄ ligua male mouetur: ⁊ nō pt emitti extra os: ⁊ si ex spasmo dcurtat. ¶ Signa corruptionis gustus patēt ex dictis: ⁊ per site ad illō qđ dictū fuit decuratione odoratꝰ. ¶ Pronosticatio. In febribus acutis pustula nigra appens in lingua signat

morte. Simil'r in febrib⁹ pdictis nigredo lingue ⁊ vlcera tio malū. ¶ Cura. Si ex calida mā flobothomet aut ven tosef particularibus ꝯsentientibus. secundo purgetur cū cōuenienti medicina. tertio fiat gargarisma cum succo la cruce ⁊c. ¶ Si a mā frigida digeratur cū oximelle diure tico ⁊c. Purgef cū yerapigra ⁊c. Fiat gargarisma cū sal uia menta ysopo calamēto ⁊c. ¶ Si apostema sit calidū fiat gargarisma cū vuis passis iuiubis sebestē fenugreco. In principio tñ gargarizet acetū vel vinū de granatis cū mucilagine dragagāti ⁊ aqua ro. ⁊ in pcessu fiat. primū dictū: vtaf cibis liqdis vt ptisana ordei aut lactucis cocti in brodio gallinaꝝ aut castrati: vinū sit albū ōbile. ¶ Si apostema sit frigidum purgef cum pillulis cocijs aut pi gra ⁊c. Abluaf os ꝯtinue cū oximelle cōposito vel melle ro. ⁊ aq̄ decoctiōis ysopi ciperi yreos ⁊ liqritie. Deinde si remaneret vlcus vl' excoriatio ꝯsolidef cū puluere masti cis ⁊ draganti mixtis lauādo prius linguā cū vino cal'o. Si ex neruis gargarizef oleū rosatū vel camomille pur gando cū cocijs aut fetidis: deide vngaf caput ⁊ collum cū oleo de aneto: aut embrocef cū aqua decoctionis ane ti camomille lilij mellis rosati gargarizet decoctionē yre os vt supra: deide emplastref cū castoreo euforbio stafisa gria ⁊c. Si ex febre ex succo acetose aq̄ ro. maloꝝ grana toꝝ psilio dragāto ⁊c. ⁊ ex mucilagine illoꝝ cū zucharo. ⁊ teneanf in ore. ⁊ si fuerit vlcera ⁊ scisure ipsis mūdifica tis aspergauf puluere thuris litargirij ⁊ similiū. Et si ex mollificatiōe ⁊ nimia hūiditate cura est prio cū euacuā tibus vt flōmia pharmacia sicut decet. scdo cū diuertenti bus vt cū fricationib⁹ extremitatū ventosationib⁹ in spa tulis ⁊ cū clisteribus acutis. tertio cū resoluētib⁹ residuū a pte opposita vt approximādo resolutiua nuce ⁊ lacer tis seruiētibus lingue. q̄rto cū resoluentib⁹ p eandē ptem incipiēdo a leuiorib⁹ versus fortiora: dādo tyriacā aureā alexādrinā aut aliud mitridatū fricādo linguā. ¶ Si ex veneno assumpto tyriaca cū vino decoctionis baccharū lauri ꝯfert: aut aliud tale sm diuersitatē veneni. Si a cor ruptione gustus: purgef sm peccatū humoris. Et si cā est calida vtaf cibarijs acetosis. Si frigida grossa vtaf ciba rijs acutis calidis vt alea cepe ⁊c. Si adsit paralesis lin gua ⁊ sanguis dominef flōmef aut vētosef aut purgetur iuxta cām: deinde nālia ꝯueniētia sunt saluia acorus yso pus calamētū ruta herba paralesis origanum sinapis ca storeū euforbiū ⁊c. Et ex his possunt fieri gargarismata clisteria lotiōes empl'a ⁊c. Si aūt lingua spasmef: ⁊ sit de repletiōe: purgef corpus sm exigentiā humoris fomēte tur collū ⁊ lingua cū decoctiōe aneti ⁊c. Et si ex sanguine flobothomef aut vētosef in collo: fricef lingua cum corti ce mali granati ⁊ acetositate citri. ¶ Et si fit ex flegmate magnificata purgef corpus ⁊ fricef lingua cū zinzi. pire tro salgēma. Si abbreuiata ex ligamento sub lingua inci daf vel cauterizef cū medicinis ⁊ sup locū pone attramē tū de quo fit encaustrū aut allumen secū. Si sint glandu le ad modū ranule vel nodi premissis vniuersalibus sub lingua flōmef ⁊ fricef locus cū sale armoniaco ⁊c. Fiat etiā medicamen de dragāto adusto albumine oui her modactilis. Et si fuerint magne quātitatis īcidaf ⁊ extra hatf deinde fricef loc⁹ cū vnguento viridi cū alijs dictis. Si fuerint vlcera in ligua corpe purgato: curef cū gallis spodio ro acatia ⁊c. Ubi āt pueri nimis tardarēt linguā fricef ligua oi die cū ydromelle: ⁊ cogaf loq festio sm ōe.

¶ De scisuris labioꝝ. Caplm. xcij.

Scisura labioꝝ cōiter fit i his mēbris ⁊ alijs extremitatibus ex flāte salso adusto aut ex melācholia aut alia mā adustis. ¶ Si a fle gmate adest ardor ⁊ prurit⁹ vehemens: fit aliqñ crusta: a loco exit hūiditas crudi ap parēt scisure manifeste cū tumore ⁊ duritie quadā. Si ex melēa est siccitas scisuraꝝ ⁊ nō exit humiditas aliqua tu mor loci ardor ⁊ prurit⁹ nō tātus vt in alia calida. ¶ Cu ra. Si ex flegmate ⁊c. digeraf cū digerētibus flegma sal sum: deinde purgef cū pillulis fetidis aut alio ꝯuenienti. Et ita si a melēa digeraf ⁊ purgef sicut cōuenit: deinde in unge cū albumine oui mixto cū puluere masticis. ¶ Et nota q̄ hec valebunt ad oēs scisuras vbicūq̄ sint siue in calcaneis ano vel manib⁹ ⁊c. ¶ Et iō ad idē. ℞. masticis thuris albi puluerisa ⁊ bulliāt cū oleo vio. ¶ Ad idē si dissoluaf dragātū in aq̄ ro. ⁊ ꝯficiaf cū puluere amidi ⁊ iungaf petia ⁊ sepe liniant gingiue valent. ¶ Unguen tū exptū ad idē qd̄ ēt valet ad rapas equoꝝ. ℞. cere citri ne adipis anatis ysopi hūide añ. ʒ. ß. amili dragagāti mu cilaginis seminis citonioꝝ añ. ʒ. ij. gallaꝝ cineris pilloꝝ caude eq̄ furfuris vsti añ. ʒ. ij. ß. puluerizenf puluerizāda misce ⁊ fiat vnguētū ⁊ vngaf locus scisus: deinde aspgaf isto puluere. ℞. masticis gallaꝝ cineris pilloꝝ caude eq plūbi vsti corticū granatoꝝ ceruse dragāti corticū thuris oium añ. ifunde in vino pontico: deinde exicca super la minā ferreā ⁊ puluerisa. ¶ Ad idē vꝫ litargiriū similiter puluerizatū ⁊ mixtū cū succo frondiū pastinace domesti ce ⁊ pauco olei rosati: aut aque ro. ¶ Ad idē valet succ⁹ celidonie: vel. ℞. folia sicca aleoꝝ ⁊ porroꝝ dimitte p no ctē in aceto: deide exicca super tegula ⁊ puluerisa: ⁊ loto loco cū vino: deinde vncto cū melle aspergaf isto pulue re quater in sero. ¶ Fūmi ēt ceresoꝝ dissolutū in aqua rosata mirabil'r valet. ¶ Ad idē valꝫ ⁊ maxime ad calca neū puluis gallaꝝ mixtus cum sepe capre: ⁊ vbi hec non ꝯtulerint: excoriet loc⁹ cū alumine secū vel vnguēto viri di: aut vitriolo: deide mūdifica cū vnguēto apostoloꝝ: ⁊ in fine ꝯsolida cū isto. ℞. mucilaginis sēmis citoniorum amili dragāti añ. ʒ. ij. adipis anatis. ʒ. i. olei ro. ʒ. ij. pulue ris ysopi. ʒ. i. ß. cere paꝝ fiat vnguētū ⁊ vngaf loc⁹: ipo tñ pus abluto cū aqua decoctiōis fumiterre camomille ⁊ ysopi: ⁊ hoc si fit a flegmate. Si a melēa excoriato ⁊ mun dificato loco vt prius consolidef cū isto. ℞. pulueris gal laꝝ ⁊ masticis añ. ʒ. i. ß. terbentine cere añ. ʒ. i. olei violati assungie porci paꝝ. Et si vis pōt addi amili dragāti argē ti viui añ. ʒ. i. ista reiterenf: ⁊ si ista non curanf cauterisa cū cauterio de auro aut auricalco: deinde consolida cum vnguentis dictis. ¶ In cibo ⁊ potu regatur vt in capitu lo de melancholia supra dictum est.

¶ De dolore dentium. Caplm. xciij.

Dentes patiunf dolorē in se: aut i suo ligamē to ꝯpanf: q2 nutriunf ⁊ patiunf corrosiōes ꝯforatiōes vermes cōmotiōes ꝯgellatiōes ⁊ stupores: ⁊ sic de alijs. ¶ Cāe extrinsece sunt casus pcussio nimia calitas ⁊ friditas vt cū aliqs comedit cibaria multū cal'a ⁊ stati bibit vinū aut aliō frigidū: aut frāgere cū eis res duras: aut cū mel le ꝯfectas: aut fricare dētes cū re nimis acuta remouēte carnē radicū coꝝ: aut si negligat mūdificare: aut si come dat cibaria: de q̄ꝝ ꝓprietate est corrodere dētes sicut sunt acetosa porri: lac pisces pui: siue salsi: siue nō: ⁊ sic de alijs causis extrinsecis: si ab intra: aut est a cerebro: aut a gigi uis: aut a stomacho vt ab inferioribus mēbris: aut a ner uis veniētib⁹ ad dētes: aut a ħmibus causantib⁹ ibi cor rosiones cancrū fistulā apata ⁊c. ¶ Uomitus ēt multū nocet ⁊ pcipue si fuerit acetosus acutus fumosus: aut cor rupt⁹. ¶ Signa patēt: q2 si ab ex scif rex relatu egri: aut alteri⁹. Si a capite scif p dolorē ⁊ ḡuedinē ei⁹ ⁊ p reuma q2 sepe accidit ab hac cā: ⁊ si ex gingiuis ⁊ dentib⁹ patet. Et si nesciret a quo dente ꝓueniat dolor: masticet aliqd duꝝ cū dēte. Scdo cū alio quēcūq̄ veniat ad lesum: ⁊ tunc sentiet dolorē. ¶ Si a neruo: scif q2 in alijs mēbris nihil appet. ¶ Si a stō vel alio mēbro iferiori: scif ex grauedi ne ⁊ dolore illi⁹ loci. ¶ Et si sanguis fit in cā causans apa

In gingiua cognoscit̄ ꝑ colorē ru. tumorē ⁊c̄. Si ex chol'a ꝑpūcturā ⁊ mordicationē. Si ex flegmate ꝑ grauedinem ꝑtiū. Si a melā ꝑ liuorē ⁊ duritiē: ⁊ sic de alijs. Si ex humiditate scit̄ ꝑ grauedinē ⁊ saliuā multā. Si ex siccitate adest ariditas. Si a vētositate adest pulsatio ⁊ motꝰ. Si a stupore ꝙ vtplurimū fit a comestiōe acetoꝝ acriū ⁊ pōticoꝝ scit̄ ex relatu. Si ex corrosione scit̄ ex sputo sanguinolēto cū aspiciunt̄ gingiue corrose: ⁊ sic d̄ alijs. Si a vermibus signa sūt pruritꝰ corrosio ⁊c̄. ¶ Pronosticatio. Liuor liuiditas ⁊ nigredo dentiū pessimū. Itē linositas cū febre lōgā egritudinē significat. Itē in febribꝰ cōtinuis dētes aridi sicut lignū mortē annūciāt. ¶ Cura. Si cā ē calida ⁊ corpus est plenū ⁊ alia ꝑticularia ꝯsentiant flōmet̄ de cephalica. scḋo vētoset̄ in collo. tertio flōmet̄ de venis que sunt in labijs ⁊ sub lingua si expedit. Id aliqñ fit ī cā frigida si corpus est plectoricū ⁊ ꝑticularia ꝯsentiant: deinde digerat̄ ⁊ euacuet̄ ꝭm exigentiam hu. peccātis vt si mā fuerit frigida purget̄ cū pillulis cocijs fetidis: vel stomaticis: aut cū puluere de turbith: vel si nō fiat clystere cū decoctiōe cōi in qua decoquant̄ agarici centauree. aā. ℥. ß. mellis. ℥. iij. olei. ℥. iiij. salis paꝝ pone sub dēte. ʒ. ß. tyriace antiq. Si mā est cal'a purget̄ cū pillulis aureis: vel cū. ʒ. iij. elebori de succo ro. ⁊ sic de alijs: ferat in ore aquā ro. cal'aꝫ vel fridā. Si aūt cū dolore apata fuerint gingiua manifeste ꝑforet̄: deinde ter in die abluat̄ locus cum aceto ⁊ vino decoctiōis myrrhe: aut aluminis: ⁊ est optimū. Mādibula emplastret̄ ex farina se. lini fenugreci florū camomille. aā. ℥. i. farine or. radicū maluauisci cocti ⁊ pistati ana. ℥. iij. olei camomille quātū sufficit: hoc valet ad dolorē dētis ex quacūqꝫ cā fiat. Item si mā est calida valēt ista lactuca portulaca vermicularis ⁊c̄. Si frigida zinziber pip cinamomū sal cōmune: albumē mastix thuris myrrha: anisum: nux musca. saluia sinapis ⁊c̄. ¶ Sic itaqꝫ ꝯclude ꝙ in dolore dētis cadūt tres intētiōes. Pria est digestio ⁊ euātio mäe: ⁊ fit flōmia ⁊ vētris sol'one. Secūda est diuersio ⁊ fit flōmia vētosis fricationibꝰ ligationibꝰ ⁊ rubificatiōibus dolorosis. Tertia est ꝓhibitio fluxus materiei: ⁊ fit cū stipticis: vt cū aq̄ decoctionis mirti masticis ⁊c̄. gradatiꝫ tñ ꝑuenias ad maturatiua ⁊ resolutiua de maturatiuis dictū fuit in emplō supra. Sed resolutiuū expertū in dolore dentis cū inflatione est. ℞. zinzi. ʒ. i. piperis lōgi. ʒ. ß. cinamomi. ʒ. ij. sq̄lle. ʒ. i. corticis granati. ʒ. ß. nucis ide aluminis aā. ℈. i. bucce. ʒ. i. ß. piretri. ʒ. ß. puluerizent̄ ⁊ ponant̄ cū coto infuso in vino cocto sup dentē malū: deinde lauet̄ cum vino decoctionis origani zinziberis ⁊c̄. ¶ Que aūt valēt a ꝓprietate si causa fuerit calida: siue frigida: meliꝰ tñ ⁊ tutius operant̄ si corpꝰ est mūdū vt sunt rasura cornu cerui radicū cucumeris asinini: titimali aristo. spoliū serpentis fructꝰ tamarisci rostri porcini celidonie ⁊c̄. Similr̄ remouēs fetorē a ꝓprietate est radix colloquintide: ⁊ illō qḋ adheret vasis apū. ¶ Et modus operandi cū istis est iuxta cōueniētiaꝫ particulariū. nā purgato corꝑe vnū seu plura ex his bulliāt ī aqua rosata: aut pluuiali: aut vino: deinde fumꝰ recipiat̄ aut fiat gargarisma: aut ꝙ lana: vel spōgia infundatur in decoctione istoꝝ ⁊ ponat̄ super gingiua vel maxilla. qḋ aūt valet ad cōfirmandū dentes est radix titimali bullita in vino ⁊ gargarizata. ¶ Et ad idē valet ⁊ dealbat̄ nux. cipressi folia eiꝰ alumē assum sal assum de his fricent̄ dentes: vel bulliāt in vino: ⁊ illud gargarizet̄. Et vbi hec nō ꝯtulerint cauterizet̄ dens cū virga ferrea intromissa per cānulā. Et vbi dens esset marcidus eradicet̄: qr cuꝫ medicinis nō curat̄. vbi ergo sit perforatꝰ ⁊ aliqualr̄ putridus Primo mundificet̄ corpus sicut opꝫ distrahat̄ mā cōfortet̄ mēbrū mādans. Scḋo abluat̄ os cū vino decoctiōis vtriusqꝫ saluie vtriusqꝫ calamēti piretri: deinde cōcauitas ipleat̄ rasina alumine ⁊ vitro: vel auro: vel galla ciperi ⁊ cāphora: est enim in hoc vltimū. Et si non curat̄ eradicetur nō extrahat̄: tñ nisi vibret̄ aliter timeret̄ de nocumēto mandibule ⁊ fistulatione eius: ⁊ ideo lac titimali cum pasta facit cōcutere dentē. ¶ Ad idē valet. ℞. armoniaci: salnitri: gūmi hedere ꝭm ꝙ ꝯuenit cōfice cū succo titimali pone de sero supra dentē cū quodā capello de cera ne tāgat alios dentes. ¶ Si a vermibꝰ suffumiget̄ dens cū opio castoreo: ⁊ semine cepe vel iusquiamo: ⁊ semine porri ⁊ sinapi. ¶ Itē hedera terrestris posita in dēte ꝑforato dolorē aufert ⁊ vermē iterficit. Si ex humiditate in neruo ligāte: ⁊ per consequens si a reumate cerebri.

¶ Cura ꝯsistit in tribus. Prio euacuet̄ mā vt supra. Scḋo desiccet̄ humiditas cū aceto squilitico decoctionis myrrhe: piretri: aut stafisagrie: aut ellebori albi ⁊c̄. Tertio administra stringentia ligamēta: ⁊ ita si accidat ex ꝑcussione cū stipticis: ⁊ ideo gargarizare vinū decoctiōis balaustiaꝝ: sandarace: sumach: ro. masti. deinde de puluere earum fricent̄ dentes: aut liniantur cū isto. ℞. ceruse lote litargirij confice cum mucilagine draganti. Ubi autē dens concutiatur ex debilitate virtutis vt in senibus vix: aut nūqꝫ curatur. Si a febre exiccante vt in ꝯualescentibus curatur cū resumptiuis: vitet tñ masticare cū dēte ꝯmoto. Si ex corrosione gingiuaꝝ. ℞. radicē capparis foliorū oliue: piretri: galle mirabol'. spodij coquant̄ in aceto vsqꝫ ad cōsumptionē: ⁊ ex hoc lauet̄ totū os. ¶ Ad idem valet cortex radicis more celsi cocta cū aliqbꝰ granis piperis in aceto. ¶ Experimentū ad idē: lauent̄ gingiue cū aceto si est magna putredo: si nō cū vino decoctionis plātaginis: ⁊ corticū granatoꝝ: deinde colluat̄ os cuꝫ melle rosato: deide aspergat̄ bene cū bolo armeno: aut alio cōsimili ꝯueniēti. ¶ Et si a stō vel alio mēbro iferiori purgent̄ ⁊ ꝯfortent̄. Si a rebus comestis ⁊c̄. vitent̄ silr̄ ⁊ vomitus: deinde ꝯfortent̄ dentes: remouēdo nocumentum illoꝝ. Si a stupore ⁊ ꝯgellatiōe masticent̄ portulace cum amigdalis: aut sicut ꝯferentes a proprietate. ¶ Simil'r mel cal'm in ore retētū mirabil'r ꝯfert. Simil'r caseus antiquus. Si fistula aut herpestiomenus: ꝯfert hoc mirabiliter restringendo sanguinē gingiuaꝝ. ℞. vtriusqꝫ arsenici .s. rubei ⁊ citrini: calcis: alluminis gallaruꝫ oium aā. Ex his oibꝰ puluerizatis: ⁊ cū aceto mirtis fiant trocis' poi. Cū aūt necesse est sumat̄ ex his. ℈. ß. ⁊ sic paꝝ manet: deinde oleum ro. in ore teneat. Et quia in pueris ꝯtingit̄ sepe ꝙ dentes difficulter oriunt̄: ideo fricent̄ sepe gingiue cū adipibus galline: anseris: ⁊ anatis. ¶ Ad idem mirabil'r valet cerebrū leporis: lac canis: medula mandibule porcoꝝ. Simil'r butyꝝ cū melle mixtū: auferēs etiā dolorē ⁊ mordicationē quā tūc hn̄t infantes. ¶ Et vbi dētes velles facere candidos experimētū: frica bene eos cū pumice: deinde laua cū aqua vel cū vino. ¶ Ad idē. ℞. nitri mirrhe ossis sepie aā. ʒ. ij. puluerizent̄ subtiliter: ⁊ ponent̄ in pāno lineo: ⁊ fricentur dentes: deinde post cibuꝫ masticet origanū: deinde lauet dētes cū vino: quare ⁊c̄.

¶ De ornatu faciei. Capl'm. xciiij.

ORnatꝰ faciei sepe ꝯuenit corpi ⁊ marie mulieribꝰ eo ꝙ facies deturpat̄ qñqꝫ morphea serpigine porris maculis pānis lētiginibus discoloratione ⁊ similibus: que vt pl'm eueniūt ex retētione emorroidaꝝ: aut mēstruorū: aut ex negligētia flobotomie vl' pharmacie: aut ex dominio colere vel melā ad faciē se diffundentes: aut ex cōbustione solis ⁊c̄. Et eoꝝ cura gn̄alis est remotio cause: vt si a retentione menstruoꝝ: aut emorroidaꝝ ꝓuocētur deide flobothomia: aut pharmacia exhibeat̄ sic ꝯuenit. Et iō mulieres sepe faciūt scarificationes inferioribus: vt supiora alleuient̄ ⁊ clariora reddant̄. ¶ Descēdēdo ḡ ꝑticulariter ⁊ ꝓmo de morphea in q̄ est deffedatio cutis maculosa. nā sicut lepra est i carne: ita hec in cute. Differt

nũt ab icteritia:in qua est deffedatio cutis vũs: nõ tñ ex
rore virtutis assimilatiue ⁊ oppositũ est in morphea:cu/
ius due sunt spẽs:lꝫ plures possent poni ab auctoribus:
tñ cõiter ponunt due.s.alba ⁊ nigra:⁊ cõiter fiunt aut de
sanguie adusto;aut de cholra adusta:aut fℓate salso:⁊ tũc
sig'sunt.Si color cõiter fuerit rubeꝰ:fuscus : maculosus
est de sanguine.Si citrinus maculosus est de cholra. Si
albus maculosus de flegmate:⁊ ista spẽs est famosa. Si
color niger maculosus est de melia.¶Pronosticatio.Si
morphea fuerit noua curat.si antiq̃ nõ vl' difficulter. Itẽ
si occupat modicũ spatiũ curatur.si magnum difficulter.
¶Itẽ si locus morpheatus pungat cũ acu ⁊ nõ ꝓfunde
tur vltra cutim:tũc si sanguis exierit curat:sed si sola hu/
miditas difficulter vel nũq̃ꝫ curat.¶Cura.supposito bo
no regimine in dieta digõne ⁊ eũatione hu.peccantis.nõ
vnum:ꝙ qñ sanguis est in cã nõ est detrahẽdus:ne vene
maiores inanite trahãt istud residuũ de hu.corruptis in
miores.vita ꝰ cũ cautela ⁊ alij hũores euacuent cũ phar
macijs ꝓprijs:deide stuffent:q: securant a nocumẽto in
teriori:lꝫ stuffa aliqd trahat ad ex̃:deide ꝓcede cũ mũdi
ficatiuis cutis:q̃ fiũt cũ vnguẽtis calis.¶Vñ spãle ꝯtra
morpheã ru.℞.succi fumiterre lapaci acuti enule cãpa/
ne scabiose adipis anatis:vl' porci argẽti viui extīcti plu
ries sinapis qꝺ sufficit suppone.¶Ad idẽ liniat sangui/
ne leporis tepido:deinde aspergat puluis thuris masti/
cis sarcocolle amidi litargiri:q: sanguinẽ grossum potẽ
ter dissoluũt.Et si nõ curatur appone ruptoriũ ⁊ remota
cute aspergat de puluere ꝑdicto.¶In morphea alba ꝑ/
misso digestiuo ꝯueniẽti purgetur cũ yerapigra:aut alio
appropriato:deide stuffetur cũ herbis calis.s.nasturcio:
apio:calamẽto:fumoterre:scabiosa:deinde fricet cũ san
guine porci:aut sanguie testudinis marine:deinde vnga
tur isto.℞.synapis.ʒ.i.stercoris columbini succi lapacij
añ.ʒ.ꝭ.salisgẽme:seminis raffani añ.ʒ.i.ficuũ quãtũ suffi
cit.¶Et si locus nimis inflamet: vngat cũ oleo rosato.
Abstineat ab oibus generãtibus flegma ⁊ vtat rebꝰ ca/
lidis.¶Cura morphee nigre.vtat digestiuis purgatiõi/
bus ⁊ dieta vt in capꝰ de melãcholia.Fricetur locus ex se
mine raffani ⁊ electuario albo semine ruthe cũ aceto la/
pide lazuli:⁊ breuiter remedia dicẽda de pãno faciei ꝯfe
rũt huic.¶In albaras ṽo q̃ nõ differt ab his duabꝰ:nisi
q: mã ꝓfundat vsq̃ꝫ ad carnẽ:⁊ aliqñ est cũ pruritu aspe
ritate ⁊ scabiositate:⁊ tũc fit de gñe ipetiginis ⁊ serpigi/
nis vẽtosetur locus trahendo sanguinem : si est possibile
post inungat illis.℞.litargiri albificati tẽpera cum lacte
ficuum:⁊ post excoriationẽ cum excoriãtibus:aut cũ fer
ro ignito.℞.litargiri albificati:qꝺ cum oleo ro. plurics
exiccãdo.ʒ.iij.rubee tinctoꝝ brasilis.añ.ʒ.i.ꝭ.tere ⁊ inũ
gatur locus.A ꝓprietate valet inũctio sanguinis serpen
tis nigri vt dĩ.¶Serpigo ⁊ ipetigo fiũt ex materia sal/
sa:vel adusta:aut ex sanguie ifecto cholra:vel melia adu
stis.penetrãt.n.in carnẽ ⁊ colorẽ cutis mutãt cũ prurita
⁊ ardore:differũt tñ in hoc. Nã ipetigo est magis supra
sup̃ficiẽ cutis.Serpigo ṽo magis ꝓfundat currẽs huc ⁊
illuc serpendo. Et aliqñ dĩ herpes milij:q̃ ẽt diuersificat
scðm diuersitatẽ hũoris in suba:dĩ ẽt aliqñ ignis saluari
cus.scðo differt fℓatica a sanguinea.Nã prima est magis
adusta cũ maiori prurita:⁊ cũ pauca hũiditate.Scða ãt
est cũ rubedine intẽsa cũ hũiditate sup̃ficiali in modũ ro/
ris.Si ex melia est sicca quasi furfurea difficilioris cure.
¶Cura. Vtat dieta dicta in capitulo de melia. Et si ex
cholera digerat cũ syrupo de fumoterre ⁊ oxizachara:
aut alio ꝯueniẽti:deide purget:sicut ꝯuenit stuffet cũ fu/
moterre:lapatio acuto scabiosa:deide ex succo eoꝝ cum
butyro vngat:⁊ si nõ curat scarificet locus:aut sanguisu
ge ponantur:deinde inũgant cũ oleo de frumẽto.¶Ad
idẽ valet gũmi prunoꝝ infusum in aceto ꝑ noctẽ cũ pul/
uere gallaꝝ.¶Ad idẽ recipe radicũ plãtaginis salis ace
ti añ:⁊ line locũ. Si a flegmate digerat mã ⁊ purget vt
ꝯuenit.℞.succi cepaꝝ.ʒ.iij.mellis despumati lib.ꝭ.pone
ad ignẽ ⁊ in fine decoctionis adde pul.zinzi.ʒ.ꝭ.cãpho/
re.℈.i.inũgat facies:deinde in stuffa siccet.¶Ad idem
valꝫ vnguẽtũ albũ ⁊ cũ citrino ꝯ herpetẽ.Miliũ solis al
teret faciẽdo itrare fumositates in eas:iõ balneũ ⁊ frica
tio tꝑata ꝯueniũt.Insup porri ⁊ veruce accidũt sepe in fa
cie manibꝰ ⁊ aliqñ toti ⁊ sunt sup̃fluitates carnis q̃s nã
expellit ad ex̃.Nã fiũt ex forti expulsiua ⁊ debili cutis cõ
uersiua:⁊ q̃ sunt molles ⁊ sine dolore de flegmate sunt:q̃
dure ⁊ spisse de cholera nigra.¶Et si magne ⁊ dure co/
loris ru.ad modũ capitis mãmillaꝝ fiũt ex sanguine ⁊ di
cunt ancordines.Si parui ⁊ rotũdi ⁊ molles dñr porri:
sed cõiter fiũt a fℓate.Veruce ṽo sunt duriores ⁊ aspere ⁊
cõiter fiũt a melia.Et vbi sint multe in corꝑe leprã signifi
cãt. Sunt ⁊ aliq̃ parue cũ prurita magno ad modũ for/
micaꝝ ⁊ dicunt mirmicee:⁊ iste si sint in matrice difficul
ter curantur sine nocumento.¶Cura est premissis vñ/
bus sicut decet liniatur locus cũ liquore limacie rubee
scise in dorso ⁊ tollit verucas.¶Experimentũ ad idem
agrimonia cũ aceto ⁊ sale cõtrita:aliqui addũt assungiã.
¶Item lac ficuum circulariter veruce impositum radi/
citus nõ seperat sꝫ subintrare nõ possunt.¶Itẽ aperiat
cutis ⁊ superpone lac titimali aut puluerẽ auripigmenti
cũ aceto porros ⁊ verucas penitꝰ erradicat.¶Idẽ facit
puluis gũmi hedere cũ aceto linitus.¶Ad lẽtigines re
mouẽdas ꝓbatũ vnge faciẽ in sero cũ sapone ⁊ dimitte
per noctem:deinde laua cũ aqua calida ⁊ ter vel quater
inunge cũ isto.℞.pelliculas oui ⁊ cuꝫ aceto tm̃ bulliant
vt fiãt in modũ vnguẽti.¶Ad ideꝫ.℞.pulueris radicis
serpentarie farine lupinorum sinapis añ.ʒ.ꝭ.bulliant in
aqua dispumando in sero linias isto:⁊ in mane laua cuꝫ
aqua.¶Ad idem expertũ ad lentigines ⁊ pãnos faciei.
℞.gũmi arabici ceresorum vel prunoꝝ dimitte in aceto
forti per hebdomadã:deide in sero linias locũ faciet cru
stam quam eleua die sequenti ⁊ secũ euellet lentiginem
⁊ pannum.¶Ad idẽ nasturcium cuꝫ melle aut elleboris
albis cum radice hyreos.¶Ad idẽ stercus surinicinuꝫ
aut lacerti magni cũ aceto.¶Ad remouẽdum maculas
magnas faciei:⁊ ad dealbãdũ ⁊ subtiliãdũ cutiꝫ.℞.fari
ne lupinoruꝫ.ʒ.iij.farine fabaruꝫ.ʒ.ij.ordei.ʒ.i.seminis
raffani.ʒ.ꝭ.farine lentis amidi añ.ʒ.ꝭ. puluerizẽtur ⁊ cõ
ficiãtur cum lacte mulieris lini faciem : ⁊ cum decoctio/
ne violarum ⁊ seminum cucurbite abluat.¶Ad macu
las rubeas ⁊ oẽs alias de facie delẽdas.℞.radices sic/
cas cucurbite siluestris tere ⁊ misce cum aqua.¶Ad fa
ciem rutilãdam.℞.lutum cuꝫ quo aurifices abluunt au
rum florum squinanti ana lib.ꝭ.radicum lilij celestis gũ
mi arabici añ.lib.ꝭ.ꝯfice cuꝫ aqua furfuris ordei fac tro
ciscos : ⁊ cum est necesse distempera vnum cũ aqua ⁊ in
sero inunge faciem ⁊ in mane ablue faciem cũ aq̃.¶Vt
facies fit rubea sicut ro.℞. farine lupinorum ordei cice/
ris albi añ.ʒ.ij.simule tritici.ʒ.ꝭ. confice cum albumine
oui ⁊ forma trociscos ⁊ dimitte in vmbra siccari ⁊ distẽ/
pera cum aqua rosata:deinde inũge faciẽ ⁊ dimitte dua/
bus horis post laua cuꝫ aqua frigida.¶Ad clarificãdũ
faciẽ.℞.fabas excortic tas pulueriza ⁊ cum albumine
ouorum duc ad modum paste.deinde exicca ad solẽ post
fac vt supra:⁊ sic facies ter:post de isto puluere dissolue
in aq̃ clara:inunge de sero ⁊ ablue bene de mane:⁊ tunc
facies antiqua videbitur iuuencule.¶Ad ideꝫ ⁊ est ho
nestum in sero abluat faciem cum lacte amigdalarũ aut
cum lacte ouino vel caprino cum exit ab vbere postea
epithimetur cum petia infusa in ipso ⁊ in mane ablua/
tur cũ lacte amigdalaꝝ quod est melius alijs.¶Aliud
ad idem quod sic fit.℞. ceruse libr.i.teratur ⁊ dissolua/

tur cum aqua limpida: deinde coletur ⁊ colatura reseruetur in scutella vitreata ⁊ residentia reseruetur ⁊ siccet ad solem: ⁊ tantum ꝙ addatur de dragantis ⁊ de amido: puluerizentur subtiliter: ⁊ hoc cum lacte in predicta colatura distemperetur ⁊ liniatur. xv. diebus: ⁊ in mane lauetur cum decoctione furfuris ⁊ violarum siccarum. ¶ Ad idem. ℞. gummi arabici draganti albi: ceruse amidi thuris albi puluerizentur. ⁊ ʒ. i. istius pulueris misce cum albuminibus ouorum bene agitatorum in sero inunge: ⁊ de mane laua cum colatura furfuris. ¶ Epithima remouens vestigia varilarum ⁊ pustularum. ℞. merdasengi mellis rosati radicum canne sicce farine ciceris ⁊ ossium vetustorū ⁊ risi seminis melonis excorticati seminis orimi domestici costi omnium ana pistentur omnia ⁊ misce cum mucilagine fenugreci ⁊ seminis lini. ¶ Ad idem valent nuces pistate abluendo locum de mane cum sapone molli ⁊ aqua calida per aliquot dies: deinde linias cum litargirio albificato. ¶ Ut videaris pallidus suffumiga faciem cum aqua decoctionis palee ordei: ⁊ quando vis ꝙ color redeat laua cum aqua clara. ¶ Lenitiones cum argento viuo ⁊ cerusa deuita. Nā inducunt torturam paralesim nigredinem dentium ⁊ fectorem oris cum corruptione gingiuarum. ¶ Et hic est finis primi tractatus q est de dispositionibus capitis ⁊ partium eius.

¶ Tractatus secūdus de dispositionibus mēbrorum spiritualium.

¶ De corruptione vocis. Caplm. j.

Cause corruptiōis vocis extrīsece sunt sicut fumus puluis vētus borealis comestio multa reꝝ salsarum acutarum ⁊ acetosarum. Aliquādo ꝓuenit ex debilitate v̄tutis vt in d̄crepitis ⁊ pueris ⁊ ꝯualescētibꝰ carceratis religiosis ⁊c̄. Aliquando ex casu ⁊ percussione mēbroꝝ faciētiū vociferationē vt colli spōdiliū ⁊c̄. ¶ Si ab intra est ex nocumentis mēbroꝝ vocalium sicut pulmo trachea dentes ⁊c̄. Et venit specialiter raucedo propter nocumētum lacertorum dilatātium epiglotum aut ex mala cōplexione calida humida ⁊c̄. ¶ Signa patent ex lesione membrorum: vt si a capite est cum diminutione aliorum sensuum ⁊ capitis grauitate. Si ex stomacho scitur ex grauedine stomachi: ⁊ ita si a pectore. Si ex ore scitur ex nocumento aliarum partium. Et si ex epigloto scitur ex priuatione aliorum. Et si a calido vox est magna: si a frigido est parua: si a sicco est aspera: si ab humido ⁊ humiditas sit magna fit raucedo: ⁊ si maior fit vox tremula: si maxima: tūc aufertur vox sicut in paralesi lingue ⁊ aliorum localium.

¶ Pronosticatio. Corruptio vocis ex nocumēto colli ⁊ spondilium ⁊ neruorum dilatantium: ⁊ ita de alijs nocumētis prouenientibus a parte posteriori sicut est dislocatio casus ⁊c̄. vix aut nunꝗ̄ curatur. Raucedo in senibus ex reumate nunꝗ̄ curatur: nisi prius curetur reuma.

¶ Cura ꝯsistit in duobus. Primo in euacuatione ⁊ subtractione cause: vt si a sanguie cephalica aut basilica flobothometur: si a cholera cum decoctione communi cassia ⁊c̄. si a flegmate euacuetur cum yeris aut cocijs ⁊c̄. ¶ Secūdum est adequatio ⁊ rectificatio effectus ⁊ hoc administrādo medicinas remotiuas impedimētorum lacerti vocalis ⁊ ex his quedam sunt calida quedam frigida q̄dā lenitiua q̄dā exiccatiua hūiditatem: ⁊ sic de alijs. ¶ Tria tm̄ sunt q̄ ꝯpetūt in oī raucedie. Primū est vt assent sic' sicce donec icipiūt sudare: deide cōedant. Scd̄m est caulalis sine suba siue brodiū. Tertiū ē pedes aialiū.

¶ Si aūt sit exclamore ⁊ siccitate cura est cū lenitiuis ⁊ hūectantibꝰ vt cū dragāto gūmi arabico ligritia mucillagie psilij semie citonioꝝ cū vitellis ouoꝝ lacte butyro oleo viol'. sisamino amigdalaꝝ dulciū ⁊c. ¶ Si a friditate redēte asperitatē lacertoꝝ vocaliū cura est cū maturātibus ⁊ lenificātibꝰ: vt cū croco mirrha vitello oui passulis ⁊c. Si ex hūiditate suꝑflua curet' cū resoluētibꝰ vt cū calamēto yreos piꝑe ⁊c̄. vt de ista sepe dyacalamēto. Itē si sqlla cū aq̄ mellis gargarizet' ⁊ paꝝ degluriat' vocē clarificat. Idē gargarisma decoctiōis pētasilō. Ad idē. ℞. ligri. zinzi. dactiloꝝ passulaꝝ sicuū añ. ℥. ß. baccaꝝ nūero. x. bulliāt in aq̄ de q̄ sumat' ciatꝰ mediꝰ cū vadit dormitū. ¶ Electuariū ad idē. ℞. cimini. ℥. i. seminis sinapis piꝑis añ. ℥. ß. calamēti cinamomi piretri añ. ʒ. ij. mellis quātum sufficit sumat' in sero cū vino calido: in quo cocta fuerint ruta saluia ysopus ⁊c̄. Ad idē vtere mane ⁊ sero vino albo calido decoctiōis pulueris floꝝ sambuci. ¶ Si autē vox deficit ex catarro: recurre supra ad capl'm de catarro.

¶ De casu vuule. Caplm. ij.

Cause casus vuule pñt eē q̄ dicēt' i capl'o de sqnantia: vt plurimū tm̄ fit ex hūiditate relaxāte. ¶ Signa patēt. ¶ Pronosticatio: nisi curet' timēdū est de ptisi aut peripleumonia. ¶ Cura fere est eadē vt i sqnātia ꝯsistit tm̄ i tribꝰ. Prio i eūatiōe vt ex flōmia cephalice si sit magna caliditas iflatio ⁊ rubedo aut eūet' cū mirabol'. aut aq̄. Et si flegma cū yera ⁊ pillulis cocijs. Scd̄a i diuersione mãei ad oppoᵐ vtcū fricatiōe ⁊ tractiōe auriū sursū ⁊ vētosis ad oppoᵐ. Tertio cum medicinis expellentibus mām ⁊ ꝓhibētibꝰ aduētū hūiditatis vt gargarizādo acetū cū aq̄ ro. sumach balaustijs gallis ⁊c̄. aut dyamoron cū aq̄ a quacūq; cā fiat. ¶ Puluis expꝰ. ℞. balaustiaꝝ. ʒ. ij. aluminis yameni. ʒ. i. croci cāphore. ʒ. illius tertiam: puluerizet' ⁊ applicet' paꝝ cum cocleari. ¶ Ad idē valet sal armōiacū cōiter sumit' de piꝑe. In hac ḡ egritudie ꝯsidera tēpora vt si mā est calida i pñº ꝯpetūt repcussiua: vt dyamorō ⁊c̄. si frigida cū repcussiuis sint aliq̄ resolutiua vl' decoctio thuris, masticis nucis cypressi misse cū dyamorō. In statu ⁊ declinatiōe resolutiua i augmēto mixta ⁊c̄.

¶ De squinantia. Caplm. iij.

Squinātia ē apā gutturis ipediēs viā anhelitus ⁊ cibi ⁊ fit in lacertis gutturis ⁊ i via duarū amigdalaꝝ siue i anteriorībꝰ, siue in posteriorībꝰ. Et huiꝰ tres sūt spēs. Pria in q̄ appet rubor ⁊ tumor ore apto. Scd̄a qñ nihil pōt videri nisi ligua fortiter ꝯprimat'. Tertia qñ nihil vī' dato ꝙ ꝯprimat'. ¶ Cause extrīsece sunt sic̄ nimia caliditas ⁊ friditas isufflatio vētoꝝ acceptio quorundā fungoꝝ: ⁊ sic de alijs. ¶ Si ab itra ꝓuenit vtplm ex repletiōe capitis: ⁊ reumatis: aliqñ pp vapores ascēdētes a stō: ⁊ aliqñ pp egritudines p̄cedētes q: febris ꝯtinua: aliqñ terminat' p sqnātiā aut p frenesim q̄ sūt male crises: ⁊ aliqñ ēt ꝓuēit ex abūdātia ⁊ pctō alicuiꝰ q̄ttuor hūoꝝ. ¶ Signa si a causis p̄missis satis patēt relatu egri ⁊ p ea q̄ p̄cesserūt. Signa aūt sqnātie alteriꝰ latētis sūt ꝯstrictio anhelitꝰ: ⁊ qñ bibit aquā regurgitat ad nares: oculi sūt rubei: ligua ē rigida: vox catulia: ⁊ collū rigidū. Si a capite vel stō: aut pp egritudines p̄cedētes: scit' ex dolore illoꝝ mēbroꝝ. Si a sāguine scit' rubore: calore: plenitudie pulsus ⁊ veaꝝ ⁊c̄. Si color citrinꝰ pūctura mordicatio argue ꝙ a col'a. Si a flegmate adest albedo tumor mollities saliua mlt'a. Si a melācolia qd̄ raro ꝯtigit adest liuor duricies tarditas afflictiōis: ⁊ sic de alijs vt ꝯueniētia pticulariū vt ꝯpl'onis ⁊c̄. ⁊ antecesserūt cibaria mlt'iplicātia istiꝰ hūoris vel illiꝰ. Signa demōstratiua sūt difficultas anhelitꝰ dolor aptio oris cū difficultate ⁊c̄. Si vero sqnātia terminet' p resolutionē signa sunt alleuiatio ⁊

bec est bona terminatio:q₂ significat mãs paucas ꝛ subti/
les:ꝛ tũc terminaꝫ ifra q̃ttuo₂ dies ſctã flõmia vl̃ ꝛ ꝑicu
lari. ❡ Scd̃o terminaꝫ ad saniẽ ꝛ posset eẽ bonũ:cuius si
gnũ apparet in screatu ꝛ ꝙ termineꝫ isto mõ scilꝫ: q₂ eger
magis appetit cooperimẽta. Itẽ cũ sanies est genita alle
uiaꝫ eger ꝛ hoc põt cõpleri in q̃ttuo₂ dieb⁹:ꝛ si trãseat vₐ
vtplurimũ fieri ꝛ melãcolia:cui⁹ signũ est sapo₂ stipticus
aut ponticus in o₂e terminaꝫ ad neruos aut lacertos col
li:ꝛ tũc signũ est aggrauatio:to₂tura pulsus durities aut
terminaꝫ ad pulmonẽ ꝛ est ſꝑ mala termĩatio:q₂ aut cau
sat vlcerationẽ in pulmone ꝑiplemoniã aut suffocationẽ
cui⁹ signũ est tussis dolo₂ pecto₂is difficultas anhelitus.
Aut terminaꝫ ad co₂:ꝛ sil̃r hec est mala terminatio:ꝛ tũc
est tremo₂ co₂dis sincopis cuꝫ occultatione pulsus. Aut
ad stomachũ:ꝛ tunc est vomitus ꝛ posset esse bonũ.

❡ Pronosticatio. Ista sunt signa ꝑnecabilia.s.q₂ squinan
tia venit in febrib⁹ cõtinuis in die cretica cũ sincopi diffi/
cultas anhelitus trãsglutiẽdo:ita ꝙ recipiat ꝑ nares vox
catulina ꝛ maxie qñ vꝫ loq cũ narib⁹ spuma ĩ o₂e emisso
lingua freq̃ns mot⁹ ꝛ remissio ei⁹: colo₂ niger ꝛ liuidus
in lingua ꝛ in oculis ꝛ labijs contractio colli ꝛ extemira
tũ:ꝛ nõ põt iacere suꝑ do₂suꝫ : ꝛ maxie in ſqnãtia q̃ est in
vijs anhelitus : q₂ qñ vijs cibi accidit plus difficultaꝫ in
trãsglutiẽdo:aliqñ tñ accidit vtrũqꝫ:vrina aũt hoꝝ colo/
ratio est ẜm ꝙ egritudo est acutio₂. Itẽ ſqnãtia sepius ve
nit in vere: ꝛ que cũ feb₂e periculosio₂ est.

❡ Cura. Põt cõp₂ehẽdi sub trib⁹ dictis in capl'o antece/
denti:cõp₂ehendẽdo tñ sub tertio intẽtionẽ particulariũ:
co₂rectionẽ accidentiũ cũ regimine vite. Cura ĝ nõ tarde
tur q₂ cito terminaꝫ ꝛ vtplurimũ ad malũ.iõ ꝑmo fiãt cli
steria lenitiua ꝑut dictũ est in frenesi:ꝛ si co₂p⁹ est plecto/
ricũ flõmeꝫ de saphenis eiusdẽ lateris vl' de cephalica op
positi lateris:deide si vₐ⁹ tolleret flõmeꝫ d̃ cephalica eius
dẽ ꝑtis ꝛ de vena frõtis ꝛ d̃ venis labioꝝ:q̃ sũt sub ligua
ꝛ si nõ põt deglutire ventoseꝫ in spatulis aut in collo:ista
valẽt in oĩ aꝑate ꝑ̃focatiuo cũ ↄueniẽtia tñ particulariũ.
Dieta sit paꝝ vel nihil vsqꝫ ad tertiũ diem vt cũ aq̃ o₂dei
syrupo acetoso. Si mã est sanguinea aut colerica vtatur
succo o₂dei farris:aut cũ medula panis lota in aq̃ frigida
aut b₂odio pulle paruo alterato cũ vino de granatis cu/
curbita aut po₂tulacis:bibat vinũ d̃ granatis cũ aq̃ frida
aut agresta:gargarizeꝫ cõtinue vsqꝫ ad tres dies vinũ de
mo₂is aut de granatis. Purgeꝫ si expedit cũ decoctione
cõi tamarindoꝝ cũ cassia vt sup₂a in dolo₂e capitis a san
guine. Si a colera gargarizeꝫ succus lactuce valẽs ex cõ
plexione ꝛ a fo₂ma aut cũ dictis sup₂a aut cũ isto. ℞: suc
ci papaueris dyamo₂õ aã.ʒ.i.aq̃ roſ.℥.iiij. Itẽ tenere pil
lulas in o₂e positas sup₂a in capl'o de catarro:ꝓhibẽt ne
descẽdat reuma. Purgeꝫ si expedit cũ decoctiõe dicta ad
dẽdo.℥.i.mãne.ꝛ.ʒ.i.reubarbari. In augmẽto vero acci
pe liq̃ritie vuarũ passarũ mundataꝝ ficuũ pinguiuꝫ. aã.
℥.i.seminis psilij citonio₂ũ papaueris albi aã. ʒ.ſ. o₂dei
mũdati.℥.i.mellis.℥.ij.decoquanꝫ in aq̃ conuenienti. In
statu conuenit oximel ſqlliticũ siue diureticũ vt rũpatur
apostema. ❡ Unguentũ maturatiuũ ab ex̃. ℞.mucillagi
nus psilij seminis citonioꝝ aã.ʒ. ij.medule cassie butyri
recentis.aã.ʒ.ſ.farine frumẽti dactiloꝝ aã.ʒ.ſ.olei viola
ti.℥.ij. fiat vnguentũ. Aut gargarizet aquã decoctionis
seminis fenugreci seminis lini vuaꝝ passaꝝ ficuũ ꝛc.ad/
datur zuccharũ mel ꝛ nenufar:ꝛ in cã frigida solũ mel:
vel emplastreꝫ isto. ℞.farine fenugreci ꝛ seminis lini aã.
℥.ij.seminis maluauisci malue aã. ʒ.ij. flo₂ũ camomille.
M.i.olei camomille ꝛ violꝫ.quãtũ sufficit ꝛ cũ ẽ maturũ
rũpaꝫ cũ vngue aut cũ ferro: ꝛ tunc gargarizet idromel
cũ vino. Sterc⁹ hyrũdinũ pueri.ꝛ canis si puluerizenꝫ ꝛ
insufflenꝫ valẽt a tota spẽ. Si cã fuerit frigida vt flegma
purgeꝫ cũ.ʒ.i.pillulaꝝ cociaꝝ aut cũ medicamine de tur
bith:aut cũ feridis si ẽ flegma grossũ. deinde fiat clistere
lenitiuũ vt sup₂a addẽdo tñ d̃ agarico.℥.ſ.ꝛ collognttide
paꝝ poteꝫ vsqꝫ ad aliquos dies cũ d̃coctiõe liq.ysopi ꝛc.
vtaꝫ aqua ciceꝝ pullis elixatis cũ ferculo ex vitellis ouo
rũ ꝛ mica panis condito in ꝑncipio gargarizet istud. ℞.
radicũ yreos.℥.ſ. ysopi capilliueneris aã. M.i. liq̃ritie.
rase vuaꝝ passaꝝ enucleataꝝ aã.℥.i.seminis fenugreci se
minis lini aã.℥.ſ.o₂dei mũdi.℥.i.mellis electi.℥.iij. deco
quãtur in aqua quãtũ sufficit.deinde decoquanꝫ de alu/
mine ꝛ de nitro assis mastice thure in ydromelle ꝛ garga
rizet. deinde inungaꝫ totũ collũ oleo camomillino ꝛ suꝑ
ponaꝫ lana succida.deinde in statu conuenit aq̃ decoctio
nis fenugreci cũ solo melle ꝛc.deinde ↄuenit mel squilli/
ticũ ad rumpẽdũ. Et ab extra ponaꝫ maturatiuũ calidi⁹
dicto in squinãtia calida: addẽdo de salnitro armoniaco
assa fetida ꝛc.in fine icidaꝫ vt sup₂a. ❡ Et ex his pꝫ que
sint sedãtia dolorẽ. Et ẽt de cibis:q₂ p₂io vtaꝫ dieta subti
li ꝓcedendo gradatim ad so₂bitiões amili cũ melle: dein
de oua ꝛ iura puloꝝ ꝛc. Uitet somnũ nocturnũ ꝛ imedia
tũ cibo. Et si fo₂titer stertãt excitenꝫ. Si ãt aliqd adesset
in gula vt arista ꝛc.ligeꝫ spongia filo:ꝛ post subito deglu
tiaꝫ:deide extrahaꝫ. Aliqui tñ cũ po₂ro mũdo extrahũt
fixa ĩ gula. Si ãt sanguisuge adherẽt gule:res amare gar
garizate iterficiũt: deinde isuffla puluerẽ hũc sanguis cõ
strictiuũ. ℞.pulueris san.d₂a.terre sigil.aloes piloꝝ lepo
ris cõbustoꝝ aã. Insuffleꝫ de illo loco sanguisugato.

❡ De botio. Capl'm.iiij.

AD botiũ ãt qd̃ fit in carne rara iter vanas ꝛ
arterias gule exñte ex vsu ciboꝝ vẽtosoꝝ ꝛ
flegmaticoꝝ. Et vtplurimũ fit ĩ habitãtib⁹
mõtes ex vẽto bo₂eali aut ex bibitiõe aq̃rũ
lacunaliũ:aut ex comestione aliquoꝝ fru/
ctuũ ꝛ sic de alijs. Et tũc deꝫ patiẽti de aq̃ decoctiõis poli
podij radicis ciclamis betonice tassi barbassi:ꝛ ex his fi
at puluis de quo supponaꝫ. ❡ Ad idẽ vꝫ supponere dex/
truꝫ testiculũ recentẽ eq ꝑ tres dies nãles. ❡ Ad idẽ vn/
guẽtũ exꝑtũ ad scrufolas gule botiũ ꝛ ad gibbos ãte ꝛ re
tro. ℞.multos mures nouiter natos : ipleaꝫ ex eis anser
piguis depillat⁹ visce rib⁹ ei⁹ eiectis:asseꝫ in veru: ꝛ colli
gaꝫ pinguedo. ꝛ ꝑ̃dicta loca inũganꝫ. ❡ Ad idẽ coq̃ lo/
liũ cũ sulfure semine lini ꝛ sterco₂e colũbino in vino: suꝑ
pone scrofulis ꝛ alijs duritieb⁹. Rũpit eni aꝑata. Et vbi
hoc nõ curent:ꝛ fiſta recurre ad cyrugiã.

❡ De asmate. Capl'm. v.

ASma est difficultas anhelitus cũ sonitu. Et
dysnia est sine sonitu. Et sũt tãqꝫ genus. Et
hñt q̃tuo₂ spẽs. P₂ia ẽ cũ aliqs nõ ꝑt expel
lere aliqd q₂ pect⁹ ꝛ cãna nõ pñt ↄstringi:ꝛ
tũc retinenꝫ suꝑfluitates fumose. ꝛ dĩ asma.
ꝛ spãliter dĩ sanguisugum. Scd̃a est qñ non attrahiꝫ aer
sufficiẽter q₂ cãna ꝛ pectus nõ bene dilataꝫ. ꝛ dĩ dysnia.
Tertia est qñ labo₂at vtroqꝫ mõ.s.in attrahẽdo ꝛ expel/
lẽdo. Quarta est qñ est anhelitus duplicatus. sicut pꝫ in
filocaptis ꝛ in pueris flẽtibus. Potest addi q̃nta species
sicut est anhelitus ꝑ̃socati in q̃ hõ se erigit vt trahat anhe
litũ ꝛ vix põt substinere cooperimenta suꝑ̃ se. Prima spe
cies fit ex dilatatione musculo₂ũ longitudinalium pecto
ris. Secũda ex debilitate latitudinaliũ.

❡ Cãe extrĩsece sunt casus:nimia calitas aut friditas : aer
pestilẽtialis:aut aer cauernaꝝ aut mineraliũ aut assum/
ptio veneni:ꝛ oꝑari cũ argẽto viuo. ꝛ fruct⁹ põtici ꝛ ace
tosi:ꝛ breuiter omnia aggrauãtia dyafragma pulmoneꝫ
aut lacertos mouẽtes tho₂acẽ. ❡ Cãe itrinsece sunt: aut
ex reumate:aut ex ſqnãtia. Et passiõib⁹ o₂is:aut cũ qs est
nimis replet⁹:aut ꝑꝑ passiões epis ꝛ maxie gibbi:aut ex
mĩrice vt ĩ suffocatiõe ei⁹:aut ex splene. ꝛ breuiter ꝑꝑ oĩa
q̃ pñt cõp₂imere dyafragma. Aduenit ẽt ꝑꝑ passiões spũa

sium:sicut ē pleuresis pipleumonia. Aut ex sanie:aut ex
hūiditate aggregata in cānulis pulmōis:aut in ꝯcauita
te ei⁹:aut in trachea:aut ī epigloto:aut pp malā ꝯplōnē
calidā hu.fri.aut siccā:aut pp oppilōnes:aut ex descen/
su reumatꝫ a capite:nā cū stomacb⁹ nō bn̄ digerit:ēt epar
sepe nō emēdat:ꝛ tūc malitia hūoꝝ indigestoꝝ vadit per
venas ad caput:ꝛ cū cerebꝝ iueniat hāc mām indigestā
trāsmittit ad ptes inferiores. Un̄.7.aforis. Quibuscunqꝫ
spumose egōnes in dyafragma bis a capite fl̄a fluit.
℄ Signa. Si ab extra:scit̄ iudicio egri aut astantiū. Si
a capite:scit̄ ex dolore reumate ēt qꝛ asma venit subito.
Si ex passione nutritiuoꝝ:scit̄ ex nocumēto illoꝝ. Si ex
caliditate spūaliū:anhelit⁹ est magn⁹ frequēs tremulus
cū siti ꝛc̄. Si a friditate:anhelit⁹ ē rarus puus tard⁹ fri/
gid⁹ sine siti:iuuat̄:a calis ꝛ ledit̄ a frigidis. Et si ex hūi
ditate est cū screatu multo. Si ex siccitate:nō ē screatus.
Si ex replōne venaꝝ pulmonis:anhelit⁹ ē tremulus:ꝛ
ista est mala cā. Si ex debilitate v̄tutis nō mouētis lacer
tos pectoris:anhelit⁹ ē debilis:nares sunt graciles ꝛ co
artate ad itra. Si ex opilōne:trahit anhelitū difficulter
ꝛ inflamatur pectus ꝛ desiderat magis attrahere q̄ꝫ ex/
pellere. Si ex ventositate est cuꝫ distēsione ꝛ minori gra
uitate. Si a corde:adest tremor. Si a sanie ꝛc̄.scit̄ ex spu/
to ipsius ꝛ sic de alijs suo modo.
℄ Pronosticatio. Asma in senibus ꝛ in oī etate cum diffi/
cultate curat̄. Et si antiquat̄ curā nō recipit. Si in asma
te anhelitus sit puus tardus:sign̄at mortē. ℄ In asmate
anhelitus ꝛ pulsus tremuli sign̄ant malū valde.vꝫ ꝙ ve
ne pulmonis sunt replete. Itē sincopis in asmate maluꝫ.
Itē in oī tali si cogat̄ eger surgere vt anhelet est mortale.
Asma si venit pp dislocationē aut desiccationē spōdiliū.
vix aut nūq̄ꝫ curat̄. Et si ꝓpter catarruꝫ ꝛ caput sit debi/
le nūq̄ꝫ curat̄. Et nota ꝙ asma ꝛ omnis malitia anhelit⁹
sunt egritudines cronice ꝛ mouentur paroxismaliter:er
go caueat sibi medicus a promissionibus.
℄ Cura. Si asma sit ex mā grossa cōtenta in pulmone qꝺ
est ꝭm plurimū:cura ē difficilis. Et iō a ꝓncipio nō admi
nistrent̄ nimis calida:qꝛ ingrossat̄ mā. Et iō corpus ꝓus
purget̄ subtiliata prius mā. Nec dent̄ aliquo mō narco/
tica:nec constrictiua:nisi mā esset reumatica. ℄ Et nota
ꝙ cura asmatis raucedinis vocis ꝛ tussis maxime cāte a
mā flatica multū ꝯueniūt ꝛ iō dicent̄ ꝓncipalr̄ intētiones
curatiue:ꝛ in capitulo de tussi plura ponēt̄ remedia iux̄
diuersitatē cāꝝum ℄ Prima ergo intētio stat in regimi/
ne sex reꝝ nō nāliū. Aer ergo declinet ad siccitatē. Absti
neat a cibo ꝛ potu quātū potest:ꝛ maxime in sero. Sint
ergo cibaria boni chimi lubricātes ventrem vt aq̄ ordei
ꝛ cicerū cū amigdalis amaris:deinde trāseat ad oua sor
bilia:ꝛ ad carnes teneras:ꝛ ꝓprie ad vulpinaꝫ ꝛ eritij ꝛ
volatiliū. Pulmones ꝛ maxime vulpis q̄uocūqꝫ sumāt̄
cōferūt. Uitēt oīa vētosa. Panis sit de spelta. ꝰbn̄ fermen
tet̄ cū sale. Uinū sit antiquū claꝝ albū aut scisolū. Dormi
at paꝝ:q̄si sedēdo:nō de die:neqꝫ sup replōnē:nec somn⁹
sit ꝓfund⁹. Uitet replōnē ꝛ nauseā. Et si accidit:vomitu
expellat̄. Sit ḡ vēter lubric⁹. Et iō an̄ cibū sumat de iure
antiq galli decocti cū medulla cartami:ꝛ cū ysopo liqri.
vuis passis enucleatis cū semine vrtice ꝛ fenugreci. Ad
idē vꝫ si scindat̄ granatū dulce ꝛ aspgat̄ puluere ꝣuchari
cādi:ꝛ ꝉinuoluat̄ petia madefacta ꝛ modicū dimittat̄ in
cinere calido:deinde grana comedāt̄. Exercitet̄ gradati
ex tardo motu ad velocē:ꝛ ex puo ad magnū ꝑ loca are/
nosa. Uitet accn̄a aīe:ꝛ sic de alijs. Scd̄a ē adeq̄tio māe
vt cū carminātib⁹ ꝛ maturātib⁹ subtiliātib⁹ ꝛ incidēti/
bus:non tn̄ sic vt excludat̄ subtile a grosso vt ꝑdixi. Oxi
mel ḡ sqlliticū cū aq̄ passulaꝝ:syrupus de ysopo : aut de
prassio cōferūt.aut cū isto vbi cā sit frida ꝛ hu. ℞.ysopi
ʒ.ij.aristo.ro.myrrhe yreos se.vrticaꝝ an̄.ʒ.i.ligri.ʒ.ij.
sicuū siccaꝝ sebestē prunoꝝ passulaꝝ iniubaꝝ fisticoruꝫ
ana.ʒ.ß.radicū enule.ʒ.i.ß.bulliāt in illis.iiij.aqs donec
remaneāt in duab⁹ collature:addant̄.lib.ij.ꝣuchari vel
mell̄.ꝛ de illo bibat oī die.ʒ.ij.cū aq̄ deco.ysopi. Et post
ex dies sumat.ʒ.i.ß.pillulaꝝ cotiaꝝ. Ungat̄ pect⁹ ꝛ pars
posterior cū oleo camomellino de spica aut anetino. Ty
riaca aut aurea alexādrina ꝯferūt. Fiāt electuaria ꝛ ꝯfe/
ctiōes sicut decet vt. ℞.assari succi marubij storacis yso
pi succi castorei an̄.ʒ.ß.triū pipeꝝ sqlle assate an̄.ʒ.ij.ꝯfi/
ciāt cū oximelle sqllitico ꝛ dent̄.ʒ.ij. ℄ Si aūt cā fuerit
sicca:vtat̄ humidis sicut boragine buglossa malua oleo
sisamino vio.de medullis dulcibus cū butyro ꝛ breuiter
regat̄ vt in ethica. Si ex vētositate vngat̄ cū oleo laurio
muscelino costio ꝛc̄. ℄ Tertia ē subtractio ei⁹:sit flōmia
si mā fuerit sanguinea vt accidit ex retētiōe mēstruoꝝ vl̄
emorroydaꝝ. Si fl̄a:eūet̄ cū cocijs vt dixi:aut cū pillulis
de yera:aut d̄ agarico:aut cū istis. ℞.agarici.ʒ.vj.yreos
prassij an̄.ʒ.ij.turbith yerepigre an̄.ʒ.viij.sqlle sarcocol/
le an̄.ʒ.iij.ꝯficiant̄ cū conuenienti rob da.ʒ.i. ℄ Quarta
est diuersio. Et sit cū fricationib⁹ extremitatū vētosis in
spatulis aut crurib⁹. Quinta ē correctio accn̄tiū.ꝛ sit cū
facilitatib⁹ screatuū vt sqlla assata cū melle assumpta.ꝛ
pulmo vulpis siccus. Et cū mundificātib⁹ pulmonē ꝛ pe
ctus:vt est ysopus origanū serapinū ꝛ mundicamina de
sqlla. Et nota ꝙ puluis boliarmeni cū vino limphato in
nō febriēti:ꝛ cū vino multū limphato in febrienti a ꝓꝑe
tate:ꝛ nō a ꝯplōne:cū sit frigidus ꝛ stipticus mirabiliter
confert ad asma difficile.ꝛ expertū est in vtroqꝫ sexu ab
aliquibus. ℄ Itē no.ꝙ aristologia oī mō admistrata cō/
fert asmati ꝛ datur.ʒ.ij.cum aqua ysopi.

℄ De tussi. Capitulum. vj.

Tussis est motus v̄tutis nālis expulsiue pul
monis coadiuuāte a motiua lacertoꝝ susci
tat⁹ ꝑ aialē sensibilē ꝛ motiuā eoꝝ. Et ē mo
tus ꝑtim nālis ꝛ ptim volūtari⁹ ad expellē
dū nociua. ℄ Cā hui⁹ extrīseca est:vt pluis
fumus:cibus acetosus:acut⁹:aut salsus:aut vētosus:aut
iportune assumpt⁹:aut aer corrupt⁹ ꝛc̄. Si ab intra:aut
est humor descēdēs a capite ꝑ viā reumatismi:aut a stō̄
qꝛ mali fumi ascēdūt ad cānā.aut qꝛ ꝯꝑmūt̄ spūalia.eoꝺ
mō fit ab ep̄e ꝛ a splene:ꝛ sic de alijs. Si fit ex toto pecto
re:aut ħ est pp aliquā malaꝝ ꝯplōnū simpliciū vel ꝯposi
taꝝ cū mā:aut sine mā:sicut sanguis aut cola aut mellar
lꝫ raro ꝭm Aui. Aut ꝓuenit ab a̅pate pectoris vt in pleu
resi:vel in peripleumonia. Aut a febre toti⁹. Et breuiter
cause huius motus pn̄t esse oē qꝺ nocumentum inducit
in cāna:aut in cānalibus pulmonis.
℄ Signa cāꝝū extrinsecaꝝ patēt sui māifestatione aut:idi
tio astātium. Si a capite:ē reuma grauedo eius ꝛ sputū
cū screatu:ꝛ qꝛ pcipit̄ aliqd descēdere ad cānaꝫ. Si a stō
ep̄e aut alio mēbro iferiori:scit̄ dolore locoꝝ ꝛ grauedie
eoꝝ. Si a calitate adest calor pūctura iuuat̄ a fridis ꝛc̄.
Si a frigore est ꝑ oppoᵐ. Si a siccitate:est cū ꝓuatōe spu
ti ꝛ ariditate. Si ab hūiditate:est cū lenitate q̄dā ꝛ molli
ficatiōe. Si a sanguie:sputū ē rubeū cū dulcedie oris ꝛc̄.
Si ex colera:qꝺ spuit̄ ē citrinū cū siti ꝛ amaritudine oris
ꝛc̄. Si ex fl̄ate:est cum multo sputo ꝛ hūida acetositate.
Si ex melācholia:est cū acetositate stiptica:ꝛ sputū v̄git
ad liuorē ꝛ grossitiē. ℄ Et no.ꝙ si nō est sputū:vel tussis
est sicca:a q̄ paꝝ vel nihil egredit̄. Aut qꝛ fit ab aliq̄ ma
laꝝ ꝯplōnū sine mā ꝛ maxie a sicca. Aut fit cū cōpressiōe
dyafragmatis ꝛ spūalium. Ab intra vt a stō ep̄e splene ꝛ
matrice ꝛc̄. Aut ex̄ vt a cāu ꝑcussiōe. Aut ex friditate ae/
ris vel vēto ꝯstrigētib⁹ grossities ꝛ viscositates māe nō
hn̄tis exitū:vl̄ nimia q̄ātitas quā refugit nā:aut qꝛ ace
tosa subtilis:aut debilitas v̄tutis non potentis expelle/
re materiam possunt esse causa huius.

¶ Pronosticatio. Tussis adueniēs pꝰ ydropisiȝ mala. Itē
si diu duret nō solū ī senibꝰ ⁊ decrepitis: sȝ in alijs mala:
⁊ maxie si sit cū reumate: nā iducit ad ptisim ethicā ⁊ ad
rupturā vene in pectore. Itē ois tussis q̄ aufert sonū ma/
la. Itē si ē cū aggrauatiōe ⁊ molestatiōe ⁊ multis conati
bus eductōe ⁊ rubedie ocloꝝ ⁊ cū modica expulsiōe ma
la: frequēter. n. iducit rupturā: ⁊ h̄ i febribꝰ acutis mortē
ꝓtēdit. Et si ē ꝑ oppoᵐ vt cū modico conatu ⁊c̄. salubris
est: signans fortitudinē vtutis ⁊ mūdificatiōeȝ pector. Itē
si qs patit̄ febrē ⁊ tussim: febris recesserit tussis nō signat
recidiuā. Itē si qs patiat̄ tussiȝ hūidā ⁊ cesset subito rema
nēte grauitate i pectore ꝓnosticat̄ febrē putridā futuraȝ:
aut vlcerationē pulmōis. Itē ois mā cōmota ꝑ tussiȝ nō
hn̄s exitū virtute debili mortē significat suffocatiuam.

¶ Signa tussis ex re in pulmone q̄ necessario dȝ exire: ⁊ si
illud sit sanies aduenit pꝰ pleuresim aut aliō apa. Si hu
mor grossus viscosus ꝯtigit pꝰ corrisā ⁊c̄. Si ex catarro
acuto adest tussis absq; sputo ⁊ auget̄ pꝰ sonū. Si ex hūi
ditate pulmōis ē mltitudo sputi ⁊ ꝯmotio vomitꝰ ⁊ ꝓpe
pꝰ sonū. Si ex siccitate adest magna sitis cū auditu pulsu
magno. ⁊ rubedie faciei. Si ex vlcē pulmōis egredit̄ san/
guis aut saniesȝ ēt aliqn̄ cortices ⁊c̄. Si ex apate calo pul
monis adest febris cū ꝯstrictiōe anhelitꝰ frequētia pul//
sus: ⁊ cū rubedie maxillaꝝ itēsa. Si ex apate frido est cō/
strictio anhelitꝰ sȝ alia signa sunt remissa vel nō adsunt.

¶ Cura. In ista tussi catarrali. Pria itētio ē ꝓhibere eā.
Scḋa ē maturare qḋ fluit in pulmōeȝ. aer ḡ ꝯriat̄ cause
morbi. Cibꝰ sit facilis digōnis ⁊ ꝯrius cāe morbi: nō ne/
gligat̄ tn̄ indicatio ꝯsuetudis ꝯplonis etatis regiōis ⁊c̄.
Inanitio ꝯuenit repl etis: ⁊ resumptio ianis. Sōnꝰ tēpa/
tus vtplm conuenit nisi in mā reumatica fra. In fridatis
cōueniūt accītia aie calefaciētia: ⁊ in calefactis ꝯuenit ti
mor ⁊c̄. Balneū in declinatiōe ꝯuenit. Si ḡ cā sit cola de
scēdēs a capite: bibat oi mane. ℥. i. vl. ij. syrupi de papa.
Et gargariȝet aquā decoctiōis ro. balaustiaꝝ sebestē iu/
iubaꝝ ⁊c̄. teneat sub ligua has pillulas. ℞. amidi dragā
ti amigdalaꝝ dul. boliar. añ. ℥. ij. ꝯficiāt̄ cū mucillagine
psilij aut citonioꝝ. Si sit cuȝ apate calo: sumat duas vel
tres haꝝ pillulaꝝ cū vadit dormitū. ℞. tutie mirrhe opij
croci añ. ℈. ß. succi ligri. ʒ. i. Si sit mala ꝯplo sine mā sola
repercussiua seu alteratiua cōueniūt. Si causa sit frigida
⁊ humida sicut ꝯtingit in flāmaticis ⁊ senibus: sumat̄ oi
die. ℥. ij. syrupi de ysopo cū aq̄ deco. vrticaꝝ sicuū siccarū
⁊c̄. aut cū syrupo de prassio cū oximelle sgllitico. aut cuȝ
syrupo de ligri. ⁊ sic de alijs. deinde purget̄ cū pillulis ḋ
agarico descriptiōe Mesue aut cū cochijs vt supra. vngat̄
pectus ⁊ gula cū oleo de spica mastice ⁊c̄. Aut fiat vngᵐ
ex mucillaginibus fenugreci ⁊ seminis lini. Cofectiones
ꝯueniētes diaȝinȝi. diagalāga. diacardamomū. diapeni/
dion. diaprassiuȝ ⁊c̄. Si ex siccitate cū febre sumat lib. ß.
aq̄ or. ⁊ post tres horās intret balneū aq̄ tepide decoctio
nis vio. malue bismalue. deide sumat vinū limphatū cū
aq̄ deco. iuiubaꝝ vel ligri. Hora somni bibat aquā psilij
citōioꝝ ⁊ cucurbite. Si sine febre sumat panē cū lacte ca
prino aut asinino potet̄ cum illis. Maturantia eni sunt
syrupus vio. de papa. de iuiubeb ⁊c̄. ¶ Ab ex̄ vngat̄ de
mucillagine psilij dragagā. gūmi arabici añ. ʒ. ij. medul/
le vituli olei vio. amig. dulciū añ. ℥. ß. cere. q. s. Cōfectiōeȝ
ad idem sunt dragagātuȝ loch de papauere ⁊c̄. Si ex ca
liditate pulmonis nutriatur cum pedibus arietum con/
ditis cum lactucis portulacis ⁊c̄. Si ex vlcere recenti su
mat aquā ordei cum cancris fluuialibus ⁊ syrupo de pa
pauere ⁊c̄. Flobotomet̄ de media si particularis cōsense/
rint. Si nō: ventoset̄ in crurībꝰ. Uel ponant̄ vētose in ad
iutorio añ cubitū. Si nō assellet bis in die fiat clistere le/
nitiuū. Si ex frigiditate aeris: sumat brodia calida cum
croco cinamomo ⁊c̄. ⁊ si expedit purget̄ sicut decet. Iteȝ
sumere ter ī die de puluere calamēti ꝯfert. Si aūt tussiēs
sit puer lactās coquat̄ lac capraꝝ recenter mulsum ⁊ po
nat̄ prim de aq̄ ꝯueniēti ⁊ sorbeat̄. vel nutrix cōedat vuas
passas ⁊ sicꝰ ⁊ amigdalas dulces: deide pōat ī ore pueri.

¶ Expertū ad tussim q̄tūcūq; antiquū ex folijs cucurbi
te fiat puluis ⁊ bulliat cū vio puo albo ⁊ modico mellis
⁊ sumat cū vadit dormitū. ¶ Sed q̄r scabiosa confert in
hac passiōe ⁊ paꝝ de ea dr̄ auctoritatibꝰ. iō nō. hos vsus.
Urbanus per se nescit virtutes scabiose.
Nā purgat caput quod comprimit egra senectus.
Purgat pulmonem lateris quoq; regionem.
Rumpit apostemata lenit virtute brochata:
Emplastrata foris necat antracem tribus horis.
Intus ponatur ⁊ sic vinis euacuatur.

¶ De sputo sanguinis. Capitulum. vij.

CAuse sputi sanguinis extrinsece sunt sangui
suge cū adherēt palato vel gutturi ⁊ exit sā
guis. Aut nimia comestio ciboꝝ acutoꝝ sal
soꝝ aut acetosoꝝ. Aut ex cā ⁊c̄. aut clamo/
re rixa ira ⁊ odio. Aut ex vomitu nimio ⁊
tussi forti. Et res coadiuuātes sīt calitas nimia: cursus: la
bor: coitus: vigilie: ⁊c̄. ¶ Cāe intrisece sunt plēs ꝫm q̄ a
pl̄ibus mēbris itrisecis ꝓuenire pōt. Aut a gingiuis ⁊ ḋ
hoc determiatū ē. Aut ē a palato. ⁊ tūc cū modica rasca
tiōe. Aut a gutture. ⁊ tūc ē fortior. Et si cāna ē fortissima
cū modica tussi. Et si a stō: aut alijs mēbris iferioribꝰ vt
ēpe splene ⁊ mrice: scit̄ ex dolore loci. ⁊ de h̄ dicet̄ infra.
Si ex pulmone: tūc venit cū magna tussi ⁊ ē sine dolore
aut cū modico: silr sanguis est clarus ⁊ spūosus. Si a pe
ctore venit cū magna tussi ⁊ cū dolore ⁊ sanguis ē niger
grossus: nō sic spūosus. ⁊ p̄t dici empima: ⁊ tunc vrina est
subrussa spissa in suba liuens supius cū spūa diuisa gra/
uis ⁊ ē satis spūosa. Si ex corrosiōe: catarrꝰ acutꝰ p̄cessit
⁊ qḋ exit ē virulētꝰ ⁊ saniosus. Si ex apatibꝰ: scit̄ ꝑ apa/
ta ⁊ signis q̄ dicēt̄. Si ex aprione vene: in pn̄° est puus: ⁊
post multꝰ: ⁊ mutat̄ color ꝫm multitudinē ⁊ paucitatem
sui ⁊ diuersitateȝ exitꝰ. Si ex retētione mēstruorum aut
emorroydaꝝ scitur ex ipsis met. Accidit ēt aliqn̄ in muti
latis: aut ꝑꝑ extensionē que fit ex vētositate ⁊c̄. Si ex ca/
pite: scitur ex dolore: ⁊ q̄r ꝯsueuit exire per nares ⁊ mo/
do vadit ad palatū. Si ex causis extrinsecis scit̄ ab egro
vel ab astantibus. Diligēter itaq; inuestiget medicus: ⁊
non pudeat interrogare: vt si potauerit sanguisugā inspi
ciet si adheret palato vel gutturi: ⁊ si nō scitur per priua
tionem aliarum extrinsecarum causarum.

¶ Pronosticatio. In pleuresi ⁊ pipleumonia si sputū appa
at subrubeū bonū. Itē oē sputū sanguis ex corrosiōe vix
aut nūq̄ curat̄. Itē oē sputū cū tussi diu durās ducit ad
ptisim. Itē oē sputū ex ꝑtibꝰ fistulaꝫ ꝓueniēs freq̄nt̄ reite
rat̄. Sputū sāguis subito veniēs si vadit ad cor subito i
terficit. ⁊ si restrigat̄ subito suffocat. ⁊ si nō iterficit ꝑꝑ sui
emanationē nimiā sanguis cū vomitu in se. mortalis est.

¶ Cura sanguinis sputi cū vomitu ꝑficit̄ cū tribꝰ. Primo
cū rectificatōe mēbri a quo est passio. Scḋo cū diuisione.
Uꝫ cū subtractione sanguis ex vena deseruiente illi mem
bro. Et cū applicatiōe vētosaꝝ sup illo. Et si sit exuberā/
tia sanguinis i toto: flobotomet̄ nūc basilica dextra: nūc
sinistra: ⁊ q̄nq; ex saphenis. Et si sanguis peccat solūmō
in q̄ntō flōmia sit larga: si nō in q̄li stricta. 3° cū solidatiuis
⁊ cū ꝯglutinatiuis dicēdis. ¶ Ubi vō egrediat̄ cū tussi a
pectore vel pulmone cura est difficilis. eo qḋ solutio ꝯti/
nui pulmōis raro ꝯsolidat̄ ꝑꝑ q̄nq; cās q̄s omitto i pn̄ti.
Et tūc cura vlis ꝑficit̄ cū adeq̄tiōe sāguis: cū diuisiōe: cuȝ
mūdificatiōe: ⁊ accītiū correctiōe. Uñ si sanguis peccat
in q̄ntō: dimittat̄ cibꝰ ⁊ potꝰ: dimittendo vinū dulcia pul
mēta ⁊ vlr oia multiplicātia sāguinē. Quies ⁊ somnꝰ vi
tet̄. Silr ⁊ labor ⁊ clamor ⁊ pōdera ⁊ frequēs balneatio

aque dulcis. Utaf sauich riso caseo recēti ⁊ sic d alijs fru
ctib⁹ sic stiptici. Et ex olerib⁹ sꝫ portulaca lactuca cucurbi
ta endiuia ⁊c̄. Ex carnib⁹ sꝫ pdices aues minute. labores
decocti cū stipticis. Et ex piscib⁹ sunt petrosi cācri fluuia/
les in aq̄ or. decocti ꝯueniūt. Si āt sanguis peccet i q̄lita
te extinguaf cū ingrossantib⁹ sic sunt cibi ⁊ pot⁹ fridi sti
ptici vt portulaca cucurbita cū granatis. pulli ēt ⁊ aues
parue adequāt humores ⁊ ꝓprie cū succis stipticis. Epi
thimeſ ēt cor ⁊ epar cum fridis stipticis: q̄z hec feruorez
sanguis ⁊ acuitatē sedāt. Diuersio aūt fit flōmia ⁊ vento
sis vt supra patuit. ¶ Mūdificatio. Si col'a sit cā fit cuz
aq̄ fructuū ⁊ cum reubarbaro euāte col'am ⁊ stringēte
sanguinē. ⁊ ꝓprie cū succo lingue arietis ⁊ mucilagie se/
portulace. Accītia ēt corrigūt abstinēdo ab agitātibus
sanguinē: vt sunt cibi ⁊ medicine acute. magn⁹ labor. ri/
xa vociferatio casus ⁊ hꝫ. ¶ Sed particularius descen/
dendo. Si fiat fluxus sanguinis ex reumate. Primo cure
tur reuma sicut dictuz est supra. Utatur tyriaca cū opio.
emplēf caput cū stercore colūbino ⁊ ruta agresti ⁊c̄. Si
ex retentione mēstruoꝝ ⁊ emorroydarū apianf. ⁊ ita de
alijs vbi est plenitudo. Si ex sanguisugis: oīa amara iter
ficiūt reptilia aut aloes absyntbiū ⁊ sic de alijs vt supra
patuit. Si ex resudatione apatū vt in pleuresi ꝑipleumo
nia ⁊c̄. nullo mō denf stiptica: sꝫ fiāt vt dicef. Si ex corro
sione. vel dispōne fistulosa: talis cura est quasi disperata.
euacuef tñ humor corrodēs cū agarico vel cū alio. Flō/
mef si expedit. Utaf iuiubis portulaca ⁊c̄. flos rubi pul/
uerizat⁹ cū duob⁹ colearib⁹ alicui⁹ cōuenientis vt succi
plātagis ⁊c̄. est vltimū remediū. Stiptica ēt ⁊ ꝯsolidati/
ua ꝯueniūt sic karabe lutū sigillatuz cornu cerui adustū.
san. dra. gummi assij. cortices ⁊ flores granatoꝝ. ⁊ sic de
alijs. Medicine ꝯposite sūt zuchaꝝ ro. syru. de ro. siccis
⁊ iuiubis syrup⁹ mirtin⁹ trocisci de karabe de terra sigil
la. ⁊c̄. Et si ex pl'one. Gal'. ponit curā qnto de ingenio sa/
nitatis flōmef de saphena si alia ꝯuemūt. Fricēf extrema
⁊ ligenf dolorose. deinde pone acetū ⁊ aquā frigidam si
tussis non sit valde magna. Deinde consolidef vena cuz
stipticis: iō emplēf pectus cū piris cotanis ⁊c̄. Unguētū
tñ singulare restringēs sanguinē non augens tussim. ℞.
olei. ro. mirtiloꝝ amigdalarum dulcium añ. ℥. i. succi ci/
tonioꝝ cere q̄ꝫtum sufficit. Ad idē. ℞. acacie ypoq̄stidos
sang. dra. añ. ℥. i. olei ro. mirti masticis añ. ℥. ſ. albuminis
vnius oui cū cera q̄ꝫtum sufficit. Secretū ad idez ⁊ ēt ad
fluxū ventris. ℞. karabe mar. adusti abluti corali adusti
acatie ablute gūmi arabici. spodij rosaꝝ rubeaꝝ oiuz añ.
℥. i. opij. ʒ ij. macis. ʒ. ſ. terantur ⁊ cum mucillagine gra
natoꝝ ⁊ citonioꝝ fiant trocisci vnius. ʒ. ⁊ def vnus cum
aqua frigida apud somnum. ¶ Aliud ad idē si sit febris
℞. zucbari ro. li. i. karabe corali margaritaꝝ san. dra. añ.
ʒ. iij. opij macis croci papaueris albi añ. ʒ. ſ. teranf ⁊ fiat
electuariuz. Si absq̄ febre. ℞. zucbari. ro. veteris. ℥. xij.
trociscoꝝ de karabe numero. xij. embrocef rect⁹ cū san/
daris ⁊ aq̄ ro. In cibis vtaf de terra sigillata. bibat sepe
syrupum de papauere cum aqua deco. citonioꝝ vel ka/
rabe vel mirtilorum multum dormiat parum comedat.
¶ Resoluentia sanguinē in cōcauitate pectoris vena cō
solidata sūt. ℞. tyriace antique. ʒ. i. ſ. cū. ℥. iij. aque deco.
liquiri. ⁊ capilliue. aut aqua scabiose. ¶ Medicamē vl/
timū in fluxu oī sanguinis. ℞. papaueris albi iusquiami
añ. ℥. ſ. terre sigillate. ʒ. ij. seminis canabis croci opij añ.
ʒ. i. castorei spice zedoarie doronici añ. ʒ. ij. cāphore gra.
iiij. cōfice cum melle ro. collato quantum sufficit: dosis ē
a. ʒ. ſ. vsq̄ ad vnā cum aq̄ plātaginis. ℥. ij. ⁊ vini subtilis
℥. ſ. ⁊ sic de alijs. ¶ Si vero ꝓueniat a stomacho vl' alio
modo flobotomef de vena saluatella manus dextre ⁊ si
nistre que est inter annularem ⁊ auricularem. Inde reci/
piat de trociscis istis omni die. ʒ. ij. cū vino rubeo stipti/
co. ℞. mumie masticis boliarme. sang. dra. gūmi arabici
añ. ʒ. ſ. balaustiarum thuris añ. ʒ. ij. confice cū succo plā
taginis detur in aurora ⁊ ante cenam. Et ex his cū pice na
uali ⁊ cera potest fieri ceroꝫ sup stomacho. deīde come
dat lac vaccinum sine butyro: farinam tritici amidū ⁊c̄.
Si autez vena rumpatur in pectore: limacie omni modo
conueniunt ⁊ aqua eius si distemperetur panis ⁊ cū illa
temperet vinū ⁊ in ea coquat cibaria. Ad idez. ℞. fuligi
nem furni pulueriza subtiliter cum succo plantaginis vl'
tra spissitudinem lactis ⁊ deglutiat panlatine. Ad idē vꝫ
litiū bibitū cū aqua plantaginis. Ad idem succus plāta
ginis cū aq̄ rosarum extinctionis lapidis ematitis.

¶ De pleuresi. Capitulum. viij.

Pleuresis vera est apostema ꝯstringēs i pāni
culis costaꝝ cum punctura dolore ⁊c̄. ⁊ fit
vtplurimū ex colera. Fit ēt aliq̄ñ ex sangui/
ne adusto vel nō adusto. ⁊ aliq̄ñ ex flāte sal
so. Nō vera est duplex quedā causata ex vē
tositate inferente dolorē in lateribus: ⁊ ista facil'r curaf:
alia aūt fit ex apostemate existente in lacertis pectoris. ⁊
in istis duab⁹ cōiter nō ē pulsus serinus: sil'r alia accidē/
tia non sunt sic sceua sicut in vera. ¶ Signa tñ vere cōia
sunt. difficultas anhelitus. tussis q̄z pulmo patif ex col/
ligantia febris continua ex ꝓpinquitate cordis. dolor la
teris pungitiuus: pulsus serinus ⁊ apostema est i mēbro
neruoso duro. ¶ Si a sanguine cū predictis: erit rubedo
faciei ⁊ totius replo venaꝝ: est pulsus cū antecessione ge
nerantium sanguinē. vrina erit ruffa vel rubea spissa. spu
tum valde rubeū cū apparet. dolor cū grauitate quadaz
non cum magna punctura. Si ex colera cū signis cōib⁹
adest vrina subtilis rubea ⁊ satꝫ clara. dolor ⁊ fe. acutior
pulsus durior ⁊ minor q̄z in illa q̄ ex sanguie. Si ex flāte.
fe. est lenta: dolor est cuz grauitate lateris sine punctura.
sputū tendit ad albedinē. vrina est palida cum spissitudi
ne. pulsus est paruus ⁊ mollis quodammodo.

¶ Pronosticatio. Pleuresis sinistri lateris ē periculosior
ꝑp calorem cordis citius terminaf. Itez vrina rubea ma
nifeste liuens superius cū spuma semiūncta grauis cuz
ꝯtēto nigro athomoso pendēte in medio vasis verā pleu
resim significat. Si vō vrīa sit ruffa aut subruffa aut sub
rubea cū spuma granulosa: pleuresim nō verā significat.

¶ Pro cura nota pleuresim quinq̄ modis posse termina/
ri. Primo p resol'onē insensibilem aut per calefactorium
q̄ñ mā esset pauca ⁊ subtilis. Scđo per euacuationē sen/
sibilem vt per sputū. ⁊ h fit cōiter. Tertio p conuersionē
eius in saniē: q̄ñ mā esset grossa. ⁊ talis est periculosa: q̄z
vtplurimū fiūt ptisici. vt Hyp. 5. afo'ris. Quicūq̄ emperi/
ci ⁊c̄. Quarto p conuersionem eius in duriciem: qđ raro
cōtingit. vt q̄ñ medicine resoluerēt subtile ⁊ relinquerēt
grossum. Quinto per deriuationem cause ad alias ptes
vt ad cerebrū ⁊ fit frenesis aliquādo ad neruos ⁊ fit spas
mus. ¶ Item nota ꝙ pleuresis salubris hꝫ quatuor tem
pora. Principium q̄ñ nihil spuif. Augmētum q̄ñ incipit
expuere sputū subrubeū. Statuz q̄ñ expuit faciliter ⁊ co
piose. Declinationē quando accidentia remittuntur.

¶ Intētiones ergo grauatiue sunt repercussio materiei. in
uestigando nunquid a materia vel ventositate. Diuersio
mãe. Subtractio eius subtractione cōi. Eductio proprie
post digestionē mãe. Correctio accidentium. Et regimen
vite. ¶ Prima pficif cuz coadunantib⁹ ⁊ confortantib⁹
mēbruz cū emp'o de lētibus lotis in aqua ⁊ coctis i ace
to: aut sauic cū aceto: aut cū farina fabaꝝ cū aceto coctaz
aut cū spōgia infusa in aceto decoctionis ro. balaustiarū
⁊c̄. Hoc tñ non fiat nisi in pncipio principiante. ⁊ vbi mā
fuerit pauca. ¶ Scđa perficif cū euaporātibus: nūc sic/
cis: nūc humidis: sicut dispositio requirit. Ut primo fricā
do leuiter cū manu, deinde spongiā amplā infusam in aq̄

dulci. ⁊ q̄nq̃ decoctionis camomille aut aneti. Pone tñ
pānū siccū inter spōgiā ⁊ cutē. Aut vaporef cū vesica se
miplena aq̄ cal'a decoctiōis furfuris ⁊ camomille aut ane
ti aut herbe nitri ⁊ sic de alijs. Ex siccis aut vaporatorijs
factis est sacculus fact⁹ ex furfure ⁊ sale aut milio ⁊ sale:
aut panico ⁊ sale calefactis. Euaporatoꝝ aūt mediū iter
hec duo est vas eneum, aut terreū aq̄ cal'a plenū. Incipe
sꝑ a leuiorib⁹ ⁊ caue ne vapor ascēdat ad caput ⁊ iduret
dissolutionē ⁊ ꝯstrictionē anhelit⁹. Ubi aūt dolor ascen/
deret vsq̄ ad furculā ⁊ vsq̄ ad ypocūdria extendaf. tunc
euaporatio nō ꝯuenit eo ꝙ dilatat ⁊ m'tiplicat. Et tūc ꝑ
ficiēdo scd̄am itētionē: si mā fuerit dilatata ascēdēs vsq̄
ad furculā ⁊ nōdū ex toto ipresserit: flōmef basilica later]
oppositi vsq̄ ad alterationē sanguinis coloris ꝯstāte vtu
te ⁊ etate. Ubi aūt esset repletio plurima flōmef saphe/
na ptis opposite. Deide vētosef in crurib⁹ fricādo extre
ma: ⁊ faciēdo clysteria lenia. Si v̊o mā declinef ad ypo/
cundria: fiat ꝑ̊ clistere. deinde flōmef basilica opposite p/
tis. deinde ponanf vētose sup loco doloris nūc cū incisio
ne. nūc sine sicut necessitas exigit: sedaf. n. ex hoc dolor. ⁊
aliqñ ad ptes cutis trahaf mā. purgef tñ prius corpus.
¶ Tertia pficif cū solutiuis fm exigētiā necessitatis. Et
ideo si abundat sanguis. ꝑ̊ facto clisteri lenitiuo flōmetur
vt supra. ⁊ hoc si mā fit in fluxu. Si fluxa de eadē pte flo
botomef. Si aūt alia materia a sanguine fuerit in cā: flō/
mia ⁊ solutio ventris sunt necessarie. Unde si colera pec
cet infrigidef ⁊ humectetur cū aliquibus que ēt abster/
gant vt aqua citruli mellonis indi cucurbite ⁊c̄. aut syru
pus vio. cum aqua iuiubarum ⁊ ordei. Si autem mā fit
sangui. ifridatio fit minor ⁊ abstersio maior: sic̄ secaniabin
duplato melle aut ydromelle cū aqua or. ⁊ capilliue. ⁊c̄.
Si sanguis flegmatic⁹ fuerit in causa: infrigidatio fit mi
nor ⁊ abstersio maior sicut ē secaniabin ⁊ decoctio ysopi
⁊ radicū lilij ⁊ ydromel sil'r. ℥. i. ß. syrupi de ysopo cū aqs
ꝯuenićtib⁹ vel talis. ℞. ysopi capilliue. recentis añ. M.
ij. liq. rase passulaꝝ enucleataꝝ añ. ℥. i. ordei mundi. ℥. ij.
quatuor seminū cōium frigidoꝝ seminis brusci asparagi
lini fenugreci añ. ʒ. i. aceti. ℥. ß. ponif ad incidēdū mellis
⁊ zuchari añ. quātū sufficit cum aqua ꝯueniēti fiat suru/
pus sicut decet. Si vero sanguis melancolicus fit in cā.
lz raro ꝯtingat: detur syrupus mellinus: ⁊ ydromel cum
decoc. aneti lupuli ⁊ buglose yreos ⁊ similium. ¶ Circa
eūonem solutiuā. tūc si febris inualuerit valde cū estua/
tione. Et tunc in ꝯstipatiōe ventris vtere aqua ordei vio.
prunoꝝ cum cassia vel māna. Aut fiat soluz clistere leni
tiuum. Et breuiter ois mā euacuanda euacuef cū soluti/
uo mixto cū lenitiuis. vt si fuerit flegma misceaf agaric⁹
cū violis tereniabin aqua mellis ordei ⁊c̄. Et sic de alijs
vt pz supra in capl'o de asmate. ¶ Quinta perficif cū fa/
cilitātibus sputū ⁊ velocitantibus. Inchoādo ab hume
ctantib⁹ ⁊ lenificantibus ꝓcedendo ad tpate abstersiua
vt. ℞. iuiubaꝝ sebesten añ. xij. capilliue. pussulaꝝ añ. ℥. i.
liq. ordei mundi añ. ℥. ß. seminū cōium vio. añ. ℥. ß. deco/
quantur ⁊ in decoctione dissoluanf. ℥. iiij. zuchari deide
ascēdas ad ꝺcoctionē ysopi. Ab extra aq̈ decoctio. 'mal
uaꝝ fenugre. ⁊ similiū facilitat sputum. deinde procedas
ad forti⁹ vt ad empl'z vel cerotū ex radice altee mellilori
vio. siccaꝝ añ. M. ß. farine seminis lini fenugreci añ. ℥. ß.
farine ordei. ℥. ij. olei amigdalarum dulcium camomille
violaꝝ añ. ℥. i. fiat empl'm. pt addi radix lilij herba nigra
⁊ sic de alijs. ⁊ erit fortius addendo ⁊ pinguedinis galli
ne ysopi humide ⁊c̄. ¶ Medicine 'aūt sedantes acciden
tia vt ē pmixtio rōnis qñ pleuresis fieret i dyaphragma/
te. vigilie q̄ significant ascensum vapoꝝ inducentium in
futuꝝ alienationē ⁊c̄. ⁊ tūc decoctio seminis papaueris
cū passulis aut eius syrup⁹ cōfert. Si aūt adsit sitis: tūc
aq̈ mellonis indi cū mucillagine psilij ⁊ cū aliq̄ ex abster
gentib⁹ vt lenificef sputū ꝯfert. ⁊ opz ꝙ ista. dentur actu
calida. Sed si fuerint a caliditate spūaliū. aer aliqualiter
humidus cū vnctione pectoris ex oleo vio. cōfert. Si ex
ebulitiōe colere syrupus violaceus cū aqua ordei pluri/
ma curat. Si fit fluxus sanguinis a narib⁹ post crisim nō
restringaf nisi supfluet: ⁊ tunc conferūt dicta in capl'o su
pra. Si atū fit ī pncipio ex multitudie māe regulate a na
tura qd̊ scif ex facilitate anhelit⁹ derelicte sentiaf febris
est bonū. ⁊ si oppositū nō. imo contingit mori in quarto
die. ⁊ sic de alijs accidentib⁹ suo mō curenf. ¶ Septima
est regimen. Fit ergo aer temperatus declinans ad cali/
ditatē. Uitet boreā ⁊ austrū fumū ⁊ vaporē. Nutriaf ac/
cidētib⁹ alleuiatis copiosius: vt cū aqua zuchari ⁊ ordei
⁊ aqua mellis. ⁊ sic ꝓcedēdo versus statū def aliqd me/
lius vt granata dulcia aqua cicerū cū melle. aqua cauliū
cū lacte amigdalarū ⁊ melle. deinde cū ysopo ⁊ sic vltra
⁊ ꝑ̊cipue in flegmatica. In declinatione vero def vinum
albū dulce ⁊ subtile cum aqua plurima. In melancolica
vero cibef sorbitionib⁹ factis ex saluia tritico ⁊ melle: ⁊
sic de alijs: Si aūt infirmus eēt debilis: comedat carnes
pulloꝝ elixas cū cucurbitis ordeo endiuia. ⁊ sic de alijs.
Si a flegmate dulci: purgef cum medicamie de turbith
dissoluto cū aqua decoctiōis viol. ⁊ ysopi. ⁊ scd̊o die, flo/
botomef de eadē pte. Ungaf locus oleis de aneto camo
millino. Euaporef flore camomille mellilоto furfure mi
lio. ⁊c̄. Utaf oi māe isto syrupo. ℞. ysopi liq. mellilori iu
iubaꝝ añ. ℥. i. seminis endiuie lactuce añ. ℥. ß. mellis lib. i.
def. ℥. i. cū aq̄ decoctionis ysopi vel def oximel vel ydro
mel ⁊ sic de alijs cū aqs ꝯueniētibus. Si aūt post ruptu
rā vel in fine aliqs istoꝝ non bñ mundificef cuz dictis in
asmate ⁊ tussi fm ꝙ decet qr al'r induceret ptisim. Et ex
mundificationibus ḡ est aq̄ mellis zuchari ordei ⁊ ciceꝝ
Et fortius ē secaniabin aut decoctio ysopi. deide loch ꝺ
squilla. Ab extra fiat emplastratio ex camomilla faria fe
nugreci ordei aggregatis cū ceroto fctō ex ysopo hūida
oleis de lilio de yreos: ⁊ sic de alijs. deinde consolidef. ⁊
tūc lac caprinū aut asininū ꝯferūt. Et ꝓ medicinis recur
re supra in capl'o de sputo sanguinis ⁊ ifra in capl'o ꝺ pti
si. Sorbitiōes fint ex farina ordei risi farina fabaꝝ ciceꝝ
cū amido. Si aūt nō rūpaf: ꝓuocef tussis pus. Et fortius
eo est vomit⁹ ꝯferēs ante eruptionē. Insuper dormiat su
per latus egrū ⁊ ipetuose voluat se super sanū. Aut mo/
neaf in cunabulo. Sorbitiones ēt fermētate ex farina cū
melle aut trita. Cōferūt sil'r fic⁹ sicce ⁊ pinee ⁊ amigdale
amare ⁊ sic de alijs. ⁊ in hoc syrupus de prassio ē efficax.
Et super oia nō pmittaf venter exiccari: qr in oibus istis
casibus est malum: clistere igitur lenitiuū sepe fiat.

¶ De peripleumonia. Capitulum. ix.

PEripleumonia est apa pulmonis: aut velā/
minis eius: ⁊ vpl'm causatur a flāte: qr pul
mo est rarus. ⁊ cholera cuz fit subtilis non
pōt bñ remanere ⁊ melancholiam intrare.
Et cause huius sunt note. Aliquando fit pe
ripleumonia ex pleuresi ⁊ semper est maluz. Aliquando
fit ex catarro descendente a capite ad pulmonem.
¶ Signa. Qñ a mā calida sunt febris ꝯtinua ⁊ fortissima
ꝯstrictio pectoris cū suffocatiōe rubedo maxia: ⁊ dolor
in pte anteriori pectoris. tussis valida sputū spumosuz i
pectore. ⁊ itra pectus sentif grauitas. Urina rubea aliqñ
spissa aliqñ clara. Pulsus vndosus. Asperitas lingue cū
nigredine. Inflatio oculoꝝ. Dolor in medio spatularuz.
Curuitas vnguiū. ⁊ cū iacet sup vētrē fit eius suffocatio
vel grauitas maior ꝙ̄ qñ iacet sup aliqd̊ latus. ¶ Si a
a mā frigida: sūt ꝯstrictio anhelit⁹ cū oregmōc. ⁊ sonitu i
pectore. cū viscositate sputi. ⁊ febre lenta. Urina q̄si citri/
na. Pulsus rarus ⁊ mollis. Grauitas magna i pectoi q̄si
absq̄ aliquo sensibili dolore. in ligua est mollities absq̄

nigredine. Signa mãe cõposite erunt composita.

¶ Pronosticatio. Qñ pipleumonia gñaẽ ex pleuresi: aut i terficit infra septẽ dies: aut trãsit ad ptisim. Itẽ si mã pe ripleumonice termineẽ ad vias mãles euadet.

¶ Pro cura. Hui⁹ apa terminari põt qntuplr vt supra de pleuresi. Terminatio tamen ad saniẽ est periculosa. qz cũ rumpitur fiunt ptisici. sed vtplurimum terminatur p spu tum. Ubi ergo mã sit calida flobotomeẽ de vena cõi vsq ad lipotomiã: vel reitereẽ sequẽti die qz plus vz multipli catio flobotomie in numero q̃3 in quantitate. eo q virt⁹ minus ledit. vt Aui. q̃rta primi cap. de flobotomia. 7 pri ma quarti cap. de cura putridaꝝ in gñali. Clisterizeẽ cli steri mollitiuo oi die: nisi p se assellauerit. Ubi esset debi lis fiant suppositoria añ prandiu3 vel cenã. In aqs cibis syrupis vnctionib⁹ 7c. fiat vt dictũ est de pleuresi calida, nisi q applicem⁹ medicamina super pte' patiẽte 7 pñt eẽ fortiora. ¶ In mã frigida purgeẽ cũ. ʒ. i. cociaꝝ aut cum medicamine de turbitb dissoluto cũ aqua mellis aut cũ aqua decoc. liquiri. 7 ysoppi. Deinde p duos vl' tres dies flobotomeẽ de vena cõi. Uel ventosetur cum scarificatio ne in posterioribus. In alijs fiat vt supra de pleuresi frigi da. ¶ In mã composita cõponantur medicine 7 alie res. Et scias quod rupto isto ape si non purgetur vsq ad di es quadraginta transeunt in ptisim 7 vsq ad illum ter minum vocantur empici 7c.

¶ De ptisi. Capitulum. x.

Ptisis est vlcus pulmonis cũ ꝯceptione hu miditatis toti⁹ corpis a calore accñtali. Ad qð sequunẽ q̃tuor accñtia. Primũ est febris ethica. qz pulmo vlceratũ nõ debite euẽtat cor. q̃re calefiũt oia mẽbra: 7 pñr demacrã tur. Scðm est tussis magna 7 difficultas anhelitus. Ter tiũ ẽ rubedo genaꝝ rõne ascensus multoꝝ vapoꝝ. Quar tum est sputum sanguis fetens si ponaẽ supra carbones. Et communiter sequitur peripleumoniã3 aut pleuresim aut catarrum distillãtẽ a capite ad pulmonem aut antiq̃ tam tussim. ¶ Et vltra dicta signa sumũtur aliqua ex ha bitudine: vt qz collũ fit longũ: cũ eminẽtia epigloti: 7 ele natione spatularum: 7 strictura pectoris cũ vẽtositate cõ naturali 7 debilitate cerebri 7c. hoc eni3 significat futurã ptisim. Sed que presentem significant sunt signa pncipio dicta: vna cum debilitate appetit⁹: 7 cũ pulsu subtili stri cto: cũ priuatione humiditatis nãlis. Pulsus est paruus ex lesiõe organi: est subtilis ex debilitate virtutis. Urina est citrina in colore: pinguis: 7 oleagina in substantia cũ spuma diuisa: graui: 7 ẽm aliquos vrina est subtilis pro pter consũptionem non multum: tincta propter debilita tem expulsiue 7 priuationem digestionis.

¶ Pronosticatio. Si in vlcere pulmonis fit defectus ex pulsionis saniei ex debilitate virtutis: similr inflatio pe dum: 7 fetor eius qð emittitur: 7 sputum illud descendat ad fundum aque: 7 capilli incipiant cadere: in breui mo rieẽ. Item si est in vno latere: tantu3 sentitur aggrauatio cum iacet super alio latere. Si aũt sentit accidentia in to to corpore: tunc vlcus continueẽ in ambobus lateribus. ¶ Et nota q si illud quod expuitur sit saniesꝫ tunc si po natur super carbones fetet: 7 si in aqua descendit: 7 si est sputum flaticum nõ. Item si senes interdũ cadãt in ptisi: occultari potest eis 7 diu manere cum illa.

¶ Cura. Intentiones vniuersales 7 particulares l3 ponã tur plures: attamen tota intentio staẽ in mundificãdo vl cus: 7 in incarnãdo: 7 cõsolidãdo pro posse: 7 phibitione catarri: 7 expulsione mãei a pulmone. Et hec cura va: qz blandiens fit cũ glutinatiuis 7 exiccatiuis fortiter quan do nõ est curabilis. ¶ Et qz oia ista melius reperiunẽ in lacte q̃3 alia re. nã in ipso est substantia serosa: que ẽ mũ dificatiua 7 abstersiua: deinde est butyrosa calida 7 hu mida incarnatiua: deinde casealis frigida 7 sicca ꝯsolidãs detur ergo oi die ieiunio stomacho lac asine calidum qð est melius alijs: vel lac caprinũ: in quo semper ponaẽ ali quid zucbari vel melius phibentis coagulationẽ ei⁹ in stomacho: 7 in eo ẽt põt infundi mica panis calidi. Scias tñ q in ptisico: aut etbico esset febris humoralis lac non cõueniret maxime: qñ febris cresceret pp ꝯuersionẽ lac ad humorẽ corruptũ: ideo potus valens ptisicis loco la ctis mũdificans pectus 7 consolidans vlcus. ¶ ℞. radi cũ yreos. ʒ. h. ysopi capilliueneris recẽtis añ. M. i. ordei mũdati. ʒ. iij. q̃tuor seminũ frigidoꝝ seis altee fenugreci orobi cubebe sebestẽ. añ. ʒ. ß. liqritie rase passularũ enu cleataꝝ añ. ʒ. i. mellis 7 zucbari quantũ sufficit fiat syru pus cũ aq̃ pluuiali. ¶ Ad ide3. ℞. capilliueneris. M. iij. pimpinelle triũ consolidaꝝ ysopi recentis politrici 7 dia thos scariole radicu3 vngule caballine añ. M. i. viol'. ʒ. ij. floꝝ nenufaris q̃tuor seminũ frigidoꝝ liqr. rase añ. ʒ. i. cãdi penidij medulle seminis bombicis seminis citonio rũ boli armeni solatri lactuce portulace papaueris albi mirtiloꝝ. añ. ʒ. ß. draganti gũmi arabici amidi folioꝝ ro sarũ rubeaꝝ spodij sanguis draconis añ. ʒ. ij. semis altee passulaꝝ añ. ʒ. ij. ordei mũdi lib. ß. zucbari lib. iij. syrupi zeẽ cum aq̃ pluuiali: 7 detur mane 7 sero. ¶ Purgatio euiteẽ quantũ est poẽ. Si tamẽ est necessaria fiat cũ. ʒ. i. ß. pillulaꝝ de agarico. ¶ Electuariũ. ℞. zucbari rosẽ. ve teris lib. i. karabe margaritarum nõ pforatarum añ. ʒ. ij. ossis ð corde cerui. ℈. i. macis croci opij: misce sero 7 ma ne sumat. ʒ. ij. 7 post bibat de lacte mulieris asine vel ca pre. ¶ Ad idẽ. ℞. zucbari ro. lib. ß. draganti albi 7 gũmi arabici añ. ʒ. ij. amidi. ʒ. ß. liquiritie. ʒ. ij. penidij. ʒ. ij. seis melonũ cucurbitaꝝ añ. ʒ. ij. nuclei pineaꝝ amigdalaru3 mundataꝝ seminis papaueris albi: succi liquiritie mirti loꝝ boli armeni añ. ʒ. iij. spodij sanguinis dracõis sanda lis. vtriusq seminis malue medule seminis bombicis se minis altee añ. ʒ. ij. carnium testudinũ nemoꝝ. ij. Teren da teranẽ. Fiat electuarium: põt etiam ex his fieri aq̃. Et ad idẽ valet aq̃ cancroꝝ 7 carnes cãcroꝝ melius. ¶ Si enim cor superflue calefieret. ℞. spodij. ʒ. ij. seminis mal ue portulace cucurbite gũmi spice cortice dragãti carda momi añ. ʒ. ij. cãphore. ʒ. i. ß. confice cũ succo papaueris: aut mucillagine psilij: 7 deẽ cũ syrupo rosẽ. cũ vadit dor mitũ. ¶ Balneum fiat ex catulis nouiter natis 7 carni bus testudinũ euiscerataꝝ 7 abiectis extremitatib⁹. Un gatur oi die pectus ex vnguentis facto ex oleo ro. viol'. 7 nenufarino. 7 ita spina. 7 extremitates. Uitet omne salsũ 7 acetosum stipticum ponticum. Utatur succo ordei fari na frumenti: que cõglutinat sui viscositate. Comedat ex tremitates porcorum. De piscibus anguillam. Et si debi lis: vtatur carnibus vitulinis edinis pullinis 7c. cum de coctione cucurbitarum portulacarum. Uinum limpha tum cum decoctione predictarum. Et breuiter fiant que in etbico. ¶ Nota tamen q omnes conueniunt q mel ẽ vehiculum in medicinis ptisicorum 7 non nocet vlceri bus. Tamen in syrupis credo q aliquando non conue niat quãdo cũ ptisi esset tussis 7 febris molesta: cu3 sit ca lidum 7 siccum: vbi autem hec nõ sint sine dubio conue nit. ¶ De zucbaro ro. dicit Aui. q in diuersis corporib⁹ 7 regionibus expertum est omni modo vt cũ pane etia3 mirabilr conferre. Ubi tamen anhelitus cõstringereẽ rõ ne rosarum: detur syrupus papaueris albi 7c.

¶ De minoratione lactis 7 alijs malis dispositionibus ip sius 7 mammillarum. Capitulum. ij.

Cau se minorationis lactis sunt distractio san guinis ad aliã partem sicut est maior flux⁹ mẽstruoꝝ. Aut ex desiccantibus sanguinẽ. Aut dieta subtilis 7c. Aut ex m'ltitudine san guinis cu3 eius mala qualitate quã natura

nõ põt regere: ⁊ fit ex abundãtia flatis cholere ⁊ melle.
¶ Signa sunt fluxus: aut abstinentia: aut labor. Et hec
patẽt relatu egri. Si ex aquositate significat̃ ex ocio: ⁊ q̃
vsa est olerib⁹ piscib⁹ ⁊ fructib⁹. Si ex mixto sanguie ma
le ꝯplonato: scit̃ ex cacochimia totius corporis: ẽt q̃ lac
apparet rubeum. Si ex melãcholia: scit̃ ex citrinitate la
ctis subtilitate ⁊ acuitate eius. Et si ex flãte: scit̃ q̃ lac
est multũ aquosum ⁊ albũ aliqualr̃ acetosum. Si ex me
lãcholia lac est multũ grossum ⁊ stipticũ: ⁊ sic de alijs.
¶ Cura. Si ex fluxu restringatur. Si ex abstinentia: resu/
matur cibis bonis. Si ex labore: purificatur mala quali
tas: vtatur ocio. Si ex aquositate: detur cibus calidus ⁊
sicc⁹. Si ex sanguine malo: rectificet̃ mala cõplo. Si alit̃
humor purgetur. Et dentur multiplicantia bonum lac
vt farina cicerum fabarum sisami amigdalarum dulciuꝫ
⁊ sic de alijs. Et ſm diuersitatẽ cause diuersifica regimen
Si auteꝫ sit a mala complexione sine materia cibi oppo
siti cũ existentia exuberationis chimi curant.
¶ Cause aũt multi lactis sũt. Aut q̃ mulier cõcepit aut pe
pit. Aut q̃ mẽstrua sunt retẽta. Et cũ lac exuberat in mã
milla inducit dolores tumores duritiẽ ꝯgelationẽ ⁊ cas/
cationẽ. Et si est coagulatio ⁊ tumor est equaliter in tota
mammilla. Si est apostema est in altera tantum.
¶ Cura. Primo repcutiat̃ ⁊ resoluat̃ cum aq̃ calida ⁊ ace
to: ⁊ sic de alijs embrocis. Minorat̃ aũt lac cũ exiccanti
bus vt sũt fabe lẽtes acetũ fuligo furni: ⁊ sic de alijs. Aut
cũ fortiter infrigidatiuis vt cum mucillagine psilij papa/
ueris. Aut cum fortiter resolutiuis sicut est gummi rute
oximũ gariofilatũ ciminũ ꝓprie montanuꝫ ⁊ sic de alijs.
Aut cũ hũectatiuis fortiter vt folia coriãdri recẽtia suc/
cus cucurbite: plãtago maior ⁊ minor. Et ꝙ a ꝓprietate
ꝯfert ẽ linire mãmillã cũ cãcro marino cõtrito aut cãcro
fluuiali adusto. Et breuiter oĩa spmata minorant lac pre
terq̃ꝫ de agno casto qui exiccat sperma ⁊ lac auget.
¶ Cascatio lactis fit aliqñ a calido multo: ⁊ tũc lac ẽ citri
num. Aliqñ a frgido: ⁊ tũc est album: ⁊ tunc resoluatur
cũ calidis vt cũ succo apij rute fenugreco sileris abrota/
no. ex istis cũ farina lupioꝝ mirrha ⁊ croco fiat emplm̃.
Si ex caliditate tũc ex farina ordei succo caulium mantele
coriãdri succi porri añ. ⁊ cũ aceto forti ⁊ oleo ro. fiat em
plastrũ. Ad idẽ. ℞. coaguli agni vel edi. ℥. i. ß. dissoluant̃
p horã i aceto forti: fermẽti de milio vel de siligine vl̃ de or
deo vel fabaꝝ. ℥. iij. storacis alicuius. ℥. ß. olei ro. q. s. fiat
emplm̃. iuncta prius mammillarum cuꝫ oleo ro. actu ca
lido. ¶ Quod autem resoluit in vtraq̃ cã cascationem
est si ex aceto albo ⁊ aqua calefactis embrocet̃ mãmilla.
Ex his que cõferunt apati post cascationeꝫ. pmo si fit de
mã calida flobotomet̃ de particlaribus ꝯsentiẽtib⁹. Un
de si corpus est plenuꝫ flobotomet̃ de pte opposita. Et si
non de eadẽ. Deinde purget̃ sicut dictũ est: post fomente
tur cum aqua calida aceto ⁊ oleo ro. Secũdo emplastre
tur cum farina fabarum ordei camomilla ⁊ modico san/
dalorum: ⁊ cum aceto ⁊ vino albo fiat emplastrum. Si
materia sit frigida corpore mundificatur somẽtetur cum
aqua calida aceto ⁊ vino albo: deinde emplastretur cum
℥. ij. rici ⁊ apij. ℥. i. buliãt in vino albo ⁊ debili. ¶ Ad idẽ
valet spongia infusa in aqua ⁊ aceto aut mirrha cum pa
ne aggregetur ⁊ cum aqua ⁊ aceto ⁊ marcasita contrita
cum oleo rosa. ¶ Et ex his que aperiunt oppilationem
lactis est vt liniatur mammilla cum lumbricis terrestri/
bus aut ex mirrha cum aqua calamenti ⁊ anisi ex farina
ciceris ⁊ folijs lauri aut cardamomi cum aqua virge pa
storis: ⁊ ex felle bouis cum oleo violato liniendo. Ab in
tra vꝫ sorbitio prime elixationis aque caulium. Ubi aũt
sanguis cascaret̃: assiduetur inuentio cum oleo viol̃. aut
sisamino si cã fuerit frida: deinde emplastretur cũ empla
stris dictis. Ubi aũt velles maturare. ℞. radicũ apij lilij
añ. ℥. i. farine fenugreci ⁊ seminis lini quantũ sufficit mir
rhe. ℥. ß. croci parũ cũ aqua decoctiõis predictaꝝ radicũ
⁊ melle fiat emplm̃. ¶ Ad idẽ maturãs ⁊ rũpẽs ⁊ apiẽs
si est maturũ fiat emplꝫ de folijs rute ⁊ persici recẽtibus
cuꝫ felle bouis. Uel rũpat̃ cũ calce viua ⁊ sapone molli.
Uel aperiat̃ cũ lanceola ⁊ curet̃ emplastrãdo vulnus cũ
albumine zucharino ⁊ vitello oui vsq̃ ad tres dieꝫ. Dein
de mundifica cũ emplastro facto de melle mirrha ⁊ fari/
na ordei vel siliginis ⁊ vnguento apostoloꝝ. Deinde icar
net̃ cum puluere thuris minuti. Et vltimo ꝯfortet̃ locus
dieta sit cũ frigidis. Et bibat agrestũ: aut vinũ de grana/
tis. ¶ Si apostema esset frigidũ repleto vulnere cũ albu/
mine vt supra mũdifica cũ vnguento apostoloꝝ: vel cuꝫ
terbentina melle ⁊ mirrha cũ farinis dictis. Et si indiges
fortiori cũ vnguento viridi: deinde incarna ⁊ cõsolida vt
prius dicta suo modo. Et caue ne fortiter exprimas pro
pter dolorem. ¶ Si autem ibi essent apostemata vene/
nosa sicut antrax carbũculus: curetur sicut diceret̃ in cã
pitulis ꝓprijs. In cancro tñ purget̃ bis i mẽse cũ euacuã
tibus meliam adustam: deinde liniat̃ isto. ℞. olei ro. ℥. i.
ß. gũmi arabici. ℥. ij. opij iusquiãi añ. ℥. ß. papaueris albi.
℥. iij. oĩa dissoluant̃ in oleo ⁊ liniat̃ leuiter: deinde abstine
ãt ab oĩbus melãcolicis: ⁊ hec est cura blãditiua. ¶ De
cura curatiua nõ impediat̃: q̃ opꝫ amputare totum mẽ/
brum ⁊ oẽs ei⁹ radiceꝫ. ¶ In nodis aut glãdulis ⁊ scro/
filis cognitis ex duritie ⁊ tactu ipsaꝝ cũ globositate lo/
ci sepe nõ dolentib⁹ nisi tangãtur. ℞. dragãti gummi ara
bici olei viol̃. cum vitellis ouoꝝ fiat emplm̃ premissis tñ
vñibus: aut emplastretur cũ dyaquilon. Et si vis fortius
operari liq̃fiat cera ⁊ pix cũ oleo ro. ⁊ adde modicũ fel/
lis ⁊ stercoris colũbini ⁊ fecis vini antiqui: ⁊ fiat emplꝫ.
¶ Si aũt sit corrosio. ℞. nucum cypressi gallarum cassie
lignee añ. ℥. ij. aloe cortigini thuris añ. ℥. i. litargirij. ℥. iij.
puluerizentur: in vino claro subrubeo tribus diebus ⁊
⁊ tribus noctibus stẽt: deinde bulliãt vsq̃ ad spissitudi/
neꝫ mellis: ⁊ tunc vlcus liniatur: vꝫ in omni vlcere ⁊ cor
rosione ꝑcipue mẽbris mollibus. ¶ Si autem mammil
la sit fistulata quotidie: lauetur cũ vino vbi bullierit mir
rha post sicca. deinde. ℞. sarcocolle aloes añ. pulueriçen
tur: ⁊ misce cum melle: ⁊ tunc tenta inuoluat̃ ⁊ in fistulã
intromittat̃. ¶ Si aũt mãmille magnificẽt nimis cito fo
mentent̃ sepe cũ aqua ⁊ aceto: deinde emplastrent̃ cũ ce/
rusa bollo armeno ⁊ terra sigillata. ¶ Ad idẽ vꝫ suppo
nere pãnum madefactum in succo cicute ⁊ aceto. Aut fo
lia nucum madefacta in aceto. Et si fortius vis opari em
plastra cum narcoticis. ¶ Ad ragadias autem ⁊ omnia
apostemata vꝫ lenticula cocta in aqua marina. Et pro h
recurre ad dicta supra de scissuris labiorum.

¶ De tremore cordis ⁊ alijs egritudibus eius. Ca. xij.

Tremor cordis est motus cordis tremulo/
sus preter naturam.
¶ Cause extrinsece sunt nimia frigiditas.
Aut nimius calor subitus. Aut inanitio ni/
mia. Aut accñtia anime cum sunt excessiua.
Aut venenum sumptũ: aut morsus venenosoꝝ animali
um. Aut febres pestilentiales. Aut vermeꝫ. Et oĩa breui
ter que excessiue debilitant virtutem cordis si ab intra.
Aut prouenit ex magnis passionibus membroruꝫ habẽ
tium vicinitatem ⁊ colligãtiam cũ corde: ⁊ sic prouenire
potest a cerebro pulmone stomacho epate matrice sple/
ne ⁊c̃. Aut prouenit propter ventositatem. Aut propter
nimiũ sensum. Aut pp vapores sanguinis corrupti ꝓue/
niẽtis ad cor: ⁊ ex cholera sanguine ⁊ flegmate ⁊ melia.
¶ Signa. Si ab extra scitur inditio egri. Si ab alijs
mẽbris: scitur ex passionib⁹ illorum. Si ex vermib⁹ plus
affligitur ante cibum. Et oppositum contingit si ex re/
pletione. Si ex nimio sensu ⁊ raritate a q̃cũq̃ facili cau/

sa sibi aduenit. Si ex vento cito aduenit ⁊ recedit. Si ex
calore pulsus ⁊ anhelitus sunt frequẽtes veloces ⁊ inor
dinati. Si ex sanguine scitur per res nõ naturales discur
rendo ⁊ per naturales ⁊ cõtra naturaꝫ. Ubi ergo vrina
fuerit rubea ⁊ spissa pulsus vndosus facies rubea ⁊ ca/
lor i ypocũdrijs cum siti: ⁊ fuerit adolescẽs ⁊ ociosus ⁊
comederit cibaria multiplicantia sanguinẽ ⁊ sic de alijs
coniectura ꝙ tremor cordis est propter sanguinẽ. Et ita
discurrat̃ de colera. Si vrina sit citrina ⁊ tenuis pulsus
velox ⁊ frequens cũ sit nimia: sit iuuenis animosus q la
borauerit ⁊ comederit generantia coleraꝫ ⁊c̃. Si ex fleg
mate vrina est spissa remissa pulsus inordinatꝰ est stupi
dus somnolentus ⁊c̃. Si ex melancolia est timidus pul/
sus est durus paruuꝫ cum continua siccitate lingue ⁊ pa
lati cum extenuatione totius corporis.

¶ Pronosticatio. Omnis mala complexio cuꝫ excedit de
bilitat virtutẽ: ⁊ virtus debilis inducit tremorem: ⁊ tre/
mor sincopiꝫ ⁊ sincopis morteꝫ. Si ergo tremor cordis
diu durauerit mortem pronunciat. Si auteꝫ post tremo
reꝫ aduenIat vomitus ⁊ tremor durauerit significat spas
muꝫ ⁊ mortem. Si autem apostema accidit cordi aut est
magnum aut calidum ⁊ sic interficit in eadem die. ad fri
gidum: ⁊ tũc interficit in secũdo. Si paruũ sicut pustule
interficit i q̈rto die ⁊ emittit sanguinẽ p nares sicut enca
strum. Similiter si vulnus superuenerit cordi aut est in
parte dextra aut sinistra. Si dextra aut est magnuꝫ: ⁊ sic
subito interficit. Si paruuꝫ in prima die. Et si in sinistra
in eadem hora interficit.

¶ Signa debilitatis cordis: que vtplurimuꝫ aduenit aut
ex fumo eleuato a materia frigida: aut ex infirmitate an
tecedente. s. vel presente cuꝫ paucitate spiritus ⁊ laxitate
membrorũ sunt debilitas caliditatis in pulsu pectore ⁊
omnibus mẽbris pauca caliditas: timor: sollicitudo abs
ꝗ cã manifesta: tremor cordis absꝗ caliditate: tarditas
pulsus cum constrictione anhelitus.

¶ Cura tremoris cordis est cum aromaticis. ita ꝙ si cau
sa est calida dẽtur aromatica frigida ponẽdo aliquid de
aromatibus calidis vt melius penetrẽt. Et ita si frigida
est cã approxima aromatica calida cũ modico aromati/
coꝝ frigidoꝝ vt melius ꝯseruent̃. ¶ Aromata aũt frigi
da cordialia sunt viole: nenufar: ros. sandali oẽs: cãpho
ra: acetũ agresta: succus acetose: maloꝝ granatoꝝ: aceto
sitas citri: limonũ: citruguloꝝ: aq̃ ro. karabe: coriãdrũ p̃
paratũ: fructus aromatici sicut sunt citonia: pira: poma
dulcia: sicut sunt mirabolani cõferentes tremori cordis
⁊ tristitie ex amore: sicut ẽt spodiũ conferẽs melãcolie ⁊
tremori cordis de p̃terito ⁊ de futuro. lac ẽt est medicina
bona tristibus: ptisana ⁊ zuchaꝝ: ⁊ sic de alijs. Cõposita
sunt syrupus limonũ ⁊ de ribes: rosaceꝰ: violaceꝰ: nenu
farinus triasandali: zuchaꝝ rosa. ⁊ cõfectiões q̃ fiunt ex
his ⁊ trocisci: ⁊ sic de multis alijs similibꝰ descriptis in
antidotarijs auctoꝝ ⁊ p̃cipue Mesue quẽ sequor vtplu
rimũ. ¶ Aromatica calida sunt ambra: storax: calamita:
muscus: gariofil. cortex citri: citruguloꝝ nuxmuscata: ci
namomũ: semẽ maiorane: basiliconis: vinũ arõaticũ ⁊c̃.
¶ Cõposita sunt tyriaca: metridatũ: letitia Galieni: dyã/
bra: dyamargaritõ: ⁊ sic de alijs vt supra. ¶ Et sunt que
dã q̃ valẽt in vtraꝗ cã: vt auꝝ puꝝ siue foliatũ siue alio
modo: argentũ puꝝ: margarite: coralus: rasura eboris:
spodiũ: os de corde cerui: iacictus: smaragdus: doroni/
cus: crocus: non tamen in magna quantitate: eo ꝙ est
venenũ iterficiẽs ridendo ⁊ p̃cipue doronicũ: melissa buglo
sa: borago ⁊c̃. Ex istis possunt fieri electuaria pulueres
syrupi: confectiones: epithima ⁊c̃. vbi ergo tremor sit ex
sanguine flobotometur. ¶ Et vtatur syrupus de boragi
ne: buglosa: rosato: acetoso: ⁊ syrupo limonum: ⁊ sic de
alijs s̃m ꝙ medico consideranti apparebit cuꝫ aquis cõ

uenientibus. Et aromatiçentur cum sandaliꝫ ⁊ campho
ra: purgetur cum prunis manna florum boraginis ⁊ bu
glose sicut expedit. Odoret sandalos aquam rosataꝫ ace
tositatem citri ⁊c̃. ¶ Si sit cholera: digeratur cum syru/
po boragis ⁊ buglose ⁊ violato nenufarino ⁊c̃. Purget̃
cũ violis tamarindiꝫ cassiafi. ⁊c̃. ¶ Si ex flate digeratur
cũ syrupo boragine ⁊ buglosa cũ oximelle diuretico vbi
fuerint cortices citri: nux muscata semen maiorane ⁊ ba
siliconis ⁊c̃. Fiat pomũ de ambra ligno aloes musco ⁊c̃.
Purgetur cũ yerapigra aut alio ꝯuenienti. Si ex melia
digeratur cũ syrupo de boragine buglosa fumoterre oxi
melle squilitico: vbi fuerit thimus ⁊ epithimus lignum
aloes gariofi. cinamomum ⁊c̃. Purget̃ cũ yeralogodion
aut yera ruffi actuatis cum lapide armeno. Utatur etiã
de musco ⁊c̃. ¶ Si ex vẽtositate fiãt fricatiões. Et bibat
dyantos cum musco aut dyanisuꝫ. Uitet omnia generan
tia ventositatem. ¶ Si ex nimio sensu dentur aromatica
frigida. Et vitet oẽm laborem superfluũ tã animalem q̃ꝫ
corporalẽ. Deinde superaspergatur puluere spice thuriꝫ
⁊ karabe masticis gũmi arabici hoc enim cõstipant sine
infrigidatione. ¶ Si ex compassione cerebri vitio alicu
ius trium humoꝝ: detur decoctio hec educens choleraꝫ
fla ⁊ melancholiã cum facilitate. Recipe sticados melis
se ysopi añ. ℥. ʒ. yreos. ℥. i. coriandri preparati spice. añ.
ʒ. ʒ. cubebaꝝ. ʒ. i. bulliãt in aq̃ cicerum ⁊ in colatura bu/
liãt polipodij. ʒ. ij. ⁊ in ea dissoluãtur agarici ⁊ mirabol.
citrinoꝝ kebuloꝝ indoꝝ ⁊ rauedseni añ. ʒ. i. det in auro/
ra. ¶ Si ex rarefactiõe poroꝝ vt sudore dyasoretico bal
neo aut exercitio inungat̃ isto. Recipe rosaꝝ immatura/
taꝝ. ℥. iij. sandaloꝝ balaustiaꝝ añ. ℥. ij. gallaꝝ. ℥. ʒ. cimaꝝ
vel granoꝝ mirti. ℥. i. coquãtur in aq̃ pluuiali vsꝗ ad cõ
sumptionẽ tertie partis: ⁊ collature addat̃ lib. ʒ. olei ros.
deinde coquatur vsꝗ ad consumptionem aque: deinde
vngantur de isto spina pectus pulsus ⁊ hypocundria
⁊ os çucharũ rosa. cum aq̃ frigida vel cuꝫ semine frigido
rum. ¶ Si aũt sit ex stomacho vel alio membro curẽtur
illa priuꝫ confortando cor ne recipiat: ⁊ etiam illa mem
bra ne transmittant. ¶ Si ab aere pestilentiali purgetur
corpus ⁊ alteretur aer. ¶ Si ab alia febre vtat̃ patiens
dyarodon abbatis cum sandalis aut isto puluere. ℞.
corallorum alborum ⁊ rubeorum rasure eboris marga/
ritarum añ. ʒ. i. ossis de corde cerui. ℈. i. puluerisẽtur ab
luantur facies ⁊ extrema cum aqua rosa. ¶ Si propter
vermes quod scitur si detur patienti syrupus violatꝰ do
lor auget̃ etiã si vrina apparet multuꝫ grossa in qua plu
res resolutiones cinerose flaui coloris aut nigri separate
apparent: curet̃ vt infra dicetur vt ex vnctione stomachi
ex oleo persicoꝝ vel folijs eoꝝ ⁊c̃. Ad idem valet masti/
care raffanum domesticum ⁊ replere nares egri ⁊ statiꝫ
liberatur. ¶ Si a morsu animalis veniat post vomat: de
inde da butyrum vel lac. Et si venenum sit frigidum da
assam vel diamuscum. Et si contrariatur a forma da me/
tridatum vel tyriacam ⁊ lutum sigillatum probibens pe
netrationem ad cor: ⁊ expellens ad extra confortando
ipsum: ⁊ tunc considerando curetur medicina propriat
¶ Pillule tamen contra omne venenum ⁊ morsum sunt.
℞. terre sigillate bolliarmeni añ. ℥. ʒ. cõfice cum succo ci/
peri. ¶ Si ex vapore sanguinis corrupti vt ex menstruis
⁊ emorroydibus: prouocẽtur si est possibile. Si non det̃
ʒ. i. vel. ʒ. philonij persici serapionis. Sit tamen vltimum
qr opiatum. Et sic de alijs que propter communitatem
inducunt in corde tremorem aut sincopim.

¶ Et quia sincopis que est casus virtutis subito factꝰ aut
ex communitate aut a cerebro vel ab alio membro vel a
raritate poroꝝ: aut fumo ⁊c̃. de quoꝝ iã supra dictum fu
it: aut est egritudo per se qđ scitur ex debilitate cordis ⁊
puitate pulsus ⁊ anhelitus cũ raritate ⁊ obliuiõe trahẽ/

di aerē:ꝛ quod ex omni leui causa accidit que quidē sincopis est multū timenda: vnde Hypo. secunda afforismorū. qui exsoluuntur frequenter ꝛ subito absq̧ causa manifesta repēte moriuntur. Ideo nō obstātib⁹ dictis subiūgā aliquas receptas in forma cōuenientes nō solū sincopi sed etiā omni debilitati cordis. ❡ Et signa distinctiua inter sincopim ꝛ alias multas egritudines relinquunt. Nota ex dictis in capitulo de appoplesia. ❡ In oi ergo debilitate cordis vtatur bono vino odorifero ꝛ cibis boni chimi vt carnibus aliquādo assis aliquādo elixis pullorū ꝛc̄. ꝛ vitellis ouoꝝ cōditis tñ cū isto puluere. Recipe macis cruci spice corali rubei ana. ʒ. ij. margaritaꝝ non perforataruȝ ossis de corde cerui ana. ℈. i. cinamomi electi. ℥. ij. galange nucismuscate mellegete cardamomi folij gariofili piperis lōgi ana. ʒ. ij. pulueriȝent. Utat ludis ꝛ solatijs. Dormiat sicut decet. Uitet coitum ꝛ laborem ante cibum. Et post vtatur dyamusco dyamargariton ꝛ sic de alijs. maxime quādo tremor ꝛ sincopis a causa ꝓueniūt frigida. Recipe margaritaꝝ. ʒ. i. doronoci been albi ꝛ rubei folioꝝ cinnamomi macis galāge ȝinȝiberis ana. ʒ. i. gariofiloꝝ cubebe buglose mellisse que ꝯfortāt cerebrū ꝛ cor añ. ℥. ß. sandali storacis calamite semis basiliconis ligni aloes grane tinctoꝝ sirici crudi añ. ʒ. ß. croci paꝝ corticū citri conditi ꝯserue boraginis buglose añ. ℥. ß. ꝯserue floꝝ pomi citri cā. di. ℥. i. aque buglose melisse succi pomoꝝ dulciū aq̄ ro. añ. ℥. ß. musci ambre añ. ʒ. ß. ȝucbari albi lib. i. fiat electuariū vel ꝯfectio sicut placet. ❡ Ad idē valet letitia Ga. dyanisum ꝛ multe alie confectiones cōsil'es. ❡ Ad idē valet istō iulep. Recipe aque melisse buglose boraginis añ. ℥. ij. been albi ꝛ rubei sandaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ añ. ʒ. ß. ȝucbari lib. i. aromatiȝet cū gariofi. aut cū alio aromatico calidiori ß; ꝙ cā ē multum frigida vel parum. Et si haberet fluxum ventris vel vomitum: addātur mirtillorum. ʒ. ij. ꝛ vtatur cum duplo aque cōuenientis. ❡ Tracea ad idem siue pulu'is. Recipe cinnamomi nucismuscate rosarum sandalorum alborum ꝛ rubeorum mellisse corticum citri doronici basiliconis añ. ʒ. ij. corallorum alborum ꝛ rubeorum thuris macis añ. ʒ. iij. camphore. ʒ. ß. fiat puluis vel tracea cum ȝucbaro. ❡ Ab extra potest fieri sacculus cum aromaticis calidis dictis supra. ❡ Epithima ad idē. Recipe succi mellisse boraginis facta residentia añ. ℥. iij. aceti paruȝ pulueris gariofi. ʒ. ij. musci. ℈. i. epithimetur cum pāno scarlatino mammilla sinistra. Communiter tamen fit epithima de aquis: vt. ℞. aquarum mellisse buglose añ. ℥. iij. been albi ꝛ rubei sandalorum vtriusq̧ pulueris rosarum añ. ʒ. i. cinnamomi myrrhe añ. ʒ. ß. ossis de corde cerui croci añ. ℈. ß. musci parum ꝛ si esset multū debilis addantur vini cretensis. ℥. iiij. ❡ Emplastrum ad idem. Recipe laudani. ℥. i. ß. corticuȝ citri gariofi. añ. ʒ. i. musci. ℈. i. terbentine quantum sufficit puluerīȝanda pulueriȝentur ꝛ cum aqua mellisse fiat emplastrum siue cerotum. ❡ Unctiones. ℞. olei de lilio. ℥. i. croci parum olei amigdalarum amaraꝝ aut de spica añ. ℥. ß. pulueris galliemuscate ligni aloes gariofi. corticum citri rosarum sandalis vtriusq̧ añ. ʒ. ß. pulueriȝentur ꝛ misce ꝛ si addatur cera alba fiat vnguentum. ❡ Sacculus ad idem. Recipe seminis basiliconis. ʒ. ß. corticuȝ citri ligni aloes gariofi. añ. ʒ. ij. ros. rubearum. ℥. ß. sete. ʒ. i. galliemuscate. ʒ. ij. ossis de corde cerui. ℈. i. ꝛ sic de alijs. ponatur in sacculo triangulato ꝛ appone mammille sinistre vt supra. ❡ Si autem caliditas fuerit in causa. Recipe conserue rosarum nenufaris buglose boraginis añ. ℥. ß. margaritaruȝ. ʒ. ij. iacinctorum saphirorum smaragdorum seminis citri seminis acetose corali. añ. ʒ. i. oium sandalorum coriandri ꝑparati spodij doronici been albi ꝛ rubei añ. ʒ. ß. ossis de corde cerui infusi in aqua rosa. ℈. i. limature auri ꝛ argēti añ. ℈. i. ȝucbari albi quantum sufficit fiat condimentū sine igne ad modum condimenti. ❡ Confectio ad idem. Recipe pulueris sandal'. vtriusq̧ pulueris rosarum ꝛ liquiri. añ. ℈. i. macis. ʒ. ß. semi. melo. ꝛ citruli añ. ʒ. ß. margaritarum. ℈. ß. iacinctorum saphirorum añ. pondere denar. vnius ȝucbari quantum sufficit fiat electuarium cū aqua rosa. ꝛ endiuie vel fiat confectio in forma solida.

❡ Epithima ad idem. Recipe sandalorum vtriusq̧ spodij añ. ʒ. ij. cāphore grana. ij. aque endiuie buglose ros. nenufaris vel acetose quantū sufficit vt añ. ℥. ij. ❡ Aliud ad idem. Recipe aque rosa. nenufaris añ. ℥. iij. succi pomorum acetosorum facta residentia lib. ß. aque buglose ℥. iiij. sandalorum seminis acetose añ. ʒ. i. camphore. ʒ. ß. fiat epithima. ❡ Pro odoramentis recurre ad capituluȝ de dolore capitis ō materia calida. ❡ Sacculus ad idē. Recipe pulueris rosa. sandalis vtriusq̧ corticuȝ citri añ. ʒ. i. sete been añ. ʒ. ß. camphore. ℈. i. ꝛc̄. fiat sacculus vt supra. ❡ Emplastretur etiam pectus si apparet cum aqua rosa. ꝛ endiuie camphoratis. Comedat res acetosas frigidas ꝛ carnes edi ꝛc̄. conditaȝ cum agresta aqua rosa. vino de granatis aut de berberis bibat aquam frigidaȝ vel per se vel cum vino de granatis aut agreste. Utatur quiete ꝛ somno. Uitando accidentia agitatiua ꝛc̄. ❡ Si vero siccitas cordis non fuerit confirmata: quia confirmata non curatur: sicut nec alie curantur primo vitet omnem laborem animalem ꝛ corporalem ꝛ specialiter tristitiam solicitudinem ꝛ iraȝ. Omni die vngatur bis pectus cum oleis viol'. nenufar. ꝛ ros. ꝛ breuiter curetur vt ethica. ❡ Si humiditas fit in causa curetur vt curatur appoplexia seu epilensia aut paralesis: quia lapsus humiditatis in corde finaliter inducit aliquaȝ istaꝝ. ita Rasis in diuisionibus capitulo de egritudinibus cordis.

❡ Cura vero cuȝ quis esset in sincopi quod scitur ex vrina alba in colore tenui in substantia cum granis apparētibus sub medio circuli ꝛ proprie si melancholia naturalis abundauerit in stomacho: tunc augentur accidētia etiam abscindendo causam: irroret egro facies cum aq̄ frigida aut cum aqua rosa. Lauentur extremitates sicut vole manuuȝ cum aqua rosa. vel frigida ꝛ aceto fricādo leuiter in narib⁹. Aut insuffletur muscuȝ vel ambra. Aut vinum odoriferum. Aut intingatur penna in aceto ꝛ imponatur in naribus. Si a stomacho frigido fiat vomitus cum aceto ꝛ aqua calida: deinde confortetur stomachus cū sacellis ꝛ vnctionibus appropriatis postea vtat vino decoctionis pimpinelle ꝛc̄. qō vȝ in omni dolore cordis.

❡ Tractatus tertius de dispositionibus stomachi epatis splenis ꝛ aliorum mēbroꝝ naturalium.

❡ De debilitate stomachi. Capitulum. j.

Leditur stomach⁹ ex additione ꝛ diminutione cum materia ꝛ sine materia si fuerit vltra q̄ȝ conuenit. Leditur etiam ex debilitate corporis totius.

❡ Signa lesionis stomachi ex frigiditate absq̧ materia sunt: acetosa eructatio: lenitas ventris ꝛ eius inflatio: multa ventositas: longa mora cibi in stomacho. Leditur a frigidis ꝛ iuuatur a calidis. ❡ Et si cum frigiditate adsit humiditas materialis vel immaterialis scitur: qꝛ vltra signa dicta est multitudo sputi continui nausea pauca sitis: cibus cito descendit absq̧ multa alteratione. in egestione ꝛ sputo emittit humiditas mucosa vel aqua insipida: vnde bene digerit carnes subtiles ꝛ male grossas. ❡ Si vero cum frigiditate ꝯiungatur siccitas materialis vel immaterialis: signa sunt extenuatio corporis: ꝛ dispositio filis ethici cum siti vehementi ꝛ asperitate in lingua palato ꝛ

in canna

in cāna cum incēdio ante comeſtionē:qđ ſedat comeſtio
aut minuit:⁊ magnitudo ſpleuis aliqñ cum vomitu ace/
toſo faciēte congelationē in dētibus ⁊ dolor ſtomachi ⁊
ꝑcipue ante comeſtionē. Si aūt adſit debilitas ſtomachi
a caliditate imālí:ſcitur ex fuſi ⁊ fetida eructuatione cuꝫ
ſiccitate oris lingue ⁊ palati:iuuaſ a frigidis ⁊ noceſ a ca
lidis manifeſte ſentiēs caliditatē in ſtomacho. Et ſi cōiū/
gatur humiditas mālis vel immālis:ſcitur ex debilitate
appetitus multitudine ſaliue nauſee ⁊ mollitie ſtomachi
⁊ ex leni cā incurrit febrem putridam. ¶ Si cum calidi/
tate adſit ſiccitas apparebit nauſea cuꝫ vomitu cholere.
⁊ eructuatio fumoſa fetida poſt comeſtionem cum corru
ptione ciborum leuiū ⁊ bona digeſtione grauium ⁊ groſ
ſarum carniū. Si vͦo adſit ex debilitate ſtomachi ſciſ' ex
eo ꝙ vehementer debilitatur poſt fortem medicinā:aut
poſt fluxum ventris vel poſt plurimū vomitū ⁊ a multo
cibo grauatur vltra modum. Item vrina alba tenuis ꝑꝫ
omnes ſuas regiones ſine reſolutionibus corruptionem
digeſtionis ſignificat. Itē vrina alba tenuis liuida in ſu/
perficie in ſene defectum virtutis digeſtiue ſignificat.

¶ Cura frigiditatis ſtomachi imaterialis eſt primo alte/
rare illam malā cōplexionem. Specialis intētio eſt cū re
gimine conuenientiū calidorū:vt cuꝫ ſpica cinamomo ga
rioſi. maſtice thure nucemuſcata galāga çedoaria carda
momo çinçiber. galiamuſcata ⁊ mace. Cōpoſita ſunt çin
çiber conditū dyaciminū dyagalanga ⁊c̄. Ab extra inun
gaſ ſtomachus omni die cū oleo de ſpica ⁊ maſtice actu
calidis. Bibat bonū vinū. Aut inungatur cū oleo aneti/
no de lilio nardino. Et fortiora illis ſunt cerota:ēt ſacel/
lationes. Et emplaſtra fieri poſſunt ex diuerſis ſimplici/
bus calidis. Parū ⁊ raro comedat. Abſtineat a coitu qr
nihil eſt deterius. Utaſ exercitio. Comedat carnes arietꝭ
⁊ caſtrati ⁊c̄. conditas cū ſinapi:pipere:ameos:carui:ori
gano. ¶ Si vͦo cum frigiditate ſit humiditas:cura eſt vt
omni mane ſumat dyateron pipereon aut dyacitoniten
cū melle ⁊ ſpeciebus aut dyamargariton. Ungaſ ſtoma/
chus cuꝫ oleo de ſpica de lilio de maſtice. Comedat ſepe
piper ⁊ çinçiber cū paſſulis ieiuno ſtomacho:menta etiā
in hoc multū valet prohibēdo vomitū flegmaticū. Uta/
tur cum cibis vino veteri ⁊ odorifero. Comedat ante ci/
bum de çinçi. Ab extra multa alia fieri poſſunt vt patuit
ſupra. ¶ Si enim cū frigiditate adſit ſiccitas vel humidi
tas materialis. Cura eſt vt ſumat ſepe oximel compoſi/
tum aut ſquilliticuꝫ cum aqua decoctionis yreos:yſopi:
vel calamenti aut ciperi. Purgetur ſepe cum pillulis fe/
tidis:aut ſtomaticis alkindi:aut cum medicamine de tur
bith:aut cū decoctione mirabolanorū chebuloꝝ: vnga/
tur ſepe ſtomachus cū oleo de ſpica maſtice vel de lilio ⁊
aliquando de coſto. ¶ Si vͦo ſiccitas materialis vel im/
materialis fuerit in cauſa:curetur cū humectantibus tē/
peratis intus ⁊ extra. In ſolutiuis ⁊ in alijs ꝓcedaſ ſm
cām. ¶ Cura caliditatꝭ ſtomachi eſt vt remittatur cū fri/
gidis cibarijs ⁊ groſſis ſicut ſunt carnes vaccine ⁊ por/
corum condite cū acetoſis vt cum vino granatorum. Un
gat ſtomachū aceto ⁊ oleo roſa. Utatur coitu:poſt come
ſtionem:moderate tamē ne deducat ad ydropiſiꝫ. ¶ Cu
ra caliditatis ⁊ humiditatis materialis vel imaterialis
eſt vt alteretur ſtomachus cū oximelle compoſito. Poſt
purgetur cum pillulis ſtomaticis aut cū decoctione mi/
rabolanorum chebuloꝝ citrinoꝝ emblicoruꝫ dulcorata
cū çucharo roſ. aut melle ro. Utatur conditis de agreſta
⁊ de granatis cuꝫ iſto puluere. ℞. cinamomi. ℥. ij. carda/
momi. ʒ. ij. croci. ℈. i. vngaſ omni die cū oleo ro. ⁊ maſti/
cino. Ubi aūt eger eſſet carnoſus cū vrina ruffa ⁊ ſpiſſa:
flobothometur de vena cōi vel de baſilica manus dex/
tre. vinum etiam magis limphetur ꝙ̄ in caſu ſuperiori.
¶ Cura caliditatis ⁊ ſiccitatis ſtomachi materialis vel
imaterialis eſt balneatio cū aqua tepida dulci morando
parū. Comedat etiam lac cū ſucco ordei ⁊ omnia impin
guatiua vt iura carniū ⁊ vinū dulce quaſi modico aque
ficus recētes ⁊ rappos ⁊c̄. ¶ De electuarijs dyadragā/
tuꝫ ⁊ dyapapauer vel reſtauratiuū aliud:vngatur ſtoma
chus ⁊ ſpina cū oleo de nenufare vel de papauere. Et h
bꝫ verū cū ſiccitas dominatur. Ubi vͦo caliditas domine
tur curetur cū acetoſis vt vino de gra[illegible] aut oxizacha/
ra vel agreſta cū aqua frida. Ungaſ ſtomachus cuꝫ oleo
ro. ⁊ nenufa. Purgetur cū decoctione mirabolanorū ci/
trinorum ⁊ reubarbaro:aut cū aqua decoctionis pruno
rum tamarindoꝝ cū caſſia [illegible] ⁊c̄. ¶ Si ex debilitate
corporis ſtomachi:vngaſ cū oleo de ſpica de lilio vel de
maſtice emplaſtretur. Et dietetur vt ſupra in cā frigida.
¶ Et ſcias ꝙ brodia ⁊ res humide addunt in iſtam debi
litatem:⁊ impediūt digeſtionē. Attende etiā vnū genera
le ꝙ omne qđ cū difficultate maſticatur laborioſe in ſto/
macho digeriſ licet non ſemꝑ ſequaſ ecōuerſo. Utaſ dya
galāga dyacimino:⁊ ſic de alijs. Abſtineat a coitu nimio
potu ſomno diei ⁊ quiete ſuꝑflua. Et ſi aggregaret mate
riam purgeſ ſpāliter cū aliqua medicina mirabolanata.
nā oēs mirabolani ſtipticitate ſui oēm ſtomachū cōfor/
tāt ⁊ corroborāt. Si aūt ꝑdicte diſpōnes ſint cū febre:cu
retur ſuo mō nō negligēdo diſpōnē ſtomachi ꝯiūctā.

¶ Nunc reſtat ponere aliquas receptas in forma cōuenie
tes diſpōni predicte:cōmunes ēt ad multas egritudines
ſtomachi dicēdas. Et ꝑmo cuꝫ mā frigida fuerit in cā di/
gerentia ſunt. ℞. oximellis ſimplicis vel cōpoſiti. ℥. i. ſ.
mellis ro. collati. ʒ. ſ. aque abſinthij vel feniculi aque be/
tonice añ. ℥. ij. Et vbi velles confortare cor addaſ aqua
meliſſe vel bugloſe: aromatizeſ cū cinamomo ⁊ garioſi.
Ad idem valet ſyrupus de abſinthio vel de menta: ⁊ ſic
de alijs. ¶ Euantia ad ideꝫ ſunt pillule de agarico de ye
rapigra:⁊ ſic de alijs. doſis cōis ē. ʒ. i. In forma liquida.
℞. yerepigre. ℥. i. turbith. ʒ. ſ. zinziberis. ʒ. i. diſtemperen
tur cum. ℥. v. decoctionis communis ⁊ aromatizetur cū
cinnamomo. ¶ Puluis ſpecierum dulcium. ℞. cinnamo
mi lib. ſ. galāge zedoarie piperis lōgi nuciſmuſcate ana
℥. ſ. gariofiloruꝫ cardamomi añ. ʒ. ij. macis folij ſpice añ.
ʒ. ſ. croci. ʒ. i. puluerizētur. Alius puluis ad idem. ℞. co/
riandri cinnamomi electi zinziberis añ. ʒ. iij. galange fo/
lij cinami añ. ʒ. ij. liquiritie raſe. ʒ. i. ſ. gariofilorum nuciſ
muſcate añ. ʒ. ij. cardamomi piperis nigri añ. ʒ. ſ. zucha/
ri ad pondus omniuꝫ fiat puluis. ¶ Confectiones ſunt
multe vt dyaciminum:quod eſt appropriatū ſtomacho:
dyacitonitem cum ſpeciebus:roſata nouella:dyagalan/
ga:dyamuſcum:dyamenta:dyatriton pipereon. ¶ Ele/
ctuarium ad idem. ℞. zinziberis albi. ʒ. i. gariofilorū ga
lange interioris cinnamomi añ. ʒ. ſ. piperis longi corian
dri preparati zedoarie añ. ℈. ij. ſeminū aniſi feniculi ame
os ſpice nardi citri conditi macis añ. gra. v. liquiritie ra
ſe carnium vuarum paſſarum enucleatarū ana. ℥. i. can/
di. ℥. ſ. aque roſate. et zuchari albi ana. quantum ſufficit
fiat electuarium. ¶ Ab extra fiāt emplaſtrum ſiue cero/
tum vnguentum et ſacculi. Primum eſt. ℞. maſticis. ʒ. ij.
zedoarie galange aniſi ameos. añ. ʒ. ſ. ligni aloes zinzi/
be. gariofilorum añ. ʒ. ſ. aceti parum. olei de mirtis ma/
ſticis abſinthij añ. quātum ſufficit cum cera fiat vnguen
tum. et ſi vis facere cerotum addatur raſine. ℥. ſ. Ad ideꝫ
℞. maſticis baccarum lauri añ. ʒ. i. cinami ligni aloes ci
peri ſandalorum cubebarum añ. ʒ. ſ. mente abſynthij ro
ſarum rubearū añ. ʒ. i. ſpice maſticis coralorum rubeoꝝ
añ. ʒ. i. galiemuſcate. ʒ. i. ſ. galange calami aroma. thuris
cimini añ. ʒ. ij. laudani. ʒ. iij. cum ſufficienti quantitate ra
ſine:⁊ oleo camomellino ⁊ maſticino fiat cerotum ſuper
corio ſubtili extenſum in modum ſcuti. ¶ Sacculus ad
idem. ℞. calamenti mente ſicce abſynthij añ. ꝟ. ſ. roſa/

rum rubearum florum lambrusce mirtillorum an̄.ʒ.ſ.cinamomi ciperi ligni aloes calami aromatici nucismuscate gariofilo.corticuꝫ citri galliemuscate macis an̄.ʒ.i.florum camomille.ʒ.ij.coralorum alborum ⁊ rubeorum.ʒ.ſ.conquassentur ⁊ aspergātur vino citoniorū:deinde ponantur in sacculo lineo ⁊ calidus stomacho apponatur. Et si bulliāt in vino citonioruꝫ ⁊ aceto potest fieri epithima.⁊ possunt poni in vesica porci:⁊ sic de alijs. ¶In materia autem calida digestiua sunt diuersa:vt syrupus violatus:rosaceus:oxizachara:syrupus de berberis fortius reprimens caliditatem alijs:acetosus simplex ⁊ syrupus d endiuia:⁊ sic de alijs:vt.℞.endiuie scariole lactuce an̄.M.ſ.seminum communium frigidorum.ʒ.i.absynthij.M.i.rosarum violarum an̄.ʒ.i.ordei.M.i.ſ.vini granatorum.ʒ.iiij.aceti.ʒ.ij.zuchari quod sufficit fiat syrupus sicut decet:⁊ dentur.ʒ.ij.cū aquis ꝯuenientibus. ¶Euacuantia autem materiam calidam stomachitam simplicia q̄3 composita dicta sunt supra. Hec tamen potio purgat choleram citrinam de stomacho epate ⁊ chisti fellis ℞.capil.veneris eupatorij boraginis apij scolopendrie betonice politrici epatice rosarū violarum an̄.ʒ.ij.seminis anisi portulace an̄.ʒ.i.in quarum decoctione:vt in.ʒ.v.secūdum artem dissoluatur reubarbari.ʒ.i.ſ.zuchari viola.vel aromatici.ʒ.i. Et si vis potes addere māne vel cassie munde.ʒ.i. ¶Pillule ad idem confortantes cerebrum ab omni languore ⁊ custodiūt visum ⁊ instrumenta omnium sensuum ⁊ recipiūtur singulis diebus ex eis due vel tres. Et possunt dari post cibum quando itur dormitum.℞.masticis dyagredij bene preparati aloes boni.ʒ.x.conficiantur cū succo caulium dosis est vsq3 ad nouem pillulas. ¶Confectio confortans substantiam stomachi tollens omnē malitiam:⁊ alterans malam cōplexionem appetitū sopitū excitando. Et datur conualescētibus.℞.succi citoniorum succi citrulorum an̄.lib.ſ.corticum citri conditi.ʒ.i.succi generati.ʒ.i.aceti parū bulliant hoc in sufficienti quantitate zūchari:⁊ in fine addātur pulueris galange cinamomi macis an̄.ʒ.ij.sandalis.vtriusq3 ⁊ similiter coralorum an̄.ʒ.ſ.fiat cōfectio:aut electuarium vt placet. ¶Ad ideꝫ valēt trocisci de camphora triasandali dyarodon abbatis. dyarodon descriptione cōmuni Mesue.⁊ sic de alijs. Ex his enim ⁊ ex similibus potest fieri puluis ⁊ trazea ⁊c. ¶Ab extra vnguentum aut cerotū.℞.sandalis al.⁊ ru.coriandri preparati seminis acetose citonioruꝫ seminis berberis an̄.ʒ.ij.succi citoniorum.ʒ.i.olei rosa.quantuꝫ sufficit:bulliant simul vsq3 ad consumptionem succi:deinde addatur cere quātum sufficit ⁊ fiat vnguentum:aut rasine ⁊ fiat cerotum. ¶Epithima ad idem.℞.aque rosa.endiuie vini citoniorum succi plantaginis an̄.ʒ.ij.sandal.al.⁊ ru.coriandri preparati corali rubei an̄.ʒ.ſ.rosarum rubearum.ʒ.i.cimarum absynthij.M.ſ.fiat epithima siue fomentatio. ¶Sacculus ad idem.℞.rosa.rubearuꝫ sandal.vtriusq3 seminis citri citoniorum plantaginis an̄.ʒ.i.coriandri p̄parati.ʒ.i.ſ.conquassa ⁊ fiat sacculus.

¶Cura autem ventositatis ⁊ inflationis stomachi est cuꝫ duobus:vt cum resolutiuis ventositatis admixtis cum confortatiuis stomachi. Et ideo hec cōfectio in hoc multum valet.℞.macis galange zinziberis ana.ʒ.ſ.xiloaloes.ʒ.ij.cinamomi gariofilorum nucismuscate ana.ʒ.i.cimini.ʒ.ij.spice cardamomi ana.ʒ.i.zuchari.lib.ij. Intentio tamen specialis curatiua esset abscindere causam mediatam:vt vertendo ad causam materialem extrinsecaꝫ:scilicet cibum et potum omittendo omnia vaporosa ⁊c. Secundo ad materialem intrinsecam humorosam digerendo et euacuando. Tertio confortādo digestiuā debilitatā. Et hoc pōt fieri ab intra ⁊ ab extra:vt p3 supra.

¶De debilitate appetitus. Cap. ij.

Causa extrinseca debilitatis appetitus est nimia caliditas resoluēs:aut nimia frigiditas mortificans:aut labor ⁊ exercitiū supfluum. Ista l3 p̄ excitent appetitū post diminuūt Itē cū trāsit hora:qua ꝯsueuit comedere somnꝰ supfluꝰ:aer venenosus:crapula:cibaria fastidiosa:ociū:accīna aīe potus nimius aque frigide:⁊ sic de alijs. ¶Si ab intra. Aut est pp stomachū. Aut propter alia mēbra. Si p̄ modo cōiter est propter tria. Aut ꝓpter ablationes virtutis sensitiue stomachi:q2 spiritꝰ nō venit a cerebro.⁊ sic non sentit inanitionē suā. Aut est propter malā complexionem frigidā stomachi. Aut ꝓpter nimiū calorem eius:⁊ ita sepius aduenit. Si scd̄o mō hoc est sicut in mania ⁊ melācholia:q2 obliuiscunt̄. Aut est ꝓpter catarrū. Aut ꝓpter febres fortes:aut pestilētiales:aut cronicas. Aut pp fluxū vētris. Aut q2 splen non mittit melām ad stomachū:aut q2 nimis mittit. Aut ꝓpter nimiū fluxum menstruoruꝫ:aut propter retētionem.aut cum incipiunt fluere. Aut propter vermes. Aut propter conceptum.

¶Signa. Si ab extra patēt. Si ab intra:vt q2 ab alijs mēbris:signa ēt patēt ex egritudinibus illoruꝫ p̄cedētibus. Si ex ablatione sensus:tūc nihil appetit:⁊ sic cibū desideratū ꝑus renuit. Tertio si comedat acuta mordicatia:vt pip sinapim ⁊c̄.deinde bibat vinū purū nō grauat̄ illis. Si cā fuerit frigida:tūc sentit indigōnem ⁊ vētositatem ⁊ est sine siti. Si fuerit caliditas sentitur calor sitis:⁊ sic de alijs. Signa aliarū cārum patent scita cā.

¶Pronosticatio. Ablatio appetitus si diu durauerit significat mortem. Itēm debilitas appetitus in omni cronico morbo significat pessimū valde. Itē minoratio appetitꝰ ex frigiditate malū:eo q2 frigiditas acuit appetitum.

¶Cura huius egritudinis cōsistit in quattuor. ¶Primo vt nō repleatur stomachus cibis ⁊ potibus superflue vitādo cibaria erosa. Uitet ergo crocū butyrū oīa vnctuosa ⁊ ventosa ⁊ sic de alijs. Utatur prouocātibus appetitus sicut sunt acuta ⁊ aromatica:vt nasturtiū sinapis piper cinamomū nūsmuscata ⁊ omnia stiptica:vt mēta absynthiū ⁊ mastix thus storax calamita lignū aloes succꝰ citonioꝝ galliamuscata. Ex his pōt fieri puluis ꝯfectio:⁊ sic de alijs vt libet. Itē omnia acetosa conferūt:vt acetum vinum granatorum:succus acetose:acetositas citri.

¶Secūda intētio est cōfortare stomachum suas partes vniendo:vt cū sandaraca mastice ⁊ menta cum oleo rosaruꝫ mixtis.⁊ ab intra cū stipticis imediate dictis. Ualet etiā tyriaca mitridatū potio muscata dyambra dyacitoniten dyamenta zucharum ros.mel ros. ¶Tertia intentio est corrigere accidentia que cōiter consequuntur:que sunt diuersa. Naꝫ diminutio appetitus ⁊ indigestio sunt mater multaꝝ egritudinū maxime humoraliū. ¶Quarta intentio est q2 si egritudo est cum vitio humorum purgetur ledens. Et si est sine vitio humorum alteretur complexio:deinde confortetur. Ut si ex debilitate sensus:purgetur cerebrum ⁊ cōfortetur cum aromatibus:vt cū dyamusco dyambra ⁊c̄. Si ex mala cōplexione humida:aut frigida:aut vtraq3:digeratur cum oximelle cōposito:aut squillitico:vbi bullierit hysopus absynthium et menta. Purgetur cum yera acuta cum aloe:aut cū pillulis fetidis. Aut cū.ʒ.i.kebulis decoctis in.ʒ.x.aque vsq3 ad medietatē:deinde emplastretur stomachus isto.℞.myrrhe bdelij masticis pulueriçent̄ ⁊ dissoluant̄ in caçola cuꝫ.ʒ.iij.olei de spica.⁊.ʒ.ſ.cere ponat̄ super petia ⁊ cuꝫ fuerit frigidum aspergatur aceto ⁊ stomacho propinquet̄. Si ex materia calida digeratur cum oxiçachara:aut syrupo acetoso simplici vel composito vel cū melle rosato colato ⁊ aqua decoctionis seminis lactuce vel endiuie. Deinde purgetur isto.℞.reubarbari puluerizati.ʒ.i.ſ.distēperetur cū.ʒ.v.decoctionis prunorū tamarindorum detur

in aurora. Aut fiat vomitus cum aqua decoctionis semi
nis attriplicis aneti ꝛ syrupo acetoso cõposito: deide em
plastretur os stomachi isto. ℞. masticis. ℥. ʃ. olei rosarũ.
℥. ij. cere. ℥. ʃ. ꝛ aliquando addit parum myrrhe. Aut em
plastretur cũ sandalis rosarũ farina ordei oleo rosato cũ
aceto. ¶ Si ab alijs mẽbris: vt ab epate non trahente a
stomacho: cõfortetur epar cũ vino odorifero. Libet cali/
dis apparẽtibus. Ideo hic puluis cũ cibarijs ↄuenit. ℞.
cinamomi. ℥. ij. cardamomi piperis longi galãge ciperi
gariofiloꝝ capparis añ. ℥. ij. croci. ʒ. ʃ. fiat puluis. Empla
stretur isto. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ. ℥. i. ciperi cappari aco/
ri rosarũ rubearũ añ. ℥. ij. aceti. ℥. ʃ. farine ordei qȝ suffi/
cit ad inspissandũ. Utatur sero ꝛ mane dyacardamomo.
Aperiant vie epatis cũ aqua decoctionis ciperi ameos
amomi ꝛc. In quo dissoluat. ʒ. i. ʃ. reubarbari: vel cũ aq̃
decoctionis ciperi ꝛ cappari: ꝛ aperiet splenem: ꝛ ita de
alijs mẽbris suo modo. Ubi aũt hoc contigẽrit ex debili
tate caloris nãlis: cerotum hoc retinẽt calorem remouẽs
duritiem ꝛ omnes oppilãs partes eius. ℞. cere terbenti
ne añ. ℥. i. olei nardini quantũ sufficit ad dissoluendũ: de/
inde supasperge hũc puluerẽ. ℞. aloes myrrhe masticis
añ. ʒ. i. anisi. ʒ. ʃ. calamẽti. ʒ. i. ʃ. gariofilorũ nucismuscate
cardamomi calami aromatici reupõtici añ. ʒ. i. ¶ Et no/
ta ꝙ lauare cũ aqua calida manus ante cibũ ꝛ post cum
frigida satis custodit stomachum ab indigestione.

¶ De passionibus stomachi. Et primo de appetitu ca/
nino. Capitulum. iij.

Hunc dicet breuiter aggregãdo in vno caplo
de aliquibus alijs egritudinibus stõi. Et pri
mo de appetitu canino nominato sic a cane
desiderante comedere multa ꝛ diuersa absq̃
sacietate. ¶ Si ergo fiat ex multitudine cho
lere nigre fluẽtis ad os stomachi: qȝ scit ex mordicatio/
ne oris stomachi ꝛ multitudine digõnis: ꝛ si tardet come
stio debilitat visum. Cura vt digerat cũ oximelle cõposi/
to ꝛ aqua decoctionis prunoꝝ sene ꝛ epithimi. Deinde
purget cũ pillulis vel decoctione dictis supra caplo de
melãcholia. Uel fiat vomit⁹ cũ aliquo ex vomitiuis dictꝭ
supra addendo senã ꝛ epithimum. Comedat carnes co/
ctas cũ lactucis spinacijs ꝛ boragine. Repleatur stoma/
chus plus vio ꝙ̃ cibo. Et si habitudo fuerit carnosa: flo/
bothomet de vena splenis man⁹ dextre: aliter non. ¶ Si
ex frigore quod scitur: qꝛ egestio est plus ꝙ̃ fuerit assum
pta: eger est sine siti: ꝛ in stomacho: ꝛ in intestinis sentitur
manifesta inflatio aliqñ cũ singultu. Cura: siue sit cũ ma/
teria siue non est eadẽ cuȝ cura stomachi frigidi dicta su/
pra. ¶ Si ex raritate corporis qȝ scitur ex egritudinib⁹
resolutiuis aut euacuationibus ꝛc. Cura est sedere in aq̃
frigida: aut in locis frigidis. ꝛ inungere totũ corpus cuȝ
oleo mirtino: aut de mastice ꝛ aqua rosata: seu oleo rosa/
to sandalis ꝛc. Et sint cibi eius grossi humidi viscosi tar/
de digestionis ꝛ penetrationis sicut cibaria condita cum
sumach agresta: aut vino de granatꝭ: vt sunt extrema por
corum caseus recẽs cibaria de pasta ꝛc. dũmodo digesti
ua constet. ¶ Si ex vehemẽti labore vel deambulatio/
ne: quod scitur ex flãma intẽsa post laborem ꝛ ex sincopi
ꝛ sudore multo ꝛ anxietate cuȝ siti. Cura est vt comedat
aquã carnis cum speciebus odoriferis. Bibat vinũ odo/
riferum. Ingrediatur balneum: deinde quiescat vt secũ/
da aforis. In omni motione corporis ꝛc.

¶ Cura bolismi in quo mẽbra alia a stomacho sunt valde
famelica indigẽtia nutrimẽto: qui potest diffiniri sic. Bo/
lismus est fames membrorũ ꝛ paupertas nutrimẽti pro
ueniens ex inanitione venarũ cũ destructione appetitiue
ꝛ attractiue stomachi. ¶ Cuius signa cõmunia sunt: an/
tecessio frigiditatis aeris: ꝛ cum inceperit comedere sta/
tim appetitũ amiserit. exiccatio ꝛ arefactio propter labo
rem in tpe calido: aut ex febre fortiter dissoluente. ¶ Si
ergo ex frigiditate aeris ꝛ mã in ore stomachi frigida qȝ
scitur ex fastidio faciente ꝛ vomitu flegmatico eructua/
tione acetosa: aut insipida cum dolore palido pulsu debi
li paruo ꝛ frequẽti egestione molli viscosa ꝛc. Cura ẽ su
mere oximel compositũ: aut squilliticũ cũ aqua decoctio
nis galãge: aut ciperi. Ungatur stomachus añ prãdium
ꝛ cenã cũ oleo de mastice ꝛ ď spica mixtis cũ modico ace
ti. Comedat sepe el'ariũ de musco ꝛ ãbra. ꝛ diateron pi/
pereon. Purgetur per vomitũ: aut per infra cũ decoctio
ne mirabolanoꝝ kebuloꝝ indoꝝ ꝛ emblicorum: qꝛ mo/
uet mãm stomaticham confortat ꝛ corrugat. Cõdiantur
cibaria cum odoriferis speciebus. Et sint vtplurimũ as/
sata. Uinũ rubeũ bibat aliqualiter stipticum. Paruȝ tñ.
Balneet sepe in aq̃ decoctionis floꝝ camomille mellilotí
absynthij: sumat sepe ꝑcipue post purgationẽ de tyriaca.

¶ Cura bolismi cum dissolutione ꝛ labore cum presentia
materie calide in stomacho: quod scitur ex amaritudine
oris ꝛ ardore stomachi cum exiccatione lingue ꝛ asperi
tate ꝛ amara saliua cum pulsu veloci spisso ꝛ duro ꝛ ege
stione sicca cũ citrinitate vel nigredine eructuatio fumo
sa. ꝛ colore corporis citrino vel nigro est vt digeratur cũ
oxiçachara vel syrupo de agresta. ꝛ sic de alijs cuȝ aquis
conueniẽtibus: deinde purgetur cũ mirabolanis citrinis
ꝛ emblicis ꝛ reubarbaro dissolutis in aqua decoctionis
prunorum tamarindorum ꝛc. Nam ista euacuant chole/
ram de stomacho corrugãdo ipsum. Deinde irrorentur
membra cum aqua rosata. Ungatur corpus cum oleo ro
sato ꝛ de mirtis. Bibat vinum de granatis cum aqua fri
gida. Carnes elixentur cum agresta. Balneetur in aqua
decoctionis rosa. mirtilorum endiuie ꝛc.

¶ Appetitus comedẽdi carbones ꝛ consimilia in mulieri
bus fit ex mẽstruo redundante ad os stomachi. In viris
propter oppilationẽ epatis aut splenis. ¶ Signa patent
ex causis. ¶ Cura in ꝑgnãte est: vt comedat sepe dyacito
nitẽ cũ speciebus non laxatiuũ tamẽ: aut electuarium de
cardamomo: aut dyagalanga. sumat ẽt aliquãdo de ce/
rebellis edi ꝛ arietis assatis. Et euomat quibusdã horis
post comestionẽ parũ tamen: ꝛ hoc fiat cũ aqua calida ꝛ
syrupo acetoso. Ungatur os stõchi sepe cum oleo de ma
stice ꝛ spica cũ modico aceti: bibat vinum odoriferũ. Et
si caput naturalr esset debile: ponat parum aque.

¶ Cura in masculis ꝛ nõ pregnãtibus est: vt semꝑ stoma/
cho ieiuno sumãt. ℥. i. ꝛ. ʃ. oximellis squillitici aut cõposi
ti cũ aqua decoctionis cardamomi vel ciperi. Ungat cõ/
tinue stomachus cũ oleo de mastice ꝛ de spica. Fiat vomi
tus cũ aqua decoctionis synapis: seminis attriplicis: ane
ti ceparũ ꝛ radicũ raffani. Sumat omni mane de isto ele
ctuario. ℞. rosate nouelle. ℥. iij. limature acuũ ablute cũ
vino ꝛ aceto. ℥. ʃ. misce. dosis est ꝙ̃tum nux. ꝛ post bibat
vini modicuȝ: aut electuariũ de cardamomo aut de am/
bra vel de musco. Comedat cibaria delectabilia. Utatur
bis in hebdomada: aut semel de tyriaca.

¶ Cura sitis propter caliditatẽ absq̃ materia: aut cũ ma/
teria salsa vel acuta vitrosa quod scit ex sua ebulitione
amaritudine ꝛ salsedine cũ vrina rubea ꝛ sic de alijs: vt
in aurora ꝛ ante cenã sumat. ℥. i. ʃ. syrupi acetosi vel oxi/
çacharę: aut acetositatis citri: aut arãtij cũ. ℥. v. aque de/
coctionis prunoꝝ endiuie: aut lactuce: aut seminũ earũ.
Cibaria cõdiãtur cũ aceto ꝛ agresta: aut vino de grana/
tis. Purget mã cum vomitu: aut per infra cum. ʒ. i. ʃ. reu
barbari. ꝛ. ℥. ij. syrupi rosati. ꝛ. ℥. iiij. aque endiuie.

¶ Cura sitis ex potu vini vel aquarum calidarum per na
turam: qȝ scitur ex relatione est: vt bibat oxizacharã vel
vinũ de granatis vel syrupuȝ de papauere vel nenufare:
aut de mirtꝭ cũ aqua veri frigoris: comedat lactucas ꝛc.
Si ex medicinis aut ex cibis salitis: ꝛ sic de alijs: qȝ etiã

scitur ex indicio egri: sumat et syrupum rosaceū vel violaceum: aut oxisacharā cum aqua endiuie ⁊c. Ungat stomachus cū oleo rosarum: aut potetur vino limphato. Si tamen digestiua esset debilis stomachus frigidus ⁊ cibaria fuerint grossa: conceditur vinum purum.

¶ Cura sitis ex comestione pisciū ⁊ ciboꝝ viscosorum qui nō digerūtur: qđ scitur ex grauitate illoꝝ post comestionem: anxietate: ⁊ eructuatione acetosa q̄ nō extinguit: immo augmentat hora digōnis. Et ꝙ potus sumptus post aliqđ tp̄s addit ad sitim ē vt dormiat. vel comedat de electuarijs calidis: vt dyagalāge dyacinci. ⁊ sic de alijs.

¶ Cura sitis ex caliditate renū: vt in dyabete q̄ est egritudo renū a caliditate ⁊ siccitate proueniēs: qr̄e trahunt mām ab epate. ⁊ epar a stomacho. Cuius signū ꝓpriū ē multitudo vrine in quātitate ꝯtinua ⁊ discreta idigeste: imo sepe sicut bibit ita migit. Et ego vidi vnū q vadiādo bibit brentā vnā vini subtilis ⁊ aquosi minus q̄ȝ in medietate diei. Cura eoꝝ est: vt ꝯfortent renes extinguēdo caliditatem cū oleo ro. vio. mirtino mixtis cū modico aceti. Ponatur et supra renes petia infusa in succo solatri semperuiue: aut plātaginis semper cū modico aceti. Bibat syrupum ro. de papauere vel de nenufare cum aq̄ endiuie vel plātaginis. Et breuiter fiāt que in dyabetica passione.

¶ Cura sitis ex caliditate pulmonis: qđ scitur ex inflāmatione spiritualiū: ⁊ ꝙ ex omni motu augmētatur: ⁊ ꝙ potus aque frigide: vel alterius rei non sedat est: vt attrahat aerē aque frigide: ⁊ gargarizet eam cū aceto ⁊ cum syrupo de papauere ⁊ de nenufare ⁊c. Ponat sup pectus petiā infusam in aqua ro. aut in aqua frigida.

¶ Cura sitis ex oppilatione epatis ⁊ splenis: qđ scit ex tactu locoꝝ iuxta illa membra. ⁊ egestio aliqñ apparet alba. ⁊ vrina aliqñ subtilis: ⁊ aliqñ tm̄ spissa cuȝ citrinitate faciei: ructus est amarus ⁊ cholericus: ⁊ aliqñ est inflatio stomachi ⁊ nutritiuoꝝ maxime post cibuȝ est: vt sepe bibat. ℥. i. ß. oximellis cōpositi vel squillitici cū. ℥. v. vini vel cū aqua endiuie decoctionis scolopendrie capari. Et breuiter fiāt illa que in oppilatione epatis ⁊ splenis.

¶ Si ex caliditate intestinorum: quod scitur ex egestione sicca: ⁊ dolore illorū ⁊c. Fiat clistere lenitiuū ⁊ infrigidatiuum vt cū oleo violato psilio ⁊c. Bibat syruputm de papauere violatū cū aqua endiuie: ⁊ sic de alijs.

¶ Cura sitis ex indigōne que sepe cōtingit: q̄ cognoscit ex eructuatione famosa: ⁊ grauitate capitis obtenebratione oculorū: cū pauco somno ⁊ malis ⁊ prauis imaginationibus: vrina est cruda: ⁊ hora ebullitionis cibi in stō: anhelitus fit spissus: ⁊ pulsus debilis ⁊ frequens ⁊ sentit eger inflāmationē ⁊ vētositatē multā hora qua cibus cōsueuit digeri est: vt dormiat. Abstineat a cibis. Comedat dyaciminū: rosatā nouellā: ⁊ sic de alijs ꝯfectionib⁹ calidis cū bono vino. Ungat stomachus cū oleo de spica. Et breuiter fiāt oia que iuuāt ad digōnem: vt tenere pueꝝ: aut catulū super stomacho: ponere vētrē versus culcitrā: ⁊ in hoc multū ꝯfert cerotū dictū supra: ⁊c. ¶ Et hoc idē fiat in ventositate vel instāmatione stomachi genita per viaȝ indigestionis: quare abstineat ab omnibus inflatiuis ⁊ ventosis: ⁊ ab aqua frigida: ⁊ potu superfluo: et a multa comestione supra comestionem: ⁊ cuȝ cibarijs boni chimi vtatur feniculo pipere ⁊c.

¶ Cura inflationis stomachi ꝓpter rem frigidā: qđ scitur ex comestione rugitu post comestionē cibi in latere sinistro cū emissione vētositatis per infra: ⁊ eructuatione per supra: pȝ ex dictis supra in multis locis. Et ita si ꝓueniat ex fumo eleuato a re calida: qđ scit ex eructuatione famosa acuta cal'a cū nigredine ⁊ aspitate ligue ē: vt comedat cibaria grossa ⁊ frida cū agresta: aut vino de granatꝭ. Et si expedit purget mā a q̄ eleuat talis fumositas. Que autē ꝓuocāt appetitū sunt ꝓfica ꝯdita poma assata i pasta ⁊c.

¶ De apostemate stomachi. Cap. iiij.

Si apostema stomachi fuerit ex cholera: scit ex dolore acuto in ore stōchi. ⁊ ex febre acuta. Et si fit in ore stōchi: destruit appetitus. Si i fundo instruit digestio ⁊ retētio. Si a sanguine sunt oia signa dicta. sȝ dolor nō est sic acutus. ⁊ vrina ē rubea vel subrussa: turbida ⁊ spissa. i cholerico est clara: pulsus in vtroqȝ ē velox ⁊ spissus. sȝ in clerico durus. in sanguineo mollis. vomit⁹ i vtroqȝ ⁊ sitis. sȝ sitis maior in cholico. ¶ Signa apātis flatici sunt febris lēta. pulsus ꝑuus mollis lentus. vrina nō multū ticta spissa: tm̄ dolor est leuis cū grauedine ⁊ mollitie loci cū inflatione ⁊ frigiditate. adest multitudo sputi cū casu appetitus. ¶ Signa apaꝭ melācholici sunt vrina glauca ⁊ subtilis. pulsus paruus ⁊ subtilis strict⁹ ⁊ durus. febris occulta: durities loci. aliqñ est eminētia in loco: fetor oris. aliqñ appetit cibū aliqñ non. dolor est cū grauitate. cogitationes sunt male sup seipsum. isomnietas mala ⁊ inordinata. ⁊ lȝ ista duo apāta raro eueniāt ꝑcipue icipiēdo. vtplurimū tm̄ succedit apa melicū ad calidū vel ad illud in quo subtile resoluit ⁊ durū remanet. Sȝ apa dubelet tūc noiatur: ⁊ signa hui⁹ sunt sedatio febris ⁊ doloris: remanet tm̄ inflatio cū grauedine. ¶ Signū ꝙ apa sit saniatum ⁊ ruptū est cū exit sanies p vomitū aut per secessum.

¶ Cura apātis cholerici est vt flobotHomet de saluatella manus dextre. Scđo fiat vomitus cum aq̄ cal'a: vel aq̄ decoctiōis aneti vio. seminis attriplicis ⁊ syrupo acetoso. Aut purget fm ꝙ decet vngat stomachus cū oleo rosa. ⁊ modico aceti. Empl'etur locus ex sandalis rosis farina ordei oleo ro. ⁊ aceto: vel cū isto. ℞. ro. sandalis vtriusqȝ añ. ʒ. ij. farine ordei. ℥. iij. cāphore paꝝ olei ro. olei citonioꝝ añ. ʒ. i. ß. bulliāt adinuicē ⁊ fiat emplʒ. In augmēto ⁊ statu fiat empl'm ex farina ordei fenugreci seminis lini maluauisco oleo camomellino. ⁊ vitell' ouoꝝ. Fiant et sepe clisteria cōia. Sumat et syrupum de citonijs vel de agresta cū aq̄ decoctionis sumach citonioꝝ ⁊c. ¶ Emplʒ digestiuū ⁊ maturatiuuȝ. ℞. farine fenugre. ⁊ semis lini: aneti: floꝝ camomille añ. ℥. i. olei de semine lini vel camomille piguedinis anseris anatis ⁊ galline añ. ʒ. ij. maluauisci cocti ⁊ pistati li. ß. fiat empl'm. Et si idiget ispissatiōe inspisset cū farina frumēti vel siliginis. Et i fine addātur ℥. iiij. mellis ⁊ cal'm ponat sup loco. Comedat cibaria facilis digōnis ꝯdita cū cinamomo cardamomo ⁊ croco. Uinū sit clarū rubeū cū aq̄ calida i hyeme frida in estate. Si aūt apa sit flaticū ꝑmissis vꝰbus sic decet: vngat cuȝ oleo ro. mixto cū aloe in q̄ sit paꝝ aceti. Deide supponat empl'm ħ. ℞. farine lupinoꝝ semis lini fenugreci añ. ℥. i. ß. aloes. ℥. ß. misce cū adipe anseris anatis vel galline hyrci vel capre pōt et addi de maluauisco ⁊ de oleis vt masticis ⁊c. Nutriat i ꝑn⁹ cū succo ordei ⁊ aq̄ ciceꝝ cū cinamomo ⁊ croci paꝝ. Cū aq̄ mellis potet: aut cū aq̄ decoctionis sqnāti ficuū siccaꝝ ⁊ zuchari. Et si esset multū debilis nutriat bonis carnib⁹ cōditis cū cinamomo ⁊ croco. Bibat bonum vinū album mixtum vt supra.

¶ Cura apaꝭ melācholici. ꝑmissis vꝰb⁹ si expedit ē vt vngat loc⁹ durus oi die bis cū oleo de spica mastice ⁊ butyro añ. ⁊ addat aliqd aloes ⁊ aceti. Deide fiāt ēpl'a dcā. s̄. ¶ Emplʒ et de melliloto i antidotario Mesue valet i oi tpe. Ad idē. ℞. adipis anseris anatis ⁊ galline añ. ℥. i. storacis liqde bdelij masticis cipi squināti spice camomille melliloti polij añ. ʒ. ß. amigdalaꝝ amaraꝝ. ℥. i. ß. cauliuȝ ℥. ß. dissoluant gūme i vino ⁊ alia terant. ⁊ i fine addātur piguedines. Pōt et addi. ℥. ij. mucilagis altee. Et i ħ multū vȝ ꝺcoctio sqnāti si bibat: ⁊ bedeguar ⁊ balsam⁹ ad ex̄.

¶ Cura dubelet ē: vt clisteria leuia ⁊ acuta: fiāt et empl'a ⁊ vnctiones vt supra. ⁊ maxie illud de pinguedinib⁹ ⁊ gūmis. Facta ruptura ⁊ visa sanie mūdificet locus cū aqua

mellis:aut cū lacte dulci calido actu:aut cū aq̄ casei. Si āt vlcus fiat a mā vētosa ꝛ acuta vlcerante ſbam ſtōi:aut a cā extriſeca qḋ ſcif ex dolore loci. ꝛ cuȝ comedit acuta acetoſa ꝯfortaf ꝛ fortificaf. ſilr in egeſtione: aut vomitu appet ſanguis:aut ſanies cū dolore iter vtraſq̧ ſpatulas: aut ſub collo:aut ſupra vmbilicū. ꝛ poſt digōnē alleuiaf vtplurimū ꝛ ꝙ exit ab ore eſt fetidū. Cura eſt vt in eſtate mūdificetur vlcus cū aq̄ decoctionis ordei gūmi arabi.liq ri.aut cū aq̄ caſei.in hyeme fiat cū eiſdē: aut cū aq̄ decoctionis yſopi ſqnāti ꝛ mell' ro. Et poſt mūdificationē ſumat de iſto puluere. ℞. ſanguinis dra.thuris añ.ʒ.ß. ro. balauſtiaꝝ karabe boliarmeni añ.ʒ.ij.de quo ſumat bis in die facta mundificatione.ʒ.ij.cū aqua decoctionis ſumach vl' mirtiloꝝ aut portl'ace:aut cū.ʒ.iiij.ſucci citoniorū vel ſyrupi eius. Empl'ef locus iſto.℞.boliarmeni mumie mirrhe maſticis aloes añ.terant ꝛ cū.ʒ.v.picis naualis aut raſine incorporenf. Cōdiatur cibi boni vt aues mōtane cū rob citonioꝝ ſumach mirtiloꝝ. Utaf vitellis ouoꝝ cū vino rubeo ſtiptico. ℭ Sāguinē aūt coagulatū in pectore ꝛ ſtō diſſoluit ſuccus folioꝝ ebuli.aut lixiuiuȝ eius qñ ex ipſo bibif.ʒ.i.ß. Jdeȝ facit cinis quercus ꝛ ficus. Coagulū ēt leporis eſt medicina valida in coagulatione lactis ꝛ ſanguinis:lȝ oē coagulū ꝯferat. Expꝛtū ē ēt ꝙ acetū puꝝ aut cū aq̄ bullituȝ cito facit vomere lac coagulatū in ſtōcho. Cauda ēt equa ꝯfert apatibus ſtomachi ꝛ pectoris ꝛ epatis. Ubi aūt in pectore eſſent vulnera caſſia aq̄ ad cliſterizādū cōueniens eſt.℞.yreos ariſtologie capil.vene.añ.ℳ.ß.pꝛaſſii.ʒ.ij.balauſtie mirti añ. ʒ.i.ſulphuris.ʒ.ß.terātur ꝛ coquanf cū vino albo ꝛ melle. ℭ Ad idē vȝ albumē cū lixiuio balneādo filtrū ꝛ ponēdo ſup loco. ℭ Empl'm ad idē exiccās ꝛ extbens saniē de dictis locis.℞.abſynthij calamēti añ.ℳ.i.farine fenugreci.ʒ.i.ß.farine ordei.ʒ.iij.bulliāt in vino albo dulci poſito ſtuello in plaga:extēdaf ſup petia ꝛ ſuppone vnguentū. ℭ Ad idē.℞.mellis roſ.collati.li.ß.myrrhe thuris ſarcocole añ.ʒ.ij.farine ordei vel orobi vl' ſiliginis.ʒ.ß. ℭ Jn ſanguine aūt coagulato ad intra.℞.abſynthij calamēti añ.ℳ.ß.farine ordei ꝛ fenugreci añ.ʒ.i.ß. terbentine.ʒ.i.ſulfuris.ʒ.ß.fiat empl'm. ℭ Et ſi tale vulnus eēt factuȝ a re venenoſa:vt ſagitta.℞.aſſe fetide galbani añ. ʒ.ß.incorpora cum aceto:deinde addanf.ʒ.ij.baſiliconis ꝛ fiat vnguētū. ℭ Uinū nobiliſſimū ſtōm ꝯfortās:ſenſus acuens colorē ꝛ dolorē bonū efficiens ꝯferens ēt tremori cordis.℞.mirabol'.oium añ.piſtenf bene ponātur ad ignē:cū bocalibus q̄tuor vini bulliāt:deīde.℞. maſticis cinamomi añ.ʒ.i.galāge.ʒ.ß.macis.ʒ.i.ß pulueriſētur ꝛ addātur ꝛ dimittātur ꝑ dies.viij.deinde colleſtdoſis eſt ab.ʒ.iiij.vſq̧ ad.viij. ꝛ qui vtif iſto vino non eget alio ſolutiuo:niſi alia neceſſitas imineret:ꝛ eſt expertū.

ℭ De ſingultu. Cap. v.

Singultus eſt q̄ſi ſpaſmus ſtōi repleti:aut inaniti vt expellat.ē ergo motus expulſiue virtutis nālis ſtōchi incitate a virtute ſenſibili ꝑꝑ nocumētū expellendū. Et dixi q̄ſi ſpaſm⁹: qꝛ ſicut ſpaſmus eſt duplex de inanitiōe ꝛ repletiōne.ſic ꝛ ſingultus. Sȝ differūt nā ſpaſmus ſemper eſt motus ꝑter nām. ꝛ cum retrahitur mēbrū nō extendit ſe.ſed ſingultus pōt eſſe motus ꝑter nām. ꝛ lȝ ꝯbat mēbrum extēdit ēt ſe vt expellat qḋ nocet.nā cum aliqḋ nociuum inuiſcatur in ſtō ꝛ vilis eius virtus aialis ſentit illud ꝛ ſuſcitat v̄tutē nālē expulſiuā.ꝛ tūc fit ille ſonus.

ℭ Cauſe extrinſece ſunt frigiditas aeris.ideo pueri cito incurrunt:qꝛ ſtomachi eoꝝ de facili infrigidantur. Aut fit ex nimia repletione cibi aut potus. Aut ſi comedāf acuta vt piper ꝛc̄. ꝛ poſt bibatur vinū:qꝛ vinū facit vt piper inuiſcetur. ℭ Cā intrinſeca ē. Aut ꝑꝑ ſtomachū. Aut ꝑꝑ alia mēbra. Si ſcōo mō ē:aut ex apoſtemate capitis:aut caſu:aut fractura cranei:aut ex apoſtemate epatꝭ:aut ex humoribus acutis mordicatiuis delegatis ſtōcho a toto corpe. Si a ſtō:aut ē ꝑꝑ hūores frigidos viſcoſos:aut ꝑꝑ calidos pungitiuos:aut ꝑꝑ apā:aut ꝑꝑ vlcera:aut ꝑꝑ nimiū ſenſuȝ:aut inanitionē nimiā:ꝛ ſic de alijs.

ℭ Signa. Si ex cauſis extrinſecis aut ex paſſionibus aliorum mēbroꝝ ꝛ totius corpis ſcif ex inditio:ꝛ diſcurſu diſiūctiuo negādo alterā ꝑtē. Si ex repl'one ſcitur ex ocio ꝛ ꝙ repleuit ſe:ꝛ ꝙ eſt cū grauitate pūctura ꝛc̄. Et ſi humores ſint frigidi ſentif frigiditas in ſtomacho:ꝛ iuuaf a calidis ꝛc̄. Si ex ſenſura q̄libet facili cā patitur ſingultū. Si ex apate:eſt febris ꝛ dolor ꝛ nauſea ꝛ alleuiaf ex vomitu ſicut ēt cū eſt ex inanitione. Si ex vlcere:cū ſumunf acuta ſentitur dolor ꝛ aggrauatio in ſtomacho. Et ex his pȝ differentia inter ſingultū de repletione ꝛ de inanitione:qꝛ primus fit ſubito abſq̧ aliq̄ alia infrigiditate longa precedente.ſecundus autem fit per oppoſitum.

ℭ Pronoſticatio ſingultus poſt q̄ecunq̧ euātionem ſuperfluā veniēs ſiue ſit nālis ſiue artificialis malū:ſicut ē fluxus vētris.ꝛ ſic de alijs. Si poſt vomitū ſingultus nō ſedatur aut minuaf malū:qꝛ ſignificatur apa aut inanitio. Jtē ſingultus in yliaca paſſione malum. Jtē ſi poſt ſingultum adueniat apa in latere dextro aut ſup humero mortem feſtinā ꝓnūciat. Jtē ſi poſt ſingultum adueniat ſpaſmus aut alienatio peſſimū. Jtē ſi ſeniori purgato ſupueniat ſingultus aut ſpaſmus malū:ꝛ ita ſi poſt vomitū.

ℭ Cura gn̄alis eſt ꝙ oēs cauſe intrinſece ꝛ extriſece reducanf ad tēperamētū per ſuū ꝯriū. Ut ſi fuerit ex frigiditate ſtomachi applicenf ꝯria. Si inanitio repleaf temperate. Si febris remoueaf. Si aūt ſit cā repletionis frigida dūȝ nō ſit apa nec ꝑꝑ inanitionē. Primo euētur precipue cū vomitu. Deinde ꝯfortef cū ſuperius dictis confortantibus ſubſtām ſtomachi ꝛ eius cōplexionē. Aut fricentur fortiter extrema. Deinde inducanf accn̄a aie improuiſe. Aut ponātur ventoſe ſine ſcarificatione ſuper ſtomacho aut ſpatulis. Sternutet:dormiat ꝓfunde. Retineat anhelitum quātū pōt. Ungatur ſtomachus oleo de ſpica maſtice ꝛc̄. Utatur dieta ſicca ꝯdita cū pipe. Si ex inanitione vltimata nō curaf. Si ꝑpter dyariā ꝛc̄.ſepe ſumat ſuccum ordei cū lacte:aut lac calidū.vitella ouorū iura carnium ꝛc̄. Ungatur totū corpus cū oleo vio. vel de ſemine lini embrocetur caput ꝛ corpus cū aqua decoctionis maluauiſci fenugre. ꝛ ſemis lini florū camomille ꝛ poſt non cenet. Si ex vētoſitate vtatur zinzibere cū calamento cū vino calido:aut de ꝯfectionibus calidis dictis ſupra. Et ſi expedit purgef cū yera aut cuȝ medicamine de turbith. Si ex apate epatis calido:ſſometur de baſilica manus epatis. Bibat aquā ordei ꝛ granatorū empl'etur epar cum ſandalis ꝛc̄. Si expedit purgetur cū decoctione cōi infundendo.ʒ.i.ß.reubarbari ꝛ ſic de alijs. ℭ Nota ꝙ dictamus ꝛ tyriaca cum vino valēt in hoc ꝛ in omni dolore ſtomachi:ꝛ ita cuſcute ꝛ caſtoreum. ℭ Ad idē probatum recipiat eger fumū per os ꝛ nares bombicis ꝛ ſeminis eius. Ad ideȝ teneat eger ambas manus in aq̄ calida. Et bibat parum aceti.

ℭ De vomitu nauſea ꝛ ſubuerſione. Cap. vj.

Vomitus nauſea ꝛ ſubuerſio nō differūt niſi ſm magis ꝛ minus:eo qḋ vomitus i plus ſe hȝ.qm̄ fit q̄ñ expellens mouet ꝛ mouef ꝛ ad extra eijcit per os. Subuerſio fit q̄ñ expellēs mouet ꝛ mouef:ſed nō manifeſtaf motus in re que expelli dȝ. Nauſea fit cū hō renuit qḋ preſentaf. ꝛ cū hoc incitatur expellēs. Et ſic pȝ ꝙ nauſea cōiter antecedit ſubuerſionē ꝛ ſubuerſio vomitū. Jō de vomitu tanq̄ȝ de diſpōne ſtōi fortiori.hic ſuccincte dicef:ꝛ ex hoc habebitur via curatiua ad nauſeam ꝛ ſubuerſionem.

ℭ Cauſe. Fit eni vomit⁹ aut ex cibarijs acutis ſalſis mor/

dicatiuis oris stōi vt synapi raffano ⁊c̄. Signa h⁹ patēt ex re ipsa. ¶ Aut fit ex multo cibo fluido grauāte stoma chū qui hora digōnis inundat: ⁊ ad os stomachi vomitu eijcit̄. Et signa ēt huius patēt ex illa inundatione fluctuosa. ¶ Aut fit ex mā expulsa ad stomachū a toto corpore aut ab epate aut a splene. Et signa hui⁹ sunt cōmotio labij inferioris. lʒ hoc fit cōe signū in oī vomitu ante aduētū eius: ⁊ semp vltra hoc adest cōmotio agitatio in mēbro vel in mēbris a quo vel a qbus prouenit. ¶ Aut fit ex mā cōgregata in stomacho genita ex inordinato ⁊ malo regimine egri ⁊ ēt ex malis cibarijs ɔturbantibus stōchū ad vomitū. Et signa patēt ex remotione aliorū signorū alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Si ergo cholera fuerit i cāerit amaritudo oris sitis ⁊ caliditas ⁊ expulsum fluidū nō viscosum crocei coloris vel viridis aut citrinus. ¶ Si flegma sit in cā: erit suba expulsi vtplurimum alba: viscosa erit absq̄ siti ⁊ caliditate: aliqñ tñ erit viridis quodāmō vt color succi lactucarū: ⁊ talis reperitur in humorib⁹ generatis in stōcho per viā indigōnis vt ex herbis ⁊ fructibus sapor erit insipidus vel acetosus. vrina spissa. pulsus paruus ⁊ mollis. ¶ Si melia fuerit in cā: erit sapor pōticus mixtus acetositati cū colore nigro aut cineritio. habitudo melica egri vrina glauca. pulsus puus et durus. ¶ Si a sanguine signa patēt ex colore ⁊ sapore el⁹ dulci. Et si sanguis sit coagulatus: ⁊ dolor ⁊ tēsio fuerit in epate vl' splene erit sanguis magis grossus niger ⁊ feculēt⁹. ¶ Si ex ruptura vene in stō sanguis egrediens vomitu erit magis fluidus: dolor sentit̄ in stomacho in epate: aut splene non nisi per quandā compassionem.

¶ Cura gn̄alis cōsistit in q̄tuor. Primo cōuertat̄ regimen laudabile in qualitate ⁊ quātitate. ⁊ hec cōplent quecūq̄ a proprietate stomachū cōfortāt: ⁊ que opponūtur malitie humoris vt stiptica aromatica condiēdo cibaria cā eius. Potus ēt sit vinū odoriferū vitādo vinū dulce grossum. Secūdo parū comedat ⁊ minus bibat solū q̄ eger viuere possit: q2 inaniri vltra condecēs esset malum. Tertio mūdificetur humor ledens. ⁊ in hoc considera an sit in stomacho ⁊ rugis ipsius. an q̄ ab epate aut a matrice: aut ab alio mēbro trāseat ad stomachū. ⁊ hec complent solutiua benedicta vt de mirabol'. cum aqua ro. mastice pparatū aut cū reubarbaro: aut cū agarico. ⁊ sic de alijs. vt infra dicetur spiritualius. Quarto confortetur substātia stomachi. ⁊ precipue retentiua virtus. ⁊ hoc fit cum vnctionibus emplastris. ⁊ sic de alijs.

¶ Cura ergo vomitus pp̄ cibaria acuta ⁊ salsa ⁊c̄. est abstinere ab eis ⁊ comedere portulacā cū agresta aut vino de granatis ⁊c̄. Bibat vinū stipticū bene limphatū cum aqua frigida de cisterna. Cōdiat carnes cū agresta. vino de granatis succo pomoꝝ vel prunoꝝ imaturoꝝ. Ab extra. ℞. mirtiloꝝ corticū granatorū cipi añ. ℥. ij. farine ordei. ℥. iiij. olei ro. ℥. ij empl'etur os stomachi cū fassia ligetur. ¶ Si a cibo frigido inundāte prouocet̄ vomitus: q2 vomitu curat̄ si ibi mā nocens fuerit. Deinde nutriat̄ cū assatis cōditis cum sumach mirtis ⁊c̄. Vitella ouoꝝ cuʒ puluere de cardamo facto ex galāga cinamomo pipere longo et croco. Bibat vinū odoriferū rubeum stipticū et potens cū aqua decoctionis mirtilorū. Si aūt sit ex materia expulsa ad stōchum ab epate splene ⁊ ab alijs membris cōfortet̄ membrū a quo prouenit. vt si ab epate emplastret̄ isto. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ rosarum rubearū. ciperi mirtiloꝝ. calami aromatici. masticis añ. ʒ. 5. picis. ʒ. i. cere. ʒ. i. olei masticis. ℥. i. 5. olei ro. ℥. iij. liquefiat cera cū oleis. deinde pulueres p̄dictoꝝ imponātur ⁊ empl'o extēso sup petia superaspergatur acetū ⁊ epati applicetur. ¶ Si a splene empl'etur isto. ℞. ciperi caperi calami aromatici nucū cipressi acori añ. ℥. 5. succi absynthij eupatorij añ. ℥. ij. aromatici. ʒ. i. 5. olei de spica. ℥. iiij. cere q̄ suf

ficit. vt. ℥. ij. dissoluatur armoniacuʒ in aceto forti et fiat empl'm spleni vt prius. Stomachus eni empl'etur isto: ⁊ tūc supfluitates alioꝝ mēbrorū non recipiet. ℞. masticis thuris: boliarmeni: terresigillate añ. ℥. 5. sandaloꝝ rubeorum calami aromatici ciperi mirtiloꝝ añ. ℥. 5. piperis lōgi: galange añ. ʒ. ij. olei de mastice. ℥. v. cere. ℥. i. dissoluat̄ cera in oleo vt prius ⁊ stomacho applicetur et liget̄ cum fassia. ¶ Si vo cholera currat ad stōchum: si expedit digeratur sicut decet. Deinde purget̄ cū decoctione mirabolanoꝝ citrinoꝝ: mirtiloꝝ et tamarindoꝝ addēdo. ʒ. i. vel cere reubarbari. Deinde bis in die p horā añ cibū sumat vnū trociscum stelle cū. ʒ. i. syrupi de mirtis vel de agresta vel de rosis cū aqua decoctionis mirtiloꝝ aut aq̄ pluuiali. Cibaria alterent̄ cū agresta vino de granatū et alijs acetosis stipticis. ¶ Si aūt flegma currat digerat̄ et purgetur sicut decet nutriat̄ cū assatis. Et si non est febris bibat vinū odoriferū purū. Si sit misce cū aqua decoctionis mirtiloꝝ. ¶ Si melācholia currat purget̄ cum decoctione mirabo. indoꝝ reubarbaro scene epithimo mirtū et polipodio nutriat̄ et potet̄ vt supra. ¶ Qñ cholera est in cā ante cibū bis detur trocisci stelle cū melle ro. collato et vino rubeo stiptico. ¶ Si sanguis currat flobotbomet̄ de vena basillica aut de saluatella manus dextre. Coxe et adiutoria fortiter ligent̄. Ponāt̄ vētose magne absq̄ incisione sub epate et splene sumat ter in die de trociscis stelle cū syrupo de mirtis aut aq̄ decoctionis eorum vel cū vino citonioꝝ. Alij trocisci ad idē. ℞. sumach balaustie. glādiū assatarū nucleoꝝ vuarū syluestriū seminis mirti. añ. ℥. 5. gallarū assataꝝ. cimini in aceto infusi ⁊ assi añ. ʒ. i. fiāt trocisci dosis est. ʒ. i. pro vino cū vice citonioꝝ. ¶ Si vo sanguis ɔtinetur in stōcho: euētur vomitu facto ex melle aq̄ et aceto. Deinde fiat sacculus vel cerotū cū istis. ℞. folioꝝ mirti rosarū sumach masticis añ. Primo vngatur cū oleo masticis et mirtino et ab itra reddētur cōstrictiua. ¶ Et nota q̄ secūdū mām peccātē in stomacho administretur vomitiuum conueniens. Scribit̄ etiam q̄ fluxus curat vomitum et econtra.

¶ De colirica passione. Cap. vij.

Colirica passio proprie est cum eger ab eadeʒ hora humores et cibaria emittit vomitu ⁊ p inferiora. Et numerat̄ inter pperacutas egritudines: q2 ex continuo et malo expulsionis motu nām quiescere non permittit. et iō ante septimā eger euadit aut moritur.

¶ Fit enim hec egritudo aliquādo post nauseaʒ et fastidiū ex humoribus frigidis et viscosis genitis ex fructib⁹ piscibus multiplicatis in stomacho et in intestinis destruētibus retentiuam horum membrorum.

¶ Et hui⁹ signa sunt añcessio nausee et sacietatū: vētositatū multiplicatio in stōcho ⁊ in intestis: incipit ēt cū dolore vmbilici et pūctura ei⁹: deide aduenit secl'o plima absq̄ vomitu aut cū vomitu flatico vel epatico. Et intellige p vomitū epaticū qñ eger emittit p os aq̄sitatē silēm aq̄ ablutionis carnis recēt̄. Aut puenit ex multiplicatiōe cholere rubee i stō ēt in intestis et illud sepius aduenit.

¶ Cui⁹ signa sunt nausea vehemēs: et sitis assidua et cū bibit aquā frigidā sedat̄ nausea calefit in stō deide euomit eā. Et qñq̄ cum ea est solutio vētris. Et qñq̄ superfluit adeo q̄ facit egrū sincopizare et cadit pulsus eius. Et est in ea estuatio et multotiēs turbatio mētis. Et hec citius interimit q̄prima. Fit etiā qñq̄ ex ciborū acumine.

¶ Pronosticatio satis patet.

¶ Pro cura gn̄aliter nota q̄ in hac dispōne nō est augmentādus fluxus vētris vel vomitus cuʒ medicina solutiua aut vomitiua: nisi corpus sit forte: ⁊ egritudo trāqlla: q2 deduceret̄ citius ad mortē. Unde opꝫ virtutē confortare frequēter parū ⁊ parū: ne exhibēdo multū ⁊ sepe admi

nistraret mām fluxui. Et hoc fiat in oi gñe fluxus ⁊ debi/
litatis: q2 cū digestiua sit pstrata multū nutriēs eā magis
adhuc prosterneret. Plus ergo administrādū ē de medi/
cinis cōfortātibus q̄ȝ de medicinis nutriētibus: q̄les sunt
dyarodon abbatis rosata nouella vnctiōes sacellos bal
nea cōstrictiua ⁊c̄. Nō labores q̄ repente constringere sed
paulatiue: quare in principio debiliora competunt pau/
latim procedendo ad fortiora.

¶ Cura ergo p̄me dispōnis est: vt sepe bibat aquā calidaȝ
cū sentit pūcturas ⁊ torsionē in vētre ⁊ in intestinis: in qua
bullita fuerint ciminū galāga vel pip̄ lōgū. Querat eger
dormire pro posse. Etiā abstineat ab assellatione quātuȝ
pōt. Infundat ēt panē bis coctū vel siccuȝ valde in vino
veteri ⁊ cū fuerit mollificat⁹ comedat. Et si sentit post h̄
dolorē vel grauitatē in capite: dormiat iterū p̄ posse. Et
cū expgefactus fuerit itret balneū aq̄ decoctionis camo/
mille absynthij mellilori ⁊ rosaꝝ rubeaꝝ. Deinde epithi
met stōs isto. ℞. rosaꝝ lābrusce galiemus. mēte acacie thu
ris myrrhe añ. ʒ. i. absynthij masticis ciperi ypoqstidos
gariofi. añ. ʒ. ȝ. coraloꝝ vtriusq̄ȝ spice añ. ʒ. i. panis vsti. ℥.
ȝ. cāphore parū terant̄ grosso mō ⁊ bulliāt cū vino cito/
nioꝝ ⁊ aq̄ ro. añ. lib. ȝ. vini nigri stiptici. lib. i. aceti. ℥. ij. et
cū spōgia īfusa ⁊ expressa fomēteẗ stomachus. Et ex his
sine ebullitione pōt fieri epithima. Et de p̄dictis pulueri
b⁹ pōt fieri sacculus ⁊ cerotū addēdo olea cōuenientia vt
de mastice de mirtis ⁊c̄. Qđ aūt cōiter faciunt mulieres
cū assant panē ⁊ pistāt deinde aspgūt puluere masticis ⁊
sacculo actu calido stomacho apponūt. Syrupus ad idē
℞. syrupi de mēta. ℥. i. mine sine spēbus. ℥. ȝ. trociscorum
de thure aque mēte ⁊ absynthij quātū sufficit. Cibet ci/
bis laudabilis chimi. Bibat vinū odoriferū cū aq̄ deco/
ctionis mirtiloꝝ ⁊ galāge vel piperis. Ante prādiū ⁊ ce/
nam sumat de trociscis stelle. Sumat ēt sepe de tyriaca
cū aqua decoctionis p̄dicte. ¶ Si xo post vomitū ⁊ mū
dificationē detur de p̄dicta aq̄: aut de aq̄ cal'a mixta cum
melle ro. ⁊ piperis parum. Et si expedit purgare: purge/
tur cū yera. aut cum aliquo leui medicamine vt supra vt
de decoctione kebulorum.

¶ Cura scđe dispōnis vt q̄ñ fit ex chol'a est vt sumat cū re
cipit multā aquā calidā ⁊ vomat cū facilitate cū egredia
tur de chol'a. Si xo cadat virtus ligētur fortiter coxe ⁊
adiuuatoria. Et sup̄ stōm ponātur pāni infusi i aq̄ ro. aut
aq̄ frida mixta cuȝ aceto. In potu sumat rob acetosorum
granatoꝝ aut agrestā: aut syrupū ro. Ungat̄ cū oleo ros.
Fiāt balnea ex reb⁹ fridis ⁊ stipticis. Deinde det̄ in potu
spodiū lutū armenū terrasigillata cū aq̄ decoctionis mir
tiloꝝ maloꝝ granatoruȝ de berberis ⁊c̄. Et dato q̄ euo/
mat reiteret̄ aliq̄d de istis. Et si fieret sincopis vtat̄ cibis
bonis reficiētib⁹ virtutē. vt vino mediocri cū pulucrib⁹
vel cōfectionib⁹ cōuenietib⁹ releuātibus virtutē: de quib⁹
supra dictū fuit ad plenū. Pōt ēt emplastrari stōs ante ⁊
post ex spodio ⁊ farina ordei añ ⁊ post distēperatis cum
succo mēte ⁊ plantaginis cū albumine oui ⁊c̄.

¶ De debilitate epatis. Caplm. viij.

Epar đbilitatur q̄ñ diminute digerit qđ a sto
macho mādat̄: ⁊ cōsequēter humores lauda
biles nō gñat. ¶ Patit̄ ergo epar malā com
plexionē calidā frigidā ⁊c̄. simplicē ⁊ cōposi
tā. ¶ Cāe sunt indebita applicatio sex reruȝ
nō nāliū. vñ si est mala complexio calida vrina ⁊ egestio
sunt colorate: color faciei declinat ad citrinitatē: appetit⁹
in potu est adauctus: ⁊ in cibo est diminut⁹: scit̄ ēt ex cō/
plexione etate dieta ⁊c̄. pulsus velox: ⁊ sic de alijs. Ideo
si vrina sit rubea cōfusa in suba valde cōbūbrata in sup̄fi/
cie cū spūa valde crocea epatis sup̄calefactionem signifi/
cat. Itē vrina citrina vergēs in spēm coloris subrubei ra
diosa ⁊ trāslucēs cū circulo vergēte in colorē viridē lōgo
tpe apparēs epar adustū significat. Si xo sit alba ⁊ mul
ta in quātitate frigiduȝ epar significat. Si frida hȝ signa
opposita dictis. Si frigida ⁊ sicca vrina ē tenuis. Et si cū
humiditate sit friditas vrina ē spissa. Si sicca vrina est te
nuis egestio sicca pulsus dur⁹ cū magna siti cōiūcta: ⁊ sic
de alijs. Si ē hūida vrina est spissa egestio hūida: pulsus
mollis sine siti: facies subtumida alba cū grauitate toti⁹
pigritia sōnietate ⁊c̄. ¶ Pronosticatō. Dēs iste male cōple
xiōes cadūt i cacochimiā. Et si diu durēt cānt ydropisiȝ.

¶ Cura gñalis est alteratio discrasie epatis siue simplicis
siue cōposite. In cā i git̄ calida sine mā empl'et̄ epar isto.
℞. sanda. vtriusq̄ȝ rosarū rubeaꝝ añ. ʒ. i. cāphore paruȝ:
terant̄: ⁊ misce cū aq̄ ro. ⁊ aceti parū ⁊ petia infusa appli
cet̄ epati. Ad idē valēt epithimata ex succis solatri semp̄
uiue plātaginis cū sandalis ⁊ cāphora: vt supra. Ad idē
℞. aq̄ endiuie lib. ȝ. aque ro. ℥. iij. aq̄ solatri. ℥. i. ȝ. sandalo
rū vtriusq̄ȝ. ʒ. i. spodij. ℈. ij. cāphore. ℈. ȝ. croci parū. Un/
guētū ad idē. ℞. olei ro. ℥. ij. olei vio. ℥. i. olei de spica ace
ti añ. ℥. ȝ. pulueris rosarū: spodij: sq̄nāti sandaloꝝ vtrius/
q̄ȝ añ. ʒ. i. cinamomi. ʒ. ȝ. cāphore. ℈. ȝ. cere qđ sufficit fiat
vnguentū. ¶ Si xo sit cum mā: digerat̄ cū oxizacchara:
aut syru⁹ de endiuia aut violis: aut rosis: aut acetoso sim/
plici: aut cōposito. ℞. lactuce scariole rostri porcini vtri/
usq̄ȝ epatice añ. M. i. endiuie nouelle. M. ȝ. 4ᵒʳ seminum
frigidoꝝ añ. ℥. i. sandaloꝝ vtriusq̄ȝ añ. ʒ. i. vini mali gra/
nati. ℥. i. fiat syrupus cū decoctione p̄dictoꝝ. Et si chole/
ra esset grossa addātur radices vt feniculi petrosilij aspa
ragi ⁊c̄. Et si adusta addatur in syrupo fumusterre borra
go ⁊c̄. Euāntia sunt reubarbaruȝ q̄ñolibet: dyarob cum
reubarbaro: pillule de reubarbaro vt. ʒ. i. dent̄ tñ cū aliq̄
respiciente epar. Ad idē in forma. ℞. cassie. ℥. i. electua/
rij de succo rosarū. ʒ. i. ȝ. distēperētur cū. ℥. iiij. aque endi/
uie vel cū decoctione cōi: que fit ex floribus violarū. bor
raginis añ. ʒ. ȝ. prunoꝝ damasceno. xij. tamarindorū or/
dei añ. ʒ. ȝ. spice nardi. ℈. ȝ. Et loco electuarij. ʒ. i. reubar
bari īfusi in. ℥. i. aque endiuie. Et si cholera sit adusta: ad/
datur syrupi violati. ℥. ȝ. aque casei. ℥. ij. vel. iij. Et si cho/
lera sit grossa ponat̄ in dicta collatura agarici boni ⁊ reu
barbari añ. ʒ. ȝ. Cōfectiones sunt zuccharꝝ rosatuȝ. viola/
tū: dyarodon abbatis ⁊ Mesue descriptionis cōis ⁊ san/
dali: cui⁹ descriptio est. ℞. vtriusq̄ȝ spodij succi liquiritie
portulace seminis endiuie añ. ℥. ȝ. cāphore. ℈. i. syrupi ro
sarū quātū sufficit fiat cōfectio. Et si vis q̄ soluat adde sca
monee. ʒ. ȝ. Alia cōfectio ad idē. ℞. pulueris sandalorum
pulueris spērum dyarodon añ. ʒ. ij. cōserue boraginis. ℥.
ȝ. zucchari albi dissoluti in aqua endiuie quātuȝ sufficit:
fiat cōfectio in morsellis. Trazea ad idē. ℞. sandalorum
vtriusq̄ȝ añ. ʒ. ȝ. macis. ℈. ij. semis coriādri preparati. ʒ. ij.
seminis mellonis endiuie anisi añ. ʒ. ȝ. spodij. ℈. ij. zucha
ri quātū sufficit. Infundātur sandali in aqua rosaꝝ ⁊ ex/
primant̄ cū aqua dicte expressionis fiat trazea. Abstine/
at a cibis calidis. Bibat agrestā aut vinū debile mixtuȝ.
Comedat succū ordei ⁊ olera frida vt cucurbitas lactu/
cas ⁊c̄. Si aūt eēt debilis: comedat carnes alteratas cuȝ
endiuia lactuca agresta: ⁊ sic de alijs. ¶ Si ex frigidita/
te absq̄ȝ mā recipiat omni mane cuȝ oximelle composito
vnū trociscū đ reubarbaro q̄ sic fit. ℞. spice masticis suc
ci eupatorij absynthij semis feniculi anisi añ. ʒ. ij. reubar/
bari. ʒ. iiij. fiāt trocisci ponderis vnius aurei. Alij ad idē
fortiores. ℞. lacte reubarbari añ. ʒ. iij. spice seminis apij
ameos squināti iuniperi amigdalarū amaraꝝ costi ama
ri rubee succi eupatorij assari aristologie rotūde gentia/
ne fiāt trocisci pondere vnius aurei. Decoquātur ciba/
ria sua digestibilia cuȝ radice feniculi petrosilij ⁊c̄. Utat̄
in cibis isto puluere. ℞. cinamomi. ℥. ij. cardamomi nu/
cismuscate galāge ⁊ gariofilorum añ. ʒ. ij. croci. ʒ. i. pulue
rizentur. Utatur vino puro odorifero. ¶ Si aūt sit frigi/

ditas cũ mã digeratur cũ oximelle cõposito: aut syrupo de bisantijs aut syrupo de eupatorio aut fumoterre aut syrupo acetoso rc. Aut cũ isto. ℞. radicũ quinqꝫ calidoꝝ añ. ℥. s. eupatorij. M. i. capilloꝝ veneris. M. s. scolopendrie anthos gariofilate cuscute anisi maratri añ. ℥. i. liquiritie rase vuaꝝ passaꝝ añ. ℥. i. s. aceti albi. ℥. s. mellis ⁊ zucchari quãtũ sufficit: dētur. ℥. ij. cũ aquis ꝯuenietib⁹. Eua cuãtia sunt multa pillule aggregatiue: dosis est. ʒ. i. pillule de agarico: dosis est. ℈. iiij. diarob cũ turbith dosis est ʒ. iij. ¶ Si mã est grossa ⁊ viscosa: purget cũ pillulis fetidis: ⁊ sic de alijs. ¶ Si flegma salsuꝫ purget ex decoctione mirabolanoꝝ kebuloꝝ reubarbaro sene ⁊ epithimo ⁊ scolopẽdria distẽperata cũ melle aut syrupo rosarum: aut cũ decoctione appropriata: in qua dissoluat. ʒ. i. turbith boni. Emplastrũ ad idẽ supposito ꝙ non aposteme tur pp fluxũ humoꝝ. ℞. farine ordei. ℥. ij. floꝝ camomille melliloti añ. M. s. mucilaginis altee. ℥. iij. ciperi squinãti masticis spice añ. ʒ. i. sandaloꝝ rubeoꝝ cartani aromatici eupatorij absynthij añ. ℈. ij. spodij. ℈. i. croci. ℈. s. aceti. ℥. s. olei rosarũ. ℥. i. ficuũ siccarum numero sex: olei de absynthio olei nardini añ. ℥. ij. vel quantũ sufficit fiat emplastrũ in duritie epatis. Unguētuꝫ ad idẽ. ℞. olei rosarum. ℥. s. olei nardini de absynthio sandaloꝝ vtriusqꝫ spodij squinãti cinamo. añ. ʒ. s. eupatorij calami aromatici añ. ʒ. ij. masticis spice añ. ℈. ij. croci. ℈. s. aceti parũ: cere qꝺ sufficit fiat vnguentũ. Itẽ ꝯfectiones oẽs conferentes stomacho frigido ꝯferunt ẽt epati frigido. Saculus ad idẽ. ℞. floꝝ camomille absynthij rosarũ añ. ʒ. s. farine ordei. ℥. ij. calefiat super latere asperso vino citonioꝝ ⁊ aqua rosarũ. Epithima ad idẽ. ℞. aceti. ℥. ij. succi eupatorij lib. i. spice cinamo. añ. ʒ. ij. ¶ Et nota ꝙ sunt quedã que de proprietate impinguant epar ⁊ remouēt oẽm debilitatem: vt passule: puluis epatis adip. betonica endiuia reubarbarũ eupatoriũ mariana vinum pastinace: succus gentiane valent ad oẽs iniurias epatis rc.

¶ De oppilatione epatis. Caplm. ix.

Oppilatio epatis est coartatio venarum siue pororum eius.

¶ Cause extrinsece sunt assumptio frigidoꝝ grossoꝝ ⁊ stipticoꝝ: vt pira fungi caro bouis rc. vnguenta frigida: ⁊ oĩa mouentia de cẽtro ad circũferentiam. ¶ Si ab intra. Aut est pp virtutem debilẽ ex aliqua malarũ complexionũ. Aut pp epar qꝛ hꝫ venas strictas a natiuitate: aut ex debilitate digestiue: aut expulsiue: aut ex apostemate. Aut propterea qꝛ membra vicina: vt kistis: aut splen nõ bene depurauerũt epar. Aut fit ꝓpter retentionẽ menstruoꝝ: aut emorroydarum. Aut pp abundantiam humorum.

¶ Signa calor nõ est in suo esse nãli. Scdo vrina ẽ tenuis. Tertio sentit grauitas in regione epatis. Quarto ẽ difficultas anhelitus ꝓcipue cũ qs ascẽdit alte. ¶ Et si oppilatio sit in ꝯcauo epatis. egestio ẽ liqda ⁊ multa feculẽta vt in lienteriã declinet: aliqñ ẽ sanguinea: qꝛ epar nõ attrahit chilũ: ⁊ iõ peccãt q hunc sanguinẽ restringũt: vrina ẽ pauca remissa valde: somnus pauc⁹: põdus inter stõm et epar. ¶ Si oppilatio sit in gibbo egẽ est sicca: vrina subtilis ⁊ aquosa cũ grauedine dextri hypocundrij acutiori vsqꝫ ad costas ⁊ dorsum. ¶ Si ex kisti fellis rc. vrina est multum colorata cũ spuma subcrocea aut viridi: est vlis pruritus maxime si ex chol'a cũ minoratione appetit' fastidio cũ vomitu cholerico ⁊ oris amaritudine. ¶ Si in vtraqꝫ pte est oppilatio egestio est p̄im humida ⁊ partiꝫ sicca. Itẽ si ex sanguine color declinat ad rubeũ fuscũ. Si ex chol'a ad citrinũ. Si ex flegmate ad albũ. Si ex melia ad nigrũ liuidũ. Si ex ventositate: nõ mutat color faciei vrina nec egestio. Si ex causis extrīsecis scit ex initio rc. Si ab alijs membris scitur ex passionibus eoꝝ.

¶ Pronosticatio. Oppilatio epatis fere est mater omniuꝫ egritudinũ eius. Itẽ hoc inducit hydropisim aut apostema aut febrẽ aut colicã aut iliacã aut fluxum rc.

¶ Cura pficitur in qnqꝫ intẽtionibus. ¶ Prima est aperire venas meseraycas epatis. Et hic fit syrupus vt cũ oximelle cõposito rc. ⁊ electuarijs vt cũ dyalaca dyacalamẽto ⁊ dyacurcuma de qua sumat sepe añ cenã. ʒ. ij. Aut cũ ista stelladia expta. ℞. foliculoꝝ sene squinanti thimi polij camedreos camepitheos bdelij been assari nucismu scate scolopẽdrie añ. ʒ. ij. ex his fiat clarerũ cũ vino albo ⁊ zucharo. Aut cuꝫ isto puluere. ℞. zinziberis albi anisi añ. ʒ. s. cimini capi seminis agni casti ameos añ. ʒ. ij. puluerizent: zuchari ad põdus oiuꝫ: ⁊ hec ẽt valẽt i oppil'onibus splenis. ¶ Scda intẽtio est alterare malã cõpl'onẽ: ⁊ adequare mãs ad expulsionẽ: ⁊ hoc fit cuꝫ dictis in capꝰ añcedẽti ſm ꝙ mã fuerit in cã. Ut si sit mã adusta purgetur cũ aq̃ decoctionis sene epithimi rc. Si ex mã viscosa vel gipsea cuꝫ oximelle sqllitico digerat vel cõposito. Purget sepe cũ turbith reubarbaro mixtĩ cũ mel. ro. collato. Ungat epar cũ ol'o ꝺ spica ⁊ aceti parũ. ¶ Tertia intentio est ꝯfortare cõpl'ones ꝓprias epatꝭ ⁊ stomachi ne nutrimentũ crudũ epar recipiat: ⁊ hoc fit cum ꝯfectionibus vnguẽtis: ⁊ alijs supius dictis. ¶ Quarta intentio est subtrahere mãm ad lõginquũ ⁊ ad oppositũ: vel flobothomãdo saluatellas vtriusqꝫ manus aut venas ꝯcauitatẽ amboꝝ pedũ: ⁊ hoc maxime ꝯfert in egritudinib⁹ epatis ⁊ ꝓcipue in ycteritia. Et hoc fiat ſm tenorẽ virtutis ⁊ magne egritudinis exuberãtiã. ¶ Quinta intentio in regimine sex reꝝ non nãlium cõsistit. Unde vinum sit subtile maxime post purgationẽ: nã in abundãtib⁹ cholera rubea vrinã ꝓuocãdo ⁊ cholerã expellẽdo cãnales epatis ⁊ kistis mũdificat. Abstineat a calidis ascẽdẽtibus vltra tertiũ gradũ. Et a frigidis vltra p̄mum. Utet coitũ vinũ dulce nouũ. Surgat a cibo cuꝫ appetitu: ⁊ sic de alijs. ¶ Et nota ꝙ cicorea coriãdrũ portulaca a ꝓprietate remouẽt oppilationes fellis epatis ⁊ meseraycarũ. Itẽ succus epatice ⁊ flores sambucoꝝ cum aqua lactis si de mane sumãtur: mirabiliter ad hoc ꝯferunt. Idẽ flores tamarisci rc. aqua cicerum rubeorum.

¶ De apostematibus epatis. Caplm. x.

Apostematũ epatis quedã sunt in fine siue in ꝯcauo eius: quedã in gibbo: quedã i lacerto q est supra epar: quedã in mirach: quedaꝫ in venis meseraycis. Itẽ qdã sunt humorosa: qdam vẽtosa: quedã calida: qdã frigida: quedã resoluuntur aut saniant: qdã terminant ad sclirosim.

¶ Signa. Cum epar apatur: febris cõtinua cõcomitatur dolor dextri hypocũdrij grauitas ⁊ malitia decubit⁹ super latus dextrũ: maxime cũ est in gibbo: ẽ ẽt tussis sicca: vomitus ⁊ singultus: angustia spũs: ⁊ hec sunt fortiora: tñ est ſm magis ⁊ min⁹. Uñ si calidũ febris est fortis cuꝫ siti ⁊ ariditate lingue que in p̄n° est citrina: deinde fit nigra. Itẽ vrina rubicũda in colore vergẽs spissa in substãtia obũbrata ⁊ ꝯfusa manifeste liniens supius cũ spuma crocea apa epatis calidum signat. Et nota ꝙ accidentia sunt molestissima. ¶ Si ẏo sit in cõcauo signa sunt ablatio appetitus singultus vomitus cholericus constipatio vẽtris sitis frigiditas extremitatũ tussis angustia. ¶ Si frigidum omnia sunt remissiora. Unde si sit de sanguine: vrina est rubea spissa pulsus magnus latus molli: color faciei rubeus cuꝫ fuscedine oris habitudo sanguinea rc. ¶ Si ex cholera vrina est rubea acuta cum spissitudine quadam eo ꝙ epar nõ mãdat ad loca ꝓpria: pulsus durus: velox diuersus: sitis magna: amaritudo oris: tussis sicca color citrin⁹ rc. ¶ Si ex flegmate febris lẽta nausea sitis nulla vrina pallida spissa pulsus puus mollis pauca durities rc. ¶ Si ex melãcholia: sub costis tãgit rē

dura vrina glauca subtilis pulsus paru⁹ strictus ⁊ dur⁹
color fuscus ⁊c̃. Item si supra lacertum extra apparet fi/
gura longa. Et si ita in transuersalibus. Si i vtroq̧ appa
ret in modũ crucis. Si in gibbo epatis apparet in modũ
lune noue. Si i mirach sepe nõ est febris. Si in meserai/
cis vrina est turbida ⁊ dolor sentitur versus vmbilicũ.
¶ Pronosticatio. fluxus vẽtris i apãte epatis mal⁹. Apã
gibbi terminat̃ tripl'r aut per sudorẽ aut p vias vrine aut
p fluxũ sanguinis nariũ. Apã cõcaui terminat̃ aut per su
dorem aut p fluxũ ventris. Apã gibbi peius est q̃ȝ aliud.
Apã durũ epatis nisi curet̃ cito generat hydropisiȝ: q̃r ge
nerat oppilationem ⁊ illa indigestionẽ: ⁊ illa aquositatẽ
⁊ illa hydropisiȝ. Item si a apã splenis mutetur i apã epa
tis pessimũ. Si conuerso minus malum.
¶ Cura hoꝝ apostematũ satis põt trahi ex dictis in capi/
tulo de apostematibus stomachi. ¶ Si ergo ẽ apã sãgui
neũ: flobotomet̃ de basilica dextri brachij: deĩde vtatur
syrupo ꝯueniẽti sanguini. Et si in isto esset tussis: addat̃
syrupus candi penidij añ. ℥. ß. dragãti. ʒ. ij. ordei mũdi. ℥.
iiij. ⁊ de isto syrupo sumat mane ⁊ in sero ⁊ in nonis cũ aq̃
calida. Uñ si est in cõcauitate epatis: addant̃ radices feni
culi petrosilij ⁊ clisterizet̃ sepe cũ aq̃ ficle. Et multũ stude
q̧ venter sit lenis. Et post duos dies vel sic purget̃ cũ d̃
coctiõe tamarindoꝝ prunoꝝ ⁊c̃. cũ. ʒ. i. reubarbari. Ubi
aũt ẽẽt i gibbo icipiat̃ cura cũ diureticis frigidis vt cuȝ
solatro sempuiua ⁊c̃. deinde cũ tẽpatis frigidis. In p̃n° er
go emplastret̃ epar isto. ℞. sandaloꝝ oĩum. ʒ. ij. farine or
dei. ℥. iiij. cãphore paꝝ cũ aq̃ rosaꝝ aut succo semperuiue
fiat empl'm ⁊ addat̃ paꝝ aceti. In augmẽto decoquat̃ fa
rina ordei i succo absynthij aut cũ aq̃ rosaꝝ ⁊ carniũ ci/
tonioꝝ ⁊ aceti albi paꝝ ⁊ cũ oleo ros̃. fiat empl'm. In sta
tu v̈o maturatiuũ ꝯuenit. ℞. radicũ lilij violaꝝ añ. M. ß.
farine ordei. ℥. iij. seĩs lini. ℥. i. ⁊. ß. vuaꝝ passaꝝ enucleata
rũ decoquãtur in aq̃ ⁊ cũ assuugia porci vel butyro fiat
empl'm: vel põt fieri ex maluauisco pistato lib. ß. cuȝ fari/
nis p̃dictis addẽdo ciperi sq̃nãti añ. ℥. ß. armoniaci disso
luti i aceto albo. ℥. ß. terbẽtine. ʒ. ij. cere. ℥. ß. Utat̃ sauic ci
dei: q̃r abstergit ⁊ nõ facit acgrere oppilatiõeȝ: ⁊ festinat
eius penetrationẽ: vt dicit Aui. Utat̃ oĩ die de triasanda
lis cũ zucchãro rosato. Si sitis adest: vtat̃ zucha. viola/
to dragaganto. Rupto apostemate qd̃ scit̃ per vrinã aut
egestionẽ fumosaȝ ⁊c̃. vtat̃ mũdificatiuis saniei vt aq̃ de
coctionis q̃ttuor seminũ cũ zucchãro aut dyaprunis cuȝ
zucchãro violato aut trifera reubarbarata: aut fiat syru
pus ex absynthio spica nardi scolopẽdria endiuia semi/
nib⁹ frigidis cũ zucchãro. Si apã sit ex colera: cura est
ꝯsimilis huic. Sȝ solutio vẽtris ⁊ vrine ꝓuocatio sit ma
ior. Et medicine oẽs sint frigidiores. ¶ Cura apãtis frigi
di curat̃ q̃si sicut oppillatio: aut sicut apã calidũ: qd̃ pa/
ratũ ẽ ad maturationẽ. Et dictũ est supra q̧ medicine cõ/
uenientes maturatiue diuretice ⁊ aperitiue ⁊ subtiliati/
ue. Opȝ tñ vt i eis sit virt⁹ aromatica ⁊ stiptica. Fiat ergo
syrupus cũ radicib⁹ feniculi ⁊c̃. yreos acori camedreós
eupatorij: ⁊ sic d̃ alijs. Deinde purget̃ cũ decoctiõe kebu
loꝝ reubarbaro ⁊ sq̃nãto. Bibat bis in die de oximelle
cõposito. ℥. i. ⁊. ß. cũ aq̃ d̃coctiõis capari ameos amomi.
℥. iiij. aut cũ ista. ℞. yrigoꝝ yreos eupatorij pedis colum
bini q̧q̧ radicum vt feniculi ⁊c̃. ysopi acori endiuie ⁊c̃.
Ungat̃ isto. ℞. olei de lilio nardino camomelino añ. ℥. ij.
cũ gũmis vt bdelli serapini oppoponacis armoniaci añ.
℥. ß. pulueris acori sq̃nãti capari. añ. ʒ. ij. Ex his cũ cera
põt fieri vnguẽtũ. Et cũ terbẽtina cerotũ. Et cũ farinis di
ctis supra ⁊ pinguedinibus emplastrũ. Dyacostũ vtatur
oĩ die in mane: aut dyaprassio cum vino calido. ¶ Si ex
melãcolia ⁊ sit scliroŕizatũ nõ euadit aliq̃s: vt dicit Aui.
Curant̃ ergo solũ in p̃n°. Digerat̃ ergo mã ſm q̧ decet.
Deinde purget̃ cũ decoctione facta ex mirabolanis idis

sene epitimo reubarbaro aut cũ decoctione appropriata
cũ cassia ⁊. ʒ. i. reubarbari. Uẽter etiam sit largus. Facta
purgatione flobotometur de saphena eiusdeȝ partis aut
ꝯtrarie si corpus sit plectoricum: aut de saluatella man⁹
dextre: trahat̃ tamen parũ de sanguine. Deinde fiant lo/
calia: in quibus sit lenificatio cum apertione oppilatio/
num dominante: equalis resolutio ⁊ subtiliatio ⁊ calefa/
ctio tẽperata: ꝯfortando semper cum aliquibus stipticis
arõaticis ⁊c̃. Libaria sint bõi chimi vt vitellis ouoꝝ ⁊c̃.

¶ De fluxu sanguinis epatico. Cap'm. xj.

Fluxus sanguinis epatic⁹ est fluxus sangui
nis virulenti: aliquando veniens ab epate: ⁊
aliquando ab alijs membris.
¶ Cause extrinsece sunt casus ocium incon
suetudo exercitari suauitas vite mẽbrorũ
detruncatio: ⁊ sic de alijs. ¶ Si ab intra tũc aut prouenit
ab epate. Aut ab alijs mẽbris vt a stomacho meseraicis
aut intestinis. Aut ex apostematibus vicinãtibus epati.
Aut a toto corpore. ¶ Si ꝑꝑ epar: aut ꝑꝑ apã: aut a debi
litate v̈tutis ꝯuersiue ita q̧ chilus nõ ꝯuertit̃ in puꝝ san
guinẽ: ⁊ tunc expulsiua mittit ad intestina: aut ꝑꝑ oppila
tionẽ: q̃r epar bñ digerit sȝ sanguis nõ penetrat ad mem
bra: ⁊ tũc rõne more denigrat̃ ⁊ vr̃ q̧ sit sicut frustũ car/
nis aut sanguisuge. Aut accidit ꝑꝑ aptionẽ venaꝝ. Et hꝯ
tripl'r: aut vena scindit̃: aut corrodit̃: aut frangitur.
¶ Signa. Si a causis extrinsecis scit̃ ex relaxatione. Si
ab alijs mẽbris scit̃ ex passiõib⁹ coꝝ. Ut si a stõ dolor est
ibi indigestio ⁊c̃. Et si ab epate est ibi febris. Si aliunde
venerit est coagulatus niger. Si ex fractura vene ẽ mul/
tus clarus ⁊ venit subito. Si ꝑꝑ corrosiõẽ est virulẽtus
turbidus ⁊ venit paulatim. Si ex apãte est saniosus. Et
differt iste fluxus: q̃r iste ẽ sine dolore ꝑiodalis ⁊ post ege
stionẽ apparet q̃daȝ ꝑmixtio. Si a stõ egestio est chilosa
grauedo est in stõ. Si ꝑueniat a frigiditate sanguinis vr̃
putrefactus sed est modicus fetor. Si a caliditate fetor ẽ
magnus cum maiori putrefactione ⁊ nigredine.
¶ Pro cura sit gñãlis r'a. His flux⁹ q̃uocũq̧ si fuerit cũ
alleuiatiõe ⁊ bona tollerãtia nõ restringit̃. Sȝ si esset sin
thomaticus adhuc nõ restringat̃ subito: sȝ paulatiue dũ
mõ virt⁹ tolleret. ¶ Et iõ cura ꝯsistit i q̃ttuor. Primo in
ꝯfortatiõe epatis. Scd̃o in cõfortatione intestinoꝝ ne de
biliteñt ex eo q̧ ex epate fluit ⁊ currit. Tertio in cõfor/
tatiõe stomachi vt appetat ⁊ digerat ſm q̧ decet. Quar
to in resũptione corpis ne exiccet̃. Et lȝ q̃ ꝑficiant has in
tentiones ex dictis supra hẽri p̃nt: tñ' de vnaquaq̧ istaꝝ
succincte dicet̃. ¶ Prima ergo intẽtio tã applicatis itra
q̃ȝ extra ꝑficit̃ ab ifra: fit p̃mo hic syrupus. ℞. corticũ. v.
radicũ diureticoꝝ oĩuȝ añ. ℥. i. lingue ceruine capil. vene
ris endiuie epatice plantagis oĩum añ. M. ß. anisi carui
berberis capari rosaꝝ oĩuȝ añ. ʒ. ij. spodij cuscute añ. ʒ. i.
addatur pomũ vnũ citonij passulaꝝ. ℥. ij. fiat syrupus cũ
libra media zucchãri. Et ponat̃ ibi vini citonioꝝ: dosis
est. ℥. i. ⁊. ß. cũ vino calido si nõ febris sit. Et de quarto in
quartũ: aut de quinto in quintũ: addatur i collatura. ʒ. i.
reubarbari. ¶ Electuariũ ad ideȝ. ℞. pulueris dyarodõ
tria sandaloꝝ rosate nouelle añ. ʒ. ij. Ex his põt fieri ele/
ctuariũ ꝯfectio claretũ ⁊c̃. Trocisci de rosis iterdũ cũ p̃/
dicto syrupo valẽt: ⁊ ita trocisci de spodio. Trocisci tñ in
hoc vltimi. ℞. reubar. ℥. ß. semis apij absynthij assari añ.
ʒ. i. amigdalaꝝ amaraꝝ. ℥. ij. fiãt trocisci ⁊ dent̃. ʒ. ij. cũ vi
no d̃ mane. Ab ex̃ ꝯfortet̃ epar isto. ℞. sandal'. ros̃. ligni
aloes añ. ʒ. i. cinamomi gariofil'. añ. ʒ. ß. absynthij. ʒ. iiij. ci
tonioꝝ. ℥. i. bulliãt i vĩo albo subtili ⁊ aceto citonioꝝ: de
inde epithimet̃ epar. Et si vrĩa discoloret̃ ⁊ flegma i egẽ
nib⁹ m'tiplicet̃ augmẽtãt̃ calida. Et si eẽ vt q̃r sit febris
vl' egẽones d̃clinãtes ad sãguineas vl' colicas minuãt̃ cal'a
⁊ augmẽtet̃ frida. ¶ Intestina ãt ꝯfortent̃ isto. ℞. cocta/

noꝝ folloꝝ mirti camomille plãtagis absynthij oiuȝ añ. bulliãt in vino ⁊ ieiuno stõ p iferi⁹ recipiat fumũ p traie/ ctoriũ. Ab ex̃ isũdaꝛ filtrũ i pdictã decoctiõe ⁊ ventri ap plicet maxie i meridie. ¶ Stomachus ꝯfortatur sic. ℞. carniũ citonioꝝ li.i. cinamomi gariofiloꝝ añ.ʒ.iij. carda momi nucismuscate añ.ʒ.i. crocipaꝝ pulueriȝent ⁊ cũ ȝu charo fiat electuariũ aut ꝯfectio. Et vtaꝛ post cibuȝ. H.n. digestiua ⁊ appetitiua ꝯfortãt. Ab ex̃ inũgaꝛ oleo masti cino añ cibũ. ¶ Resumẽtia totũ corp⁹. Fiat balneũ aque dulcis. Et in exitu vngaꝛ pect⁹ ⁊ dorsuȝ cũ butyro recen ti. Et fluxu diminuto põt vti cibis resumptiuis vt lacte testudinibus electuario restauratiuo: ⁊ sic de alijs. In pn cipio tamen vitet que oppilant epar ⁊c̃.

¶ De hydropisi. Caplm. xij.

Hidrops est egritudo mãlis: cui⁹ cã ẽ mã fri gida exuberãs ⁊ ingrediẽs mẽbra. Nã mã flegmatica exuberat i yposarca. ventosa in timpanite: aquosa in asclite. Est ergo hy drops error virtutis digestiue i epate ⁊ vir tutis vnitiue ꝯñr a toto corpore. Et hui⁹ tres sũt species.

¶ Prima dr̃ hyposarca: cuius cã mãlis est flegma aut san guis flegmaticus abũdãs i corpe q delegaꝛ ad mẽbra: ⁊ cũ nõ sit eis nutrimẽtũ ꝯueniẽs ibibiꝛ i porositatib⁹ coꝝ tumorẽ cãt i membris. ¶ Cã efficiẽs est du᷑ Pricipalis vt frigiditas epatis ⁊ dbilitas caloris nãlis: rõne cui⁹ hu mor flegmatic⁹ generaꝛ. Alia coadiuuãs vt mẽbroꝝ de bilitas sicͭ stõi splenis ⁊ specialiter itestinoꝝ. ¶ Cã tipa nitis est du᷑. Mãlis vt vẽtositas iõ sonat vẽter. Efficiẽs cã est duplex pncipalis ẽ debilitas epatis q põt cãri a ca liditate eius excedẽter resoluẽte calorẽ nãlem q resolut⁹ ꝯuertit chilũ in vẽtositatẽ aut aquositatẽ: ⁊ sic fit asclites. Cã coadiuuãs est debilitas epatis. Et sic pȝ ꝙ asclites ⁊ timpanites fiũt a cã calida añte lȝ cõiũcta sp fit frigida.

¶ Modus igiꝛ generatiõis haꝝ ẽ. Nã cũ deficit digesti ua epatis nõ gñat pfectos hũores nec segregat: ⁊ tunc si pt mittere ad ex̃ vt ad totũ corpus trãsmittit qd̃ ñ ꝯuer tiꝛ i porositatib⁹: ⁊ inde gñaꝛ hyposarca. Aut solũ tran mittiꝛ ad ex̃ debiliter ⁊ tũc ꝯuertit istã mãm i vaporẽ ⁊ p porositates resudat ad siphach ⁊ mirach: ⁊ ibi cãt tumo rẽ vẽtris aquosũ aut vẽtosuȝ. Uolũt ergo medici ꝙ ascli tes cãeꝛ errore mũdificatiuo renũ ⁊ vesice. Sȝ tipanites ex errore stomachi ꝯuertẽtis mãȝ i vaporẽ. Sed quõcũ qȝ sit pncipalr̃ digestiua epatis patiꝛ. ¶ Cãe vͦo extrinse ce sunt vt casus pcussio ⁊c̃. nimia caliditas ⁊ frigiditas ni mius fluxus sanguinis vt vẽtris: ⁊ sic d alijs. Si ab itra aut est epate aut mẽbris: tunc alijs mẽbris. Et si ab alijs pñt esse oia mẽbra a qbus epar cõpatiꝛ: aut cũ quib⁹ hȝ colligãtiã: aut vicinitatẽ. Et sic virt⁹ digestiua epatis de bilitaꝛ ⁊ minoraꝛ: aut pp stõi passiones: aut pp morbos meseraycaꝝ: aut pp mẽbra vicina vt intestinoꝝ matricis vesice renũ splenis dyafragmatis pulmõis ⁊ sic de alijs. Si pp epar cõiter est propter tria: aut pp morbos ꝯsilr̃es: aut officiales: aut cões. Cõsilr̃es sicut ẽ mala cõplexio fri gida ẽ imediata cã hui⁹: ⁊ mala cõplexio calida faciens ad exalationẽ caloris nãlis: quo exalante succedit fridi tas. ¶ Et officialis est sicͭ oppilatio apostema ⁊c̃. Ex cõiuȝ morboꝝ pȝ. ¶ Signa future hydropisis sunt. cuȝ pter solitũ lõgo tpe supfluitates q ꝯsueuerũt expelli reti nẽtur: vt vrina egestio ⁊c̃. Secũdũ signũ ẽ cachochimia ⁊ pter solitũ mala coloratio: ⁊ qñqȝ inflãmat mirach ⁊ te sticulos. Et aliqñ intẽditur appetit⁹. Et aliqñ minuiꝛ. Et aliqñ accidit in cõmissuris ⁊ in gingiuis caliditas ⁊ pru rit⁹ pp vaporẽ corruptũ ascẽdẽtẽ: ⁊ fit corp⁹ debile. Si ex caliditate epatis sic cachochimia adest sitis caliditas ex tremoꝝ vt i plãtis manuũ ⁊ pedũ: aliqñ cũ febre: aliquã do fine: mlr̃a siccitas vẽtris: puus appetit⁹: asꝑitas ligue rubor vrine absqȝ dolore forti sub dextro hypocũdrio: ⁊ sic de alijs. Si a frigiditate adest solutio vẽtris cũ molli tie corpis corruptio caloris cũ tumore faciei paru⁹ appe tit⁹ cũ grauitate ⁊ dolore sub dextro hypocũdrio. Itẽ vri na alba tenuis sube liuẽs liuore vl̃ i supficie ⁊ cũ est spu ma alba hydropisiȝ de cã frida signat. ¶ Signa pñt hy dropisis sũt: iflatio pedũ ⁊ oculoꝝ corruptio coloris d cli uis aut citrinũ aut ad fuscũ: difficultas ãhelit⁹: tussis sic ca: tumor vẽtris ex aquositate inũdãte si agiteꝛ: sitis inex tinguibilis diminutio appetitus cibi pter pot⁹ appetitũ. Item vrina ruffa vel rubea liuẽs quasi liuore vl̃ asclitez signat. ¶ Signa timpanitis ꝓpa pter cõmunia sũt egres sio vmbilici ⁊ magna tẽsio i mirach in modũ timpani iõ cũ pcutiꝛ sonat q̃si vter inflatus ⁊ nõ inflanꝛ pedes vt in alijs spẽb⁹: nõ est tãta debilitas vt in alijs: ⁊ sic de alijs. ¶ Signa hyposarce sunt tumor vl̃is toti⁹ corpis pulsus vndosus: egestio alba: ⁊ si cõprimaꝛ caro cũ digito appa ret vestigiũ digiti: vẽter nõ est ita tumidus vt in alijs spe ciebus vtplurimũ vrina est alba vel lactea spissa. ¶ Sȝ nota ꝙ in vtraqȝ spẽ vrina põt eẽ colorata: ⁊ iõ ex colore vrine nõ põt argui supra caliditatẽ. ¶ Timpanites autẽ ⁊ asclites differũt ab hyposarca: qr i illis duab⁹ cõiꝛ gra cilanꝛ superiora ⁊ inflanꝛ iferiora ⁊ eminet vẽter. In hy posarca est inflatio toti⁹. Itẽ lȝ egestio sit sãguinolẽta in istis duab⁹ spẽbus: nõ tñ est alba sicut in hyposarca. Itẽ in ista plus cãtur vitio tertie digestionis asclites plus p pter secũdã: ⁊ timpanites pp primam digestionem ⁊c̃.

¶ Pronosticatio. Omnis hydrops in acuta febre ꝯtinua vix aut nunqȝ curaꝛ. Et si sequaꝛ duꝝ apa epis nunqȝ cu raꝛ nisi in pncipio forte. Qñ in hydropico fiunt remedia ꝯueniẽtia ⁊ eger sentit se alleuiatũ ⁊ post tres vel q̃ttuor dies iteꝝ recidiuat ⁊ fiat hoc sepe nunqȝ curabiꝛ. Fluxus vẽtris aduenĩẽs hydropico sine alleuiatione mortale: qr aliqñ possibile est ꝙ euacuet de mã hydropisis ⁊ per se cessũ ⁊ p vias vrinales fetor anhelit⁹ sputi sudoris ⁊ coꝝ que a corpe egrediunꝛ signa sunt mortis. Qñ egestio hy dropici ẽ sicut sanguis coagulat⁹ ꝓxim⁹ ẽ morti. Urina bicolor mortal̃ ẽ vt cũ ẽ ruffa iferi⁹: ⁊ liuida supi⁹: aut cũ ẽ rubea supi⁹ ⁊ nigra iferi⁹. Itẽ si hydropico disma ⁊ dif ficultas anhelit⁹ adsint ⁊ flux⁹ vẽtris ifra tres dies mo rieꝛ. Itẽ qñ prurit⁹ accidit i naso. Uel mollities apparue rit i facie ⁊ i manu sinistra aut dextra ⁊ vrina fit alba ⁊ la ctea ꝙ moritur i scd̃a die. Itẽ hydropisis epis peior ẽ qȝ q a splene vel ab alijs mẽbris ꝓuenit. Itẽ asclites deterior ẽ iter oẽs spẽs. Scd̃o tipanites. Tertio hyposarca: q est min⁹ mala. Ulcera i hydropico sunt difficilis cure. Iteȝ vrina alba in colore tenuis in substãtia liuẽs i liuore vl̃ in supficie ⁊ cũ spuma alba hydropẽ de frida cã signat.

¶ Cura gnãliter ꝯsistit i qnqȝ. Pͦio i regimie sex reꝝ ñ nã liũ ⁊ pseruabit ẽt ab hydropisi. Parcãt ergo cibis ⁊ poti b⁹ q̃ztũ pñt. Et maxime vitent potũ ⁊ oia brodia nisi in die solutionis: sup oia tolleret sitiȝ. Utatur pane ordei vi no claro subtili albo limphato cũ aq̃ decoctionis semis feniculi vel ameos amomi. Utaꝛ volatilibus mõtanis ⁊ alijs laudabilib⁹ cibis assatis vtpl̃ȝ cũ sinapi cũ isto pul uere. ℞. ȝinȝibe. galãge ⁊ ȝedoarie anisi maratri ameos siseleos añ.ʒ.i. spice nardi calami aromatici coriãdri pͣpa rati añ.℥.ß. pulueriȝenꝛ. Insup vtaꝛ oimõ ruta serpilio sal uia apio nasturtio calamẽto auellanis assis ⁊c̃. Non dor miat in dievllo mõ. Utaꝛ exercitio forti. Uitet balneũ aq̃ dulcis: aer decliner ad siccũ: ⁊ sic de alijs. scd̃o cureꝛ cum coaptãtib⁹ mãȝ vt sit digerẽtia. Si ergo a caliditate epis vl̃ apate calo digestiuũ sit tale. ℞. scolopẽdrie ẽdiuie ca pil. veneri añ. M. ij. semis feniculi petrosilij cuscute añ.℥. ß. spice nardi spice celtice añ.ʒ.ij. spodij sãdaloꝝ rub. añ. ʒ.i.⁊.ß. eupatorij. M.ß. aceti albi.℥.iij. cũ ȝuch. albo fiat syrup⁹ d quo deꝛ.℥.i.ß. cũ aqs ꝯueniẽtib⁹ i aurora. Clisteꝛ ꝯueniens ad idẽ. ℞. feniculi anisi mellilotí tribuloꝝ añ.

Mala cõplex° calida epatis facit ad exalationẽ caloris nãlis: et p modum ꝯ[illegible] succedit [illegible]

M.i.seis endiuie cicoree lactucaꝝ ciperi añ.paꝝ ꝺcoq̄n tur i lib.i.s.aq̄ ꝛ colature addat̄.ʒ.i.s.zuchari vl' mellis olei camomille vl' ꝺ aneto vl' ꝺ lilio salis paꝝ purget̄ se/ mel i hebdomada. Soluētia in hydropisi. ℞.floꝝ boꝛa/ ginis fumiterr̄ violaꝝ añ.ʒ.s.liq̄ri.mūdate iuiubaꝝ pas sularū absynthij añ.ʒ.ij.prunoꝝ.x.spice nardi.ʒ.i.coq̄nt in sero capꝛino ꝛ i sudat̄ corticis mirabolanoꝝ citrinoꝝ ʒ.s.deide exprimat̄ ꝛ in expssiōe addat̄.ʒ.i.reubar.ꝛ cas sie.ʒ.i. Ad idē valēt pillule de reubarbaro cū pillulis de mezereō q̄ sūt valde foꝛtes. Ad id. ℞.succi radicū yreos ʒ.i.facta residētia bulliat sol⁹ vl' cū zucharo ꝛ sumat̄ cū ouo sorbili vl' cū sero capꝛino. Uel pt fieri syrup⁹ soluti/ uus. ℞.radicis yreos recētis lib.i.folioꝝ laureole.ʒ.s.i sūdant̄ p dies duos nāles in succo citonioꝝ ꝛ aceto icoꝛ/ poret̄ cū succo rosaꝝ.ꝛ de isto dat̄ pōdus q̄nq; granoꝝ oꝛdei:ꝛ erit vna pillula soluēs ptib⁹ vicib⁹. Uel ꝺcoquā tur i aq̄ vl' cū zucharo fiat syrup⁹:ꝛ de isto det̄ parū. Jn timpanite āt purget̄ semel i hebdomada cū.ʒ.i.istaꝝ pil laꝝ. ℞.reubarbari.ʒ.ij.carui ameos amomi añ.ʒ.i.colo q̄nide turbith scamonee añ.ʒ.i.pficiāt̄ cū succo eupato/ rij.hec.n.a pꝓpꝛietate ꝯfoꝛtāt stōachū resoluēdo vētositatē ꝛ expellēdo hūidū:ēt vbi nō eēt febꝛis fiat clistere cū ꝺco ctiōe supi⁹ dctā addēdo cētauree. M.s.collo q̄ntide paꝝ agarici.ʒ.s. Ab ex̄ āt supponat̄ epati emplr̄m ex sandalis rob.farina oꝛdei cum succo solatri ꝛ modico aceti. Aut emplastret̄ ex succo absynthij plātaginis rosaꝝ cipis cū farina oꝛdei ꝛ aceti paꝝ. Sup stomachū fiat sacculus ex millio furfure ꝛ modico salis. ¶ Jn ascite pmissis vtib⁹ vt supꝛa vtat̄ syrupo cōposito aut oximelle:ꝛ sic de alijs exiccātibus hūiditatē absq; calefactiōe pmissa ēt purga tōe cū istis pillis foꝛtib⁹. ℞.laureole lactis misceat̄ cū zuc. ꝛ lacte ficuū fiāt pill'e vt cicer ꝛ sumat vnā vl' duas: dein de fiāt empl'a plus ꝛ min⁹ resoluētia s̄m tollerātiā egri. ¶ Cōfectiōes sūt diaciminū dyacardamomū aut dyaga lāga cū dyacurcūa vl' dyalaca.trocisci ꝺ lacte de eupato rio de absynthio:ꝛ vbi eēt febꝛis:misceat̄ cū triasandal' ꝛ dyarodō. ¶ Et lꝫ empl'a mltiplicēt̄ pn̄t variari iascli/ te vt dictū est:tamē istud est satis cōe. ℞.olibani masticis mirrhe añ.ʒ.i.granoꝝ lauri.ʒ ij.cipi costi añ.ʒ.i.s.sterco ris vaccarū hyrcoꝝ capraꝝ ꝛ ouiū exiccati ꝛ puluerisa/ ti añ.ʒ.iij.sul suris salisnitri añ.ʒ.i.puluerizēt̄ ꝛ fiat empl'ꝫ cū melle inūgēdo pri⁹ vētrē cū oleo pꝓsticoꝝ ꝛ amigda. larū amararū:deide empl'et̄ tot⁹ vēter. ¶ Trocisci exp/ ti ad idē. ℞.turbith.ʒ.i.ʒiʒi.℈.ij.scamōee electe grana oꝛ dei duo terant̄ ꝛ icoꝛpoꝛēt cū vīo.hūc recipiat trociscū se mel in hebdomada in matutinis ꝛ assellabit ter vel q̄ter i die:vtatur tn̄ continue de dyacucurma maioꝛi oīni die bus. ¶ Et nota ꝙ sicut ascites curat̄ p medicinas soluti/ uas.ita ēt curari pt ꝛ meli⁹ p medicinas ꝓuocatiuas vri ne:quarū pꝛima. ℞.seri caprinl.ʒ.iiij.spice nardi pulueri zate.ʒ.iij.bulliant simul lento igne vsq; ad cōsumptionē quarte partis:collet̄ ꝛ detur in auroꝛa. Ad idē. ℞.vrine capre.ʒ.iiij.spice.ʒ.s.bulliāt ꝛ det̄ vt sup̄ ad idē vꝫ vrina pueri sumēdo omni mane ciatū mediū. ¶ Cura hyposar ce que est oib⁹ alijs leuioꝛ dentur.ʒ.ij.syrupi de eupato/ rio cū aquis endiuie ꝛ feniculi añ.ʒ.ij.aromatizet̄ cū pul uere epatis adip.ꝛ reubarbari.añ.ʒ.s.ligatis in petia ꝛ dimissis p noctē exprimāt̄. Ad idē. ℞.radicū chebuloꝝ mūdatoꝝ coquāt̄ i lib.ij.vini vsq; ad ꝯsumptionē tertie ptis:deide addat̄ paꝝ zuchari ꝛ spice de colatura sumat. ʒ.v.oi mane. Et si expedit purget̄ cū his pillulis semel vl' bis i hebdomada. ℞.aggarici collo q̄ntide mezereō tur/ bith ameos amomi semis feniculi apij añ.ʒ.i.reubarbari. ʒ.ij.fiāt pill'e cū succo absynthij dosis:ē.ʒ.i.vl' cū.ʒ.i.pil lulaꝝ fetidaꝝ vl' cū his trocis. ℞.turbit hermodactiloꝝ añ.ʒ.i.ʒinʒiberis.℈.ij.zuchari quātū sufficit det̄ medie tas cū vīo albo subtili. Jn alijs dieb⁹ sumat ꝺ dyacurcu ma quātū castanea vt supꝛa cū vino. Et nota ꝙ sepe cura tur cū.ʒ.i.pulueris reubarbari cū.ʒ.iij.oximellis ꝯpositi. Jn cibis vtat̄ puluere supi⁹ dctō i pn̄ capituli. ¶ Et sic patēt alie intētōes.s.tertia q̄ ē abscisio cāe. Et q̄rta q̄ ē recti ficatio virtutū stōachi epatis:ꝛ sic de alijs mēbꝛis. Et in q̄nta q̄ erat coꝛrectio accidētiū ꝛc. Et vbi hec nō valeant pn̄t fieri q̄ a ꝓpꝛietate ꝯferūt:vt ꝯtinua cōestio epatis lu pi. Betōica oi mō pdest.ꝛ sic de alijs. ¶ Si aūt hydꝛopi sis ꝓueniet ex magnis oppillatiōib⁹ epatis vel splēis q̄ dctā sunt de oppillatiōe epatis ꝛ dicet̄ i capitulo sequēti remouent. ¶ Ubi autē hyposarca ꝓueniret ex retētione mēstruoꝝ ꝛ emoꝛroydaꝝ flōmet̄ de saphena:vbi etas ꝛ hitudo ꝛ alia ꝯsenserint. Et nota ꝙ epar ericij exiccatuꝫ cōestū cū oximelle ꝯfert hydꝛopisi. Ad idē cauda eq̄na. Jtē serapinum extrahit aquam citrinam.

¶ De splene. Capl'm. xiij.

Splen ē mēbꝛū raꝝ locatū i sinistro latere de putatū ad mūdificādū sanguinē. Nā si hn̄ mūdificat coꝛp⁹:reddit̄ iocūdū si acciderit tristitia ꝛ alie mlt'e passiōes. Nā si deficit in atrahēdo gnātur ycteritia nigra. Si i ꝯtinē do causat̄ flux⁹ vētris ꝛ silia. Si i digerēdo:cāt̄ duricies oppilatio apa ꝛc. Splē ḡ patit̄ moꝛbos ꝯsiles officiales ꝛ cōes. Sꝫ q: oppillatio ꝛ durities sepi⁹ accidūt:iō cāe cāꝝ pri⁹ dicent̄:ꝛ ꝯsequēter signa ꝛ cura succicte ponēt̄.

¶ Cāe igit̄ extrinsece sunt:multitudo ciboꝝ melācolicoꝝ vt caseus caules legumīa ꝛc.timoꝛ ꝛ sic de alijs. Jntrin/ ce sūt vt ab epe mltiplicāte hūoꝛē melācolicū:aut a sple ne cū incurrit malā cōplexionē calidā aut frigidā ꝛc.aut incurrit oppillationē aut duritiem aut apostema.

¶ Signa. Si ab epe est:sil'r patēt ex di ctis in capl'o de oppilatiōe ꝛ debilitate epatis. Si a duri tie ꝛ oppilatiōe epatis:vꝛina ē tenuis.nā vꝛīa alba i colo retentis in substātia radiosa i supficie cū resolutionib⁹ grossis ꝛ cinerosis adherētib⁹ ꝛ residētib⁹ i fundo sple/ neticā passionē de melācolia nāli significat. Jtē cuꝫ duri ties est per totū splenem sed si ab apostemate durities ē solum in determinata parte. Jtem appetitus aliq̄n auge tur aliq̄n diminuit̄ aliq̄n euomit̄ melācolia ꝛ aliq̄n appa ret p infra. Est ēt difficultas anhelit⁹ fedus coloꝛ totius coꝛpoꝛis:tristitia timoꝛ sollicitudo somnia terribilia ꝛc. ¶ Si a mala ꝯplexiōe calida adest:coꝛrugatio ꝺcliat ad nigredinē cōturbatis albuminib⁹ oculoꝝ cū casu appeti tus sentitur caliditas in splene:vꝛina ē spissa coloꝛata. ¶ Si ex frigiditate signa sūt opposita:vt q: coloꝛ ē niger cū obscuritate oculi sunt liuidi vel plūbei:ꝛ sic de alijs. ¶ Pꝛonosticatio. Qui icurrūt sepe coꝛizā si sūt spleneti/ ci:q: coꝛiza fit de mā subtili ꝛ tumoꝛ ꝺ mā grossa. Urina velut sanguis aut cū multa fece i fine passiōis splenetice est bonū.nā vꝛina in istis passiōib⁹ i pꝛincipio est tenuis: iō si ꝯtinuauerit est mala passio hmōi in pꝛincipio faciliter curat̄. Flux⁹ sanguinis de sinistra nare in apostematibus huiusmodi pōt esse bonū. Jta ꝛ flux⁹ vētris sanguine⁹. Jtē dyaria bꝛeuis i passionib⁹ huius bonū. Et vꝛina in qua ē fex viscosa aliq̄ndo est bonū signū:aliq̄ndo nō. ¶ Signa magnitudinis splenis patēt ex tactu. Signa vē tositatis eius sunt tensio lateris sinistri absq; apostema/ te duro ꝛ cum pꝛemitur fit planum:ꝛ non dolet:adest ta/ men eructuatio aut rugitus.

¶ Pꝛo cura nota ꝙ que valēt epati valēt spleni:ꝫ ista sūt foꝛtioꝛis virtutis. ¶ Cura ergo egritudinis splenis sunt quattuoꝛ res. Pꝛima est vt digerat̄ mā. Secunda est vt mūdificet̄ ꝛ fit cū diuersis ꝛ euātib⁹. Tertia vt rectificē tur cōplexiōes epatis ꝛ splenis stōi:ꝛ sic de alijs. Quar ta est regimē sex rerū nō naturaliū. ¶ Si ergo ꝓuenit a cā calida digerat̄ cuꝫ isto. ℞.endiuie scariole poꝛtulace añ.ʒ.iiij.radicū caparoꝛum genestre scolopēdrie añ.ʒ.i

seminū frigidorū.ʒ.ß.seminis apij bruſci an̄.ʒ.i.cū aqua ⁊ zucharo ſyrupizetur.¶Si autē ſit cū febre:digeraſ cū iſto.℞.radicū caparis mūdi corticū tamariſci fraxini geneſtre ana.ʒ.i.endiuie ſcariole portulace ſileris capil. veneris recētis an̄.M.i.quattuor seminū frigidor̄.ʒ.ß. ſemis apij bruſci aſparagi portl'ace an̄.ʒ.i.ligri.raſe paſſularū an̄.ʒ.i.mellis ⁊ zuchari quātū ſufficit.ponāſ cortices in aceto p noctē:deīde cū aq̄ ſyrupizeſ:doſis iſtor̄ eſt.ʒ.ij.cū aq̄s conuenientibus oī mane vſq ad q̄ttuor dies:deinde purgeſ cū iſto.℞.tamarindor̄ florum boraginis buglose an̄.ʒ.ß.paſſularum enucleatar̄.ʒ.i.polipodij thimi epithimi ſene an̄.ʒ.ß.corticū mirabolanorum indorum bene gūmoſorum infuſorum per noctē in decoctione predictor̄.ʒ.i.fricenſ fortiter de mane ⁊ collatura deſ in aurora.Et ſi eſſet nimis fortis diminuaſ:vel loco illor̄ mirabolanor̄ diſſoluaſ in p̄dicta collatura dyaſene yerepigre an̄.ʒ.i.ß.Aliquādo datur totū reubarbar̄ cū vino vt.ʒ.i.cū.ʒ.iiij.vini.Flobotomeſ an̄ vel poſt put melius videſ de ſaluatella manus ſiniſtre.Deinde inūgatur regimine splenis iſto.℞.medulle vituli cerui pinguedinis anatis ⁊ galline olei ſiſamini ⁊ amigdalarū dulciū an̄.⁊ cū cera fiat vnguētū.Comedat cibaria bōi nutrimēti ꝯdita cū iſto puluere.℞.cinamomi.ʒ.i.cardamomi.ʒ.ij.croci.℈.i.vtaſ roſara nouella.¶Si aūt ſit ſine febre:⁊ cōſequēter oppilatio ſit cū quadā frigiditate ſyrupus cōueniēs.℞.radicū apij feniculi ⁊c̄.ligritie ſcolopēdrie betonice yſopi ameos carui cū melle ⁊ zucharo fiat ſyrup⁹ ⁊ d̄ bis ſumāſ quātitatis ꝯueniētes.Ad idē ⁊ forti⁹.℞.yreos acori radicū feniculi petroſilij an̄.ʒ.ij.iterior̄ ſqlle ʒ i.corticū cāpar̄ geneſtre fraxini an̄.ʒ.ß.ſcolopēdrie capillor̄ veneris gariofilate camedreos camepitheos an̄.M.i.aniſi maratri cuſcute aſſari ſemis portulace an̄.ʒ.ß.ligritie raſe paſſularū enucleatarū an̄.ʒ.i.florum tamaridor̄ boraginis ⁊ buglose an̄.ʒ.ß.mellis ⁊ zuchari ana quātū ſufficit cū aq̄ fiat ſyrupus vſq ad lib.i.ß.⁊ d̄ iſtis deſ vt ſupra.Purgeſ cū bis pillulis.℞.yerepigre.ʒ.ij.pulueris lapidis lazuli.℈.ij.vel.ʒ.i.aromatici par̄ cū ſyrupo de epithimo formētetur pillule.¶Aut cū iſtis.℞.yere ruffi.ʒ.ij.lapidis lazuli.ʒ.ß.vel loco illi⁹ pulueris lapidis armeni.ʒ.i.cū ſyrupo ſcolopēdrie fiāt pillule.Uel denſ in modū electuarij cū decoctione cōuenienti vt florū tamariſci boraginis thimi epithimi an̄.ʒ.ß.aniſi feniculi cuſcute an̄.ʒ.ij.Deīde ſumat de dyacurcuma dyagalāga dyacalamēto.Deinde inungantur iſto vnguēto experto.℞.armoniaci in aceto diſſoluti.ʒ.i.cui addaſ pulueris trociſcorū de caparib⁹.ʒ.ß.olei aneti ⁊ de lilio adipis anat̄ an̄.ʒ.ß.fiat vnguētū.¶Simpliciaq̄ cōueniētia in paſſionibus ſplenis:ex quibus poſſunt fieri vnguenta fomētatiōes ⁊ multa talia ſunt hec.Radix yreos:ariſtologia:acori:gēriana:liliū:apiū:petroſiliū:vſq̄ tribulus:fraxin⁹:geneſtra:tamariſcus:medulla ebuli.ſābuci:lupulus:vitis alba:acetoſa:abſynthiū:yſop⁹:capilli veneris:ſcolopēdria:euparoriū:calamētū:cētaurea:betōica:camedreos:camepitheos:panis porcin⁹:aniſū:ſpica nardi:ſquinātū:ſemē cāne cuſcute ⁊c̄.¶Et q̄ valēt a ꝓprietate vt dicit Auicenna ſunt pulmo vulpis:veſpertiliones:ſplē aſini:⁊ pulli eque ſi puluerizenſ.¶Cōpoſita ſunt multa:vt oximel diureticū ſquilliticū ⁊c̄.Et ideo potio expta.℞.ſcolopēdrie aromatici radicū caparor̄ ⁊ ebuli oium ana ꝯfice cū melle ⁊ aceto.⁊ denſ.ʒ.iij.cū aq̄ decoctiōis aſtriſtologia rotūde.Ad idē valȝ decoctio filicis cū radice.Bibat par̄ i ſero ⁊ dormiat par̄ ſup ſplenē. Empl'm exptū.℞.draganti flor̄ camōille aromatici galbani diſſolutor̄ i aceto forti picis hūide medulle cruris vituli:h̄ duo liq̄ſiāt ⁊ cū alijs ꝯfice ⁊ loco appone.¶Et notaq̄ a p̄n°nō cōpetūt reſolutiua q̄re ſoluenſ ſubtili⁹:iō p̄mo denſ mollitiua vt vnguētū de mucillaginib⁹.⁊ ſic d̄ alijs.ſcd̄o reſolutiua:⁊ ſic vltra mō vnū modo reliquū.

¶Cura vētoſitatis eſt cū carminātibus int⁹ ⁊ extra ⁊c̄.

¶De icteritia. Capl'm. xiiij.

Cteritia eſt vniuerſalis cutis ſ̄edatio.Differt tñ a defedatiōe morphee.Nā morphea ſit ex errore tertie digeſtionis.Iſta aūt per errorem ſecunde:q̄ꝛ colera mittitur ad totū corpus ebullitione ⁊ putredine.

¶Cauſe extrinſece ſunt:vt morſus reptiliū:aſſumptio veneni ⁊ cibor̄ calidor̄ ⁊ cibor̄ faciliter corruptibiliū vt lac piſces ⁊c̄.Aut oppilatiuor̄.Et breuiter oīa q̄ multiplicāt coleraȝ aut melācoliā:aut q̄ adurunt eas:aut que impediūt virtutē epatis mūdificare ⁊c̄.Aut labor in ſole.⁊ ſic de alijs.¶Si ab intra.Aut pp epar.Aut ꝓpter alia mēbra.Aut pp kiſtim aut ſplenē.Aut ꝓpter venas totius.Et ſi pp chiſtiȝ hoc ē:aut ꝓpter malā ꝯplexionē aut ex apoſtemate:aut ex oppillatiōe ſolū meatuū.ſ.illi⁹ p quē trahit:aut illius per quē mittit ad ītestina.Si ex venis toti⁹:ē pp nimiā caliditatē adurentē ſanguinē:tūc accidit febris ⁊ mā expellitur ad totū.Si ex ſplene:aut pp malam cōplexionē:aut ex apoſtemate:aut ex oppilatione ſolū meatuū ſuor̄ vt ſupra:⁊ tūc icteritia eſt nigra.

¶Signa.Si ab extra:ſcitur iudicio egri.Si ab epate:eſt cū macie toti⁹:⁊ grauedine ptis dextre.Si a kiſti:accidit ſubito.Et ſi via q̄ vadit ad inteſtina eſt clauſa:egeſtio eſt alba:color faciei eſt citrin⁹:adeſt amaritudo oris:⁊ ſitis.Et ſi porus vadēs ad ſtomachū eſt oppilat⁹:⁊ tūc vrina eſt colorata ſpiſſa ⁊ egeſtio tīcta.Si a ſplene:ē grauedo ⁊ durities eius:⁊ alia ſigna nīſie vt ſupra capitulo de oppilatione ſplenis.¶Et ſic patet q̄ huius tres ſunt ſpecies.ſ.Nigra que ſemper ꝓuenit a ſplene.Aut ſcd̄m pluri mū viridis:que ſit ex colera praſſina vel eruginoſa.Crocea que ſit ex colera nāli rubea cū admixtiōe ſanguinis ex cuius diſperſiōe p mēbra ad cutim ſit color croceus. Urina tñ in viridi eſt rubicunda ſpiſſa in ſubſtantia cū ſpuma crocea vertente ad colorem viridem.

¶Pronoſticatio.Icteritia pp apoſtema ⁊ duritiē epatis cōiter nō venit ſubito:⁊ reddiſ incurabilis:q̄ꝛ egritudo ē in pzincipali.Itē in febribus cōtinuis ante ſeptimū diem mala.Itē ſi i icteritia ſit intēſio croceitatis remiſſio vrine ſine alienatione inſomneitas ⁊ ablatio appetitus mollificatio neruor̄ mouētiū linguā ſic:q̄ vix poſſit loqui:oīa hec ſignificāt malū ⁊ ſigna oppoſita ſunt bona.Iteȝ ſi icteritia ꝓueniat ex oppilatione carnoſa in aliquo meatuum nō ſperaſ ſanitas.Itē icteritia in die cretica ⁊ poſt febrem ſignificat bonū.nā ſepe eſt criſis egritudis ſplenis.

¶Cura ꝑncipalis ē itēdere ad cā:m ⁊ abſcidere eā.Et hec pluribꝰ itētionib⁹ ꝑficitur.vȝ.cū rectificatiōe cōplexionis:cū ꝯfortatiōe v̄tutis:aut regimine apoſtematis:aut euacuatiōe p flobotomiā vene baſilice vl' ſaluatelle aut aptiōe oppilatiōis:aut euacuatiōe educēte mām p feceſ ſuȝ:aut p vomitū.Nā vt dicit Auic.ī oī icteritia vomit⁹ iuuat.¶Cura v̄o ſpālis ē.Nā ſi ex venenis.abſciſa cā ſi ē poſſibile vtatur tyriaca.ſcd̄o acetoſis vt ſucco acetoſe acetoſitate citri malor̄ granator̄ ⁊c̄.Si a cōplexiōe calida epatis:aut fellis:aut toti⁹.Aut ē cū repletione ſāguinea.Et tūc flobotomeſ baſilica vel ſaluatella dextre man⁹.Aut colerica digeraſ mā cū iſto.℞.endiuie ſcareole roſtri porcini epatici cicoree lētiginis aque radicū vngule caballine aq̄tice an̄.M.i.ſcolopēdrie pentafilonis capil.veneris an̄.M.ß.violar̄.ʒ.i.ß.flor̄ boraginis nenufaris q̄ttuor ſeminū fridor̄ an̄.ʒ.ß.oium ſandalor̄.ʒ.ij.ſpodij.ʒ.i.prunorum.xx.iuiubarum ſebeſtē an̄.x.zuchari lib.i.vini mali granati.ʒ.iij.ſucci endiuie.li.ß.Fiat ſyrupus de quo ſumat de mane ⁊ ante cenam.ʒ.ij.cū aquis conuenientibus.Digeſta materia:qd̄ ſcitur per remiſſionē coloris vrine euacuetur cum iſto.Recipe.ʒ.v.aque

decoctionis suprascriptarum rerum ⁊ in ea infundātur mira/
bolanorum citrinorum.℥.i.reubarbari.ʒ.i.de mane exprimā/
tur ⁊ colatura i aurora def.¶Si āt colera eēt grossa ad
daf i p̄dicto syrupo de radicib⁹ aperitiuis vt feni.petro
silis ⁊c.cuscute.⁊ sic de alijs.Et pōt aromatizari cū isto
puluere.℞.folij spice cassie lignee añ.ʒ.ij.ligenf in petia
linea:⁊ bulliāt in syrupo predicto:⁊ def vt supra:deinde
euacuef cū pillulis aggregatiuis:⁊ de reubarbaro añ.ʒ.
ß.aut cū alijs euātiuis cōueniētibus:deinde vtaf dieta cō
uenieēti.¶Si aūt oppilatio adesset absq; febre ⁊ calidita
te manifesta:sumat i aurora ⁊ ante cenā.℥.i.ß.oximellis
cōpositi cū.℥.iiij.aq̄ decoctionis capari vel acori vel cuz
aq̄ decoctiōis sene:epitbimi:polipodij.Purgef sepe cuz
pillulis fetidis:aut cū alijs ɔueniētib⁹:aut cū reubarba
ro ⁊ turbitb añ.ʒ.ß.isusis i.ʒ.ij.mellis rosati collati.aut
cū.℥ iiij.decoc.sene epitbimi:scolopēdrie:polipodij:assa
ri ⁊ sqnāti:cui addaf.ʒ.i.reubarbari.¶Et ex bis imedia
te dictis:⁊ ex dictis i caplo añcedēti curabif icteritia ni
gra.Et ēt alie due spēs:siqs ɔsideret dicta hui⁹ capituli
⁊ añcedētis de oppilatiōe epatis.¶Exptū tñ ē istud i oi
icteritia oppillatiua.℞.prasij viridis bortulani lib.ß.pi/
stef ⁊ pfecte decoquaf i lib.iiij.vini albi vsq; ad ɔsūptio/
nē q̄rte ptis colef:⁊ de isto sumat i aurora.℥.iiij.⁊ añ ce/
nā.℥.iij.Quidā tñ addūt i d̄coctiōe lib.i.mellis ⁊ embro
cef amaritudo ei⁹:bec eni ɔfortat appetitū ⁊ assellare fa
cit.Ad idē valet aq̄ decoctiōis polhtrici.Exptū ad idem
decoctio pilosele:aut ei⁹ ifusio curat oēs ictericos.Et si
vis sciñ vtrū icteritia sit curabilis:vel nō.℞.farine ordei
lib.i.aceti albi.℥.ij.emplastrū actualr frigidū supponaf
epati.Et si post modicū inuenif aridū valde icteritia ē in
curabilis:significat eni siccitatē epatis cū nimio feruore.
Si bumidū inuenif est curabilis.¶Et nota q̄ acetuz in
cibis ⁊ alijs cōuenit:q2 facit penetrare virtutē aliorum.

¶De fluxu ventris. Caplm. xv.

Fluxus vētris est triplex.Lienteria scilz qñ
expellunf cibi ⁊ potus in eadē quātitate ⁊
q̄litate q̄ intrauerunt pp debilitatē cōtenti
ue stomachi ⁊ superiorum intestinoruz.
¶Cāe extrisece sūt:sicē aer nimis būidus au
strin⁹ ⁊ corrupt⁹ iordinat⁹ venenosus pestilētialis:aut ci
bus sumpt⁹ in nimia q̄ētitate:aut i mala q̄litate:aut ƀm
ieptū ordinē:aut pp casū ⁊ pcussionē ⁊c.¶Si ab intra:
aut pp stōm:aut itestina:aut pp alia mēbra:vt a capite sic
i catarro:aut pp oppilationē meseraycarum:aut ab epe mit
tēte supfluitates suas ad stōm ⁊ itestina:aut a splene:aut
a mrice:aut a toto corpe:aut pp crisim.si a stō aut intesti/
nis:tūc accidit:aut pp malā ɔplōnē:aut pp vlcera.si prio
mō aut ē cū mā:aut sine mā.⁊ si ē cū mā:aut est cal'a:aut
frigida ⁊c.Ulcera aūt fiūt ꝓpter bumores acutos mordi
cantes ⁊c.Fit etiam pp paralesim istorum mēbrorum.
¶Signa.Si ab ex̄ patēt relone.si ab intra vt ab alijs mē
bris a stō ⁊ itestinis:scif ex passionib⁹ ⁊ grauitatib⁹ illorum
mēbrorum:vt si a capite:apparēt signa reumatis:dolor ca/
pitis ⁊c.⁊ flux⁹ ē maior post somnū.si a stō ⁊ cā sit frida
ē a p̄n° cū eructuatiōe acetosa ē sine sāguie ⁊ [illegible]:⁊ nō ē
piodicus:nec bz boras:i qb⁹ crescat vel de[illegible]cat.si a ca
liditate cōiter fit post febres adurātes:au[illegible] post acceptio
nē medicinarū acutarum:aut vini puri:⁊ breuif diuz [illegible]lefa
ciētiū stōm ⁊ epar ex qb⁹ ꝓuenit excoriatio cū pl[illegible]ganf.
Si pp oppilationē epatis flux⁹ ē maior d̄ nocte q̄ d̄ die.
Egestio si silaf lotur̄ aq̄ carnis recētis:ē cū pauco vl nul
lo dolore:dolor nec grauedo sētif i alijs ptib⁹:⁊ ita ex me
seraicis.si a splene egestio ē nigra melācolica dolor sple/
nis ⁊c.Si pp palesiz ñ sētit dolorē:⁊ si pp vlcera:tūc sētit
dolorē pūcturā sitiz ⁊ arsurā.Si ex d̄bilitate attractiue:
aut digestiue epis flux⁹ ē alb⁹ vel viridis corp⁹ mollifica
tur macrescit minoraf sanguis in venis color citrinaf ⁊
plūbescit d̄ficit appetit⁹ fit nausea laxitas vñs.Si pp bō
to vl pustulā itestinorum:adest dolor i intestinis post descē/
suz cibi vel cū actu descēdit:deide sedaf ⁊ in egōne ē vt⁹
subtilis.Si vō descēdit cito a stō ⁊ itestinis scitur ex mo
tu laborióso aut ē ibi mltitudo flegmatis ⁊ sputi nauseā
tis stomachū.Si ex effusione melācolie ad os stōi:cómo
uef appetit⁹:adest mltiplicatio ⁊ acetositas.Si pp ine/
ptū ordinē scif cū ante cibū sūpserit res velocis exit⁹:vt
sūt pruna:ceresa:brodia piguia.Si ex aq̄ frida:res ipsa
notificat.Si ꝓpter paucitatem resolutionis corporis:sci
tur ex pinguedine corporis cum paruo appetitu ⁊ lōga
quiete.Si ex oppilatione ⁊ liquefactione:est inflamma/
tio corporis ⁊ caliditas ei⁹ febris ⁊ diuersitas coloris ⁊
egestio ē fetida virulēta aquosa ⁊ pinguis.Si a toto cor
pore:sanguis est purus ⁊ multus sine dolore:⁊ bz perio
dū.Item vrina palearis in colore siue palida:tenuis aut
spissa in substantia pauca in quantitate linēs superi⁹ ba
bens solutiones cinerosas grossas ⁊ speratas fluxū ven
tris absolute significat.¶Itē nota q̄ si eger assellet plus
in nocte q̄ in die causa principalis est debilitas epatis.
Et si ecōtra ē debilitas stomachi.Itē fluxus vētris quā
doq; mutatur in collicam:q2 euacuatur subtile ⁊ rema/
net grossum spissum:quare sepe sequif vebemēs colica.
¶Pronosticatio.Oxiremia que non fuerit in pricipio su/
peruenientis in omni fluxu bonum:quia retentiua inci/
pit vigorari:⁊ digestiua aliquo modo digerere.
¶Pro cura scire debes:q̄ q̄ restringūt fluxū vētris:q̄dā
sint simplicia:q̄da cōposita.Prio sūt duplicia:q̄dā ab in
tra approximanf:⁊ q̄dā ab ex̄.Pria sūt mlta.Spālia tñ
sunt ista.Primū est coagulū leporis vl edi si def.ʒ.i.añ
cibū cū.℥.iiij.succi plātaginis:vel aque eius.Scdz est ca
seus antiquus coctus in multa aq̄ dulci:⁊ post exiccat⁹
⁊ puluerizatus:deinde def in cibis.Tertiū est tyriaca re
cēs dādo.ʒ.i.cū.℥.iiij.vel.v.aque plātaginis.Quartū ē
lac vaccinū:a quo extractū est butyrū:deinde bulliat cuz
sumach ⁊ def.Quintū est nasturtiū magnū vel semē ei⁹
datū cū succo citoniorum vel mirtillorum.Sextū est caro cito
niorum ɔdita cū zucbaro sine spēbus.Ultimū p paupib⁹
sunt lētes cocte in trib⁹ aquis:deide in patella torrefiāt
cū modico aceti:⁊ pinguedine arietis.¶Simplicia q̄
ab extra lz sint mlta tria sūt expta.Primū vētosa posita
sup vmbilico:⁊ ēt i latere singulo vna alia ponaf.Scōm
ē balneū mirti multū ɔfortās vtutē retētiuā:maxime in
processu.Tertiū ē ablutio pedū ⁊ tibiarum cū d̄coctiōe cu
iusdā berbe dicte calcapetrū:⁊ loco illi⁹ sumunf radices
salicis vel cardamomi.¶Cōposita licz sint mlta:ponaz
tñ aliq̄ cōiter ɔferētia in ōi fluxu.Et p̄mū fit syrup⁹ de pa
pauere.℞.capitū papaueris albi:plantaginis:balaustia
ruz gallarum prunorum imaturorum añ.lib.ß.dimittanf in aq̄
pluuiali p biduū:deide collentur fortiter ⁊ collature ad
misce mellis:aut zucbari tertiā partē bulliāt vsq; ad spis
situdinē:⁊ cū.℥.iiij.aq̄ plātagis admisce.℥.i.ß.da cū fue
rit opus.Pillule ad idē maxime qñ ꝓuenit ex debilitate
retentiue.℞.rosarum pulueris granorum mirti:sumacb:luti
armeni dium añ.misce cū succo plātaginis:fiāt pillule.
dosis est.ʒ.ij.cū aqua decoctionis granorum mirti.Puluis
ad idē.℞.flores lābruscarum tpa cū aq̄ ⁊ tātūdem acatie
def.Ad idē aqua decoctiōis masticis cū pulueř psilij as
sati:⁊ cū syrupo rosato.Ad idē siue sit cū febre siue:ñ da i
potu.℥.i.spodij cū aqua ros.restringet ⁊ epar ɔfortabit.
¶Cura spālis.Si lienteria fit a mala cōplexione sine ma/
teria solum cum alterantibus curatur.Si cū mā opz q̄
purgef corp⁹.Unde cognito q̄ mā sit calida purgef cū
mirabo.citrinis:deinde.℞.boli armeni:terre sigillate:co
rali sandalorum:sumacb:berberis:se.citoniorum:psilij:balau
stie:gallarum:acatie:ypoqstidos mirtillorum rosarum siccarum sāg.
draco.añ.ʒ.i.puluerizēf ⁊ cū succo plātagis ⁊ absyntbij

fiāt trocisci: ꝛ cū opus fuerit distēperet̃ vnus cū lacte ca
prino vel ouino vbi lapides fuerint extincti: ꝛ det̃: deide
ab intra ꝛ ab extra administrent̃ frigida stiptica: vt sāda
li: dyapenidion ꝛ filia. ¶ Si cā sit frigida. ℞. nasturtij ci
mini: anisi assoꝝ: masticis: thuris laudani: storacis: cala
mite: ābꝛe: nucū: cipssi: ꝛ folioꝝ ei⁹. ʒ. i. misce cū succo mir
ti: ꝛ absynthij fiant trocisci: ꝛ dent̃ vt prius: premissa tñ
purgatiōe ɔdecēti. Electuaria ēt ɔueniētia sunt dyagalā
ga dyaolibanū: ꝛ sic de alijs. Si autē sit ex multa quan/
titate cibi cura est abstinentia. ¶ Si ex multitudine fleg
matis: cura est vt dictū est supra qñ a cā frigida purgan
do cū kebulis: sgnāto: mastice: aut ꝓuocet̃ vomit⁹: nā vt
plurimū vomit⁹ ɔuenit in fluxib⁹. ¶ Si ex mollitie stōi:
purget̃ cū dyasinicō. Sumat sepe tyriacā cū vino de cito
nijs: ꝛ vino pontico. Et ita si ex lubricitate stōi: ꝛ itestino
rū: tūc electuaria de balaustijs: ꝛ puluis granoꝝ granato
rū cū carnibus assis ɔueniūt. Et in hoc mltū valet radix
bedeguar. ¶ Si ex multitudine mlīe effuse ad stōm: si ē
opus flōmet̃ basilica. Soluat̃ cū decoctione scene epithi
mi rosaꝝ zucharo ro. veteri. deide ponat̃ vētosa magna
super splenem. Sumat de rosata nouella: aut de dyaciro
nitē: aut de trociscis stelle cū zucharo ro. veteri. Fiāt cly
steria mūdificatiua ex aq̃ epithimi ꝛ melle ro. Scdō sti/
ptica cū aq̃ decoctiōis balaustiaꝝ ꝛ gallaꝝ. ¶ Si ex po
tu aq̃ frigide: dormiat. Utat̃ electuario d̃ thur̃. Et teneat
aliqd in oꝛe: qd̄ sedat sitim. Si ex paucitate resolōnis fiat
exercitiū lōgū: silr̃ fricatio ꝛ sudare in balneo multū cō/
fert. Si v̄o fluxus vētris fuerit cū tussi calida: nō dentur
nimis acetosa: aut pōtica: sꝫ ɔglutinatiua ꝛ cōfortātia vt
dragantū: gūmi arabicū: aut misceātur stiptica ꝛ leniētia
pect⁹: vt triasandaloꝝ: ꝛ dyadragagāti: aut dyapapaue/
ris. añ. lib. ʒ. inūgat̃ pectus vnguēto mollificatiuo: nō at
tigat tñ vētrē. ¶ Si tussis sit a cā frigida curet̃ vt supra
qñ a cā frigida. Ungat̃ pect⁹ cū oleo de lilio amigdalaꝝ
dulciū citonioꝝ añ. ℥. i. Si pp apa. Si vtus ɔstat: flōmet̃
de saluatella manus dextre. Fiat clystere cōfortatiuū lo/
ci: vt cū rosis mirtis bulitis cū oleo ro. ꝛc̄. Emplastret̃ lo
cus ex farina oꝛdei ros. mirtis oleo ros. ꝛc̄. In augmēto ꝛ
statu emplastret̃ ex maluauisco: farina semis lini cū assū
gia porci vel butyro. Pro aptione clisterizet̃ sepe cū aq̃
decoctiōis fabarū mirtiloꝝ oꝛdei ꝛ mellis. Purget̃ etiā
cū. ℥. iiij. ꝑdicte decoctiōis addēdo. ʒ. i. reubarbari: ꝛ dul
coꝛādo cū. ℥. ij. syrupi ros. vel de mirtis. ¶ Si ex debilita
te epatis ɔfortet̃ epar cū oleo de spica ꝛ mastice: aut po/
nant̃ sup eo empl̄a ɔfoꝛtātia ꝛ apientia de succo absyn/
thij eupatoꝛij mixtis cū vino: i quo dissoluat̃ puluis ro.
ꝛ mirtiloꝝ. Ponāt̃ sepe vētose sup epar purget̃ si expedit:
deide vtat̃ dyalaca siue dyalaga. Et isto puluet̃ cū cibis.
℞. pipis lōgi. ʒ. ʒ. cinamo. ℥. ij. cardamomi: galāge nucis/
muscate folij gariofi. karabe añ. ʒ. ij. croci. ʒ. ʒ. vtat̃ ēt de
trociscis stelle ꝛc̄. ¶ Si vero fluxus accidat pueris sine
febꝛe: īfundat̃ spōgia in aceto calo: deide exprimat̃: dein
de aspgat̃ isto puluere. ℞. boliar. masti. thuris albi añ. ℥.
ʒ. spodij: sang. draco. añ. ʒ. i. actualr̃ calidū ponat̃ sup sto
macū ꝛ itestina. Si cū feb. empl̄et̃ ex farina oꝛdei lib. i.
aq̃ ro. lib. ʒ. aceti. ℥. ij. supponat̃ frigidū maxime i estate.
¶ Scda spēs est dyaria: ꝛ est fluxus simplex humoꝛalis
colericus: flegmaticus vel melancolicus.
¶ Et talis ꝑt ꝓpꝛie ɔuenire a qnq̄ locis. Pꝛio a cerebꝛo
reumatizādo: ꝛ signa ꝛ cura posita fuerūt supra: ꝛ curat̃
sicut catarr⁹: aut a stō ꝛ itestinis: aut a splene: aut ab epa
te: ꝛ signa patet ex dictis: aut a toto coꝛpe: ꝛ tūc aut viā
mundificationis vt in bona crisi: aut sinthomatꝫ: vt i ma/
la crisi: ꝛ tūc ē alienatio ꝛc̄. aut ex debilitate ɔtētiue mē/
broꝝ: vt i ethicis ꝛ ptisicis: ꝛ talis ē moꝛtalis: aut ab op
pilatiōe poroꝝ cutis: ꝛ talis curat̃ cū aptione eoꝝ. Si er
go sit a cā calida: siue cū feb. siue nō: digerat̃ cū isto. ℞.
syrupi ros. ℥. iij. syrupi viol. ℥. i. det̃ in duab⁹ vicib⁹: vt in
mane ꝛ ante cenā cū aq̄s ɔueniētib⁹ vt cū aq̃ plātaginis
ꝛc̄. deide purget̃ cū isto. ℞. mirabol. citrinoꝝ emblicoꝝ
añ. ʒ. ij. reubarbari. ʒ. i. ꝛ cuꝫ mirtis ꝛ zucharo ros. veteri
det̃: aut cū. ℥. i. citrinoꝝ ꝛ cū decoctiōe ɔueniēti vt supra
vtat̃ bonis cibis assis cū vino granatoꝝ: ꝛ sic d̃ alijs. Si
cā sit frigida digerat̃ ꝛ purget̃ vt supra: ꝛ si vtus debili/
tet̃ ꝓcede cū ɔfoꝛtātibus stōm ꝛ itestina: tertio fiāt clyste
ria ɔueniētia. ¶ Tertia spēs est dissinteria: ꝛ ē fluxus vē
tris sanguineus cū excoꝛiatione ꝛ vlceratione itestinoꝝ.
¶ Cāe extrīsece sūt vt supra cibaria acute medicine foꝛ/
tes vt colognitida ꝛc̄. Cause itrīsece imediate sūt colera
acuta: aut flegma salsum: aut hūoꝛ adust⁹: aut aptio: aut
ruptura vene: aut coꝛrosio: ꝛ sic d̃ alijs. Cāe remotioꝛes
sūt pp passiōes alioꝝ mēbroꝝ: vt a capite ꝑ viā reumati/
smi aut a stō: aut ab intestinis gracilib⁹: aut grossis: aut
meseraicis: aut ex opilatione: vel duritie epatis vel sple/
nis: aut a mr̃ice: aut ex apate alioꝝ mēbroꝝ: aut pp emoꝛ
roydas: aut pp mucilatos: aut pp totū coꝛp⁹: aut pp cri
sis: aut pp egritudīes arefactiuas: sicut ē ptisis: causon: ethi
ca ꝛc̄. Et sic ꝫm q̄titatē ꝛ diuersitatē cāꝝ ꝛ mēbroꝝ diuer
si fiūt fluxus: nā qdā est chilosus: aut aquosus: aut cole/
ricus: aut mlīcus: aut flātic⁹: aut virulēt⁹: saniosus: aut
sāguine⁹ aut sic̄ frustra carnis. Itē qdā fetid⁹ ē: qdā nō.
¶ Signa. Si chilosus: stōus nō patit̃: sed meseraice nō at
traxerūt chilū. Si aquosus est ex malitia stōi. si coleric⁹
est pp colerā ꝛ egestio ē citrina: si a mlīa: nigra si a fleg/
mate: alba: si a sanguine: sanguinea. Si virulēt⁹ saniosus
ꝛ fetidus. si flux⁹ est pp coꝛruptionē humoꝝ: aut apate:
aut liquefactionē hūoꝝ. si assimilet̃ carni ē ex ɔgelatiōe
sanguinis. si excoꝛiatio sit in intestinis subtilib⁹ ē ibi do
loꝛ ꝛ grauitas: egestio ē sicut lotura: aut rasura q̄dā ꝛ sā
guis ē foꝛtiter cōmixt⁹ cū egōne. Si i grossis: ē ibi doloꝛ
ꝛ grauedo ꝛ egō est cū qbusdā spumis sq̄mosis ꝛ surfu/
reis: ꝛ sāguis nō est admixt⁹ cū egōne. Et si a medijs me
dio mō se hꝫ ꝛ sētit̃ doloꝛ circa vmbilicū. ¶ Et si vis cer
tificari: an sit dyaria vel dissenteria ponāt̃ egōnes i petia
rara: aut in sedatio: ꝛ ꝓijciat̃ desup aqua: ꝛ tūc si ē dissin
teria: maxie ɔfirmata appebit de coꝛticibus itestinoꝛuꝫ.
Et ideo scias ꝙ fluxus dissinteric⁹ hꝫ q̄ttuoꝛ tpa: q̄ distin
guunt̃ penes ea q̄ egrediunt̃. Si aūt fuerit ab alijs mem
bris: scit̃ doloꝛe ꝛ passiōe illi⁹ mēbri vt supra dictū fuit.
¶ Pronosticatio. Ois flux⁹ ɔueniēs a cola vel mlīa adu
stis ꝛ ꝓiectis sup terrā ebuliūt a qb⁹ fugiūt musce si i ꝓn
cipijs moꝛboꝝ venerit moꝛtalis ē. Si tñ egō nigra adue
niat existibus i latitudine sanitatis: vt in declinationib⁹
moꝛboꝝ significat mūdificationē: ꝓcipue cuꝫ alleuiatur
eger: ꝛ bñ tolerat. Ois flux⁹ cū pulsu vmiculoso ꝛ foꝛmi
cāte q nō ɔfoꝛtat̃ ꝑ cibos assūptos ꝛ medicinā moꝛtalis
ē. Ois flux⁹ veniēs post egritudinē remanēte adhuc egri
tudine nō diminuta: sed cū mala tollerātia moꝛtalis. Itē
si in dissinteria post aurē sinistrā appareāt pustule sicut e
oꝛobo cū magna siti infra. xx. diē moꝛit̃. Itē ois flux⁹ ꝓ/
lixus in senibus vtplrimū moꝛtalis est. Ois fluxus stōi ꝛ
itestinoꝝ cū nausea ꝛ vomitu ē malus. Itē ois flux⁹ epa/
tic⁹: aut a mēbꝛi ton⁹ ɔturbatiu⁹ ē nisi veniat ꝑ via crisis
salue. In oi fluxu vētris casus appetit⁹ malus. Itē si egō
sit nigra ē mlīa adusta ē deterioꝛ q̄ꝫ si sit nigra ex sangui
ne: aut colera adusta: qꝛ h⁹ sup terrā ebulit: sꝫ alie ñ simili
ter si a cola ꝛc̄. nō venit ad tātā nigredinē: sed ad quādā
luciditatē. Itē mutatio coloꝝ in dissinteria a cā intrīseca
malū: sed in artificiali bonū: si fuerit de intētione artifi/
cis. Itē si in fluxibus appareāt sicut frustule carnis ꝛ sit
in intestinis superioꝛib⁹: moꝛs est ad ostiū: si in inferioꝛi/
bus saluari pōt. Itē i vētris fluxib⁹ cū doloꝛ aduenit cir
ca vmbilicū ꝛ ptes iferioꝛes: ꝛ stati seqt̃ egō idubitāter
est ꝑiculosus: ꝛ si nō venerit fluxus statiꝫ nō est tñ malū

¶ Cura. Si particularia ꝯueniāt flōmeť: ꝺeide syrupizeť cū isto. ℞. succi plātaginis lib. s. q̄ttuor se. frigidoꝝ apij: mi resolis: granoꝝ mirti: sumach: boliarmeni oīuꝫ. ℥. i. rosarū. ℥. ij. bulliāt i lib. s. aq̄ vsq; ad cōsūptionē tertie ptis zuchari. lib. s. ꝺeť bis i ꝺie cū aq̄s ꝯuenientibus. ¶ Si v̄o ꝺissinteria fit ex colera syrupus ꝯueniēs. ℞. seminū apij: feniculi petrosilij añ. ℥. i. seminū frigidoꝝ. papaue. lactuce: miresolis añ. ℥. ij. epatice: capil. ve. ligue ceruie: solatri: plātaginis añ. M. s. sādaloꝝ. ℥. s. rosaꝝ. ℥. i. berberis: sumach ana. ℥. i. s. succi citōioꝝ vnciā vnā fiat syrup⁹ ꝺeť vt supra. ¶ Si vero ꝺissinteria fit antiq̄. ℞. plātaginis corrigiole mirte ꝯsolide minoris añ. M. i. bulliāt in vino stiptico ꝛ syrupizeť cū zucharo. ¶ Si v̄o egōnes sint nigre qualis sanguis. ℞. syrupi ꝯpositi. ℥. iiij. succi endiuie ꝛ se ni. añ. ℥. iij. succi apij. ℥. i. eupatorij. M. s. passulaꝝ. ℥. i. zuchari. lib. s. reubarbari. ʒ. i. s. syrupizeť: ꝺeide purgeť cū mirabo. citrinis. ¶ Si a col'a. ℞. corticū mirabo. citrinorū. ℥. i. infundanť in. ℥. iiij. aque ro. aut i alia ꝺcoctiōe cōuenienti vt ex tamarindis mirtis ꝛc̄. in aqua ifundať. ʒ. i. reubarbari assi. ¶ Si vero fit flegma salsū purgeť cū mirabol. kebulis. Si a mel'a cū idis ꝛ ꝯficianť cuꝫ aq̄ pluuiali vbi ꝺecoquanť ꝺraganti vue passe: gūmi ara. ꝛc̄. Et hec cōueniūt qñ ꝺissinteria est i supiorib⁹ itestinis. ¶ Si v̄o fit in inferiorib⁹ clysteria tūc ꝓualēt: ꝛ tūc ꝑmo fiat h clistere lauatiuū: ꝛ ꝺoloris mitigatiuum. ℞. ordei mūdi. M. ij. viol. ro. añ. M. s. boliar. ʒ. ij. piguedinis aut galline. aut cap: aut butyri añ. ℥. ij. olei mirtini. ℥. iij. fiat clystere. Aliď lauatiuū ꝛ ꝯstrictiuū. ℞. balaustiaꝝ: mirti: cupulaꝝ glādiū: sumach gallarū rizi bulliāt i aq̄ cisterne: ꝛ in lib. i. ꝓdicte ꝺecoc. addāť. ℥. ij. succi plātaginis: olei mirtini. ℥. i. s. pulueris vitelli oui: boliar. masticis: pulueris sāg. ꝺrac. gūmi arabici assi: pulueris papiri vsti añ. ʒ. i. sepi caprarū. ℥. i. fiat clystere. ¶ Ad idē i ꝺissenteria flegmatica. ℞. mellis ros. ℥. iiij. ligni brusci q̄ztū sufficit succi vel aq̄ plātaginis. ℥. ij. boliar. ℥. s. vitella ꝺuoꝝ ouoꝝ fiat clystere. ¶ Cōstrictiuū aliď i fluxu colerico. ℞. aq̄ vl' succi plātaginis ꝺecoctiōis ꝯsolide minoris: in qbus ꝺistempetur cū vitellis ꝺuob⁹ ouoꝝ pulueris terre sigillate ꝛ boliar. ʒ. i. s. sanguinis ꝺra. ʒ. i. fiat clystere. Deinde fiāt clysteria consolidatiua cōglutinatiua ꝛ carnis generatiua. Et primū fit hec. ℞. gallarū ñ ꝑforataꝝ sumach boliar. añ. ℥. i. ꝺragāti gūmi arabici. añ. ʒ. ij. succi plātaginis puri. ℥. iiij. sepi renū caprarū cerētis. ʒ. ij. vitellū vni⁹ oui cū aq̄ ferrata: aut pluuiali fiat clystere q̄ztitatis lib. i. s. ꝛ teneat ꝺiu. Ab ex̄ fiat hoc emplastꝝ coquāť poma siluestria: ꝺeinde extēdanť sup petia in modū emplastri ꝛ calidū suppone vmbilico ꝛ renib⁹: ꝛ cū fuerit fridū iterato calefiat. Aliď ad idē. ℞. succi nespilloꝝ: sorbaꝝ: corticū granatoꝝ: balaustiaꝝ añ. ℥. ij. prunoꝝ sine ossib⁹. ℥. i. vini citonioꝝ: vini stiptici: olei mirtini citonioꝝ. añ. q̄ztū sufficit: addatur pulueris masticis: acatie anteť siliginis: terr̄ sigillate: colofonie: boliarmeni añ. ℥. s. corticis media castanee. ℥. i. ceť qď sufficit fiat vng^m siue emplastrū. Unguētū ad idē. ℞. ol'i masticis. ℥. i. thuris: pulueris granoꝝ: lambrusce. añ. ʒ. i. cere qď sufficit vngať stōs ꝛ vēter. Balneū. ℞. corrigiole plātagis arthemisie absinthij ro. camomille extremitatū: nespuli: citonioꝝ: balaustie añ. q̄ztuꝫ medico appet ꝺcoquāť i aq̄: ꝛ hec ꝓ nūc sufficiāt. ¶ Cōtra tñ ꝺissinteriā ātiquā fidele exptū. ℞. turturis cōbuste. boliar. gūmi arabici assi. añ. ℥. i. puluerizenť simul: ꝛ ꝺeť i sero cuꝫ aq̄ plantaginis. Pro ꝯfectiōib⁹ trociscis: vt ď spodio ꝺe terra sigilla. ꝛ sic ď alijs recurr̄ ad supi⁹ ꝺcā: ꝛ sic ē finis ꝛc̄.

¶ De illiaca passione. Caplm. xvj.

Illiaca ē passio tertij itestini ď gracilib⁹ ꝛ superiorib⁹ cū stipatiōe vētris frequēti vomitu ꝛ ꝺolore magno ac si itestina terrebello ꝑforenť. ¶ Et nota ꝙ intestina sunt sex. ꝑmū ē ꝺuodenū. scōm ieiuniū: tertiū illeō: ꝛ ibi causatur passio hec. quartū ꝛ est primū ꝺe grossis est monoculū. quītū colon: ꝛ ibi fit collica passio: ꝺe qua ꝺicetur in sequēti cap. sextū ꝛ vltimū est rectū. ¶ Scđo no. ꝙ lꝫ illiaca ꝯueniat cū collica in causis ꝛ signis: ꝓnosticatiōe tñ ꝛ cura ꝺfut. quia in illiaca ꝺolor est maior: ꝛ citi⁹ iterficit ꝓp sensibilitatē itestinoꝝ. scđo in ista ꝺolor est magis ꝛ magis ꝺeambulatiuus v̄sus ꝺextrū ꝛ sinistrū. Tertio illiaca magis ē ab vmbilico supra. Quarto illiaca ista magis remediať ex assūptis ꝑ os: collica magis cū clysterib⁹. ¶ Differūt etiaꝫ illiaca ꝛ collica a ꝺolore renū: qꝛ ille ē magis ꝛ pl⁹ circa anchas ꝛ posteriora ꝛ inferiora: ꝛ cū hoc parū alleuiatur cum clysteribus: ꝛ sic ꝺe alijs signis.

¶ Cāe extrinsece sūt: vt nimi⁹ potus aq̄ frigide: aut ciborū grossoꝝ stipticoꝝ ꝛ viscosoꝝ: sicut est caseus antiqu⁹ carnes bouine: ꝯcbilia nespila coctaua: aut ventosoꝝ: vt fūgi ꝛc̄. ꝛ breuit̄ oīa coartātia ꝛ corrugātia ꝛ opilātia itestina. fit ēt ex casu: aut ex ruptura ꝛc̄. ¶ Si ab itra: aut ꝓp itestina: aut ꝓp alia mēbra. Et tūc ē aut ꝓp apa epatis: aut meseraicaꝝ: aut renū: aut vesice. Si ꝓp itestina hē ꝓpter. vi. cās. ꝑmo est ꝓp apa illoꝝ calidū vel frigidū. scđa est humor calidus ibibit⁹: tertia est humor frigidus. q̄rta est ꝺebilitas v̄tutis sensitiue intestinoꝝ: ꝛ silr̄ expulsiue quinta est ventositas grossa interclusa in intestino ꝓdicto sexta est fex indurata in intestinis: aut vermes inuoluti in eis: ꝛ breuiter omne: qď constringit intestina.

¶ Signa cause primitiue ꝺiscernunť ex relatis. Et cause aliorū mēbroꝝ ꝺiscernunť ꝑ ꝺolores locoꝝ: ꝛ ꝑ ea q̄ egrediunť a corpe. Si ex apate ylleō calido adest ꝺolor cū punctura grauitas: ꝛ sic ꝺe alijs. Et si a frigido oīa sūt remissiora cū iflatiōe ꝛ mollitie: ꝛ qꝛ ꝓcesserut cibaria mollia ꝛ hūida: frigida: vt lac: pisces: fructus: ꝛ olera. Si ex fecibus idurans ē ꝺolor grauis: ꝛ videť sibi ꝙ scidāť intestina: ꝛ sic ꝺe alijs. Si ex vētositate mutať ꝺolor ꝺe loco ad locū cū torsiōe ꝛ rugitu: ꝛ vr̄ sibi ꝙ actus sint iclusi i itestinis: ꝛ qď itestina ꝑforenť terrebello. Et si ex flegmate iuiscato ē cū frigiditate ꝛ grauitate ꝛ ꝓcesserūt multiplicāda silia: sꝫ rōne ꝺoloris aliqñ est calor rubor sitis ꝛ indicať: ꝙ cā sit cal'a: ꝛ nō est ita. Si ex ruptura tunc ꝓcessit casus. ꝛc̄. Si ex vermibus viteť infra: si ex ꝺebilitate sensus longe egritudines precesserūt: ꝛ sic ꝺe alijs.

¶ Pronosticatio: Hec passio est horribilis: eo ꝙ sepe stercora mittuntur per superiora ꝛ adueniunt accidentia praua vt sincopis: spasmus: frigiditas extremoꝝ. ꝺesipiētia: vomit⁹ ꝯtinu⁹ cū fetore oris: ꝛ sic ꝺe alijs ꝓnosticātib⁹ mortē: ꝛ si accñtia mioreť ꝛ medicina supta ꝑ os ꝺscēdat arguere bonū. ¶ Pro cura scire ꝺebes ꝙ cura hui⁹ appropiquat cure colice. veꝝ cura hui⁹ ē cū fortiorib⁹. Et iuuať magis cū bibitis: licꝫ ēt clysteria ꝯferāt: ꝛ tūc i cura aut attēdim⁹ ad accñs: aut ad morbū. Si ꝑmū mltotiēs sedat ꝺolorē fomētatio loci cū aq̄ cal'a: aut ꝺebilia ei⁹ cū fricatiōe extrēitatū. sepe ēt fiūt vaporatoria ex sale: milio: ꝛ camōilla: ꝛ aliqñ inūgiť cū pigue^{ho}: aut olis ď castoreo: ꝛ ꝺe alijs sꝫ ꝺiuersitatē accidētiū ꝯñtiū circa morbū ꝓcediť sic. Si ex cal'o apate flōmeť. ꝺeide fiat ista ꝺcoctio. ℞. malue: violaꝝ: mercurialis volubilis medie. añ. M. i. floꝝ boragis vio. añ. ℥. iij. prūoꝝ nuō. xij. ponāť: ꝛ coquātur i li. i. aq̄: ꝛ i. ℥. v. addať. ℥. i. s. cassie mellis cocti. ℥. s. ol'i viol. paꝝ ꝺyagredij gra. ij. vl' alteri⁹ solutiui ꝯuenietis: ꝓut medico videbiť ꝺeť ꝑ os. Si appet medico reitereť. ꝛ ꝺe aliqbus herbis ꝺictis p̄t fieri emplm. Si apa fit. frigidū. ℞. ꝓdictas herbas: ꝛ addāť iste. ℞. rute: origāi ysopi: calamēti: radicū lilij añ. M. s. turbith: polipo. añ. ʒ. i. misceanť in. ℥. v. ꝺecoc. ꝓdictaꝝ herbaꝝ: ꝛ ꝺeť in aurora. Et ex ꝓdictis herbis cū camomilla: fenugreco: semie lini ꝛ sic ꝺe alijs cū oleo ď ruta pōt fieri emplm. Si ꝓp tūores iuiscatos ꝺeť yerapigra cū ꝺecoctione cōuenienti. Si

ad emplastrum supponendum loco doloroso

℞ rob vini . L . s.
furfuris . m . j . s.
florum camom. . m . j .

ex fecibus induratis: pmo curet cū clysteri lenitiuo: deinde cū fortiori: deide cū medicina laxatiua ⁊ emplo cōuenienti. Si a cybarijs stipticis dissoluat cassia ⁊ māna i vino. Si pp venena fiat vomit⁹ cū aq̄ cal'a, ⁊ oleo: deide bibat tyriacā magnā cū aq̄ decoc. gētiane: ⁊ pipinelle: deinde dent pinguia ⁊ vnctuosa: ne venenū penetret ad cor: vt nuces: auellanas ⁊c̄. ¶ Ad ex̄ ponūt reso^ua: vt camomilla cū aniso: ruta ⁊c̄. Et si ab alijs cāis curet: vt i cap̄ sequenti. Et iste due egritu^dines sūt velut sorores: vt p3 p auctores.

¶ De colica passione. Caplm. xvij.

Collica est passio penultimi itestini: qd̄ colō dicitur cū difficultate exitus stercoris per inferiora cum dolore magno ⁊ punctura. ¶ Cāe extrinsece sunt nimi⁹ calor aeris desiccans feces resoluēdo: qd̄ est subtili⁹: aut nimia frigiditas aeris ꝯstringēdo: ⁊ sic aliqñ gñat ex fluxu vēti borealis: aut causat ex nimio exercitio ⁊ labore nimio ⁊ coitu supfluo: ⁊ ex fructib⁹ stipticis: ⁊ ex oibus cibis grossis ⁊ idigestibilib⁹. Et ex ruptura corrugatiōe ⁊ relaxatiōe siphach: ⁊ ex casu intestinoꝝ in bursas testiculoꝝ: ⁊ silib⁹. ¶ Cāe itrisece sūt mala ꝯplo cal'a resoluēs ptes subtiliores: aut ex mala frigida cōprimēte: aut ex nimia siccitate corrugāte: aut ex hūiditate nō de seis3 rōne inuiscāte. Accidit ēt ex hūorib⁹ cal'is existibus i locis dictis: aut ibibitis i suba itestinoꝝ: aut mixtis cū aliq̄ hūore grosso viscoso. Fit ēt ex apatib⁹ ⁊ fecib⁹ iduratis: ⁊ ex passiōe mēbroꝝ iterioꝝ: sic̄ sūt renes ⁊ vesica: ⁊ oia dcā supra caplo d̄ illiaca: sic̄ sūt vmes d̄bilitas sēsus itestioꝝ ⁊c̄.

¶ Signa. Aduēt⁹ collice significant ex retētiōe fecū: ⁊ pstratione appetit⁹ ⁊ appetitu aq̄ fre: cū āt adest dolor torsio: ⁊ pūctura ⁊ vrina tincta: tūc est collica: tingit aūt vrina rōne doloris: ⁊ q2 col'a nō mūdificat p itestina: ideo resudat p vias vrinales ⁊c̄. ¶ Signa aūt spālia habent p res nāles nō nāles: ⁊ pter nām: p iuuātia ⁊ ledētia: ⁊ p ea q̄ egrediunt a corpe. Q2 si est flegma: tunc qd̄ egredit est mucilaginosū3 albū. Et si a m'lia est nigrū. Et si est ex de debilitate sensus: tūc est tumor i vētre cū modico dolore. Et si est ex apate cal'o ē cū pulsatiōe magno dolore siti ⁊ pūctura. Et si fuerit apa frigidū sūt oia remissiora: ⁊ non est pulsatio. Et differt a passiōe renū: q2 collica est cū maiori feruore ⁊ punctura extēdit se supra vmbilicū ⁊ i profundo corpis sub vmbilico extēdit se in dextrū ⁊ sinistrū occupādo magnā pte vētris: ⁊ subito aliqñ extēdit se versus pectinē: iuuat ēt clysteri. passio āt renū nō h3 ista: s3 ē dolor i pte posteriori affixus ⁊ pmanēs: ⁊ in vrina apparēt i pn. q̄dā ꝯtēta filosa: deide arēosa cū q̄dā suba tenui. Itē dolor collic⁹ augmētat post cibū ⁊ renalis diminuit: veꝝ vrina lactea i colore spissa in suba hn̄s resol'ones cinerosas mixtas cū resol'onib⁹ squamosis appentes i vltima regiōe vrine colicā significat. ¶ Signa aliaꝝ cārū habēt: ex iudicio: vl' ex nā alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ suaꝝ cārum.

¶ Pronosticatio. Si dsipiētia spasm⁹ sincopis frigiditas extremitatū sudor frigidus vomit⁹ cōtinu⁹ oimoda retētio fecū: ⁊ si pustula nigra sicut faba appareat supra ventrem sequenti die moritur.

¶ Cura hui⁹ sūt m'ti canones. Prim⁹ si accn̄tia sūt m'tū itēsa pmo mitigem⁹ illa cū anodinis resolitiuis: ⁊ finalr̄ cū narcoticis vbi alia nō ꝯtulerint: ⁊ nō ponāt nisi i pua q̄ztitate: ⁊ i cura despata. Scd̄s est q̄ nullo mō potet aq̄z frigidā. Terti⁹ est q̄ potet q̄zto min⁹ ē pol'e. Quart⁹ ē. si dolor fuerit ex mala ꝯpl'one frida vtat icisiuis tā i cibis ⁊ potib⁹ q̄z i medicinis: ⁊ si fit malo ꝯpl'o cū mā q̄ euēt s3 humorē peccātē. Quint⁹ q̄ in pn. applicent resolutiua ⁊ calefaciētia debilia ⁊ paulati ascēdat ad fortiora: ⁊ si dolor augeret a calefactoriis: q̄ statim dimittat. Sext⁹. si a vētositate sola fuerit sola calefactoria applicent. si cū mā vt flegmatica ⁊c̄. digerat: ⁊ post euēt s3 q̄ d̄cet. ⁊ si a ster core duro mollificet ⁊ cū clysteri euēt. Septim⁹ cū applicamus calefactoria ꝯseruet epar. ne ex illis dissoluat. Itē ꝯfortet cerebrū: ne ex eleuatione vapoꝝ ledat vt cū oleo ro. ⁊c̄. Si ex siccitate ciboꝝ cura est vt sumat in potu iulep vel syrupū vio. aut decoctionē sicuū: aut passulaꝝ. bibat vinū albū subtile cū aq̄ decoctionis endiuie: lactuce: aut vio. ⁊c̄. sumat brodia gallinarū piguia: ⁊ abstineat a stipticis. Si ex siccitate fecu3 ꝯtigēte ex m'titudine vrine comedat passulas: dactilos: sic⁹ siccas cū butyro assiduet cassiam: ⁊ mānā ⁊ syrupū vio. cū decoc. cōi: vel prumorū vtat spinachijs: ⁊ alijs olerib⁹ mollitiuis cū carnib⁹: pinguib⁹. vngat renes cū oleo de mirtis vel ro. cū puluere boliar. ⁊ modico aceti. ¶ Si ex siccitate fecū ꝯtigēte ex siccitate vētris oia hūida recētia: vt sūt ceresa: psica: pruna ⁊c̄. de olerib⁹: vt spinacia: lactuca: scariola ⁊c̄. ꝯferūt. ¶ Si ex siccitate ꝯtigēte ex aere vel labore: vel pp sudare in balneo cura est vt vngat totū corp⁹. ex oleo ros. de mirtis intret balneū tepidū d̄coctio ro. folioꝝ salicis plātaginis viti ⁊c̄. ¶ Si ex raritate sumat carnes pigues: vt porcoꝝ vinū sit dulce grossu3. Multū dormiat. ⁊ gescat abstinēdo ab oppositis: vt a labore coitu ⁊c̄. Vngat totū corp⁹ oleo ro. ⁊c̄. Fiat balneū vt supra. ⁊ si nō saltē3 semel assellet i die cū clysteri lenitiuo. ⁊ ita si ex siccitate i testinoꝝ: ⁊ i h̄ ꝯfert aq̄ lētiū cū butyro. ¶ Si ex flegmate grosso aggregato i stō ⁊ itestinis: fiat clystere pmo lenitiuū ex bletis vio. mercuriali ⁊ maluis ⁊ cassia cu3 ol'o ro. aut cū isto. ℞. malue: mercurial'i brāce vrsine an̄. M. i. pasularū mūd. x. se. fenugreci: se. lini: se aneti an̄. ʒ. i. furfuris. M. i. olei sisamini. ʒ. iij. salisgēme. ʒ. i. vl' loco illius salis cōis. ʒ. i. s. cassie piguis. ʒ. i. yerepigre. ʒ. s. ⁊ si vis forti⁹ opari. ℞. pitarie cētauree mioris: calamēti: origāi: mōtani an̄. M. i. anisi cimini: cartami mūdi an̄. ʒ. i. polipodij q̄rcini turbith gūmosi: se. raffani an̄. ʒ. ij. pulpe colognti de. ʒ. i. furfuris. M. i. mellis. ʒ. ij. olei rute: ol'i de lilio an̄. q̄ztū sufficit. Cōiter tn̄ fit ex decoc. carminatiua apitiua: ⁊ ex yera ⁊ bn̄dicta ⁊ cassia an̄. ʒ. s. mellis. ʒ. i. ol'i. rute: ol'i camōil. an̄. ʒ. ij. Aliq̄ tn̄ faciūt cū cētaurea miori: ruta: calamēto origāo saturegia an̄. M. i. castorei. ʒ. ij. sapini. ʒ. i. colognide. ʒ. v. ol'i d̄ spica: ⁊ de lilio an̄. q̄ztū sufficit h̄ nō ē acutū dissoluēs yliacā ⁊ collicā: v3 ēt ad vētositatē: si addat ciminū ⁊ bace lauri. ēt pn̄t fieri suppositoria ex melle scamōea colognida: aut fiāt suppositoria cōia acuta cū esula ⁊ modico salisgēme: q̄ tn̄ n̄ ꝯferūt sic̄ clysteria cū nō ptigāt ad locū dolorosū ⁊c̄. ¶ Per os m'ta pn̄t approximari vt tyriaca cū vino decoc. ameos: carui: siseleos: vel origāi. Ad idē exptū i vtraq̄ passiōe. ℞. d̄ puluere cicadaꝝ ⁊ antimōij eq̄le pōd⁹ s3 estimationē: q2 paꝝ: āti mōij m'tū pōderat re^a alteri⁹ pulueris bibat cū vio cal'o. Ad idē v3 polipo^m cū brodio gallie vtat isto puluere. ℞. pipis vtriusq̄ nucis idice an̄. ʒ. ij. croci paꝝ. Aliō ad idē. ℞. spice nardi sq̄nāti anisi an̄. ʒ. ij. zizi. pipis lōgi cinamomi: gariofilo. piretri. an̄. ʒ. i. foliculorum sene. ʒ. i. zuchari. ʒ. ij. fiat puluis seu electuariū cū granis duob⁹ musci. Et pt addi turbith. ʒ. i. hermodactiloꝝ. ʒ. s. polipodij diagredij an̄. gra. v. mellis dispumati li. i. fiat electuariū. dosis ē q̄ztū castanea. ¶ Cōfectiōes sūt m'te ꝯferētes ad h̄ ⁊ pcipue qñ pueniūt ex vētositate sic̄ dyaciminū: dyācardamomū: dyanisū: ⁊ sic de alijs. Exptū tn̄ ē ciminū torrefactū sumēdo d̄ māe: ⁊ an̄ cenā mediū coclear. Ad idē v3 trazea h̄. ℞. zizi. albi. ʒ. s. coriandri ppati ⁊ ꝯditi. ʒ. i. s. macis galāge: nucis muscate puluerizate an̄. ʒ. iij. ligr. ʒ. s. zucha. albi. ʒ. ij. fiat trazea grossa. hec. n. ꝯfortat stomacū ⁊ cerebrū. Ad idē electuariū de bacis lauri p os ⁊ p clysteria: dosis est. ʒ. ij. cū vino. Vngatur venter cu3 oleo de spica de lilio de aneto an̄. ⁊ fricetur cum manu inferius. Balneum fit ex melliloto: camomilla: aneto: origano bacis: ⁊ folijs lauri: ⁊ sic de alijs. Et etiam embrocatiōes ⁊

fomētationes

fomentationes fiãt diuersimode cũ spongia expressa in/ter duo incisoria: aut sacculus taliter expssus ⁊ loco ap/plicatꝰ: et sic de alijs ſm ꝙ cã erit intẽsior vel remissior. ⁊c̃. Si ex pauca effusione colˀe ad intestina curetur sicut yctericia facta ex oppillatione meatuũ. ¶ Si ex aposte mate: flobotbomet basilica. scðo saphena. tertio vngat locus cũ oleo anetino: ⁊ camomellino. ¶ Si ex melãco/lia in epate: aut splene digerat ⁊ euacuetur: vt supra ⁊c̃.

¶ De vermibus. Caplm. xviij.

VErmes generãtur in corpore humano per putrefactionem: quemadmodũm generan tur musce ⁊ vermes in terra.

¶ Cã remota vermiũ est: oẽ qð gñat hũo/rẽ crudũ marcidũ: sic̃ est replˀo nauseatiua; coitꝰ post replˀonẽ: comestio fructuũ: et frumenti cocti: et sic ð alijs gñantibꝰ flegma: vt sup̃ qꝛ ex sanguie nõ gñan tur: qñ nã eo indiget: nec ex colˀa: qꝛ nullũ aial gñaꝛ: nec nutrit ex colˀa: vt q̃rto de simplici medicia: nec ex melˀia: qꝛ est remota a p̃ncipijs vite. Cuȝ g̃ flegma putrescit p̃ter nãm corpis nr̃i: respcũ tñ vermis est digestio: q̃re tũc su/scipit spm̃ vite. Et si hec mã putrescat in ano: fiunt parui: qꝛ ibi diu manẽ nõ pñt ⁊ si manẽt augentur: et sunt mali valde rotũdi ascarides dicti: et cõiꝛ fiunt ex flegmate sal so. ideo sũt parui: qꝛ ibi non est humiditas: nec caliditas sufficiẽs augmẽtare ⁊ elõgare. Et huiꝰ signa p̃cipue sunt duo vȝ. pruritꝰ ani: et dolor sub vmbilico. Si in itestinis medijs vt in colon sacco siue orbo: tũc vermes sunt gros si et rotũdi dicti sic: qꝛ ibi est hũiditas apta cum fiant ex flegmate dulci ⁊ nãli. Cuiꝰ signa sunt dolor in vmbilico: imẽsus appetitꝰ rõne attractiõis chili ad ipsos. constipa tio ventris rõne oppillatiõis quã inducũt. Si in superio ribꝰ gñanꝛ vermes lõgi lumbrici dci ⁊ gñanꝛ vtplˀm in intestinis gracilibus. Cuiꝰ signa sunt multitudo saliue de nocte. ⁊ exiccatio labiorꝫ de die: qꝛ calor expandit ad ex tra: sed de nocte recluditꝛ: adest etiã nausea vel subuersio stomachi: dolor supra vmbilicũ pruritꝰ nasi pp malos fu mos ascendẽtes ad caput: dolor capitis: obscuratio ocu lorũ eadẽ de causa. ¶ Signa ergo sumpta a somno sũt. nã garriunt in somno ⁊ patiunꝛ stridorẽ dentiũ: ⁊ masti/cãt ac si hẽrent cibũ in ore: ⁊ habent somnia terribilia ⁊ excitanꝛ terribiliter ⁊ cũ ingetudine ⁊ ira. In vigilia pa/tiunꝛ pruritũ in naribꝰ dolorem ⁊ clamorẽ: ⁊ fiũt aliquã do amẽtes: ⁊ festucas colligũt: ⁊ magnũ dolorẽ patiunꝛ in capite: ⁊ eijciũt aliqñ v̾mes p nares ⁊ p inferiꝰ. Immo dicitur ꝙ quandoqȝ perforant intestina ⁊ consequũꝛ ter ribilia accidentia: vt mania: epilensia: caninꝰ: appetitus: bolismus: sincopis: illiaca: passio: colica: epatis passiões. Et sunt vtplurimum cum stipticitate ventris.

¶ Cura. Utaꝛ dieta nõ multiplicatiua flatis. Scðo dige/raꝛ mã cuȝ oximelle cõposito: ⁊ sic de alijs. Utaꝛ synapi cũ pane: qꝛ incidit ⁊ subtiliat flegma aptũ ꝯuerti in ver/mes: deide purgeꝛ cũ yera: agarico ⁊c̃. Aut saltẽ cũ pil/lulis cõibꝰ de aloe: vbi etas ⁊ alia cõsenserint. Nã si sint supra: denꝛ potiones p os. Si infra: fiant clysteria ⁊ sup/positoria. Si in medio ventris: fiat vtrũqȝ. ¶ Interficiẽ/tia g̃ v̾mes p sup̃ sunt multa: vt puluis seminis alexãdri/ni: q apud nos diciꝛ herba marina ifusi p noctẽ in aceto. aut aqua rosa. deꝛ cũ ouo sorbili cũ melle vel lacte: ⁊ do/sis est. ʒ. ß. vlˀ. i. Aliq tamẽ decoquũt cũ arãtio. deide dãt succũ eiꝰ. ¶ Ad idẽ vȝ in oĩbus v̾mibꝰ bibe succũ cẽtau ree: abrotani: aut raffani dãdo. ʒ. ij. vel. ℥. ß. Ad idẽ valẽt alea comesta. silˀr potus aceti. Uel istud. ℞. pulueris alo es. ʒ. ij. icorporenꝛ cũ melle. Ideȝ põt fieri de yerapigra. Ad idẽ vȝ syrupꝰ iste. ℞. corticũ radicuȝ g̃natorꝫ ⁊ mori celsi añ. ℥. j. radicis graminis siliginis añ. M. j. coq̃nꝛ: et de dicta aq̃ deꝛ: in delicatȷ tñ aromaticeꝛ cum çucharo: ⁊ modico pulueris cinamomi. Puluis ad idẽ. ℞. aromati ciro. ʒ. ij. pulueris elebori albi: seu herbe marine: cornu cerui vsti añ. ʒ. j. ß. ⁊ si vis facere clˀariuȝ adde aloes. ℈. j. Aliꝰ ad idẽ. ℞. turbith costi añ. ʒ. ß. abrotani: lupini: ab/synthij añ. ʒ. ij. nigelle enule. añ. ʒ. j. ß. fiat puluis: vel ꝯfe ctio: dosis est. ʒ. ij. cũ lacte. ¶ Sed qꝛ pueri sepe nllˀo mo do pñt decipi aliquo tali medicamine. iõ fiat tale vinum exptũ. ℞. carui coriandrorum p̃paratorꝫ añ. ʒ. i. cartami costi añ. ℥. j. ß. limature cornu cerui: polipodij añ. ʒ. iij. as/se corticis: more celsi añ. ℥. ij. nigelle. ʒ. j. ß. pollij: sebestẽ. añ. ℥. ß. calamẽti. ℥. j. oĩa cõtũdanꝛ grosso mõ: ⁊ bullianꝛ parꝫ in lib. iij. vini albi cũ ꝯserua corticis citri q̃tũ suffic̃ colleꝛ ⁊ aromaticeꝛ cũ puluẽ cinamomi folij macis añ. q̃tũ suffic̃: de isto vino oĩ hora: maxie si puer nõ febriat. ⁊ si eẽt amarũ addaꝛ de çucharo. Uel sola medietas di/ctarꝫ rerꝫ bulliãt in vino dcõ. Et vbi timeres de feb. pos/set addi de seie portulace: plãtagis: ⁊ sic de alijs. vel fiat tũc tale iulep. ℞. sebestẽ nũo. x. seminis portulace. ℥. j. radi cũ g̃minis. M. j. syrupiceꝛ cum çucharo: ⁊ addanꝛ succi arãtiorũ vel g̃natorꝫ: vbi nõ eẽt ꝯstipatio vẽtris: vel agre ste. ℥. iiij. ⁊ in p̃dcis põt addi de puluẽ cordiali q̃tũ vis. Et vbi puer puꝰ lactaret: purgeꝛ nutrix si expedit. deide denꝛ sibi de p̃dcis. ¶ Et nota ꝙ diptamꝰ omni modo ap proximatꝰ iterficit v̾mes. imo ⁊ serpentes: vel saltẽ si gu/stant de eo nõ aperiũt os. ⁊ ita de radice valeriane exper tũ est. ¶ Silˀr nota ꝙ sauina: marubiũ: calamẽtũ maxie valẽt ꝯ lõgos iterficiẽdo ⁊ educẽdo. Sȝ mẽta yreos yso pus leuisticũ absynthiũ: radices corticũ g̃natorꝫ: caparis semẽ cauliũ coctũ cũ lupinis ꝯ ascarides. ¶ Ab ex̃ mul ta pñt approxiari. Sȝ ex exptis. ℞. succi absynthij ruthe farine lupinorũ: aloes: fellis taurini bulliãt in aceto: vel in olˀo amigdalarꝫ amararꝫ: ⁊ petias ifusas suppone vm bilico añ cibũ. Si eẽt feb. vngaꝛ os stõi olˀo ro. deide asp gaꝛ puluẽ aloes. Ad idẽ folia psici cuȝ abrotano pistata supposita vmbilico ꝯferũt: ⁊ est in cõi vsu. Emplastrũ ad idẽ. ℞. foliorꝫ absynthij: mẽte: coriãdri: masticis añ. ʒ. ij. farine lupinorꝫ. ℥. ß. aloes. ʒ. j. aceti parꝫ icorpenꝛ cũ vino citoniorꝫ. Ungꝰ ad idẽ. ℞. abrotani assi: se. coriãdrorum mirtilorꝫ assatorꝫ cornu cerui vsti añ. ʒ. ij. aloes. ʒ. i. cala/mẽti: farie lupiorꝫ añ. ʒ. ß. cũ olˀo ro. masticio de mirtȷ añ. q. s. aceti parꝫ: cera cũ vino g̃natorꝫ fiat vngtũ: de quo vn ganꝛ tipora: pulsus: stõus: maxie qñ nõ est feb. ¶ Et nõt ꝙ semp remedia extriseca debẽt modicum poni sup do/lorem. ¶ Per infra vȝ suppositoriuȝ de carnibus salsis: aut de melle cum puluere ellebori albi: aut colloquinti/de: aut clistere de lacte cuȝ his: aut de lacte ⁊ yerapigra. Uel fiat in forma sic. ℞. abrotani absynthij ana. M. i. se/minis cicute: cimini assi apij: se. ellebori añ. ℥. ß. furfuris pugillũ vnũ mellis olei persicorꝫ amararũ añ. ℥. i. ß. succi foliorum porri. ℥. i. yerepigre Galie. ʒ. v. fiat clystere ⁊c̃.

¶ De debilitate renum. Caplm. xix.

DEbilitas renum fit. Aut ex alteratiõe com plˀonis. Aut ab extenuatione eorũ. Aut ex dilatione viarum: ita ꝙ superfluitates decur rũt vltra modum ad ipsos. Aut ex opplˀo ne: que põt fieri a materia oppilãte: aut qa virtus renũ est debilitata: quare deficit ipsa ⁊ instrm̃ vt mũdificeꝛ: ⁊ ideo materia viscosa ibi retẽta a calore agẽ/te in ea generantur lapides: aut ex apostematibus.

¶ Signa. Si ex alteratione complˀonis calˀe vel fride no scunꝛ ex calˀorum vel frigiditate eorum cũ dolore in par te posteriori versus finem spondilium: aut qꝛ vsus calˀo/rũ aut frigidorum nocet: aut confert: aut ex colloratione vel discoloratione vrine cum multitudine vel paucitate. nam vrina multa cum siti cõtinua ⁊ metu subito post po tum aque: ⁊ vrina sit alba subtilis: vt aqua: ⁊ sit extenua tus hec arguunt caliditatem renum: ⁊ timetur ne efficiaꝛ ethicus. Et signa opposita arguunt friditatẽ. Si extenui

tate: signa satis patent vidēdo habitudinem: ꝛ qꝛ vsus i/
pinguātiū confert similr si vrina est multa alba limpida
absq superfluitatibus cōtentis in ipsa cum siti magna.
Si ꝑpter venarum dillationē vrina appet cum supflui/
tatibus alba vl' rubea in modum loture carnis cū dolo/
re in dorso nō multū intēso. Et scias ꝙ si debilitas renū
sit ex cōplone est magis pseuerās ꝛ māsiua ꝙ̄ si ex alijs
causis. Si ex oppilōne: ꝛ signa satis patēt: qꝛ tunc est re
tentio vrine: ꝛ curat cum copia vrine cum arena. Et si cā
sit cal'a: sentit adustio in renibus cum calefactiōe epatis
ꝛ crocietate oculoꝝ: ꝛ sic de alijs. Si ex apate tunc est do
lor in dorso grauatiuus nō multū acutus nisi fuerit i pā
niculo. Et si sit in dextro rene ꝛ iacet sup latē sinistro sen/
titur dolor maior. Et si econtra sentit ꝑ oppositum. Et si
mā est cal'a adest febris: vrina est rubicunda spissa in sub
stātia pauca i quātitate cum sedimie nigro ꝛ fetido apo
stema renū signāt. Et si apa sit fridū oīa sunt remissiora.
¶ Signa lapidis in renibus sunt dolor siſis colice cum
nausea vel sincopi: ꝛ dolore in illis. ¶ Et signa distincti/
ua inter dolorē illoꝝ ex lapide renum ꝛ dolore ex intesti
no ylliaco. sunt ꝑ ex vrina. naꝫ ex dolore lapidis mingit
cōiter post dolorē vrina arenosa: vel cū lapillis: aut quia
ante per aliqđ tempus minxit vrinā nigraꝫ. Item dolor
ex lapide decliat magis ad posteriora: ꝛ miorē occupat
locū ꝛ nō pmutat. Et si ab alia cā nō est aliquod horum.
¶ Pronosticatio. Apostema renū qñ est in ambobꝰ: ꝛ qñ
ꝙ rumpit a parte vesice: ꝛ est melius: ꝛ si alio modo ma
lū: aut non rūpit apostema. imo remanet mā in renibꝰ et
cura huiꝰ non est nisi cū ferro ignito: vt dicit Auic. Item
si apa renū fuerit cuꝫ febre ꝛ superuenerit mixtio rōnis:
illud est mortale. Itē vrīa nigra spissa grossa fetida ꝛ pau
ca cū sedimine sanioso rupturā apostematiꝫ renū signāt.
¶ Cura doloris seu debilitatꝫ renū in genere cōsistit in al/
teratione materie antecedētis: ꝛ euacuatione eiusdē cuꝫ
aspiciētibꝰ mām ad locuꝫ. Et qꝛ dolores super oīa pster/
nūt virtutē. ideo ponant super renes alterātia cōfortan/
tia. Secūdo fiant clisteria: ꝛ sic de alijs ꝑꝑ causam ante/
cedentem. Tertio dent diuretica aperitiua ex parte ven
tris lenitiua. ¶ Si ergo debilitas fuerit ex cōplexiōe fri
gida: renes cōfortent cū oleo de spica de mastice: ꝛ cū ce
ra fiat vngm. Cibaria sint bona condita cū fenugreco pe
trosilio: ꝛ aliqñ sinapi cū rob. aut cū isto puluere. ℞. pi/
peris lōgi. ʒ. ij. cinamomi. ℥. i. ameos. amomi añ. ℈. i. car
damomi: gariofiloꝝ: nucismuscate añ. ʒ. i. s. croci. ʒ. s. pl'/
uerizent. vinū sit cisolū. ¶ Si aūt frigiditas sit cū matē/
ria digesta mā purget cū aq̄ decoc. turbith. reubarbari
scolopendrie semi. apij ꝛ ameos: dulcoret cū melle rosa.
Super renes ponat emplm̄ de laudano mastice mirrha
vernice ꝛ thure oleo de mastice ꝛ cera. Et si nō curat ꝑ
h: tūc pōt fieri cauteriū in loco doloroso. ¶ Si a calita/
te cōfortent renes cū oleo rosa. de papauere vel de mir/
tis: ꝛ cera. Emplastrent ex sandalis rosis camphora cū
farina ordei oleo rosa. ꝛ aceti parū. ¶ Si cū mā: ipsa di/
gesta purget cū aq̄ deco. reubarbari: endiuie: seminū cō
muniū ꝛc. dulcoret cū çucharo. Cibaria condiant cum
agresta: aut vino de gnatis. olera sint frida. ¶ Si ab ex/
tenuatione: cura est cū his: que stomachū siccū ꝛ dyabe
ticam passionem curant: vt inūgendo renes cū populeō
ꝛ olo ro. cū restauratio mixto. cū dyagragāto. ¶ Et ita si
ex dilatione viarū: vngant renes cū oleo de mirtis masti
ce ꝛ cera. emplastret ex sandalis boloarmeno. oleo ros.
cū dragāto gūmi arabico farina ordei. Comedat carnes
auiū cū agresta vino de granatis cū puluere cinamomi
ꝛ mirtilorum. Utat sepe de trociscis de spodio de stellat
aut de berberis cū aquis dictis ꝛ vino granatorū. Om/
nino coitū vitet. ¶ Pro cura apostematum scias: ꝙ apo
stema renū ꝛ vesice pōt terminari tripliciter. Primo per
resolōne isensibilē: vt si mā est pauca. Scdo ꝑ saniem qñ
est dolor. Tertio ꝑ scirosim: ꝛ tūc est feb. erratica cū fre/
quēti mictu vrine: ꝛ cū mouet videt: ꝙ habeat aliqđ su/
spensum in illis locis. Et tūc si materia est frigida si ap/
paret flobothomet de basilica: aut de vena pedis eiusdē
lateris. deinde in ꝑncipio fiat tale emplastrū. ℞. absyn/
thij libr. s. olei rosa. olei camomille. añ. ℥. ij. farine ordei
quantū sufficit. Mūdificet sepe cū aq̄ decoctionis com/
munis cū cassia ꝛ alijs purgantibꝰ: aut cū clisteribꝰ con
uenientibꝰ. Deinde maturet cū isto. ℞. passularū. ℥. ij. ra
dicū lilij. ℥. i. s. mucillaginis semis lini fenugreci añ. ℥. i.
olei sisamini ꝛ ydromellis cū farina tritici quantū suffi/
cit fiat emplastruꝫ. Maturato apostemate. saltet eger si
potest sup vno pede: aut descendat per gradus scalarū:
aut comprimat cū manibꝰ donec rūpat. Et tūc cū minxe
rit saniē: da in potu mūdificatiuū: ꝛ alia vice consolida/
tiuū. ꝑmo sit ex aq̄ mellis cū semie apij ꝛ datur cū troci/
scis alchikingi. Consolidatiuū sit de thure cuꝫ trociscis
de bolo: ꝛ sic de alijs dicendiꝫ in capitulo renū ꝛ vesice.
ꝛ ita suo modo curet si est apa calidū. ¶ Si vero appet
durities: fiat emplastrū molitiuū de maluauisco cū mu/
cillaginibꝰ: seminis lini ꝛc. cū pinguedinibꝰ ꝛ oleis mol
litiuis. Fiāt etiā clisteria lenitiua. Purget semel i hebdōa
cū aq̄ decoctiōis seiꝫ malue: altee: apij: cū reubarbaro:
ꝛ cassia: aut cū alio cōueniēti ꝛ dulcoret cū isto syrupo
nenufarino aut viol. ꝯueniēti in oī dispōne cal'a renum.
¶ Cura lapidis renū. Liniat venter cū clisteri lenitiuo vn
ctuoso ꝛ pingui plus ꝙ̄ aqueo. Ingrediat balneū aque
decoctionis camomille: mellilori: apij: dauci: ciceris sa/
cerdotalis cū maluis ꝛ marcorella. Ungātur renes ven
ter ꝛ loca dolorosa cū oleo de spica de lilio vel anetino.
Emplastrent ex maluis vitriola arthemisia apio omniū
añ. Sumat sepe medullā cassie cū aq̄ decoctionis cauliū
seminis apij: petrosilij: lactucarū cū cinere sacerdotali.
Possent etiā fieri alia emplastra: ꝛ multa alia que dicēt
in caplo lapidis vesice. Utat omni mō ꝛ sepe de ꝺcoctio
ne viol. aut de syrupo vio. Equet etiā equū ꝗuit icedētē:
aut saltem cū vno pede sic ꝙ de renibus descēdat lapis.

¶ De dyabetica passione. Caplm. xx.

Circa renes ēt fit dyabetica passio. Et est in
uoluntaria vrine emissio in magna ꝗ̄titate
cū siti intensa. ideo multū bibit ꝛ multū ex
pellit qꝛ expulsiua est fortis: ita ꝙ sepe sicut
bibit ita mingit. Et in hoc differt a strāgu/
ria que lꝫ etiā sit inuolūtaria emissio vrine: tamen mingi
tur in parua quantitate: de qua dicet immediate post.
¶ Cā huiꝰ vtplurimū est nimia caliditas renū attrahens
aquositatē ab epate ꝛ epar a stomacho: ꝛ sic est cōtinua
attractio ꝛ sitis insatiabilis: aut nimia frigiditas renū ꝛ
totius corpis: aliquādo puat siti: ꝛ aliqñ non: frigidū. n.
mortificās nō ꝑmittit continere vrinā. ꝛ dicit mortifica/
tio vel paralesis vesice ꝛ priuū: ꝛ tūc emittūt vigilādo i
sensibiliter qꝛ contētiua est corrupta. ¶ Signa patēt qꝛ
vrina mingit in magna quātitate alba in colore vt aq̄ te
nuis substātia cū pinguedine residēte. Et si a cā extrinse/
ca vt ex nimio potu aut ex diureticis pꝫ. nā abstinere ab
his sufficienter arguit sup̄ cām. Si a caliditate sentit ca/
lor in renibꝰ ꝛ pūctura: ꝛ sic de alijs vt sup̄ patuit. Si a
frigiditate est ꝑ oppositum ꝛ ledit a frigidis. Et si passio
hec continuet macrescit corpꝰ ꝛ finaliter morit.
¶ Cura. Si a caliditate fiat clistere lenitiuū vētris. Pur/
get cū māna ꝛ cassia. Utat isto. ℞. coriādri ꝑpati spodij
corali karabe sang. dra. añ. ʒ. ij. cāphore. ℈. i. fiāt trocisci
cū mucilagine psilij: distēperet cū lacte ouino acetoso si
ne butyro. Emplastrent renes cū isto. ℞. capullaꝝ glā/
diū balaustiarū acacie ros. boliar. hypoqstidos añ. ʒ. s.
misce cū syrupo mirtino fiat emplm aut vngm. Et si cum

calitate piungat humiditas. ℞. seis coriadri assati i aceto emblici sticbados boliar. glādiū karabe lentiū excorticatarū añ. ʒ. ij. pulueriçent. Et sumat omni mane. ʒ. ij. vel. iij. cū miua citonioꝝ aut syrupo de agresta ⁊ aq̄ sumach. carnes eritij coctas cū sumach ⁊ mirtis ⁊ cōditas cū pdicto puluere. Utat etiā ordeo piris portulacis ⁊c. Si a friditate: cura est difficilis. Utat tñ bono vino. Fricent extrema. Ponat ventose sine scarificatōe sup renes. Et si sit cū mā purget cū yerapigra. Fiat vomit⁹ cū raffano ⁊c. Utat syrupo mirtino. Fiat emplm cū laudano myrrha mastice thure. Et si cū frigidi⁹ coniungat humiditas: curet cū isto. ℞. glādium siccarum coriadri assati acori ciperi añ. ʒ. ß. pulueriçent ⁊ sumat de mane. ʒ. ij. cū vino stiptico: aut cum aq̄ decoc. galāge cardamomi piperis longi añ. croci parū. Ad idē. ℞. gallarū glādium thuris myrrhe añ. coque in vino stiptico vsq ad cōsumptionē tertie ptis. Si āt fiat ex mollificatiōe lacerti vt in pueris sepe contingit: limphet vinū cū aq̄ decoctionis mirtiloꝝ sumach aut balaustiarum aut hypoquistidos. Cōdita sint cū agresta aut citonijs. Undat femur cū olo de costo aut lilio: in q̄ dissoluat bolū armenum myrrha mastix castoreū. Puluis ad idē. ℞. glādiū. ʒ. i. rof. mirtiloꝝ. añ. ʒ. ß. acatie. ʒ. ij. amidi gūmi arabi. boli armēi añ. ʒ. i. lentiū excorticatarū. ʒ. i. pulueriçent. dosis ē. ʒ. iij. ⁊c.

¶ De stranguria. Caplm. xxj.

Stranguria est emissio vrine guttatim. ¶ Cā extrinseca est acceptio rerū calidarū ⁊ diureticaꝝ in magna copia: sicut est litōtripon ⁊c. aut nimi⁹ potus aque fride aut sessio in ea. Si ab intra puenire pōt: aut pp passiones epatis aut renum matricis aut intestinorum aut vesice ⁊ totius corporis aut pter crisma. Et hec cause possunt reduci ad duas: vz ad nimiam caliditatem pūgentem: aut pter nimiam frigiditatem mortificantem.

¶ Signa. Si ex caliditate est arsura sitis ⁊c. Si a frigiditate est modicus dolor cū quadā insensibilitate: ⁊ notabilr ledit a frigiditate. Item vrina palida intēsa vel remissa grosse vel tenuis substātie liuens superius pauca in quantitate cum contento grosso vel trumboso in fundo albi coloris stranguriam significat.

¶ Cura. Si venter est siccus. primo clisteriçet. secūdo flobothomet si expedit. Purget sm exigentiam humoris. emplastret vesica cū mirtis rosis sandalis ⁊c. Si a frigiditate: dentur assa ⁊ frixa cū puluere conuenienti: vt in capitulo supra. Emplastret cum mastice thure myrrha galāga cimino ruta menta absynthio origano calamento. Si cū adustione: vtat istis trocisciis. ℞. glandiuꝫ. ʒ. ß. mirtiloꝝ ro. añ. ʒ. ij. acatie. ʒ. i. gūmi arabi. ʒ. ß. fiant trocisci cū succo prunorū immaturatoꝝ aut aqua rosa. dentur de mane ⁊ sero cū succo citoniorum aut nespilorum. Ungat femur isto. ℞. gūmi arabici. ʒ. i. opij. ʒ. ß. mirtilorū ceruse boliar. añ. ʒ. ij. olei rosa. ⁊ cere quātum sufficit. Comedat risum farrū pira coctana ⁊c. Si ex complexione humida: ⁊ consequnter ex debilitate retentiue. ℞. coriādri ciperi mirrhe galāge cinamomi enule acori añ. ʒ. ij. det vna cū vino decoc. iuniperi vel ciperi. Ungatur femur cū oleo de masti. lilio vel camomelino. Cōfectio ad idē. ℞. masticis mirrhe mumie seminis plantaginis cū miua citonioꝝ ⁊ çucharo. Ab extra. ℞. laudani masticis añ. ʒ. ij. ligni aloes storacis calamite seminis citoniorū galāge añ. ʒ. i. terbentine quantū sufficit: fiat cerotum ad quātitatē palmi applicetur pectini. Aut cū isto qd̄ ē expertū est in defectione coitus. ℞. succi mente. ʒ. iij. masticis olibani añ. ʒ. ß. nucis cipressi. ʒ. ij. ligni aloes galange añ. ʒ. i. cinamomi qd̄ sufficit pulueriçentur ⁊ fiat emplastrū mediocriter liqdum: aut alio modo prout libet. Utat dyacardamomo dyateron pipereon. ⁊ sic de alijs.

¶ De dissuria. Caplm. xxij.

Dissuria est inuoluntaria retentio vrine. ¶ Causarū alia est inaturalis vt in sudore ⁊ fluxu vētris. Et si est innaturalis: aut ab extra vt ex borea aut balneo aque frigide: aut sedere lōgo tēpore super marmore: aut q2 vnxit se narcoticis ⁊c. Si ab intra aut a vesica: aut ab alijs mēbris vt ex apate matricis: aut ex passionibus testiculoꝝ: aut intestinoꝝ: q2 feces sunt nimis indurate: aut pp apa renum: aut ex lapide ⁊c. aut pter apa epatis vt cacochimia hydropisis ⁊c. aut pter egritudines capitis: sicut est melia mania litargia ⁊c. aut q2 sepe obliuiscunt mingere: aut pp passiones neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ cū sunt mollificati aut spasmati: aut pp passiōes totius sicut est febris corrugās ⁊ exiccās. ¶ Si aūt sit ex vesica: aut est propter passiōes animales: cū aliquis ē i loco venerabili retinet vrinam: aut est pter passiones naturales: ⁊ tūc est aut pter morbos cōsimiles vt ex mala cōplexione calida ⁊ illud est raro: aut frigida ⁊ illud est sepe: aut est morbus officialis. Et tunc aut est ab oppilatione humoris aut lapide aut ventositate aut carne superflua aut veruca: ⁊ sic de alijs. Si est morbo consimili est sicut ex vlceribus ⁊c. ⁊ oēs cause possunt reduci ad tres aut ad humoralem aut ad membrum aut ad virtutem.

¶ Signa. Si ab extra: patet ex relatione. Si ab alijs mēbris: signa patent pter passiones illorum membrorum que pcesserunt ad quas sequit dissuria. Si ex vesica cognoscit ex dolore loci: q2 vbi dolor ibi egritudo. Et si ex lapide pcesserunt arenule. Si ex vlcere precessit sanies. Et si ex ventositate est dolor extensiu⁹ pungitiuus siue inflatiuus. Et si ex apostemate est ibi timor ⁊ febris. Si ex frigiditate sentitur frigus ⁊ non est dolor: ⁊ sic de alijs.

¶ Pronosticatio. Si vrina diu retineat mortē nūciat. Itē si vrina auferat ⁊ superueniat tenasmon ifra. vij. dies morit: nec superueniat feb. liquefaciens. ¶ Cura. Iste morb⁹ curat p priū sicut alij. Si cā est calida applicent frigida ⁊ sic ecōuerso. Et si sicca humida ⁊ econuerso. Unde si a cā est repletio inaniat ⁊c. Prio ergo iuxta pticularia clisteriçet. Scdo fiat vomit⁹. Tertio flobothomet de epatica vel de saphena. Quarto digerat ⁊ purgetur humor peccās sm q decet. Ut si humor est frigidus purget cū bndicta aut cū pillulis eius. ⁊ sic de alijs. Ponat in balneo aque dulcis: vbi sit paritaria feniculus petrosilium apium ⁊c. Fricet venter inferius leuiter. Utat ista potione. ℞. crete marine saxifragie miresolis tribuli marini ⁊ campestris raffani añ. maratri amcos siseleos cicerū nigro. apij q̄titates pueniētes: bulliant in vino albo: de q sumat mane ⁊ sero. Aqua ēt raffani mirabilit vꝫ. Si vero a cā extrinseca vt casu vel ⁊c. pmissa flōmia ⁊ clisteri embrocet femur aq̄ calida decoctiōis camomille melliloti ⁊c. Ungat isto. ℞. mirrhe masticis añ. ʒ. i. olei rosa. aneti añ. ʒ. ß. cere qd̄ suffic. Sacculus ad idē fit ex absinthio bulito in vino albo. Si ex humore vel sanie: medicine conuenietes sunt Iustini nicolai litōtripō dyasperagō. Et breuiter oia frāgentia lapidem valent ad puocādum vrinaꝫ. Et ideo aliqua ponent hic. Et alia in caplo seqnti. ¶ Puluis ergo optim⁹ qui sumi pōt omni tpe. ℞. se. apij petrosilij peonie genestre saxifragie añ. ʒ. ij. seminis feni. anisi carui añ. ʒ. ß. seium cōium. ʒ. ß. miresolis. ʒ. i. spice cinami añ. ʒ. i. liquiritie. ʒ. iij. çuchari albi. ʒ. ij. pulueriçent subtiliter. Dosis est. ʒ. i. cū aliq̄ diuretico. ¶ Unguentū ad idem. ℞. olei de scorpiōibus de costo de lilio de aneto añ. ʒ. ß. adipis anatl pulueris paritarie saxifragie añ. ʒ. ij. puluerl cimicū. ʒ. ß. aceti parū: cere qd̄ suffic. ¶ Cerotū ad idem. ℞. armoniaci. ʒ. i. assungie catulli ⁊ gatti añ. ʒ. i. olei de lilio. ʒ. ij. olei scorpionū. ʒ. i. cum cera fiat vnguentū ⁊ inungat pecten. Expertū est. ℞. totū çir

bũ vnius thauri ⁊ calidũ femori superpone. Aqua ma/
gistri thadei vȝ:sȝ qꝛ recepta lóga est ió dimittat᷑ ꝑ nũc.

¶ De lapide in vesica. Capl'm. xxiij.

Lapis i vesica est morbus officialis i nume
ro addito preter naturam.
¶ Cause imediate sunt tres. Prima est mã
grossa ⁊ viscosa ⁊ sic flegma ⁊c̃. Scd̃a cã ẽ
caloꝛ excedẽs eo ꝙ mãm gñat viscosam sic
ꝯuenit in pueris ꝑꝑ gulositatẽ ⁊ inoꝛdinatos mot⁹ ⁊c̃. li
q̃facit: ⁊ eã currere facit ꝑ vias vrinales vsq̨ ad vesicam
quã inuenit spaciosaȝ ⁊ fridã ꝑ nãm: ⁊ tũc mã talis visco
sa adheret ⁊ ꝯgregat᷑ in aliq̃ meatuũ vt i vesica aut in re
nib⁹: ⁊ tũc caloꝛ foꝛtꝭ intẽdit illã mãm assimulare: sȝ non
põt ꝑꝑ ineptitudineȝ mãe: ⁊ resoluit ꝙ̃ subtile ⁊ remanet
grossum ⁊ petrificatũ. Tertia cã est strictura meatuuȝ: ⁊
ideo plus ⁊ sepi⁹ gñat᷑ lapis in masculis q̃ȝ in feminis eo
ꝙ femie vias hñt latioꝛes ⁊ maxie collũ vesice cũ sit cur
tũ respcũ masculi. ¶ Cause extrisece sunt oĩa cibaria ge/
nerãtia sanguinẽ grossum viscosuȝ vt panis açim⁹: vinũ
nouuȝ grossum aq̃ turbida caseus antiqu⁹ faba fracta ⁊
alia legumia: aues degentes in aq̃s: pisces sine squamis
⁊ sic de alijs. ¶ Cãe intrisece sunt indigestio: ⁊ humoꝛuȝ
cruditas: crapula: debilitas v̾tutꝭ expulsiue. ⁊ sic d̾ alijs.
¶ Signa gñonis lapidis sunt: cũ vrina est turbida spis/
sa cũ arenulis multꝭ. Et subito efficit᷑ tenuis cũ doloꝛe il/
larũ partiũ. Si aũt eueniant arene multe cũ vrina spissa
dissolõnẽ lapidis sigñant: ⁊ isti raro icurrũt lapidem. Et
differt lapis vesice a lapide renũ: qꝛ lapis vesice vergit
ad maioꝛẽ albedinẽ ⁊ est duꝛioꝛ ⁊ maioꝛ. lapis aũt renũ
est minoꝛ mollioꝛ ⁊ vergit ad rubedinẽ. ¶ Signũ aũt ꝙ
lapis sit in vesica est doloꝛ pectinis ⁊ semꝑ appetit mige
re ⁊ cũ mingit appetit assellare: ⁊ h̾ fit rectũ: ⁊ cã est cõ/
pressio ꝑꝑ nocumẽtũ lapidis: ⁊ si sit puer patit᷑ pruritũ in
radice virge ⁊ erigit᷑ virga ⁊ cogit᷑ fricare. ⁊ vna cã est ti
tilatio. alia est qꝛ rõne lapidis caloꝛ nãlis est debilitat⁹ ⁊
vẽtositas gñat᷑ que facit erigẽ. Itẽ doloꝛ aliq̃n iterpollat
plus ⁊ aliq̃n minus: ⁊ q̃n minus: ⁊ q̃n lapis est pu⁹ sepe
trãsit ad collũ vesice ⁊ plus ledit q̃ȝ magn⁹ eo ꝙ in retinẽ
do vrinã doloꝛẽ iducit itollerabileȝ. Q̃n aũt lapis est in
renib⁹ tũc inducit doloꝛẽ in spina doꝛsi ⁊ in anchis ⁊ v̾
sibi ꝙ ꝯtinue pungat᷑ ⁊ descẽdat ad ifra aliq̃n. Itẽ vrina
karapos remissa in coloꝛe grossa in subã hñs sedimẽ are
nosum rubeũ in infima regiõe lapidẽ renũ sigñat. Aliq̃n
vrina est alba subtilis in q̃ ampule grosse supnatãt vt cũ
flegma esset grossuȝ. ita vl Gal'. in cõ^te vltio ȝ^e ꝑticule afo
rismoꝝ cũ dic̃ de nefresi ⁊c̃. Et nõ ꝙ lapis renũ est rubi/
cũdioꝛ rõne sanguis ⁊ freq̃nti⁹ gñat᷑ in piguib⁹ ⁊ i senib⁹
ꝑꝑ debilitatẽ v̾tutꝭ expulsiue: in macillẽtis pueris ⁊ iuue
nib⁹ sepi⁹ accit i vesica: qꝛ virt⁹ expulsiua expellit foꝛti⁹.
¶ Pronosticatio. Lapis renum ⁊ vesice est moꝛbus here
ditarius. ita Auicẽ.
¶ Pro cura: ꝑ̃ scias ꝙ aliqui lapides frangunt᷑ cũ medici
nis ⁊ aliqui nõ. Nam si approximent᷑ medicamina cõue
nientia ꝑ mensem ⁊ nõ vides vrinã ꝓuocari: ⁊ alia acci/
dentia minoꝛari: vt qꝛ non egredit᷑ arena in vrina ⁊ eger
nõ sentit alleuiationẽ: tũc lapis est planus durus inobe/
diens fractiõi: tũc dimittat᷑ cura hec ⁊ extrahat᷑ cum fer
ro: qꝛ eius ꝯtinua afflictiõe final'r ducit egrũ ad ethicã.
¶ Cura ꝙ̃ ꝑ̃seruatiua est vt vtat᷑ dieta ꝯ̃ria cãe gñanti lapi
dẽ vt dieta subtili facilis digõnis. Seruet q̃li^ts q̃ȝtitatẽ ⁊
oꝛdinẽ i sex reb⁹ nõ nãlib⁹. Utẽdo bꝛodio ciceꝝ cũ ol'o d̾
cardamomo. Uino albo liphato cũ aq̃ decoctiõis ciceꝝ
nigroꝛũ. Utat᷑ suppositorijs ⁊ clisteribus lenitiuis ⁊ pin
guibus. Et vomitu q̃m mirabil'r confert. ⁊ si contingat
accipere laxatiuuȝ sit debile. ⁊ raro accipiat qꝛ materiã
trahit ad locum deinde portet᷑ in quadriga: aut in equo
male portante: aut descendat ꝑ gradus vt lapis descen/
dat si est paruus: aut saltet super vno pede: ⁊ sic de alijs.
¶ Cura mitigatiua doloꝛis ⁊ mendosa est vt vtat᷑ balneo
aq̃ decoctiõis malue violaruȝ semis altee: ⁊ sic de alijs.
Deinde empl'et᷑ vent' cũ ꝓdictis herbis ⁊ butyro recen/
ti. Deide vtat᷑ tyriaca cũ bꝛodio ciceꝝ. Et si lapis veniat
ad foꝛamẽ sic ꝙ obturet ꝙ nõ possit vrinare: tunc ponat᷑
in balneo ꝓdicto in q̃ ẽt sit paritaria centaurea tribulus
marinus camomilla mellilotuȝ: ⁊ sic de alijs. Ponat᷑ in
foꝛamine virge ol'm viol'. cũ mucillagie se. altee ⁊ se. lini.
Et tũc fricet᷑ locus in q̃ sentit᷑ lapis vel expellat᷑ vice vna
post aliaȝ donec egrediat᷑: vel stet supin⁹ ⁊ eleuent᷑ crura
cõquassando ante ⁊ retro donec lapis descẽdat: vel po/
nat᷑ digit⁹ medi⁹ in ano ⁊ cũ alia manu cõprimat᷑ pecten
iuxta aliũ digitũ aut cũ siringa vel alio terso inũcto cum
oleo amigdalarũ dulciũ ⁊ imponat᷑ ꝑ virgã donec ꝑue/
niat ad lapidẽ ⁊ retro ꝓpellat᷑: ⁊ in hoc plus ꝯfert exper
tus medicus. Et si nõ egrediat᷑ ꝑ ista similia ⁊ sentiat᷑ in
virga doloꝛ ⁊ augeat᷑ ⁊ locus apostemet᷑: tunc scindatur
locus in quo cõtinet᷑ lapis. Et vitet pro posse arterias ⁊
neruos ⁊ ꝓ̃cipue filum medium qꝛ in eo est timoꝛ. Et ex/
tracto lapide conglutinetur locus incisus cum mastice
boliar. ⁊ albumine oui: aut cum alio medicamine conue
nienti. Et propera consolidationem quantum potes.
¶ Cura vera vbi est possibilis q̃d cognosces ꝑ dcã signa:
⁊ per hoc aliud. ℞. arenulas ⁊ exicca. ⁊ si sint molles ⁊
bene tractabiles: fiducia adest de fractione. Et si sint soli
de dure aspere non est bene spes.
¶ Que ꝙ̃ ꝯferũt a ꝓprietate ⁊ mirifice frãgũt lapidẽ sunt
lapis iudaycus: lapis spongie: cinis scoꝛpionis: cinis le
poꝛis cõbusti: imo dĩ ꝙ si ponat᷑ de isto puluere sup̱ lapi
dẽ ꝙ frãgit aliud de eo ⁊ dat᷑ cũ aqua clara: aut cũ aqua
saxifragie: cinis testaꝝ ouoꝝ a q̃bus egressus est pullus
cinis caude tremule: san. hirci: aqua raffani distillata: aq̃
gallitrici: lingua serpẽtis. Itẽ comedere sepe vrticas pre
seruat a lapide. Itẽ exꝑtũ est ꝙ scd̃ina mulieris pariẽtis
exiccata ⁊ pulueriçata dando. ʒ. ij. sero ⁊ mane cũ. ℥. iiij.
vini albi subtilis mirabil'r ꝯfert. Alia potio ad idẽ exꝑ/
ta. ℞. radicũ raffani siluestris. M. j. saxifragie. ℥. iij. bul/
liãt in vino ⁊ addat᷑ parũ mellis. ⁊ de h̾ bibat mane ⁊ añ
cenã. Aliud secretũ. ℞. succi senationũ ⁊ q̃ssule minoꝛis
añ. ℥. ß. bibat de mane ⁊ ieiunet vsq̨ ad nonã: ⁊ continet
ꝑ tres hebd̃as. Syrupus ad idẽ. ℞. scolopendrie capil'.
vene. tribuli marini pipinelle millesolis endiuie liuistici
saxifragie crete marine añ. M. i. radicũ bꝛusci asparagi
raffani petrosilij ĝminis añ ℥. i. ß. seminis sisleos altee fe
nugreci anisi feniculi añ. ʒ. ß. seminũ cõmuniũ. ℥. i. ligri/
tie rase passulaꝝ enucleatarũ añ. ℥. i. ß. cicerũ rubeoꝛum
M. i. spice nardi. ʒ. ij. aceti squilliti̾ci. ℥. ij. mellis ⁊ çucha
ri añ. lib. i. cũ aq̃ conueniẽti syrupiçet᷑ sicut decet. Dosis
est. ℥. ij. cũ aq̃ raffani. ℥. iiij. aut alia ⁊c̃. Puluis expertus.
℞. saxifragie millesolis seminis asparagi anisi petrosilij
apij piperis añ. pulueriçent᷑ misce cũ melle. Et detur co/
clear vnũ. Aut fiat confectio in moꝛsellis. Aliud ad idẽ
in quocũq̨ loco fuerit lapis. ℞. ossiuȝ ceresoꝛũ ⁊ nucleo
rũ persicoꝛũ numero. xxv. seminis herue nũo. v. terãt᷑ ad
modum lactis ⁊ cum. ℥. iiij. vini albi subtilis in mane te/
pidum det᷑. Ad idem ⁊ foꝛtius. ℞. cineris scoꝛpionuȝ. ʒ.
ij. cãtaridarũ abscisis capitib⁹ ⁊ alis. ʒ. i. sanguinis hirci
exiccati. ℥. ß. cineris nitri cineris caulis ⁊ lepoꝛis cineris
auis caude tremule: cineris ouoꝝ. s. testarũ a quib⁹ exi/
uerũt pulli ana. ʒ. iij. lapidis iudayci lapidis inuenti i fel
le bouis lapidis spõgie piperis dauci carui semis altee
saxifragie millesolis sisleos carpobalsami xilobalsami.
capil'. vene. q̃tuoꝛ seminũ frigidoꝛũ añ. ʒ. i. conficiãtur cũ
melle rosato: ⁊ det᷑ de mane ⁊ sero. ʒ. i. cũ aq̃ decoctionis
cicerũ. ⁊ tribuli marini. Rasis autẽ maxime laudat hãc
confectionem quã require suo loco. Et sunt pillule de q/

bus daꝛ.ʒ.i. Ab extra multa possunt fieri vt empl'a vnctiones cū oleo scorpionum: ⁊ sic de alijs. ¶ Et nota q̇ succus tassi barbassi ⁊ agrimonia ⁊ vinū decoc. rute valent in lapide renū ⁊ vesice. ¶ Itē no. ꝙ interdū approximenꝛ mollitiua: q̄ lapis nimis idureſceret: si solū p̄dicta darenꝛ. Et vbi hec non conferāt: incidaꝛ sicͭ dcm̄ est.

¶ De vlceribꝰ renū ⁊ vesice. Capl'm. xxiiij.

Vlcera fiūt i renibꝰ ⁊ vesica ⁊ locis medijs. Aliqn̄ ab extra vt ex casu plaga aut ex coitu nimio aut a mā acuta aut ex nimis diureticis vt ex cātaridibꝰ ⁊c̄. Ab intra contigit aut propter apostema male curatuȝ aut ex humore sui quātitate aut q̄litate aut ex lapide cuȝ dissolviꝛ aut ex sanie veniente a membris superioribus.

¶ Signa: si vlcus sit in renibus: tūc dolor est ibidem ⁊ in coxis: ⁊ sanies est cōmixta cū vrina: ⁊ vrina exit sine difficultate ⁊ contenta in ea sunt rubea. Et si in vesica: tunc est dolor in pectine. ⁊ sanies facit residentiam. ⁊ est quasi sepata ab vrina: ⁊ contenta sunt alba: ⁊ vrina exit cum difficultate. Sanies autem que venit a superioribꝰ membris discernitur per lesionem illarum partiū. Item vrina nigra grossa pinguis fetida valde multa in quātitate cū ru. sedimine sanioso rupturam ap̄atis vesice significat.

¶ Pronosticatio. Ulcera renum citius curantur cum sint membra carnosa q̄ȝ vlcera vesice ⁊ viarum intrinsecarū cum sint neruosa magis. Item vlcera renū ⁊ vesice si sint fistulata nunq̄ȝ curantur: ⁊ nota ꝙ vrina transiens per illa loca inducit ardorem ratione vlceris. aliquando tamen solum ratione sue acuitatis.

¶ Cura vlcerum istorū locorum trium est eadem. Fiat ergo p̄mo clistere lenitiuuȝ si venter sit constipatus. Scd̄o vomitus ante cibū ⁊ post: quoniā mirabiliter confert in passionibꝰ renū ⁊ vesice. Tertio flobothomeꝛ de basilica ⁊ de saphenis: si particularia consentiant. Quarto digeraꝛ ⁊ purgeꝛ materia ꝑm exigentiam sui. Quinto mūdificeꝛ locus cum aqua or. aut cum hydromelle cū decoctione ysopi prasij yreos capil'. veneris: aut cū decoc. seminū endiuie lactuce ciperi ⁊ ciceris sacerdotalis cū seminee altee ⁊ malue: in qua decoctione dissoluanꝛ trocisci alkekingi vice vna ⁊ alia vice. Sumat trociscū consolidatiuū de bolo. ℞. boliar. karabe an̄. ʒ. v. acatie gummi arabici ypoquistidos an̄. ʒ. i. ʒ. se. apij. iusquiami an̄. ʒ. ʒ. fiant trocisci cū succo de berberis vel mirtilorū. Per siringam cū lacte iniciatur collirium hoc album q̄ que per infra magis valent vlceribꝰ vesice ⁊ que per os vlceribꝰ renum ⁊ meatuū. ℞. ceruse sarcocolle thuris gūmi amilli sang. dra. an̄. ʒ. i. opij. ʒ. ʒ. fiat colliriū cū mucillagine altee. hec. n. consolidant ⁊ incarnāt. Lac etiam sumere mūdificat: sed misceꝛ cū melle aut modico zuchari: ne corrūpaꝛ ⁊ iniciaꝛ per siringā: que si ledit in introitu: vestiaꝛ vno budelino pulli. Trocisci vltimi. ℞. seminis citri papa. albi boliar. thuris sang. dra. succi liqri. dragan ti an̄. ʒ. i. semis apij opij an̄. ʒ. i. fiāt trocisci. x. Deꝛ vnꝰ cū vrina qn̄ non est acuitas. Et si sit deꝛ cuȝ syrupo viol'. Et ex expertis est sieꝛ Mesue descriptū ad hoc cū aq̄ plantaginis ⁊ portulace. Ab extra vngaꝛ pecten cū consolidatiuis vt cū vnguento de cerusa: aut vnguento fusco. Emplastra etiam conferunt. Uitet omnia salsa acuta ⁊ acetosa ⁊ omnia multū dulcia ⁊ nimis diuretica. Comedat lac cū riso. Uitet vinū ⁊ si non sit grossum stipticum limphatū. Et vbi' esset ardor vrine quocūq̄ȝ modo ꝑueniat lac amigdalaruȝ decoctū cum semine mellonū confert. ⁊ ex expertis est syrupus viol'. cum aqua decoc. seminis mellonū. Ab extra vȝ hoc. Recipe sandalorum vtriusq̄ȝ spodij sumach mirtilorū an̄. ʒ. ij. acatie ypoquistidos an̄. ʒ. i. succi plātaginis. ℥. ij. farine ꝙ sufficit. Ualet etiam ad restringendū fluxū sanguinis dictorū locorū ⁊c̄.

¶ Tractatꝰ q̄rtꝰ de dispōnibus genitaliū membroꝝ ⁊ testiculorū matricis ⁊ alioꝝ annexorū.

¶ De menstruis ⁊ fluxu eorū. Capl'm. j.

Menstrua fluūt nālit̄ q̄libet lunatiōe semel iuxta etatē mulieris: ⁊ alia ꝑticularia. Et durāt plus ⁊ mīnꝰ ꝑm diuersitatē cōplexionū: aliqn̄ tribꝰ diebus: aliqn̄ minꝰ ⁊c̄. Et si mēstrua currūt q̄ȝtitate q̄litate ⁊ ordine debitis: tūc mulieres sūt sane caste ⁊ scd̄e. Sȝ qū illa mutāꝛ: sꝛ steriles egrote ⁊ incōtinētes. Et si gn̄ant ībeciles ⁊ morbidos gignūt pueros. Fluūt ḡ aliqn̄ p̄ter nām ⁊ sūt cā multoꝝ morboꝝ. vt ifra patebit.

¶ Cāe extrīsece huiꝰ sunt sic casus ꝑcussio ragadie vulnera nimia magnitudo virge aborsus partꝰ inālis. ⁊ sic de alijs. Si ab itra: cōit̄ est semꝑ tria. Aut pp̄ v̄tutē: ⁊ illud est pp̄ fortitudinē expulsiue ⁊ mūdificatiue totius: ⁊ tūc est ad bonū q̄ȝtū est ex ẜ. Aut pp̄ d̄bilitatē ꝯtētiue: ⁊ tūc sꝑ est malū. Si pp̄ hūores: aut peccāt q̄ȝtitate: aut q̄litate: aut q̄ nimis subtilis acutꝰ: aut salsus mordicatiuꝰ: aut putridus venenosus: aut subtilis aq̄sus fridꝰ ⁊ sic d̄ alijs.

¶ Signa. Si ex causis p̄mitiuis: sciꝛ iterrogādo. Si ab itra vt ex v̄tute forti: tūc bn̄ tollerat: ⁊ est cū bono colore. Si ex debilitate: tūc mulier est discolorata debilis cacochima ⁊ male tollerat. Si ex morbo: sciꝛ ex habitudine corpis si est pilosa macilēta de facili passibilis ⁊c̄. ⁊ sic d̄ alijs. Si ex humore in q̄ȝto: tūc est plectoria vene sunt replete ⁊c̄. Si ex cacochimia humorū. Et tūc si cā est cal'a: tūc est calor sitis pūctura. ⁊ sic de alijs. Ex sanguine color magis vergit ad rubedinē. Si ex fl'ate v̄git ad albū. Si ex melācolia ad liuorē. Si ex col'a ad citrinitatē. ⁊ sic de alijs. ¶ Et nō ꝑm Aui. ꝙ ois fluxꝰ a p̄nͦ est puꝰ subtilis ⁊ aq̄sus. Et si fuerit ex ruptura est multꝰ ⁊ venit subito. Si ex corrosiōe aut desudatione: paulatine venit ⁊ in ꝑua q̄ȝtitate. Si ex putredine sanguis ⁊ mala q̄litate humoris: tūc sanguis est fetidus turpis aspectꝰ cū dolore ⁊ pūcture. Emorroydes ⁊ vlcera cognoscunꝛ ex visu ⁊ tactu ⁊ fluxꝰ est ꝑiodalis. Si āt fluxꝰ sanguis sit aq̄sus subtilis nō cal's: tūc videꝛ mulieri ꝙ sit ipregnata cū nō sit.

¶ Pronosticatio. Nimiꝰ fluxꝰ menstruorū ducit ad egritudines consumptiuas ⁊ hydropisim ⁊ feb. ⁊ dolorem dorsi ⁊ passiones stomachi: sicut est debilitas digestiue ⁊ ablatio appetitus. ⁊ sic de alijs. Item vrina nigra in colore spissa in substantia multa in quātitate cū sedimine nigro residente in fundo solutionem menstruorū significat. Et si est nālis: sequiꝛ iuuamētū. Si non sciꝛ ex dolore pectinis cū grauedine crurium ⁊ palido colore. ⁊ sic de alijs.

¶ Cura. Nullus fluxꝰ restringaꝛ q̄ȝdiu mulier est bn̄ colorata q̄ȝdiu pōt tollerare. Et si fuerit pp̄ cās manifestas: reducaꝛ ad tēperiē per suū ꝯ̄riū. Nūc aūt quātum est de p̄nti oēs cause p̄nt reduci ad duas aut ad nimiā friditatē aquosam subtilē indigestā: aut ad nimiā calitatē subtilē acutā. Et si cā fuerit frigida ⁊c̄. denꝛ ea que calefaciunt ⁊ ingrossant ex p̄te ciborū ⁊ medicaminū: vt lac coctū frumentū coctū sa. tritici faba fracta cū cinamomo: vinum grossum risum mēta ⁊c̄. Medicamina sunt nux cipssi folia eius myrrha mastix thus laudanū anisum assatū ⁊c̄. vȝ ēt exercitiū forte fricationes ⁊c̄. Si cā fuerit cal'a: cibi sint lētes cū aceto portulaca lac acetosuȝ coctū panis ordeacẹꝰ: pira coctana mespula: suba cauliū duabꝰ aq̄s abiectꝭ. Meⁿᶜ sint fride stiptice vt cāphora acatia spodiū sumach mirti plātago gngneruia sā. dra. hypoq̄stidos ⁊c̄.

¶ Cura ꝑticularis. Si fluxꝰ sit ex multitudie sanguis flobothomeꝛ de vena manꝰ basilica. Et si virtꝰ fuerit fortis in dextra flobothomeꝛ. Si non: in sinistra, nā flobotho/

mia huiꝰ vene de ꝓprietate oēm fluxū retinet ſicut flobo
thomia ſaphene de ꝓprietate menſtrua ꝓuocat. Flōmia
etiā baſilice multū confert. Et ſtringere fortiter radices
mamillarū: aut ventoſa ſub mammillis: aut ligatio adiu
torij fortis. Cōfortet vulua ⁊ loca illa cū iſto emplaſtro.
℞. boliarmeni mirtilorū roſarū rubearū balauſtiarum
an̄. ℥. iij. terant̄ ⁊ miſceant̄ cū aq̄ roſa. ⁊ albumine ouorū
aceti parū. ſedeat mulier in aqua frigida in q̄ poſſunt po
ni pulueres dictarū rerū cū corticibꝰ radicū vlmi ⁊ quer
cus ⁊ aliorū ſtipticorū. Aliud ad idem. ℞. ſucci plantagi
nis. lib. i. aq̄ roſa. ℥. iij. aceti. ʒ. ſ. corali rubei karabe lapi
dis ematitis boliar. mirtilorū cupularū glandiū olibani
an̄. ℥. ij. terreſigillate vel argille qđ ſufficit pulueriçent̄ ⁊
fiant duo empl'a vnū ante ⁊ aliud retro: vel fiāt vnguen-
ta ſicut placet. Ad idē vz empl'm de ſtercore recēti aſini.
¶ Ab intra. p̄mo per os vz ſyrupꝰ de mirtis cū aq̄ plan
taginis aut trociſci de karabe. an̄. ʒ. i. corali rubei cū aq̄
plantaginis. Per infra fiat tale peſſariū. ℞. trociſci de ka
rebe ſucci plantaginis an̄. quantū ſufficit: fiat ſuppoſito-
riū durū. Et ex ſecretis eſt iniectio ſtercoris aſini.
¶ Cura fluxꝰ menſtruorū non rubeorū. Ut ſi materia ſit
alba flegmatica digerat̄ cū iſto. ℞. artemiſie ſaluie capil'.
vener. camedreos camepitheos origani melliloti oçimi
ſanſuci calamenti ſcolopendrie betonice ſcabioſe yperi-
con ciperi polipodij liquiritie gentiane rubee an̄. M. ſ.
ſpice nardi ſqnanti aſſari thimi epithimi camomille roſ.
viol'. an̄. ʒ. ij. ſandal'. ſeminum cōium an̄. ʒ. ſ. ſeminis aniſi
feniculi ⁊c. iuniperi milleſol'. rute an̄. ʒ. ij. bulliant in aq̄
vſq̄ ad conſumptionē tertie partis: ⁊ cū çucharo ſyrupi
çet̄. Doſis eſt. ℥. ij. de mane cū aq̄s conuenientibꝰ ⁊ cinna
momi parū. Deinde purget cū mirabol'. kebulis coctis
cū aq̄ decoctionis ſcolopendrie mirtilorū ⁊ mellis roſa.
Aut cū medicamine de turbith. Aut cū benedicta. Aut
cū. ʒ. i. pillularū fetidarū: ⁊ ſic de alijs. ¶ Deinde confor
tet̄ epar ⁊ matrix cū iſto. ℞. roſarū rubearū ſandalorum
rubeorū mirtilorū an̄. ℥. i. maſticis vermicis mumie nu-
cū cipreſſi an̄. ʒ. ſ. terant̄ cū ol'o de maſtice ⁊ farina ordei
fiat emplaſtrū vel vnguentū. Bibat vinū rubeū clarum
non dulce. Alia cibaria ſiut boni chimi cū pipere ⁊ cro-
co. Utat̄ dyambra dyagalāga: ⁊ ſic de alijs. Super ven
trem etiam fiat emplaſtrū dictū ſupra capitulo de fluxu
ſanguinis. Uentoſe etiā ponant̄ ſub māmillis. ¶ Si ex
melācolia digerat̄ cū ſyrupo dicto ſupra: aut cū alio con
ueniēti. ſecūdo purget̄ cū mirabolanis indis decoctis in
aq̄ decoctiōis ſene epithimi cū melle roſato. Aut cū. ʒ. i.
pillulaꝝ fetidarū aut de lapide laçuli: ⁊ ſic de alijs. Dein
de fiant ſupradicta. ¶ Si ex colera digerat̄ cum iſto aut
alio conuenienti. ℞. roſarū. ℥. iiij. balauſtiarū violarum
mirtylorū an̄. ℥. i. çuchari li. ſ. cū aq̄ pluuiali fiat ſyrupꝰ.
¶ Purget̄ cū mirabolanis citrinorū. ℥. ſ. ⁊ reubarbari.
ʒ. ſ. infuſis in aq̄ decoctionis prunorū plantaginis ⁊ mir
tylorū. Cibaria condiant̄ cū agreſta vino granatorū ⁊c.
Epithimet̄ epar continue cū petijs infuſis in aq̄ roſata ⁊
oleo roſato. ¶ Si ex ſubtilitate ſanguinis non ſubtraha
tur ſanguis nec flobothomia nec ventoſis ſed omnia in-
groſſantia conferūt. Sumat ſepe oriçacharam ⁊ de alijs
ingroſſantibꝰ. Fiant ligationes ⁊c. ¶ Si ex caſu: flobo-
thomet̄ baſilica brachij aut manꝰ vt ſupra. Sumat ſepe
trociſcos de karabe cū ſyrupo de citonijs. Fiant vnguē-
ta ⁊ emplaſtra vt ſup̄. ¶ Si ex debilitate matricis ⁊ ap-
tione venarū qđ ſignificat exitus ſanguinis puri ſine do
lore: curet̄ cū ſtipticis ⁊ confortatiuis ſua aromaticitate
⁊ proprietate. Cū diuerſionibꝰ vt vētoſis ſub mammillis
ſine ſcarificatione. Cū balneis: ⁊ ſic de alijs. Nunc reſtat
ponere aliq̄ experta. Primū. ℞. flores nucū ⁊ cucurbite
deſiccatos ⁊ pulueriçatos. Da in ouo ſorbili. ʒ. ij. Uel ſic
ad idem. ℞. folia plantaginis ⁊ trifolij vel ſemen eiꝰ: fiāt
tortelle ⁊ det̄ puluis. Ad idem. ℞. coralorū rubeorū. ʒ. i.
pulueriçent̄ ⁊ cū. ℥. iiij. aque plantaginis: det̄ cum vadit
dormitum. Et plus valet ſi addatur de cornu cerui vſto.
Suppoſitoriū ad idem. ℞. mumie ſang. draco. opij paꝝ:
diſtemperent̄ cum lacte mulieris: aut fiant ex ſucco plā-
taginis cū lana. Et nota ꝙ ſi exit ſanguis ex emorroydi-
bꝰ matricis: cura eſt vt dicet̄ infra de emorroydibus.

¶ De retentione menſtruorum. Capl'm. ij.

Retinent̄ menſtrua preter nām. Aut ꝑꝑ cās
extrinſecas ſicut exercitiū nimiū: fames:
accn̄a anime: nimia piguedo: febris: ptiſis:
hydropiſis: cicatrix invulua: ⁊ ſic de alijs.
¶ Si ab itra: aut ex debilitate v̄tutis: aut
mēbri: aut humoris. Si p̄mo modo eſt ꝓpter aliquā de
malis complexiōibꝰ debilitantibus virtutē: ſicut eſt ma
la cōplexio calida cum excedit: aut frigida ⁊c. iſta debili
tant virtutem vt non expellat ſup̄fluū. Si ex mēbro: aut
eſt ſtrictum corrugatum. Si ex humore eſt: aut ex quali-
tate: aut quātitate: vt ex paucitate ſanguinis ⁊ humidita
tis totiꝰ corpis: aut ꝓpter groſſitiem ⁊ multitudinē eiꝰ:
aut ex prouocatiōe: aut propter apoſtema: ⁊ ſic de alijs.
¶ Signa. Si mēſtrua retinent̄ ex cā frigida: tunc mulier
eſt diſcolorata: ſomniculoſa: ſine ſiti: cū pulſu tardo vrina
eſt remiſſa. ⁊ aliqn̄ emittit ſup̄fluitates mucillaginoſas ꝑ
iteſtina ⁊ aliqn̄ per vuluā. Si ex caliditate ſigna ſunt op
poſita. Et in diſcernēdo hoc tollit̄ pānus lineꝰ ⁊ iſundit̄
in menſtruis ⁊ exiccat̄: ⁊ tunc ſi color declinat ad citrinū
cauſa fuit calida. Si ad albedinē fuit frigida. Si ex pau-
citate ſanguinis eſt extenuatio corporis: ⁊ plumbeitas
coloris cum citrinitate quadā: ⁊ ſequit̄ alias egritudies
conſumptiuas. ſi ex groſſitie ſanguinis: ſcit̄ ex vſu groſſo
rū ⁊ viſcoſorū oppilatiuorū per nām. Si ex lacte: eſt iſla-
tio māmillarum plus ſolito: cū maiori quantitate lactis
vltra conſuetum. Item vrina alba tenuis habēs reſol'o-
nes cineroſas ſubtiles multe adherentie ⁊ nigri coloris
reſidētes in fundo vrine retentionē menſtruorū ſignat.
¶ Pronoſticatio. Si mēſtrua p̄ter nām retineant̄: ꝓnoſti
care i mēbris aiaꝭ caliginē epilēſiā maniā: ⁊ ſic de alijs.
Et in mēbris ſp̄ūalibꝰ tuſſim ptiſim ſuffocatiōeſ: ⁊ ſic de
alijs. In nutritiuis aut nauſeā hydropiſim: ⁊ ſic de alijs.
¶ Cura. P̄rio ſi ꝑicularia ꝯſentiāt flobothomet̄ de vtra-
q̄ baſilica. Secūdo de vtraq̄ ſaphena: p̄mum ſit ꝓpter
cām antecedentē: ſcđm ꝑꝑ cām cōiunctam vt trahat̄ mā
ad inferiora. Scđo digerat̄ ⁊ purget̄ ſm exigentiam hu
moris peccātis. Poſt vtat̄ diureticis ⁊ apiritiuis. ¶ Et no
ta ꝙ ꝓuocantia vrinā ꝓuocant mēſtrua. ¶ Mālia ergo
ſunt qn̄ frigiditas fuerit in cā artemiſia originū calamē-
tū pulegium aniſum nigella. ⁊ ſic de alijs. Ex his pōt fie
ri peſſarium vnguentum aut potio ⁊c. Fiant ligature do
loroſe tybiarum ⁊ coxarum. Fiāt vētoſe in p̄te domeſti-
ca coxarum. Et iſte etiam valēt in ꝑfocatione matricis.
¶ Si cauſa ſit cal'a: mālia ſunt apiū bruſci ſcolopēdria
capil'. veneris: endiuia: quatuor ſemia frida: ⁊ ſic đ alijs.
¶ Cōpoſita ſunt multa ab itra ⁊ ab extra ꝑ os: ⁊ ꝑ infra.
Primū eſt ſyrupus iſte. ℞. rubee maioris. ℥. ij. radicum
aſparagi: bruſci: ciperi gramis leniſtici ana. ℥. i. artemi-
ſie: nepite: valeriane: calamēti: pulegij ana. M. i. meliſſe
M. ij. ſemis ſiſeleos. ℥. j. xilobalſami: carpobal'. an̄. ℥. i.
ſpice nardi. ʒ. ſ. liquiritie: paſſularū ⁊c. an̄. ℥. i. florū ſtica
dos ⁊ anthos ana. ℥. ſ. çuchari ⁊ mellis quantū ſufficit.
dentur. ℥. ij. cum brodio cicerū aut cū. ℥. iiij. clareti boni:
⁊ ſi indiget purgatiōe purget̄ cū. ℥. i. bn̄dicte diſtēperate
cum decoctione rubee tinctorū. nam aqua diſtillata ra-
dicū rubee fortiter prouocat. Itē arthemiſia ſumpta om
ni mane ꝓuocat. Item. ℥. i. trifere magne ſine opio cū aq̄
cicerum: aut vino albo. ¶ Ex expertis tamē eſt hic pul-
uis. ℞. aſſari: betonice: caſſie lignee: cinamomi: ciperi ni

gelle: squinanti: yreos añ. ʒ. i. pistentur et grossum extractum a puluere subtili ĩfundatur in bocali vno vini albi subtilis: et dietim sumat bis. ℥. iiij. cuȝ. ʒ. i. pulueris dicti.

¶ Exptum Gentilis. ℞. calamenti. radicuȝ pastinace silvestris: sileris mõtani: assari añ. ℥. i. anisi: feniculi. añ. ʒ. ij. cinamomi. ℥. ß. coq̃ cũ. ℥. viij. mellis clarificet: et sumat cia tũ mediũ cũ aqua calida. Itẽ trocisci de mirrha cũ aqua calida: in q̃ decoctuȝ sit semen iuniperi fortit̃ educit. imo aliqñ excutit fetũ pregnãtis ex vtero. Dosis eorũ est. ʒ. ij. Per isra fiat pessariũ de bõbace et inũgat̃ cũ oleo muscelino musci par̃. Aut fiat cũ radice gentiane pulegio et nigella cũ ficub⁹. Ab ex̃ sit balneũ cum simplicib⁹ dictĩ. Et silr vng^{ta} et empl'a. ¶ Si ex paucitate sanguis: ĩpinguet̃. Si ex grossitie ei⁹: vtat̃ brodio cicer̃ et faxeolor̃ cũ aneto et cimino origano calamẽto. et sic d' alijs subtiliatiuis. Et ita ab ex̃ cũ ol'o de spica lilio. ¶ Si ex multo lacte: stiptica mãmillis appone: vt sup̃ cap̊ de restrictiõe lactis.

¶ De prefocatione matricis. Caplm. iij.

Matrix aliqñ declinat versus alterum vertebrũ. et dicit̃ precipitatio. Aliqñ descendit ĩfra. et dicitur casus. Aliquãdo descendit et ascẽdit supra vsq3 ad dyafragma. et dicitur suffocatio siue prefocatio matricis.

¶ Cause extrinsece primi et secundi sunt casus aut nimius conatus: aut quia sederit super lapidem frigidum: aut in aqua frigida: aut quia inunxit se vnguentis frigidis: aut quia exposuit se vento frigido: et sic de alijs.

¶ Si ab intra: aut ex paralesi: aut mollificatione lacertorum aut ex concursu humiditatis aquose versus matricem: aut ex ventositate: et sic de alijs.

¶ Signa. si sit p̃cipitatio: tumor est in altero laterum dolor et grauedo. Et si cadat infra: dolor est ĩferiorib⁹: etiaȝ aliqñ notabilr̃ apparet extra. Et si foramẽ est tortuosuȝ: tunc est dislocatio orificij matricis: quod latet inferius.

¶ Pronosticatio. si matrix diu steterit dislocata. et p̃cipue si steterit extra difficulter: aut nunquam curatur.

¶ Suffocatio aũt fit pp̃ vapores corruptos venenosos q̃re accit cõpssio spũaliũ et sincopis et ablatio sensus et mot⁹ in toto corpe vapores aut corrupti ascẽdũt aut ex spermate retẽto vt i viduis: vt ẽt i puellis adultĩ cũ carẽt virĩ aut ex hũore corrupto i mr̃ice aut ex retẽtiõe mẽstruor̃.

¶ Signa. Differt hec passio vt supra satis a p̃ncipio dcm̃ fuit. ab epilẽsia q2 hic nõ est spuma in ore. Et ab apoplesia: q2 hic nõ est tãta difficultas anhelitus. Et a litargia: q2 nõ est febris. Et discernit̃ etiã ex h. nã mulier debens pati suffocationẽ patit̃ scotomiã et vertiginẽ et dolorẽ capitis. et sentit fumũ nociuũ ascendẽtẽ ad supiora. et tȝ manus compressas super ventrem: et tenet genua reflexa et si vocatur p̃prio noie bene intelligit: sed respondere non potest: et post paroxismum de his omnibus recordatur.

¶ Pronosticatio. Huius passionis species sunt multe: tamen peior est que ducit ad difficultatem anhelitus. Et si paroxismus sit longus sepe ex hoc moriũtur. Et vtrum sit mortalis vel non scitur ex dictis supra: vt per cotũ carminatum prope nares applicatum ꝛc̃. Itẽ vrina alba in colore: spissa in substantia siue grossa liuens superius cũ resolutionibus emorroydalibus flaui coloris: aut nigri multe adherentie residentibus in fundo precipitationẽ matricis significat. Et si ad dextrum precipitet vertebrũ accidit dormitatio cruris et pedis dextri. et si ad sinistruȝ sinistri. Item vrina rubea in colore: aut similis loture carnis aliquantulum grossa in substantia liuens superius cum resolutionibus cinerosis et nigris residentib⁹ in fundo habentibus multam adherentiam suffocationeȝ matricis significat. Unde si ascendat ad dextrum accidit hydropisis vera aut molla. Si ad sinistrum suffocatio.

¶ Cura. Primo precipitationis est vt digeratur mã si sit in causa cũ syrupo facto ex arthemisia camedreos camepitheos: radicibus yreos yringorum: et sic de alijs. Purget̃ cũ pillulis fetidis: aut cũ turbith: aut cũ decoctione kebulorũ et mirtilloruȝ cum çucharo rosato veteri. Post detur tyriaca aut alia confectio. Utat̃ dieta stiptica vt vino: et rebus assis conditis cuȝ sumach vino de granatis cũ puluere facto ex pipere longo cardamomo galãga et croco. Itẽ sedere in aquis stipticĩ multũ valet vt cũ isto. ℞. foliorũ quercus sorbe nespule summitatuȝ bedeguar cipressi mirti valeriane nepile ana. M. i. ex his etiaȝ fiat sacculus super quo sedeat. Uentose etiã vna sub vmbilico alia super latere opposito lateri ad qd̊ p̃cipitauit valde conferunt. ¶ Ubi vero sit ex duritie orificij interioris matricis qd̊ percipit̃ per tactũ etiam quia matrix cõprimit meatus fecũ et vrine: quare vrina et egestio difficultãtur etiã sentit rem rotũdam: ĩfundat̃ tenta grossa in modũ virge in oleo de lilio vt sustineat matricẽ et imponat̃. Deinde fiat vnguẽtũ et balneũ mollitiuũ. Et remota duritie fiat vt supra. Ungat̃ etiam os vulue cũ oleo de mirtis. Et post cooperiat̃ isto puluere. ℞. nucũ cupressi mumie balaustiarum aluminis çuchari boliarmeni añ. ℥. ß. Aut fiat istud suppositoriũ. ℞. nucum cipressi gallarum florũ squinanti et cameleonte rosarũ ana. ℥. ß. pilorũ leporis. ʒ. i. pulueriçent̃ et ponant̃ i sacculo raro in modũ digiti longi man⁹ infundat̃ in vino calido decoctionis florũ cameleõte: et post exitũ balnei in collo matricĩ ponat̃. Et breuit̃ que valent in fluxu menstruorũ etiã precipitationi cõueniunt. ¶ Si autem adsit casus matricis vẽtoset̃ sub mãmillis. Deinde ponant̃ aromatica narib⁹. Et suffumiget̃ cum fetidis. Et quãdo apparet exterius obstetrix ponat loco suo. deĩde bulliant̃ in vino mastix nux cipressi hypoqstidos boliarmeni et inungat̃ lana et super orificiũ ponat̃. Emplastret̃ vent̃ cum menta arthemisia saluia bullitis in vino pontico. ¶ Si ex ventositate: facelet̃ totus venter cũ furfure aniso et ruta bullitĩ in vino.

¶ Cura suffocationis. Et primo cum est in paroxismo est vt fricent̃ extremitates fortit̃. Et coxe dolorose ligẽtur. Et ventosa p̃dicto loco apponat̃: hoc eni euãt et diuertit. Fiat sternutatio cũ eleboro albo aut cũ castoreo ꝛc̃. naȝ ex tali forti motu se reducit. Fetida apponant̃ naribus vt suffumigiũ de assa fetida de plumis aut scarpis vstis aut sulphure aut cũ pãnis vnctis in amurca olei suffumigẽtur inferiora cũ isto puluere. ℞. ligni aloes storacis calamite gariofi. añ. ʒ. i. musci ambre ana parũ vt gra. ij. puluerigent̃ et ponant̃ in pãno lineo et supponant̃ aut super carbones vt recipiat fumũ per embotũ. nam matrix seq̃tur odorifera et fugit fetida. Item obstetrix intingat digitum in oleo muscelino aut de balsamo aut de spica aut de lilio et ĩtromittat in os vulue et fricet inducendo titilationẽ in matrice trahet matricẽ ĩfra ex quacunq3 causa fuerit. Itẽ ventosa sine scarificatõe super vmbilico ↄfert.

¶ Remoto paroxismo si cã sit retẽtio menstruor̃ flõmetur de saphenis inferiorib⁹: et sic de alijs vt supra. Si ex spermate: minoret̃. Unde si nupsit coeat. Si nõ fiat sepe flõmia et purgationes. Utat̃ exercitio et medicinis exiccantib⁹ sperma cũ dyacimino cũ vino decoctionis calamẽti rute et mentastri aut rafalda. Inũgat digituȝ in olis p̃dictis: deinde in collo matricis titilationẽ inducat: aut alio modo s̃m q̧ maledicte mulieres meli⁹ sciũt medicĩ.

¶ Ex expertis tamẽ est vt mulier sumat sepe. ʒ. i. pro vice agnicasti. et dieta sit subtilis gñatiua pauci sanguis.

¶ De molla matricis. Caplm. iiij.

Molla matricis est frustũ carnis sine figura. ¶ Generat̃ aũt cũ multum semẽ calm̃ aut alia mã currit ad matricẽ absq3 semice virili. aut si sit deficit in virtute: q̃re nõ ↄcipit: eo q̧ corrũpit menstrua retenta: vñ mutat̃

illud totũ in carnositatẽ: aut in humiditatẽ mixtã cũ ven tositate. q̃re matrix tumescit ꝛ assimilaꝛ impregnatiõi ꝓpter multa. p̄mo q꞉ menstrua retinenꝛ: scdo vẽter est humidus ꝛ sentiꝛ motus ac si esset embꝛio: mãmille indurã tur: appetitus cadit ꝛ discoloraꝛ. Sed differt quia mot⁹ in molla non est ordinatus ꝛ non moueꝛ de latere ad latus nisi cũ compressione: venter est durioꝛ. Item manus ꝛ pedes sunt mollioꝛes vel saltem aliquando mollescũt. Item mãmille non ita indurescunt quemadmodũ in cõceptu vō. Item in molla mulier est debilis nec poꝛtat tẽpoꝛe determinato: oppositũ est in impregnatione vã. Itẽ nota ꝙ vrina in molla potest apparere cum resolutionibus eisdem: ꝛ in suffocatione matricis.

¶ Pꝛonosticatio. Si molla nõ curaꝛ vsq̧ ad quatuoꝛ ãnos vtplurimũ nõ curaꝛ. sed ꝑtendiꝛ vsq̧ ad finem vite.

¶ Cura molle carnose est vt p̄mo mollificeꝛ matrix cum emplõ: aut cũ aqua decoctiõis maluauisci semis lini fenugreci florũ camomille malue aneti ꝛc̃. deinde fiat clistẽ vel suppositoriũ cũ trociscis de mirrha cũ decoctiõis mente ꝛ calamẽti aut cũ apoꝛ̃imate de semine pẽrasilon. Purgeꝛ sepe si est ex humoꝛe viscoso cũ pillis fetidis aut cũ pigra aut cũ bñdicta. Deinde vtaꝛ tyriaca cum succo mente vel rute aut aqua ciceruꝫ vel faseleoꝝ. Deide fiat istud pessarium. ꝛ h̄ est foꝛte. ℞. eleboꝛi albi oppoponacis ana. ʒ. ij. fellis bouis. ʒ. i. fiat pessarium ꝛ misce.

¶ Ab extra inungaꝛ venẽ cum oleis de spica de lilio. ꝛ sic de alijs. Condiantur cibaria cum sinapi ruta ꝛ pipere.

¶ Si a ventositate ab intra ꝛ ab extra vtatur carminatiuis: ꝛ sic d̃ alijs. ¶ Et nota ꝙ expulsio fetus ꝛ ꝓuocatio menstruoꝛum: ꝛ expulsio molle matricis fit etiam ꝑ easdem medicinas. Sed in molla reiterenꝛ ꝛ diuti⁹ appꝛoximẽꝛ. Potio ḡ ꝯueniẽs ad h̄. ℞. aristologie lõge ꝛ rotũde asse fetide. ʒ. ß. spice nardi agarici añ. ʒ. ij. myrrhe. ʒ. i. ꝯficiãtur cũ decoctiõe petrosilij ꝛ floꝝ poꝛri ꝛ dẽꝛ. ʒ. ij. ꝛ ẽ foꝛtẽ.

¶ De ragadijs: pꝛuritu ꝛ doloꝛe in matrice. Cap. v.

Ulcera ragadie pꝛuritus doloꝛ aliquando accidunt in matrice.

¶ Causa exterioꝛ est sicut casus ꝛc̃. partus innãlis: grossities virge: impositio medicine acute vt nigelle: ꝛ sic d̃ alijs: compressio nimia ꝛc̃. ¶ Si ab intra: aut est pꝛopter rupturã apostematum: aut pꝛopter humoꝛes acutos ꝛ coꝛrosiones: ꝛ tunc dicitur pꝛiapismus aut sathiriasis aut ꝛc̃. Et differunt: quia licet sit continua erectio in vtroq̧ sexu aliquãdo perduces ad furiam: aut spasmum ꝛ egritudines malas: tamen sathiariasis quandoq̧ accidit cum desiderio ꝛ necessitate: pꝛiapismus autem non. Cura tamen est eadem: scilicet purgando materiaꝫ vt cum pillulis fetidis: aut cum alio conuenienti. Et si ventositas adsit cum carminantibus. Et inungendo renes cum vnguentis frigidis siccis: ꝛ sic de alijs: aut pꝛopter saniem: aut pp̄ siccitatẽ loci: aut ex poꝛris: aut ex carne addita: ꝛ sic de alijs.

¶ Signa. Si illud qd̃ exit est saniosum: tunc est ruptura apostematis: aut pustule matrix min⁹ sicca. Et si est virulentũ fetidum. tunc est coꝛrosio. Et si est sicut lotura carnis tunc est putredo. Si ex humoꝛib⁹ calidis est ibi pũctura ꝛc̃. Si ex frigiditate omnia sunt remissa. Si ab extra de facili scitur. Si in pꝛofundo scitur ex doloꝛe.

¶ Pꝛonosticatio patet. Et vbi vis certificari de his egritudinibus vtere speculo.

¶ Cura est vt purgetur cum ñomia pharmacia ꝛ vomitu scdm̃ exigentiã humoꝛis. Mitigeꝛ doloꝛ cũ succo plantaginis poꝛtulace q̃nquineruie: ꝛ sic de alijs: ꝛ istis tepidiꝫ iniciaꝛ in matricẽ. Mũdificeꝛ matrix cũ decoctiõe absynthij ysopi mellis rosati. vini albi ꝛ lacte. Fiat etiam ex istis pessariũ. Et vbi eẽt multa humiditas mũdificeꝛ cuꝫ vnguento apostoloꝛũ aut viridi dissolutis in aqua decoctionis fumiterre: vel rosaꝝ: aut super liniatio si sit in collo. Deide icarnẽꝛ ꝛ ꝯsolidenꝛ vt supꝛa de cura vlcerum.

¶ Ragadie autem sicce fomenteꝛ sedendo in aq̃ tepida decoctiõis cancroꝛũ ranarũ limatie ꝛ malue: aut seminis lini. Ungaꝛ cum vnguento de cerusa: aut cũ isto. ℞. populeon. ℥. ij. cãphoꝛe. ʒ. i. ceruse. ℥. i. albumina duoꝝ ouoꝛũ fiat vnguẽtũ lento igne miscẽdo de aq̃ ro. qd̃ sufficit. Flomeꝛ de basilica man⁹ sinistre. Remoto pꝛuritu abluaꝛ sepe locus cũ vino calido rubeo decoctiõis mirti thuris nucũ cipressi ꝛ aloes: aut mumie. Et si esset magn⁹ doloꝛ cũ decoctiõe ysopi ꝛ absynthij cũ melle: aut cuꝫ ydromelle cũ radice yreos. Aut mũdificeꝛ cũ pꝛedictis vnguentis vt supꝛa consolidatiuũ sit tale. ℞. dꝛagagãti gummi arabi. infusoꝛum in aqua rosa. aloes ceruse lote olibani sanguinis dꝛaconis añ. ʒ. i. litargirij. ʒ. ß. olei ro. ʒ. ij. cere qd̃ sufficit. ꝛ similiter olei vt clisteriꝫetur. ℞. ceruse aloes olibani sanguinis dꝛaconis boliarmeni añ. ʒ. ij. conquassa ꝛ bulliant in lacte caprino quantũ sufficit vsq̧ ad medietatẽ colleꝛ ꝛ in matricem iniciaꝛ. Et si esset ardoꝛ suppositoꝛium cocti in aqua rosa. vel plantaginis: aut decoctio rerũ fridaꝝ vt mirtilloꝛuꝫ rosaꝝ ꝛ lentium ꝛc̃. remouet.

¶ Cura vero virge apparentis in vulua non est possibiliꝫ nisi yrendo ꝛ incidendo.

¶ Cura võ cancri matricis succedẽtis ad ap̄a vel vlcus: cui⁹ signa sunt: q꞉a cũ nasciꝛ est in modũ ciceri ꝛ vene circũstantes sunt nigre cuꝫ duritie caloꝛe ꝛ pulsatione vsq̧ quo vlceraꝛ emanat ab eo virus viride vel nigrũ fetens cũ labijs duris infiltratiꝫ: ꝛ tũc non curaꝛ sed blandiꝛ. Purgeꝛ ergo cũ pillulis fetidis: aut cum decoctione mirabola. indoꝛũ sene epithimi cuscute pꝛunoꝛuꝫ fumiterre ꝛ dulcoꝛeꝛ cum melle rosa. Clisteriꝫeꝛ cũ aqua decoctionis campboꝛe nenufaris ꝛ papaueris albi rosarum ꝛ iusquiani parũ. Ungatur isto. ℞. olei ro. vel nenufaris: aut papaueris cere añ. ℥. ß. campboꝛe. ʒ. ß. Abstineat ab acutis ꝛ a cibi melancolicis. Dieta sit humida.

¶ Cura autem apostematum trahi potest ex dictis considerata causa: ꝛ sic de alijs.

¶ De difficultate impregnationiꝫ. Capl'm. vj.

Difficultas iprẽgnationis multipl'r ꝯtigit. Aut ex multitudie adipis. Aut ex magnitudine vel puitate virge ꝛ ex arcuatiõe ipsius: eo ꝙ tũc sperma exit filose ꝛ nõ cũ impetu. Aut ex velocitate mot⁹ post coitum. Signa haꝝ patẽt. Aut ex friditate ꝛ lubꝛicitate mr̃icis. Et signa hui⁹ sunt: puitas rubedis mẽstrui cũ paucis pillulis in pectine: ꝛ a mr̃ice ꝯtinue fluũt humiditates multe cum pigritia ad operatiões ꝛ mollitie coꝛpis ꝛc̃. Aut ꝑpter ventositatẽ grossam. Et tunc est inflatio ꝛ rugit⁹ in matrice. Aut ex caliditate matricis. Et tunc extenuaꝛ mulier in coitu: hꝫ multos pilos in pectine habet paucũ menstruũ citrinũ aut nigꝝ. aut a siccitate: aut ex vlcerib⁹ ꝛ emoꝛroydib⁹ matricis. ¶ Si ex parte spermatis hoc est: q꞉ nimis calm̃ vel nimis frigidũ ꝛc̃. aut q꞉a vir ꝛ mulier conueniunt in complexione: ꝛ sic de alijs.

¶ Signa ꝯceptiõis sũt q̃n post coitũ remanẽt vulua ꝛ virga exiccata adest pigritia. d̃clinatio ad somnũ. strigiꝛ os matricis. menstrua retinenꝛ: pupille mamillaꝝ denigrãtur: fit nausea: malus appetit⁹: ꝛ mal⁹ coloꝛ faciei: i fundo vrine apparent resol'ones siue hypostasis alba in modũ bombacis carminati. Item dr̃ ꝙ si in scutella mũda figaꝛ acus: deide ꝑijciaꝛ vrina mulieris int⁹: si est ꝑgnãs: hypostasis adheret acui: si nõ: nõ vniꝛ nec adheret acui.

¶ Et appꝛobandũ vtrũ possit ꝯcipe vel non iponaꝛ galbanũ in vuluã ei⁹: ꝛ si ex h̄ supcalefiat sumitas vulue: scilicet capitis ꝯcipiet: ꝛ si nõ: nõ. ¶ Et vbi velliꝫ certificari de ipregnatiõe cũ mẽstrua retinenꝛ ꝛ alia adsint signa ipgnatiõis: vt sup̄ fiat cũ isto expto. ℞. castoꝛei acori. ani

ni feminis apij añ.ʒ.i.puluerizentur ꝛ bibat cuȝ vino ꝑ mixto. Naȝ si est grauida calefacit fetuȝ ꝛ ꝯfortat ipm ꝛ nõ nocet ei. Et si impregnatio non est cã retentionis menstruoꝝ ꝓuocat ipsa ꝛ ꝯfert valde. ¶ Signa exceptionis masculi sunt: bonitas mulieris: paucitas pãni: bon⁹ color: paruitas coit⁹ ex desiderio nãlis q̃uis desideriũ fricationis loci fit magnuȝ ex multiplicatione caloris ꝛ superfluitatũ inducentiũ pruritũ in loco: adest inflatio pupille dextre mamille cũ nigredine declinante ad rubedinẽ: fluxus sanguinis ex nare dextra: leuitas motuũ: inflatio vẽtris sup os stõi ꝛ vmbilici. ¶ Signa femie sũt istis opposita. Et si vis certificari de hoc fac q̃ mulgeat aliqd d̃ lacte suo in aquã tepidaȝ: ꝛ si lac supnatat argue masculum cõcepisse: si non: feminã. Itẽ considera quem pedem primo mouet: ꝛ si dextrum argue masculũ: si nõ: feminã.

¶ Cura ergo difficultatꝭ ipregnatiõis. ¶ Prio pp adipẽ ẽ purgatio frequẽs cũ dieta subtili ꝛ cũ alijs macrefaciẽtibus corp⁹ vt suffumigationib⁹ siccis factis cum castoreo synapi costo euforbio myrrha spargendo sup prunas vt fumũ recipiat i vulua cũ emboto. Fiat ẽt puluis ex istis ꝛ supponaᷣ cũ radiceᷣ tassi barbassi vel maluauisci inuoluta in eodẽ puluere. ¶ Si ex ṽga parua eligat mulierem paruã: aut deprimat caput mulieris ꝛ bñ elleuet crura ꝛ adhereat fortiter: vt q̃si testiculi igrediantᷣ. ¶ Si ex magnitudie virge eligat mulierẽ magnã. Et si mulier sit parua teneat cũ manu sua virgã ꝓpe testiculos: vt semẽ viri exiẽs ꝑ virgã lõgã nõ refrigereᷣ. Si ex tortuositate ita q̃ filetũ retrahat ꝑputiũ incidaᷣ: ꝛ cureᷣ sicut dictũ ẽ. ¶ Si ex velocitate errectionis mulieris: iaceat: post coituȝ sup spinã ꝑ duas horas vel sic anchis eleuatis ꝛ coxis bñ cõiunctis. ¶ Si ex frigiditate mr̃icis: vtaᷣ cibis boni chimi cũ spẽb⁹ calidis ꝛ odoriferꝭ cũ bono vino rubeo ꝛ cõfectionib⁹ calidis vt dyambra ꝛc̃. Fiat ẽt suppositoriũ cũ vino bono cũ decoctiõe bdelij ꝛc̃. aut in os matricis iniciaᷣ oleũ balsami. ¶ Si ex lubricitate matricis qd̃ sepi⁹ ꝯtingit digeraᷣ cũ isto. ℞. anisi ameos gallitrici maiorane origani ozimi mellisse: petrosilij rorismarini ysopi yreos añ. M.i. matricarie. M.ij. cũ aq̃ bulliant ꝛ collatura syrupizeᷣ cũ ꝯserua corticis citri ꝛ aromatizeᷣ cũ puluere spice celtice squinãto ꝛ sumach. Deᷣ in qnqȝ dieb⁹ cuȝ aquis ꝯueniẽtib⁹. Deide de supradicta d̃coctiõe. ℥.iij. ꝛ in ea distẽpereᷣ bñdicte simplicis yerepigre añ.ʒ.iij. agarici.ʒ.i. salisgẽme cinamomi añ. paꝝ ꝛ facta purgatiõe bulliant hec in vino ꝛ aqua. ℞. ysopi radicis vitis albe saluie rorismarini origani: petrosilij: celidonie: melisse maiorane tamarisci radicis yreos betonice añ. M.ij. radicuȝ ebulloꝝ. M.ij. cõtundãtur ꝛ bulliant vt dictũ est ꝛ i ea calida sedeat semel i die ꝛc̃. Itẽ cũ egredieᷣ d̃ balneo habeat licinia ex his facta. ℞. pulueris spice sqnãti zedoarie radicis vitis albe añ.ʒ.ß. bdelij resoluti in vino decoctiõis artemisie q̃tuȝ sufficit ad aggregãdũ ꝑdicta ꝛ fiãt licinia. Itẽ habeaᷣ lib.ß. dyãbre de q̃ vtaᷣ singulo mane ʒ.ij. Et post bibat paꝝ maluasie. Et iterdũ vtaᷣ isto puluere. ℞. cornu cerui vsti ꝛ loti pulueris: radicis nenufarꝭ añ.℥.ß. semis papaueris nigri sumach pice añ.℈.ij. dosis ẽ.ʒ.i. cũ vino ṽmilio potẽti. Itẽ fiãt licinia hec. ℞. radicũ acetose.℥.ij. cimini in aceto ifusi madefacti.℥.i. litij q̃tuȝ sufficit ad aggregãdũ ꝛ cũ pice nauali fiant suppositoria tenatia ad formã digiti maioris qb⁹ appodiaᷣ filũ i collo matricis apponãᷣ. ¶ Regimẽ.ſ. rerũ non nãliũ declinet ad siccũ. Vñ oi die ꝓcuret bñficiũ vẽtris. Et oi mẽse menstruũ. Recipe ẽt fumũ ꝑ traiectoriũ pipis ꝛ euforbij ꝛ storacis. Et vti vomitu ꝯfert: ꝛ hec est cura expta ꝛc̃. ¶ Si ex vẽtositate matricꝭ: si nõ sit ꝑgnãs vtaᷣ d̃coctõe ꝛ ablutiõe ista. ℞. ameos amomi carui cimini pulegij siseleos. Vtaᷣ ẽt puluere istaꝝ rerũ vt dyagalãga dyacimino. Comedat carnes assatas ꝛ ꝯditas cũ semib⁹ ꝛ radicib⁹ carminatiuis vt feniculo aniso ꝛc̃. A comestione abstineat ꝛ a somno diei. Inungaᷣ os matricis cũ oleo d̃ costo vl̃ de spica vl̃ balsami i quo ponaᷣ aliqd semis siseleos vl̃ peonie. ¶ Si ex calitate: vtaᷣ frigidis moderato vsu ne ad friditatẽ ꝯuerteretᷣ. ¶ Si ex siccitate: assiduet balneũ p⁹ comestionẽ simplex: aut cũ decoctiõe maluauisci florum camomille fenugreci maluaꝝ boragis ꝛc̃. Vtaᷣ electuarijs ꝛ alijs restauratiuis ꝛ ipinguãtib⁹ vt farina frumẽti cũ virib⁹ carniũ ꝛc̃. ¶ Si ex vlceribus cureᷣ vt supra. ¶ Si ex melãcolia cõplõnis spermatis calide eligat ex mulierib⁹ albã mollẽ ꝛ fridã. Et ei⁹ regimen declinet ad frigidũ. ¶ Et si ex frigiditate spermatis: cura sit ꝑ oppositũ. ¶ Si ex ꝯueniẽtia cõplõnis calide vel fride distẽperate eodẽ distẽperamẽto: experiaᷣ vir i alia muliere q̃ sit ꝯ̃ria ꝯplexioni sue: aut muteᷣ cõplexio mulieris i tm̃ qd̃ nõ sit similis ꝯplexioni viri: ꝛ sic de alijs. ¶ Que aũt a ꝓprietate ad cõceptionẽ iuuant sunt semina baucie cũ potãtur cuȝ vino. Et radix ei⁹ cũ comediᷣ. Vel da bibere cũ vino mulieri viscũ qui crescit in quercu qñ cessauit menstruũ. Ad ideȝ valet bibere lac capre cũ melle. Aut puluerizare vuluã leporis ꝛ bibere cũ vino. Aut bibere ter vel q̃ter. xv. grana diptami cuȝ vino. Aut comedere tria corda passerũ ieiuno stõ. ¶ Que aũt ꝑ infra approximãtur in modũ licinij sunt coagulũ leporis cũ butiro coctor aut sterc⁹ vulpis cũ oleo rosa. Et q̃ plus cõfert est succ⁹ peonie femine vel masculi cũ puluere seminis eiusdẽ mixtis ꝛ suppositis. ¶ Expertis tñ opȝ vt prio mundificeᷣ matrix ante aduentũ menstruoꝝ: ꝛ post aduentũ eoꝝ sedeat in aqua decoctiõis rosaꝝ rubeaꝝ gallarũ ꝛ ballaustiarũ ꝛ radicũ peonie. Et post exitũ exiccata vulua: candela vel liciniũ inuoluaᷣ in balsamo mixto cuȝ puluere semis peonie. Vtaᷣ oi die.ʒ.i. pulueris seminis siseleos ꝛ ameos. Vtaᷣ ẽt trifera magna de q̃rto in quartũ cũ vino calido rubeo. Dosis ẽ.ʒ.ij. ¶ Que aũt ꝯstringũt vuluaȝ st ex ꝯstrigẽtib⁹ mr̃icẽ ne corrupta videaᷣ vulgo: bulliat i aq̃ pluuiali puluis g̃noꝝ vuaꝝ ꝛ d̃ illa sibi lauet vuluã ꝛc̃.

¶ De partu innaturali. Cap. vij.

PArtus innaturalis est quãdo fetus exit resuppin⁹: aut ꝑmo pedes: aut manus. Et dĩ difficilis qñ non potest exire: sed mater laborat ꝛ angustiaᷣ. ¶ Cause extrinsece sũt nimia caliditas aut friditas ꝛ cetera. Aut q2 obstetrix ẽ idocta. Aut q2 matrix fuit vulnerata. Aut q2 est ibi duricies ꝛ nõ bene dilataᷣ. Aut q2 partus ẽ añ tẽpus. Aut q2 matrix patiᷣ aliquã egritudinẽ: quare est nimis constipata. ¶ Si ab intra. Aut q2 puella cõcepit ante tẽpus pubescentie q̃re adhuc habet meat⁹ strictos. Aut q2 est pinguis ꝛ habet orificium oppilatuȝ. Aut q2 mulier est nimis debilis. Aut fetus nimis magnus. Aut q2 est paruus debilis ꝛ non põt se adiuuare. Aut q2 est mortu⁹. Aut quia caput est magnum valde. Aut q2 sũt duo gemelli. Aut q2 matrix est nimis sicca.

¶ Signa. Si mater est fortis nec alie cause ꝑmitiue appareant significaᷣ q̃ part⁹ est difficilis pp secũdinam. Et si pp fetum mortuũ: tũc est magnus dolor circa vmbilicuȝ febris lenta discoloratio faciei: fetor. anhelit⁹ ascensio vaporꝝ horribiliũ: instantia vigiliaꝝ: aggrauatio illius lateris super quo se voluit: ꝛ cadit de latere ad lat⁹: vt lapis. Aliud signũ si calefiat bñ man⁹: aut pãni: ꝛ subito ponãtur sup vẽtrẽ: si nõ moueᷣ est mortu⁹: ꝛ nõ confidas i vno signo: q2 sepe cadit error. Iteȝ vrina alba tenuis cũ resolutionib⁹ nigris separatim apparentibus in fundo vrine retentionem emorroydaꝝ significat ꝛ melius cadit in ꝓnostico de emorroydibus in cap. sequenti.

¶ Pronosticatio. Cum dolor declinat versus anteriora: ꝛ anhelitus est bonus: tũc partus est facilis. Item masculus cum minori labore egreditur q̃ femina. Item mulie

res pingues magis laborant in partu q̃ macre.

¶ Cū appropinquat partus balneetur in tina aque d̃coctionis malue camomille violarum seminis lini. ⁊ sic de alijs. Post vngatur cū oleo sisamino: aut amigdalaꝝ dulciū ⁊ pinguedine galline: ⁊ sic de alijs. Comedat etiā añ cibū ficus siccas pingues assatas. ¶ Cū aūt hora ꝑtus est dilatet obstetrix orificiū suauiter. Et cū apparet secūdina scindatur cū vnguibꝰ. Jaceat pregnās sup̱ vētrē genibus flexis ⁊ applicatis vmbilico. Et tūc ꝓuocetur sternutatio. Et tūc dentur duo grana diptami: aut de ipso diptamo vel paꝝ succi berbene ⁊ maiorane cū vino vel lac alteriꝰ mulieris cū melle vl̓ pondus vniꝰ denarij croci puluerizati cū vino: aut de puluē arist. rotū. cū vino ⁊ eiciet adhuc fetū mortuū. Aut. ℞. cassie lignee. ʒ. i. corticū cassie. ʒ. ij. bulliant in vino subtili albo. Ad idē vꝫ qd̓ etiam expellit fetū mortuū. ℞. galbani. ʒ. ij. dissoluatur in. ℥. ij. lactis capredꝫ in potu. ¶ Per infra. ℞. ysopi lilij radicuꝫ origani calamēti añ. ʒ. ij. terbētine. ʒ. i. cū lana fiat pessariū. Aut fiat ex galbano dissoluto in succo artemisie: aut ex succo rute cū puluere mirrhe ⁊ coloquintide parū. Vnguētū ab extra expellēs fetū ⁊ secūdinā: ⁊ squibalas duras per secessū. ℞. fellis taurini aloes salisgēme misce cū oleo ⁊ ad ignē vngātur ꝑtes vulue. ¶ Que a ꝓprietate ꝯferūt sunt coralus rubeꝰ alligatꝰ coxe dextre: aut agrimonia ꝓpe vuluaꝫ ligata: ⁊ sic d̓ alijs vt magnes in manu: aut ligata coxe. ¶ Vt mulier mūdificetur post partum suffumigetur cū fungis siccis: vel cū assa: vl̓ cū trifera: ⁊ sic de alijs ꝓuocātibꝰ mēstrua. ¶ Vt dolor post partū mitigetur da decoctionē squināti. Aut. ℞. camomille semis lini añ. cōquassentur ⁊ fiat sacculus: ⁊ calefactꝰ in vino aromatico ⁊ ventri apponatur. Ad ideꝫ vꝫ coquere vnū cepe vel duo sub cineribꝰ ⁊ cū butyro recenti extēdere sup̱ pāno in modū emplastri. ¶ Que aūt prohibēt ꝯceptioneꝫ sunt. Bibere d̃coctionē sauine ⁊ iuniperi. Aut portare super se pipinellā. Aut supponatur myrrha ante coitū. Item si ex kitraꝫ inungatur virga añ coitū: vel de succo mēte rute vel iuniperi: ⁊ sic de alijs. ¶ Que aūt ꝓhibent aborsū ⁊ emorroydes si renes inūgantur ex hoc vnguētū expertū ℞. corticū medianaꝝ castaneaꝝ glādiū mirtiloꝝ caude caballine gallaꝝ corticū fabaꝝ granoꝝ vuaꝝ sorbarū siccarū nespuloꝝ imaturoꝝ radicuꝫ celidonie folioꝝ pomi syluestris terantur coquātur grosse ⁊ buliāt in aq̃ plātaginis: cere quātū sufficit lauetur nonies in aqua ⁊ cum oleo mirtino ⁊ succo predicto misce ad ignē: deinde addātur de puluere dictarū rerū partes due: ⁊ d̓ puluere trociscoruꝫ de karabe parteꝫ vnaꝫ ⁊ fiat vnguentū quo inungātur renes ⁊ pecten. Ad ideꝫ si bibatur coagulum leporis pregnantis cū vino vlterius fetum non eiciet.

¶ De passionibus ani. Cap. viij.

Passiones ani sūt multe. s. emorroydes actrices ragadie ⁊ cetera.

¶ Emorroys est fluxꝰ sanguinis p̱ venas quasdam venientes a splene ⁊ terminātes ad orificiū ani. ¶ Cause extrinsece sunt acceptio laxatiui acuti: vñ frequēs vsus aloes aperit orificia haꝝ venaꝝ. Intrinsece sūt hūores adusti multiplicati in splene ⁊ trāsmissi ad illas venas. vñ si fluat sanguis dicūtur vue ad modū vue rubee. Si sanguis ⁊ colera dicūtur morales. Quedā āt dicūtur verucales ⁊ sūt sicut vesice albe. Alio mō distinguuntur sic. Verucaꝝ quedam sunt māifeste ad oculū: sicut ille que apparent in orificio ani. q̄daꝫ sunt occulte intra anū q̄ solū tangūtur digito fixo i ano. Et quelibet istaꝝ est duplex: quedā sunt surde quādo nil ab eis emanat: q̄daꝫ sunt fluentes vt qñ aliqd emanat. Vñ verucales sūt cū qbusdā excrescētijs cātis a mā melancolica. Alie sūt mortales vt dixi. Et alie sunt vuales.

¶ Signa. Si sunt ex humoribus frigidis: sentitur turbatio dolor ⁊ grauitas in vētre ⁊ circa anū cū difficultate egrediendi. Si a calidis est punctura ⁊ mordicatio circa anū ⁊ sequitur etiaꝫ discoloratio faciei ⁊ sic de alijs.

¶ Pronosticatio. Si restringantur in totuꝫ prauas generant egritudines vt febres quartanas duricies: splenis ⁊ sic de alijs: sunt etiam difficilis cure.

¶ Cura huiꝰ ꝑncipal̓r ꝯsistit in tribꝰ. Primo in sedatione doloris. Scd̓o in apertione eaꝝ si idebite claudantur. Tertio in restrictione eaꝝ. ¶ Premissis ergo vlibꝰ vt digōne ⁊ purgatione scd̓m exigentiaꝫ humoris vel flobotometur de saluatella pedis vl̓ de basilica manꝰ si expedit. Mitigetur ergo dolor cū isto. ℞. mucillagis se. fenugreci semi. lini añ. ʒ. ij. pulueris seminis altee. ʒ. ss. butyri sine sale sepi renū capraꝝ añ. ʒ. ss. vitellū vnū oui olei rosati. ʒ. ij. cere modicū: fiat vnguētū. Aut sedeat in aqua calida d̃coctionis aneti floꝝ camomille se. fenugreci altee maluaruꝫ ⁊c̃. Ex his ēt pōt fieri sacculus: folia ēt cauliū dolorē sedant. Aliud ad ideꝫ exiccās emorroydas. ℞. acatie. ʒ. iij. ceruse. ʒ. ij. draganti. ʒ. i. puluerizentur ⁊ distēperentur cū aqua mirti. Puluis ad idē. ℞. limacias cū testa earū: cōbure ⁊ puluerizentur ⁊ aspergātur. Et si sint intra anū cuꝫ p̄dicto puluere adipe castrati cera alba ⁊ cerusa lota fiat vnguētū. ¶ Scd̓m perficitur cū pluribus. Primo cū flobotomia ⁊ melius est vt non claudantur. Deinde inungatur locus cū isto. ℞. olei persicoꝝ amaroꝝ. ʒ. ij. medule crisomoloꝝ corticuꝫ aleoꝝ añ. ʒ. i. aceti parū. Secūdo aperiūtur cū sanguisugis applicatis p̱ cannā: ne vadāt ad aliuꝫ locū. Naꝫ iste euacuant sanguinē melancolicū: ⁊ in hoc differūt a ventosis ita Aui. quarta primi. Tertio aperiuntur cuꝫ folijs ficus aut cuꝫ setis apri: aut cum herba cagnola fricando locuꝫ: aut cum panno lane intincto in succo cepe squillitici cū modico croci. Quarto cum isto ℞. aloes sucutrini subtiliter puluerizati. ʒ. ij. lenistici. ʒ. i. fellis tauri. ℥. ss. aceti parum: intingatur pānus ⁊ fricentur. Ad idem vꝫ suffumigatio origani ⁊ pulegij aut ex anacardis: aut fiat tenta de radice yreos vl̓ ciclaminis. Et si eēnt abscōse: fiat vnguētū siue emplꝫ hoc. ℞. poros ⁊ pista ⁊ misce cum butyro oleo camomille ⁊ aneti cum pinguedine galline vl̓ oleo se. lini ⁊ caliduꝫ suprapone ano. Suppositoriuꝫ ad exiccandū eas ex albumine oui rasura cartarum cum succo pentafilonis fiat suppositorium.

¶ Tertium perficitur cum isto. ℞. succi plantaginis. ℥. i. aque rosa. ℥. ss. aceti parum pulueris sumach qd̓ sufficit ad incorporandū. Aliud ad idē. ℞. acatie. ʒ. iij. ceruse. ʒ. ij. draganti. ʒ. i. puluerizentur ⁊ distemperētur cuꝫ aqua mirti. ⁊ line parum petiaꝫ: ⁊ superpone. Aliud fortiꝰ. ℞. aloes sanguinis draconis pilloꝝ leporis boliarme. thuris añ. ʒ. i. telle aranee reperte in molendino: aut vbi farina permanet cum albumine oui ⁊ misce ⁊ linatur locꝰ. ⁊ vꝫ ꝯ oēꝫ fluxū. Aut decoquantur stiptica vt gallie sumach nuces cipressi ⁊c̃. in vino nigro ⁊ aq̃ pluuiali ⁊ embrocetur locus. Ad intra vꝫ celidonia i fritellis cū vitello oui. Et cū isto curatꝰ fuit qdaꝫ iaꝫ palidus ⁊ ad hydropē dispositus. ¶ Ubi v̄o emorroydes eminerent ex̃: ⁊ essent putride sepe opꝫ total̓r abscidē. ¶ Premissis ergo vniuersalibus si sint antique prius restringantur: deinde icidantur. Et prius modus est: vt ligentur cum filo serici: aut cū seta caude equi in radice earuꝫ: ⁊ si sint magne ligentur in medio ⁊ stringantur continue plus ⁊ plus: ⁊ quousq̧ incidantur. Secūdus modus est: vt incidantur subito cum forpicibus. Et post mitigetur dolor cuꝫ albumine oui ⁊ oleo ro. Deinde consolidetur cuꝫ isto. ℞. aloes lo. i cerusse lote masticis thuris sanguinis draconis añ. ʒ. i. olei ros. ⁊ cere quantum sufficit: aceti parum: fiat vnguētum. Aliuꝫ modus: licet aliquis periculosior cum medicinis causticis: aut cum vnguento viridi: ⁊ sic de alijs: deinde cum vnguento de cerusa consolida ⁊ cetera.

¶ De ragadijs ani. Cap. ix.

Ragadie ani sunt scissure dolorose sine tumore. et in hoc differunt ab emorroydibus.

¶ Cause sunt sex. dura sicca scidens illas partes: aut apa calidum: aut fluxus acutus vlcerans itestina sicut in dissinteria: aut caliditas et siccitas orificij ani: aut aliquod exterius rumpens: et sic de alijs. ¶ Signa sunt: dolor et ardor loci cum scissuris manifestis aliquibus: aliquando emanat venenum nigrum rubeum: aut viride fetens: aliquando cum febre: et aliquando non.

¶ Cura premissa flobotomia manus si expedit. et digesta materia purgetur cum decoctione indorum et kebulorum sene epithimi et fumiterre. Deinde vngatur cum vnguento de cerusa: in quo sit camphora. Et si ibi non sit sanies et inflatio: tunc valet hoc vnguentum. ℞. mucilaginis psilij. ℥. s. pinguedinis galline recentis. ℥. v. vitellum oui vnius croci parum vngatur locus. Ubi vero sint saniose valde: vtatur corrosiuo: vt supra capitulo de polipo. Deinde consolidetur vt supra de ragadijs vulue. ¶ Attrices sunt quedam excrescentie circa anum molles rugate. Ficus sunt excrescentie ad modum ficus habentes pedem super quem sustentantur vt ficus. ¶ Et cura istorum habetur ex dictis de cura emorroydarum: et ibi recurre.

¶ De paralesi ani. Cap. x.

Paralesis ani seu mollificationis ipsius cum egestione inuoluntaria. ¶ Cause extrinsece sunt sedere super lapidem frigidum: aut in aqua frigida: aut casus: aut percussio super spinam: aut incisio neruorum et lacertorum: et tunc venit subito et est icurabilis: aut propter vnguenta frigida et cetera. Si ab intra vt plurimum fit ex mala complexione frigida et humida: aut ex humiditate imbibita propter calorem. et primo modo scitur: nam cum rectum impellitur per violentiam etiam egreditur: adest grauedo cum egritudine mucillaginosa alba.

¶ Signa secundi sunt punctura mordicatio. et sic de alijs.

¶ Cura. Si ex frigida causa: sedeat in aqua decoctionis mente saluie calamenti costi absynthij et cetera. Premittatur tamen vlla si expedit. Deinde inungatur foramen ani cum oleo rosarum calido. Et aspergatur isto puluere. ℞. nucum cipressi spice nardi costi: sanguis draconis euforbij papaueris et cetera. Si a causa calida vngatur cum oleo rosarum. Deinde aspergatur isto. ℞. balaustie gallarum cupule glandium mirtillorum et cetera. Si autem egreditur propter apa: fiat balneum cum camomilla mellilotо altea feminis lini fenugreci aneti rosarum. absynthij. et sic de alijs. Ungatur cum oleo anetino. Deinde aspergatur cum puluere aliquo conuenienti. vt supra patet et cetera.

¶ Pruritus ani aliquando fit vel ex vermibus. Et cura huius dicta fuit in capitulo de vermibus. Aut propter vlcera. et tunc curetur vt ragadie. Aut propter humores acutos. et tunc purgetur cum decoctione sene epithimi mirabolanorum citrinorum indorum: aut kebulorum et cetera. Deinde sedeat in aqua calida decoctionis fumiterre et cetera. Mutetur dieta in oppositum. et sic de alijs: quare et cetera.

¶ Fistula ani quedam est penetrans: quedam non. Et fiunt ex apatibus aut ex emorroydibus. Et postquam fistula penetrat intestinum et vesicam omnino incurabilis est. ¶ Et signa huius satis patent ex dictis in capitulo de fistula lachrymali. ¶ Et premissis vniuersalibus cum vnguento viridi mundificetur facto ex melle rosarum. alumine zucharo flore eris puluerizatis ana. aut cum puluere affodillorum. Dilatetur etiam os eius cum tenta de spongia. Deinde cauterizetur vsque ad profundum. Et remoueatur escara cum butyro. deinde consolidetur. ¶ Medicamen ergo conueniens ad fistulas ani et lachrymalium. ℞. aceti boni olei vetusti ana lib. i. litargirij puluerizati decoquantur: et per diem naturalem: donec nigrum et relucens fiat: et ex eo fiant tente et intus imittantur: hoc enim desiccat absque mordicatione et conglutinat plagas recentes et vlcera mundificata equat. Aliud ad idem ℞. aloes thuris sarcocole sanguinis draconis. balaustie anthimonij alumis zucharini ana. ℥. ij. florum eris. ℥. s. ex his fiat sief cum succo fumiterre. Et ponatur vnus in fistula omni die vsque ad dies septem: mundificat enim fistulam et consolidat.

¶ De tenasmone. Cap. xj.

Tenasmon est voluntas egrediendi cum nullo vel modico secessu.

¶ Et causa huius generalis est omne quod reducit nocumentum in capite intestini recti: quia virtus sensibilis huius percipiens nocumentum incitat virtutem expulsiuam. Unde cause speciales communiter sunt sex. ¶ Prima est mala complexio frigida: que acquiritur propter sedere super herbas vel lapides frigidos. Et signa patent. ¶ Secunda causa est ventositas reclusa in capite recti cuius signum est rugitus et inflatio. ¶ Tertia causa est humor calidus ibi imbibitus. cuius signum est dolor mordicatiuus arsura et cetera. et eger iuuatur a frigidis. ¶ Quarta est humor flaticus viscosus ibibitus in porositatibus recti. Et scitur ex expulsione humoris mucilaginosi: et eger iuuatur a calidis. ¶ Quinta est vlcus itestini. et scitur ex exitu itestini. ¶ Sexta est apa recti. cuius signum est dolor siue tumor notabilis cum tangitur digito et cetera.

¶ Cura: si ex humore flegmatico et cetera. quod sepius contingit: fiat clistere euacuatiuum flegmatis positum supra capitulo de cura yliace. Ubi vero exiret pinguedo vel rasura intestini: fiat etiam clistere restrictiuum stipticum prius vnitiuum. vt supra de dissinteria. Et loco illius valet sacculus de sumach et rosis stipticis infusis in aceto vel vino stiptico et compressus ponatur sub ano. ¶ Euacuata autem materia mucilaginosa. vt supra cum clisteri: infundatur spongia in vino decoctionis fenugreci seminis lini et caulium rubrorum. et ex his fiat sacculus: qui compressus ponatur sub ano. ¶ Ad idem valet absynthium et arthemisia calefacta super tegula et aspersis vino stiptico. Aut accipe scamnum de quercu vel de nuce vel populi et calefiat, et sedeat eger ano nudo. ¶ Ad idem valet decoctio porrorum vel caulium et expressis et oleo rosarum aspero. sedeat eger ano nudo desuper. ¶ Ad idem recipiat per anum fumum lisciuij: in quo bullita sit radix filicis. Et prius addi ista stiptica vel folia pirorum nespilorum boliarmeni nuces cipressi et cetera. ¶ Ultima tamen medicina est fomentatio vel cataplasma cum tasso barbasso premisso spe euacuatiuo: et etiam digestiuo si expedit. ¶ Et si exeat intestinum hora egestionis primo repone intestinum cum manu. Aut inungatur prius cum oleo stiptico vt mirtillorum: aut masticis: aut cum vino stiptico: in quo bulierint aliqua stiptica. Deinde puluerizа super ipsum stercus asini: aut sanguis draconis.

¶ Suppositorium ad idem. ℞. thuris litargirij croci myrrhe ana. ℥. i. cum succo plantaginis et vitello oui: fiat suppositorium quod teneat in ano omni hora: qua assellauit. ¶ Si ex colera purgetur cum clisteri posito in cura colice et yliace. Deinde intingatur filtrum in aceto albo et fortiter compressum applicetur ano. Et inunge circa anum cum oleo rosarum et albumine oui. ¶ Per os potest dari decoctio ordei cum mirtis et rosis. Aut electuarium hoc. ℞. zuchari rosarum veteris zuchari violacei ana. ℥. i. s. conserue citoniorum: loch de papauere ana. ℥. i. trociscorum de terra sigillata de spodio ana. ℥. i. lapidis ematitis preparati. ℥. s. Medicine etiam opiate in hoc conferunt vt tyriaca noua: filonium: et sic de alijs. Sint tamen vltima. Et si expedit permittatur euacuatio. ¶ Si ab vlcere: mundificetur primo cum vino et melle: post consolidetur cum vnguento facto ex oleo rosarum. dragaganti gummi arabici aloe loto mastice thure et cetera. ¶ Si ex apate calido: primo tenta de cotto vel panno molli infusa in oleo rosarum. et albo oui in principio supponatur. Sed in augmento ad maturandum fiat vnguentum cum pinguedine galline mucilagine seminis lini et oleo amigdalarum dulcium. ¶ Si ex apate frigido valet hoc. ℞. succi apij caulium ana. ℥. i. olei rosarum. et camomille ana. ℥. s. et tenta infusa superponatur. ¶ Si ex ventositate confectio ad ventositatem: aut clistere carminatiuum: aut spongia infusa in vino decoctionis rute ysopi furfuris calamenti et cetera. comprimatur: et eger sedeat super spongia. Ad idem valet sacculus ex rosis furfuribus mil/

" Cura fistule ani

llo vel pãnico: ꝛ modico salis torrefactꝫ ĩ patella ꝛ suppo
sitis. Et ita curet̃ si a mala cõpl'one frigida: quare ꝛc̃.

¶ De hernia. Cap. xij.

Ernia siue ramex q̃n̄qꝫ fit ex aq̃ descendẽte
ad chistim siue ad bursaꝫ testiculoꝝ q̃ gñia/
ta est ex errore digestiõis ĩ epate que expel
litur ad siphac ꝛ dilatando meatuꝫ q̃ est in
capite suspensorij descẽdit ad bursam ꝛ eaꝫ
inflat. ¶ Et nota ꝙ hernia vt plurimuꝫ aduenit pueris.
Aliq̃n āt fit ex vẽtositate pp̄ errorẽ prime digestionis. Fit
ẽt ex hũiditate quã calor potuit ĩ carnositatẽ mutare. pri
ma dĩ hernia aquosa. scd̃a vẽtosa. tertia carnosa. Fit etiã
aliq̃n ex apate: aliq̃n replent̃ vene humore melancolico
ꝛ fiunt varices grosse: vt est digit⁹. ¶ Et differt hernia a
ruptura inguinali: q̃ duplex ẽ quedã est relaxatio q̃dam
ꝛ q̃daꝫ est ruptura: q2 cuꝫ ruptura manib⁹ tangit̃ multũ
dolet: ꝛ q̃n̄qꝫ est hernia nõ q2 intestina plus sunt sensibi/
lia q̃ꝫ zirbus. ¶ Signa aquose sũt qd̃ pellis fit lucida: si/
cut vesica plena aq̃: ꝛ cedit tactui: ꝛ si r̃supinet̃ eger ꝛ cõ/
primatur nõ facit rugitũ neqꝫ dolet. ¶ Signa vẽtose sũt
ꝙ nõ cedit tactui ꝛ tẽdit̃ pellis vt timpanũ: ꝛ sonat cũ p/
cutit̃: ꝛ si cõprimat̃ rugit. ¶ Signa carnose sunt: nã ĩtra
chistim inuenit̃ manifesta duricies nõ cedẽs tactui sepa/
ta a pelle testiculoꝝ: adest grauitas: ꝛ sic d̃ alijs. ¶ Vari
cosa āt ẽ dura oblõga ad mo͠ vge girbal'. ¶ Differt ab
ĩtestinali: q2 pma nõ reuertit̃: dato ꝙ iaceat resupin⁹. In
scd̃a sic. ¶ Itẽ ruptura intestinalis a relaxatione q̃ si est
ruptura: cũ cõprimitur cito descẽdit. Et si nõ: nõ sic cito.

¶ Pronosticatio. Varicosa ẽ difficilis curatõis ꝛ 9ñr alie.

¶ Cura aquose. Premissis vl'ibus sicut decet vt cũ pillulis
fetidis ꝛ alijs eũantibus aquositatẽ esti vt p̊ exiccet̃ aq̃si
tas. Et hoc cũ vnguẽto de costo ꝛ empl'o exiccatiuo qd̃
fit ex sale boloarmeno ciperi stercore caprino ꝛ aceto for
ti. Aut p̊ fiat fomẽtatio cũ isto. ℞. siseleos cimini añ. ℥. ss.
floꝝ camomille mellilori añ. M. i. buliãt ĩ lib. iij. aq̃ vsqꝫ
ad 9sũptionẽ tertie p̄tis: deĩde emplastret̃ cũ isto. ℞. ma/
sticis. ℥. i. nucũ cipressi. ℥. ss. gũmi arabici dragãti añ. ʒ. ij.
puluerizent̃: ꝛ cũ oleo ro. fit empl'm vl' cerotũ: addẽdo d̃
pice vel rasina quãtũ sufficit pforatũ in medio sic ꝙ vir/
ga intrare possit: pbibet eni ne mã fluat ad locũ. Vtatur
rebus assis vino puro. ¶ Et si nõ põt cõsumi aquositas
cũ medicinis: fiat pforatio in duab⁹ partibus comissure
duoꝝ testiculoꝝ: ꝛ extrahat̃ illa aq̃sitas paulatim. Aut
cauterizẽtur. Et foramina duo fiant cũ tenta intincta in
vnguẽto adustiuo: aut inuoluta in puluere assodiculoꝝ
ꝛ hoc vbi eger cauterizationeꝫ timeret cũ ferro: aut inci
sionẽ. Et post abstractionẽ aque 9tinues sup locũ: vbi cõ
sueuit apparere ruptura siphac. Emplastret̃ cũ boloar/
meno mastice mirtis cũ albumine oui. ꝛ cõtinue differa
tur donec vulnera sint cõsolidata. Et si expedit mũdifice
tur locus cũ vnguẽto apostoloꝝ: deinde cõsolidet̃ cum
vino calido: ꝛ puluere nucũ cipressi. In lactantib⁹ autem
vt plurimũ per se curantur bonitate nature.

¶ Cura ventose est: vt inungat̃ locus cuꝫ oleo de aneto vl'
de lilio. Sedeat in aq̃ d̃coctiõis calamẽti. origani. ameos
carui. amomi. saturegie. ꝛ cetera. Emplastret̃ etiã cũ istis
puluerizatis cũ farina lupinoꝝ ꝛ oleo lauri. Vtat̃ sinapi
carui ameos feniculo ꝛ cetera. Bibat vinuꝫ acutum al/
bum. Abstineat a somno diei a coitu: ꝛ sic de alijs. Fit ẽt
perforatio vt in aquosa: q2 in omni vẽtosa semp est aliq̃d
humiditatis. Et cura est eadem: vt supra in aquosa.

¶ Cura carnose licet sit valde difficilis est vt mollificet̃ cũ
emplastro de gummis ꝛ pinguedinibus. Deinde proce/
das cum resolutiuis iterato cum mollitiuis ꝛ sic vltra.
Et si non curatur isto modo excorietur carnositas a testi
culis ꝛ eleuatur cum suis radicibus ꝛ post continuetur
pellis suendo: ꝛ confortetur locus ꝛ consolidetur sicut
decet. Consulo tamen vt non prorumpas ad hoc.

¶ Cura intestinalis rupture vel relaxationis est eadeꝫ: sꝫ
intestinalis indiget fortioribus. Super oĩa quiescat ꝛ ia
ceat crurib⁹ aliqualiter eleuatis. Omittat etiã oĩa infla/
tiua ꝛ dure digestionis. Cingant̃ cũ lũbari de panno: aut
de ferro inuoluto fustanico vt nõ dilatet̃: cui sit cõiunctũ
pluuiatcolũ triangulatũ repletuꝫ valde cũ coto: aut cuꝫ
pilis leporis: ꝛ erit melius: corrñdenteꝫ inguini rupto ꝛ
intromissis intestinis sicut decet si ĩtroduci possñt. Et vbi
non clisterizetur semel vel bis in die sic ꝙ intestina eua/
cuent̃ locus mollificetur: vẽtositas deoppilatione remo
ueatur impediẽs redditũ. Deinde sedeat multũ ĩ aqua
decoctionis camomille aneti radicuꝫ altee seminis lini:
aut embrocetur cũ ista. Et tunc resupinet̃ eger cruribus
eleuatis ꝛ cõprimat̃ locus eminẽs ꝛ bursa testiculoꝝ cũ
manibus leuiter donec intestina reducta sint. Et tũc in/
ungat̃ locus ex aq̃ distillata vnius pellis castrati optime
depillate ꝛ scisse ꝛ ad alembicũ posite. Deinde super ru/
ptura ponatur cerotũ aliqd̃ ex his dicẽdis. Et subito po
natur plumaceolũ qd̃ habeat in parte superiori sibiam:
ꝛ cũ bindello appenso lumbari in parte posteriori oppo
sita fracture ducendo per transuersuꝫ natis alliget̃ sibu/
le fortiter constringendo plumaceolũ vt retineat empl'ꝫ
bene adherentẽ rupture. ¶ Primũ ergo empl'm sumi ce
rotuꝫ si hoc. ℞. picis naualis armoniaci aloes aristolo/
gie rotũde radicũ anagalis maioris añ. ℥. ss. glutinis pi/
sciũ. ʒ. i. ss. colosonie. ʒ. iij. litargij masticis galbani galla/
rũ cipssi mumie: sanguis draco. thuris: oppoponaci: bo/
liarmẽi: dragãti: gũmi arabici: gipsi: myrrhe: añ. ʒ. ij. aca
tie: psidie gũmi ceresoꝝ ꝛ prunoꝝ añ. ʒ. i. piloꝝ lepoꝝ. ʒ.
iij. visci q̃rcini sanguis hũani añ. ℥. ij. rasine vl' terbẽtine
℥. i. cũ decoctiõe pellis castrati: fiat cerotũ in forma satis
dura. Et hoc est expertũ. ¶ Aliud ad idem. Recipe mu/
mie colle carte añ. ℥. ss. boliarmeni aloes añ. ʒ. ij. masticis
thuris gũmi arabici dragãti añ. ʒ. i. picis naualis. ℥. ij. co
losonie. ℥. ss. dimittat̃ colla ĩ aceto p horas duas postmo/
duꝫ ponatur in cazola cũ pice liquefiant: ꝛ alia pulueri/
zata ĩfundant̃. ¶ Põt ẽt addi de puluere radicũ consoli/
de minoris se. nasturtij pimpinelle piloꝝ leporis añ. ʒ. i.
ꝛ sic de alijs. Et si non vis tantã quãtitatẽ dimidiaꝫ reci
pias. ¶ Per ĩtra comedat oĩ die cuꝫ ferculo de isto pul/
uere. ℞. leporẽ vnuꝫ ablatis vnguibus caput: iecur: pul
monẽ: ꝛ fauces lucij ponãtur in furno in olla nõ respirã/
te: deinde fiat puluis. ¶ Portio ad ideꝫ. ℞. sigilli sancte
Marie: sigilli Salomonis ꝛ folia corrigiole coquant̃ in
vino stiptico: ꝛ detur de mane. ¶ Electuariũ ad ideꝫ. ℞.
radicum 9solide maioris ꝛ minoris añ. ʒ. iij. radicuꝫ aco
ri. ℥. i. boliarmeni sanguinis draconis mumie nucũ cipssi
añ. ℥. ss. radicuꝫ filopendule. ℥. i. ss. sanguinis leporis ꝛ pi/
loꝝ eius minutim incisoꝝ añ. ℥. ss. sigilli sancte Marie ꝛ
cucurbite agrestis radices minutiꝫ incidant̃ ꝛ cuꝫ melle
ꝛ zuccharo bene decoquant̃: deinde alia misceant̃ ꝛ fiat
electuariũ: dosis est quãtũ nux mane ꝛ sero cuꝫ vino bo/
no. ¶ Et si nõ curat̃ icidat̃ ꝛc̃. ¶ Trazea ad idẽ. ℞. pim
pinelle. ℥. i. 9solide maioris ꝛ minoꝝ añ. ℥. ss. feniculi. ℥. i.
plãtaginis lẽtis orobi añ. ℥. i. gariofi. ʒ. ij. zinzi. ℥. ss. cina/
momi. ℥. i. sang. dra. ʒ. ij. thuris masticis añ. ℥. i. zuccha/
ri li. i. fiat trazea. Et valet ẽt cõtra ventositatẽ inguinis.

¶ De apostematibus testiculorum. Cap. xiij.

Apostemantur quandoqꝫ testiculi ꝛ inflant̃
similiter ꝛ virga.
¶ In testiculis accidit cõiter ex materia ca
lida. In virga fit ex vapore calido aut frigi
do inflante. Fit etiam aliquãdo ex materia
molli flegmatica collecta in modum apatis frigida.

¶ Signa apatis calidi sũt dolor rubedo color citrin⁹ q̃si/
qꝫ fuscus pulsatio vrina rubea ꝛc̃. ¶ Signa apostematꝫ

frigidi sunt his opposita. ❡ Signa ĩflatiõis virge ex va/
pore calido sũt inflatio cũ caliditate pauca tẽdẽte cã fe/
bris: aliqñ vrina subtilis ruffa. Et si locꝰ albescit vl' luce
at fit ex vẽtositate grossa. ❡ Si manifeste rubeat fit a va
pore calido. ❡ Signa a͞patis fridi virge sũt mollities: lo
ci albedo: ꝓuatio dolorꝭ: vrĩa alba spissa: vt vrĩa puerorꝫ.
Et differt a vẽtositate q̃ nõ cedit tactui: sꝫ a͞pa cedit ⁊c̃.
❡ Cura apostematis calidi testiculorũ est: vt flobotomet
de vena manꝰ: aut brachij cõtrarij: aut de saphena. Aut
vẽtoset in pulpis cruriuꝫ. Purgetur cũ. ℥. v. decoctionis
cõis. ⁊. ʒ. i. reubarbari. ⁊. ℥. i. syrupi vlo. Ungat locꝰ vsqꝫ
ad augmentũ cum oleo ro. Aut emplastret cũ farina or
dei ⁊ decoctione maluarꝫ sẽpuiue rosarꝫ ⁊c̃. In augmen/
to vngatur cũ oleo camomille vel de lilio ⁊c̃. Empl'etur
cũ farina fenugreci seminis lini cũ piguedine auiuꝫ: ⁊ sic
de alijs. ❡ Si apostema sit frigidũ purget cum pillulis
fetidis aut hermodactilis: aut alio ꝯueniẽti. Ungat con
tinue locus cũ oleo de spica de lilio vel de costo. Sedeat
sepe in aq̈ decoctionis melliloti seminis lini aque camo/
mille fumiterre. Empl'et cũ agno casto farina fabarꝫ ⁊c̃.
❡ Cura inflationis virge ex vapore calido est: vt vẽtoset
in natibus. Ungat locus cuꝫ oleo ro. Deinde embrocet
cum decoctione ro. camomille. Purget cuꝫ reubarbaro
in decoctiõe cõi ⁊c̃. vt supra. ❡ Si ex vapore frido pur/
getur cuꝫ turbith: aut cum pillulis arthetici̾s. Euaporet
sepe virga cum aqua decoctiõis calamenti mentastri ⁊c̃.
❡ Ungatur locus cũ oleo d̾ spica vel de aneto. Empl'etur
ex faba ⁊ cimino. Et ita curat si sit a͞pa molle ⁊c̃.

❡ De gomorea. Cap. xiiij.

Gomorea est emissio spermatis inuoluntaria.
❡ Cura exterior ẽ appetitus cõcubine siue
amplexus. Sedere super lapides frigidos.
❡ Si ab itra aut a vasis: aut mẽbris: aut ex
humoribus. Si primo mõ est: q2 sunt nimis
calida aut frida: aut paraleticata: aut spasmata. Si scõo
mõ ẽ ꝓpter vitiũ neruorꝫ: aut lacertorꝫ. Si tertio mõ hu/
more: aut humor peccat in q̃ntitate: aut qualitate.
❡ Signa. Si ab extra scit ab egro. Si ab alijs mẽbris fit
sine erectione virge ⁊ exit isensibil'r. Si ex spasmo neruo
rum ⁊c̃. tũc est cũ dolore pectinis ⁊ inguinũ. Si a calidi/
tate iuuat a frigidis. Et si ex caliditate seminis tũc senti
tur calor ⁊ mordicatio. Si ex multitudine eiꝰ tũc macre
scit cõpꝰ cũ exit semẽ. Si ex hũiditate ⁊ aq̈sitate eiꝰ cũ ca
dit sup pãnos cito trãsit. Si pp renes semen est grossum.
❡ Cura. Si est a cã calida: flobotomet. Et vomat si expe
dit. Utat syrupo cũ aqua ro. lentibus brodio earꝫ lactu/
cis portulacis. Ungatur renes ⁊ testes mucilagine psilij
oleo rosa. mirtio cũ sandalis ⁊ alijs fridis stipticis. Aut
emplastrent renes ⁊ testes ex folijs agni casti portulace
plantaginis lactuca vt succo cicute. Et nota ꝙ portulaca
retẽta sub capite ꝓhibet mala somnia. ❡ Si ex paralesi
curet vt paralesis. ❡ Si ex frigiditate mãlia sunt menta
myrrha nux cipressi anisum assuꝫ mastix thus laudanũ.
❡ Si ex aquositate seminis mãlia sunt exiccantia: vt se/
men vrtice caro strutij semẽ agnicasti eruca crocꝰ zinzi/
ber ⁊c̃. Et vbi q̄s non posset erigere: ⁊ cõsequẽter eẽt ine
ptus ad coitũ. Pillule experte ad hoc. ℞. seminis cepa/
rum albarꝫ: testiculorꝫ vulpis: cerebrorꝫ passerũ masculo
rum florꝫ palme: thuris: eruce añ. ʒ. ij. fiant pillule de q/
bus trãsglutiat q̄nqꝫ vel sex cũ vadit dormitũ cũ vino bo
no. Et si vis vt quiescat a venere da bibere decoctionem
agni casti vel rute. ❡ Empl'm ad coituꝫ. ℞. pineorꝫ mũ/
datorꝫ nucleorꝫ auelanarꝫ satyrion añ. ℥. i. ꝓpigis lõgi stin
corꝫ añ. ℥. ß. asse dulcis. ʒ. i. cũ melle fiat electuariũ. dosis
est quãtũ nux. ❡ Et si vis ꝙ mulier super oia te diligat
ex coitu inunge virgam isto. ℞. succi serpentarie nepite
squille vrtice añ. ℥. ß. puluerꝭ piretri. ʒ. ij. sepi hircini olei
muscellini ana. quantum sufficit fiat vnguentum. ❡ Et
nota ꝙ inunctio cuꝫ assungia asini valꝫ super omnia. Itẽ
potio pulueris valeriane: aut retinere eam sub capite in
ducit coniugatos ad beniuolentiam: quare ⁊c̃.

❡ De doloribus iuncturarum. Cap. xv.

Dolores iuncturarũ vtplurimũ fiunt ex ma
teria frigida idigesta: cuꝫ q̃ aliqñ ꝑmiscet
aliqd colere: ⁊ aliqñ aliquid sanguinis. Et
noie gñali noiant gutta. Nã iste passiones
vt plurimũ generant ꝑ viam reumatismi.
Reuma aũt distillat sicut gutta aque. ❡ Speciali tamẽ
noie q̃drupl'r noiantur. Aliqñ arthetica qñ currit mã ad
iũcturas digitorꝫ pedũ aut manuũ. Et aliqñ ẽ ibi tumor: ⁊
iõ arthetica dr̃ ab artubꝰ. Aliqñ sciatica vt cũ mã currit
ad ligamentũ ancharũ: q2 scia est illa pars que ꝯiungit
coxaꝫ cũ osse anche. Aliqñ cyragra: vt cũ materia est in
ligamentis manuũ. Aliqñ podagra qñ mã est in lacertꝭ
⁊ ligamentis pedum. Et q2 iste passiões ꝯueniunt in cau
sis signis ⁊ cura: ideo de eis fiat capitulum vnum.
❡ Cã ergo istorꝫ est. Aut nimia caliditas dissoluẽs. Aut
nimia frigiditas cõdẽsans. Aut nimiũ ociuꝫ. Aut reten/
tio alicuiꝰ qd̾ cõsueuit expelli vel fluere. Aut exercitium
nimiũ precipue post ebrietatẽ repletionis: aut crapulaꝫ.
Aut ex vino assũpto in ieiuno. Cõtingit ẽt hec passio se/
nibꝰ ꝯualescẽtibꝰ ⁊ qui patiũt cronicas egritudines. Et
accidit in v̾e pp repletionẽ. In estate pp dissolutionẽ. In
autũno pp raritatẽ: ⁊ sic d̾ alijs. ❡ Si ab itra hoc ꝯtigit
tripl'r: aut ex parte hũoris: aut mẽbri: aut virtutis. Si ꝓ
modo: aut ex abũdantia sanguinis: aut colere: aut flatis
aut melãcolie: siue sint simplices: siue compositi. Si scõo
modo: hoc ꝯtingit q2 mẽbruꝫ est rarꝫ ⁊ nimis dilatatũ in
foraminibꝰ. Si tertio mõ: aut hoc ꝯtingit q2 mẽbrũ ẽ de
bile a nã: vt q2 filius podagrici. Aut q2 debilitatum est ꝑ
accidens. Quare nota ꝙ debilitas ꝑicule patiẽtis ⁊ for
titudo mẽbrorꝫ mandãtiũ est potissima causa in hoc. Nã
aliquãdo tanta humiditas currit an anchaꝫ ꝙ vertebrũ
resilit sciaꝫ ꝙ non pñt se mouere aut claudicant.
❡ Signa. Nota tñ ꝙ in cognitione causarꝫ freq̃ter deci
piuntur medici. Naꝫ aliquãdo egritudo erit de cã frigi/
da: ⁊ approximãdo frigida iuuabunt stupefaciẽdo: ⁊ sic
tollẽt dolorem: ⁊ q2 iuuat ab istis credũt ꝙ cã sit calida.
Aliqñ cã est calida vt damus calida q̃ iuuant faciendo
exalare materiaꝫ: quare credũt ꝙ cã fuerit frigida. Iteꝫ
aliqñ mouet multa materia frigida paroxismaliter ad
iũcturas inducẽs magnũ doloreꝫ: sed q2 colera faciliter
est mobilis inter alios humores: ideo ipsa cõicabitur: ⁊
sic rõne doloris totũ mẽbrũ erit calidũ rubeũ. aliqñ cum
febre ⁊ cũ vrina colorata ⁊ incẽsa cũ velocitate pulsus: ⁊
sic de alijs. Quare videbit medico prima fronte: ꝙ ꝓnci
paliter causa sit calida ⁊ tamẽ ꝫm verum erit frigida: sed
furia paroxismi inducit illa accidentia. ❡ Consideretur
ergo primo locus tactu: si est calidus ⁊ si complexio con
suetudo etas aer tẽpus anni: ⁊ sic de alijs particularibꝰ
conueniant in caliditate: ⁊ tunc cũ bona ꝯiectura argue
re poteris ꝙ materia sit calida. Et si locus frequenter ꝑ/
cipiatur frigidus: ⁊ alia particularia conueniant in frigi
ditate opinabile est ꝙ materia sit frigida. Cõsidera ergo
particularia in paroxismo ante ⁊ post.
❡ Signa autem magis particularia sunt. Naꝫ si dolor ar
theticus fuerit sine grauedine est sola mala complexio
sine materia. Si sic est cũ materia: que aliqñ est simplex: ⁊
aliqñ composita. Et hoc scitur qñ nec medicamina cali/
da nec frigida conferunt: q2 tũc debẽt esse cõposita iuxta
cõpositionẽ cause. Itẽ si ex calefacientibꝰ tẽperate dolor
augeat argulmus corpus fore plectoricũ. ❡ Et ideo par
ticularius descẽdendo si dolor est magnus interius extẽ/
siuus pulsatiuꝰ ⁊ color loci ẽ rubeus: vrina ẽ rubea spis/

sa: et pulsus plenus: et qd de mane magis affligat: et cõplexio sit sanguinea i etate adolescẽtie: et i tpe vis: et qd gaudiũ suauitas vite et visus fuerit generãtibus sanguinẽ si hec pcesserit verisile est piecturari q cã hui⁹ sit sanguis. ¶ Si aũt dolor sit acut⁹ pũgitiu⁹ mltũ intẽsus: color loci citrin⁹: vrina sit colorata et tenuis: pulsus velox eger sit coleric⁹ iuuenis q cucurrit et laborauit tps sit calidũ: sic estas et pcesserint multiplicãtia colerã. Si affligat magis i horis colere. et sic de alijs ptat q cã sit colera. ¶ Si at dolor sit modic⁹: et color nõ mutat de q̃ sit curãdũ: vrina sit remissa in colore et spissa egestiões mucilaginose loc⁹ appet fetidus ad tactũ: eger sit flaticus senex: tẽp⁹ sit hyemale: hõ sit mali regiminis: et vsus fuerit generãtib⁹ fla: et sic de alijs pnũtia q mã est flatica. ¶ Si aũt dolor sit modicus eger melancolicus et extenuat⁹ tẽpus autũnale et pcesserit regimẽ multiplicatiuũ melãcolie et vrina sit alba tenuis cũ resolutione alba et grossa hñte quãdã resolutionẽ pilosã procedẽtẽ in longitudinẽ etc. arthetcũ de melãcolia nãli significat. Et si resolutio apparet i pte superiori vrine significat guttam fore in mẽbris superioribus. Si in medio in medijs vt i ancha. Si in fundo inferiorib⁹. Et nota q raro fit ex melãcolia. Si vo dolõ sit extensiuus sine grauedine et precesserit regimen mltiplicatiuũ vẽtositatis. et sic de alijs significat ventositatem.

¶ Pronosticatio. Eunuchi nõ podagrizant neq calui fiũt Et hoc h3 verũ quãtũ est ex parte sexus: sed qr i pñti ois sexus et ois etas vtit malo regimie:iõ nimirũ si podagrizantur. ¶ Itẽ oes iste passiões sunt hereditarie et maxie podagra. sperma. n. maculatũ est cu3 sequat corporis cõplexionẽ:iõ sicut lepra ẽ morbus hereditarius sic est podagra. ¶ Itẽ dolores podagrici inducũt macie3 in mẽbro. ¶ Ite3 arthetica cõfirmata nõ recipit curã maxime qñ ex humoribus diuersis. ¶ Itẽ arthetica d mã colerica in hoie qui multũ se replet mortẽ subitã sepe iducit. ¶ Itẽ dolor sciatice est maior alijs. ¶ Itẽ dolor arthetĩcus non inducit spasmũ: qr non est in neruis et chordis: s3 in ligamẽtis fm Galenũ. ¶ Itẽ si in dolorib⁹ iuncturarũ superueniat vrina spissa multa velut subiugaliu3: aut varices superueniat curabitur egritudo. ¶ Item si a pncipio istis egritudinibus succurratur faciliter curabunt. ¶ Item febres aliquando curant dolores iuncturaru3. et aliquando faciunt aduenire vt patet.

¶ Cura ẽ duplex: preseruatiua: et curatiua. Preseruatiua cõsistit in regimine sex rerũ nõ naturaliũ: cum preuisione purgationis et digestionis ante tps egritudinis. ¶ Premittãtur ergo aliq canones ex quib⁹ satis apparebit cura preseruatiua. Unde si ex mala cõplexione tantũ pueniũt sola sufficiũt alterantia. Et si cũ mã digeratur mã et euacuet. Unde si mã est simplex: medicet cũ simplicibus. Si cõposita: cũ cõpositis. diuersificando tñ remedia fm diuersitatẽ cõponẽtiũ. ¶ Scdo pfidera si mã est frigida: et tunc non apponas nimis calida: qr traheret materia ad locũ dato q corp⁹ nõ eẽt plectoricũ. ¶ Itẽ si materia est calida nõ apponas nimis frigida: qr tũc cõdensat mã nisi cogeret te vehementia doloris: et tunc ponant repercussa que parũ morent: iuxta tñ cõuenientiam particularũ. ¶ Quarto nõ fiat flobotomia in pncipio qr reddit humores cursibiles nisi mã eẽt sanguinea: et qd alia pticularia pueniãt. ¶ Abstineat et a balneo aque calide: et spãliter añ purgationẽ et vomitũ: qr rarificando et mollificãdo nos trahit hũores ad ipos: et addit i dolorẽ et cã3. ¶ Omittat ẽt vinũ ante horã paroxismi eo q neruos pcutit et debilitat. fkr ad cerebrũ: et facit transire superfluitates. Et ita de oximelle et syrupis acetosis: nã liquefaciũt mã3 et currere eã faciũt ad nodum. ¶ Abstineat p posse a repletiõe nauseatiua. A sonno imediate post comestione3 et spãlr a somno dici. Et coitu qr est de rebus nocibilioribus. A labore iũcturarũ añ horã paroxismi. A reb⁹ viscosis et salsis: vt a caseo interiorib⁹ aialiũ piscib⁹: et sic de alijs vt ifra. ¶ Quinto nõ detur medicine fortes et pcipue a pncipio vl saltẽ denf i pua qtitate. ¶ Sexto nullũ remediũ locale fiat nisi corpore purgato et bono regimine supposito: nisi malitia accẽtiu3 cogeret vt stupefacientia apponãtur: deinde cõfortetur mẽbrũ mandãs vt nõ mittat. deinde mẽbrum cui mandat vt non recipiat. ¶ Itẽ diuretica nõ pueniunt in pncipio: qr sanguinẽ aduruunt et faciũt mã3 fluere ad locu3. ¶ Itẽ repercussiua nõ apponant corpe multũ plectorico. ¶ Ite3 loco vini vtat hydromelle multe cõmixtionis. ¶ Ite3 ante cibũ et p⁹ cã petit vomitus. ¶ Itẽ cibaria declinẽt ad grossitiẽ ne humor de facili decurrat ad locum. Non sint tamen tante grossitiei q causent cruditatem aut indigestione3. ¶ Itẽ dicit Aui. q debent mutari medicamina quia vnu3 vna hora iuuat: et in alia aliquando nocet etc.

¶ Cura curatiua pñtibus causis. ¶ Primo si ex sanguine flobotomet de basilica eiusdẽ lateris. ¶ Secundo si pticularia cõueniant de vena que est subtus cauillam si dolor fuerit in supioribus: flobotomia ẽt inter paruum et secũdũ pedis pfert: et aliqñ de saluatella: deinde fiat vomitus. ¶ Post vtat mãna cassia et tamarindis. Deinde ifricetur locus cũ aqua rosata sandalis etc. ¶ Itẽ mitigetur dolor cũ mucillagine psilij facto in aceto: aut coquant folia iusqami iter prunas: et sic de alijs. Utat portulacis lactucis farina ordei et aqua ei⁹. ¶ Si ex colera p euomat. Deinde vtat syrupo ro. vio. aut isto i forma. ℞. corticũ gnq herbaru3 diureticar añ. ℥. i. lingue ceruine endiuie artetice plãtaginis epatice absq fumittere añ. M. i. sandalor rosar anisi feniculi añ. ʒ. iij. cuscute spodij añ ʒ. ij. zuchari lib. i. et cũ aceto citonior fiat syrup⁹ dosis est ℥. ij. cũ aq decoctiõis prunor. Uel cũ isto. ℞. ẽdiuie. M. ij. rosar ru. ʒ. ij. oiu3 sandalor. ʒ. s. cũ zucharo fiat syrupus et det prius. purget cum. ʒ. s. vel. iij. elebori de succo rosar cũ zucharo albo fiat vnus bolus: hoc enim est appropriatu3 iuncture. Aut cu3. ʒ. i. pillular de hermodactilis minorib⁹. Et sunt. ℞. aloes hermodactilorũ al. añ. ʒ. i. scamonee. ℈. i. ro. ru. vel se. apij. ℈. s. pulueriset et cũ vino decoctionis hermodactilor fiat magdaleon. ¶ Et si in forma liqda. ℞. passularũ tamarindor prunor ordei añ. ʒ. i. flor boraginis. añ. ʒ. s. coquant et in. ℥. v. dicte dcoctiõis in sero infundat. ʒ. s. corticũ mirabolanor citrinor in mane exprimat: cui addat electuariũ de succo rosato. ʒ. ij. in aurora det. ¶ Cõuenienti facta euõne idigemus duplici medicina. Una repcussiua circa locũ doloris ne mã fluat. Et ẽ. ℞. sumach mirtor boliarmẽi añ. ʒ. s. sãdalor vtriusq acatie psidie balaustiar gallar añ. ʒ. i. aq plãtaginis aq ros. añ. ʒ. ij. olei ro. ʒ. s. aceti parũ. ¶ Et si vis facere emplm adde farine ordei aut lentiu3 quãtũ sufficit. ¶ Super loco ponãtur mitigatiua doloris: quor primũ sit hoc. ℞. lactis vaccini lib. s. opij. ℈. i. panis siliginis fortiter cõquassati misce: et fac emplm mediocriter liquidũ. ¶ Ad idẽ. ℞. argille cribellate misce cũ aceto et aq ro. vel cũ succo plãtaginis oleo ro. et albumie oui aceti par cũ decoctiõe maluauisci fiat linimẽtũ. ¶ Mitigato dolore vngat loc⁹ breuiter cũ oleo camomille vel de semie lini: deinde emplastret ex farina fenugreci semis lini cu3 maluauisco cocto et pistato cũ pinguedine anatis: aut galline. Uel fomẽtet eu3 decoctiõe istar. Aur cũ ista. ℞. camomille mellilotiro. vio. añ. ʒ. lib. s. amigdalar amarar semi. lini fenugreci añ. ʒ. i. aceti par fomentet ter in die. ¶ Et vbi hec non pferãt fiat vẽtosatiões cauteria etc. ¶ Si vo materia sit flegmatica vtat vomitu aque dcoctiõis raffani aceti parũ cum oleo sisamino quod sufficit fiat vna die sic et alia die nõ: añ cibũ: et primo repletionẽ. Secũdo fiat hoc cli-

stere. ℞. vtriusq₃ saluie. M. ij. lucci blete li. ʒ. malue vio. mercurialis ꝛc. cū oleo ꝛ sale ꝛ melle fiat clistere: ꝛ pt ad di de ierapigra ꝛ benedicta simplici añ. ʒ. ʒ. ꝛ sic d̄ alijs. ℭ Syrup⁹ q̄n fluit mā d₃ fieri ex calidis ꝛ stipticis vt cū isto. ℞. saluie iue primule veris añ. M. i. çucbari lib. i. fiat syrup⁹. Et si mā sit fluxa fiat syrup⁹ ex calidis icisiuis vt. ℞. oximell' cōpositi: oximellis simplicis: mellis rosati collati añ. ʒ. iij. det' i q̄tuor dieb⁹ cū aq̄s ꝯuenie͂tib⁹ aut cū vino calido. Aut digeraẜ cū isto. ℞. radicū acori añ. ʒ. ij. radicū aristologie rotūde. ʒ. i. hyperico͂ saluie p̄mule veris herbe arthetice folioꝝ lauri camedreos camepithe/ os añ. M. i. anisi maratri semis peonie añ. ʒ. ʒ. cinamo/ mi. ʒ. v. liqritie rase passularu₃ añ. ʒ. i. vtriusq₃ sticbados floꝝ anthos añ. ʒ. i. aceti sq̄llitici. ʒ. i. mellis lib. ʒ. çucbari ꝛ aq̄ q̄ntū sufficit syrupizeẜ sicut decet. ℭ Laxatiu⁹ pul uis ad idē. ℞. turbith bñ gūmosi ꝛ mūdi. ʒ. ʒ. bermoda/ ctiloꝝ electoꝝ. ʒ. ij. dyagredij. ʒ. ʒ. ʒi₃i. albi anisi ana. ʒ. i. masticis. ℈. i. çucbari. ʒ. i. fiat puluis. Et dosis ē q̄nta p₃ pro vice. Et de isto pōt fieri electuariū ꝯfectio pillule ꝛc. sicut libet. ℭ Pillule ad idē. ℞. pillulaꝝ fetidaꝝ pillula rū artheticaꝝ añ. ʒ. ʒ. dyagredij granū. i. fiāt pillule. vij. ꝛ sic de alijs. S₃ ista sufficiāt i p̄n̄ti. Seque͂ti mane det'. ʒ. i. tyriace antique. ℭ Nā multū ꝯuenit: ꝛ p̄cipue in cā fri/ gida. ℭ Ab extra. Qd̄ ꝯuenit circa locū d₃ eē mixtū sti/ pticū sicut hoc. ℞. nucū cypressi masticis myrrhe thuris ana. ʒ. ʒ. dragant gūmi arabici añ. ʒ. ij. aque saluie ꝛ ro. añ. q̄ntū sufficit cū cera pōt fieri vnguētū: ꝛ cū farina le͂/ tium pōt fieri ēpl'm. Et hoc p̄t poni supra locu₃ facta eua cuatione ad vniēdū iuncturas. ℭ Idē p̄t fieri i podagra calida. Sed empl'm mitigatiuū doloris in principio ap/ proximādū sit hoc. ℞. mucillaginis fenugreci semi. li. añ ʒ. i. butyri sine sale. ʒ. i. ʒ. olei sisamini. ʒ. i. cinis radicum caulisi. ʒ. ʒ. cere qd̄ sufficit fiat vnguētū. ℭ Aliō ad ide₃. Agitent' q̄tuor vitella ouoꝝ cū. ʒ. ij. pulueris bermoda/ ctiloꝝ ꝛ emplastreẜ locus. ℭ Itē emplastrū factū de ster core rece͂ti vacce valde ꝯfert: vt ponit Auicē. ℭ Ad idē valet vbicūq₃ dolor fuerit cū succo apij vitellis ouorum oleo rosato camomellino ꝛ mica panis fiat emplastru₃. ℭ Ad idē valet succus radicis ebuli ꝛ sambuci cū oleo lauri sepe madefaciendo cum petia. ℭ Mitigato dolore ꝯpetūt resolutiua: vt fomētatio cū decoctiōe vulpis. Aut vnctio cū oleo viperaꝝ: aut cu₃ oleo de costo: aut cū isto ℞. foliorū lauri maiorane rute añ. M. i. florū camomille anthos vtriusq₃ sticados ana. ʒ. i. bulliant in aqua.

ℭ Cerota ad ide₃ ꝯuenie͂tia in declinatione. Et prio hoc qd̄ est resolutiuū ꝛ mollitiuū. ℞. dyaquilon cum gūmis mollifica cu₃ oleo costino: extēdaẜ sup corio. ℭ Vnguen tū aliud ad ide₃. ℞. sepi renaꝝ lib. i. butyri agrippe añ. ʒ. ij. olei de costo terbētine añ. ʒ. ij. cere albe. ʒ. i. euforbij. ʒ. ʒ. rasine. ʒ. ij. cū oleo rosato fiat empl'm. ℭ Ad ide₃ va lent balnea sulfurea n̄alia ꝛ artificialia. ℭ Si ex vētosi tate m̄alia carminātia vētositatē sunt aristologia gentia/ na ruta castoreū calamentū anisu₃ sticados: ꝛ sic de alijs Ex his fiat fomentatio: aut vnguentum: aut empl'm ꝛc.

ℭ Que aute₃ conferunt cōtra omnē guttā sunt. Primum rasura cornu cerui bulliat in vino albo de quo vngaẜ lo/ cus. Aliud. Coque mustellā in oleo: ꝛ cu₃ illō ꝛ cera fiat vng'ⁿ. Aliō. Euiscereẜ catulus lactans ꝛ excorieẜ ꝛ inci/ datur minutim ꝛ cum ruta vino ꝛ sauina coquātur ꝛ de pinguedine vngaẜ. Ad ide₃ valet pinguedo gatti: ꝛ sic d̄ alijs. Et vbi predicta nō ꝯferāt fiāt cauteria sicut d̄cet.

ℭ Explicit Practica Joānis de Cōcoregio me dici Clarissimi de egritudinibus parti cularibus a capite vsq₃ ad pe/ des. Edita in felici gym/ nasio Papiensi.

ℭ Sūmula Joannis de Concoregio Medio lanensis De curis febriū s₃ hodiernū modu₃ ꝛ vsum p eū cōpilata in felici studio Papiēsi.

Voniam iuxta sente͂tiā Platonis philo/ sophi prorsus moralissi/ mi. Non solum nobis na ti sumus. Verū etia₃ or/ tus nostri partem sibi pa tria vendicat: parte₃ ami ci: ꝛ hi quorum cōmoda cure nobis esse debēt po steri nostri. Jccirco Illu/ strissime princeps ꝛ excel lentissime d̄n̄e: opus hoc qd̄ multis negocijs ꝛ vi gilijs diuturnis studijs longa eorū experientia ꝯpilauit ad p̄n̄tiū ꝛ futuroꝝ boiu₃ salubritatē celsitudini tue q̄ patrie pater ꝓtector ꝛ illustrator eē cōspiceris d̄dicaui. Quapp Clemētie tue supplico vt munusculū hoc si non tua dignum excellentia: ex aio certo d̄uotissimo ꝓcedēs ad honorē ꝛ gloriā nois tui suscipere digneris: ꝛ quasi ꝓ censu ois añ acte etatis mee illud cōputare nō renuas.

Etitionib⁹ vestris d̄ curis febriu₃ s₃ hodi ernū mo^m ꝛ vsu₃: auctorꝝ tñ nostroꝝ sn̄ias imitādo breuē sūmula₃: s₃ vtilē faciā. Sic equidē placere conabor ꝛ satisfacere iuxta posse: p̄ncipiū faciēs ab ephimer'. Premis sa tñ vt decet ipsarū notitia ex signis suis positis ꝛ d̄cl'ai optie ab Aui. p'fen q̄rti cañ. sine qb⁹ recta cura h̄ri non pōt. Non. n. curanda est febris (iuxta sn̄ia₃ ipsi⁹ Auic.) vel alia egritudo: nisi p̄us cognoueris ea₃. ℭ Est aūt añ ōia memorandū q̄ fe. est calor igne⁹ accēsus i corde ꝛc. Siue est calor n̄alis mutatus in igneu₃ iuxta sn̄iam Cō/ menta. primo afforismoru₃ illo afforismo. Humide dicte. ℭ Vlterius vl'r p̄mittendu₃ q̄ gn̄a febriu₃ tria ab aucto ribus describunẜ. s. Genus febriu₃ ephimerarū. Genus febrium putridarū siue humoraliu₃. Et genus fe. ethica ru₃. Sub qbus febriū generibus multe sp̄ēs feb. ꝯtinen tur. Est. n. subiectū feb. ephimere sp̄ūs in quo. s. tanq̄ in p̄n⁹ effectiuo p̄ncipal'r fundaẜ ephimera fe. Et maxime vitalis cōtētus in corde: in quo caliditas p̄ncipal'r est ac cēsa: ꝛ in humorib⁹ ꝛ mēbris subseque͂ter est i accēdi cū ei⁹ sparsiōe p totū: nisi sit ꝓhibe͂s māifestū. Subiectū aūt febris putride ad itell'm datū est hūor siue hūores i cor/ de vel alibi cōte͂ti in quo siue in qbus caliditas e͂xnea p̄n cipal'r est accēsa ꝛ in spiritib⁹ ꝛ in mēbris: vt iā dicū ē de fe. ephimera est: in accendi: et cū eius sparsione per totū. Subiectū aūt fe. ethice ꝓprijssime supto subiecto est mē bru₃ seu humiditates propinque: vt ꝯuertantur in mem bru₃ in qbus caliditas est p̄ncipal'r accēsa: ꝛ subseque͂/ ter est in accēdi in hūoribus ꝛ in spiritibus: cū eius spar sione per totū. ℭ Sic ergo ex dictis p₃ p̄mo q̄ l₃ p̄mum subiectū fe. ꝛ veꝝ sit ipsum cor. tñ s̄m q̄ in diuersis p̄tib⁹ nostri corporis est calefactū esse seu p̄ncipal'r caliditas ē accensa: feb. diuersificanẜ i genere vt principaliter est de notatum. ℭ P₃ scd̄o diias fe. sumi a mā in qua est cale/ factū esse. P₃ tertio q̄ distō geneꝝ feb. cu₃ sumaẜ penes subiecta caloris p̄ternālis. Et nō penes subiecta caloris preternaturalis in fieri. Relinquitur ea₃ sumi penes sub iecta calefacti esse preternaturā: put distinguitur ꝯ̄ cale/ fieri p̄ternām. Dicēte Gal. prio de diijs fe. Differt aute₃ nō paꝝ calefieri ad calefactū. Et sic pisormiter non parū differūt calorē accēdi: ꝛ calefactum eē. ℭ Patet 4⁹ ex dictis

rugo bontius: Hinc traxit i... not^m ... rus ... solaris ... mis ... dicunt audiebam ... Ha₃ ... ex ut ... erat valde fam liaris magro. ... Bontio ...

etiã intuẽri ꝙ tũc eſt fe.ephimera qñ calefactũ eſt in ſpiri
tibus ⁊ calefieri in corde ⁊ alijs mẽbris ⁊ humorib⁹. Et
ꝙ cõſequẽter fe.ephimera eſt fe.fiens. ¶ Pꝫ vlterius ꝙ
fe.humoralis ſeu putrida eſt qñ calefactũ eſſe eſt in hu/
morib⁹ ⁊ calefieri in corde ⁊ alijs mẽbris ⁊ ſpiritib⁹. Et
cõſequẽter ꝙ fe.humoralis eſt fe.fiens. ¶ Et vlteri⁹ pa/
tet ꝙ fe.ethica eſt quãdo calefactuꝫ eſſe eſt in corde ⁊ in
alijs mẽbris. ⁊ calefieri eſt in humoribus ⁊ ſpiritib⁹. Et
cõſequẽter ꝙ fe.ethica eſt febris facta.

¶ De cura ephimeraruꝫ in generali.

Trãſeo igiť ꝑ ad curã febriũ ephimeraꝝ in
genere ẜꝫ ordinẽ ⁊ regulã datã ab Aui.p⁹
q̈rti. ⁊ ẜꝫ ꝙ cõiter medici practicãtes hñt i
vſu. In ꝑ.n.occurſu cũ medic⁹ occurrit ad
ĩfirmũ patiẽtẽ febrẽ ephimerã:q̃ tñ ẽ diffici
lis cognitiõis ſꝫ facilis curatiõis:dꝫ cũ diligẽtia ineſtiga
re cãs ei⁹. Poſt q̃ꝝ notitiã illas coneť abſcidere ⁊ remo
uere quãtũ ẽ ſibi poſſe. Cõiť.n. ⁊ vtplũmũ febres ephime
re fiũt a cauſis ꝑmitiuis ⁊ extriſecis:vt a calitate ſolis:
ſuperfluo exercitio:ira:triſtitia:⁊ qñq; ſuꝑfluo gaudio:⁊
ſic plib⁹ alijs cauſis ⁊ diuerſis ſilib⁹ iſtis. Que oẽs cauſe
debẽt abſcidi ꝓhiberi ⁊ remoueri cũ ſuis ꝯrijs. Subſe/
quẽter.q꞉ tria ſũt iſtrã medicoꝝ qb⁹ oĩs cura perficiť:vt
qñq; cũ oib⁹:qñq; cũ vno tm̃:⁊ qñq; cũ plurib⁹ ipſoꝝ q̃
ſũt dieta:potio ⁊ cyrugia.i.opatio manualis:ad que tria
iſtrã:⁊ oẽs ſex res nõ nãles pñt ꝯueniẽter reduci. Sꝫ ꝑ
inſtrm̃ eſt illõ qõ eſt efficaci⁹ ⁊ vtili⁹ cũ quo medicus dꝫ
incipere ⁊ finire i cura cuiuſlibet egritudinis: ſi cũ ipſo
põt cure ꝑfectionẽ hr̃e:iuxta ſñiaꝫ Damaſceni. Si hoieꝫ
cũ ſola dieta curare poteris eã ꝓſperã inuenies. ¶ Cibi
aũt oĩuꝫ febricitãtiũ q̈ꝫtũ ad ipſoꝝ ꝑncipalẽ ꝯplẽneꝫ de
bent ẽẽ frigidi ⁊ hũidi oppoſiti calori febrili:eſt.n.febris
in ſua ẽẽntia morb⁹ calidus ⁊ ſicc⁹ ẜꝫ ꝙ prima afoꝛiſmo
rũ illo afoꝛiſmo:hũide diete.demõſtrat i cõmẽtõ Gal. ta
les.n.cibi rõne ẽẽntie fe.ꝯueniũt:vt iã dictũ ẽ. Sed rõne
cãe faciẽtis febrẽ:qñq; ẽt licitũ ẽ tales cibos frigidos ⁊
hũidos cũ calidis ⁊ ſiccis aliqualr̃ admiſcẽ:iuxta ſñiam
Gal. qui in cura febris flegmatice docet priſanã q̃ eſt fri
gide ⁊ hũide cõplexionis cũ pipere ꝑmiſcere:hñs dupli
cẽ intentionẽ. vnaꝫ.ſ.ad cãꝫ:q꞉ ad mãꝫ flegmaticã:⁊ aliã
ad eſſentiã caloris febrilis. ¶ Nũc ğ ex ꝑdictis apparet
ꝙ recta cura febriũ ephimeraꝝ ꝑncipaliter cõſiſtit i ꝓhi
bitione ⁊ remotiõe cauſaꝝ faciẽtiũ eas:vt exẽpli grã:ſi ꝓ
cedunt ex triſtitia:anguſtia:gaudio:ira:vel alijs ſilibus
cauſis aĩalib⁹ corporeis vel extrinſecis:ſũt ille tales cau
ſe ꝓhibende:⁊ cũ oppoſitis ꝑncipiãdũ in cura. ¶ Et ſi ti
meť vel crediť ꝙ repletio ſit in corpore maxime ĩ vijs cõ
munib⁹:liniendus eſt vẽter cũ caſſia vel cũ mãna diſtem
perata; hoc modo cuꝫ decoctione recenti. ℞.pulpe caſſie
ab.℥.i.ß.vſq; ad.℥.ij.ẜꝫ fortitudinẽ corporis aſſumentis.
Et ſi potius q̃rit mãnã aſſumatur de ipſa ab.℥.ij.vſq; ad
℥.iij. ⁊ diſtẽperetur cũ hac decoctione recẽti. ℞. paſſula/
rũ liquiritie ordei mũdi capillorũ veneris iniubarũ mũ/
dataꝝ a nucleis prunoꝝ damaſcenoꝝ tamarindoꝝ ſemi
nũꝫ cõmuniũ frigidoꝝ ana.partes equales. fiat ꝺcoctio
in aqua ſimplici fontis vel putei. Et de ipſa colatura aſ/
ſumať quãtuꝫ ſufficit ad diſtẽperandũ caſſiaꝫ ſeu mãnã.
Poteſt etiaꝫ predicta caſſia ſeu mãna qñq; diſtemperari
cuꝫ querimus exhibitioneꝫ ipſius cũ aqua ẽdiuie. Et ſic
ſub actuali caliditate exhiberi:vt citi⁹ reducať ad actũ.
Et non cogimur poſt cõpletaꝫ operationẽ caſſie ſeu man
ne exhibere lauatiuũ ſeu abſterſiuꝫ:vt cõiter fit. ⁊ decet
poſt completaꝫ operationeꝫ medicinarũ fortiũ ſolutiua
rũ qualitercũq; aſſumptaꝝ ſiue in forma potionis vl̃ pil
lularũ. Non enim tales medicine lenitiue de quibus eſt
dictũ dantur principaliter ratione euacuationis ſpũum
in quibus febres ephimere tãq̃ in principio effectiuo
fundantur ⁊ etiã fiunt. Nec etiã ratione alterationis ca/
loris febrilis dantur principaliter. licet accidẽtaliter con
ferant etiã ad remittẽdũ caliditatẽ extraneã ⁊ febrilem.
Sed (vt iam dictuꝫ eſt) conueniunt ad leniendum ⁊ edu
cẽduꝫ materias cõtentas in vijs cõmunib⁹:ne in eis cali
ditas extranea ⁊ febrilis accẽdatur ⁊ ſubſequẽter in hu
moribus contentis in venis vñ febres putride cõſequũ
tur. ¶ Eſt etiaꝫ cum medicus primo occurſu attingit ad
patientẽ febrem ephimeraꝫ ſibi neceſſariũ ordinare die/
taꝫ quantuꝫ ad cibũ ⁊ potũ frigidã ⁊ humidaꝫ ad remit
tendũ ſuperfluaꝫ caliditatẽ inductã in ſpiritib⁹. Et in cu
ra febriũ ephimerarũ non eſt procedendũ tenuiter dietã
do tales patiẽtes ephimeras maxime in declinatione ip
ſaruꝫ. Sed eſt licitum ⁊ cõueniẽs carnes paruorũ pullo
rũ ⁊ auiuꝫ alteratas cuꝫ lactuca exhibere. Et vinũ par/
uum plurime cõmixtionis cuꝫ aqua. Etiam talibus lici
tum eſt largiter exhibere panem etiã lotuꝫ multoties in
aqua frigida. Et ptiſanaꝫ debite preparataꝫ. Immo etiã
poma cocta:zucharo aſperſa:aut ſine zucharo ꝯueniunt
loco cibi:⁊ maxime in principio febriũ ephimerarũ:ſũt
enim ſpiritus alterati a calore febrili ⁊ inepti pro debito
inſtrõ operationuꝫ anime niſi ſepe remouentur ⁊ in ca/
lore remittanť. Unde eſt neceſſitas innouationis ipſoruꝫ
ex cibis laudabilibus boni chimi facilis digeſtiõis ⁊ be
ne diſpoſitis ſeu paratis. vt cito conuertantur in ſangui
nẽ ⁊ ſpiritũ:⁊ vt ẽt cũ remiſſiori calore generenť ⁊ reno/
uenť:⁊ qui actualiter ſunt ſub calore extraneo corrigan
tur ⁊ ad debitũ tẽperamẽtũ reducanť:que omnia ex pre
dicto mõ regimis ⁊ ex cibis predictis eueniũt. Nõ auteꝫ
i febrib⁹ putridis humoralib⁹ eſt iſto modo ꝓcedenduꝫ
in cibo maxime in earuꝫ principio:vt inferi⁹ apparebit.
Cõuenit etiaꝫ ſi febres ephimere occurrãt tempore eſti/
uo ⁊ magni caloris aerem rectificare cuꝫ frigidis laterã
tibus euꝫ:vt cuꝫ exparſione per cameraꝫ aque frigide:⁊
foliorum ſeu frondiuꝫ frigidoꝝ:vt nucis ſalicis ros. ⁊ ſi/
miliuꝫ:⁊ cuꝫ irroratione aque roſate:non irrorãdo tñ cũ
ea extrema corporis patiẽtis ephimeraꝫ:ſicut cõiter fa/
ciũt mulieres ⁊ ignorantes ne caliditas repellatur ad in
teriora. ¶ Et ſi epithimeť cor cuꝫ recenti epithimate ma
xime in his qui patiunť ephimerã ex ira labore ſuꝑfluo
balneo reſolutiuo ſeu forti incẽdio eſt valde ꝯueniẽs. Cu
ius epithimatis deſcriptio talis eſt. ℞.aque bugloſe me
liſſe vt ros.ana.℥.iiij.aque endiuie.℥.vij.ſandalorũ albo
rũ ⁊ rubeoꝝ ana.℥.ß.ros. coraloꝝ corticũ citri been albi
⁊ rubei oſſis de corde cerui ſerici tincti in grana ana.ʒ.ſ.
cinnamomi gar.croci ligni aloes ana.℈.i. Et ſi febris eſt
fortis incẽdij ⁊ acute caliditatis. addať huic epithimati
cãphore gr.ij.aut.iiij.ad plus cũ diſpõ cordis eſt multuꝫ
calida. Cui⁹ vſus ſit ante cibũ cũ ſcarlato tincto in grana
poſito exteri⁹.ſ.ſuꝑ mamillã ſiniſtrã:vbi ꝑncipalr̃ eſt lo/
cus cordis. Et apponať calidũ actu tẽperate tñ caliduꝫ.
Julep ẽt violatũ eſt vtile ⁊ conueniẽs mixtum cũ multa
aqua frigida ⁊ aſſũptum vacuo ſtõ maxime ab oĩ cibo ⁊
alio potu:nec ẽ expediẽs ſi aq̃ ſit laudabilis ꝺ fonte vel
de puteo vt ſupra decoq̃ť. Soluꝫ.n.aq̃ male paluſtres ⁊
groſſe ſũt ille q̃ ſũt ꝺcoquẽde:vt pꝫ ſcõa fen ꝑmi caplõ ꝺ
aq̃ cũ ſic inquit:ꝺcoctio eñi malas aq̃s rectificat. ¶ Ex/
pedit ẽt talib⁹ patiẽtib⁹ ephimeras vẽtres ipſaꝝ qñq; li/
nire cũ cliſterib⁹ linitiuis:⁊ maxime cuꝫ cliſteri poſito ab
Aui.ꝑma q̃rti,caplõ de cura putridarũ in gñali:cui⁹ de/
ſcriptio talis eſt. ℞.aq̃ ordei ciatos tres ſucci blitis ꝺpu/
rati ad ignẽ ⁊ colati ciatũ vnũ olei violati.℥.iij. pulueris
zuchari rubei.℥.i.ß.vitellũ vnũ oui ⁊ ſalis quãtũ ſufficit
ad ꝑfectionẽ cliſteris. Aliõ cliſtere qõ cõiter eſt i vſu ⁊ cõ
ueniẽs in ꝑdictis febricitãtibus eſt. ℞.ꝺcoctiõis blitis ⁊
malue folioꝝ matris violarũ añ.ptes equales caſſie fiſtu
le.℥.i.mell' vio.℥.ij. ⁊ olei vio.℥.iij.aut.iiij.ſal; quãtũ ſuf/
ficit

ficit ad clistere ɔstruēdū. ¶ Quia autē febres ephimere ex diuersis causis a qbus ɔueniūt diuersimode variantur: sic etiā diuersus modus curationis est cōueniēs in curis ipsarū: lȝ modicū varieł a modo iaȝ dicto: precipiunt.n. auctores ꝛ cōmendant in cura quarūdaȝ febriū ephimerarum balneū aque: qñq3 aerē termarū non superflue caliditatis: qñq3 potum aque frigide copiosuȝ: obseruatis tñ conditionibus que inferius apparebūt: cū de cura particulariū ephimeraꝝ declarādo procedā. ¶ Sȝ assumendo generalē curā ipsaꝝ fm ꝙ cōmuniter practicātes habent in vsu: sufficit curaȝ reducere ad tria regimina. ¶ Et pmo ad debitū regimē cibi ꝛ potꝰ laudabilis boni chimi ꝛ facilis digestionis tēdētis ad frigidū ꝛ humidū vt remittał ꝛ altereł supflua caliditas extrīs in spū. Et cū hoc etiā ɔuenit rectificationi aeris cū alterātibꝰ frigidis ꝛ irrorationibꝰ ꝛ alijs odoriferis cōtinuo insistere. Ac et cū epithimate cordis frigido alteratiuo: vt superiꝰ dictū est. ¶ Regimē 2m qđ etiā pcedere oȝ est ɔuenire cū aliqli linitione vētris cū cassia vel cū manna: stante tñ aliqli repletione nō aliter in vijs cōibus ꝛ vētris stipticitate. Post que et clisteria antedicta cōueniūt. ¶ Regimen tertiū cōsistit in remotione prohibitione ꝛ abscisione causarū facientium febres ephimeras cū suis oppositis eo modo ꝛ forma sicut superius dictum est ꝛc.

¶ De cura febris ephimere ex angustia.

Hunc vero pticulariter ꝓseqndū ē de cura cuiuslibet febris ephimere. ¶ Et pmo de febre ephimera facta ex angustia: lȝ illa febris sicꝫ ꝛ alie ephimere cū difficultate cognoscał: ꝓsupposita tñ eius notitia faciłr deuenił ad curā.

¶ Et pmo notādū ꝙ angustia ē fortis dolor aīe de re pdita sine spe recuperationis illiꝰ. Tristitia aūt ē dolor aie de re pdita: aut inest timor deperditiōis vł cū spe recuperationis illiꝰ vel cū spe ꝓhibitionis depditiōis vel cū spe et habendi. Cogitatio aūt est fortiter ꝛ affixe speculari seu ꝓfunde meditari sup aliq̄ re absq3 ꝙ ibi cadat angustia vel tristitia. Et in his tribꝰ passionibꝰ aie cōiter fit retractio caloris ꝛ spūs qñq3 cuȝ forti ꝛ veloci motu: ꝛ sic et in eis diu ꝓseuerat: vnde accidit hec febris ephimera. Est ergo necessariū pdictis causis obuiare cū suis contrarijs.

¶ Naȝ in febre ephimera ex angustia facta ē necessarium cū letificātibus inducētibus gaudiū: distrahētibus intellectū ab his cogitationibꝰ aiāȝ ɔtristātibus ꝛ angustiātibus: vt cātilenis delectabilibus nouis ꝛ fabulis in cura pcedere. Subsequēter cū ordinatione diete circa cibum ꝛ potū vt sit cibus facilis digestionis ꝛ boni nutrimēti tendens in cōplexione frigida ad frigidū ꝛ humidū: sicut superius dictum ē vel saltē alteratis ad frigidū cū lactuca ꝛ similibꝰ in decoctione ipsius. Et isto mō carnes parue puelle cū lactuca alterate ꝛ decocte demuȝ cōtrite si expedit: vt faciliꝰ assumanł ab egro: ꝛ parue aues: vt allaude ꝛ filles et perdices istis ɔueniūt ꝛ laudanł propter ipsoꝝ facilē digestionē ꝛ subitaȝ restaurationē. Panis et lotus ptisana poma cocta in furno vel in igne. Et qñq3 oua sorbilia in aceto ꝛ aqua decocta istis ɔueniūt: ꝛ sic et conceduntur. Nō eni sunt patiētes has febres ephimeras multū tenuiter dietādi cū egeant sepissime innouatione spirituū a nouo nutrimento propter ipsorū resolutioneȝ ꝛ superfluā calefactionē que principaliter est in eis ab incēdio ꝛ calore febrili: fit eniȝ ipsorū resolutio multa. ¶ Expedit in cura vlterius huiuꝫ febris pro dispositione tollēda caloris febrilis cū frigidis alterātibus inchoare ꝛ pcedere cū iuleb violato: seu syrupo simplici acetoso: aut syrupo de lymonibꝰ: aut de granatis admixto cū multa aqua frigida ꝫ electionē dictā supius de aqua calida cū reperitur laudabilis ꝛ bona absq3 eo ꝙ decoquał solum cuȝ aque male sunt decoquēde ꝛ nō aliter et vinuȝ paruū plurime cōmixtionis cū aqua ē conueniens in hac febre. Reminiscēdū tñ ꝙ leuis lenitio in pncipio huiꝰ febris facta cū cassia vel cū māna distemperata ꝛ exhibita ꝫ modum ꝛ ordinē datū ꝛ dictuȝ superius ē conueniens in cura eius: maxime stante repletione aliquali in vijs cōmunibus: vt in stomacho: ꝛ in intestinis. Et si ab infirmo talis lenitio recusał loco eius clistere supius positū administretur ꝛ fiat fm existētiam febris ꝛ fm modū antedictū: maxime stante vētris stipticitate: ꝛ exiccatione fecū. Nō enim in istis febribus sicut in humoribus ē digestio expectanda cū cito terminenł ꝛ finianł. ¶ Bonus ergo ꝛ regularis ordo in cura ē cā ꝓhibitionis ne in febres putridas transeāt. ¶ Laudał etiā in cura huius febris ꝛ similiū epithima cordiale alteratiuū supius denotatuȝ. Et tēpore magni feruoris ꝛ caliditatis aeris laudabile ē ꝛ vtile aerē alterare cū frigidis ꝛ camerā irrorare vt cū rosis ꝛ violis aq̄ rosaꝝ: aq̄ simplici modico aceti folijs salicis ꝛ vitis ꝛ similibꝰ istis. ¶ Et lȝ ab Auicen. ꝛ alijs auctoribꝰ medicine in cura huiꝰ febris cōmēdeł balneū aq̄ dulcis cū mora sufficiēti in ipso ad prohibēdū exiccationē talis corporis febriētis: ꝛ et aliqlis vsus ꝛ breuis aeris calidi tēperati: nō tñ a practicātibꝰ medicis habeł in vsu: timentibꝰ ne talis febris fit de gñe putride vel in eā faciłr transeat. ¶ Ex pdictis ꝫ curā assumēdo ad tria remedia reducił vt appet. Primo ad aliqlē lenitioneȝ ꝛ aeris rectificationē ad remotionē ꝛ ꝓhibitionē cāe eā facientis. Secūdo ad debitū regimen qntū ad exhibitionē cibi ꝛ potꝰ. Tertio ad ɔfortationē ꝛ alterationē cordis ꝛ supflue caliditatis ipsiꝰ: cū iuleb ꝛ alijs extinctiuis: aut et cū balneo si expedit in cura eius. ¶ In hac.n. febre tria cōiter ɔternām vtplurimū ɔiūgunł: ad q̄ medicꝰ intentionē oȝ hre: vt ad cām cū ꝓhibentibꝰ eā. Ad dispōnem febrilē cū extinguētibus ꝛ remouētibus eam. Et ad accñs quod ē exiccatio corporis: quod vtplurimū euenit illis cū humectantibꝰ: ꝛ vt superius dictū est. Et hec sufficiant in cura eius.

¶ De ephimera ex tristitia.

Hunc prosequēdum ē ad curam ephimere facte ex tristitia per reuocationē spirituū ꝛ subitū motū ipsoꝝ ad interiora cuȝ manifesta inflāmatione maxime in partibuꝫ cordis.

¶ Cura eius in oībus ē cōsimilis ꝛ cōformis cure febris ephimere facte ex angustia. Remedia tñ in ista debēt esse leuiora ac faciliora: sicut eius causa vtplurimū est debilior ꝛ leuior ꝙ̄ introducēs angustiā. Est.n. (vt iam dictū ē supius.) angustia dolor aie de re pdita sine spe recuperationis ipsius. Tristitia aūt ē dolor aie de re pdita cuȝ spe recuperationis. ¶ Consistit ergo cura huiꝰ primo in abscisione cause: ꝛ ipsius remotione: cū suis letificātibꝰ introducentibuꝫ gaudiū: diuertēdo a tali cogitatione. Et filr ē prosequēdū cū leui lenitione vētris. Et maxime cū clisteribus lenitius prosequēdū. ¶ Secūdo cū debita ordinatione diete cibi ꝛ potus fm ordinē dictū supius. Et cum hoc veniēdū ad dispōneȝ febrilē cū alterātibus frigidis ꝛ humidis. Et maxime cū iuleb violato admixto cuȝ aq̄ frigida. Et cum syrupo acetoso simplici: aut syrupo de lymonibꝰ: aut de granatis ad modū dcm supra. Etiā cū epithimate cordiali frigido alteratiuo si ɔuenit administrato tēporibus ɔgruis supra cor. Et lȝ ab auctoribꝰ medicine cōmēdeł et balneū aque dulcis. Et inūctio facta cuȝ oleo violaceo seu cū oleo cōi per totū corpus: non tñ ista duo remedia nō habētur in vsu. ¶ Sed quātū ad tertiā intētionē qua intēdimus ad accidēs qđ sepe cōsequtur ad has febres: qđ ē exiccatio corpis: regulare ē pcedere cuȝ humectatiuis assūptis ab intra: vt cibis ꝛ potibꝰ ꝛ iuleb ꝛ vino plurime cōmixtionis cū aqua. Et ista vtplurimū resistunt ꝛ prohibēt accidēs nūc dictū. Si tñ ista nō ɔferūt administratio balnei ꝛ inunctionis iā dicte: ē omnino cō

ueniens. In his enim ꝛ similibus istis cōsistit cura huius febris ephimere facte ex tristitia ꝛc.

¶ De ephimera ex cogitatione.

Sequitur de febre ephimera facta ex cogitatione superflua ꝛ affixa. Et ē qñ aliqs superflue meditatur: ꝛ cogitat superflue super aliq̄ re absq3 eo ꝙ ibi cadat angustia vel tristitia. Cōtingit.n. in talibꝰ reuocatio ꝛ retractio spirituū ad interiora ꝛ sic ipsorū inflāmatio atq3 febris.

¶ Eiꝰ cura eodē mō pficit ꝛ cū eisdem remedijs sic cura febris ephimere facte ex tristitia. ¶ Primo cu3 diuertentibus a tali cogitatione ad aliā nō sic affixe: vt cū cātilenis delectabilibus ꝛ nouis: vt aīa distrahat ad alia. ¶ Subsequenter post linitionē si expedit cū cassia vel cū manna vel clisteri iā dicto proseq cum alterātibus cibo ꝛ potu ꝛ alijs rectificātibꝰ aerē ta3 assumptis ab intra q̄3 prepara tis ab ex ad remittendū calorē additū ꝛ febrilem. ¶ Ultimo procedēdum ē cū prohibētibus exiccationē corporis ꝛ humectantibꝰ fm modū iam dictū: maxime iuleb ꝛ vino plurime commixtionis cu3 aqua laudabili fm ordinem datū: ēt cū balneo aque dulcis: ꝛ inunctionibus humidis si expediūt. Sed cu3 cautela ꝛ timore: fm modum superius designatū. Et pro cura istius ista sufficiant.

¶ De ephimera ex ira.

Sequitur de febre ephimera ex ira. ¶ Cuiꝰ causa ē subita reuocatio in eius pncipio caliditatis ꝛ spirituū ad interiora maxime circa cor. Et l3 in eiꝰ pcessu fiat expansio caliditatis ad interiora propter appetitū ad vindictam.

¶ Primo ergo in cura eius debemus cū letificātibus ꝛ talē cām abscindētibus procedere ꝛ ordinare: maxime cu3 delectabilibꝰ: ludis: cantilenis: ꝛ nouis delectabilibꝰ diuertentibus ab ira predicta: vt per abscisionem cause facientibus iram ipsa remoueat: ꝛ subsequēter effectus caloris febrilis. Conueniūt.n. multū in cura huiꝰ febris v̄ba rephēsibilia dicta ab hoie venerabili: ꝛ q in reuerētia habeat a tali patiēte. ¶ Subsequēter post lenitionē vētris si expedit cū leuibꝰ modo iam dicto ē psequēdū ad infrigidātia alterātia tā ab itra q̄3 ab ex phibētia caliditatē superfluā feruorē sanguinis ꝛ icēdiū. Ut cū epithimate cordiali frigido alteratiuo dicto superiꝰ. Cū rectificatiōe aeris. Cū infrigidātibꝰ: ꝛ humidis. Et irrorationibꝰ frigidis cū aqua frigida ꝛ modico aceti per camerā. ꝛ cū aq̄ rosata: ꝛ sparsione rosarū violaꝝ. foliorꝝ vitis ꝛ salicis. Etia3 cū exhibitione iuleb violati vel syrupi simplicis acetosi admixti cū multitudine aque frigide exhibiti tpe cōgruo ꝛ in quantitate sufficiēti. ¶ Unū tñ in istis est valde prohibendū: nisi sit paruū aquosum admixtū cu3 multitudine aque. ¶ Dieta aūt que in istis est conueniēs d3 esse cibo rum laudabiliū facilis digestionis ꝛ boni nutrimenti frigide ꝛ hūide cōplonis alteratorꝝ si expedit cū lactuca vt supra dictū ē. Et vltimo si expedit istis balneū preparare aque dulcis: vel inunctionē humectatiuam prohibente3 exiccationem corporis cū oleo violato vel cōi si alia non sufficiūt est conueniens in cura eius.

¶ De ephimera ex vigilijs.

Sequitur de ephimera ex vigilijs. Cuiꝰ causa est satis manifesta ex continuo motu spirituū cum exiccatione corporis: vnde accidit inflāmatio ꝛ febris.

¶ Cura aūt eiꝰ ꝯsistit in debito regimine cibi ꝛ potus: maxime hūectatiui tendētis ad aliqualē frigiditatē. Et si expedit cū vētris lenitione facili fm modū dictū superius.

¶ Subsequēter cū oi ingenio ē somnus ꝓuocandꝰ ꝛ infirmus ꝯstringēdꝰ vt dormiat ꝛ qescat. Sōnifera aūt q̄ conueniūt in hac febre pncipalr̄ sunt lotio extremorꝝ ēt post cibū vel brachiorꝝ manuū cruriū ꝛ pedū ēt faciei cū hac decoctiōe. ℞. florꝝ camomille: florꝝ nenufaris: violaꝝ rosaꝝ corticū papaueris foliorꝝ vitis ꝛ salicis: ꝛ lactuce aññ. ptes eq̄les decoquant i aq̄ ꝛ embrocent extrema fm modū iā dcm̄. Ad hanc intētionē ē ꝯueniēs inūctio facta ad frōtē: tipora: nares: ꝛ aures: ac ēt sup caput: ꝛ maxie sup cōmissura3 coronalē ꝛ sagittalē cū oleo de papauere violaceo nenufarino: vel cū altero ipsorꝝ s3 iudiciū ꝛ volūtatē medici curātis ifirmū. Ad idē ēt ē vtilis ꝛ ꝯueniēs ad somnū ꝓuocandū syrupus de papauere fm descriptionē a Mesue posita3 in suo antidotario assūptꝰ cū tātūdē aq̄ frigide post cibū: maxime de sero vna hora: non vltra: vt cū vaporibꝰ cibi eius virtus facilius portet ad caput. Et non solū iste syrupus est conueniēs ad somnū prouocandū: s3 etia3 ad tale corpus exiccatū sensibilr̄ humectādū ꝛ maxime si duplex vel triplex aqua que cū ipso administretur. Et omnimodo d3 assumi sub actuali frigiditate. Iuleb etiam violaceū assūptū cū aq̄ frigida h3 somnū prouocare: corpꝰ hūectare: caliditatē febrilē extinguere: ꝛ ideo in hac febre ē valde conueniēs ꝛ iuuatiuū. Uinu3 ēt commixtū cū aq̄ cōfert in hac febre ꝛ maxime ad somnū ꝓuocādū vt remoueat cā faciēs hanc febrē. S3 vinū purꝝ non eēt ꝯueniēs maxie potēs ꝛ acutū pp timorē superflue exiccatiōis ꝛ calefactionis. ¶ Recitat Gal. 3. de interioribus capitulo 5. de q̄da3 seruo cuiusdā notarij q mortus gulositate magna bibit vinū magnū ꝛ potēs sil'e maluatico in copia multa: vñ vigilie talr̄ supfluxerūt in eo ꝙ pluribꝰ annis vixit absq3 eo qd̄ dormiret p vnā horā. S3 vinum moderate sumptū in hoie non febriēte eēt cā ꝓuocationis somni ꝛ sic ꝯueniret. ¶ Cōmēdat tñ ab auctoribus in cura huiꝰ febris ephimere embrocatio sup caput cū rebꝰ prouocātibꝰ somnū: vt cū rebꝰ ex qbꝰ cōponit lotio antedicta: vel cū oleis āndictis. Et ista ꝯueniunt si aliter somnus cū facilioribus ꝓuocari non pōt mō ꝛ ordine āndicto. ¶ Cōmēdat ēt balneu3 aq̄ dulcis ad humectandū: sōnū ꝓuocandū: ꝛ caliditatē extiguēdū: qd̄ ēt ego laudo si alia remedia non inducūt iuuamentū qd̄ q̄rit. Et iō meliꝰ ē ꝛ tutius ip3 postponere ne error inde ꝓueniat ex eiꝰ vsu. ¶ Epithimata ēt cordialia ꝛ irrorationes nō sunt tāte necessitatis sic in alijs febribus ephimeris supradictis ꝛ declaratis i qbꝰ ē maior nec̄itas ꝯfortatiōis cordis.

¶ De ephimera ex somno.

Sequitur de febre ephimera ex somno ꝛ quiete in quo multi vapores ꝛ fumi capinosi fiūt retinentur ꝛ multiplicantur.

¶ Cura huius febris ꝯsistit in debito regimine cibi ꝛ potus: boni chimi ꝛ facilis digōnis. S3 in tali febriēte dieta d3 eē magis tenuis q̄3 in febriēte ex vigilijs in q̄ ē facta maior resolutio spūu3 ꝛ exiccatio corporꝝ. Cōueniūt ēt fricatiōes extremorꝝ. Immo ēt appositiōes ventosaꝝ sup natibus ꝛ spatulis icipiēdo a ptibꝰ inferioribꝰ a qbus vapores ꝛ fumi cōueniētiꝰ diuertunt: ꝛ talia fieri debēt añ cibi assūptionē ꝛ stomacho vacuo. Lenitio ventris facta cū cassia vel cū māna: vel cū clisteri lenitiuo ia3 dicto: est ꝯueniēs in cura huius febris: maxie stāte stiptitate vētris ꝛ repletiōe aliq̄li in vijs cōibus. Uinū aute3 est oino ꝓhibēdū in istis: nisi tpe cibi ꝛ in pua q̄ntitate exhibitū ꝛ limphatū. ¶ Cōueniūt āt in hac febre. ꝛ multo plus i alijs supradictis ad extiguēdū sitī: ꝛ ad humectādū ꝛ alterandu3 granata dulcia ꝛ acetosa: nisi sit ꝓhibēs de acetosis: vt strictura pectoris ꝛ cōsilis dispō. ¶ Plus aūt in cura huiꝰ febris laudat aer balnei: nō ta3 excessiue caliditatis: q̄3 aqua balnei dulcis: q2 maioris ē nec̄itatis rōne cause introducētis hāc febrē exiccatiōis q̄3 humectationis: s3 rōne gradus febrilis nec̄itatis ē hūectationis ꝛ infrigidationis. Et sic cura pficit huius fe. vt exhibeat de iuleb rosato plurimū admixto cū aq̄. ¶ S3 epithimata ꝛ irrorationes nō sunt multe nec̄itatis in hac febre ꝛc.

¶ De ephimera ex gaudio.

Equit de febre ephimera ex gaudio: que tn̄ rarissime euenit. Sʒ Gal. recitat q̄rto de accidenti ⁊ morbo: q2 cōtingit ex gaudio hoiem mori. Unde de seipso recitat q͡p rediens de roma ad patriā suaʒ cū appropinquauit ciuitati notificauit p̄ri suo eius reuersionē quaʒ ille sūmo desiderio expectabat. Addidit tn̄ ille notificās p suā lr̄am ei q͡p in itinere de mula ceciderat pp̄ quē casuʒ habuit fracturā cruris. lʒ nō eēt magne suspitionis. Et hoc iō fecit ne supfluo gaudio de ei⁹ reuersione in mortē incideret. vn̄ admiscuit casum ei⁹ vt cū illo gaudio sil' aliq̄lis tristitia insurgeret in eo.

¶ Cura aūt huius febris est q̄dammō cōsilis ⁊ cōformis cū cura febris ephimere facte ex ira quātū ad expāsionē caloris post ipsaȝ p̄ncipiū ⁊ spirituū ad exteriora. ¶ Expedit aūt post rectificationeʒ regiminis in cibo ⁊ potu: ⁊ post lenitionē vētris si expedit vti reb⁹ aliq̄liter ↄtristātibus ⁊ tristitiam inducentibus. ¶ In ira aūt egemus oppositis remedijs vt letificantib⁹ ⁊ gaudiū inducentibus. ¶ Et si in tali sic febriente ex gaudio est excessus caliditatis conueniunt epithimata frigida irrorationes cum frigidis odoriferis ⁊ aeris alteratione ꝼm modū dictum superius. ¶ Et sit vinū qd̄ bibit paruū ⁊ aq̄suʒ plurime cōmixtionis cū aq̄. Et fit iuleb violaceū eodē mō cū aqua admixtū. Et non est talis sic febriēs dietādus tenuiter pp̄ resolutionē multā caloris ⁊ spirituū factā in eo. Dieta tn̄ eius plus tēdat ad frigiditatē: siue ad frigidū ⁊ humidū. licet sit ⁊ esse debeat facilis digōnis vt dictū est.

¶ De ephimera ex timore.

Equit de ephimera ex timore. Hec ē octaua febris de supradictis vsq͡ȝ ad istuʒ locū.

¶ Cuius cura ↄsistit in debito regimine cibi ⁊ potus ꝼm q͡p in alijs dc̄m est. Et est q̄si ↄformis cura ei⁹ cū cura ephimere facte ex āgustia de qua superius late dc̄m est. ¶ Expedit. n. in ei⁹ cura ⁊ p abscisione cāe sepe inouare nūcios ferētes bona noua: ⁊ delectabilia ei opposita cause pp̄ quā cecidit i tristitiā ⁊ timorē. ¶ Utilis est lenitio vētris alteratiua ab intus ⁊ ab extra ꝼm modū supius dc̄m. Et in oibus in cura eius est procedēduʒ: sicut in cura febris ephimere facte ex angustia. Et iste octo spēs ephimeraȝ sunt q̄ solū rōne cāe diuersificātur: ⁊ in accn̄tibus aliq̄lr: ac ēt in excessu caloris vnius supra aliā dicunt cōparari ad dispōnes aiales: q2 principiū hn̄t ab aia ⁊ marie a virtute aiali cuius sedes ⁊ p̄ncipium principalr̄ est in cerebro: tādē terminant in corpus cū excessu caliditatis p̄ncipalr̄ in spiritibus cordis.

¶ De ephimera ex labore.

Equit d̄ ephimera ex labore vt ex superfluo motu seu ex supfluo exercitio ↄueniēte: ex q͡b⁹ inflāmant spūs ⁊ calitas auget ⁊ itēdit: vn̄ ↄuenit h̄ febris: laxāt. n. corpa ex p̄dcis cāis h̄ laxitudo dolorosa ꝼm auctores medicīe dr̄ eē ⁊. Est. n. laxitudo q̄dā q̄ dr̄ arefactiua. Et q̄dā repletionalis. Et ista ē. 3ª. s. apostematosa: vlcerosa: ⁊ extēsiua siue aggrauatiua. Et he diuersitates ↄsurgūt in istis laxitudinibus ꝼm diuersitatē ⁊ dispōnē corpoȝ in inanitione ⁊ repletione: ⁊ alijs: vt scd̄a sen primi. Ista pte monstratur.

¶ Cōsistit aūt cura hui⁹ febris in abscisiōe ⁊ p̄hibitiōe cāe faciētis talē laxitudinē q̄ ↄuenit ex labore. ¶ Debet ḡ introduci tranq̄litas qes ⁊ ociū q̄ sūt opposita ipsi laxitudini dolorose iuxta sn̄iaʒ. Hypocratis scd̄a ptic'a aforismorū cū inq̄t. In oi motione corpis cū cepit qs dolere requiescere statiʒ remediū est. ¶ Subseq̄nter est ↄueniens debitū regimē cibi ⁊ pot⁹ hūectatiui corpis exiccati ex labore supfluo ⁊ fridi alteratiui calitatis febril': ac ēt calitatis iducte ab exercitio pcedēte. Debēt eē ēt tales cibi facilis digōnis: boni ⁊ velocis nutrimēti ad restaurādū hūiditatē radicalē deperditā: ⁊ ad inouādū ⁊ augēdū spūs resoluētes: sic sūt carnes pulline ↄtuse vt facili⁹ digerant: aut nō ↄtuse: edine ēt ↄtuse si expedit: ⁊ puaȝ auiū sicut allaude ⁊ ↄsilium. Et oua sorbilia cū testa decocta in aceto ⁊ aq̄. Et pisces pui petrosi q̄ gn̄alr̄ ab oib⁹ auctorib⁹ medicine ponūt eē facil' digōnis: boni ⁊ velocis nutrimēti. Fruct⁹ aūt ⁊ granata ⁊ pruna ⁊ ↄsil'es laudant in hac febre. Tales. n. febriētes nō sūt tenuiter dietādi: sʒ solū ꝼm potētiā vtutis digestiue ipoȝ. Et sūt sepe dietādi tpib⁹ tn̄ ↄgruis: ⁊ mēsurato debito ordie p̄me cōplete digōnis: ⁊ nō alr̄ vl lo mō. Egēt. n. isti cū restauratione ↄtinua pp̄ resolutionē inductā a labore supfluo: ⁊ marie si sit laxitudo dolorosa arefactiua ad quā sequat hec febris ephimera. Patiētes autē ephimera ex laxitudine repletionali q̄ est triplex vt dc̄m est. p̄nt ⁊ debēt magis tenuiter dietari. imo q̄nq͡ȝ debemus ipsos euāre cū pharmaco ēt aliq̄lr̄ resolutiuo. Sʒ lenitio vētris in istis vltimis est oio fiēda. Debem⁹ insup vti alterātib⁹ fridis potib⁹ ⁊ alijs hūectātib⁹ talia corpora calefcā ⁊ exiccata: vt iuleb violaceo cū pluria aq̄ cōmixto: vio granatoȝ: ac ēt vio puo liphato cū aq̄. Est ēt linitū iūcturas manuū ⁊ pedū: ⁊ collū: ⁊ spōdiles inūgere cū oleo vio. recēti si poss̄e est ipʒ repiri ad hūectandū ⁊ remittendū calitatē ⁊ siccitatē inductā in eis ab exercitio ⁊ labore supfluo. Cōueniret ēt istis p remotione caloris febrilis pot⁹ aq̄ ordei: ⁊ syrupi simplicis| acetosi pl'm cōmixti cū aq̄ simplici pura ad eādē intētionē vt dc̄m est supe rius. Debēt ēt eē strata illoȝ q̄ has febres patiunt lenia siue scā ex bona plūa: vt in eis cū dilectiōe qescāt siue delectatione. Et si irrorent eoȝ camere cū fridis ⁊ humidis odoriferis est valde ↄueniēs. ēt si paret epithima cordiale est iuuatiuū in hac febre. Exercitiū aūt excessiue supfluens vltimate calitatē nālē extinguit.

¶ De ephimera ex euacuatione.

Equit de ephimera ex euātiōe. ¶ Ista febris p̄ncipalr̄ ē curāda p remotionē ⁊ abscisioneʒ cāe faciētis fluxū ꝼm modum ⁊ ordinē dc̄m ⁊ positūʒ ab Auic. 16. tertij capl'o de cura fluxuȝ oiuʒ modoȝ: ad quē locū ē p talib⁹ recurrēdū. Est. n. q̄nq͡ȝ bonū p cura fluxus nouū fluxū iducere ad euacuādū cām faciētē fluxū ip̄m. Que opatio q̄nq͡ȝ fit cū medicinis assumptis p supi⁹. ⁊ q̄nq͡ȝ p iferi⁹: imo vtpl'm cū clisteríb⁹ lauatiuis p inferi⁹ administratis. vt ibidē appet. Un̄ q͡ȝ ēt insistim⁹ cū vnctionib⁹ ⁊ emplastris ad stōchū ⁊ ad ventrē stipticis. q̄si defect⁹ eēt idigestiua vtute. ⁊ ista oia q̄ramus ibidē. ¶ Euacuatio aūt ⁊ fluxus de q͡b⁹ h̄ fit mētio ad quā seq̄t ista febris ephimera est euacuatio scā cū pharmaco solutiuo agitās ex supflua cōmotione ⁊ iflagmās spūm: vn̄ sequit h̄ feb. ephimera. ¶ Un̄ ad abscisionē ⁊ remotionē hui⁹ cāe vtpl'm sufficit clistere lauatiuuʒ factū cū aq̄ ordei ⁊. ℥. j. ʒ. puluerís çucharí rubei. ēt iterādo clistere si expedit. Et subseq̄nter exhibitio iuleb violacei vl' mumie simplicis. si fluxus supfluit ⁊ pseuerat cū aq̄ ferrea. Etiā iunctio scā cū oleo masticino ⁊ citonioȝ.

¶ Et subseq̄nter cū alio regimine cibi ⁊ pot⁹ iferi⁹ declarādo. ¶ Expedit ēt qetē istis iducere: ⁊ p̄hibere laborē: ⁊ regimē ordinare ↄfortatiuū vtutis in cibo ⁊ potu ꝼʒ modū ⁊ ordinē nūc dictū in cura febris ephimere facte ex labore. cōsiderata sp vtute ⁊ potentia digerēdi digestiue in stomacho in assūptione quātitatis cibi talis talr̄ febrientis. Eget. n. iste sic febriēs pp̄ multā resolutioneʒ factā in eo ex supfluo fluxu. cibo velociter restauratiuo facilis digestiōis hūectatiuo. ⁊ alteratiuo ad frigiduʒ ⁊ boni ⁊ velocis nutrimēti. Medicuʒ. n. in talib⁹ dʒ multū casuʒ vtutis considerare ⁊ ei resistere. Un̄ ēt epithimata cordialia laudant. Et pot⁹ vini parui limphati cū aqua ⁊ iuleb rosato eodē mō cum aqua cōmixtuʒ. Et granata dulcia. Et cōsimiles potus ⁊ fructus etiam laudant in istis.

¶ De ephimera ex dolore.

Sequitᷣ de ephimera ex dolore. ¶ Curatur talis febris p abscisionē ꝛ remotionē talis doloris vt cāe facientis ipm. Ut si sit mala cōplexio cū oppositis remouētib⁹ ipsas. Et si sit solutio ɔtinui māifesta vel occulta ꝛ excessiua cū curantib⁹ eā. Unū pro his recurrēdū est ad p̄mā fen tertij canonis. vbi in diuersis capitulis de soda diffuse determinauit. ꝛ ad fen decimāquartā tertij canonis. vbi de dolore colico ꝛ iliaco ēt diffuse tractauit ꝛ ad oīa alia loca in qb⁹ ponunᷣ remedia q̄ ɔueniūt ad remouendū ꝛ mitigādū oēm dolorē a q̄cūq₃ cā venientē. Est ēt ɔueniēs lenitio vētris maxīe stāte necitate. Et mod⁹ regiminis i cibo ꝛ potu. Et alia alterātia ꝛ ɔfortātia sūt ꝑseq̄nda ꝛ oī mō fieda ꝑ cura hui⁹ febris: put ꝛ sic pticulr̄ dcm̄ est in cura febris ephimere facte ex labore. Et sufficiāt ꝑ cura hui⁹.

¶ De cura ephimere ex euacuatione.

Quia cura febris ephimere facte ex euacuatione supflua. ɔsistit p̄ncipalr̄ in abscisiōe cāe facientis fluxū. ꝛ in remotione ipsi⁹ flux⁹: s̄m ꝙ supi⁹ dcm̄ fuit. Jō pro cura ei⁹ ꝛ ꝑ cura cuiusli bet flux⁹ vt habeaᷣ ipsi⁹ plena notitia: conueniens est ad pticularia deuenire. Cōiter aūt ab auctorib⁹ medicine duplex poniᷣ ꝛ describiᷣ flux⁹. Un⁹ diciᷣ lienteria: ꝛ est proprie flux⁹ stōchalis in quo cib⁹ diminute digeriᷣ: ꝛ sic indigest⁹ egrediᷣ vel nullo modo digestus. Est ali⁹ flux⁹ q dī dyaria: ꝛ est fluxus hūoralis p̄ncipalr̄ ꝓueniēs ab itestinis grossis siue subtilib⁹. Et iste est 2ᵉ. s. cū excoriatione intestinoꝝ: ꝛ sic vocaᷣ absolute disinteria. vel absq₃ ipsoꝝ excoriatione: ꝛ sic vocaᷣ absolute dyaria. Et ad istū fluxū ēt reduciᷣ flux⁹ epatic⁹ splenetic⁹ cerebralis: ꝛ q̄cūq₃ ali⁹ flux⁹ maxīe si sit absq₃ excoriatione. Diuersificaᷣ āt cura istoꝝ fluxuū maxīe s̄z diuersitatē cāꝝ suarū.

¶ Et p̄mo cura gn̄alis lienterie existit in debito regimine cibi ꝛ pot⁹: vt ꝙ sit facilis digōnis boni nutrimenti ꝛ in pauca q̄ntitate assūpti: vt oua sorbilia testiculi galloꝝ q nō calcauerūt: carnes pulline: ꝛ ꝑdicū ɔtuse ꝛ sic assūpte. Añ tñ assūptionē cuiuscūq₃ cibi est assumēdū de dyacitoniten scō cū çucharo antiquo vsq₃ ad. ʒ. iiij. in q̄lʒ vice. Et si friditas eēt cā diminute digōnis ꝛ relaxatiōis ꝛ flux⁹ ꝛ debilitatis stomachi sic plurimū accidit in hac lienteria tūc ɔueniēs est predictū dyacitonitē ɔtūdere ꝛ pistare in mortario: ꝛ ad formā electuarij ipm reducere cū mumia ꝛ aromatiçata posita a Nicolao in suo ātidotario. Et eo dem mō de ipso assumere añ cibū vsq₃ ad. ʒ. iiij. Generalr̄ aūt in ɔfluxu est sal ꝓhibendū ꝑ ei⁹ acuitatē mordicationē ꝛ stimulationē ad fluxū: vñ ꝓhibendū est ne ponaᷣ cū carnib⁹ ad decoquēdū vel cū alijs ɔdimentis. Ad hāc ēt eādē itētionē ɔfortatiōis digestiue stomachi ꝛ ɔtētiue in ipso cōfert pomū citoniū decoctū in furno ꝛ assumptū in parua q̄ntitate añ oēm cibū cū modico cinnamomi electi ꝛ pulueriçati: ꝛ cū tātūdē coriādri ꝑparati. Etiā vtile eēt si hic puluis coriādri ꝛ cinamomi permisceaᷣ ꝛ ponaᷣ cū supradicto electuario de dyacitoniten nūc dicto: qñ conteriᷣ in mortario. Juuat etiā syrup⁹ de menta assumptus in mane cū aqua extinctionis calibis seu ferri. Sed assumaᷣ in dosi. ℥. ij. ꝛ cū tātūdē aq̄ ferrate sub actuali frigiditate salua quātitate magni frigoris. ¶ Expedit insup stomacū ab ext̄ confortare cū medicinis stipticis aromatib⁹ conglutinantib⁹ admixtis calidis ꝛ frigidis adinuicem. Et primo cū hac fomētatione seu epithimate: cui⁹ descriptio. ℞. aq̄ mirti: aq̄ endiuie. añ. ℥. vj. aq̄ fenicoli aq̄ ro. añ. ℥. iiij. vini albi odoriferi. ℥. iiij. rosaꝝ squināti añ. ʒ. ij. masticis: cinnamomi: sumach balaustiaꝝ añ. ʒ. j. vini citonioꝝ. ℥. ij. mēte absynthij coraloꝝ rubeoꝝ añ. ptes eq̄les. Fiat epithima cū spongia vel cū filtro infuso in ipso sub actuali caliditate pluries añ cibū ponaᷣ sup stomachum exp̄sso filtro vel spongia diligenter ꝛ bñ qñ poniᷣ sup stomachū ꝛ cū infrigidaᷣ moueaᷣ ab ipso ꝛ sic inoueᷣ. viij. vel. x. vicib⁹ añ cibū: demū cū panno calido locus stomachi madefacto abstergaᷣ. Demū inūgaᷣ isto vnguento: cuius descriptio talis ē. ℞. olei citonioꝝ ꝛ masticini añ. ʒ. i. olei de spicanardi. ʒ. vj. rosarū coraloꝝ rubeoꝝ masticis cinnamomi thuris balaustiaꝝ sumach coriandri añ. ʒ. i. fiat vnguētū cū modico cere albe ꝛ sup locū ponaᷣ ꝛ administreᷣ fricando leuiter ꝛ inungēdo: vt facilliter trāseat v̄tus ei⁹ ad ptes intrinsecas stomachi: demū super petiaʒ in forma scuti seu figure stomachi extēso sub actuali caliditate apponaᷣ: ꝛ sic dimittaᷣ vsq₃ ad innouationem alterius fomētatiōis seu epithimatis. ¶ Et si fomētatio p̄dicta siue inunctio displicēt infirmo confert multū ad hanc intentionē cerotū factū super corio ex solo mastice absq₃ oleis liq̄facto cū ferro ignito s̄m ꝙ cōiter preparaᷣ ꝛ fit. ¶ Etiā sic mō confert cerotū factū s̄m descriptionē hāc. ℞. masticis. ℥. i. laudani. ʒ. ij. roꝝ. coraloꝝ thuris cinamomi. coriādri sumach añ. ʒ. i. olei de spicanardi ꝛ citonioꝝ. ʒ. ij. cere quātū sufficit. ꝛ fiat cerotū ēt sup corio ꝑparatū ad figurā scuti. Et sic sub actuali caliditate sup stōchō apponaᷣ cū puncta scuti reuoluta superi⁹ s̄m sitū stomachī prout appet in furcula ipsi⁹. ¶ Etiā ad eādē intētionem ɔueniret sacculus stomachalis cui⁹ descriptio hec est. ℞. mēte absynthij roꝝ. coraloꝝ cinnamomi gariofiloꝝ masticis thuris coriandri añ. ptes eq̄les suffumigenᷣ cū thure ꝛ mastice ꝛ cinamomo ꝛ sub actuali calitate ponaᷣ ad stōchū inouādo p̄dictā suffumigationē saltē mane ꝛ sero añ sumptionē cuiuslibet cibi. ¶ Conuenit ēt ꝛ laudaᷣ ad retinendū cibū in stōchō appositio vētose magne sup ipʒ sup quo morā trahat aliq̄lē. Et ligature brachioꝝ. Et fricationes eoꝝ pedū ꝛ manuū ēt laudanᷣ. ¶ Panis aūt sit de flore farine nō açimus cū pauco fermento ɔuenienter decoct⁹. Et vinū sit aromaticū in pua q̄ntitate assumptū ponticū nō acutū vel potēs limphatū cū aq̄ extinctionis calibis vel ferri: vt supra. Et diminuaᷣ potus. Et fercula ꝓhibeanᷣ ꝛ oīa hūida quāto plus est poīe. Et si cū carnibus decoquaᷣ aliqđ de agresta vel de granis sumach inuolutis in petia est valde ɔueniēs. Est ista cura lienterie facte a cā frigida s̄m ꝙ vtplurimū euenit a q̄ febris ephimera raro vel nūq̄₃ cōtingit. A cā aūt calida poti⁹ euenit corruptio digestionis in cibo q̄₃ ipsi⁹ diminutio ꝛ ipsi⁹ cura q̄raᷣ fen decimasexta vt supra dictū. ¶ Prosequendū est mō ad curā dyarie ꝛ p̄mo absq₃ excoriatione cū est solus fluxus humoralis. ¶ Pro cuius cura regimen cibi ꝛ pot⁹ ꝑpareᷣ ꝛ fiat s̄m modū ꝛ ordinē datum in lienteria: saluo si sit dyaria ex dn̄io humoris colerici. fint cibi magis alterati ad frigidū ꝛ humidū. Et vinū aq̄ticum puuʒ sufficienter admixtū cū aq̄ extinctionis calibis seu ferri. ¶ Et in cura hui⁹ ēt laudātur clisteria lauatiua fcā cum aq̄ ordei ꝛ puluere çuchari absq₃ sale ꝛ oleo. Laudaᷣ ēt in talib⁹ exhibitio reubarbari aliq̄lr̄ assati in tegula vsq₃ ad. ʒ. i. s. exhibiti in puluere cū. ℥. ij. aq̄ plātaginis: seu aq̄ ferree: seu vini pōtici aliqualr̄ limphati cū ea. Et os assumi sub actuali frigiditate: nisi tpe multū frigido de nocte in matutinis vacuo stōcho. Eodē mō ɔferūt ꝛ iuuant mirabolani citrini ēt adusti ꝛ in puluerem redacti si de eis assumaᷣ vsq₃ ad. ʒ. i. s. cū eisdē aq̄s vel vino: ꝛ eodē mō ꝛ tpe: vt supi⁹ dictū est. ¶ Confert ēt in isto casu siue fluxu micleta que est electuariū positū a Nicolao in suo antidotario si de ipsa assumaᷣ vsq₃ ad. ʒ. x. cū aq̄ ferrea vel cum aq̄ plātaginis. Sʒ ipsa sup oīb⁹ remedijs multo plus laudaᷣ ꝛ ɔuenit in cura lienterie assūpta cū vino pōtico: ꝛ iō pro cura illi⁹ ad ipsam p̄ncipalr̄ recurraᷣ. ¶ Juuat ēt in cura hui⁹ fluxus maxīe debitū reginē cibi ꝛ pot⁹ añ quarū assūptionē semp de puro dyacitonite₃ aliq̄lr̄ assumaᷣ. Et si in forma electuarij solū cum mumia simplici vel im

leb rosaceo mollificeť ꝛ fiat electuariū. Citoniū ēt coctuꝫ nō admixtū cū aliquo aū oēm cibū est ꝓficuū ꝛ iuuatiuū assūptū in q̄ntitate non multa. Laudať ēt emplīm drasenicon mollificatū cū oleo citonioꝝ ꝛ ros. positū a Mesue in suo antidotario ꝛ administratū sup ventrē inūgendo. ac ēt super pectia positū ꝛ extēsuꝫ. Et hec inūctio est cōueniens valde. ℞. olei citonioꝝ ꝛ ros. ꝛ olei mirtini aū. ℥.i. rox. coraloꝝ balaustiaꝝ sumach cupularꝫ glādiū: terre sigillate: thuris aū. ptes eq̄les fiat vnguētū cū pauca cera ꝛ administreť: vt dcm̄ est. ¶ Et si fluxꝰ perseuerat post clisteria lauatiua fiāt clisteria cū aq̄ ordei ꝛ çucharo ros. cū succo plātagis. ꝛ ēt cū oleo ros. ad remittēdū acuitatē humoris. Et qn̄qꝫ ēt fit clistere ad eādeꝫ intētionem cū lacte caprino: in quo lapides fluuiales igniti pluries sint extincti. ¶ Et si ille fluxus cū excoriatione succedit intestinorū eodē mō cibi ꝛ potꝰ vnguenta ꝛ emplīa ꝛ clisteria nūc dicta ꝯueniūt. Sꝫ in eis est addendū post clisteria lauatiua pluries facta aliqd de pinguedine renū capreꝛ: ꝛ de trociscis de karabe: vel de terra sigillata: vel de sanguie draconis ꝛ terra sigillata: qn̄qꝫ cū vno istoꝝ: ꝛ qn̄qꝫ cū alio assumēdo solū de eis in puluere pro quolibet clisteri vsqꝫ ad. ℥iij. Laudať ēt clistere factū cū vino pontico pinguedine renū capre dictis pulueribꝰ cū q̄riť consolidatio excoriationis ꝛ vlceꝝ factoꝝ in intestinis post ipsoꝝ mūdificationē. Albumen ēt oui bn̄ ꝛ vltime conq̄ssati positū in clisteribꝰ an̄dictis vel additū in vnguentis est valde ꝯueniens. Appositio ēt vētose magne sup vētrē laudať in oi fluxu. Et si dyaria fit ex mā flegmatica vel a cā frida abstersiua: ꝛ alia q̄ per supiꝰ assumunť debent ad actualē caliditatē declinare cū aliq̄li friditate ꝛ stipticitate obseruāda in oibꝰ alijs ista q̄ superiꝰ dcā sūt. ¶ Vnū est tamē vltimo memorādū ꝙ sp in q̄libet fluxu est p̄ eiꝰ cā abscindenda: ꝛ formalr̄ ꝓhibēda si cōpleta cura q̄rať ꝛ v̄a. Expedit ēt ad mēbꝝ ꝙ est cā fluxꝰ ꝑticulariter deuenire ad ipm̄ cōfortādū seu ad ꝓhibēdū ne trāsmittat mām ad intestina. Sic in fluxu epatico cū epithimatibꝰ ꝓcedi debet super epar: ꝛ cū flobotomia vene epatice ex brachio dextro si fit fluxꝰ ex abundantia sanguinis. Et sic in alijs procede. Et hec de cura cuiuslibet fluxꝰ ad presens.

¶ De ephimera ex sincopi.

SEquiť de ephimera ex sincopi. Et lꝫ sincopis possit ex pluribꝰ cāis ꝓuenire. Vt p viā resolutionis spirituū ꝛ caliditatis inate: vt ex euacuatione supflua. Et qn̄qꝫ ex cāis venenosis occurrētibꝰ cordi. Vel ex repletione mala calidū suffocāte ex qbꝰ spūs pōt igniri ꝛ iflāmari: vn̄ prouenit hec febris. Si aūt hec sincopis perseuerat ꝛ vltimate vtplm̄ exinde succedit extinctio caliditatis inate ꝛ finalr̄ mors. Est enim sincopis casus virtutis subito factꝰ.

¶ Vn̄ pro cura huiꝰ febris ꝑncipalr̄ est deueniendū ad debitū regimē in cibo ꝛ potu. Et cū hoc vel his cibis q cito restaurāt spūs ꝛ caliditatē inatā: q maxie dn̄r restauratiui q̄s Auicē. ponit ꝛ nūerat scda q̄rti caplo de regimine cōualescētiū in cibariōe. Et sūt sic coctura pulli seu perdicis oua sorbilia galloꝝ paruoꝝ testiculi ꝛ aq̄ carnis q̄ ab Auicē. in suo de viribꝰ cordis vocať distillatura carnis: ꝛ maxie distillatura pulli: qꝛ subito restaurat ꝛ confortat ꝛ caliditatē nāleꝫ vigorat. ¶ Sꝫ hic vtiliter ē notādū ꝙ cū pullꝰ vel alie carnes ponūť ad distillādū: vt talis distillatura febriētibꝰ exhibeať: non sūt lauāde cū vino maxime acuto ꝛ potenti. sic faciūt ignorantes aromatarij non bene docti a medicis ex eo ꝙ talis distillatura augeret in febrem ꝛ fortiꝰ inflāmaret cū vino qn̄ distillať conuertiť in aquā vitis seu in aquā ardentē: ꝛ in hoc est habenda magna custodia: ne in talē errorem aliqs cadat. Sꝫ bn̄ cōueniens ē in quocūqꝫ febriente ꝛ maxime patiente hanc febrem ephimeram pullū lauare ꝛ abluere anteq̄ȝ ad distillandū cū vino granatoꝝ ꝛ aq̄ ro. Et si expedit pro maiori confortatione cordis etiam aliqd addere de aq̄ buglose est conueniens ꝛ regulare. ¶ Sed notandū vlteriꝰ ꝙ ab istis aqs distillatis propter ipsaꝝ displicentiaꝫ in sapore fumoso ipsarū quem acqrunt cū distillant est abstinendū a posse ꝛ sufficit vtplurimū sola ablutio cū vino granatorū. Et ob istam cām non debet pullus q distillať diu contrahere morā in alembico nec vltimā distillaturā accipere: qꝛ plus sapit de fumo ꝛ de adusto. Et sic etiā distillari debet cuꝫ igne claro ꝛ puro q̄ȝto plus ē possibile. Nec in assūptione talis pulli est aliq̄lis potus vini limphati post ipm̄ omnino prohibendus: sic nec post sorbilia ē etiā prohibendꝰ: cuiꝰ oppositū mulieres credūt. ¶ Vinū aūt qd̄ est conueniens debet esse aromaticū restauratiuū sanguinis ꝛ spirituū. tn̄ aliq̄liter limphatū. Et maxime conueniunt cibaria supradicta. ac etiā vinū: cuꝫ intentio plus habeť ad debilitatem virtutis ꝛ sincopim q̄ȝ ad febrem. Si enim plus vertať intentio ad febrē q̄ȝ ad sincopim cū iaꝫ sincopis cessauit in totū. nec sperať ipsiꝰ reuersio: tūc cibi debent esse magis alteratiui ꝛ vinū paruū bene limphatū. Nā cū due egritudines adinuiceꝫ complicanť semper intentio verti debet ad illā q̄ magis infestat ꝛ q̄ est maioris periculi. Et sic etiā conuenit proseq cū egritudo ꝛ accides adinuicem complicanť. qꝛ ad id qd̄ magis infestat debemꝰ attendere: iuxta sn̄iam Aui. q̄rta primi cap̄ vltio.

¶ Et in hac febre epithimata cordialia summe laudanť ꝫm descriptionē de his superiꝰ positā. Addēdo tn̄ de calidis odoriferis: seu de frigidis in eis ꝫm ꝙ caliditas febrilis est extensiua vel minor seu debilitas sincopalis a qua prouenit hec febris. ¶ Et si repletio suffocatiua caloris esset in tali febriente: conueniens esset linitio aliq̄lis: vel leuis minoratio talis materie a q̄ prouenit talis sincopis cū māna vel cassia: ꝫm proportioneꝫ ꝛ dosim dictā supiꝰ. Et si dn̄iū erit in humore colerico nō erit malū aliqd̄ modicū ponere de optimo reubarbaro: vt cū. ℥.i.ß. cassie vel cum. ℥.ij. māne ponere. ʒ.ß. reubarbari. ꝛ. ℈.ß. spice in decoctione cōi recēti cū aq̄ talis medicina distēpereť ꝛ fiat. Et si dn̄ium ē in humore flegmatico: eodē mō cum cassia vel cū māna ponať. ʒ.ß. turbith electi cum. ℈.ß. çinçi. pro eius correctione. Licet ēt ad euacuādū mās flegmaticas vel alias qualescūqꝫ mās venenosas plus laudeť agaricus ꝛ maxime infusus in oximelle simplici ꝛ exp̄ssus sit cū salgēma vsqꝫ ad pōdus agari. ʒ.i. Et ista ē conueniens medicina ēt distēperata cū decoctione cōi. ¶ Clisteria ēt ꝯueniunt qn̄ ad ipsa producit necessitas stipticitatis ventris ꝛ alia confortātia. vt lotiones ad extrema ꝛ maxime in locis pulsuū: vt in timporibus ꝛ in brachijs ꝛ pedibꝰ ꝛ ad genitalia facte cuꝫ vino odorifero albo ꝛ aq̄ ro. eqs portionibus. ꝛ cum aromatibꝰ que ingrediunť in epithimate nāli. addēdo tn̄ in eis plus de gariofilis ligni aloes ꝛ cinamomo ꝛ croco si non ꝓhibet supflua caliditas ꝛ incēsio. Et eodē mō irrorationes odorifere ꝯueniūt in cura huiꝰ febris. Et potus iulep ro. cū plurimo aq̄ frigide qn̄ intentio ꝑncipalr̄ v̄tiť ad calorem febrilē. Et finalr̄ ꝑma ꝛ totalis intentio principalr̄ fit ad virtutē sicut principaliter esse dꝫ in oi opere curatiuo. Ad laudē dei ꝛc̄.

¶ De ephimera ex fame.

DE ephimera ex fame. Hec febris qn̄qꝫ supuenit ex exiccatione ꝛ supflua caliditate prouenientē ex ieiunio tempore famis ꝛ maxime in corporibus colericis: ad q̄ꝝ stomachos colera citrina fluit supflue desiccans ꝛ calefaciēs substantiā stomachi. vn̄ sequiť ꝯsumptio humidi substātifici cū forti attractione venaꝝ meseraicaꝝ: ita ꝙ superflua caliditas sequeť in spiritibꝰ ꝛ maxime nālibus. lꝫ ad essentiā febris ephimere requirať ꝙ caliditas sit accensa in spiritibus vitalibus cordis.

¶ Fit ergo cura ei⁹ pͥmo cōsistit in debito regimine frigido
⁊ hūectatiuo cibi ⁊ pot⁹ facilis digōnis ⁊ boni nutrimēti
de his q̄ dicta sunt superi⁹. Et si caliditas multū excede/
ret recurrendū est ad aquā ordei ad iulep vio. mixtū cuꝫ
multitudine aq̄ pure ⁊ actual'r frigide. Et ad vinū grana
toꝝ ēt cum aq̄ admixtū. Et ad epithimata cordialia frigi
dā. Et sil'r ad irrorationes frigidas. Si ꝑꝑ famē virt⁹ vita
lis eēt multū prostrata atq̄ deiecta. deueniēdū est ad pul
lū ꝯcussum ⁊ distillatū ꝑparatū vt supra dcm̄ est. Nec est
obliuiscēdū de clisteri lenitiuo si expedit maxie stāte necē
tate. i. siccitate nāe cū exiccatiōe egestionū. Laus deo ⁊c.

¶ De ephimera ex siti.

Sequit̄ de ephimera ex siti. ¶ Ista febris sepe
euenit his q̄ diu tolerāt sitim ⁊ maxie tpe ma
gne caliditatis ⁊ estus. exiccat̄. n. de facili in
talib⁹ hūidū roridū: nō solū stomachi: sꝫ etiā
alioꝝ mēbroꝝ: ꝑ cui⁹ ꝯsumptionē ⁊ exicca
tionē spūs sensibil'r inflāmāt̄: ⁊ sic euenit hec febris.

¶ Cui⁹ cura ꝯsistit in regimine frigido hūectatiuo: ac ēt re
stauratiuo talis humidi deꝑditi. Et iō conueniūt cibaria
⁊ pot⁹ actual'r ⁊ potētial'r frigidi ⁊ hūidi. de qb⁹ oīb⁹ la/
te supi⁹ fcā est mētio. Et si hec sitis q̄ est cā hui⁹ febris pro
ueniat a mala cōpl'one calida ⁊ sicca absq̄ mā in iuuene
⁊ carnoso in media estate in q̄ nulla sit lesio in mēbris in
trinsecis: ⁊ maxie a ꝑatis alicui⁹ subito ⁊ cōplete curat̄ tā
sitis q̄ꝫ febris ꝑ potū aq̄ fride ⁊ pure abūdāter ⁊ copiose
sumptū. Ipsa. n. aq̄ nō solū est cura in hac febre: sꝫ ēt in q
busdā febrientib⁹ alijs putride curā ꝑficit: vt īferi⁹ appa/
rebit. Et ēt potus syrupi simplicis acetosi. Julep violacei
cū mltitudine aq̄ fride iuuat. Et cōuenit epithimare cor
cū epithimate frido. Et irrorare ⁊ alterare aerē ad fridū:
ēt ꝯuenit collutio oris continua cū aq̄ ordei vel cū aq̄ sim
plici pura ⁊ est ꝯueniēs. Et lenitio vētris si ī cā talis sitis
fuerit hūor coleric⁹ seu flegmatic⁹ salsus exn̄s in stōcho
fcā cū cassia vl' cū māna ꝫ dosiꝫ dictā supi⁹ sūme laudat̄
in cura hui⁹ febris ⁊ sitis. Et pruna matura cucumeres
citruli granata ⁊ ꝯsimiles. fruct⁹ ēt conceduntʼ in tpe suo.

¶ De ephimera ex oppilatione.

Sequit̄ de ephimera ex oppilatiōe. ¶ Ista fe/
bris de facili ꝑmutat̄ ⁊ trāsit in febrē putridā
hūoralē. Est. n. difficilis cognitionis: sꝫ in mō
curationis modicū differt a cura febris san/
guinee absq̄ putredine q̄ di Sinocha inflati
ua de q̄ inferi⁹ curā protellabim⁹. ¶ Perdurat. n. febris
ephimera vtpl'm trib⁹ dieb⁹ ⁊ vltra. Et in hoc differt a su
pradictis q̄ solū vna die nāli perdurāt. Et lꝫ oppilatiōes
possint esse solū in poris cutis extrinsece inducētes ꝯstri/
ctionē ⁊ ꝓhibitionē exalatiōis vaporū ad ex̄ ⁊ ipsoꝝ reso
lutioneꝫ ꝑꝑ q̄s vna spēs febris ephimere ꝓuenire pōt de
q̄ inferi⁹ faciā spālē casuꝫ ⁊ iste tales oppilatiōes vtpl'm
eueniūt ab aere frigido ꝯstrigēte poros seu a calido exic
cāte. ¶ Fiūt āt oppilationes alie in venis ꝑuis ⁊ magnis
ac ēt in poris cōib⁹ ꝯtētis in carne ex multitudine māe in
corpe multiplicate ⁊ maxie ex sanguine cū superflue exce
dit supfluā ꝓportionē ipsi⁹. Fiūt ēt ex grossitie ⁊ viscosita
te sanguis ⁊ alioꝝ humoꝝ. vn̄ calidū nō debite euentat̄:
⁊ sic fit ꝓhibita trāspiratio q̄ qn̄ est multū excedēs ⁊ ma/
gna seq̄t̄ feb. putrida ꝫm dn̄iū ⁊ aptitudinē hūoris ad re
cipiēdū putredinē ⁊ calorē febrileꝫ. Si āt talis oppilatio
nō sit multū excedēs ⁊ magna seq̄t̄ vtpl'm febris ephime
ra nūc dicta: maxie cū spūs sint dispositi ⁊ ꝑparati ad re/
cipiēdū calorem ex̄neū ⁊ febrilē. Ista āt oppilatio q̄ in ve
nis euenit seu in poris. vt dcm̄ est ꝫ sniaꝫ Aui. scda ꝑmi.
ē triplex. s. oppilatio attenuatoria. alia coartatoria. ⁊ ter
tia carnosa. Coartatoria āt cāsat̄ ⁊ fit ꝑꝑ casuꝫ rei cadētis
in corpe vene ⁊ nō faciētis tm̄ vnū ꝑ eēntiā cū ipa vena. vt
exēpli grā. hūor mult⁹ ⁊ grossus siue viscosus. Attenua/
toria āt oppilatio accidit ꝑꝑ inanitioneꝫ in venis vn̄ ptes
ꝯcidūt vna sup aliā. aut ꝑꝑ ꝑpa in locis vicinis vijs vl' ve
nis. ex quo cōꝑmit̄ vena ⁊ sit oppilatio posset ꝓuenire a
cā extrinseca ꝑmitiua. Carnosa āt oppilatio est qn̄ fit op
pilatio in vena ꝑꝑ rē cadentē in medio ei⁹ ⁊ faciētē vnā ꝑ
essentiā cū ipa vena sicut vacuitas pori vel veruce vel al
teri⁹ rei carnose. Et lꝫ ista febris causari possit ab oppila
tione attenuatoria raro tm̄ euenit. Sꝫ nūq̄ꝫ causat̄ carno/
sa: imo solū ⁊ vtpl'm ꝓuenit ab oppilatione coartatoria ⁊
maxime fcā ex multitudine sanguinis cum grossitie ⁊ vi/
scositate. Ista. n. febris ephimera ꝑaxismos vꝫ hre consi/
miles putridis ꝑꝑ eius ꝑdurationē: ⁊ q: spūs qui ꝯtinue
innouāt̄ nouā inflāmationē recipiūt: vn̄ de nouo ⁊ noui/
ter calefiunt cū ipsoꝝ potētia ⁊ quātitate debita est in lo/
co ꝑcipuo ꝯgregata non tm̄ sunt veri ꝑaxismi q: soluꝫ pu
tridis humoralibus datus est ⁊ conuenit ꝑaxismus.

¶ Cura g̊ hui⁹ febris Cōsistit ꝑncipal'r in cōueniēti ⁊ ordi
nata dieta que tenuis eē dꝫ ꝑꝑ repletionē existentē in cor
pore facientē oppilationē vt dictum ē. ¶ Sint ergo cibi
pauce quātitatis: facilis digōnis ⁊ nō multi nutrimēti: sicˉ
ptisana ordeacea seu far cū çucharo. ⁊ ēt panis lot⁹ stāte
multa caliditate ⁊ acuitate. Et si debilitas v̄tutis adesset
pulla ꝑua cum lactuca prepata secure exhibeat̄ etiā pista
si expedit. Et sufficit talem sic febrientēꝫ cibare solummō
bis inter diem ⁊ noctem exhibendo de confectione que
fit soluꝫ ex çucharo ⁊ aq̄ ros. que vocat̄ Manuchristi. Et
si querat̄ maior ꝯfortatio v̄tutis ⁊ cordis: addāt̄ marga/
rite subtilissime piste in tali ꝯfectione que tunc vocat̄ cō/
fectio de perlis sine aromatib⁹. ⁊ est ꝯfectio recens. Etiā
talibus febriētib⁹ ⁊ ꝯsilib⁹ non ꝓhibet̄ ꝯfectio que vulga
riter vocat̄ laçucata prepata solū cuꝫ cucurbita ⁊ çucha
ro ꝑus in ipo diutius mollificata ⁊ prepata. Et tales cōfe
ctiones ⁊ cibi supi⁹ dicti dent̄: ⁊ dari debent tēporib⁹ con
gruis ⁊ opportunis sic q̄ an̄ digōnē vnius alius nō succe
dat: sꝫ integre celebrata digōne ꝑmi assūpti. Uinū āt isto/
rū sit ꝑuū aq̄ticū ⁊ bn̄ limphatū cum aq̄ simplici eo mō q̄
dcm̄ est sup̄. Et nō nisi tpe prādij seu cene: ne caliditas fe/
brilis augeat̄ ex ipo. Cōuenit vinū granatoꝝ ēt cū aq̄ lim
phatū. Et iuleb violaceū. Et aq̄ ordei est vtilissima ad ex
tinguēdū caliditatē febrilē ⁊ incēdiū atq̄ sitiꝫ superfluā.

¶ Sic g̊ regimine cibi ⁊ potus diligēter ⁊ in ꝑncipio or/
dinato ⁊ statiꝫ ⁊ q̄to citius est poſ'e ꝓueniendū ē cū cliste
ri lenitiuo cōi facto ex deco. blitis ⁊ malue ⁊ folioꝝ mr̄is
vio. an̄. ptes eq̄les cassie. ℥. i. mellis vio. ℥. ij. olei vio. ℥. iij.
⁊ salis quātū sufficit ad ꝯstruēdū clistere. ¶ Et si infirm⁹
clisteri nō assentiret: vel ex alia cā fieri nō posset absq̄ mo
ra exhibeat̄ infirmo de māna vsq̄ ad. ℥. ij. ß. in etate perfe
cta distēperata cū decoctione cōi recēti supius posita. Uel
cassia vsq̄ ad. ℥. ij. eodē mō distēperata. Tutius tm̄ eēt ꝓ/
uenire cū clisteri mō dicto ne mora tpis in exhibitiōe me
dicine nūc dicte posset eē cā augumenti febris ⁊ maioris
malitie: ex eo maxie q̄ in tali febre si sit dn̄ium in sangui/
ne: sicˉ ꝑponit̄: siue sit dn̄ium in alijs humorib⁹ admixtis
cū sanguine ꝓueniēdū est semp cū flobotomia cōpleta de
vena basilica vel cōi dextri brachij ꝫm q̄ ipsa appet gros
sior vel min⁹ grossa: nā semp illa vena q̄ est magis ampla
⁊ plena est tutius flobotomāda in quātitate quā infirm⁹
absq̄ sensibili nocumēto tolerare possit: ⁊ est quātitas vt
pl'm. viij. vnciaꝝ vel iuxta. Licet partiri flobotomiā me/
lius sit ⁊ ipsam in duas vices diuidere vt mane ⁊ vespe:
q̄ꝫ vna vice tm̄ totū ꝑdictū sanguineꝫ eūare. ¶ Et in hac
febre vt iā dcm̄ est debemus ab ipsius ꝑncipio facere flo
botomiā: imo si poſ'e esset an̄ ipsius aduentū vt cū appa/
rerēt signa ꝓnostica hui⁹ febris. Si tm̄ hoc fieri nō posset
eligat̄ hora maioris qetis ⁊ remissioris calitatis: nā tunc
regulari⁹ fit talis flobotomia. Flobotomād⁹ āt supinus
iaceat extensus corpe toto: q: iste est melior situs qn̄ esse

possint ad ɔseruationē virtutis: ⁊ vt sanguis ⁊ humores mixti cū eo habeāt exitū magis liberū. ¶ Est āt ista flobotomia fiēda cū est peccatū i dn̄io sanguinis ex ipsi⁹ multitudine cū aliq̄li malitia q̄litatis. Nec digō ē expectāda sic in humorib⁹ alijs expectat̄ añ ipsoꝝ euonē. Saluo si in ipso sit supflu⁹ excessus in grossitie vel subtilitate. Et tūc q2 trāsit ad mā3 colere p subtilitatē supfluā: vel ad mā3 melācolie per grossitiē supfluā ɔuenit ⁊ ē licitū añ ipsi⁹ euonē digō nē expectare aliq̄l'r cū a nā sanguinis in dictis casib⁹ sit satis remot⁹ ⁊ elongat⁹. Nō tñ in hac ephimera sanguis taliter pmutat̄ q2 poti⁹ putrida diceret̄. ¶ Si āt hui⁹ ephimere in cā fuerit hūor grossus atq3 viscosus iducēs oppilationē in venis: vñ fuit prohibitio euentatiōis caliditatis cordis ⁊ spūs: postposita flobotomia: q̄ fieri nō d3 nisi q̄n tales hūores eēnt multū admixti cū sanguie: tūc ē ɔueniens aliq̄l'r lenitio vētris: ⁊ eūo minoratiua: mūdificatiua viaꝝ cōium: ne in exhibitiōe apitiuoꝝ vt syrupoꝝ ⁊ similiū fiat additio in oppilatiōe p̄dicta. Apitiua. n. oppilatio nū cū assumunt̄ si repiant mās q̄scūq3 crudas stomacho vel itestinis illas portāt ad venas: ⁊ ad epar: ⁊ ad alia loca in q̄bus esset oppilatio. Et sic addunt in oppilatione3. ¶ Et sic ex p̄dictis h3 q2 fortissime errant lassiui hoies q habentes stomachū aggrauatū ex cibo vel alijs supfluitatib⁹ de sero vel de mane bibunt vinu3 maluaticum vel aliud vinū subtile dicentes q2 illo mō degrauat̄ ⁊ mundificat̄ stomachus: ⁊ sic efficiunt̄ podagrici colici: imo etiā illo mō lapides generāt̄ in eis. ¶ Appet ergo ex p̄dictis q2 aliqualis mundificatio viarum communiū cum querimus apertionem pororum semper est premittenda. Et quia oppilatio maxime coartatoria: vt dictum est: est in causa huius feb. conueniens: est subsequenter apertiua preparare ⁊ exhibere. Est enim primo exhibendus syrupus acetosus simplex: cuius dosis est vsq3 ad. ℥. ij. cu3 aq̄ endiuie vsq3 ad. ℥. iij. cu3 actuali calitate tpe frigido ⁊ tpe calido ɔ̄rio. Subseq̄nter si expedit post tres dies medicinā minoratiuā talis humoris flegmatici seu grossi exhibere in dosi conuenienti vt accipiendo de cassia vsq3 ad q̄rtas. v. ⁊ de electuario indo minori vsq3 ad. ʒ. iij. ⁊ est dosis ɔueniēs in corpib⁹ fortib⁹ ⁊ robustis. Uel loco electuarij indi ponat̄ de infusione agarici vsq3 ad. ʒ. i. ß. cū dicta cassia infusio ꝑm modū ⁊ formam in oximelle simplici dictā supi⁹ addito. ℈. ß. salisgēme ⁊ distēperata cū decoctione cōi recenti supi⁹ assignata. ¶ Quāq3 aūt hec febris per solā remotione3 oppilationū curat̄ absq3 eo q2 sit necessitas exhibitionis alicui⁹ medicine solutiue. Semp tñ memorato q2 lenitiuū mūdificatiuū viaꝝ cōiu3 p̄cedat ante exhibitionē apitiui seu ꝓuocatiui. ¶ Si aūt per p̄dictam nō cessat: q2 oppilatio adeo fortis est q2 ēt timet̄ ne in putridā trāseat: tūc ɔueniēs est syrupū cōpositū acetosu3 de duab⁹ radicib⁹ exhibere ēt in dosi. ℥. ij. cū aqua feni. ⁊ endiuie. Et si diminuit̄. ℥. ß. de dicto syrupo ⁊ loco ei⁹ ponatur tantūdē de melle ro. est conueniens ⁊ iuuatiuū. Post quem ēt syrupū supradicta medicina solutiua facta cum electuario indo seu cū agarico: vt dictū est exhibēda mō ⁊ forma dictis supi⁹ ⁊ inferi⁹ latissime declarādus. ¶ Fricationes in hac febre multū laudant̄ añ oēm cibū mane ⁊ sero facte in extremitatibus absq3 vlla inunctione. Extinctiua sitis ēt p̄parent̄. Etiā cordialia si necessitas ipoꝝ est. Non. n. in apiendo oppilationes p̄dictas sunt fortiter calida exhibenda: sed mediocria cū vtute aliq̄li abstersiua ne addat̄ in febrem. Et isto mō pficit̄ hec cura ⁊c̄.

¶ De ephimera ex nauseatiua satietate.

Hunc prosequendū est ad curā febris ephimere facte ex nauseatiua satietate ⁊ repletiōe cibali cu3 qua semp est pstratio appetitus. Est eni3 nauseatiua satietas repletio stomachi cū corruptione ciboꝝum ⁊ abominatione ad cibum recipiendum.

¶ Cibi enim in istis de q̄b⁹ hic fit mentio ɔuertunt̄ ad fumosum pp caliditatē dominantē in stomachis ipso2ū: vñ eleuantur vapores mali ⁊ fumi dñigmes: ⁊ acuti a stōcho seu a cibo corrupto in ipso qui transeuntes ad spirit⁹ cordis inducūt super calefactionem ⁊ calore3 febrilē in eis. Et maxie hoc euenit in q̄busdā corporib⁹ colericis i q̄b⁹ porositates ipsoꝝ extrinsece nō sunt ample: sed stricte ex calido deficcante: ac ēt siccitate cōpl'onali ad hec adiuuāte: vñ tales fumi ⁊ vapores exalare seu resolui nō possūt. Euenit maxie hec inflāmatio in corpib⁹ illis cu3 supfluo motu mouent̄ ⁊ exercitant̄: p̄cipue ad solē ⁊ in aere calo. ¶ Expedit ḡ q2 cura hui⁹ febris p̄ncipal'r ɔsiderare nūq̄d in talib⁹ fit supflu⁹ fluxus ventris ex corrupta digestione cibi in stōcho ⁊ cū grauitate ipsi⁹ maxie in ore stomachi: p̄ncipal'r vomitus est ꝓuocandus cū hoc facili vomitiuo ℞. aq̄ ordei ciatos tres pulueris çuchari rubei. ℥. ij. aceti acuti. ʒ. i. calefiat tepida caliditate ⁊ totū simt̄ vnica vice assumat̄. Demū si expedit digitis in ore impositis vomitus prouocet̄: nō violētando tñ supflue virtutē expulsiuā stomachi. Nā si talis aqua sit preparata per superius nō egreditur lauando per inferi⁹ iuuat ⁊ ɔfert. Tamen si expedit vomitiuū supradictu3 aliq̄liter vigorare decoquat̄ vna radix raffani minutis incisa extricta medulla ab ipsa in predicta aqua ordei: ⁊ cu3 çucharo rubeo ⁊ aceto sub tepida caliditate assumat̄: vt dictū est. Demum si expedit cum digitis vel cum penna vomitus ꝓuocet̄. Et si etiam per supi⁹ non egreditur tñ per inferius: ⁊ maxime per vrinam vtiliter operabitur. ¶ Si aūt talis mā seu cib⁹ corrupt⁹ existēs in stomacho per vomitū euari nō pōt: vl' q2 sit in fundo stomachi locus eius: tunc est rectius medicinam linitiuam factā ex cassia vel ex māna reuigorata cū ʒ. i. electuarij de succo ros. vel dyamāna distēperata cum decoctione cōmuni recenti ꝑm modū ⁊ ꝓportione3 supra dictam tali patienti securissime exhibere ad mundificandū cibū corruptū in stomacho: seu mām existētem in ipso que est cā eius. ¶ Demū si expedit pro cōpleta cura hui⁹ nauseatiue satietatis ⁊ febris syrupū aperitiuum ꝓuocatiuū: ac etiā incisiuū: ⁊ appetitus incitatiuū exhibere ꝑm modū ⁊ ordinē conuenientē in hoc casu: vt accipiendo in cōplexione excessiue caliditatis ⁊ dn̄ij eius in stomacho syrupū acetosu3 simplicē vsq3 ad. ℥. ij. cū. ℥. ij. ß. aque endiuie. Et si cū hac cōplexione calida māli ɔiūgat̄ ēt aliqua mā frigida indigesta maxime contēta in stomacho diminuatur de p̄dicto syrupo simplici acetoso. ℥. ß. ⁊ tantūde3 de melle ro. cū ipso ponat̄. ⁊ sic ēt pmisceat̄ ⁊ limphetur cum aqua endiuie ⁊ feniculi equis portionib⁹ simul ad mixtis. Si ēt plus dominaretur salsa seu digestionis cibi diminutio: tūc recti⁹ est syrupū cōpositū acetosu3 de duabus radicib⁹ cū aliquātulo mellis ro. collati in debita dosi exhibere cū aq̄ feniculi ⁊ endiuie d̄ mane vacuo stōcho sub actuali caliditate tpe frigido. ⁊ sub actuali frigiditate tpe calido. ¶ Si aūt in talibus febrientibus fit fluxibilitas ventris supflua ⁊ excedens: preueniēdū est cū clisteribus lauatiuis factis ex aqua ordei ⁊ puluere çuchari. ¶ Memorādū tñ q2 in casu p̄us dicto q̄n. s. adest stipticitas ventris q2 post p̄dictū syrupū expedit predictam medicinā factā cū cassia vel cū manna ⁊ electuario de succo ros. predominantib⁹ humorib⁹ calidis vel cū electuario indo p̄dominantib⁹ hūoribus frigidis ꝑm modū ⁊ dosi3 pluries supius replicatā ad euacuandū mām ɔtentam in stomacho ⁊ in vijs cōibus a p̄dicto syrupo p̄paratā atq3 digestam. ¶ Expedit ergo ɔtiter ⁊ p̄cipue q̄n adest fluxibilitas ventris supflua pro stomacho ɔfortando vnguentū h̄ p̄parare cū quo stomachus mane ⁊ sero inūgatur. ℞. olei absynthij masticis ⁊ olei citonioꝝ añ. ʒ. ß. rox coraloꝝ cinamomi thuris mēte sumach añ. ʒ. ß. fiat vnguē

tū cū modica cera ꝛ inungaꝉ vt dictū: Et si expedit vt me li⁹ etiā stomach⁹ relaxat⁹ cōfoꝛteꝉ ꝛ vigoꝛeꝉ in sua digesti ua vtute. ac ēt retētiua: fiat cerotū sup coꝛio ad modū scu ti ex solo mastice cū ferro ignito. ꝛ sup ipso liq̄fiat ꝛ super stomachū apponaꝉ. Et ad hanc intentionē etiā laudaꝉ so mētatio dicta supi⁹ siue epithima q̄ ꝑ stomacho ꝑparaꝉ. ¶ Contingit. n. q̄nq̄ ꝙ hec febꝛis ꝛ nauseatiua satietas ꝑ solū fluxū vētris factū a nā curaꝉ ꝛ cessat. ¶ Dietenꝉ aūt q̄ hāc febrē patiunꝉ dieta leui ꝛ laudabili vt ꝫm debilita tē vel foꝛtitudinē virtutis ꝓcedaꝉ in cibo multo vel pau co. ¶ Et qi ex hac febꝛe foꝛtis inflāmatio supuenit ꝛ ma xime in ptib⁹ coꝛdis est ꝯueniens ipm epithimare cū epi thimate frigido alteratiuo dicto supi⁹. Here ꝫ ēt alterare cū irroꝛationib⁹ frigidis vt frondib⁹ ꝛ alijs supꝛadictis. ¶ Fricatiōes etiā euone ꝑmissa laudanꝉ in hac febꝛe. Et somn⁹ cōfert q̄ cū oi ingenio est ꝓuocād⁹. Et a vino potē ti abstineant. Et vinū ponticū pꝛū eligāt ꝛ limphatū assu mēdo de ipso in parua q̄ntitate ne stomach⁹ repleaꝉ. Inci siua aūt cōueniūt in hac febꝛe si ipsa ꝓuenit ex humoꝛib⁹ viscosis ꝛ grossis: tū hoc rarissime ꝯuenit vt dcm̄ est. Hec eni ꝫ febꝛis q̄nq̄ ꝑdurat vltra tres dies: vñ timoꝛ est ne in putridam trāseat: ꝛ iō habēda est in cura ipsi⁹ diligentia multa ꝛ solicitudo continua cum remedijs supꝛadictis. Laus deo ꝛ beate Marie virgini ꝛc̄.

¶ De ephimera ex apostemate.

Equiꝉ de ephimera ex apostemate. ¶ Ista fe bꝛis raro succedit apostematib⁹ membꝛoꝝ in terioꝝ: qꝛ ad talia apostemata vtplurimū se quiꝉ febꝛis putrida. Et q̄nq̄ etiā cū pꝛolōga tur ꝯsequiꝉ ethica. Sꝫ ad apostemata extrin seca membꝛoꝝ exterioꝝ vtplurimū succedit ꝛ fit feb. hec ephimera: ꝛ maxīe si ꝑdicta apostemata sunt sanguinea vel colerica: vt foꝛūculi seu adumenul. i. ciciom que sunt apostemata cal'a facta ex sanguine grosso: vl' exiture que sunt apostemata calida in q̄bus sanies generaꝉ seu bubo nes. Et ꝑ ipsos intelligas apostemata calida sanguinea ꝛ maxime facta in inguinib⁹: lꝫ ēt omne apostema calidu ꝫ possit bubo denominari.

¶ Contingit maxīe hec fe. ephimera ab aꝑatibus calidis extrīsecis factis a causis ꝑmitiuis: ꝛ maxīe cū tales māe rōmouenꝉ ꝛ agitāꝉ ꝛ retinenꝉ in vijs ꝛ in carne molli: vt exēpli grā cū casus vel offensio fit in pede ꝓꝑ doloꝛe ꝫ mā trahiꝉ de supioꝛib⁹ ad īferioꝛa ꝛ inueniens locū amplū in inguinib⁹ ibi retineꝉ cōculcaꝉ ꝛ apostemaꝉ. Idē ēt faciūt vlcera cruriū: ac ēt virge. ab istis. n. apostematib⁹ cū coꝛ di simplex caliditas cōicaꝉ spūs inflamāꝉ. Ac ēt ex dolo re facto in ipso apostemate. Ex solutione ꝯtinuitatis in ip so. Ac ēt ex mala cōplōne ibidem existēte. Fit hec fe. ephi mera ex incendio: ꝛ caloꝛe addito in spiritib⁹ coꝛdis hoc mō ꝛ fe. regeneraꝉ: imo ēt addiꝉ ipsa peristente dū sanies in aꝑatib⁹ gñaꝉ iuxta sñiam Hypo. q̄rta ꝑticula afo. Cir ca gñatione saniei ꝛc̄. Pōt tū feb. putrida ēt q̄nq̄ gñari a vapoꝛib⁹ putridis eleuatis ab aꝑatib⁹ extrinsecis ꝛ nō so lū ephimera feb. cōicanꝉ eniꝫ tales vapoꝛes hūoꝛib⁹ coꝛ dis ꝛ coꝛdi ꝑ arterias ꝛ venas īducētes caliditatē febꝛilē in eis q̄ postea per easdem vias trāsmittiꝉ ad totū coꝛp⁹. sufficit enim ad esse feb. ꝙ caliditas sit accensa in humo ꝛib⁹ coꝛdis ad putridā causandaꝫ: vel spiritib⁹ coꝛdis ad ephimerā generādā: vel in carnositate coꝛdis ꝛ hūiditati bus substātificis ei⁹ ad ethicā ꝓcreandā: absq̄ eo ꝙ cali ditas extendaꝉ siue expādaꝉ ad totū. Requiriꝉ tamē ei⁹ expansio nisi sit ꝓhibens pꝛo ipsius cōplemēto ꝛ clara diffinitione. Et sic clare patet ꝙ immediatum subiectum feb. est ipsum coꝛ.

¶ Cura aūt hui⁹ feb. consistit pꝛincipaliter in cura aposte matis extrinseci a quo ipsa dependet: ꝛ maxime ad absci sionē cause ei⁹. ¶ Cōuenit ergo in cura ei⁹ maxime in ꝑn cipio tā diligēter flōmare ꝑ euātione cāe antecedētis aꝑa tis vt sanguinis si fit in cā ei⁹: vel colere si sit admixta cū sanguine ꝫm modū dcm̄ supi⁹. ¶ Et si colera in aꝑate do minaꝉ: ꝛ in venis ēt absq̄ sanguinis admixtione ꝯueniens est lenitio fcā cū cassia vel cū māna ꝫm dosim supi⁹ dictā. Et si expedit ipsaꝫ vigoꝛare ad euandū aliq̄liter ipsaꝫ co lerā addaꝉ in eis de electuario succi rosa. vel de reubar baro si digestio manifestaꝉ in ipsa. Et nō ꝑtermittanꝉ cli steria lenitiua cū est exiccatio fecū. Nā plus ab auctoꝛib⁹ medicine laudanꝉ. ¶ Sit dieta tenuis ꝛ alteratiua ad fri gidū ꝛ ad hūidū sicut cū pane loto multotiēs in aq̄ frigi da ꝛ sup asꝑso cū modico zucchari vel cū vino granato rū: seu cū modico aceti: seu vini parūper acetosi: nisi sit ꝓ hibens dispō pectoꝛalis seu fri giditas stomachi. Et ptisa na ēt oꝛdeacea nō collata multū laudaꝉ in hac febꝛe. Pul la āt pꝛua cum lactuca decocta stante debilitate virtutis ꝛ talibus concedenda. Et sic etiā vinum aq̄ticum ꝛ pꝛuꝫ in pꝛua q̄ntitate assumptū cuꝫ multitudine aq̄. Est istis etiā cōcedendū epithima coꝛdialia alteratiuū ꝛ frigidum. Et irroꝛationes conueniunt in cura huius febꝛis. Qualiter aūt curenꝉ apostemata membꝛoꝝ exterioꝛum dictum est late tertia quarti. Et sic ibi est recurrendum.

¶ De ephimera ex terrestreitate.

Equitur de ephimera ex terrestreitate. Et est q̄n cutis fit dura vt testa.

¶ Hec febꝛis ꝓuenit ex oppilationib⁹ fridis in suꝑficie cutis nō ꝓfundātib⁹. Et in cā q̄nq̄ est soꝛdities grossa ꝛ luctosa poꝛoꝝ cutis op pilās ꝛ īspissans: vñ fumi ꝛ vapoꝛes maxīe colerici ꝛ acu ti retinenꝉ ꝛ exalare nō pñt. Etiā in cā eē pōt hui⁹ diuersi tatis ꝛ oppilatiōis dimissio balnei ꝛ exercitij ꝯsueti: q̄re spūs inflāmanꝉ in coꝛde: ꝛ sic ꝓuenit hec fe. ꝛc̄.

¶ Cura ei⁹ ꝯsistit in debito regimie cibi ꝛ potus: attenuā do dietā si vtutis debilitas nō ꝓdicit. Vñ ptisana ꝛ pulla pꝛua aliq̄liter alterata. Et vinū debile ꝛ limphatuꝫ conue niūt istis. Et ad extinguēdū caliditatē febꝛilem ꝛ mitigā dū sitiꝫ est ꝯueniēs syrup⁹ acetosus simplex ꝑmixtus cuꝫ aq̄ ꝫꝫ ꝓpoꝛtionē dictā superi⁹. Et aq̄ oꝛdei ꝛ granata con ueniūt. ¶ Si āt sit stipticitas ventris: ꝑmittātur clisteria lenitiua. Et si expedit stāte aliq̄li repletione coꝛpoꝛis ex bibeatur cassia seu māna. ¶ Balneū āt aque dulcis tepi de caliditatis laudatur in declinatione hui⁹ febꝛis ephi mere. Et sic perficitur cura eius.

¶ De ephimera ex caloꝛe.

Equiꝉ de ephimera ex caloꝛe. ¶ Ista febꝛis ꝓuenit vt diciꝉ ex caloꝛe solis ꝛ aeris: ꝛ ma xime tempoꝛib⁹ ꝛ dieb⁹ canicularib⁹. Pꝛoue nit ex balneo superflue calido vt sulfureo ꝛ si milib⁹. Ac ēt pꝛouenire pōt ex caliditate ae ris termaꝝ suꝑflue calefaciētis cū in ipso lōga moꝛa ꝓhi tur. Ac ēt ex artib⁹ in q̄bus exercitiū fit ad ignē sic in arte fabꝛili ꝛ silib⁹. Sꝫ potioꝛ cā ꝑncipalis in hac febꝛe est re flexio ꝛ repcussio radioꝝ solarium sup caput: cū qs lōgā moꝛā ꝓhit vbi tales radij potentiā hñt. Lediꝉ ḡ in hac fe bꝛe ꝑncipal'r caput. ꝛ ꝯñter caliditas extēdiꝉ ad spūs coꝛ dis in q̄b⁹ calitas febꝛilis manifestaꝉ ꝛ fit.

¶ Consistit āt cura hui⁹ febꝛis in rēgimie cibi ꝛ pot⁹ frigi di ꝛ hūidi ꝫꝫ oēm modū exhibitionis ꝛ pꝛepatiōis ipoꝝ. Et iō ptisana ꝛ panis lot⁹ sūme conueniūt. Et vinū pꝛuū aq̄ticū bene limphatuꝫ. ¶ Conuenit ēt in cura ei⁹ lenitio ventris fcā cū reb⁹ frigidis ꝛ alteratiuis: vt cū decoctiōe blitis ꝛ malue folioꝝ mr̄is violaruꝫ cū melle vio. ꝛ oleo viola. ꝛ modico salis. Et q̄nq̄ addiꝉ huic clisteri cū ma ioꝛ alteratio q̄riꝉ v̄sus frigidū de succo vel aqua distil lata cucurbite seu lactuce vel endiuie sil' cū decoctione ꝑ dicta eqs pōderib⁹ ꝛ mēsuris siue mēsura eq̄li. Et si expe dit cū grauitas sentiꝉ in hypocūdrijs ꝛ estuatio ꝛ calidi

tas: et maxime circa stomachum cassiam exbibere seu mannam secundum dosim et modum supradictum fiat laudatur in cura eius. ¶ Conveniunt insuper epithimata cordialia frida et alterativa. Et irrorationes cum frondibus fridis. Et spersiones aquarum per cameram. Et non pretermittatur quin inunctio fiat ad tempora et frontem cum oleo ro. Et si calitas sit maior in capite addatur secum de succo lactuce. Et post iuleb violacei cum quadruplo aquarum pure fride est conveniens in cura huius febris. Et similiter syrupus acetosus simplex cum aqua frida seu endivie assumptus. Convenit etiam vinum granatorum quia communiter alia vina sunt prohibenda in hac febre. Et si conditiones adsunt quod non prohibeant abundantem potum aque frigide: secure exbibeatur: quia perficit curam eius.

¶ De ephimera ex frigore.

Sequitur de ephimera ex frigore. ¶ Ista febris accidit ex aere frigido condensante et constringente poros extrinsecos: et ex balneatione in aquis frigidis: unde coartantur vapores et fumi sic quod exalare non possunt nec resolui. Et quod fit in ephimera ex testuositate cutis. Sic ergo quia prohibetur debita euentatio calidi: et predictorum vaporum expiratio et resolutio accidit inflammatio in spiritibus cordis: et sic provenit hec febris. Cum autem predicta oppilatio et pororum densitas augetur stante repletione humorum in corpore maxime in venis causatur potius putrida febris.

¶ Cura autem huius feb. ephimere perficitur si expedit cum lenitione ventris. Et maxime cum clisteri supius pluries designato. Et subsequenter cum fricationibus siccis extremorum principaliter ut manuum et pedum: ac etiam totius corporis: que fieri debent stomacho vacuo ab omni cibo et potu: incipiendo fricationes ab inferioribus membris: et subsequenter a superioribus cum manibus ad inferiora fricando. Immo est conveniens cum oppilationes ille perseverant totum corpus cum vino albo calido: cum modico olei camomellini admixto et conquassato inungere. Nam hec iunctio est multe potentie in provocando sudorem attrahendo caliditatem ad exteriora et poros apiendo: ut vapores et fumi retenti possint faciliter exhalare: atque resolui. Si autem predicta non conferunt: ita quod pori apiantur ut decet: aer termarum mediocris caliditatis in declinatione huius fe. laudatur et commendatur. Et similiter successive balneum aque dulcis actualis calitatis extra: et in declinatione est conveniens in hac fe. Post cuius exitum corpus totum cum pannis calidis optime fricetur et abstergatur: et accumbens in lecto pannis cooperiatur ne friditas aeris ipsum ledat. ¶ Dieta sit laudabilis cibi et potus facilis digestionis boni nutrimenti secundum quod supius dictum est. Sed vinum quod est eligendum sit album et subtile limphatum pro tertia parte: ut provocet ad sudorem et poros apiat. Et si expediunt alterativa et sitis extinctiva: preparentur et fiant secundum modum dictum superius. Et sic perficiatur cura huius febris atque completur.

¶ De ephimera ex soliditate ab aquis stipticis.

Sequitur de ephimera ex soliditate ab aquis stipticis. ¶ Fit hec febris ex usu balneorum in aquis in quibus predominatur alumen seu dragaganthum i. vitriolum. Sunt enim iste aque cum forti virtute calefactiva et exiccativa: sed cum multa stipticitate: unde poros extrinsecos cutis claudunt et condensant: quia calitas et fumi capinosi expirare non possunt. et sic accidit inflammatio in spiritibus. et ultimo hec fe. ephimera. ¶ Si autem talis oppilatio sit magna et excessiva: atque perdurans cum repletione corporis humorali exinde ut plurimum provenit febris putrida.

¶ Cura autem huius febris ephimere consistit. Primo in ordinato regimine cibi et potus a predominio humidi et aliqualiter frigidi. Sequendo cum lenitione ventris si expedit cum clisteri sive cassia: vel cum manna per os assumpta: ut supra dictum fuit. Cum fricationibus leuibus factis ad totum corpus cum oleo de keyri. i. de viola saracenica citria vel rubea: vel cum oleo camomellino: fricando leuiter versus inferiora ab extremis incipiendo. Etiam aer termarum competentis calitatis non excessive. Et balneum aque dulcis post ipsum in declinatione huius feb. quandoque convenit si ex aliis supradictis non perficitur cura. ¶ Vinum autem quod in illis conveniens sit parum aquaticum et bene limphatum. Et extinctiva calitatis. s. extra et preparentur: et fiant secundum exigentiam cure huius febris ephimere: modo forma et ordine superius curatis.

¶ De ephimera ex vino.

Sequitur de febre ephimera ex vino. Vinum sepe sua superflua calitate assumptum in ordine inflammat spiritus: et percutit caput per vapores qui elevantur ab eo. Et quando ex ipso superflue bibitur cum difficultate digeritur. et sic provenit hec fe. ephimera ex incendio cato finaliter in spiritibus cordis.

¶ Cuius cura perficitur. primo cum remouentibus repletionem et ebrietatem factam a vino. et super calefactionem inductam ab ipso vel ipsum vinum si adhuc sentitur in stomacho. Et ista primo curantur cum vomitu et cum omni ingenio provocativo: ut si expedit cum oximelle simplici puluere zuchari rubei: et aqua ordei sub tepida caliditate assumpta: vel cum decoctione raffani in aqua or. quia fortius vomitum provocat et procurat assumpta cum puluere zuchari et aceto: secundum modum et ordinem supius declaratum. Facto tamen vomitu a principio an ista solum cum impositione digitorum vel penne in ore. et premisso clisteri lenitivo si expedit: ut si repletio in intestinis appareat mundificetur ab ea. Subsequenter tamen convenit lenitivum per superius assumere scilicet ex cassia: vel manna si gravitas perseverat et appetit in stomacho non obstante clisteri et vomitivo predicto. Et quandoque convenit: immo est necessarium in quibusdam taliter febrientibus post omnia dicta remedia venam communem vel basilicam. i. epaticam dextri brachii apire: et sanguinem minuere usque ad ℥. viij. in corporibus fortibus et robustis eo modo et ordine: observatis conditionibus dictis supius in cura ephimere facte ex nauseativa satietate: ubi recurrendum est pro ipsius usu. ¶ Sed super omnia confert in cura ebrietatis et huius febris somnus plurimus et longus cum omni ingenio provocatus: ut si expedit cum somniferis dictis supius et dicendis inferius. Sepe enim hec fe. et ebrietas solo vomitu et somno abscidit etc. ¶ Pro cura ebrietatis alia plura remedia ponuntur ab Avi. 3° can. fen p° ca. de cura sode. i. doloris capitis facta ex ebrietate. Sed quia hec febris sepe causatur et fit solum ex superflua calitate et excessiva potentia vini absque ebrietate: sufficit tunc pro eius cura extinctio calitatis cum frigidis extinctivis dictis et supius declaratis. ¶ Et istorum dieta sit tenuis ex cibis facilis digestionis et boni nutrimenti semper tendens ad frigidum. Et prohibeatur a vino. Utatur aqua zucharata vel ordeacea seu vino granatorum limphato cum aqua simplici. Et ponatur in principio extinctiva ad caput. Et stiptica prohibentia ascensum vaporum ad ipsum: sicut oleum ro. cum modico aceto admixtum cum petiis infusis in ipso et expressis positis super frontem et tempora. ¶ Et ad hanc intentionem conferunt ad extrema fricationes facte manibus ad inferiora. Et citonia cocta post cibum et fructus stiptici conveniunt ad prohibendum ascensum vaporum ad caput. Et sic perficitur cura huius etc.

¶ De ephimera ex cibo.

Sequitur de ephimera ex cibo. ¶ Cibi virtualiter et excessive cali inflammantes spiritus faciunt hanc febrem. Et sicut ista fe. que fit ex calitate et percussione radiorum solarium: et maxime super caput secundum plurimum est cerebralis: et in spiritu animali habet principium. sicut ista que fit ex balneo calido est cordialis: et in spiritu vitali principium habens. ita etiam ista que fit ex cibo est epatica et in spiritu naturali ordinem habens: tamen ad esse cuiuslibet febris ephimere: necessario requiritur quod spiritus cordis in calefacto esse consistat quamvis originem et principium habeat aliunde.

¶ Hec febris ephimera curatur cum abstinentia cibi virtualiter calidi. quia cum dieta tenui frigida et humida: ut cum prisana ordeacea: vel cum pane loto multotiens cum aqua frigida et pomis coctis in furno: et vino granatorum: et aqua simplici

decocta cum ʒucharo. Eſt etiam neceſſarium in hac febre pro eius cura vti iuleb viol. cum quadruplo eius aque ꝑmixto. Ac etiam ſyrupo acetoſo ſimplici aſſumpto cum aqua frigida ſeu cum aqua endiuie limphato ⁊ preparato. Et doſis eius eſt vſq ad. ℥.ij. cum. ℥.iij. aque endiuie ſub actuali frigiditate tempore calido. In hora tamen ordinaria aſſumptionis cibi: ⁊ ſi bibat modicum vini parui aquatici ⁊ bene limphati nõ eſt malũ: vt cibus melius permiſceatur, ⁊ perfecti⁹ digerat. Inſequẽdo tñ ẽt aliqľr ꝯſuetudinẽ aſſumẽtis cũ auide multũ ipm deſiderat: ſʒ a q̃ntitate vini ſupflua. Ac ẽt a magnitudine ei⁹ ⁊ ab oi cibo aliqľr calido prohibeatur oino. ¶ Ante oia tñ fiat lenitio vẽtris ſi expedit ſtãte ipſius ſtipticitate cũ caſſia: vľ cũ mãna: vel cũ ambob⁹ ꝑmixtis adinuicẽ ſub dieta doſi diſtẽpata: vel diſtemperata cũ decoctione cõi recenti dcã ſupius: vel cum aq̃ endiuie que multum laudaſ in hac febre. Et tamarindi ẽt ꝑmixti cũ mãna vel caſſia ſume cõueniunt ſm hãc proportionẽ ⁊ doſim. ℞. pulpe caſſie. ℥.i.ß. tamarindoꝝ. ℥.ß. diſtẽpereſ cum decoctione iã dicta: vel cum aq̃ endiuie quã plus laudo in hac febre. Et ſi tamarindi ꝑdicti in dicta doſi adminiſtrãſ cũ mãna in põdere ℥.ij. eodẽ mõ ꝯueniunt. Laudo tñ multum ad euãdũ vẽtrem faciliter: ⁊ ipm mũdificãdum a ſupfluitatib⁹. ⁊ cũ fece in hac febre eũum qḋ diciſ dyaprunis poſitũ a Nicolao ſub iſto noie i ſuo ãtidotario. Cui⁹ doſis eẽ põt abſq alteri⁹ admixtiõe vſq ad q̃rtas. vij. Et põt aſſumi cũ decoctione vel aq̃ predicta ſiue aſſumi põt in for' dactili vel electuarij: ſiĉ cõficiſ cum modico ʒuchari lʒ meli⁹ opeſ: ⁊ magis ꝯueniat diſtẽpatũ: vt dcm̃ eſt q̃ alr ꝑpatũ ẽt equis portionib⁹ ipm admiſcẽdo cuʒ caſſia: vt de vno quoq ipſoꝝ accipiendo tres q̃rtas ẽ vtilis medicina: ⁊ cõueniens diſtempata cum decoctione iã dcã. Et modus aſſumptionis, ⁊ tpis: ⁊ alie circũſtãtie que requirũtur ad plenũ ſũt ſupra declarate: ẽt capľo de ephimera ex nauſeatiua ſatietate. ¶ Expedit ẽt ſtatim hac eũone completa epar epithimare cum pãno de lino ſup hypocũdrio dextro iux̃ illũ dextrũ plurib⁹ ⁊ plurib⁹ vicib⁹ poſito dicto pãno ad magnitudinẽ palme man⁹ añ aſſumptionẽ cuiuſlibet cibi cũ iſto epithimate. Cui⁹ deſcriptio. ℞. aq̃ endiuie li.i. aq̃ ro. ℥.iiij. aceti vini albi. ℥.ij. ſandaloꝝ alboꝝ ⁊ ru. añ. ℥.ß. roſarũ coraloꝝ ſpodij añ. ʒ.i. ꝑmiſceanſ oia ſimul. Et fiat epithima qḋ ſub tepida caliditate ſup locũ eparis ante dictũ ponaſ cũ pãno lineo iſuſo in tali epithimate epatico ⁊ diligẽter expſſo cũ apponiſ ſup epar. Cui tñ epithimati addẽdũ eſt modicũ cãphore ſi caliditas eſt multum exceſſiua i epate ⁊ nõ aliter vllo mõ. Ultimo loco epatis cum pãno ſicco lineo cum epithima remoueſ diligenter abſtergatur: vt decet. Et ſic cura perfecte ꝑficitur huius febris ephimere. Et eſt hic finis in cura omnium febriuʒ ephimerarum. Unde ad putridas pertrãſeo.

¶ De cura febrium putridarum ſeu humoruʒ.

Deinceps erit ſermo nr̃ de curis putridaꝝ ſiue hũoraliũ que ab ipſis hũorib⁹ dependẽtiã hñt. Et lʒ i cura ephimeraꝝ aliqd tactũ ſit cũ de vaporib⁹ eleuatis a ſanguine vľ colera iſlãmãtib⁹ ſpũs cordis dictuʒ fuit: h tñ erit ꝯpleſſitũ i eis: ⁊ doctria ꝑticľari ſʒ q ꝯuẽit huic loco ¶ Eſt aũt imediata cã febris putride ipſa putredo ſeu vapor putridus ab humorib⁹ eleuatus. Iſta ãt cã febris putride cã cõiuncta a medicis noiaſ. ¶ Sed huius ꝯiuncte cãe ſeu putredis antedicte imediata cã poniſ prohibita trãſpiratio ad quã vtplurimũ humoꝝ putrefactio ſequitur: immo antecedit ſemper ad iſtam: maxime cũ ad recipiẽdũ putredinẽ humores ſũt aliq̃ mõ diſpoſiti ⁊ parati. ¶ Sũt aũt ſubſequẽter humores cã mediata magis putride febris. Et cãe ꝑmitiue extrinſecus euenientes inter quas numeraſ cibus ⁊ potus inter cãs remotas: ⁊ magis longinq̃s ab auctorib⁹ numerãtur. Primitiue autẽ cãe vtplurimũ mouent antecedentes: vt ſupra dcm̃ fuit. ¶ Diſtinguũſ enim febres putride ſm diſtinctionem ⁊ diuerſitatẽ humoꝝ a quib⁹ fiunt. Nã quedã ex eis ſunt colerice: q̃dã ſanguinee: q̃dã flegmatice: ⁊ quedã melancolice: ſm q in iſtis humoribus vel in altero ipſoruʒ caliditas putredinalis accendiſ ſeu accenſa eſt. Et ſic diuiduntſ in ſuas ſpẽs: vt iſerius appebit. Peſtilẽtiales aũt febres ad ꝑdictas febres reducũtur. nã ab oi humore põt febris peſtilẽtialis putrida cãri: licet plus fiat ⁊ ſepius ab hũore colerico vel a ſanguine. Sic ẽt vlterius eſt prenotãdũ q ex dictis febribus quedã ſunt paroxiſmales interpollate: ⁊ quedã piodice ſeu cõtinue ꝓportionales: ⁊ quedaʒ ꝯcluſe: ⁊ quedã vere ꝯtinue que vocanſ ꝯcluſe. ¶ Interpollate autem febres colerice a quib⁹ initiũ facio ſeu paroxiſmales ſunt tertiane pure que a pura colera fiunt: cũ expelliſ extra venas ad aliquem locũ ꝑfixũ ad intra corpus: ⁊ inde putredinẽ ⁊ caliditatẽ extraneam ad cãndaʒ acquirit q abſq eo q pro tunc expellaſ a venis cum illa putredine. Et dicit etiam q raro ꝯtingit q colera putrefiet ex̃ ibidem. ⁊ ꝑncipaliter retenta ⁊ ꝯgregata abſq eo q tũc expellaſ. a venis tñ hoc q̃nq euenit: ⁊ ſic eſſumando ad cor febrẽ hãc interpollatã inducit ponẽdo humores cordis in calefacto eẽ ⁊ ſpũs ⁊ membra in calefacto. ¶ Periodice aũt febres cholerice ſeu ꝯtinue ꝓportionales ſunt tertiane cõtinue que ex dominio colere abſolute putrefacte in venis abſq eius expulſiõe extra venas cauſantur ⁊ fiunt. Iſte tales excreſcẽtiam hñt de tertio in tertium: ſm q colera ſic ordinate a forma ſpecifica proprio motu moueſ. eſt enim talis motus ⁊ excreſcẽtia de tertio in tertium ipſi colere attributus. Et lʒ quecũq febres raro ſint ſimplices: ſed plurime eaꝝ ſunt cõpoſite: q̃ facte ⁊ ꝯcreate ex pluribus humoribus ſimul cõmixtis: lʒ mot⁹ eaꝝ ſemp a ꝑdominante fiat humore: ⁊ ſic denoiaſ: inter aũt humores noſtri corpis colera eſt vigoroſior ad mouẽdum ⁊ potentior ad introducendũ effectuʒ ſuũ: nõ obſtãte ipſius quacunq parua quantitate. ¶ Sic ergo iſtarũ febrium cura ſm diuerſitates colere ⁊ humoꝝ admixtorũ cũ ea diuerſimode variatur: vt inferius appebit. ¶ Cũ ergo ſit commixtio colere cum ſiccitate: lʒ colera in hac febre ꝑdominaſ febris tertiana nota a medicis appellaſ. Et alia tertiana interpollata pura ſeu cõtinua ꝓportionalis ⁊ pura cũ a pura ⁊ ſola colera fiat: qḋ tñ raro ꝯtingit Iſtḋ tñ nomẽ de tertiana nõ poti⁹ ꝯuenit tertiane ꝯtinue nõ pure q̃ pure iterpollate: vt inferi⁹ appebit. ¶ Eſt ẽt febris cauſon de ſpẽbus febriũ cholericaꝝ: que cauſanſ ex putredine ⁊ abundantia colere in venis ꝓpinquis cordi abſq ſenſibili motu ⁊ appentia de tertio in tertium: ſʒ tamen continua afflictiõe atq incẽdio multo: qḋ tñ nõ euenit ẽt alijs tertianis interpollatis ſeu ꝯtinuis: lʒ tñ in rei veritate aliq̃liter plus affligat augeaſ ⁊ creſcat de tertio in tertiũ cũ forti incẽdio ⁊ accidẽtib⁹ malis ꝓp propinquitatem ipſius mãe ad ipſum cor. Eſt eñ hec febris de egritudinibus ꝑperacutis interficiẽs ſeu liberãs: vtplurimũ in q̃rta die ⁊ ad plus in ſeptima die. ¶ Sic etiam febres flegmatice diſtinguuntur que a medicis quotidiane vocantur. Nam quedam ex eis ſunt paroxiſmales ſeu interpollate. Et ſunt cũ flegma extra venas expellitur ad aliquẽ locũ ꝑcipuũ ſeu ꝑncipalr tali loco putreſcit abſq eo q pro tũc expellitur a venis. Et talis feb. omni die excreſcẽtiam habet ſenſibilem: ⁊ maxime verſus ſero: ſicut colera moueſ vtplurimũ in meridiem: eſt enim a forma ſpecifica iſte modus cuiuſlibet diei datus humori flegmatico. Si aũt putreſiat in venis flegmaticus humor facit fe. ꝯtinuam piodicaʒ ſeu ꝓportionalẽ febri quotidiane que cõiter lactica appellaſ. Et ſilr hec febris raro eſt abſq alterius humoris admixtione. Et tales feb. flegmatice vt-

plurimū sunt cronice trāseūtes 40ᵐ. diē: imo 44ᵐ portā
tes sp secū cām suspectionis ⁊ mortis pp ipsaꝝ malitiaꝫ
¶ Febres aūt melēce sicut colice ⁊ flatice distinguūf i fe.
interpollatas poxismales cū melā de venis expulsa pu/
tredinē ex venas acqrit vel ibidē in aliquo loco determi
nato pñᵐ hꝫ: qđ tñ ē raro. Et tales feb. q̄rtane vocāf affli
gētes ⁊ inuadētes de 4° in 4ᵐ diē: ſm q̄ a forma specifi/
ca huic humori d̄tus ē attributa motu ei⁹. Si aūt melā
putrefiat i venis absq; ei⁹ expulsiōe ad aliqđ mēbꝝ: imo
solū i venis reticeaf effumādo ad cor: tūc febrē q̄rtanā ꝯti
nuā piodicā seu ꝓportionalē inducit pp cōtinuā effuma/
tionē quā fecit ad cor iste humor ꝯtent⁹ in venis. Et talis
febris est de macrocronicis diu ꝑdurās: imo q̄nq; pluri
bus annis: nō tamē cū multa suspitione mortis exñs: sed
cū curaf de medicis trufaf ⁊ ridet. ¶ Febres autem san
guinee raro ēt ex puro sanguine fiunt. Sanguis aūt non
sicut alij humores in venis seu extra venas in veram pu
tredinē trāsit qn ꝑmutef ad nām humoris alterius. San
guis eni si putrefit in ipsa putredie brevi tpe durat absq;
eo q̄ piodicā interpollatā poximalē seu ꝓportionalē fe/
brem efficiat: q: huic humori nō est datus aliquis motus
ordinatus atq; specificus: sicut alijs humoribus colericis
flegmaticis melācolicis: nisi q̄n ad spēm alterius humo/
ris ꝑmutaf acqrendo: vel supfluā grossitiem vel subtilita
tem ꝯformē humori colerico melācolico aut flegmatico.
Uñ febres que fiunt a sanguine sunt vere ꝯtinue que con
cluse vocanf. Quaꝝ tres sūt maneries. Augmastice que
ꝯtinuā hñt excrescētiā vsq; ad terminationem ipsarum.
Peraugmastice que cōtinue diminuendo procedūt a pñ°
vsq; ad ipsaꝝ finem. Et homotene que eq̄lr ꝓcedunt etiā
a pñ° vsq; ad ipsaꝝ finem. Fiunt autem vtplurimū febres
sanguinee ex abundātia sanguinis supcalefacti ⁊ inflāma
ti in venis absq; ipsius putrefactiōe. Et tales febres sino
che inflāmatiue absq; putredine a medicis appellantur.
Que sola ⁊ copiosa flobotomia curanf. Si aūt in sangui
ne putrido aduenient non ꝑdurās febrem faciens: que tñ
raro ꝯtingit: ita q̄ diu ꝑduret in ipsa putredine: vt supius
dcm̄ est: talis fe. sinocha cū putredine appellaf. Quaꝫ tñ
Gal. negat oino. Sed credēdū q̄ solū intellexit in ꝑdura
tione nō aliter: q: nō est perdurabilis cum putredie mul
ta ex eo q̄ subito ad aliud genus febriū ꝑmutaf. ¶ Ad/
uertēdū vt plenior notitia habeaf q̄ piodus est totū tēp⁹
quietis ⁊ afflictiōis alicuius ꝑticularis febris: vt exēpli
gr̄a. In tertiana pura periodus cōprehēdit diem qetꝭ in
quo febris nō inuadit ⁊ diem iuasiōis seu afflictiōis. Uñ
vna febris pōt plures ⁊ plures piodos hře ⁊ sic ēt quoti
diana ac q̄rtana. Et idē intelligēdū est đ tertiana ꝯtinua
que ēt dr̄ piodum habere, nō sic tñ sicut tertiana pura in/
terpollata. Nam tūc etiam ipa piodos cōprehēdit diē ex
crescētie febris ⁊ maioris afflictionis: ⁊ diē minoris affli
ctionis in qua nō appet excrescētia manifesta: sed solum
ꝯtinua febris. Et hoc idē habetis i quotidianis ꝯtinuis
ac ēt in quartanis. ¶ Paroxismꝰ aūt est tp̄s iuasiōis fe/
bris ⁊ ipsiꝰ excrescētie solū absq; q̄ comprehendat diem
quietis seu minoris febris: ſm q̄ in cōtinuis dcm̄ est. Lꝫ
verius loquēdo poxismus proprie sumptus nō repiaf: ni
si in vere iterpollatis: ⁊ exacerbatio i solis ꝯtinuis ꝓpor
tionibus. His ergo declaratis ad gn̄alez curā febriuꝫ pu
tridaꝝ ante ꝑticulares curas breuiter condesendam: pñ
cipium a colericis assumēdo ad laudem Dei.

¶ De cura febrium putridarum.

Cura generalis febrium putridaꝝ pñcipalr
ad itētiones duas reducif. Nā sicut i febre
putrida sūt duo ꝑternāꝫ. s. cā ⁊ dispositio fe
brilis. Et sic statim ꝯsurgit i mēte medici du
plex intētio. Prima vertif ad dispōnē seu ad
calorē ꝑternām ad ipm remouēdum cum suis cōtrarijs
alterātibꝰ ipsum. Scđa intētio est ad cām faciētē febrem
que cum digerentibus materiā ⁊ euonibus ad integram
perfectionem reducitur. Istarum autē duaꝝ intētionum
illa que pmo occurrit in mēte medici quātum ad itētiōeꝫ
que gn̄aliter habetur ab oibus est vtplurimū vltima in/
tētio in via persecutionis ⁊ opis cū ad curam ⁊ ad actuꝫ
practicū deuenif: lꝫ ambe simul q̄nq; ꝯueniant ⁊ ꝯcurrāt
vt clare patebit in cura ꝑticulari febris tertiane pure iter
pollate facte ab humore colerico puro quātū ad digesti
uum ⁊ alteratiuū qđ cōuenit ei: est enim digestiuum qđ
est cōueniēs huic febri pro materia digerēda frigide cō/
plexiōis ⁊ hūide: sicut syrupꝰ acetosus simplex vel vio.
assumptus cū aqua endiuie vel cū aqua simplici pura: ⁊
illemet syrupꝰ etiam caliditatem febrilem extiguit: vñ ꝑ/
ficit ambas itētiones. Ille etiam idem effectus digestio/
nis ⁊ alteratiōis in quibusdam febribus colericis sāgui
neis absq; putredie a sola aqua frida q̄nq; ꝑducif si cōdi
tiones assentiūt de ipsius assumptione. Et sic etiam subse
quēter euacuatiuū huiꝰ materie: q̄nq; ꝯuenit cū comple
xiōe alteratiui medicaminis ⁊ digestiui recētis ad frigi/
dum: lꝫ vtplurimū solutiuū mãe colerice si cū forti virtu
te existat tēdat ad calidū. Generaliter tñ ⁊ vt in pluribus
febribꝰ que curātur alteratiua nō conueniūt cum digesti
uis in modum cōplexiōis. Et sic minꝰ etiā cōueniūt cū so
lutiuis: q: digestiua ⁊ solutiua vtplurimum sūt virtualr
calida habētia virtutē apitiuam: ſm q̄ iferiꝰ in ꝑticulari
bus febribus appebit. ¶ De supradictis aūt itētionibus
medicus in curādo quascūq; febres plus ad vnam q̄nq;
vertiturq; ad aliam: ſm q̄ ex vna illarum maius ꝯuenit
nocumētū si dimittaf q̄ꝫ ex alia. Et q: dimissio eius ē ma
ioris piculi si dimittatur seu lōgo tempore ꝓlōgetur: non
tamē propter hoc est cura alterius dimittēda: immo simr
cum illa iuxta posse est ꝓsequēda: q̄uis vnius illarū ma
ior diligētia habeatur. ¶ Est aūt digestiuū illud qđ sub/
stātiam humorū adequat: ⁊ ipm ad expulsionē ꝑparat ⁊
disponit. Ut si humor sit grossus faciens febrem calidaꝫ:
subtiliātia sunt ista que ipm digerūt ⁊ ad euacuationem
disponūt. Et si sit viscosus humor icisiua cū predictis cō/
ueniūt ad digestionē ipsius. Si aūt humor peccet subtili
tate in febre igrossātia ipm ꝯueniūt ad digestionē ipsiꝰ.
Uñ frigida hāc opationem ꝑficiūt: que tñ esse debent ēt
cū virtute aperitiua i oi putrida feb. regulariter opando
sicut exēpli gr̄a: aqua endiuie: ac etiā aqua seminū cōiuꝫ
cū virtute frigida quā hñt apertionē oppilationū efficiūt
⁊ alterationem ad frigidū: calida tñ plus hoc opanf.
¶ Pro cura febriū putridaꝝ. Est pmo generaliter regimē
cibi ⁊ potꝰ regulādū: diuersimode tñ in diuersis tēpori/
bus ipsarū febriū: ⁊ in diuersis tēporibus ſm q̄ febres di
uersificanf adinuicē ex diuersitate mãe: ⁊ maxime i lōgi/
tudine ⁊ breuitate ipaꝝ. Nā in interpollatis febribꝰ alitr
q̄ꝫ in cōtinuis est ꝑparāda dieta: hñtes enim cronicas fe
bres grossius sunt dietādi: ⁊ maxie in ipsaꝝ pñcipio q̄ꝫ ha
bentes feb. acutas. Tenuiter aūt sunt dietādi qui fe. acu
tas patiunf. Sed tenuissima vti debēt qui ꝓpter acutas
feb. incurrūt. Et isti tales febrientes pp acute oino sunt a
vino ꝓhibendi: ⁊ solū cum aq̄ zuchari vel ordeacea sunt
tenēdi: vel cū iuleb viol. cōmixto cū frigida pura: grana
ta etiā ⁊ vinum ipsorum assumptū cū aq̄ est eis ꝯueniēs:
⁊ silr ptisana nō collata: ⁊ panis in aqua multotiens lotꝰ
est cibꝰ cōueniens eis. ¶ Sed si virtus absq; vino stare
non posset: sed plurimū debilitef vinū aquaticum ꝑuum
⁊ bene limphatū non est semꝑ oibus acute febrientibus
prohibendum totaliter: ⁊ maxime cōsuetis bibere vinū:
⁊ his q desiderant ⁊ affectant: dūmō ex ipso parua quā/
titas assumaf: ⁊ tpe ordinato assumptionis cibi in pran/
dio vel in cena. ¶ Potꝰ aūt aq̄ ordei ⁊ aque decocte cum
zucharo ⁊ iuleb violacei admixti cū aqua frida pura: ac

ēt vini granatoꝝ dulciū:ꝛ muçoꝝ plus ꝯuenit istis acu
te febriētib⁹ q̄ꜫ qdcūqꜫ aliđ vinū:ꝛ maxie ex ordinarios
cibos.ℭ Ptisana est ēt cōueniēs cibus eis:sed pulla pua
cū lactuca decocta ꝛ alterata saltē semel in die ꝓ ꝯserua/
tione v̄tutis:est talib⁹ febriētib⁹ concedēda pista si aliter
assumi nō pōt:ꝛ vt melius digeraƭ:silr̄ aues pue vt allau
de:ꝛ silēs ꝯueniūt istis.ℭ Et qꝛ tales febriētes cū acutis
sima febre pseuerāt ꝛ ꝯsistūt collutio oris ꝛ lingue sepissi
me in oi tpe est fiēda predictis febriētib⁹ ne os ipsoꝝ siue
lingua mō aliquo exicceƭ.Et maxime talis collutio seu
gargariçatio fiat cū aq̄ ordei:mā infrigidat ꝛ hūectat.Et
qn̄qꜫ cū aq̄ simplici pura vel admixta cū modico vini p/
ui:seu cū modico aceti:ꝛ hoc raro fiat.ℭ In cronicis āt
febrib⁹ vinū mediocre aliq̄lr̄ limphatū talib⁹ febriētib⁹
aliq̄lr̄ ꝯcediƭ:ꝛ maxie ꝯsuetis bibere vinū.Et pullos iu/
uenes ꝛ capones pistos atqꜫ ꝑdices mane ꝛ sero ꝓ v̄tutꝫ
ꝯfortatione siue ꝯseruatiōe secure ꝯcedim⁹.Immo ēt vl/
tra ꝑdictos cibos ordinarios de die vel de nocte ẜm ipsa
rū lōgitudinē oua sorbilia dam⁹ vsqꜫ ad tria si expedit de
cocta cū testa oui in aceto ꝛ aq̄.Post q̄ ēt aliq̄lē potū ꝯce
dim⁹ ꝯ̄ falsam opionē vulgariuꝫ q putāt ꝙ post oua ois
pot⁹ est ꝓhibēdus.Et illoꝝ cronice febriētiū seu macro
norie dieta i ipsaꝝ ꝑn° ē poti⁹ ingrossanda q̄ꜫ in ipsarūqꜫ
ꝓcessu:vt virtus vsqꜫ ad statū possit melius tolerare.Est
enim in statu cuiuslibet febris tenuiori dieta vtēdū q̄ꜫ in
tēporib⁹ alijs.ℭ Insuper est cauēdū in quocūqꜫ febrien
te ne scōs pot⁹:vł cibus aliqs assumaƭ añ ꝑmi assumpti
cōpletā digōnē ꝛ ipsi⁹ totalē expulsioneꝫ a stō:qđ cōiter
tps est in febrientib⁹ assumētib⁹ torturam pulli a q̄tuor
horis vsqꜫ ad sex:ꝛ assumētib⁹ sorbilia a trib⁹ horis vsqꜫ
ad q̄tuor.sꝫ assumētib⁹ distillatū:vel ꝯfectionē solā cum
vino limphato vsqꜫ ad duas horas ad min⁹ ẜm q̄ꝫtitatē:
tā cibi q assumiƭ ab infirmo ꝛ potentiā digestiue v̄tutis.
Nō est tñ sicut post sorbilia post pullū distillatū pot⁹ pro
hibēdus oio:sed sit pauce q̄ꝫtitatis:addita tñ modica ꝯfe
ctione cordiali vel cialdone.Nec ēt cibus aliqs est assu/
mēdus ab infirmis nisi febriētiū ipsoꝝ vēter ꝑmo sit euā
tus a fecibus.Sic ēt est cauēdū:ꝛ multomagis ne paro
xism⁹ seu excrescētia febris:ꝛ maxime quātū ad ei⁹ ꝑnᵐ
occurrat aliquo mō cibo vel potu in stomacho exñte vel
fecib⁹ exñtibus in intestinis.Que cū oi ingenio sūt euān
de:ꝛ si nō alr̄ saltē cum suppositorio facto cū melle ꝛ sale
cōi:vel cū pinguedine porci salita:sed meli⁹ ꝛ laudabili⁹
est cū clisteri lenitiuo saltē de tertio in tertiū diē ex deco/
ctione herbaꝝ pluries dictaꝝ supius.ℭ Est aūt clistere
qđ i talib⁹ febriētibus est cōueniēs ꝛ qđ plus alijs lauda
tur ab Aui.illud qđ sic cōponiƭ.℞.succi blitis depurati
ad ignē ciatos.iij.olei violacei ciatū vnū:pulueris çucha
ri rubei.ℨ.i.ß.vitellū vnū oui recētis:ꝛ salis q̄ꝫtū sufficit
ad iducēdū acuitatē in tali clisteri.ℭ Sūt ēt in ꝑn° paro
xismi ois gn̄aliter febrientis a somno vitādi ac etiā i aug
mento:imo oino sūt prohibēdi ne aliquo mō dormiant.
Et ad hoc agēdū cū oi ingenio etiā si expedit cū ventosis
appositis spatulis ꝛ natibus ꝛ fricationib⁹ fortib⁹ bra/
chioꝝ ꝛ manuū ꝛ cruriū ꝛ coxaꝝ:ac ēt pedū.imo ēt cuꝫ
ligaturis fortib⁹ factis in medio coxaꝝ:ac etiā brachio
rū:illas tñ sepe soluēdo:ꝛ sic ēt fortiter iterādo:ꝛ cū alijs
remedijs q̄ ꝑticulariter ponuntur iferi⁹.In declinatione
autem cuiuslibet ꝑoxismi somn⁹ est iuuatiuus:ꝛ fortasse
in statu nō nocet.ℭ Fructus aūt omnib⁹ febricitātibus
nocēt maxime crudi:ꝛ ante digestionē humoꝝ assumpti
crudi:ꝛ illi maxime qui ad corruptionē ꝛ ebulitionē sūt
apti:sicut cerasa ꝛ ꝑsica ficus ꝛ vua:ꝛ consimiles fruct⁹:
ꝛ fruct⁹ q multa stipticitate participant:ꝛ isti maxime in
ꝑncipio sunt ꝓhibendi.Si qui aūt febrientib⁹ silr̄ cōce/
dunƭ:vt poma cocta pira post ꝑncipiuꝫ qn̄qꜫ ꝛ nō aliter
sunt exhibenda:ꝛ sunt potius ad ꝯplacētiam infirmoꝝ

patiētiū febres putridas q̄ꜫ ex ipsoꝝ vtilitate que seq̄
tur ex eis.Illi aūt de partibus Italie ꝓpter auiditatem
quā hn̄t ad eas illos sume desiderant quibus a medicis
cōceduntƭ motis potius ex lōga cōsuetudine ipsorum q̄ꜫ
iniusta ꝛ honesta cā ꝛ rōnali.ℭ Aqua aūt fructuum so/
lubilium de q̄ auctores faciunt mentionē que hodiernis
temporibus nō repitur nec paraƭ:sicut prunoꝝ ꝛ tamari
doꝝ:ꝛ silium cū virtute stiptica non cōcediƭ eis:immo ē
ꝓhibēda in ꝑncipio febrium.Et sic ēt ꝑꝑ eius stipticita/
tem çucharum rosaceū est ꝓhibēdum ꝯ̄ cōmunem vsum
quorūdā medicoꝝ practicantium qui ipsum exhibēt cū
aqua frigida mixtum.ℭ Lenitio aūt vētris gn̄aliter est
ꝯueniēs oibus putride febriētibus in ipsoꝝ ꝑncipio:ma
xime si fiat cū sola cassia vel cū māna accipiēdo de cassia
vsqꜫ ad.ℨ.ij.vel de māna vsqꜫ ad.ℨ.iij.seu accipiēdo simł
de cassia ꝛ de māna equas portiones:ẜm dosim iam de/
claratam:que cassia seu māna distēpereƭ cum decoctiōe
communi recēti dicta supius:seu cū aqua ordei pura:vł
cū aq̄ endiuie tm̄.Si necītas vocat medicū ad accelerā/
dum in exhibitione cuiuscūqꜫ de predictis medicinis:in
cuius exhibitione cōsideraƭ solūmō ꝙ exhibeaƭ in die ꝛ
hora maioris quietis febris quecūqꜫ sit ista in nocte vel
die.Sed tps magis ꝯgruū assumptionis cuiuslibet medi
cine regulariter fit de mane.Nec post talē medicinam le
nitiuā est habēda diligētia seu cura de assumptione po/
tus abstersiui seu lauatiui:vt cōmuniter fit in medicinis
alijs solutiuis.ℭ Non est insuper oino timendum si oc/
currat ꝙ cibus post tales medicinas lenitiuas factas ex
sola cassia:vel cū māna qn̄qꜫ sumaƭ añq̄ꜫ incipiat opari:
sicut sepe faciūt medici practicātes:ac ēt añq̄ꜫ suā opera
tionē ꝑficiant.Cuius oppositum est fiendū ꝛ obseruādū
in medicinis omnibus solutiuis post q̄s ois cibus ꝛ po/
tus est ꝓhibendus oino:ꝛ maxime est ꝓhibēd⁹ quousqꜫ
integra ꝛ cōpleta opatio pharmaci sit finita.Licet etiam
sit regularius post medicinas lenitiuas oēm cibū ꝛ potū
dimittere.ℭ Et hic notandū est ꝙ est minus nocumentū
medicinā lenitiuam seu solutiuā assumere non existente
adhuc stomacho vacuo oino a supfluitatibus ꝛ a cibo:
q̄ꜫ syrupū subtiliatiuū ꝛ ꝓuocatiuū assumere.Nā ex me
dicina reliqui cibi ac ēt humoꝝ euacuanƭ:sed ex syrupo
prouocatiuo portanƭ ad epar ꝛ venas.Nec dormiēdum
est etiam post assumptioneꝫ ꝑdictaꝝ medicinaꝝ debiliū
lenitiuaꝝ ante ipsaꝝ opationeꝫ:ꝛ minus est cū inceperit
opari.Sꝫ si aliqs somnus ꝯcediƭ ante ꝑncipium opera/
tionis ipsaꝝ sit leuis ꝛ breuis.Finita tñ ipsaꝝ opatiōe to
tali cōcedaƭ somnus nisi sit aliud qđ ꝓhibeat ipm.Su/
per fortib⁹ autē medicinis solutiuis:ꝛ similib⁹ eis post
ipsaꝝ assumptionē anteq̄ꜫ incipiant opari ꝯcediƭ somnus
vt citi⁹ reducātur ad actū:ꝛ maxime sup pillulis:qꝛ tar
dius opanƭ cum tardius liquefiunt.Sed cuꝫ inceperint
opari est ois somnus ꝓhibendus oino:sicut dcm̄ ē i me/
dicinis debilib⁹ lenitiuis.Cōcediƭ tñ somnus in talibus
integre opatione finita.Et silr̄ ois cibus est ꝓhibendus.
Sōnus tñ post opationem pharmaci est quādoqꜫ prohi
bendus vt si tunc occurrat ꝑnᵐ paroxismi.Abstersiuuꝫ
aūt factū ex aq̄ ordei cū puluere çuchari rubei:vt sumē/
do de aq̄ ordei vsqꜫ ad ciatos duos:ꝛ de puluere çucha/
ri vsqꜫ ad.ℨ.i.ß.est valde cōueniēs ꝛ curatiuū post medi/
cinas solutiuas assumptas ipsum assumēdo sub tepida
caliditate ꝛ cōpleta totaliter opatione pharmaci soluti/
ui:ꝛ nō aliter:nec ꝑus.Post cuius assumptionē cibus ꝛ
potus ali⁹ differaƭ ad min⁹ vsqꜫ ad horā vnā:ꝛ seminis
vt prius de stomacho talis aqua descendat.Et si tale ab
stersiuum esset in displicentia assumentis brodium pulli
absqꜫ vlla pinguedine cū puluere çuchari in eodem pon
dere ꝛ mēsura:ꝛ eodē modo ꝛ tēpore assumaƭ prout ꝛ si
cut dictum est de abstersiuo predicto.Et talis pot⁹ a me/

dicis di lauatiu⁹ differēs modicū in v̄tute ab abstersiuo
potu p̄dicto. Isti aūt pot⁹ nō sūt necessarij post medicias
lenitiuas: vt supius dictū est. ❡ Medicine āt solutiue nō
sunt febriētib⁹ exhibēde ante digōnem mãe: nisi in egri/
tudine furiosa: vel cū querim⁹ maius piculū euitare: s̄m
q̄ in pticularib⁹ febriētibus appebit. ❡ Nō est tñ leniti
uum phibēdū in pn° cuiuslibet putride febris ipsum ex/
hibēdo sub hac forma ⁊ dosi. Exēpli gr̄a in pn° febris co
lerice si cū cassia assumpta in pōdere vsq₃ ad. ℥. i. s. vel cū
māna assumpta vsq₃ ad. ℥. ij. ponaf. ʒ. i. electuarij succi ro
saꝝ qḋ est eliuum solutiuum mãe colerice a q̄ tertiana cāf:
vt ipsaꝝ cassie ⁊ māne q̄ sunt tardi motus opatio accele/
ref: ⁊ cū hoc ēt aliquid pl⁹ de mã colerica minuaf. ❡ Et
silr̄ ēt si cū cassia vel māna in dosi p̄dicta in feb. quotidia
na flatica est ꝯueniēs si ponaf. ʒ. i. electuarij indi minoris
ad eādē intētionē vt accelereſ opatio: ac ēt vt aliquid de
flate minuaf. ❡ Et he due medicine in his duab⁹ diuer/
sis materijs in pn° febriū ab ipsis depēdentiū nō phibēf
sed fortiores medicine solutiue sūt oīno in pn° phibēde.
❡ Post tales aūt medicinas aliq̄lr̄ vigoratas: vt dcm̄ est
cibi ⁊ potus est differend⁹ oīno post ipsaꝝ assumptionē
⁊ impletā opationē eaꝝ sicut fit in alijs fortib⁹ medicinis.
Et ꝯcedif istis abstersiuū vel lauatiuū: ⁊ somnus aliq̄lis:
nō tñ pfund⁹ sicut in alijs medicinis fortiorib⁹ solutiuis.
Et ista oīa pticularius distinguētur inferius: vbi ēt dige
stiuos syrupos pticularibus febrib⁹ s̄m diuersitates hu
moꝝ ordinate ponem⁹ dādo tp̄s ⁊ modū assūptionis ip
soꝝ. Sunt enim syrupi qui cōiter hn̄tur in vsu ad digōnē
mãerum faciētiū febrē pncipalr̄ syrup⁹ acetosus simplex
cuius descriptio ponif in antidotario Mesue: cui⁹ vir/
tes ⁊ laudes ad oēm mãm calidā ⁊ frigidā ibidē descri/
bunf: est. n. subtiliatiuus mãeꝝ grossaꝝ incisiuus mãerū
grossaꝝ viscosaꝝ: aperitiuus oppilationū: alteratiu⁹ ma
le cōplonis calide: ⁊ cū hoc ēt ex suis ptibus frigidis h₃
mãs subtiles ingrossare: vñ eius principalis opatio ē in
febribus tertianis puris factis a colera pura ⁊ si secū ali
quid flatis admisceaf: ⁊ in febrib⁹ pure sanguineis assū
ptus cū aq̄ endiuie: seu cū aq̄ simplici in dosi inferius de/
clarāda. ❡ Syrupus aūt cōpositus acetosus plus est cō
ueniēs qñ cū colera ēt tertianis notis aliqd flegmatis in
uenif. Et tūc melius est pro q̄rta pte secum ponere de ge
leniabim. i. de melle ro. limphato: vt dictū ē cū aq̄ endi/
diuie addendo modicum de aq̄ feniculi si expedit ppter
dñium flatis. ❡ Syrupus aūt de bisantijs vocat⁹ est sy/
rupus dinarij a Mesue in suo antidotario iter oēs syru
pos est magis in vsu ⁊ plus diuulgatus ⁊ maioris excel
lentie ⁊ virtutis in febrib⁹ cōpositis difficilis eradicatio
nis de mã mixta colerica ⁊ flaca: sed predominante ma/
gis hūore colerico. Et iō vsus ei⁹ ē plus i tertiana nota
saltem post eius pncipiū: ⁊ trāsacta septima die. ❡ Oxi/
mel aūt simplex mixtū cū melle rosato colato in pncipio
flegmaticaꝝ febrium est conueniens ⁊ iuuatiuu₃. ❡ Oxi
mel autem compositum quod est syrupus de quinq₃ ra/
dicib⁹ seu syrupus radicatus q fit cū aceto: ⁊ sine predi/
ctis febribus flegmaticis est conueniens in pcessu earu₃
pro digestione materie. Et quartanis febribus est ēt ap/
propriatus. ❡ Sed syrupus composit⁹ acetosus qui de
duabus radicib⁹ nominatur in pncipio febriū flegmati/
carum etiam simul cum melle ros. colato magis appro/
priatur. Et eodem modo idem syrupus de duabus radi
cibus sine aceto compositus ⁊ ꝯstructus est conueniens
predictis flegmaticis febribus: quando cum eis cōiūgif
strictura pectoris seu debilitas stomachi cum nocumen
to digestionis. Nā acetū predictis dispositionibus ē val
de nociuum. ❡ Syrupus aūt violatus eodem modo est
conueniens in tertianis puris: sicut syrup⁹ acetosus sim
plex: sed est magis alteratiuus ad frigidum. ❡ Alij autē
syrupi atq₃ decoctiones magistraliter fiunt: de q̄bus infe
rius pticulariter ptractabo. ❡ Qualiter aūt vsus aque
frigide pure sit conueniens q̄busdā febrientibus ad alte
randum ⁊ digerendum mãm colericam ⁊ subtilem infe/
ferius appebit. ❡ Subsequenter autem trāseundo ad fe
bres quib⁹ flobotomia cōceditur breuiter ꝯdescēdā: s̄m
q̄ ptinet huic generali sermoni. ❡ Est enim flobotomia
in febre sinocha inflatiua que fit ex sanguine in q̄ⁿtitate
peccante absq₃ putredine conueniens ⁊ iuuatiua in eius
principio. immo vtplurimū est illius integraliter curati/
ua si copiosa fiat vsq₃ ad lipothomiam si expedit: vt lici/
tū si quandoq₃ de sanguine minuere in tali febre vsq₃ ad
libram vnam: ⁊ vltra secundando tamen dicta₃ floboto
miam in vesperis ad complendum quantitatē predicta₃
s̄m modum ⁊ ordine₃ superius dictū: ⁊ in tēpore ꝯgruo
⁊ decenti. Est eni melior multiplicatio numeri floboto/
mie q̄₃ simul ⁊ semel multiplicatio euacuationis quanti/
tatis sanguinis pro ꝯseruatione v̄tutis que semp pre om
nibus est bene ꝯsiderāda: ⁊ similiter etas si ad hec cōsen
tit. ❡ Et si fit sinocha ex sanguine putrido: nō tamē mul/
tum a nā sanguinis extraneato in modo substātie: tūc ēt
flobotomia post leuem lenitionē facta in pn° talis febris
est ꝯueniēs ⁊ iuuatiua: imo etiam flobotomia ꝯcedif oi/
bus putridā febrem habētibus ex admixtione alioꝝ hu
moꝝ cū sanguine: ⁊ iā cum putredine intra venas. Sed
in talibus est dispositio vel digestio aliqualis expectāda
sicut ēt in solo dñio sanguinis multū distātis ab eius nā
est digestio aliqualiter expectanda ante euacuationem
ipsius seu ante flobotomiam fiendam vt ad mediocrem
substātiā: ⁊ sibi debitā reducatur. ❡ Cauendu₃ est enim
ne ex ingenti flobotomia ebulitio eueniat intra venas in
humore colerico dominante: vel cruditas i humore fleg
matico. ❡ Si aūt alij humores p̄dominentur cū sangui/
ne intra venas in nā sanguinis cōmixtione ad cānda₃ fe
brem: tunc etiam flobotomia ꝯcedif: sed premissa digō/
ne: saltem taliū humoꝝ admixtoꝝ cū sanguine. ❡ Quā
tum autem sit minuēdū cōiter ⁊ quo mō ordine: ex q̄bus
tēporib⁹ dcm̄ est supius. ❡ S₃ si febris fit putrida depē
dens ab alijs humorib⁹ absq₃ dñio sanguinis vel ei⁹ ad
mixtiōe cū eis flobotomia nō conuenit vllo mō: sed sola
lenitio vētris in ei⁹ pn°: est subsequēter ei⁹ solutio s̄m p̄/
dominantem humore₃: vt inferius apparebit semp in ta
libus ipsorum p̄missa digestione. ❡ In lenitione āt ven/
tris supius dicta: que vtplurimum est ꝯueniens in pnci/
pio cuiuslibet putride febris non est expediens vt digō
expecteſ. immo digestiuū aliqḋ nō est exhibēdu₃: nec cū
ipso incipiēdum: nisi ip̄m precedat lenitio ventris: ne stā
te replone viaꝝ cōium ex ipso porteſ mãe ad epar ⁊ ve/
nas: ⁊ sic in oppilatione addaf: ac ēt in putrefactione ab
ipso digestiuo qḋ vtplurimū est puocatiuū: vt dcm̄ ē su
pra. ❡ Fricationes aūt ante cibum maxime in flegmati
cis febribus summe ꝯueniūt ⁊ in corpibus pinguib⁹ vl
carnosis. Nō tñ ꝯueniūt in corpibus exiccatis ⁊ macilē/
tis: nec in patientibus acutissimas febres. Etia₃ summe
conueniunt predicte fricationes ante principium ⁊ i pn°
cuiuslibet paroxismi seu excrescentie febris ad attrahen
dū calitatem ad ex̄: dūmodo corpus ex tali fricatione nō
euēteſ seu aliter infrigideſ. Conueniunt insuper in decli
natione cuiuslibet paroxismi: ⁊ sic iuuāt ⁊ laudanf: ⁊ cū
frigus adest in principio paroxismi: vel aliter: qñq₃ talis
febriens pānis calidis cooperiatur ⁊ inuoluaf maxime
in extremis ⁊ dorso: ⁊ ponēdo latera calida ad man⁹ ⁊
pedes: ⁊ cū calor expandif ad exteriora paulatine panni
⁊ alia calida remoueantur: vt decet. Mod⁹ aūt fricatio
nū est semp incipiendo a ptibus inferioribus: vt a cruri
bus ⁊ pedibus manus equaliter ducendo versus iferi⁹: ⁊
⁊ subsequēter codē modo sequēdo a brachijs ⁊ a mani/

bus. imo et r a spatulis:r vltimo a coxis r crurib⁹ redeundo. Fiūt aūt he fricationes donec infirmus delectaṫ in eis:tenēt enim locū exercitij. Et ideo sunt iuuatiue in expēdo caliditatē ex̄neā de iteriorib⁹ ad exteriora:r in resoluēdo vapores malos atq̄ fumos q̄ surgūt a febre. ℭ Est ēt conueniens in qbusdā febrib⁹ in eaꝝ declinatione cum qbus ꝯiungiṫ magna pororū constrictio corpus totū iungere cū oleo camomellio ꝑmixto cū vino albo subtili ad aperiēdū poros r ꝓuocādū sudorē:r maxime pluribus euōnibus factis ꝓcedētibus:cū indigemus ēt in qbusdā feb. medicina forti debili in euōne mārum grossaꝝ difficilis eradicatiōis qñ cū ipa ꝯiungiṫ vtutis debilitas:r ð illa diceṫ iferi⁹. ℭ Sic ḡ ex oibus supradictis cōcludere possum⁹:ꝙ intētio curatiua febriū ḡnalis:qñq̄ vertitur ad febrē:qñq̄ ad cām:r qñq̄ ambe intētiones simul cōueniūt r ꝯcurrūt sp ꝓncipaliter est intēdēdū ad illā q̄ magis infestat q̄ est maioris piculi iuxta hāc vsitatā r famosam distinctionē ꝙ duplex est cura egritudinū r accñtiū: sed maxime febriū. Nā quedā est regularis r electiua insequēs in oibus oēs regulas r canones regulares medicine:quedā ē coacta r nec̄ia ex q̄ cogimur aliq̄l'r ꝯ canones regulares facē pp euitare maius piculum. ℭ Prima autem intentio supradicta que ad febrē vertitur pficitur cum frigidis r hūidis. ℭ Scđa intētio que ad cām vertitur cum digestiuis r euatiuis perficitur:r ille intentiones quādoq̄ ꝯueniūt:r qñq̄ ꝯtrariātur adinuicem. Et sic ē finis cure generalis febrium putridarum.

ℭ De dieta seruāda in febribus putridis.

Post generalē curā febrium putridarū in q̄ dcm̄ est de mō r ordine cibationis patiētiū eas:r de dieta ꝯueniēti:r quo mō cib⁹ non solū ad sustētationē vtutis ꝯcedit:r lꝫ i pte augeat egritudinē:diuertēdo ēt vtutem ab ope suo in digestiōe mā̄e. ℭ Sꝫ qz frustra esset operatio medici deficiente virtute:nā curās sicut sciuisti est virt⁹ r nō medic⁹:vt ꝑma q̄rti caplo de cibatione febricitātiū. Et iō pre oibus semp ad posse est vtus custodienda:atq̄ ꝯsiderāda:cū cōsideratiōe tñ egritudinis r mā̄e ad illaꝫ magis intēdendo cū cibo vel sine q̄ est maioris piculi r timoris semp tñ plus adherēdo vtuti. ℭ Error enim cōmissus in ꝑn° febriū putridaꝝ de attenuatione diete in quibuscūq̄ egritudinibus:r maxime in cronicis est magn⁹ valde:cū expediat subseq̄ter in statu cuiuslibet egritudinis attenuare dietā:sꝫ pp timorē virtutis ne ruat r cadat expedit nos qñq̄ de errore cōmisso in attenuatione diete in principio febris postea in statu ipsam ingrossare:r ex hoc seqṫ piculum r dubiū festine mortis. ℭ Sūt enim ḡnalr oibus febrib⁹ frigide r humide diete pre oibus eligende intētione habita ad calorē febrilē. ℭ Et lꝫ de aq̄ ordei aliqd superius tactū sit q̄ est pot⁹ ꝯueniens r cōis cuiuslibet febrili discrasie:cōfert tñ principalr colerice febriētib⁹ tā rōne cāe q̄z rōne discrasie. Similiter ēt syrupus acetosus simplex de q̄ superi⁹ mētio facta fuit ē excellētis virtutis assumpt⁹ cū aq̄ frigida:seu cū aq̄ endiuie ad extinguēdū caliditatē ex̄neā r febrilē:r ad aperiēdum oppilationes q̄ cōiter cū febribus putridis coniungunṫ:r ad digerēdū mās febriū:r maxime colericas:de ipso est dictū satis supra in ḡnali cura febriū putridarū. Nō ē tñ syrup⁹ acetosus simplex cū aq̄ ordei mō aliquo ꝑmiscendus. Nā ipa corrumpit r ꝓhibet opationē ipi⁹ syrupi accelerādo exitum ipsius ad extra. ℭ Modus āt ꝯstructionis seu cōpositionis aque ordei ꝑm cōem vsuꝫ: vt recitat Aui. ꝑ° quarti capitulo de aqua ordei r syrupo acetoso est:vt accipianṫ partes 10. aque simplicis r pure:r vna ordei:r decoquanṫ adinuicem donec redeat ad q̄rtā partē. Sed sufficit. immo cōiter sic fit aq̄ ordei ꝙ solum quarta pars eius consumatur in decoctione predicta. Ipsa enim quanto minus decoquitur:tanto magis ē aperitiua r abstersiua. r quāto plus decoq̄tur tāto ē magis aperitiua r alteratiua ad frigidum.

ℭ De cura putridarum in speciali.

Nunc ēt subsequēdo de curis febriū putridarū magis i speciali ꝑn^m faciā febriū acutaꝝ seu ꝑperacutarum qz sūt febres magni periculi:r ad se curā qñq̄ vertentes rōne acute r intēse caliditatis:q̄ est in eis cām dimittēdo:ita vt in eis solū extinctiua ꝯueniunt. ℭ Ad has enī febres sepe accñtia seeua sequunṫ q̄ ēt ad se curā vertūt: Et ille sunt febres vtplurimum de mā acuta colerica predominātē. Cui raro conuenit flobotomia:nisi in sanguine ebulitio magna in venis existat ꝓducta ab incēdio colere admixte cū eo. Et tunc post lenitioneꝫ aliq̄lem factā cum clisteri vel cassia r non aliter ad flobotomiā descendimus ꝑm moduꝫ r ordinem in capitulo generali de cura febrium putridarum. Et ille febres acute absolute de quibus est hic sermo non trāseunt 14^m diem:imo vtplurimum terminātur in prima quarta vel ante. Et nō solū requiritur ad faciendum febrē acutā vel aliū morbuꝫ acutum ꝙ egritudo sit breuis r cite terminationis:sicut euenit in ephimera febre:sed vltra hoc requiritur ꝙ egritudo sit magna atq̄ piculosa seu furiosa:r ita ꝙ sit seeuorum accidentiū:vñ vtplurimū est de materia colerica acuta. ℭ Dicitur autem egritudo magna seu furiosa altero trium modorum:sed melius concurrentibus omnibus simul. ℭ Primo ratione multitudinis materie. ℭ Secūdo ratione malitie r qualitatis praue ipsius materie r maxime venenose. ℭ Tertio ratione nobilitatis mēbri in quo est materia vel egritudo: vnde nobilis operatio leditur. His omnibus tribus modis proprie dicitur egritudo magna r furiosa. Tamē posset dici atq̄ vocari quocunq̄ trium dictorum modoruꝫ existat. Propter ergo furiā r timorem harum egritudinum acutaruꝫ est festādū ad curam ipsarū febrium. Unde non solum est licitum: vt medicus visitet tales infirmos:sed vt continue his sp presens existat. ℭ Incipiendum est ergo in eis a lenitione ventris facta cum cassia vel māna distemperata cum decoctione cōmuni recēti:seu cum aq̄ or. vel endiuie ꝑm modum superius dictum in capitulo generali. Et subsequēter ad digestiua mā̄e venire. Et si timor adesset de subita suffocatione ex multitudine mā̄e:vel de eius furiositate:vt ꝙ ad aliqđ mēbrum nobile transmittaṫ ad illud apostemādum:tunc ab eius ꝓncipio absq̄ expectatione digestionis est ipsa mā euāda cum pharmaco solutiuo addendo cassie:seu māne de electuario succi rosarū vsq̄ ad. ʒ. ij. cū qñq̄ q̄rtis cassie seu cū. ʒ. i. reubarbari electi:etiaꝫ in substātia cū modico spice ifundēdo reubarbaꝝ prius simul cuꝫ spica ꝑ plures horas ante in aq̄ endiuie:seu in aliqua aqua lactis caprini:postea totum in substantia distemperatum cum decoctione communi iaꝫ dicta debet assumi:ponēdo cum ipso de cassia vsq̄ ad. ʒ. x. vel de māna vsq̄ ad. ʒ. ij. vt supi⁹ dictū ē. Et talē medicinā assumēdo illis horis r tpibus r put r sicut superius dictū ē in capitulo generali:ac ēt ꝑm ꝙ diceṫ iferius:semper subsequēte clisteri abstersiuo:vel lenitiuo ēt dicto supius:r cū assumptione abstersiui:vel lauatiui post cōpletā solutionē siue opationē pharmaci solutiui in quo ipsum cōceditur. ℭ Et si istis acute febriētibus est necessitas flobotomie pp abundātiā sanguis r alterationē inductā in eo:ēt si sit cū colere admixtione secure in eius ꝓncipio fiat flobotomia:vt dcm̄ est in cura generali febriū putridaꝝ. Et in ei⁹ ꝓcessu si expedit cū ventosis cū scarificatiōe ad spatulas r ad nates:r maxime ꝯueniūt stāte rubedine r plenitudine faciei cū inflāmatione ipsius. Immo cū multū rubēt ocli:r tota facies:sanguisuga posita ad pūctā nasi

est vtilis et conueniēs. Et silr̄ et ꝯfert ꝑsequēte alienatiōe et mā acuta cal'a et sanguiea ad caput et i ipo ꝯtēta. ¶ Particulariter aūt tales febriētes hac febre acuta q̄ incēsiua vocat̄ sūt dietādi cū dieta tenui et subtilisiō tenuissima si vtus tolerare pōt: tēdēte sp ad fridū et hu. q2 in talibus ē magna necessitas infridationis alterationis et extinctionis calitatis acute et intēsiue. et iō ptisana et poma cocta et panis lot⁹ cū aq̄: multotiēs et lactuca cruda vel cocta cū aceto nō multū acuto est ꝯueniēs eis marie cū egritudo est de pperacutis. Et si post q̄rtā diē egritudo trāsiret pul la pua cū lactuca decocta et alterata vl'oua sorbilia: tn̄ in aceto et aq̄ ꝺcocta nō ꝓhibēt̄ salt̄e semel i die et i hora ma ioris getis. Pullus aūt distillat⁹ est oino ꝓhibēd⁹ ab eis q2 facil'r inflāmāt̄. et sic corp⁹ inflāmat in talib⁹ acute febriētib⁹. De et vinū est eis ꝓhibēdū oino excepto vino granatoꝝ et marie muçoꝝ: qd̄ et est limphādū cū aq̄ simplici pura. Sȝ aq̄ çucharata cū pauco çucharo vel iuleb violaceū cū multa aq̄ ꝑmixtū. imo et aq̄ ordei ē istis magis ꝯueniēs pot⁹ et granata ꝯueniūt eis. ¶ Si aūt egritudo eēt adeo breuis et pperacuta ꝙ fine solito cibo isirmus posset cōmode ptrāsire absq̄ sensibili nocumēto tutius eēt q̄ȝ cibū assumere et loco ei⁹ solūmō potū sibi ꝯueniētē assumere. ¶ Sȝ cū timor esset de casu vtutis meli⁹ est cū leuissimō cibo vel potu nō apto ad inflāmātionē sustētare vtutē q̄ȝ in dieta tenuissima errorē inducere et isirmū ad mortē disponere: cū iste febres marie sunt extinctiue calitatis inate et resolutiue vtutis. ¶ Post dietā aūt expedit aerē in quo repit̄ infirm⁹ cū irrorationib⁹ fridis sepissime irrorare: ita ꝙ i ipaꝝ cameraꝝ aer ad fridū alteret̄ cū sparsione aq̄ mixte cū modico aceti: seu cū aq̄ simplici pura: et melius cū aq̄ ro. si copia eius adesset cum ro. violis florib⁹ nenufaris et mirto. et cū folijs vitis et salicis. et cū pomis odoriferis et ipsoꝝ folijs et alijs qbuscūq̄ fridis et odoriferis: innouādo et talia. sepe et ꝯtinue aperiendo fenestras: vt aer frigid⁹ innouet̄ alterat⁹ in camera. debēt et a multis ingrediētib⁹ camerā ꝑcauere ne ex ipsoꝝ hanelitu aer camere calefiat. et ad hāc intētionē expedit aerē inouare cū motu flabelloꝝ et ingenijs alijs sȝ ꝙ expedit. ¶ Expedit tertio cor illoꝝ et epar epithimare cū epithimatib⁹ frigidis et fortiter alteratiuis. Et lȝ superi⁹ hec epithimata posita sint et declarata: tn̄ hec ipsa rememorari ē vtile valde: et maxime cū debeāt eē frigidiora ꝑdictis. Usus tn̄ ipsoꝝ regularius est ꝯueniēs añ oēȝ cibū: ꝑmissa lenitiōe vētris et tuti⁹ ipi⁹ solutione facta: sȝ qñq̄ cura coacta. oȝ medicū cū ipsis ꝑuenire cū tiet resolutionē vtutis vel trāsitū hui⁹ febris ad ethicā. ¶ Est ergo tale epithima cordiale qd̄ cōuenit i hac febre. ℞. aq̄ bugulose melisse et ro. añ. ℥. iiij. aq̄ endiuie. ℥. vj. sādaloꝝ alboꝝ et rubeoꝝ añ. ℥. ß. ro. corticū citri ossis ꝺ corde cerui sirici tincti i gra. añ. ʒ. i. been albi rubei ligni aloes cinnamomi gariofiloꝝ croci añ. ʒ. ß. cāphore. ℈. ß. fiat epithima. et cū pāno de lana infuso in dicto epithimate et expsso sup mamilla sinistra sub tepida calitate plurib⁹ vicibus iterato ponat̄ anteq̄ȝ cib⁹ aliqs assumat̄. ¶ Epithima ꝑ epe cōueniēs taliter febrientib⁹. ℞. aq̄ endiuie. ℥. viij. aq̄ violacee et ro. añ. ℥. iiij. sandaloꝝ alboꝝ. ℥. ß. sandalorum rubeoꝝ. ʒ. ij. ro. et seis lactuce. añ. ʒ. i. coraloꝝ spodij. añ. ʒ. ß. aceti vini albi. ℥. i. cāphore. ℈. ß. fiat epithima cū et pāno lineo plurib⁹ vicib⁹ añ oēm cibū sup hypocūdrio dextro vbi est situs epis sub tepida calitate ponat̄: sicut dcm̄ est de epithimate cordiali. Post q̄ꝝ epithimatū vltimaȝ remotionē loc⁹ vbi posita sunt epithimata cū pāno sicco leuiter exiccet̄. Nō sunt tn̄ ꝑdicta epithimata regulariter ꝓcedēdo apponēda: sicut superi⁹ dictū ē nisi ꝑus precesserit solutio: vl' ad min⁹ lenitio vētris. ¶ Cōtigit tn̄ ꝙ acuta caliditas et incēdiū excessiuū est adeo magnū et timorosum: ꝙ oȝ medic ꝑ cura coacta et cū ꝑdictis epithimatibus et cū alijs extinctiuis fridis alteratiuis coacte ꝓcedere et a ꝑncipio febris: et ante oēm euacuationē vt saluet̄ infirmus a morte: imo et ꝯcedit̄ istis potus aq̄ fride copiose. vt ait Gale. 10. terapētice: imo et qd̄ appet horribile in casu coacto cōcedit̄ balneū aque frigide pure in qua corpus sub actuali frigiditate ingrediat̄: vt saluet̄ a morte et si membra perdant̄ dūmodo vita remaneat. Et ideo in istis casibus in quibus caliditas omnimode ad se curam trahit et vertit solicite irroratiōes fride facte cū aqua ro. vel aceto et aqua ad extinguēdum superfluum incendiuȝ qd̄ cōiter est i istis: et ꝙ maxime manifestatur in extremitatibus manuum et pedum: que tamen prohibentur generaliter in alijs febrientibus: q2 sunt causa repellendi caliditatem ad interiora. ¶ Cura coacta enim excusat medicuȝ ab omni opere suo in his curis: et qbuscunq̄ alijs: vt ait Gal. 8. terapeutice. Opȝ medicū exercitatum eē et natura prudentem: vt sui prudētia et ingenio estimatiuo magis adhereat veritati. Nam iste melior est medicus qui minus errat. vt ait Gal. primo de crisi. requiritur etiam vltra predictam prudentiam ꝙ infirmus de medico confidentiam habeat. Nam iste plures sanat de quo plures confidunt teste Gal. in secundo de creticis. ¶ Expedit etiam quādoq̄ infrigidantia et repercussiua apponere in principio harum febrium ad caput et frontem: tamen premissa solutione: vel ventris lenitione: vt assumendo de succo lactuce seu semperuiue: immo etiaȝ quandoq̄ solatri: et cum oleo rosato et modico aceti pecias infusas sepe capiti: vt timporib⁹ et fronti apponere et nō min⁹. ¶ Requirit̄ etiā embrocare pedes et manus et crura et brachia et vaporem ad caput recipere ex hac decoctione. ℞. rosa. violaꝝ: florum camomille: floruȝ nenufaris: corticum papaueris: foliorum salicis: foliorum vitis et lactuce: fiat omniuȝ decoctio in aqua simplici. Et fit vsus ei⁹ ad membra predicta sub tepida caliditate et tempore congruo. Et hec embrocatio est etiā somni prouocatiua. ¶ Requiritur quarto pro predicta alteratiōe fienda: et ad sitim extinguendam sepe iuleb violaceum: et quandoq̄ ro. ad prohibendum plus resolutionem spirituum commixtam cū multitudine aque frigide temporibus congruis exhiberi debet: vt celebrata digestione cibi: et in augmēto: vel statu talis febris: et non sic i ꝑncipio eius. Similiter etiam syrupus acetosus simplex cum aq̄ frigida predictis febriētibus est cōueniēs. Et nō minus ꝯfert syrupus de papauere exhibitus cū aqua frigida: et statim post cenā ad somnū ꝓuocādum: sed magistraliter pōt ꝑparari tale iuleb lōgū cū quo perficitur omnis intētio que i hac febre requirit̄: et ad digestionē mãe: et ad extinctionē caliditatis febrilis extinguēdo sitim et somnū ꝓuocando: cuius descriptio. ℞. aque fontis clare lib. ij. aq̄ endiuie lib. i. aque seminū cōium frigidorum aque bugulose aque ro. añ. ℥. vj. vini granatoꝝ muçoruȝ. ℥. iiij. seminis lactuce seminis portulace seminis endiuie lenticule aq̄ citrach pollitrici: et sūt nomina vsitata sic aromatarijs bene nota: q2 sunt herbe que iuxta fontes nascūtur seminū cōium mundatoꝝ añ. ʒ. i. floꝝ bugulose et melisse: violarum añ. ʒ. ß. fiat iuleb longū facta ꝑus hac decoctiōe cuȝ lib. i. ß. çuchari damaschini et aromatiçet̄ i petia linea cū ʒ. ß. sandaloꝝ alboꝝ et ʒ. i. cinamomi electi. Et tale iuleb est vtile et ꝯueniēs et absq̄ admixtione alteri⁹ aq̄ si non multū decoquat̄. ¶ Quinto ē summe necessariū vt nos et lingua istoꝝ febricitātiū ꝯtinue irroret̄ et humectetur maxime cum aq̄ ordei infrigidata summe: et quādoq̄ cū aqua frigida pura: vel cū modicissimo aceti ꝑmixta: seu vini purissimi potius ad cōplacentiā assumētis. ¶ Cauēdū ē tn̄ ne isti liquores trāsglutiant̄ ad posse. nisi tpibus et horis dictis superi⁹ saluo si sitis esset multū angustiatiua et excessiua inducēs sūmā ariditatē et siccitatē in toto

corpore. tūc ēt nō cōplete digestiōe celebrata est licitū medico aliquē potū de predictis exhibere. tū in pauca q̄titate teste Gale. octauo terapeutice. Cuȝ sic inquit. Et nō bibere in cena stati. inatāt. n. cibaria bibentibus. ita si ēt siticula fuerit paucum danduȝ vt mitiget sitis ꝛ humiliet tristitia. Cū aūt bn̄ digesserit tunc copiose da. Distribuit. n. citissime bibētibus eis ita. Etiā in ore retinere de tandis sepe positis in aqua frigida. Et eodē nō cristallū in ore retentū sepe madefactū in aq̄ est vtile ꝛ ꝯueniēs. Immo pruna cerasa ꝛ amarena resuata ꝛ exiccata: mollificata tū in aq̄ iuuāt ꝛ ꝯueniūt istis. Silr̄ pruna matura in tp̄e suo. Sed qḋ plus valet ꝛ ꝯfert est ista mixtura de q̄ ꝯtinue q̄titas fabe grosse teneat̄ in ore. ℞. zucbari violati. ℥. i. mucillaginis psilij. ʒ. ij. mucilaginis citonioꝝ. ʒ. i. ℈. seminis cucurbite ꝛ cucumeris lactis papaueris añ. ʒ. i. fiat mixtura cū iuleb violato ad modū electuarij liq̄di. ꝛ teneat̄ sub lingua ƀȝ ꝙ dictū ē. Et cū timet̄ de alcola. i. d̄ vlceribꝫ in gutture ꝛ lingua siue qn̄ actualiter sūt: tūc est ꝯueniēs zucbarū dissolutū in aqua ordei ꝛ sepe gargarisatum. Etiā zucbarū rosatū est ꝯueniēs p seipsum in casu p̄dicto nō aliter. Et si decoquant̄ sumacb lentes ꝛ rose in aqua ordei qn̄ vlcera sunt in ore est magis conueniēs gargarizādo zucbaꝝ rosatū cū hac decoctione. ¶ Expedit sexto ꝙ ad eandē intentionē alterationis ꝛ infrigidationis clisteria alteratiua ꝛ infrigiratiua ꝛ humectatiua solicite p̄pare facta: qn̄q; ex sola aqua ordei ꝛ oleo violaceo: ꝛ qn̄q; addēdo de succo lactuce: vl' de succo cucurbite vel portulace. Immo etiā clisteria ꝯferūt ꝛ ꝯueniūt facta solūmodo ex altero p̄dictoꝝ succoꝝ depuratorum ad ignē: vel ex oībꝫ simul cū ē magna necessitas alterationis mēbroꝝ nutritiuoꝝ: ꝛ maxīe iferioꝝ. Et cū aquis distillatis qn̄q; fiunt clisteria ex portulaca endiuia ꝛ cucurbita. Sed cū querit̄ vltra alteratiōnē p̄dictā lenitio ventris ꝛ fecū exiccatarū in intestis. fiat tunc clistere cū succo blitis dictū superius in cura generali febriū. ¶ Et si clisteria ab infirmis prohibentur oīno vel ex alia causa fieri nō p̄nt. fiant suppositoria: nō tū acuta: vel quid modicū cassie suggendo a cannulis hora prandij assumat̄: vt venter lubricus fiat. ¶ Ultimo si febres iste perseuerāt pertranseundo septimā diem absq; alia crisi: digesta tū materia non fiat cū medicina facta ex cassia ꝛ reubarbaro: vel cuȝ cassia ꝛ electuario de succo ro. seu cū māna ƀm dosim ꝛ modū dictū superiꝰ in p̄ncipio huius capituli: habita semꝑ ꝯsideratione de debilitate virtutis ad eius ꝯstantiam: q2 deficiente virtute vana sunt oīa. Digestiuū aūt huius māe facientis has febres acutas cōiter ē syrupus acetosus simplex: vel violaceus assumptꝰ de mane cū aqua endiuie sub actuali frigiditate: ac ēt assumptus in vesperis. Celebrata tū digestiōe cibi ēt iuleb magistrale superius positū est ꝯueniēs ad digerēdū hanc māȝ colericā ꝛ subtilē. Et sic ēt ꝯferūt q̄cūq; frigida ꝛ humida q̄litercūq; sumpta superiꝰ denoīata. ¶ Ultimo p ꝑfectione cure haꝝ febriū acutaꝝ vtil'r est notandum ꝙ in p̄ncipio porismi: vel cū infirmus ad sudorē disponit̄ qn̄ adesset: vl' cū crisis de ꝓximo expectat̄ a supradictis frigidis excessiuis ꝯtinuādo cū eis est regulariter abscindendum tā intrinsecus q̄ extrinsecus: ꝛ maxime ab epithimatibus dictis in quoꝝ vsu ꝯtinuo ꝛ nō tp̄e ꝯgruo. qn̄q; medici errāt. ¶ Cura tū coacta cū timor eēt de casu vtutis ex multa resolutiōe vel ꝑmutatiōe huiꝰ febris ad ethicā non excusamur cū p̄dictis remedijs alteratiuis: mō tū ꝛ ordine supradictis: ab experimēto tū vidi aliquē curatū ex acutissima febre p̄cedēte lenitiōe vētris ex appositione frusti cucurbite madefacti cū aqua rosata pluribꝰ vicibus super epar: ꝛ cum impositione ipsius ēt sup caput epithimādo ꝛ exhibēdo in potu multitudinē aque frigide: ꝛ illud remedium ē conueniens apud medicum prudentem: ꝛ bene exercitatū in arte. Ad laudē dei. Amen.

¶ De cura accidentium in febribus.

Prosequēdo doctrinā ꝛ modū ꝛ ordinē p̄cedēdi. A. post curā generalē febriū putridaꝝ in generali: ꝛ post curā ēt febriū acutaꝝ q̄ tn̄ sūt putride febres: ꝯsequēdū ē ad curā accidētiū: q̄ vt plurimū p̄dictas febres insequūtur: ꝛ maxie febres acutas: que qn̄q; in eis sunt adeo fortia atq; piculosa virtuteȝ ꝯsternētia que ad se curā v̄tunt ēt dimittēdo totaliter vel partialr̄ curā cāe ꝛ dispōnis febrilis: ꝛ talis ē cura coacta ad quā medicꝰ obligat̄ vt saluet infirmꝰ a morte vel a maiori piculo qḋ succedere posset. ¶ Et lȝ aliq̄ de accñtalibus numerādis ēt isequi possint ad febres ephimeras tū vt plīmū insequunt̄ febres putridas: ꝛ maxie acutas: vt iam dcm̄ ē: ꝛ declaratū. Remouent̄ eni faciliter accidētia febriū ephimeraꝝ. Difficiliter aūt putridarū ꝛ maxime acutarū ƀm ꝙ pticulariter declarabit̄ in p̄cessu. ¶ Sunt aūt accidentia d̄ q̄bus sermoneȝ faciemus ad p̄sens plura viginti que cōiter insequūt̄ ad febres: quoꝝ quedā initiū habēt in principio febris seu in p̄ncipio cuiuslibet paroxismi: q̄dā in p̄cessu: ꝛ maxime circa statum: ēt quedā sed pauca in declinatione nō vera seu cū cessauerit iā febris ex q̄busdā reliquijs ꝛ in corpore derelictis: que nō fuerūt ad plenū euacuate.

¶ Primum igitur accidentium qḋ in pluribus febribus euenit etiam rigor horripilatio: tremor ꝛ frigus que cōmuniter eueniunt in principio paroxismi. Et licet ex istis non omnino simul in qualibet febre cōueniunt: sed quādoq; vnum: quandoq; aliud: ꝛ quandoq; plura: quandoq; omnia simul: vt in signis febrium: ꝛ in causis earuȝ est plenarie dictum. Illa enim accidentia principiuȝ febriū insequunt̄: imo vtplurimum omnia simul precedente tū vtplurimuȝ horripilatione que leuior est q̄ rigor. ¶ De horripilatione autē parua: seu de paruo rigore non multum sensibili nec ledente insequenti: quādoq; sudorem ꝛ crisim perfectā post totalē euacuationē māe nō est h̄ sermo de eius cura: quia faciliter per seipsum remouetur sicut horripilatio que qn̄q; cōtingit post cōpletam expulsionē vrine que toti corpori euenit. Nec ēt est hic sermo de rigore cretico. q̄ ēt fit qn̄q; i vera crisi in die cretico facta cū v̄tutis ꝯstātia ꝛ p̄cedētibus signis cōplete digōnis in mā. Nā talis ēt rigor refrenari nō dȝ nec alio mō euacuari. Sȝ rigor fortis seu horripilatio magna. ꝛ sic ēt frigus ꝛ tremor excedēs sūt accñtia q̄bꝰ medicus opportunis remedijs isistere dȝ ꝑueniēdo cū eis ante ip̄oꝝ initiū vt ante p̄nm̄ cuiuslibet porismi ad minꝰ p vnā horā ꝛ vltrā habita notitia de ipsius p̄nº de hora ꝛ de tp̄e inuasionis ƀm porismū vel porismos q̄ p̄cesserūt: incipiēdo cuȝ fricatiōibus ꝑmō leuibꝰ: subsequēter fortibus ꝛ fortioribus in p̄cessu initiatis a cruribus ꝛ pedibꝰ ꝑmo ꝛ a brachijs ꝛ a manibꝰ ꝛ subsequēter a coxis ꝛ a spatulis: ꝑmū finalr̄ redeūdo ad pedes ꝛ crura ꝛ ad brachia ꝛ ad manꝰ vsus ptes extrēas semꝑ inferiꝰ manꝰ suas ducēdo seta fricādo q̄cūq; dispositꝰ ad fricādū. plus āt ꝯueniūt ꝛ laudant̄ fricatiōes ꝛ sic ēt ꝑnt diutiꝰ pdurari i corporibꝰ pinguibꝰ febriētibꝰ ꝛ carnosis. ꝛ in flegmatice febriētibꝰ seta melācolice q̄ in corporibus macilētis extenuatis ꝛ exiccatis ꝛ colerice febriētibꝰ. Sūt. n. fricationes ꝑmoꝝ corpoꝝ cura integra ꝑfectiua: nō solū accñtiū p̄dictoꝝ: s; dispositionis: ꝛ cāe vt recitat Gale. xi. de ingenio sanitatis. ¶ Cauēdū ē tū in vsu fricationū ne corpꝰ febriētis eueniet ꝛ frigus suscipiat. ita ꝙ ipsū ledat. ꝛ exinde oppilatio sequat̄ ne corpus eius alteret̄ ad peius. Diutius aūt iste fricet̄ q plus delectat̄ in eis: ꝑueniēdo semꝑ cū eis: vt dictū est ante verū p̄nm̄ porismi. Nā cū frigus horripilatio seu rigor ꝛ tremor sensibilr̄ expādūt̄ ꝛ manifestant̄: tunc infirmus fricatiōes sustinere nō p̄ōt sed solū pānis calidis sepe

dis ſepe innouatis ⁊ iteratis ⁊ coopturis pānoꝝ ē regē/
dus gubernādus:ac ēt cum ligaturis ad brachia ⁊ ad co
xas illas ſepe ſoluēdo.⁊ ſic ēt iterādo.eſt.n.ꝯtinuādū cū
eis imo ēt cū laterib⁹ calidis poſitꝭ ad pedes:ac ēt ad ſpa
tulas:cū rigor eſt fortis ⁊ frigus excedēs.⁊ in flegmati/
cis ⁊ melācholicis febrib⁹ vtplurimū euenit.℃In chole
ricis aūt febrib⁹ eſt abſtinēdū a ſupflue calidis:qꝛ citius
trāſit frigus ⁊ rigor in eis niſi ſint febres cholerice admi
xte cū flegmatice.℃Expedit iſup in forti rigore ⁊ frigo/
re qñqꝫ nucā ⁊ ſpōdiles oēs inungere cū oleo de lilio vel
coſto abluto cuꝫ vino albo ſubtili ſub actuali caliditate
adminiſtrato:raro tñ ħ remediū eſt ꝯueniēs:ſꝫ nō ꝓhibe
tur in forti frigore ⁊ rigore.℃In rigore autē q̄rtane ſeu
quotidiane ⁊ tertiane nocte cū frigore exceſſiuo factis ⁊
p̄cedētib⁹ purgationib⁹ ⁊ alijs q̄ expediūt ſume laudan/
tur.Et ꝯuenit añ p̄nᵐ poxiſmi ad minus ꝑ vnā horam aſ/
ſumptio rubee trociſcate vſqꝫ ad.ʒ.i.cū modico vini al/
bi calidi ⁊ ſubtilis.Et ipſi⁹ fricatio ad timpora ⁊ ad pul/
ſus brachioꝝ ⁊ pedū ſm:qō ponif a Nico.i ſuo antido/
tario in cap̄ de rubea trociſcata:qō ē electuariū ſatꝭ notū
apud medicos ⁊ aromatarios oēs.Et illud remediū ſm
ꝙ ibi ponif eſt veꝝ ⁊ infallibile ad ꝓhibēdū fortē rigorē
horripilationē tremorē ⁊ frigus ſi trib⁹ diebus ꝯtinuus
ante p̄nᵐ cuiuſlibet paroxiſmi aſſumaf atqꝫ fricetur ſm
modū ⁊ ordinē imediate dictū.Et ego pluries experien/
tia ductus cōprobo ⁊ aſſumo.p̄miſſa tñ ſemꝑ in eius vſu
eūone vt decet.Sic ēt.ʒ.i.tyriace aſſumpta per horā an/
te p̄nᵐ paroxiſmi trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis eſt ꝯueniēs ⁊ exper/
ta.℃Si horripilatio aut rigor proueniret ex mā chole/
rica calida ⁊ acuta muſculos mordicāte:tūc fortes frica/
tiones ſeu pāni multe caliditatis ⁊ itēſiue vel inūctio ſu/
pradicta vel tyriaca vel alia multū calida:nullatenuſ cō
ueniūt:ſed mediocriter p̄parata ſufficerēt:⁊ iſta talia iu/
dicio eſtimatiuo periti medici derelinquo.℃Sꝫ p̄dicta
rubea trociſcata in frigore tremore horripilatione atqꝫ
rigore febriū tertianaꝝ notarū:ac ēt quartanaꝝ cū exceſ
ſiue perdurant ⁊ in proceſſu dictarū febriū euacuationi/
bus factis ē magis ꝯueniēs ⁊ laudāda.imo experta i di/
ctis accidētibus ſicut dictū fuit.℃Uomitus aūt in p̄nci
pio paroxiſmi cuiuſlibet febris:⁊ maxime quartane pe/
riodice ſeu tertiane atqꝫ quotidiane eſt qñqꝫ curatiuus
accidētiū p̄dictoꝝ.Non tamen violētatus eſſe debet cuꝫ
medicina forti atqꝫ laborioſa vomitū prouocante:ſed cū
re facili de vomitiuis leuibus dictis ſuperius

℃De prohibendo ſomnum in principio paroxiſmi.

Emorandū inſuper ꝙ ſomnus eſt prohiben/
dus omnino in principio cuiuſlibet paroxi/
ſmi ⁊ maxime ante aduentum accidentium
predictorum:⁊ multo plus cum adſunt acci/
dentia ſupradicta:niſi fortis cā reſolutionis
virtutis adeſſet:propter quā coacti ad ſomnū prouocā/
dum inducunf:vt ſuperius dictū eſt:⁊ inferius latius de/
clarabif.Ultimo eſt notādū ꝙ panni calidi preomnibuſ
ſupradictis remedijs ſunt laudandi ad remouendū ⁊ ꝓ/
hibendum accidētia ſupradicta abſqꝫ nullo diſcrimine:
proſequēdo tamē ſemper cū digeſtione materie facientis
febrē ⁊ ipſius euacuatione ſm ꝙ in qualibet egritudine
materiali precipitur nobis ab auctoribus medicine:ꝑut
⁊ ſicut fuit ſuperius declaratū in cura febriū putridarū.

℃De regimine ſudoris in febribus.

Oſt regimen accidētium quatuor predicto/
rum veniētiū eſt ad regimē alterius acciden
tis.vꝫ ſudoris ſuperflui quādoqꝫ ſupuenien
tis in febribus ex quo ſequitur ſenſibilis de
bilitaſ in v̄tute ex multa reſolutione ab ipſo
proueniēte.℃Sudor aūt factus in die cretica nō eſt re/
gulariter ꝯſtringēdus:niſi exceſſiue ſuperfluat reſoluen/
do virtutē ⁊ ipſaꝫ finaliter ꝓſternēdo.℃Debet.n.medi
cus cū ſupuenit ſudor añ oīa diligenter pergrere cum di
ſcurſu rōnis ſi ꝑfecta digeſtio preceſſerit in mā que p̄nci
paliter ex vrina cognoſcif:cū hoc etiam ſuccedat alleuia
tio in virtute cū bona tolerātia ifirmi cū certa ⁊ vera cō/
ſtantia pulſus:⁊ ꝙ talis ſudor fiat in die cretica ⁊ indica
tiua.℃Cū ergo iſta ſigna ꝯcurrūt ſudor eſt dimittēdus
vt ꝓſequatur ⁊ debite finiaf:imo ēt adiuuandus ſi expe/
dit cū his q̄ ſudorē prouocāt copioſum:de qbus dictum
eſtꝭ ſupius.℃Si aūt ſudor ꝯtrarius eueniat huic ſupradi
cto ſudori q cognoſcif ex ſignis ꝯ̄rijs:⁊ maxime ſi i ipſo
ſenſibilis debilitas ꝓueniat in virtute:ſicut ēt ſepe contin
git in ſudore diaforetico:talis ſudor eſt oīno a medico cō
ſtringēdus:paulatine tñ non ſubito cū debilioꝛib⁹ reme/
dijs incipiēdo:⁊ ſubſequēter cū fortioribus ſi expediūt.
Et ad reſiſtēdum huic ſudori:⁊ ipſum ꝓhibēduꝫ frigida
⁊ ſtiptica remedia ſunt illa que cōmēdantur in hoc regi/
mine ad refrenādū talem ſudorē ſuperfluum.℃Euenta
tio enim cū flabellis ⁊ alijs mouētibus aerē eſt vtilis ⁊
neceſſaria in camera patiētis ēt ſtando cū feneſtris aper
tis ⁊ aliqualis pānoꝝ ſubleuatio a corpore patientꝭ ſepe
facta vt alteref ad frigidū ēt eſt ꝯueniens.℃Potus inſu
per rerū frigidarū ſudore ſupfluēte ⁊ neceſſitate cogente
ꝯcedif eis:ſicut potus aque frigide cū iuleb vio.imo etiā
cū ſyrupo mirtino ⁊ aliqua abſterſio ſeu irroratio aq̄ ro
ſate ad faciē ⁊ ad pulſus brachiorū ⁊ pedū eſt expedienſ
ad reſiſtēdum huic ſudori ſuperflue debilitāti virtutem.
Et in dicto caſu cor ⁊ epar debēt ſepiſſime epithimari cū
epithimatibus ſuis frigidis dictis ſupius in cura febriū
acutarū.Immo ēt ꝙ plus eſt ſi'eſt expediens qñ aliter ſu
dor refrenari non pōt vt infirmus ſaluetur a morte lici/
tum eſſet talē patiētem ponere in aqua frigida: maxime
ſi alia remedia non ꝯferūt:ſed cū timore ⁊ cautela ⁊ pro
teſtatione de eo ꝙ ſuccedere poſſet tanq̄ꝫ de vltimato re/
medio.℃Inunctio inſuꝑ facta ad ſpinā totā ⁊ nucham
cū oleo roſato recēti:⁊ maxime ꝯſtructo ex oliuis imatu
ris ſeu ex oleo citonioꝝ vel mirtino admixto cum ſucco
plātaginis eſt cōueniēs ⁊ iuuatiua adminiſtrata ſemper
ſub actuali frigiditate cū inunganf loca p̄dicta.℃Ulti/
mo nōndum ꝙ talis ſic patiēs in quo ſudor ſupfluit pau/
cis pānis ⁊ leuibus eſt cooperiēdus ne caleſiat ab eis.
Eligēdo ēt camerā in terreno alteratam frondibus flori
bus:⁊ folijs frigidis numeratis ſupius ⁊ aſpſam aq̄ fri/
gida:ſeu irroratā aqua roſata.Et ſic etiā ſit regimē ei⁹ ci/
bi ⁊ potus alteratiuū ad frigidū quouſqꝫ ſudor minuaf
vel refrenef ⁊ virtus ⁊ vires ſuas nec ſumat vt decet.Et
iſtud ē regimē ſudoris ſupflui cū ad ſe curā vertit.

℃De fluxu ſanguinis narium.

Egimen fluxus ſanguinis nariuꝫ.℃Cū iſte
fluxus eſt creticus in die cretica indicatiua:
aut cretica radicali vt quarta ſeptima vnde/
cima vel decimaquarta vel cōſilī ⁊ p̄cedenti/
bus ſignis digōnis ⁊ virtutis ꝯſtātia non eſt
modo aliquo conſtringēdus:imo potius adiuuādus vt
fluat ſi expedit:niſi ſit adeo ſupfluus ⁊ excedēs ꝙ virtu/
tem ſenſibilr̄ proſternat oīno faciens infirmuꝫ ex multa
eūatione ſpirituum ⁊ ipſorum reſolutione tēdere verſus
mortē.℃In hoc tñ iudicio bñ cōſideretur cuꝫ rōnis di/
ſcurſu:ne contingat errare in ſubito cōſtringēdo talē flu/
xum ſanguinis creticū ēt ſi aliqualr̄ debilitaret. nā con/
ſtringi nō dꝫ vt dictū eſt:niſi ſit exceſſus ſuperfluus in de
bilitate virtutis:⁊ tūc ēt paulatine fiat ipſius retētio cū
timore ⁊ cautela p̄ueniendo cū ꝯfortatione virtutis ma
xime cū cibis ⁊ potibus cito reſtaurātibus ſpūm ⁊ ſan/
guinē.iuxta ſniam Hyppocratis:cū inquit.Accidētib⁹ ſu
peruenientibus virtutē diſſoluētib⁹ ilico cibus ē dādus.
Et cū confectionibus ēt ⁊ alijs alteratiuis ad frigiduꝫ ⁊

ſtipticū̄ vt ſanguis aliqualr̄ ingroſſeť ꝛ infrigidetur nē
ſic facilr̄ fluat. ℭ Pullus.n.piſtus vel diſtillatus:ꝛ pdix
ēt cib⁹ cōueniens in hoc caſu. Et vinū odoriferū:ꝛ ēt ver
naciū aliqualr̄ limphatū cū aqua ſimplici:ꝛ ſimul aſſum
ptū cū modico panis aſſi nō prohibeť pro ꝯfortatiōe vir
tutis qñqȝ in illo caſu. ℭ Cōfectio inſup laudabilis ꝛ cō/
ueniēs ad cōfortationez virtutis eſt illa q̄ fit ex ȥucharo
margaritis ꝛ aqua ro. ꝛ ſi addanť huic ſandali albi ꝛ ru
bei ꝛ corali erit magis conueniēs ad confortādū virtutē
ꝛ ad ſanguinē cōſtringēduȝ. ℭ Si aūt querimus adhuc
maiorē confortationē virtutis mēbrorū principaliū: tūc
conſtruať ꝛ fiat iſta ꝯfectio de qua infirmus pōt aſſume/
re ſepe. ℞.margaritarū pforataꝝ ꝛ nō pforataꝝ coraloꝝ
alboꝝ ꝛ rubeoꝝ ſandaloꝝ citrinoꝝ ſmeraldoꝝ iacintoꝝ
beriloꝝ ꝛ ȥaphiloꝝ limature auri ꝛ argēti añ.ptes equa
les fiat ꝯfectio cū ȥucharo damaſchino ꝛ aq̄ roſata. Et ſi
huic ꝯfectioni addanť aliq cortices citri mollificati i ȥu/
charo ꝛ minutim inciſi erit vtilior. ℭ Si aūt ſuperflua fe
brilis caliditas ꝛ exceſſiua nō prohiberet: laudarē vt di/
cta nunc ꝯfectio aromatiȥareť cū modico ambre:ꝛ qñqȝ
cū modico cinamomi ſeu ligni aloes ſm iudiciū medici
in hac pte periti. ℭ Siqs aūt vellet p̄dictam ꝯfectionem
vel quācūqȝ aliā de ſupradictꝭ imediate reducere ad for/
mam electuarij faciliter poſſet addendo ei plus de aqua
roſata ꝛ minus ȥucharū decoquēdo. Et ſic eodē mō cō/
fert aſſumptū ſepe ſicut ꝯfectio ſupradicta: imo etiā forte
plus ſi aſſumať vt decet cū vino odorifero ꝛ perfecto cū
aqua limphato:ꝛ qñqȝ cū aquis conuenientibus diſtilla
tis cordialibus vel alijs ſm exigētiam virtutis acciden
tis vel diſpōnis curādeꝫ ēt eodē modo ꝯfert ſi abſqȝ vllo
potu ſumať. ℭ Et hoc eſt notādū ꝙ predicte ꝯfectiones
non ſolū ꝯueniūt febribus in qbus adeſt virtutis debili
tas ex ſupfluo fluxu ſanguinis: ſed ēt ꝯueniūt in quacūqȝ
alia debilitate virtutis a quacūqȝ cā proueniente ēt ſi fe/
bris adeſſet aſſumēdo de p̄dictis ꝯfectionibus illā quaȝ
volueris ꝛ quātitatē ſufficientē conuenientē ſm exigētiā
ꝛ modū iaȝ dictū ſuperius remittēdo totū in iudicio me/
dici ſm ꝙ conſiderauerit expedire. ℭ Si autē fluxus ſā
guinis nariū quibuſcūqȝ febribus ſupueniēs. ꝛ maxime
in acuta febre non exiſtat creticus: ſenſibiliter tñ virtutis
debilitatiuus eſt conſtringēdus oio maxime ſi ſuperflue
proſequatur. Et p̄ cum fricationibus factis ad brachia
ꝛ ad crura:ꝛ cū ligaturis fortibus ꝛ vētoſis appoſitꝭ mō
ꝛ ordine:ꝛ i locis ꝛ mēbris:ꝛ prout:ꝛ ſicut late ſuperius
dictū fuit in regimine ꝛ cura rigoris horripilationis tre/
moris ꝛ frigoris dictas ligaturas ꝛ fricationes pſeuerā/
do ſm ꝙ fluxus pſeuerat. Sed qd̄ plus laudať ad fluxū
ſanguinis nariū ꝯſtringēdū eſt appoſitio magne vētoſe ꝛ
diu retēte ſup epar in hypocūdrio dextro vbi ē ſitus epa
tis. ꝛ maxime ꝯfert ſi fluxus ſanguinis a nare dextra ma
nabit. Si autē a ſiniſtra plus iuuat appoſitio eius ſuper
ſplene in hypocūdrio ſiniſtro in quo ē ſitus ſplenis: non
p̄termittēdo tñ qn ſemel reapponať ad epar vbi venarū
oiuȝ eſt origo. ℭ Et hoc eſt notādū ꝙ ſicut vētoſa poſita
ſup epar ꝛ ſplenē ꝯfert i quolibet fluxu ſanguinis nariū
emorroydarū ꝛ mēſtruoꝝ: ita vētoſa appoſita ad vtrāqȝ
mamillā mulieris verſus inferius:ꝛ maxime iuxta dex/
trā eſt ſūme cōueniens ꝛ plus alijs ꝯfert ſuperfluo fluxui
mēſtruoꝝ ēt pſequēdo cū appōne ipſius ad epar ſi flux⁹
non refrenať. Confert ēt vt dictū eſt iā in ſuperfluo fluxu
emorroydarū appoſitio vētoſe ad epar ſolūmō ꝛ nō infe
rius alibi. ℭ Fricationes aūt ꝛ ligature p̄dicte ꝛ appoſi/
tio vētoſarū oino ſunt ꝓhibēde coxis naribus ꝛ alijs mē
bris ꝛ cruribus inferioribus cū quęriť ſola cōſtrictio ſan
guinis mēſtrui ſeu emorroydarū: nam proſequēdo cum
eis in locis p̄dictis addetur in fluxu. Sed appoſite ſupe/
rius i ſpatulis ꝛ in hypocūdrio dextro ſeu ſiniſtro ꝛ fri/
cationes facte brachijs ꝛ manibus ꝯferūt ꝛ ꝯueniūt ad
diuertēdū de inferiorib⁹ ad ſupiora ſicut ſiñ mō cōueniūt
fricationes vētoſationes ꝛ ligature facte in inferioribus
mēbris qñ fluxus ſanguinis emanat a naribus ꝛc̄.

ℭ De cibo ꝛ potu.

REgimē aūt cibi ꝛ pot⁹ in oib⁹ iſtis patiētib⁹
fluxū ſanguinis ſupfluū virtutis ſenſibilr̄ de
bilitatiuū ſit boni chimi facilis digōnis ꝛ ci/
te reſtaurationis ad fridū alterati ꝛ ad ſtiptī
cū cū decoqtur cū lactuca vel mirto. ꝛ maxi/
me cū ſumach citonio ꝛ ſiñb⁹ iſtis. Et ſit vinū qd̄ bibitur
puū pōticū bñ liphatū cū aq̄ extinctionis calibis ſeu fer/
ri. ꝛ nō repleať talr̄ patiens vnica vice cibo vel potu: ſed
ipm diuidat in plib⁹ vicib⁹. Et pro ſiti extinguēda ſi ade/
rit vtať iuleb ro. limphato cū aq̄ p̄dicta vel iuleb mirti/
no eodē mō liphato:ꝛ qñqȝ vino granatoꝝ ꝛ granatis ēt:
imo prunis ꝛ ceraſis amarenis exiccatꝭ demū mollificatꝭ
in aq̄:ꝛ i ore retētis. Et ſi flux⁹ ſanguis nariū vel ali⁹ qcū
qȝ flux⁹ exiſteret abſqȝ febre ꝛ ſine multa debilitate v̄tu/
tis: tūc cibi viſcoſitatē hñtes ſūme laudantur in eis: ꝛ ſic
oēs cibi de paſta vt lagana ꝛ ꝟmicelli ſiue minutelli ſiue
frumētini ꝛ extremitates aialiū:ꝛ maxime pedes porci ꝛ
aures ꝛ griſſoni ipſi⁹ ſi digeranť ab eo. ℭ Si āt cū ſupra
dicto regimie fluxus ſanguis nariū refrenari nō pōt pſe/
quēdū ē ad localia ꝯſtrictiua vt ad nares caput ꝛ frōtē.
Primo petias infundēdo in aq̄ actualiter frigida cū mo
dico aceti permixta ꝛ illas ſepe ponēdo ad timpora ꝛ ad
frōtē ſepe ſepi⁹ iterādo: imo ſi flux⁹ pſeuerat embroceť pς
anterior capitis cū aceto pauco ꝛ multitudine aq̄: niſi ſit
timor maxim⁹ de deſcēſu catarri vel ipſi⁹ ꝯſtipatione i ce
rebro ꝛ de morte feſtina ex ēbrocatione p̄dicta. Et ſilr̄ ēt
ſi ad frōtē ꝛ timpora petie iſuſe i ſolo albumine oui ſepe
ſepi⁹ apponanť erūt vtiles ꝛ curatiue: ſicut ēt ꝯfert ſucc⁹
plātaginis ſcariole caude eqne vel ſucc⁹ ſolatri eodē mō
adminiſtrati cū petia ſup frōtē. ℭ Illud āt qd̄ vltimo lau
dať ad ſanguinē fluētē a narib⁹ ꝯſtringēdū ē gipſuȝ pmi
xtū ꝛ diſſolutū cū aq̄ ſimplici ſeu cū ſucco plātagis ꝛ em/
plaſtrū tīporib⁹ ꝛ ad frōtē. ℭ Ad idē ēt approbať expe/
rimēto veraci ꝯferre ſtercus aſini timporib⁹ emplaſtratum.
ℭ Laudať ēt inūgere nares ꝛ timpora cū quodā elċua/
rio poſito a Nico. in antidotario qd̄ dr̄ Atanaſia: diſſolu
to cū modico aceti ꝛ aq̄ plātaginis vt faciāt ipȝ penetra
re: imo ēt. ʒ.i. ipſi⁹ atanaſie aſſumpte p os cū aq̄ plātagis
ſūme laudať in ꝯfluxu ſanguis: niſi acuta febris aſſum/
ptionē ipſi⁹ ꝓhibeat. ℭ Sȝ ſup oia remedia gñalr̄ cōmē
datur ꝛ extolliť ab auctorib⁹ medicine:ꝛ maxie a Gale/
no 6° de igenio ſanitatꝭ ſi narib⁹ vñ fluit ſanguis fiat ſtuel
lū:ꝛ iuterius apponiť in nares factū ex pilis leporis per
mixtū cū albumine oui. ꝛ cum iſto puluere mirabilr̄ ſan
guinis ſit ꝯſtrictio ēt ſi a vulnerib⁹ fluat vel alibi vndecū
qȝ. Cui⁹ deſcriptio ē iſta. ℞.thuris: aloes: ſanguis draco/
nis: boliarmeni: terreſigillate: ſarcocole. ana ptes eq̄les
fiat oiuȝ pfecta cōmixtio ꝛ pulueriȥatio ꝛ adminiſtreť vt
dictū eſt. Aut cū iſto puluere. ℞.maſticis dragagāti: gū
mi arabici: boliarmeni: opij añ. ʒ.ij. mumie. ʒ.iij. terātur
ꝛ cribrenť ꝛ icorporeť hic puluis cū albumine oui ꝛ po/
nať ſup loco: aut p ſe abſqȝ albumine oui. Hic.n. puluis
ꝯfert vndecūqȝ fluat ſanguis. nā locū ꝯſolidādo doloreȝ
oēm mitigat ꝯtingēteȝ in loco. ℭ Et ſi pili leporis repirī
nō poſſent: tela aranea ꝛ maxie q̄ repiť in parietib⁹ molē
dini: aut q̄ repiť adherēs ad arcilē ſeu ad archā vbi fari/
na cicorriniȥať vigoroſius ſanguinē fluētē reprimit ꝛ cō
pellit. Et ſi p̄dictus puluis ſiccus ſine vllo liquore iſuffle
tur in narib⁹ idē fortius efficit ſanguinē ꝯſtrigēdo. Epi/
thima inſup epaticū:ꝛ ſic ēt epithima cordiale ſupi⁹ po/
ſita in cura febriū acutarū ſumme cōueniūt in ſuperfluo
fluxu ſanguinis nariū ſanguineȝ in epate ingroſſando ꝛ

caliditatē superfluā remittendo:sic et aq̄ ros. per seipsam epithimata sup epate:ac et aqua mirti est conueniēs ⁊ innatiua in casu p̄dicto. ¶ Ultimo pro cōpleta cura fluxus sanguinis nariū est recurrēdum ad q̄rtam fen tertij canonis vbi late de cura eius sermo cōplet. ¶ Et si flux⁹ sanguinis ex eius supflua caliditate atq̧ subtilitate adhuc p̄seueraret magis debilitādo virtutē ita q̄ ex ei⁹ p̄seuerantione timetur de morte infirmi:⁊ alia remedia supradicta pluries iterata nō ꝯferrēt:licitū eēt talē patientē in aqua actual'r frigida ponere vel saltē extrema omnia ad remittēdū ad posse acuitatē sanguinis supradictam.

¶ De regimine vomitus.

Regimen vomitus. ¶ Uomitus febriētib⁹ superueniēs si sit creticus:⁊ in die cretica indicatiua nō est a medico cōstringēdus. Immo potius adiuuādus nisi supfluat sensibil'r p̄sternēdo v̄tutē. In quo casu est procedendū ad ipsū ꝯstringēdū ⁊ ꝯfortādū virtutē ne cadat ⁊ ruat cū cibo ⁊ potu ⁊ alijs s̄m q̄ in regimine sudoris superflui superius dictū fuit. ¶ Si aūt vomitus nō sit creticus: s̄z supflu⁹ ⁊ p̄durās:sicut sepe ꝯtingit in febriētib⁹. Tūc primo ꝯsideremus:si in ei⁹ cā ē humor ꝯtētus in stomacho: ⁊ in ipso imbibit⁹ vel adherēs:vel si ad ip̄m aliūde transmittat ⁊ defluat. Q̄ð si humor p̄ mō existat in stomacho collocatus in eo cū vomitiuo leui p̄us icipiat ad euacuationē ipsius:vt cū aqua ordei p̄luere çucbari rubei ⁊ modico aceti assumpto sub tepida caliditate vsq̧ ad ciatos duos vnica vice. Si mā sit cholerica sicut vtplurimū est in cā vomitus:vel assumat syrupus acetosus simplex cū aqua calida in eadē q̄ntitate:nā vomitū faciliter prouocat. ¶ Et si mā sit flegmatica:tunc loco pulueris çucbari de melle sumat tantūdē ⁊ eodē mō bibat sicut aliud vomitiuū. Et si expedit ip̄m iterare et iteret quousq̧ mā q̄ est cā vomitus ꝯtēta in stomacho integre euacuet. Si aūt p̄dicta vomitiua p̄p ipsorū debilitatē curam adimplere nō p̄nt in prouocando vomitū ⁊ mām euacuādo:fiat decoctio raffani in aqua ordei. demū p̄dicta aqua collata ⁊ tepida assumat cū puluere çucbari:vel cū melle addito semper modico aceti etiā squillitico:si fuerit expediēs ad vomitū fortius ꝓuocādū s̄z q̄ mā plus vel minus adherens ⁊ viscosa dominat in stomacho. Non tn̄ violētādo superflue p̄dictū vomitū vel ipsū indebite prosequēdo. ¶ Stiptica aūt medicamina qualitercūq̧ approximata pro vomitu ꝯstringēdo exterius vel ab intus assumpta: nullatenus habeant in vsu pro vomitu ꝯstringendo. Immo prohibeant oino:nisi p̄us p̄cesserit eūatio p̄dicte materie q̄ in stomacho ꝯtinebat cū vomitiuo p̄dicto:vel aliqualiter per seipsā a natura fuerit expulsa:sicut sepe cōtingit:cū virtus est fortis ⁊ mā pauca. In hoc eni imperiti medici sepe errāt cū stipticis ꝯstrictiuis q̄rentes:vt vomitus ꝯstringat:sed potius addit:nisi prius mā q̄ est ei⁹ causa eūetur vt decet. ¶ Si aūt per inferius talis materia q̄ est cā vomitus ꝯueniēter posset eūari:fiat solū cū cassia vel cū māna:ne agitatio superueniat i materia ad quam sequatur maior debilitas stomachi in contētatiua virtute. ¶ Mūdificato aūt stomacho cū leuidus modo predicto:si vomitus non cessauerit ꝓpter debilitatē ⁊ relaxationem in stomacho derelictā:tūc fiat ad stomachū ista inūctio cū qua mane ⁊ sero ante cibū inungendo fricetur. Que etiam ꝯuenit pro ꝯfortatione stomachi:q̄n ꝯnis vomitus sit constrictus. Cuius descriptio est. ℞. olei citoniorum ⁊ masticini an̄. ℥. i. ro. co. cinamomi sumach thuris mēte absynthij an̄. ʒ. s. fiat vnguentū cū modico cere ⁊ inūgatur stomachus vt dictū ē. Et si superflua caliditas predominat in stomacho:addatur oleū rosatum vel mirtinū:q2 vigorosius stomachū confortabūt:ac etiā alterabūt. ¶ Et ad hāc itētionē summe laudatur panis calidus pro eius medietate recenter coctus positus i succo mēte ⁊ absynthij cū vino granatorū recenti super stomacho quousq̧ caliditas durat in eo ipsum et iterando si expedit. Et ad prohibendū fluxū humoris melācholici adusti seu cholerici post ipsorū eūonem summe cōfert. Et experimento laudatur somētatio facta ad stomachū cum spongia infusa in aceto actualiter calido aliqualiter expressa. Laudatur etiā ad confortationē stomachi post mūdificationem p̄dictam:de humoribus contentis in eo iuleb rosatū assumptū cum aqua ferrea siue ferrata. Ac etiam miua simplex si p̄cesserit nocumentū a materia calida. Et syrupus de mēta:si precesserit dominiū in mā frigida. Confert et in predicto casu:⁊ multū laudatur panis assatus assumptus cū vino granatorū vel cū alio vino pōtico. ¶ In predictis aūt ⁊ in alijs operibus nostris semper procedēdū est cū discursu rationis s̄m diuersitatem dispositionis cause ⁊ accidētis. ¶ Et hoc notandū q̄ pro vomitu constringēdo diacitoniten. i. cotognatum factū cū çucharo sine speciebus:⁊ quāto antiquius tanto melius:⁊ q̄cūq̧ alia stiptica post cibū semper debent assumi:sicut pro fluxu vētris constringēdo ante cibū regulariter assumūtur. ¶ Ulterius vtiliter memorādum: imo semp in acie mētis est habēdū q̄ stiptica medicamina q̄cūq̧ sint illa:⁊ q̄cūq̧ administrata:nec in vomitu cōstringēdo nec in fluxu etiā ventris possunt vel debēt sine magno periculo assumi vel exteri⁹ approximari nisi prius p̄cesserit mūdificatio intestinorū vel stomachi s̄m q̄ humor qui est cā ipsorū continetur in eis ⁊ in hoc medici semper errant. ¶ Si aūt humor qui est cā vomitus ab alio mēbro fluat ad stomachū:tūc primo talis humor eūetur cū facili vomitiuo vel lenitiuo. Et si sit crudus ⁊ indigestus digerat vt decet:⁊ subsequēter eūetur cum lenitiuo appropriato ad euacuationē ipsius s̄m diuersitatē materie s̄m q̄ supius in cura ḡnali febriū putridarū late demonstratū fuit. Post cuius eūationem ad inungendū stomachum prosequatur cū vnguēto statim superius posito. In cuius vsu non potest esse periculū cum sui stipticitate prohibeat fluxū ipsius humoris ad stomachū. Sic et iulep ro. ⁊ miua simplex ⁊ syrupus de menta limphatus cū aqua ferrea ⁊ diacitonitē ⁊ alia stiptica nō prohibeantur ad hūc vomitū constringēdū:etiā in quocunq̧ tēpore dūmodo mā nō sit in stomacho imbibita ⁊ ifixa. Conuenit et ad membrū mandās talē materiā ad stomachū solicite intendere ipsum cōfortando:⁊ ab ipso mām eūando. cū his q̄ expediūt:ne talē mām coadunet. ¶ Et vltio recurrat pro cura vomit⁹ cuiuscūq̧ ad fen. i3. tertij canonis Aui. vbi hec mā particulariter practicat ⁊c.

¶ De regimine fluxus ventris.

Regimen fluxus vētris q̄ febricitātibus accidit si talis fluxus ē creticus nō ꝯstrigat oino nisi supfluat excessiue deijciēdo v̄tutē. Si aūt nō sit cretic⁹:s̄z supfluus ⁊ ꝯtinu⁹ ꝓueniēs ex mā que pūgit ⁊ mordicat intestina. Pro eius cura fiat clisteria lauatiua ex aqua or. ⁊ puluere çucbari absq̧ oleo seu sale. Et cū q̄rit maior cōstrictio ⁊ abstersio minor fiat clistere cū aqua or. ⁊ çucharo ro. Si āt caliditas ⁊ mordicatio addant in intestinis post p̄ma clisteria abstersiua ⁊ lauatiua fiat clistere cū lacte caprino ignito pluries cū lapidib⁹ fluuialib⁹ accēsis in igne. ¶ Insuper cū supfluit fluxus clistere et factū cū succo plantaginis ⁊ aq̄ or. ⁊ puluere çucbari est cōueniēs innatiuū. Et si huic clisteri addat de pinguedine renū caprarū erit valde ꝓficuū. Et si et oleū ro. vel q̄nq̧ mirtinū cū predictis clisteribus administrat summe ꝯueniūt ad sedādū dolorē:⁊ ad ꝓhibēdū adherentiā prauorū humorū ad ipsa intestina. Et q̄nq̧ ꝯueniūt predicta olea ⁊ pinguedo ad faciēdum medicinas alias penetrare in subam itestini. ¶ Expedit

decocta cum çucbaro. Est etiam necessariuȝ in hac febre
pro eius cura vti iuleb viol'. cum quadruplo eius aque ꝑ
mixto. Ac etiam syrupo acetoso simplici assumpto cum
aqua frigida seu cum aqua endiuie limphato ⁊ prepara
to. Et dosis eius est vsq; ad. ℥. ij. cum. ℥. iiij. aque endiuie
sub actuali frigiditate tempore calido. In hora tamen or
dinaria assumptionis cibi: ⁊ si bibat modicum vini par/
ui aquatici ⁊ bene limphati nõ est malũ: vt cibus melius
permisceatur, ⁊ perfecti⁹ digerat'. Insequẽdo tñ ẽt aliq̃l'r
ꝯsuetudinẽ assumẽtis cũ auide multũ ip̃m desiderat: ſȝ a
q̃titate vini sup̃flua. Ac ẽt a magnitudine ei⁹ ⁊ ab oĩ ci/
bo aliq̃l'r calido prohibeatur oĩno. ¶ Ante oĩa tñ fiat le
nitio vẽtris si expedit stãte ipsius stipticitate cũ cassia: vl'
cũ mãna: vel cũ ambob⁹ ꝑmixtis adinuicẽ sub dicta dosi
distẽꝑata: vel distemperata cũ decoctione cõi recenti dcã
supius: vel cum aq̃ endiuie que multum laudat' in hac fe
bre. Et tamarindi ẽt ꝑmixti cũ mãna vel cassia sũme cõue
niunt ſm hãc proportionẽ ⁊ dosim. ℞. pulpe cassie. ℥. i. ſ.
tamarindoꝝ. ℥. ſ. distẽꝑeret' cum decoctione iã dicta: vel
cum aq̃ endiuie quã plus laudo in hac febre. Et si tama/
rindi p̃dicti in dicta dosi administrãt' cũ mãna in põdere
℥. ij. eodẽ mõ ꝯueniunt. Laudo tñ multum ad euãdũ vẽ
trem faciliter: ⁊ ip̃m mũdificãduȝ a sup̃fluitatib⁹. ⁊ cũ fe
ce in hac febre electuarium qd̃ dicit' dyaprunis positũ a Nico/
lao sub isto noie i suo ãtidotario. Cui⁹ dosis eẽ põt absq;
alteri⁹ admixtiõe vsq; ad q̃rtas. vij. Et põt assumi cũ de/
coctione vel aq̃ predicta siue assumi põt in for^a dactili vel
electuarij: sic cõficit' cum modico çucbari ſȝ meli⁹ opet': ⁊
magis ꝯueniat distẽꝑatũ: vt dcm̃ est q̃; al'r ꝑpatũ ẽt equis
portionib⁹ ip̃m admiscẽdo cuȝ cassia: vt de vno quoq; ip
soꝝ accipiendo tres q̃rtas ẽ vtilis medicina: ⁊ cõueniens
distemꝑata cum decoctione iã dcã. Et modus assumptio
nis, ⁊ tpis: ⁊ alie circũstãtie que requirũtur ad plenũ sũt
supra declarate: ẽt cap'lo de ephimera ex nauseatiua satie
tate. ¶ Expedit ẽt statim hac euõne completa epar epi/
thimare cum pãno de lino sup̃ hypocũdrio dextro iux̃ il/
lũ dextrũ plurib⁹ ⁊ plurib⁹ vicib⁹ posito dicto pãno ad
magnitudinẽ palme man⁹ añ assumptionẽ cuiuslibet ci/
bi cũ isto epithimate. Cui⁹ descriptio. ℞. aq̃ endiuie li. i.
aq̃ ro. ℥. iiij. aceti vini albi. ℥. ij. sandaloꝝ alboꝝ ⁊ ru. añ.
℥. ſ. rosarũ coraloꝝ spodij añ. ʒ. i. ꝑmisceant' oĩa simul. Et
fiat epithima qd̃ sub tepida caliditate sup̃ locũ eparis an
te dictũ ponat' cũ pãno lineo ĩfuso in tali epithimate epa
tico ⁊ diligẽter exp̃sso cũ apponit' sup̃ epar. Cui tñ epithi
mati addẽdũ est modicũ cãphore si caliditas est multum
excessiua i epate ⁊ nõ aliter vllo mõ. Ultimo loco eparis
cum pãno sicco lineo cum epithima remouet' diligenter
abstergatur: vt decet. Et sic cura perfecte ꝑficitur huius
febris ephimere. Et est hic finis in cura omnium febriuȝ
ephimerarum. Unde ad putridas pertrãseo.

¶ De cura febrium putridarum seu humoruȝ.

DEinceps erit sermo nr̃ de curis putridaꝝ si
ue hũoraliũ que ab ipsis hũorib⁹ dependẽ
tiã hñt. Et ſȝ i cura ephimeraꝝ aliq̃d tactũ
sit cũ de vaporib⁹ eleuatis a sanguine vl' co
lera iflãmãtib⁹ spũs cordis dictuȝ fuit: h̃ tñ
erit ꝯplemẽtũ i eis: ⁊ doctria ꝑtic'lari ſȝ q̇ ꝯuẽit huic loco
¶ Est aũt imediata cã febris putride ipsa putredo seu va/
por putridus ab humorib⁹ eleuatus. Ista ãt cã febris pu
tride cã cõiuncta a medicis noiat'. ¶ Sed huius ꝯiuncte
cãe seu putredis antedicte imediata cã ponit' prohibita
trãspiratio ad quã vtplurimũ humoꝝ putrefactio sequi
tur: immo antecedit semper ad istam: maxime cũ ad reci
piẽdũ putredinẽ humores sũt aliq̃ mõ dispositi ⁊ parati.
¶ Sũt aũt subsequẽter humores cã mediata magis pu
tride febris. Et cãe ꝑmitiue extrinsecus euenientes inter
quas numerat' cibus ⁊ potus inter cãs remotas: ⁊ ma/
gis longinq̃s ab auctorib⁹ numerãtur. Primitiue auteȝ
cãe vtplurimũ mouent antecedentes: vt supra dcm̃ fuit.
¶ Distinguũt' enim febres putride ſm distinctionem ⁊ di
uersitatẽ humoꝝ a quib⁹ fiunt. Nã quedã ex eis sunt co
lerice: q̃dã sanguinee: q̃dã flegmatice: ⁊ quedã melanco/
lice: ſm q̇ in istis humoribus vel in altero ipsoruȝ calidi
tas putredinalis accendit' seu accensa est. Et sic diuidunt'
in suas spẽs: vt iferius appebit. Pestilẽtiales aũt febres
ad p̃dictas febres reducũtur. nã ab oĩ humore põt febris
pestilẽtialis putrida cãri: licet plus fiat ⁊ sepius ab hũo
re colerico vel a sanguine. Sic ẽt vlterius est prenotãdũ:
q̇ ex dictis febribus quedã sunt paroxismales interpol/
late: ⁊ quedã ꝑiodice seu cõtinue ꝓportionales: ⁊ quedaȝ
ꝯcluse: ⁊ quedã vere ꝯtinue que vocant' ꝯcluse. ¶ Inter/
pollate autem febres colerice a quib⁹ initiũ facio seu pa
roxismales sunt tertiane pure que a pura colera fiunt: cũ
expellit' extra venas ad aliquem locũ p̃fixũ ad intra cor
pus: ⁊ inde putredinẽ ⁊ caliditatẽ extraneam ad cãndaȝ
acquirit q̇ absq; eo q̇ pro tunc expellat' a venis cum illa
putredine. Et dicit etiam q̇ raro ꝯtingit q̇ colera putre/
fiet ex̃ ibidem. ⁊ p̃ncipaliter retenta ⁊ ꝯgregata absq; eo
q̇ tũc expellat'. a venis tñ hoc q̃nq; euenit: ⁊ sic estiman/
do ad cor febrẽ hãc interpollatã inducit ponẽdo humo/
res cordis in calefacto eẽ ⁊ spũs ⁊ membra in calefacto.
¶ Periodice aũt febres cholerice seu ꝯtinue ꝓportiona
les sunt tertiane cõtinue que ex dominio colere absolute
putrefacte in venis absq; eius expulsiõe extra venas cau
santur ⁊ fiunt. Iste tales excrescẽtiam hñt de tertio in ter
tium: ſm q̇ colera sic ordinate a forma specifica proprio
motu mouet'. est enim talis motus ⁊ excrescẽtia de tertio
in tertium ipsi colere attributus. Et ſȝ quecũq; febres ra
ro sint simplices: sed plurime eaꝝ sunt cõposite: q2 facte ⁊
ꝯcreate ex pluribus humoribus simul cõmixtis: ſȝ mot⁹
eaꝝ semꝑ a p̃dominante fiat humore: ⁊ sic denoiat': inter
aũt humores nostri corpis colera est vigorosior ad mouẽ
dum ⁊ potentior ad introducendũ effectuȝ suũ: nõ obstã
te ipsius quacunq; parua quantitate. ¶ Sic ergo istarũ
febrium cura ſm diuersitates colere ⁊ humoꝝ admixto/
rũ cũ ea diuersimode variatur: vt inferius appebit. ¶ Cũ
ergo fit commixtio colere cum siccitate: ſȝ colera in hac
febre p̃dominat' febris tertiana nota a medicis appellat'.
Et alia tertiana interpollata pura seu cõtinua ꝓportiona
lis ⁊ pura cũ a pura ⁊ sola colera fiat: qd̃ tñ raro ꝯtingit
Istd̃ tñ nomẽ de tertiana nõ poti⁹ ꝯuenit tertiane ꝯtinue
nõ pure q̃; pure iterpollate: vt inferi⁹ appebit. ¶ Est ẽt fe
bris causon de spẽbus febriũ cholericaꝝ: que causant' ex
putredine ⁊ abundantia colere in venis ꝓpinquis cordi
absq; sensibili motu ⁊ appentia de tertio in tertium: ſȝ ta
men continua afflictiõe atq; incẽdio multo: qd̃ tñ nõ eue
nit ẽt alijs tertianis interpollatis seu ꝯtinuis: ſȝ tñ in rei
veritate aliq̃liter plus affligat augeat' ⁊ crescat de tertio
in tertiũ cũ forti incẽdio ⁊ accidẽtib⁹ malis ꝓp propinq/
tatem ipsius mãe ad ipsum cor. Est eñ hec febris de egri
tudinibus ꝑperacutis interficiẽs seu liberãs: vtplurimũ
in q̃rta die ⁊ ad plus in septima die. ¶ Sic etiam febres
flegmatice distinguuntur que a medicis quotidiane vo/
cantur. Nam quedam ex eis sunt paroxismales seu inter
pollate. Et sunt cũ flegma extra venas expellitur ad ali/
quẽ locũ p̃cipuũ seu p̃ncipal'r tali loco putrescit absq; eo
q̇ pro tũc expellitur a venis. Et talis feb. omni die excre
scẽtiam habet sensibilem: ⁊ maxime versus sero: sicut co
lera mouet' vtplurimũ in meridiem: est enim a forma spe
cifica iste modus cuiuslibet diei datus humori flegmati
co. Si aũt putrefiat in venis flegmaticus humor facit fe.
ꝯtinuam ꝑiodicaȝ seu ꝓportionalẽ febri quotidiane que
cõiter lactica appellat'. Et sil'r hec febris raro est absq; al
terius humoris admixtione. Et tales feb. flegmatice vt/

plurimū sunt cronice trāseūtes 40m. dié:imo 44m portā
tes sp secū cām suspectionis ⁊ mortis pp ipsaꝝ malitiaꝫ
¶ Febres aūt melice sicut colice ⁊ flatice distinguūt i fe.
interpollatas ꝑoxismales cū melā de venis expulsā pu/
tredinē ex venas acqrit vel ibidē in aliquo loco determi
nato ꝓn9 hꝫ:qđ tñ ē raro. Et tales feb. q̄rtane vocāt affli
gētes ⁊ inuadētes de 4° in 4m dié:fm ꝙ a forma specifi/
ca huic humori vtus ē attributa motu ei9. Si aūt melā
putrefiat i venis absq3 ei9 expulsiōe ad aliqđ mēbꝝ:imo
solū i venis retineāt estimādo ad cor:tūc febrē q̄rtanā ꝯti
nuā ꝑiodicā seu ꝓꝑortionalē inducit pp cōtinuā estima/
tionē quā fecit ad cor iste humor ꝯtent9 in venis. Et talis
febris est de macrocronicis diu ꝑdurās:imo q̄nq3 pluri
bus annis:nō tamē cū multa suspitione mortis exñs:sed
cū curāt de medicis truffāt ⁊ ridet. ¶ Febres autem san
guinee raro ēt ex puro sanguine fiunt. Sanguis aūt non
sicut alij humores in venis seu extra venas in veram pu
tredinē trāsit qn ꝑmutet ad nām humoris alterius. San
guis eni si putrefit in ipsa putredie breui tpe durat absq3
eo ꝙ ꝑiodicā interpollatā ꝑoximalē seu ꝓꝑortionalē fe/
brem efficiat:qꝛ huic humori nō est datus aliquis motus
ordinatus atq3 specificus:sicut aliys humoribus colericꝭ
flegmaticis melācolicis:nisi q̄ñ ad spēm alterius humo/
ris ꝑmutāt acqrendo:vel suꝑfluā grossitiem vel subtilita
tem ꝯformē humori colerico melācolico aut flegmatico.
Uñ febres que fiunt a sanguine sunt vere ꝯtinue que con
cluse vocant. Quaꝝ tres sūt maneries. Augmastice que
ꝯtinuā hñt excrescētiā vsq3 ad terminationem ipsarum.
Peraugmastice que cōtinue diminuendo procedūt a ꝓn°
vsq3 ad ipsaꝝ finem. Et homotene que eq̄l'r ꝓcedunt etiā
a ꝓn° vsq3 ad ipsaꝝ finem. Fiunt autem vtplurimū febres
sanguinee ex abundātia sanguinis suꝑcalefacti ⁊ inflāma
ti in venis absq3 ipsius putrefactiōe. Et tales febres sino
che inflāmatiue absq3 putredine a medicis appellantur.
Que sola ⁊ copiosa flobotomia curant. Si aūt in sangui
ne putrido aduenient non ꝑdurās febrem faciens: que tñ
raro ꝯtingit:ita ꝙ diu ꝑduret in ipsa putredine:vt supius
dcm̄ est:talis fe. sinocha cū putredine appellat. Quā tñ
Gal. negat oino. Sed credēdū ꝙ solū intellexit in ꝑdura
tione nō aliter:qꝛ nō est perdurabilis cum putredie mul
ta ex eo ꝙ subito ad aliud genus febriū ꝑmutat. ¶ Ad/
uertēdū vt plenior notitia habeat ꝙ ꝑiodus est totū tēp9
quietis ⁊ afflictiōis alicuius ꝑticularis febris:vt exēpli
grā. In tertiana pura periodus cōprehēdit diem qeti in
quo febris nō inuadit ⁊ diem iuasiōis seu afflictiōis. Uñ
vna febris pōt plures ⁊ plures ꝑiodos hre ⁊ sic ēt quoti
diana ac q̄rtana. Et idē intelligēdū est đ tertiana ꝯtinua
que ēt dꝫ ꝑiodum habere, nō sic tñ sicut tertiana pura in/
terpollata. Nam tūc etiam ipa ꝑiodos cōprehēdit diē ex
crescētie febris ⁊ maioris afflictionis:⁊ diē minoris affli
ctionis in qua nō appet excrescētia manifesta:sed solum
ꝯtinua febris. Et hoc idē habetis i quotidianis ꝯtinuis
ac ēt in quartanis. ¶ Paroxism9 aūt est tps iuasiōis fe/
bris ⁊ ipsi9 excrescētie solū absq3 ꝙ comprehendat diem
quietis seu minoris febris:fm ꝙ in cōtinuis dcm̄ est. Lꝫ
verius loquēdo ꝑoxismus proprie sumptus nō repiat:ni
si in vere iterpollatis:⁊ exacerbatio i solis ꝯtinuis ꝓꝑor
tionibus. His ergo declaratis ad gñalez curā febriū pu
tridaꝝ ante ꝑticulares curas breuiter condescendam:ꝓn
cipium a colericis assumēdo ad laudem Dei.

¶ De cura febrium putridarum.

Cura generalis febrium putridaꝝ ꝓncipal'r
ad itētiones duas reducit. Nā sicut i febre
putrida sūt duo ꝯternāꝫ.s. cā ⁊ dispositio fe
brilis. Et sic statim ꝯsurgit i mēte medici du
plex intētio. Prima vertit ad dispōnē seu ad
calorē ꝯternām ad ipm remouēdum cum suis cōtrarijs
alterātib9 ipsum. Scđa intētio est ad cām faciētē febrem
que cum digerentibus materiā ⁊ euōnibus ad integram
perfectionem reducitur. Istarum autē duaꝝ intētionum
illa que ꝓmo occurrit in mēte medici quātum ad itētiōeꝫ
que gñaliter habetur ab oibus est vtplurimū vltima in/
tētio in via persecutionis ⁊ opis cū ad curam ⁊ ad actuꝫ
practicū deuenit:lꝫ ambe simul q̄nq3 ꝯueniant ⁊ ꝯcurrāt
vt clare patebit in cura ꝑticulari febris tertiane pure iter
pollate facte ab humore colerico puro quātū ad digesti
uum ⁊ alteratiuū qđ cōuenit ei:est enim digestiuum qđ
est cōueniēs huic febri pro materia digerēda frigide cō/
plexiōis ⁊ hūide:sicut syrup9 acetosus simplex vel vio.
assumptus cū aqua endiuie vel cū aqua simplici pura:⁊
illemet syrup9 etiam caliditatem febrilem extiguit:vñ ꝑ/
ficit ambas itētiones. Ille etiam idem effectus digestio/
nis ⁊ alteratiōis in quibusdam febribus colericis sāgui
neis absq3 putredie a sola aqua frida q̄nq3 ꝓducit si cōdi
tiones assentiūt de ipsius assumptione. Et sic etiam subse
quēter euacuatiuū hui9 materie:q̄nq3 ꝯuenit cū comple
xiōe alteratiui medicaminis ⁊ digestiui recētis ad frigi/
dum:lꝫ vtplurimū solutiuū māe colerice si cū forti virtu
te existat tēdat ad calidū. Generaliter tñ ⁊ vt in pluribus
febrib9 que curātur alteratiua nō conueniūt cum digesti
uis in modum cōplexiōis. Et sic min9 etiā cōueniūt cū so
lutiuis:qꝛ digestiua ⁊ solutiua vtplurimum sūt virtual'r
calida habētia virtutē apitiuam:fm ꝙ iferi9 in ꝑticulari
bus febribus appebit. ¶ De supradictis aūt itētionibus
medicus in curādo quascūq3 febres plus ad vnam q̄nq3
vertitur q3 ad aliam:fm ꝙ ex vna illarum maius ꝓuenit
nocumētū si dimittat q3 ex alia. Et qꝛ dimissio eius ē ma
ioris ꝑiculi si dimittatur seu lōgo tempore ꝓlōgetur:non
tamē propter hoc est cura alterius dimittēda:immo simꝲ
cum illa iuxta posse est ꝓsequēda:q3uis vnius illarū ma
ior diligētia habeatur. ¶ Est aūt digestiuū illud qđ sub/
stātiam humorū adequat:⁊ ipm ad expulsionē ꝑparat ⁊
disponit. Ut si humor sit grossus faciens febrem calidā:
subtiliātia sunt ista que ipm digerūt ⁊ ad euacuationem
disponūt. Et si sit viscosus humor icisiua cū predictis cō/
ueniūt ad digestionē ipsius. Si aūt humor peccet subtili
tate in febre igrossātia ipm ꝯueniūt ad digestionē ipsi9.
Uñ frigida hāc opationem ꝑficiūt: que tñ esse debent ēt
cū virtute aperitiua i oī putrida feb. regulariter opando
sicut exēpli grā:aqua endiuie:ac etiā aqua seminū cōiuꝫ
cū virtute frigida quā hñt apertionē oppilationū efficiūt
⁊ alterationem ad frigidū:calida tñ plus hoc opant.
¶ Pro cura febriū putridaꝝ. Est ꝓmo generaliter regimē
cibi ⁊ pot9 regulādū:diuersimode tñ in diuersis tēpori/
bus ipsarū febriū:⁊ in diuersis tēporibus fm ꝙ febres di
uersificant adinuicē ex diuersitate māe:⁊ maxime i lōgi/
tudine ⁊ breuitate ipaꝝ. Nā in interpollatis febrib9 aliť
q3 in cōtinuis est ꝑparāda dieta:hñtes enim cronicas fe
bres grossius sunt dietādi:⁊ maxie in ipsaꝝ ꝓncipio q3 ha
bentes feb. acutas. Tenuiter aūt sunt dietādi qui fe. acu
tas patiunt. Sed tenuissima vti debēt qui ꝓpter acutas
feb. incurrūt. Et isti tales febrientes pp acute oino sunt a
vino ꝓhibendi:⁊ solū cum aq̄ zuchari vel ordeacea sunt
tenēdi:vel cū iuleb viol'. cōmixto cū frigida pura:grana
ta etiā ⁊ vinum ipsorum assumptū cū aq̄ est eis ꝯueniēs:
⁊ sil'r ptisana nō collata:⁊ panis in aqua multotiens lot9
est cib9 cōueniens eis. ¶ Sed si virtus absq3 vino stare
non posset;sed plurimū debilitet vinū aquaticum ꝑuum
⁊ bene limphatū non est sempoibus acute febrientibus
prohibendum totaliter:⁊ maxime cōsuetis bibere vinū:
⁊ his q desiderant ⁊ affectant:dūmō ex ipso parua quā/
titas assumat:⁊ tpe ordinato assumptionis cibi in pran/
dio vl' in cena. ¶ Pot9 aūt aq̄ ordei ⁊ aque decocte cum
zucharo ⁊ iuleb violacei admixti cū aqua frida pura:ac

dicis di lauatiuꝰ differēs modicū in vtute ab abstersiuo
potu pdicto. Isti aūt potꝰ nō sūt necessarij post medicinas
lenitiuas: vt supius dictū est. ¶ Medicine āt solutiue nō
sunt febriētibꝰ exhibēde ante digōnem mãe: nisi in egri/
tudine furiosa: vel cū querimꝰ maius piculū euitare: fm
ꝙ in pticularibꝰ febriētibus appebit. ¶ Nō est tñ leniti
uum phibēdū in pnº cuiuslibet putride febris ipsum ex/
hibēdo sub hac forma ꝛ dosi. Exēpli grā in pnº febris co
lerice si cū cassia assumpta in pōdere vsqꝫ ad. ℥. i. s. vel cū
māna assumpta vsqꝫ ad. ℥. ij. ponat. ʒ. i. electuarij succi ro
saꝝ qd est eliuum solutiuum mãe colerice a q̄ tertiana cāt:
vt ipsaꝝ cassie ꝛ māne q̄ sunt tardi motus opatio accele/
ret: ꝛ cū hoc ēt aliquid plꝰ de mã colerica minuat. ¶ Et
silr ēt si cū cassia vel māna in dosi pdicta in feb. quotidia
na flatica est ɔueniēs si ponat. ʒ. i. electuarij indi minoris
ad eādē intētionē vt acceleret opatio: ac ēt vt aliquid de
flate minuat. ¶ Et he due medicine in his duabꝰ diuer/
sis materijs in pnº febriū ab ipsis depēdentiū nō phibēt
sed fortiores medicine solutiue sūt oino in pnº phibēde.
¶ Post tales aūt medicinas aliq̄lr vigoratas: vt dcm̄ est
cibi ꝛ potus est differendꝰ oino post ipsaꝝ assumptionē
ꝛ impletā opationē eaꝝ sic fit in alijs fortibꝰ medicinis.
Et ɔcedit istis abstersiuū vel lauatiuū: ꝛ somnus aliq̄lis:
nō tñ pfundꝰ sicut in alijs medicinis fortioribꝰ solutiuis.
Et ista oia pticularius distinguētur inferius: vbi ēt dige
stiuos syrupos pticularibus febribꝰ fm diuersitates hu
moꝝ ordinate ponemꝰ dādo tps ꝛ modū assūptionis ip
soꝝ. Sunt enim syrupi qui cōiter hñtur in vsu ad digōnē
mãerum faciētiū febrē pncipalr syrupꝰ acetosus simplex
cuius descriptio ponit in antidotario Mesue: cuiꝰ vtu/
tes ꝛ laudes ad oēm mãm calidā ꝛ frigidā ibidē descri/
bunt: est. n. subtiliatiuus mãeꝝ grossaꝝ incisiuus mãerū
grossaꝝ viscosaꝝ: aperitiuus oppilationū: alteratiuꝰ ma
le cōplonis calide: ꝛ cū hoc ēt ex suis tpibus frigidis hꝫ
mãs subtiles ingrossare: vñ eius principalis opatio ē in
febribus tertianis puris factis a colera pura ꝛ si secū ali
quid flatis admisceat: ꝛ in febribꝰ pure sanguineis assū
ptus cū aq̄ endiuie: seu cū aq̄ simplici in dosi inferius de/
clarāda. ¶ Syrupus aūt cōpositus acetosus plus est cō
ueniēs qñ cū colera ēt tertianis notis aliqd flegmatis in
uenit. Et tūc melius est pro q̄rta pte secum ponere de ge
leniabim. i. de melle ro. limphato: vt dictū ē cū aq̄ endi/
diuie addendo modicum de aq̄ feniculi si expedit pter
dñium flatis. ¶ Syrupus aūt de bisantijs vocatꝰ est sy/
rupus dinarij a Mesue in suo antidotario iter oēs syru
pos est magis in vsu ꝛ plus diuulgatus ꝛ maioris excel
lentie ꝛ virtutis in febribꝰ cōpositis difficilis eradicatio
nis de mã mixta colerica ꝛ flaca: sed predominante ma/
gis hūore colerico. Et iō vsus eiꝰ ē plus i tertiana nota
saltem post eius pncipiū: ꝛ trāsacta septima die. ¶ Oxi/
mel aūt simplex mixtū cū melle rosato colato in pncipio
flegmaticaꝝ febrium est conueniens ꝛ iuuatiuuꝫ. ¶ Oxi
mel autem compositum quod est syrupus de quinqꝫ ra/
dicibꝰ seu syrupus radicatus q fit cū aceto: ꝛ sine predi/
ctis febribus flegmaticis est conueniens in pcessu earuꝫ
pro digestione materie. Et quartanis febribus est ēt ap/
propriatus. ¶ Sed syrupus compositꝰ acetosus qui de
duabus radicibꝰ nominatur in pncipio febriū flegmati/
carum etiam simul cum melle ros. colato magis appro/
priatur. Et eodem modo idem syrupus de duabus radi
cibus sine aceto compositus ꝛ ɔstructus est conueniens
predictis flegmaticis febribus: quando cum eis cōiūgit
strictura pectoris seu debilitas stomachi cum nocumen
to digestionis. Nā acetū predictis dispositionibus ē val
de nociuum. ¶ Syrupus aūt violatus eodem modo est
conueniens in tertianis puris: sicut syrupꝰ acetosus sim
plex: sed est magis alteratiuus ad frigidum. ¶ Alij autē

syrupi atqꝫ decoctiones magistraliter fiunt: de qbus infe
rius pticulariter pertractabo. ¶ Qualiter aūt vsus aque
frigide pure sit conueniens qbusdā febrientibus ad alte
randum ꝛ digerendum mãm colericam ꝛ subtilem infe/
ferius appebit. ¶ Subsequenter autem trāseundo ad fe
bres quibꝰ flobotomia cōceditur breuiter ɔdescēdā: fm
ꝙ ptinet huic generali sermoni. ¶ Est enim flobotomia
in febre sinocha inflatiua que fit ex sanguine in q̄ntitate
peccante absqꝫ putredine conueniens ꝛ iuuatiua in eius
principio. immo vtplurimū est illius integraliter curati/
ua si copiosa fiat vsqꝫ ad lipothomiam si expedit: vt lici/
tū si quandoqꝫ de sanguine minuere in tali febre vsqꝫ ad
libram vnam: ꝛ vltra secundando tamen dictaꝫ floboto
miam in vesperis ad complendum quantitatē predictaꝫ
fm modum ꝛ ordineꝫ superius dictū: ꝛ in tēpore ɔgruo
ꝛ decenti. Est eni melior multiplicatio numeri floboto/
mie q̄ꝫ simul ꝛ semel multiplicatio euacuationis quanti/
tatis sanguinis pro ɔseruatione vtutis que semp pre om
nibus est bene ɔsiderāda: ꝛ similiter etas si ad hec cōsen
tit. ¶ Et si fit sinocha ex sanguine putrido: nō tamē mul/
tum a nã sanguinis extraneato in modo substātie: tūc ēt
flobotomia post leuem lenitionē facta in pnº talis febris
est ɔueniēs ꝛ iuuatiua: imo etiam flobotomia ɔcedit oi/
bus putridā febrem habētibus ex admixtione alioꝝ hu
moꝝ cū sanguine: ꝛ iā cum putredine intra venas. Sed
in talibus est dispositio vel digestio aliqualis expectāda
sicut ēt in solo dñio sanguinis multū distātis ab eius nã
est digestio aliqualiter expectanda ante euacuationem
ipsius seu ante flobotomiam fiendam vt ad mediocrem
substātiā: ꝛ sibi debitā reducatur. ¶ Cauenduꝫ est enim
ne ex ingenti flobotomia ebulitio eueniat intra venas in
humore colerico dominante: vel cruditas i humore fleg
matico. ¶ Si aūt alij humores pdominentur cū sangui/
ne intra venas in nã sanguinis cōmixtione ad cāndaꝫ fe
brem: tunc etiam flobotomia ɔcedit: sed premissa digō/
ne: saltem taliū humoꝝ admixtoꝝ cū sanguine. ¶ Quā
tum autem sit minuēdū cōiter ꝛ quo mō ordine: ex qbus
tēporibꝰ dcm̄ est supius. ¶ Sꝫ si febris sit putrida depē
dens ab alijs humoribꝰ absqꝫ dñio sanguinis vel eiꝰ ad
mixtiōe cū eis flobotomia nō conuenit vllo mō: sed sola
lenitio vētris in eiꝰ pnº: est subsequēter eiꝰ solutio fm p/
dominantem humoreꝫ: vt inferius apparebit semp in ta
libus ipsorum pmissa digestione. ¶ In lenitione āt ven/
tris supius dicta: que vtplurimum est ɔueniens in pnci/
pio cuiuslibet putride febris non est expediens vt digō
expectet. immo digestiuū aliqd nō est exhibēduꝫ: nec cū
ipso incipiēdum: nisi ipm precedat lenitio ventris: ne stā
te replōne viaꝝ cōium ex ipso portet mãe ad epar ꝛ ve/
nas: ꝛ sic in oppilatione addat: ac ēt in putrefactione ab
ipso digestiuo qd vtplurimū est puocatiuū: vt dcm̄ ē su
pra. ¶ Fricationes aūt ante cibum maxime in flegmati
cis febribus summe ɔueniūt ꝛ in corpibus pinguibꝰ vl
carnosis. Nō tñ ɔueniūt in corpibus exiccatis ꝛ macilē/
tis: nec in patientibus acutissimas febres. Etiaꝫ summe
conueniunt predicte fricationes ante principium ꝛ i pnº
cuiuslibet paroxismi seu excrescentie febris ad attrahen
dū calitatem ad ex: dūmodo corpus ex tali fricatione nō
euētet seu aliter infrigidet. Conueniunt insuper in decli
natione cuiuslibet paroxismi: ꝛ sic iuuāt ꝛ laudant: ꝛ cū
frigus adest in principio paroxismi: vel aliter: qñqꝫ talis
febriens pānis calidis cooperiatur ꝛ inuoluat maxime
in extremis ꝛ dorso: ꝛ ponēdo latera calida ad manꝰ ꝛ
pedes: ꝛ cū calor expandit ad exteriora paulatine panni
ꝛ alia calida remoueantur: vt decet. Modꝰ aūt fricatio
nū est semp incipiendo a ptibus inferioribus: vt a cruri
bus ꝛ pedibus manus equaliter ducendo versus iferiꝰ ꝛ
ꝛ subsequēter eodē modo sequēdo a brachijs ꝛ a manibꝰ

bus.imo et ꝛ a spatulis:ꝛ vltimo a coxis ꝛ cruribꝰ rede
undo.Fiūt aūt he fricationes donec infirmus delectaẜ in
eis:tenēt enim locū exercitij.Et ideo sunt iuuatiue in ex/
pēdo calitatē exneā de iterioribꝰ ad exterioꝛa:ꝛ in resol
uēdo vapores malos atqꝫ fumos q̄ surgūt a febre.¶Est
ēt cōueniens in qbusdā febribꝰ in earꝫ declinatione cum
qbus ꝯiungiẜ magna poroꝝ constrictio corpus totū iun
gere cū oleo camomellio pmixto cū vino albo subtili ad
aperiēdū poros ꝛ ꝓuocādū sudorē:ꝛ maxime pluribus
euonibus factis p̄cedētibus:cū indigemus ēt in qbusdā
feb.medicina forti debili in euone mācrum grossaꝝ diffi
cilis eradicatiōis qn̄ cū ipa ꝯiungiẜ vtutis debilitas:ꝛ ð
illa diceẜ iferiꝰ.¶Sic ḡ ex oibus supradictis cōcludere
possumꝰ:ꝙ intētio curatiua febriū gn̄alis:qn̄qꝫ vertitur
ad febrē:qn̄qꝫ ad cām:ꝛ qn̄qꝫ ambe intētiones simul cō/
ueniūt ꝛ ꝯcurrūt ſp p̄ncipaliter est intēdēdū ad illā q̄ ma
gis infestat q̄ est maioris piculi iuxta hāc vsitatā ꝛ famo
sam distinctionē ꝙ duplex est cura egritudinū ꝛ accn̄tiū:
sed maxime febriū.Nā quedā est regularis ꝛ electiua in
sequēs in oibus oēs regulas ꝛ canones regulares medi
cine:quedā ē coacta ꝛ necn̄a ex q̄ cogimur aliq̄lr ꝯ cano
nes regulares facē pp euitare maius piculum.¶Prima
autem intentio supradicta que ad febrē vertitur pficitur
cum frigidis ꝛ hūidis.¶Scd̄a intētio que ad cām ver/
titur cum digestiuis ꝛ euatiuis perficitur:ꝛ ille intentio/
nes quādoqꝫ ꝯueniūt:ꝛ qn̄qꝫ ꝯriātur adinuicem.Et sic ē
finis cure generalis febrium putridarum.

¶De dieta seruāda in febribus putridis.

POst generalē curā febrium putridarū in q̄
dcm̄ est de mō ꝛ ordine cibationis patiētiū
eas:ꝛ de dieta ꝯueniēti:ꝛ quo mō cibꝰ non
solū ad sustētationē vtutis ꝯcedit:ꝛ lꝫ i pte
augeat egritudinē:diuertēdo ēt vtutem ab
ope suo in digestiōe mae.¶Sꝫ q2 frustra esset operatio
medici deficiente virtute:nā curās sicut sciuisti est virtꝰ ꝛ
nō medicꝰ:vt pma q̄rti cap̄lo de cibatione febricitātiuꝫ.
Et iō pre oibus semp ad posse est vtus custodienda:atqꝫ
ꝯsiderāda:cū cōsideratiōe tn̄ egritudinis ꝛ mae ad illaꝫ
magis intēdendo cū cibo vel sine q̄ est maioris piculi ꝛ
timoris semp tn̄ plus adherēdo vtuti.¶Error enim cō/
missus in pn̄° febriū putridaꝝ de attenuatione diete in q
buscūqꝫ egritudinibus:ꝛ maxime in cronicis est magnꝰ
valde:cū expediat subsequēter in statu cuiuslibet egritu
dinis attenuare dietā:sꝫ pp timorē virtutis ne ruat ꝛ ca/
dat expedit nos qn̄qꝫ de errore cōmisso in attenuatione
diete in principio febris postea in statu ipsam ingrossa/
re:ꝛ ex hoc seqẜ piculum ꝛ dubiū festine mortis.¶Sūt
enim gn̄alr oibus febribꝰ frigide ꝛ humide diete pre oi
bus eligende intētione habita ad calorē febrilē.¶Et lꝫ
de aq̄ ordei aliqd superius tactū sit q̄ est potꝰ ꝯueniens ꝛ
cōis cuiuslibet febrili discrasie:cōsert tn̄ principalr cole/
rice febriētibꝰ tā rōne cāe qꝫ rōne discrasie. Similiter ēt
syrupus acetosus simplex de q̄ superiꝰ mētio facta fuit ē
excellētis virtutis assumptꝰ cū aq̄ frigida:seu cū aq̄ endi
uie ad extinguēdū caliditatē exneā ꝛ febrilē:ꝛ ad aperiē
dum oppilationes q̄ cōiter cū febribus putridis coniun
gunẜ:ꝛ ad digerēdū mās febriū:ꝛ maxime colericas:de
ipso est dictū satis supra in gn̄ali cura febriū putridaruꝫ
Nō ē tn̄ syrupꝰ acetosus simplex cū aq̄ ordei mō aliquo
pmiscendus.Nā ipa corrumpit ꝛ phibet opationē ipiꝰ
syrupi accelerādo exitum ipsius ad extra.¶Modus āt
ꝯstructionis seu cōpositionis aque ordei ꝑm cōem vsuꝫ:
vt recitat Aui.p̄° quarti capitulo de aqua ordei ꝛ syrupo
acetoso est:vt accipiaẜ partes 10.aque simplicis ꝛ pu/
re:ꝛ vna ordei:ꝛ decoquanẜ adinuicem donec redeat ad
q̄rtā partē.Sed sufficit.immo cōiter sic fit aq̄ ordei ꝙ so/
lum quarta pars eius consumatur in decoctione predi//
cta.Ipsa enim quanto minus decoquitur:tanto magis ē
aperitiua ꝛ abstersiua.ꝛ quāto plus decoqtur tāto ē ma
gis aperitiua ꝛ alteratiua ad frigidum.

¶De cura putridarum in speciali.

HUnc ēt subsequēdo de curis febriū putrida
rū magis i speciali pn̄ᵐ faciā febriū acutaꝝ
seu pperacutarum q2 sūt febres magni peri
culi:ꝛ ad se curā qn̄qꝫ vertentes rōne acute
ꝛ intēsiue calitatis:q̄ est in eis cām dimittē/
do:ita vt in eis solū extinctiua ꝯueniunt.¶Ad has eni
febres sepe accn̄tia seeua sequunẜ q̄ ēt ad se curā vertūt:
Et ille sunt febres vtplurimum de mā acuta colerica pre
domināte.Cui raro conuenit flobotomia:nisi in sangui/
ne ebulitio magna in venis existat pducta ab incēdio co
lere admixte cū eo. Et tunc post lenitioneꝫ aliq̄lem factā
cum clisteri vel cassia ꝛ non aliter ad flobotomiā descen
dimus ꝑm moduꝫ ꝛ ordinem in capitulo generali de cu
ra febrium putridarum.Et ille febres acute absolute de
quibus est hic sermo non trāseunt 14um diem:imo vtplu
rimum terminātur in prima quarta vel ante. Et nō solū
requiritur ad faciendum febrē acutā vel aliūm morbuꝫ
acutum ꝙ egritudo sit breuis ꝛ cite terminationis:sicut
euenit in ephimera febre:sed vltra hoc requiritur ꝙ egri
tudo sit magna atqꝫ piculosa seu furiosa:ꝛ ita ꝙ sit seeuo
rum accidentiū:vn̄ vtplurimū est de materia colerica acu
ta.¶Dicitur autem egritudo magna seu furiosa altero
trium modorum:sed melius concurrentibus omnibus
simul.¶Primo ratione multitudinis materie. ¶Secū
do ratione malitie ꝛ qualitatis praue ipsius materie ꝛ
maxime venenose.¶Tertio ratione nobilitatis mēbri
in quo est materia vel egritudo : vnde nobilis operatio
leditur.His omnibus tribus modis proprie dicitur egri
tudo magna ꝛ furiosa.Tamē posset dici atqꝫ vocari quo
cunqꝫ trium dictorum modoruꝫ existat.Propter ergo fu
riā ꝛ timorem harum egritudinum acutaruꝫ est festādū
ad curam ipsarū febrium.Unde non solum est licitum:
vt medicus visitet tales infirmos:sed vt continue his ſp
presens existat.¶Incipiendum est ergo in eis a lenitio/
ne ventris facta cum cassia vel māna distemperata cum
decoctione cōmuni recēti:seu cum aq̄ or.vel endiuie ꝑm
modum superius dictum in capitulo generali. Et subse/
quēter ad digestiua mae venire.Et si timor adesset de su
bita suffocatione ex multitudine mae:vel de eius furiosi
tate:vt ꝙ ad aliqd̄ mēbrum nobile transmittaẜ ad illud
apostemādum:tunc ab eius p̄ncipio absqꝫ expectatione
digestionis est ipsa mā euanda cum pharmaco solutiuo
addendo cassie:seu māne de electuario succi rosarū vsqꝫ
ad.ʒ.ij.cū qn̄qꝫ q̄rtis cassie seu cū.ʒ.i.reubari electi:etiaꝫ
in substātia cū modico spice ifundēdo reubarbaꝝ prius
simul cuꝫ spica p plures horas ante in aq̄ endiuie:seu in
aliqua aqua lactis caprini:postea totum in substantia di
stemperatum cum decoctione communi iaꝫ dicta debet
assumi:ponēdo cum ipso de cassia vsqꝫ ad.ʒ.x.vel de mā
na vsqꝫ ad.ʒ.ij.vt supiꝰ dictū ē.Et talē medicinā assumē
do illis horis ꝛ tpibus ꝛ put ꝛ sicut superius dictū ē in
capitulo generali:ac ēt ꝑm ꝙ diceẜ iferius:semper subse
quēte clisteri abstersiuo:vel lenitiuo ēt dicto supius:ꝛ cū
assumptione abstersiui:vel lauatiui post cōpletā solutio
nē siue opationē pharmaci solutiui in quo ipsum cōcedi
tur.¶Et si istis acute febriētibus est necessitas floboto
mie pp abundātiā sanguis ꝛ alterationē inductā in corēt
si sit cū colere admixtione secure in eius p̄ncipio fiat flo/
botomia:vt dcm̄ est in cura generali febriū putridaꝝ.Et
in eiꝰ pcessu si expedit cū ventosis cū scarificatiōe ad spa
tulas ꝛ ad nates:ꝛ maxime ꝯueniūt stāte rubedine ꝛ ple
nitudine faciei cū inflāmatione ipsius.Immo cū multū
rubēt ocli:ꝛ tota facies:sanguisuga posita ad pūctā nasi

est vtilis ⁊ ꝯueniēs. Et silr ēt ꝯfert ꝑsequēte alienatiōe ⁊ mā acuta cal'a ⁊ sanguiea ad caput ⁊ i ipo ꝯtēta. ¶ Particulariter aūt tales febriētes hac febre acuta q̄ incēsiua vocat sūt dietādi cū dieta tenui ⁊ subtili:iō tenuissima si ꝟtus tolerare pōt:tēdēte sp ad fridū ⁊ hu. q2 in talibus ē magna necessitas infridationis alterationis ⁊ extinctionis caliratis acute ⁊ intēsiue. ⁊ iō ptisana ⁊ poma cocta ⁊ panis lot⁹ cū aq̄:multotiēs ēt lactuca cruda vel cocta cū aceto nō multū acuto est ꝯueniēs eis maxie cū egritudo est de ꝑperacutis. Et si post q̄rtā diē egritudo trāsiret pulla ꝑua cū lactuca decocta ⁊ alterata vl' oua sorbilia:tñ in aceto ⁊ aq̄ ꝺcocta nō ꝓhibēt saltē semel i die ⁊ i hora maioris getis. Pullus aūt distillat⁹ est oino ꝓhibēd⁹ ab eis q2 facil'r inflāmāt. ⁊ sic corp⁹ inflāmat in talib⁹ acute febriētib⁹. Oē ēt vinū est eis ꝓhibēdū oino excepto vino granatoꝝ ⁊ maxie mucoꝝ:qđ ēt est limphādū cū aq̄ simplici pura. Sꝫ aq̄ çucharata cū pauco çucharo vel iuleb violaceū cū multa aq̄ ꝑmixtū. imo ēt aq̄ ordei ē istis magis ꝯueniēs pot⁹ ⁊ granata ꝯueniūt eis. ¶ Si aūt egritudo eēt adeo breuis ⁊ ꝑperacuta ꝙ sine solito cibo isirmus posset cōmode ꝑtrāsire absq3 sensibili nocumēto tutius eēt q̄3 cibū assumere ⁊ loco ei⁹ solūmō potū sibi ꝯueniētē assumere. ¶ Sꝫ cū timor esset de casu ꝟtutis meli⁹ est cū leuissimō cibo vel potu nō apto ad inflāmatonē sustētare ꝟtutē q̄3 in dieta tenuissima errorē inducere ⁊ isirmū ad mortē disponere:cū iste febres maxie sunt extictiue caliditatis inate ⁊ resolutiue ꝟtutis. ¶ Post dietā aūt expedit aerē in quo repit infirm⁹ cū irrorationib⁹ fridis sepissime irrorare:ita ꝙ i ipaꝝ camerꝭ aer ad fridū alteret cū sparsione aq̄ mixte cū modico aceti:seu cū aq̄ simplici pura:⁊ melius cū aq̄ ro. si copia eius adesset cum ro. violis florib⁹ nenufaris ⁊ mirto. ⁊ cū folijs vitis ⁊ salicis. ⁊ cū pomis odoriferis ⁊ ipsoꝝ folijs ⁊ alijs q̄buscūq3 frigidis ⁊ odoriferis:innouādo ēt talia. sepe ēt ꝯtinue aperiendo fenestras:vt aer frigid⁹ innouet alterat⁹ in camera. debēt ēt a multis ingrediētib⁹ camerā ꝑcauere ne ex ipsoꝝ hanelitu aer camere calefiat. ⁊ ad hāc intētionē expedit aerē inouare cū motu flabelloꝝ ⁊ ingenijs alijs sꝫ ꝙ expedit. ¶ Expedit tertio cor illoꝝ ⁊ epar epithimare cū epithimatib⁹ frigidis ⁊ fortiter alteratiuis. Et lꝫ superi⁹ hec epithimata posita sint ⁊ declarata:tñ hec ipsa rememorari ē vtile valde:⁊ maxime cū debeāt eē frigidiora ꝑdictis. Usus tñ ipsoꝝ regularius est ꝯueniēs añ oēꝫ cibū:ꝑmissa lenitiōe vētris ⁊ tuti⁹ ipsi⁹ solutione facta: sꝫ q̄nq3 cura coacta. oꝫ medicū cū ipsis ꝑuenire cū tiet resolutionē ꝟtutis vel trāsitū hui⁹ febris ad ethicā. ¶ Est ergo tale epithima cordiale qđ cōuenit i hac febre. ℞. aq̄ bugulose melisse ⁊ ro. añ. ℥. iiij. aq̄ endiuie. ℥. vj. sādalorū alboꝝ ⁊ rubeoꝝ añ. ℥. ß. ro. corticū citri ossis ꝺ corde cerui sirici tincti i gra. añ. ʒ. i. been albi rubei ligni aloes cinnamomi gariofiloꝝ croci añ. ʒ. ß. cāphore. ℈. ß. fiat epithima. ⁊ cū pāno de lana isuso in dicto epithimate ⁊ expsso sup mamilla sinistra sub tepida calitate plurib⁹ vicibus iterato ponat anteq̄3 cib⁹ aliq̄s assumat. ¶ Epithima ꝓ epe cōueniēs taliter febrientib⁹. ℞. aq̄ endiuie. ℥. viij. aq̄ violacee ⁊ ro. añ. ℥. iiij. sandaloꝝ alboꝝ. ℥. ß. sandalorum rubeoꝝ. ʒ. ij. ro. ⁊ seis lactuce. añ. ʒ. i. coraloꝝ spodij. añ. ʒ. ß. aceti vini albi. ℥. i. cāphore. ℈. ß. fiat epithima cū ⁊ pāno lineo plurib⁹ vicib⁹ añ oēm cibū sup hypocūdrio dextro vbi est situs epis sub tepida calitate ponat:sicut dcm̄ est de epithimate cordiali. Post q̄ꝝ epithimatū vltimaꝫ remotionē loc⁹ vbi posita sunt epithimata cū pāno sicco leuiter exiccet. Nō sunt tñ ꝑdicta epithimata regulariter ꝓcedēdo apponēda:sicut superi⁹ dictū ē:nisi ꝑus precesserit solutio:vl' ad min⁹ lenitio vētris. ¶ Cōtigit tñ ꝙ acuta caliditas ⁊ incēdiū excessiuū est adeo magnū ⁊ timorosum:ꝙ oꝫ medicū cura coacta ⁊ cū ꝑdictis epithimatibus ⁊ cū alijs extinctiuis fridis alteratiuis coacte ꝓcedere ēt a ꝑncipio febris:⁊ ante oēm euacuationē vt saluet infirmus a morte:imo ēt ꝯcedit istis potus aq̄ fride copiose. vt ait Gale. 10. terapētice:imo ēt qđ appet horribile in casu coacto cōcedit balneū aque frigide pure in qua corpus sub actuali frigiditate ingrediat:vt saluet a morte ēt si membra perdant dūmodo vita remaneat. Et ideo in istis casibus in quibus caliditas omnimode ad se curam trahit ⁊ vertit solicite irrorationes fride facte cū aqua ro. vel aceto ⁊ aqua ad extinguēdum superfluum incendiuꝫ qđ cōiter est i istis:⁊ ꝙ maxime manifestatur in extremitatibus manuum ⁊ pedum:que tamen prohibentur generaliter in alijs febrientibus:q2 sunt causa repellendi caliditatem ad interiora. ¶ Cura coacta enim excusat medicuꝫ ab omni opere suo in his curis:⁊ q̄buscunq3 alijs:vt ait Gal'. 8. terapentice. Opꝫ medicū exercitatum eē ⁊ natura prudentem:vt sui prudētia ⁊ ingenio estimatiuo magis adhereat veritati. Nam iste melior est medicus qui minus errat. vt ait Gal'. primo de crisi. requiritur etiam vltra predictam prudentiam ꝙ infirmus de medico confidentiam habeat. Nam iste plures sanat de quo plures confidunt teste Gal'. in secundo de creticis. ¶ Expedit etiam quādoq3 infrigidantia ⁊ repercussiua apponere in principio harum febrium ad caput ⁊ frontem:tamen premissa solutione:vel ventris lenitione:vt assumendo de succo lactuce seu semperuiue;immo etiaꝫ quandoq3 solatri:⁊ cum oleo rosato ⁊ modico aceti pe nas infusas sepe capiti:vt timporib⁹ ⁊ fronti apponere ⁊ nō min⁹. ¶ Requirit etiā embrocare pedes ⁊ manus ⁊ crura ⁊ brachia ⁊ vaporem ad caput recipere ex hac decoctione. ℞. rosa. violaꝝ:florum camomille:floruꝫ nenufaris:corticum papaueris:foliorum salicis:foliorum vitis ⁊ lactuce:fiat omniuꝫ decoctio in aqua simplici. Et fit vsus ei⁹ ad membra predicta sub tepida caliditate ⁊ tempore congruo. Et hec embrocatio est etiā somni prouocatiua. ¶ Requiritur quarto pro predicta alteratiōe fienda:⁊ ad sitim extinguendam sepe iuleb violaceum:⁊ quandoq3 ro. ad prohibendum plus resolutionem spirituum commixtam cū multitudine aque frigide temporibus congruis exhiberi debet:vt celebrata digestione cibi:⁊ in augmēto:vel statu talis febris:⁊ non sic i ꝑncipio eius. Similiter etiam syrupus acetosus simplex cum aq̄ frigida predictis febriētibus est cōueniēs. Et nō minus ꝯfert syrupus de papauere exhibitus cū aqua frigida:ēt statim post cenā ad somnū ꝓuocādum:sed magistraliter pōt ꝑparari tale iuleb lōgū cū quo perficitur omnis intētio que i hac febre requirit:⁊ ad digestionē mãe:⁊ ad extinctionē caliditatis febrilis extinguēdo sitim ⁊ somnū ꝓuocando:cuius descriptio. ℞. aque fontis clare lib. ij. aq̄ endiuie lib. i. aque seminū cōium frigidorum aque buglose aque ro. añ. ℥. vj. vini granatoꝝ mucoruꝫ. ℥. iiij. seminis lactuce semis portulace seminis endiuie lenticule aq̄ citrach pollitrici:⁊ sūt nomina vsitata sic aromatarijs bene nota:q2 sunt herbe que iuxta fontes nascūtur seminū cōium mundatoꝝ añ. ʒ. i. floꝝ buglose ⁊ melisse:violarum añ. ℥. ß. fiat iuleb longū facta ꝑus hac decoctiōe cuꝫ lib. i. ß. çuchari damaschini ⁊ aromatiçet i petia linea cū ℥. ß. sandaloꝝ alboꝝ ⁊. ʒ. i. cinamomi electi. Et tale iuleb est vtile ⁊ ꝯueniēs ēt absq3 admixtione alteri⁹ aq̄ si non multū decoquat. ¶ Quinto ē summe necessariū vt nos ⁊ lingua istoꝝ febricitātiū ꝯtinue irroret ⁊ humectetur maxime cum aq̄ ordei infrigidata summe:⁊ quādoq3 cū aqua frigida pura:vel cū modicissimo aceti ꝑmixta:seu vini purissimi potius ad cōplacentiā assumētis. ¶ Cauēdū ē tñ ne isti liquores trāsglutiant ad posse. nisi tpibus ⁊ horis dictis superi⁹ saluo si sitis esset multū angustiatiua ⁊ excessiua inducēs summā ariditatē ⁊ siccitatē in toto

corpore.tūc ēt nō cōplete digestiōe celebrata est licitū me
dico aliquē potū de predictis exbibere.tñ in pauca q̄ti/
tate teste Gale.octauo terapentice.Cuꝫ sic inquit.Et nō
bibere in cena stati.inatāt.n.cibaria bibentibus.ita si āt
siticula fuerit paucum danduꝫ vt mitiget sitis ⁊ humi/
liet tristitia.Cū aūt bñ digesserit tunc copiose da.Distri/
buit.n.citissime bibētibus eis ita.Etiā in ore retinere de
candis sepe positis in aqua frigida.Et eodē nō cristallū
in ore retentū sepe madefactū in aq̄ est vtile ⁊ ꝯueniēs.
Immo pruna cerasa ⁊ amarena rebuata ⁊ exiccata:mol
lificata tñ in aq̄ iuuāt ⁊ ꝯueniūt istis. Silr̄ pruna matura
in tpe suo. Sed qd̄ plus valet ⁊ ꝯfert est ista mixtura de
q̄ ꝯtinue q̄titas fabe grosse teneat in ore.℞.zucbari vio
lati.℥.i.mucillaginis psilij.ʒ.ij.mucilaginis citonioꝝ.ʒ.i.
ʒ.seminis cucurbite ⁊ cucumeris lactis papaueris añ.ʒ.i.
fiat mixtura cū iuleb violato ad modū electuarij liq̄di.⁊
teneat sub lingua ſꝫ ꝙ dictū ē.Et cū timet de alcola.i.d̄
vlceribꝰ in gutture ⁊ lingua sine q̄n actualiter sūt:tūc est
ꝯueniēs zucharū dissolutū in aqua ordei ⁊ sepe gargari
zatum.Etiā zucharū rosatū est ꝯueniēs ꝑ seipsum in ca/
su ꝑdicto nō aliter.Et si decoquant sumach lentes ⁊ rose
in aqua ordei q̄n vlcera sunt in ore est magis conueniēs
gargarizādo zucharꝝ rosatū cū hac decoctione.¶ Expe
dit sexto ꝙ ad eandē intentionē alterationis ⁊ infrigida
tionis clisteria alteratiua ⁊ infrigidatiua ⁊ humectatiua
solicite ꝓpare facta:q̄nqꝫ ex sola aqua ordei ⁊ oleo vio/
laceo:⁊ q̄nqꝫ addēdo de succo lactuce:vl' de succo cucur
bite vel portulace.Immo etiā clisteria ꝯferūt ⁊ ꝯueniūt
facta solūmodo ex altero ꝑdictoꝝ succorū depuratorum
ad ignē:vel ex oibꝰ simul cū ē magna necessitas alteratio
nis mēbroꝝ nutritiuoꝝ:⁊ maxie īferioꝝ.Et cū aquis di
stillatis q̄nqꝫ fiunt clisteria ex portulaca endiuia ⁊ cucur
bita.Sed cū querit vltra alterationē ꝑdictā lenitio ven
tris ⁊ fecū exiccatarū in intestis.fiat tunc clistere cū suc/
co blitis dictū superius in cura generali febriū.¶ Et si
clisteria ab infirmis prohibentur oino vel ex alia causa
fieri nō pñt.fiant suppositoria:nō tñ acuta:vel quid mo/
dicū cassie suggendo a cannulis hora prandij assumat:
vt venter lubricus fiat.¶ Ultimo si febres iste perseue/
rāt pertranseundo septimā diem absqꝫ alia crisi:digesta
tñ materia non fiat cū medicina facta ex cassia ⁊ reubar
baro:vel cuꝫ cassia ⁊ electuario de succo ro.seu cū māna
ſm dosim ⁊ modū dictū superiꝰ in ꝓncipio huius capitu
li:abita semꝑ ꝯsideratione de debilitate virtutis ad eius
ꝯstantiam:q2 deficiente virtute vana sunt oia.Digestiuū
aūt huius mãe facientis has febres acutas cōiter ē syru
pus acetosus simplex:vel violaceus assumptꝰ de mane
cū aqua endiuie sub actuali frigiditate:ac ēt assumptus
in vesperis.Celebrata tñ digestiōe cibi ēt iuleb magistra
le superius positū est ꝯueniēs ad digerēdū hanc māꝫ co
lericā ⁊ subtilē.Et sic ēt ꝯferūt q̄cūqꝫ frigida ⁊ humida
q̄litercūqꝫ sumpta superiꝰ denoiata.¶ Ultimo ꝓ ꝑfectio
ne cure haꝝ febriū acutaꝝ vtil'r est notandum ꝙ in ꝓnci
pio ꝑoxismi:vel cū infirmus ad sudorē disponit q̄n ades/
set:vl' cū crisis de ꝓximo expectat a supradictis frigidis
excessiuis ꝯtinuādo cū eis est regulariter abscindendum
tā intrinsecus q̄ꝫ extrinsecus:⁊ maxime ab epithimati/
bus dictis in quoꝝ vsu ꝯtinuo ⁊ nō tpe ꝯgruo.q̄nqꝫ me/
dici errāt.¶ Cura tñ coacta cū timor eēt de casu vtutis
ex multa resolutiōe vel ꝑmutatiōe huiꝰ febris ad ethicā
non excusamur cū ꝑdictis remedijs alteratiuis:mō tñ ⁊
ordine supradictis:ab experimēto tñ vidi aliquē curatū
ex acutissima febre ꝓcedēte lenitiōe vētris ex appositio/
ne frusti cucurbite madefacti cū aqua rosata pluribꝰ vi
cibus super epar:⁊ cum impositione ipsius ēt sup caput
epithimādo ⁊ exhibēdo in potu multitudinē aque frigi
de:⁊ illud remedium ē conueniens apud medicum pru/
dentem:⁊ bene exercitatū in arte. Ad laudē dei.Amen.

¶ De cura accidentium in febribus.

PRosequēdo doctrinā ⁊ modū ⁊ ordinē ꝓce/
dēdi.A.post curā generalē febriū putridaꝝ
in generali:⁊ post curā ēt febriū acutaꝝ q̄ tñ
sūt putride febres: ꝓsequēdū ē ad curā acci/
dētiū:q̄ vt plurimū ꝑdictas febres insequū/
tur:⁊ maxie febres acutas:que q̄nqꝫ in eis sunt adeo for
tia atqꝫ ꝑiculosa virtuteꝫ ꝓsternētia que ad se curā vtunt
ēt dimittēdo totaliter vel partial'r curā cãe ⁊ dispōnis fe
brilis:⁊ talis ē cura coacta ad quā medicꝰ obligat vt sal
uet infirmꝰ a morte vel a maiori ꝑiculo qd̄ succedere pos
set. ¶ Et lꝫ aliq̄ de accñtalibus numerādis ēt īsequi pos
sint ad febres ephimeras tñ vt pl'imū insequunt febres
putridas:⁊ maxie acutas:vt iam dcm̄ ē: ⁊ declaratū.Re
mouent eni faciliter accidētia febriū ephimerarū. Diffi/
culter aūt putridarū ⁊ maxime acutarū ſm ꝙ ꝑticulari/
ter declarabit in ꝓcessu.¶ Sunt aūt accidentia d̄ q̄bus
sermoneꝫ faciemus ad p̄sens plura viginti que cōiter in
sequūt ad febres : quoꝝ quedā initiū habēt in principio
febris seu in ꝓncipio cuiuslibet paroxismi:q̄dā in ꝓcessut
⁊ maxime circa statum:ēt quedā sed pauca in declinatio
ne nō vera seu cū cessauerit iā febris ex q̄busdā reliquijs
⁊ in corpore derelictis:que nō fuerūt ad plenū euacuate.
¶ Primum igitur accidentium qd̄ in pluribus febribus
euenit etiam rigor horripilatio:tremor ⁊ frigus que cō/
muniter eueniunt in principio paroxismi.Et licet ex istis
non omnino simul in qualibet febre cōueniunt : sed quā/
doqꝫ vnum:quandoqꝫ aliud:⁊ quandoqꝫ plura:quando
qꝫ omnia simul:vt in signis febrium:⁊ in causis earuꝫ est
plenarie dictum . Illa enim accidentia principiuꝫ febriū
insequunt: imo vtplurimum omnia simul precedente tñ
vtplurimuꝫ horripilatione que leuior est q̄ꝫ rigor. ¶ De
horripilatione autē parua : seu de paruo rigore non mul
tum sensibili nec ledente insequenti: quādoqꝫ sudorem ⁊
crisim perfectā post totalē euacuationē mãe nō est h̄ ser
mo de eius cura:quia faciliter per seipsum remouetur si
cut horripilatio que q̄nqꝫ cōtingit post cōpletam expul/
sionē vrine que toti corpori euenit . Nec ēt est hic sermo
de rigore cretico.q ēt fit q̄nqꝫ i vera crisi in die cretico fa/
cta cū vtutis ꝯstātia ⁊ ꝓcedētibus signis cōplete digōnis
in mã.Nā talis ēt rigor refrenari nō dꝫ nec alio mō eua/
cuari.Sꝫ rigor fortis seu horripilatio magna. ⁊ sic ēt fri
gus ⁊ tremor excedēs sūt accñtia qbꝰ medicus opportu
nis remedijs īsistere dꝫ ꝓueniēdo cū eis ante ipoꝝ initiū
vt ante ꝓnm cuiuslibet ꝑoxismi ad minꝰ ꝑ vnā horā ⁊ vl/
trā habita notitia de ipsius ꝓnº de hora ⁊ de tpe inuasio
nis ſm ꝑoxismū vel ꝑoxismos q ꝓcesserūt: incipiēdo cuꝫ
fricatiōibus ꝓmō leuibꝰ:subsequēter fortibus ⁊ fortiori
bus in ꝓcessu initiatis a cruribus ⁊ pedibꝰ ꝓmo ⁊ a bra
chijs ⁊ a manibꝰ ⁊ subsequēter a coxis ⁊ a spatulis:d̄mū
final'r redeūdo ad pedes ⁊ crura ⁊ ad brachia ⁊ ad ma/
nꝰ v̄sus ptes extrēas semꝑ inferiꝰ manꝰ suas ducēdo seu
fricādo q̄cūqꝫ dispositꝰ ad fricādū.plus āt ꝯueniūt ⁊ lau
dant fricatiōes ⁊ sic ēt pñt diutiꝰ ꝑdurari i corporibꝰ pin
guibꝰ febriētibꝰ ⁊ carnosis.⁊ in flegmatice febriētibꝰ seu
melācolice q̄ꝫ in corporibus macilētis extenuatis ⁊ exic
catis ⁊ colerice febriētibꝰ.Sūt.n.fricationes ꝓmoꝝ cor
poꝝ cura itegra ꝑfectiua:nō solū accñtiū ꝑdictoꝝ:sꝫ dis/
positionis:⁊ cãe vt recitat Gale.xi. de ingenio sanitatis.
¶ Cauēdū ē tñ in vsu fricationū ne corpꝰ febriētis eue/
tet ⁊ frigus suscipiat.ita ꝙ ipsū ledat. ⁊ exinde oppilatio
sequat ne corpus eius alteret ad peius.Diutius aūt iste
fricet q plus delectat in eis:ꝓueniēdo semꝑ cū eis:vt di/
ctū est ante verū ꝓnm ꝑoxismi.Nā cū frigus horripilatio
seu rigor ⁊ tremor sensibil'r expādūt ⁊ manifestant:tunc
infirmus fricatiōes sustinere nō pōt sed solū pānis cali/
dis sepe

dis sepe innouatis ⁊ iteratis ⁊ coopturis pānoꝝ ē regē/
dus gubernādus: ac ēt cum ligaturis ad brachia ⁊ ad co
xas illas sepe soluēdo. ⁊ sic ēt iterādo. est. n. ꝯtinuādū cū
eis imo ēt cū laterib⁹ calidis positꝭ ad pedes: ac ēt ad spa
tulas: cū rigor est fortis ⁊ frigus excedēs. ⁊ in flegmati/
cis ⁊ melācholicis febrib⁹ vtplurimū euenit. ¶ In chole
ricis aūt febrib⁹ est abstinēdū a supflue calidis: q̄r citius
trāsit frigus ⁊ rigor in eis nisi sint febres cholerice admi
xte cū flegmatice. ¶ Expedit isup in forti rigore ⁊ frigo/
re qñqꝫ nucā ⁊ spōdiles oēs inungere cū oleo de lilio vel
costo abluto cuꝫ vino albo subtili sub actuali caliditate
administrato: raro tñ h̄ remediū est ꝯueniēs: sꝫ nō ꝓhibe
tur in forti frigore ⁊ rigore. ¶ In rigore autē q̄rtane seu
quotidiane ⁊ tertiane nocte cū frigore excessiuo factis ⁊
p̄cedētib⁹ purgationib⁹ ⁊ alijs q̄ expediūt sūme laudan/
tur. Et ꝯuenit añ p̄n^m ꝑoxismi ad minus ꝑ vnā horam as/
sumptio rubee trociscate vsqꝫ ad. ʒ. i. cū modico vini al/
bi calidi ⁊ subtilis. Et ipsi⁹ fricatio ad timpora ⁊ ad pul/
sus brachioꝝ ⁊ pedū f̄m: qḋ ponit a Nico. i suo antido/
tario in cap̄ de rubea trociscata: qḋ ē electuariū satꝭ notū
apud medicos ⁊ aromatarios oēs. Et illud remediū f̄m
ꝙ ibi ponit est veꝝ ⁊ infallibile ad ꝓhibēdū fortē rigorē
horripilationē tremorē ⁊ frigus si trib⁹ diebus ꝯtinuus
ante p̄n^m cuiuslibet paroxismi assumat atqꝫ fricetur f̄m
modū ⁊ ordinē imediate dictū. Et ego pluries experien/
tia ductus cōprobo ⁊ assumo. p̄missa tñ semꝑ in eius vsu
cūone vt decet. Sic ēt. ʒ. i. tyriace assumpta per horā an/
te p̄n^m paroxismi trib⁹ dieb⁹ ꝯtinuis est ꝯueniēs ⁊ exper/
ta. ¶ Si horripilatio aut rigor proueniret ex mā chole/
rica calida ⁊ acuta musculos mordicāte: tūc fortes frica/
tiones seu pāni multe caliditatis ⁊ itēsiue vel inūctio su/
pradicta vel tyriaca vel alia multū calida: nullatenuꝫ cō
ueniūt: sed mediocriter p̄parata sufficerēt: ⁊ ista talia iu/
dicio estimatiuo periti medici derelinquo. ¶ Sꝫ p̄dicta
rubea trocilcata in frigore tremore horripilatione atqꝫ
rigore febriū tertianaꝝ notarū: ac ēt quartanaꝝ cū exces
siue perdurant ⁊ in processu dictarū febriū euacuationi/
bus factis ē magis ꝯueniēs ⁊ laudāda. imo experta i di/
ctis accidētibus sicut dictū fuit. ¶ Uomitus aūt in p̄nci
pio paroxismi cuiuslibet febris: ⁊ maxime quartane pe/
riodice seu tertiane atqꝫ quotidiane est qñqꝫ curatiuus
accidētiū p̄dictoꝝ. Non tamen violētatus esse debet cuꝫ
medicina forti atqꝫ laboriosa vomitū prouocante: sed cū
re facili de vomitiuis leuibus dictis superius

¶ De probibendo somnum in principio paroxismi.

Memorandū insuper ꝙ somnus est probiben/
dus omnino in principio cuiuslibet paroxi/
smi ⁊ maxime ante aduentum accidentium
predictorum: ⁊ multo plus cum adsunt acci/
dentia supradicta: nisi fortis cā resolutionis
virtutis adesset: propter quā coacti ad somnū prouocā/
dum inducunt: vt superius dictū est: ⁊ inferius latius de/
clarabit. Ultimo est notādū ꝙ panni calidi preomnibuꝫ
supradictis remedijs sunt laudandi ad remouendū ⁊ ꝓ/
hibendum accidētia supradicta absqꝫ nullo discrimine:
prosequēdo tamē semper cū digestione materie facientis
febrē ⁊ ipsius euacuatione f̄m ꝙ in qualibet egritudine
materiali precipitur nobis ab auctoribus medicine: put
⁊ sicut fuit superius declaratū in cura febriū putridarū.

¶ De regimine sudoris in febribus.

Post regimen accidētium quatuor predicto/
rum veniētiū est ad regimē alterius acciden
tis. vꝫ sudoris superflui quādoqꝫ supuenien
tis in febribus ex quo sequitur sensibilis de
bilitaꝫ in v̄tute ex multa resolutione ab ipso
proueniēte. ¶ Sudor aūt factus in die cretica nō est re/
gulariter ꝯstringēdus: nisi excessiue superfluat resoluen/
do virtutē ⁊ ipsaꝫ finaliter ꝓsternēdo. ¶ Debet. n. medi
cus cū supuenit sudor añ oia diligenter pergrere cum di
scursu rōnis si ꝑfecta digestio precesserit in mā que p̄nci
paliter ex vrina cognoscit: cū hoc etiam succedat alleuia
tio in virtute cū bona tolerātia ifirmi cū certa ⁊ vera cō/
stantia pulsus: ⁊ ꝙ talis sudor fiat in die cretica ⁊ indica
tiua. ¶ Cū ergo ista signa ꝯcurrūt sudor est dimittēdus
vt ꝓsequatur ⁊ debite finiat: imo ēt adiuuandus si expe/
dit cū his q̄ sudorē prouocāt copiosum: de q̄bus dictum
estꝭ supius. ¶ Si aūt sudor ꝯtrarius eueniat huic supradi
cto sudori q̄ cognoscit ex signis ꝯ̄rijs: ⁊ maxime si i ipso
sensibilis debilitas ꝓueniat in virtute: sicut ēt sepe contin
git in sudore diaforetico: talis sudor est oino a medico cō
stringēdus: paulatine tñ non subito cū debiliorib⁹ reme/
dijs incipiēdo: ⁊ subsequēter cū fortioribus si expediūt.
Et ad resistēdum huic sudori: ⁊ ipsum ꝓhibēduꝫ frigida
⁊ stiptica remedia sunt illa que cōmēdantur in hoc regi/
mine ad refrenādū talem sudorē superfluum. ¶ Euenta
tio enim cū flabellis ⁊ alijs mouētibus aerē est vtilis ⁊
necessaria in camera patiētis ēt stando cū fenestris aper
tis ⁊ aliqualis pānoꝝ subleuatio a corpore patientꝭ sepe
facta vt altere ad frigidū ēt est ꝯueniens. ¶ Potus insu
per rerū frigidarū sudore supfluēte ⁊ necessitate cogente
ꝯcedit eis: sicut potus aque frigide cū iuleb vio. imo etiā
cū syrupo mirtino ⁊ aliqua absterfio seu irroratio aq̄ ro
sate ad faciē ⁊ ad pulsus brachiorū ⁊ pedū est expedienꝫ
ad resistēdum huic sudori superflue debilitāti virtutem.
Et in dicto casu cor ⁊ epar debēt sepissime epithimari cū
epithimatibus suis frigidis dictis supius in cura febriū
acutarū. Immo ēt ꝙ plus est si est expediens qñ aliter su
dor refrenari non pōt vt infirmus saluetur a morte lici/
tum esset talē patiētem ponere in aqua frigida: maxime
si alia remedia non ꝯferūt: sed cū timore ⁊ cautela ⁊ pro
testatione de eo ꝙ succedere posset tanq̄ꝫ de vltimato re/
medio. ¶ Inunctio insup facta ad spinā totā ⁊ nucham
cū oleo rosato recēti: ⁊ maxime ꝯstructo ex oliuis imatu
ris seu ex oleo citonioꝝ vel mirtino admixto cum succo
plātaginis est cōueniēs ⁊ iuuatiua administrata semper
sub actuali frigiditate cū inungant loca p̄dicta. ¶ Ulti/
mo nōndum ꝙ talis sic patiēs in quo sudor supfluit pau/
cis pānis ⁊ leuibus est cooperiēdus ne calefiat ab eis.
Eligēdo ēt camerā in terreno alteratam frondibus flori
bus: ⁊ folijs frigidis numeratis supius ⁊ aspsam aq̄ fri/
gida: seu irroratā aqua rosata. Et sic etiā sit regimē ei⁹ ci/
bi ⁊ potus alteratiuū ad frigidū quousqꝫ sudor minuat
vel refrenet ⁊ virtus ⁊ vires suas nec sumat vt decet. Et
istud ē regimē sudoris supflui cū ad se curā vertit.

¶ De fluxu sanguinis narium.

Regimen fluxus sanguinis nariuꝫ. ¶ Cū iste
fluxus est creticus in die cretica indicatiua:
aut cretica radicali vt quarta septima vnde/
cima vel decimaquarta vel cōsiu ⁊ p̄cedenti/
bus signis digōnis ⁊ virtutis ꝯstātia non est
modo aliquo constringēdus: imo potius adiuuādus vt
fluat si expedit: nisi sit adeo supfluus ⁊ excedēs ꝙ virtu/
tem sensibil'r prosternat oino faciens infirmuꝫ ex multa
eūatione spirituum ⁊ ipsorum resolutione tēdere versus
mortē. ¶ In hoc tñ iudicio bñ cōsideretur cuꝫ rōnis di/
scursu: ne contingat errare in subito cōstringēdo talē flu/
xum sanguinis creticū ēt si aliqual'r debilitaret. nā con/
stringi nō dꝫ vt dictū est: nisi sit excessus superfluus in de
bilitate virtutis: ⁊ tūc ēt paulatine fiat ipsius retētio cū
timore ⁊ cautela p̄ueniendo cū ꝯfortatione virtutis ma
xime cū cibis ⁊ potibus cito restaurātibus spūm ⁊ san/
guinē. iuxta sniam Hyppocratis: cū inquit. Accidētib⁹ su
peruemētibus virtutē dissoluētib⁹ ilico cibus ē dādus.
Et cū confectionibus ēt ⁊ alijs alteratiuis ad frigiduꝫ ⁊

stipticum vt sanguis aliqualr ingrosset ꝛ infrigidetur ne sic facilr fluat. ¶ Pullus.n.pistus vel distillatus: ꝛ pdix ēt cib⁹ cōueniens in hoc casu. Et vinū odoriferꝝ: ꝛ ēt vernaciū aliqualr limphatū cū aqua simplici: ꝛ simul assumptū cū modico panis assi nō prohibet pro ꝯfortatiōe virtutis qńq3 in illo casu. ¶ Cōfectio insup laudabilis ꝛ cōueniēs ad cōfortationē3 virtutis est illa q̄ fit ex çucharo margaritis ꝛ aqua ro. ꝛ si addanť huic sandali albi ꝛ rubei ꝛ corali erit magis conueniēs ad confortādū virtutē ꝛ ad sanguinē cōstringēdu3. ¶ Si aūt querimus adhuc maiorē confortationē virtutis mēbroꝝ principaliū: tūc construat ꝛ fiat ista ꝯfectio de qua infirmus pōt assumere sepe. ℞. margaritarū pforataꝝ ꝛ nō pforataꝝ coraloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ sandaloꝝ citrinoꝝ smeraldoꝝ iacintoꝝ beriloꝝ ꝛ çaphiloꝝ limature auri ꝛ argēti añ. ptes equales fiat ꝯfectio cū çucharo damaschino ꝛ aq̄ rosata. Et si huic ꝯfectioni addanť aliq cortices citri mollificati i çucharo ꝛ minutim incisi erit vtilior. ¶ Si aūt superflua febrilis caliditas ꝛ excessiua nō prohiberet: laudarē vt dicta nunc ꝯfectio aromatiçareť cū modico ambre: ꝛ qńq3 cū modico cinamomi seu ligni aloes sm iudiciū medici in hac pte periti. ¶ Siqs aūt vellet pdictam ꝯfectionem vel quācūq3 aliā de supradicti3 imediate reducere ad formam electuarij faciliter posset addendo ei plus de aqua rosata ꝛ minus çucharū decoquēdo. Et sic eodē mō cōfert assumptū sepe sicut ꝯfectio supradicta: imo etiā forte plus si assumať vt decet cū vino odorifero ꝛ perfecto cū aqua limphato: ꝛ qńq3 cū aquis conuenientibus distillatis cordialibus vel alijs sm exigētiam virtutis accidentis vel dispōnis curādē: ēt eodē modo ꝯfert si absq3 vllo potu sumať. ¶ Et hoc est notādū ꝙ predicte ꝯfectiones non solū ꝯueniūt febribus in qbus adest virtutis debilitas ex supfluo fluxu sanguinis: sed ēt ꝯueniūt in quacūq3 alia debilitate virtutis a quacūq3 cā proueniente ēt si febris adesset assumēdo de pdictis ꝯfectionibus illā qua3 volueris ꝛ quātitatē sufficientē conuenientē sm exigētiā ꝛ modū ia3 dictū superius remittēdo totū in iudicio medici sm ꝙ considerauerit expedire. ¶ Si autē fluxus sāguinis nariū quibuscūq3 febribus supueniēs. ꝛ maxime in acuta febre non existat creticus: sensibiliter tñ virtutis debilitatiuus est constringēdus oio maxime si superflue prosequatur. Et p̄ cum fricationibus factis ad brachia ꝛ ad crura: ꝛ cū ligaturis fortibus ꝛ vētosis apposit3 mō ꝛ ordine: ꝛ i locis ꝛ mēbris: ꝛ prout: ꝛ sicut late superius dictū fuit in regimine ꝛ cura rigoris horripilationis tremoris ꝛ frigoris dictas ligaturas ꝛ fricationes pseuerādo sm ꝙ fluxus pseuerat. Sed qđ plus laudať ad fluxū sanguinis nariū ꝯstringēdū est appositio magne vētose ꝛ diu retēte sup epar in hypocūdrio dextro vbi ē situs epatis. ꝛ maxime ꝯfert si fluxus sanguinis a nare dextra manabit. Si autē a sinistra plus iuuat appositio eius super splene in hypocūdrio sinistro in quo ē situs splenis: non ptermittēdo tñ qn semel reapponať ad epar vbi venarū oiu3 est origo. ¶ Et hoc est notādū ꝙ sicut vētosa posita sup epar ꝛ splenē ꝯfert i quolibet fluxu sanguinis nariū emorroydarū ꝛ mēstruoꝝ: ita vētosa apposita ad vtrāq3 mamillā mulieris versus inferius: ꝛ maxime iuxta dextrā est sūme cōueniens ꝛ plus alijs ꝯfert superfluo fluxui mēstruoꝝ ēt ꝓsequēdo cū appōne ipsius ad epar si flux⁹ non refrenať. Confert ēt vt dictū est iā in superfluo fluxu emorroydarū appositio vētose ad epar solūmō ꝛ nō inferius alibi. ¶ Fricationes aūt ꝛ ligature pdicte ꝛ appositio vētosarū oino sunt ꝓhibēde coxis natibus ꝛ alijs mēbris ꝛ cruribus inferioribus cū queriť sola cōstrictio sanguinis mēstrui seu emorroydarū: nam prosequēdo cum eis in locis pdictis addetur in fluxu. Sed apposite superius i spatulis ꝛ in hypocūdrio dextro seu sinistro ꝛ fricationes facte brachijs ꝛ manibus ꝯferūt ꝛ ꝯueniūt ad diuertēdū de inferiorib⁹ ad supiora sicut sili mō cōueniūt fricationes vētosationes ꝛ ligature facte in inferioribus mēbris qñ fluxus sanguinis emanat a naribus ꝛc.

¶ De cibo ꝛ potu.

Regimē aūt cibi ꝛ pot⁹ in oib⁹ istis patiētib⁹ fluxū sanguinis supfluū virtutis sensibilr debilitatiuū sit boni chimi facilis digōnis ꝛ cite restaurationis ad fridū alterati ꝛ ad stipticū cū decoqtur cū lactuca vel mirto. ꝛ maxime cū sumach citonio ꝛ silib⁹ istis. Et sit vinū qđ bibitur puū pōticū bñ liphatū cū aq̄ extinctionis calibis seu ferri. ꝛ nō repleať talr patiens vnica vice cibo vel potu: sed ipm diuidat in plib⁹ vicib⁹. Et pro siti extinguēda si aderit vtať iuleb ro. limphato cū aq̄ pdicta vel iuleb mirtino eodē mō liphato: ꝛ qńq3 vino granatoꝝ ꝛ granatis ēt: imo prunis ꝛ cerasis amarenis exiccati3 demū mollificati3 in aq̄: ꝛ i ore retētis. Et si flux⁹ sanguis nariū vel ali⁹ qcūꝙ flux⁹ existeret absq3 febre ꝛ sine multa debilitate vtutis: tūc cibi viscositatē hñtes sūme laudantur in eis: ꝛ sic oēs cibi de pasta vt lagana ꝛ vermicelli siue minutelli siue frumētini ꝛ extremitates aialiū: ꝛ maxime pedes porci ꝛ aures ꝛ griffoni ipsi⁹ si digeruń ab eo. ¶ Si āt cū supradicto regimie fluxus sanguis nariū refrenari nō pōt ꝓsequēdū ē ad localia ꝯstrictiua vt ad nares caput ꝛ frōtē. Primo petias infundēdo in aq̄ actualiter frigida cū modico aceti permixta ꝛ illas sepe ponēdo ad timpora ꝛ ad frōtē sepe sepi⁹ iterādo: imo si flux⁹ pseuerat embroceť ps anterior capitis cū aceto pauco ꝛ multitudine aq̄: nisi sit timor maxim⁹ de descēsu catarri vel ipsi⁹ ꝯstipatione i cerebro ꝛ de morte festina ex ēbrocatione pdicta. Et silr ēt si ad frōtē ꝛ timpora petie isuse i solo albumine oui sepe sepi⁹ apponanť erūt vtiles ꝛ curatiue: sicut ēt ꝯfert succ⁹ plātaginis scariole caude eqne vel succ⁹ solatri eodē mō administrati cū petia sup frōtē. ¶ Illud āt qđ vltimo laudať ad sanguinē fluēte a narib⁹ ꝯstringēdū ē gipsu3 pmixtū ꝛ dissolutū cū aq̄ simplici seu cū succo plātagis ꝛ emplastrū tipori⁹ ꝛ ad frōtē. ¶ Ad idē ēt approbať experimēto veraci ꝯferre stercus asini timporib⁹ emplratum. ¶ Laudať ēt inūgere nares ꝛ timpora cū quodā eluario posito a Nico. in antidotario qđ dř Atanasia: dissoluto cū modico aceti ꝛ aq̄ plātaginis vt faciāt ip3 penetrare: imo ēt. ʒ. i. ipsi⁹ atanasie assumpte p os cū aq̄ plātagis sūme laudať in ꝯfluxu sanguis: nisi acuta febris assumptionē ipsi⁹ ꝓhibeat. ¶ S3 sup oia remedia gñalr cōmēdatur ꝛ extolliť ab auctorib⁹ medicine: ꝛ marie a Galeno 6⁰ de igenio sanitatū si narib⁹ vñ fluit sanguis fiat stuellū: ꝛ interius aponiť in nares factū ex pilis leporis permixtū cū albumine oui. ꝛ cum isto puluere mirabilr sanguinis fit ꝯstrictio ēt si a vulnerib⁹ fluat vel alibi vndecūq3. Cui⁹ descriptio ē ista. ℞. thuris: aloes: sanguis draconis: boliarmeni: terresigillate: sarcocole. ana ptes eq̄les fiat oiu3 pfecta cōmixtio ꝛ puluerizatio ꝛ administreť vt dictū est. Aut cū isto puluere. ℞. masticis dragagāti: gūmi arabici: boliarmeni: opij añ. ʒ. ß. mumie. ʒ. iij. terāťur ꝛ cribrenť ꝛ icorporeť hic puluis cū albumine oui ꝛ ponať sup loco: aut p se absq3 albumine oui. Hic. n. puluis ꝯfert vndecūq3 fluat sanguis. nā locū ꝯsolidādo dolore3 oēm mitigat ꝯstringēte3 in loco. ¶ Et si pili leporis repiri nō possent: tela aranea ꝛ marie q̄ repiť in parietib⁹ molēdini: aut q̄ repiť adherēs ad arcilē seu ad archā vbi farina cicotrinicať vigorosius sanguinē fluētē reprimit ꝛ cōpellit. Et si pdictus puluis siccus sine vllo liquore isuffletur in narib⁹ idē fortius efficit sanguinē ꝯstrigēdo. Epithima insup epaticū: ꝛ sic ēt epithima cordiale supi⁹ posita in cura feb... ...rarū summe cōueniūt in superfluo fluxu san... ...iū sanguine3 in epate ingrossando' ꝛ

calliditatē superfluā remittendo:sic ēt aq̄ ros.per seipsam epithimata sup epate:ac ēt aqua mirti est conueniēs ꝛ iu uatiua in casu p̄dicto. ℭ Ultimo pro cōpleta cura fluxus sanguinis nariū est recurrēdum ad qrtam fen tertij cano nis vbi late de cura eius sermo cōplet. ℭ Et si flux⁹ san/ guinis ex eius supflua caliditate atq̧ subtilitate adhuc p̄ seuerarет magis debilitādo virtutē ita q̄ ex ei⁹ pseuera/ tione timetur de morte infirmi:ꝛ alia remedia supradicta pluries iterata nō ↄferrēt:licitū eēt talē patientē in aqua actual'r frigida ponere vel saltē extrema omnia ad remit tēdā ad posse acuitatē sanguinis supradictam.

ℭ De regimine vomitus.

Regimen vomitus. ℭ Uomitus febriētib⁹ su perueniēs si fit creticus:ꝛ in die cretica indi/ catiua nō est a medico cōstringēdus. Immo potius adiuuādus nisi supfluat sensibil'r p̄/ sternēdo v̄tutē. In quo casu est procedendū ad ipsū ↄstringēdū ꝛ ↄfortādū virtutē ne cadat ꝛ ruat cū cibo ꝛ potu ꝛ alijs s̄m q̄ in regimine sudoris superflui superius dictū fuit. ℭ Si aūt vomitus nō fit creticus: s3 supflu⁹ ꝛ p̄durās:sicut sepe ↄtingit in febriētib⁹. Tūc pri mo ↄsideremus:si in ei⁹ cā ē humor ↄtētus in stomacho: ꝛ in ipso imbibit⁹ vel adherēs:vel si ad ip̄m aliūde tran/ smittat ꝛ defluat. Q̄ð si humor p̄ mō existat in stomacho collocatus in eo cū vomitiuo leui p̄us icipiat ad euacua tionē ipsius:vt cū aqua ordei p̄luere çucbari rubei ꝛ mo dico aceti assumpto sub tepida caliditate vsq̧ ad ciatos duos vnica vice. Si mā sit cholerica sicut vtplurimū est in cā vomitus:vel assumat syrupus acetosus simplex cū aqua calida in eadē q̄ntitate:nā vomitū faciliter prouo/ cat. ℭ Et si mā sit flegmatica:tunc loco pulueris çucbari de melle sumat tantūdē ꝛ eodē mō bibat sicut aliud vo mitiuū. Et si expedit ip̄m iterare ēt iteret quousq̧ mā q̄ est cā vomitus ↄtēta in stomacho itegre euacuet. Si aūt p̄dicta vomitiua pp ipsorū debilitatē curam adimplere nō p̄nt in prouocando vomitū ꝛ mām euacuādo:fiat de/ coctio raffani in aqua ordei. demū p̄dicta aqua collata ꝛ tepida assumat cū puluere çucbari:vel cū melle addito semper modico aceti etiā squillitico:si fuerit expediēs ad vomitū fortius p̄uocādū s̄3 q̄ mā plus vel minus adhe rens ꝛ viscosa dominat in stomacho. Non tñ violētādo superflue p̄dictū vomitū vel ipsū indebite prosequēdo. ℭ Stiptica aūt medicamina qualitercūq̧ approximata pro vomitu ↄstringēdo exterius vel ab intus assumpta: nullatenus habeant in vsu pro vomitu ↄstringendo. Im mo prohibeant oino:nisi p̄us p̄cesserit eūatio p̄dicte ma terie q̄ in stomacho ↄtinebat cū vomitiuo p̄dicto:vel ali qualiter per seipsā a natura fuerit expulsa:sicut sepe cō tingit:cū virtus est fortis ꝛ mā pauca. In hoc eni imperi ti medici sepe errāt cū stipticis ↄstrictiuis q̄rentes:vt vo mitus ↄstringat:sed potius addit:nisi prius mā q̄ est ei⁹ causa euētur vt decet. ℭ Si aūt per inferius talis mate/ ria q̄ est cā vomitus ↄuenienter posset eūari:fiat solū cū cassia vel cū māna:ne agitatio superueniat i materia ad quam sequatur maior debilitas stomachi in contētatiua virtute. ℭ Mūdificato aūt stomacho cū leuibus modo predicto:si vomitus non cessauerit p̄pter debilitatē ꝛ re laxationem in stomacho derelictā:tūc fiat ad stomachū ista inūctio cū qua mane ꝛ sero ante cibū inungendo fri/ cetur. Que etiam ↄuenit pro ↄfortatione stomachi:quā uis vomitus sit constrictus. Cuius descriptio est. ℞. olei citoniorum ꝛ masticini añ. ℥.i. ro.co. cinamomi sumach thuris mēte absynthij añ. ℨ.s. fiat vnguentū cū modico cere ꝛ inūgatur stomachus vt dictū ē. Et si superflua ca liditas predominat in stomacho:addatur oleū rosarum vel mirtinū:q: vigorosius stomachū confortabūt [illegible] alterabūt. ℭ Et ad hāc itētionē summe laudatur [illegible]

calidus pro eius medietate recenter coctus positus i suc co mēte ꝛ absynthij cū vino granatorū recenti super sto/ macho quousq̧ caliditas durat in eo ipsum ēt iterando si expedit. Et ad prohibendū fluxū humoris melācholi/ ci adusti seu cholerici post ipsorū eūonem summe cōfert. Et experimento laudatur fomētatio facta ad stomachū cum spongia infusa in aceto actualiter calido aliqualiter expressa. Laudatur etiā ad confortationē stomachi post mūdificationem predictam:de humoribus contentis in eo iuleb rosatū assumptū cum aqua ferrea siue ferrata. Ac etiam mirra simplex si p̄cesserit nocumentū a materia calida. Et syrupus de mēta:si precesserit dominiū in mā frigida. Confert ēt in predicto casu:ꝛ multū laudatur pa nis assatus assumptus cū vino granatorū vel cū alio vi/ no pōtico. ℭ In predictis aūt ꝛ in alijs operibus nostris semper procedēdū est cū discursu rationis s̄m diuersita/ tem dispositionis cause ꝛ accidētis. ℭ Et hoc notandū q̄ pro vomitu constringēdo diacitoniten.i.cotognatum factū cū çucharo sine speciebus:ꝛ quāto antiquius tan/ to melius:ꝛ q̄cūq̧ alia stiptica post cibū semper debent assumi:sicut pro fluxu vētris constringēdo ante cibū re/ gulariter assumūtur. ℭ Ulterius vtiliter memorādum: imo semp in acie mētis est habēdū q̄ stiptica medicami/ na q̄cūq̧ sint illa:ꝛ q̄cūq̧ administrata:nec in vomitu cō stringēdo nec in fluxu etiā ventris possunt vel debēt sine magno periculo assumi vel exteri⁹ approximari nisi pri us p̄cesserit mūdificatio intestinorū vel stomachi s̄m q̄ humor qui est cā ipsorū continetur in eis ꝛ in hoc medici semp errant. ℭ Si aūt humor qui est cā vomitus ab alio mēbro fluat ad stomachū:tūc primo talis humor eūetur cū facili vomitiuo vel lenitiuo. Et si fit crudus ꝛ indige stus digerat vt decet:ꝛ subsequēter eūetur cum lenitiuo appropriato ad euacuationē ipsius s̄m diuersitatē mate rie s̄m q̄ supius in cura gñali febriū putridarū late de/ monstratū fuit. Post cuius eūationem ad inungendū sto machum prosequatur cū vnguēto statim superius posi/ to. In cuius vsu non potest esse periculū cum sui stiptici/ tate prohibeat fluxū ipsius humoris ad stomachū. Sic ēt iulep ro. ꝛ mirra simplex ꝛ syrupus de menta limpha/ tus cū aqua ferrea ꝛ diacitonitē ꝛ alia stiptica nō prohi/ beantur ad hūc vomitū constringēdū:etiā in quocūq̧ tēpore dūmodo mā nō sit in stomacho imbibita [illegible] Conuenit ēt ad membrū mandās talē materiā ad stoma chū solicite intendere ipsum cōfortando [illegible] eūando. cū his q̄ expediūt:ne talē mām [illegible] vltio recurrat pro cura vomit⁹ cuiuscūq̧ [illegible] canonis Aui. vbi hec mā particulariter [illegible]

ℭ De regimine fluxus [illegible]

Regimen fluxus vētris [illegible] dit si talis fluxus [illegible] nisi supfluat [illegible] nō fit cretic[illegible] mā que [illegible] cura fiāt clisteria [illegible] absq̧ oleo seu [illegible] minor fiat cli[illegible] tas ꝛ mo[illegible] abster[illegible] pluries [illegible]

[illegible]

enim qñq̄ pulueres ɔstrictiuos ⁊ ɔsolidatiuos appone/
re in clisteribꝰ:semp̄ tñ p̄missō absterſiuo ſeu lauatiuo cli
ſteri cũ pſeuerat fluxus ⁊ actualr̄ eſt cũ excoriatione in/
teſtinoꝝ qui fluxus dicit̄ diſinteria vt cõſolident̄ vlcera i
ipſis exiſtẽtia:qđ cliſtere cõſolidatiuũ ſic cõponit̄. ℞. aq̄
ordei ciatos tres:ſucci plãtaginis ciatũ vnũ:pinguedinis
renũ caprinũ.ʒ.ij.pl'ueris çuchari.℥.i.terre ſigillate ſan.
draco.añ.ʒ.i.ſpodij ro.boliarmeni añ.ʒ.ſ.fiat cliſtere: vt
dictũ eſt.iterãdo etiam ſi expedit ipſum cliſtere p̄dictuꝫ:
vel alia ſupradicta. Et qñq̄ addunt̄ huic cliſteri duo al/
bumina oui ⁊ valde cõueniũt. Et ad eandẽ intentionẽ cli
ſtere factũ cũ vino pontico paruo:⁊ cũ puluere ſupradi/
cto ad ɔſolidandũ vlcera inteſtinoꝝ eſt ɔueniẽs ⁊ iuua/
tiuũ. Cliſtere inſuper ex ſolo lacte caprino cũ pinguedine
capre ⁊ ſupradicto puluere in ɔſolidãdo vlcera iteſtino/
rũ ⁊ in ꝓhibẽdo fluxũ ab eis eſt expertũ ſuper omnia ſu/
pradicta cliſteria.imo ẽt cliſtere factũ ex ſolo lacte eſt ſũ/
me cõueniens. ¶ In mã aũt cholerica q̄ eſt cã fluxus vẽ/
tris plus cõueniũt cliſteria lauatiua . Et in mã flegmati/
ca plus cõueniũt cliſteria abſterſiua procedẽdo p̄mo cuꝫ
eis:⁊ tandiu donec mã exiſtens in inteſtinis q̄ eſt cã flu/
xus fit:vt decet euacuata ab eis. ¶ Laudat̄ inſuper plus
cũ adeſt dominiuꝫ cholere puluis zuchari in cliſteribus
q̄ preparant̄. Et cũ adeſt dominiũ flegmatis mel plus iu
uat ⁊ ɔuenit:niſi acuitas febris ꝓhibeat adminiſtratio/
neꝫ ipſius. ¶ Si x̄o per p̄dicta cliſteria fluxus nõ remit
tat̄:nec remouet̄ poſt plurimũ vſum ipſoꝝ:q2 humor eſt
fluxũ faciens in inteſtinis ſuperioribus:vnde cliſteria ad
iſta loca nõ poſſunt attingere:tũc eſt ɔueniens trãſire ad
medicinas per os aſſumẽdas que talem humorem eua/
cuent:conſtrictionis ſeu ſtipticitatis veſtigiũ relinquen/
do.quare.ʒ.i.reubarbari torrefacti aſſumpti in ſubſtan/
tia cũ.℥.ij.aque plantaginis:ſeu cũ vino pontico paruo
eſt in tali fluxu pre oĩbus alijs medicinis firmiter laudã/
da:maxime ſi humor cholericus ſit cauſa principalis p̄/
dicti fluxus:⁊ multo plus ſi cũ excoriatione fuerit etiam
in quibuſcũq̄ in inteſtinis ſubtilibus ſeu groſſis. ¶ Idẽ
etiam operat̄ ſi.ʒ.i.ſ.mirabolanorũ citrinoꝝ aſſatorũ aſ/
ſumatur cũ aqua plantaginis compreſſiue eũando mãꝫ
que eſt cauſa fluxus ventris derelinquendo ɔſtrictionis
veſtigia. ¶ Expedit inſup̄ i qbuſdã fluxuũ p̄dictoꝝ:qñq̄
pro cã remouenda:⁊ ipſa eũanda cuꝫ feces ſiccitate reti/
nentur in ventre caſſiam ſeu mãnam cũ aqua or.talibus
ſic patiẽtibus exhibere:doſis quarũ exiſtit videlicet caſ/
ſie vſq̄ ad.℥.i.ſ.⁊ mãne vſq̄ ad.ij.⁊ non vltra in caſu p̄/
dicto. Et ego iam vidi multos fore curatos ex fluxu pre/
dicto ex aſſumptione ſolius caſſie ſeu mãne cũ doſi ⁊ or/
dine ⁊ mõ p̄dicto. De qua cura vulgares fortiſſime ſunt
mirati qñõ caſſia ſeu manna poſſunt aliquẽ fluxũ curare
cũ fluxũ efficiant. Cura eniꝫ prouenit ab eiſ cãm remouẽ
do. ¶ Si aũt fluxus ventris adhuc pſeuerat ẽt poſt p̄di/
cta remedia eũationibꝰ factis ⁊ alijs:tũc eſt licitũ ⁊ cou/
ueniens iulep ro.aſſumere vel miuã ſimplicẽ vtrũq̄ lim
phatũ cũ aqua extinctionis calibis ſeu ferri. Et eodẽ mõ
ɔuenit iulep de ribes ſi reperit̄. Et ſyrupus mirtinus in
diſinteria plus laudat̄ aſſumptus cũ aqua plantaginis.
¶ Et vltra p̄dicta eſt ɔueniẽs ſi fluxus non refrenat̄: vt
ad vẽtrẽ fiat inũctio ante cibũ mane ⁊ ſero cuꝫ hac inun/
ctione cõi. ℞.olei citonioꝝ mirtini ⁊ ro.añ.℥.ſ.rox.cora/
loꝝ maſticis ſumach cupularũ glandiũ balauſtiarũ thu
ris añ.ʒ.ſ.fiat cõmixtio cuꝫ qua venter totus añ oẽm ci
bũ leuiter inũgẽdũ fricet̄. Et plus ẽt ɔfert:⁊ valet empla
ſtrũ diafenicon poſitũ a Meſue in ſuo antidotario admi
niſtratũ ſup̄ vẽtrẽ cũ petia linea ip̄m totũ cõprehẽdẽte ⁊
diu ſup̄ ipſo retẽta mollificato prius cũ oleo citoniorũ ⁊
maſticino ſeu ro.'vel mirtino ſi expedit vt dñante multa
caliditate in partibus illis. ¶ Semp̄ tamẽ ſuper oĩbus
memorãdũ ꝙ a p̄dictis ſtipticis ⁊ qbuſcũq̄ alijs ſtiptici
tatẽ habentibꝰ eſt abſtinendũ oino ſi nõ ſit prius mã flu/
xũ faciens vt decet eũata cũ cliſteribꝰ lauatiuis vel alijs
medicinis. ¶ Horũ aũt dieta ſit tendens ad frigidũ ⁊ ſti/
pticũ:vt ſi pullus decoquat̄:decoquatur cũ ſumach vel
agreſta:⁊ ſine ſale omnino. Laudant̄ aũt lentes in aqua
decocte ſi digerantur ad fluxũ conſtringendũ. Et vinum
ſit paruũ ponticũ ⁊ limphatũ cũ aqua predicta extictio/
nis calibis ſeu ferri. ¶ Si qđ autẽ deficit in hac cura ad
ſen d̄cimãſextã tertij canonis Aui.recurrat̄. Ac ẽt ſupiꝰ
ad curã febris ephimere facte ex eũone ſupflua:vbi pfe
cte cõplet̄ qcqđ deficit in p̄dictis. Nõ p̄termittẽdo tñ i cu
ra fluxus:qn etiã cura fe.cũ diligentia habeat̄ ⁊c̃.

¶ De ſiti.

Regimen ſuperflue ſitis que eſt accidens plu/
rimũ febribꝰ ſuperueniẽs. Opꝫ ꝙ in eiꝰ cura
incipiat̄ cũ frigidis ⁊ humidis diu in ore re/
tentis. Et ſepe os colluẽdo irrorãdo atq̄ gar
garizãdo cũ aqua ordei pura:⁊ qñq̄ admix/
ta cũ zucharo:qñq̄ cũ ſyrupo ſimplici acetoſo:⁊ maxi/
me cũ lymonis flegmatica ſalſa eſt apparẽs in lingua. Et
qñq̄ ſit colluſio cuꝫ aq̄ ſimplici pura actualr̄ frigida ſeu
mixta cũ modiciſſimo aceti vel vini parui ad cõplacẽtiã
infirmoꝝ. Et quãto ſitis ẽ maior:tãto magis ⁊ magis cõ
tinue aſſiduet̄ irrorationis oris ⁊ lingue ⁊ gargarizatio
ſupradicta. Immo ẽt in ſiti vehemẽti ſtãte multa rubedi
ne faciei ⁊ acuitate caloris ẽ licitũ ⁊ ɔueniẽs faciẽ totam
⁊ partẽ anteriorẽ capitis ponere ⁊ infundere ⁊ retinere
in aqua actualr̄ frigida:ſic ẽt pluries iterãdo. Ac ẽt ẽ cõ
ueniẽs partẽ capitis anteriorẽ inungere iuxta coronalẽ
cõmiſſurã ⁊ frontẽ ⁊ timpora cũ oleo violaceo recẽti : ac
ẽt cũ pauco ſucco lactuce p̄mixto vt frigiditas illa tran/
ſiẽs ad cẽrebrũ demũ cõicetur ſtomacho ipſum ad frigi/
dum ⁊ humidũ alterãdo. Laudat̄ inſup̄ ad ſitim extinguẽ
dam iuleb violatũ. Et ſyrupus acetoſus ſimplex aſſum/
ptus cũ aq̄ frigida copioſa:ſtõcho tñ vacuo ab omni ci/
bo ⁊ potu. Et aq̄ ordei p̄ ſe ſola vltra oẽs potus ſitim ex/
tinguit. Silr̄ ẽt aqua frigida cũ pauco çucharo. Et vinũ
granatoꝝ muçoꝝ cũ aq̄ permixtũ. Et granata ſola idẽ ef
ficiunt. ¶ Et cũ ſitis eſt adeo fortis ⁊ vehemens ꝙ ad ſe
curã vertit:tũc licitũ eſt ſi alia remedia non ɔferrent co/
pioſe aquã frigidã exhibere ẽt vſq̄ ad ſatietatẽ infirmi:⁊
maxime ſi febris ſit cholerica ⁊ ex ebulitiõe ſan. i medio
eſtatis in carnoſo corp̄e ⁊ ɔſueto bibere aquã ⁊ ſine no/
cumẽto ẽt aliquo viſcerũ. Si.n.he cõditiones aderũt aq̄
frigida ſine p̄iculo in fortiſſima ſiti exhiberi põt. Confert
inſup̄ ⁊ q̄ꝫplurimũ iuuat in ore retinere ɔtinue de candijs
prunis ceraſis ⁊ amarenis ſiccis:mollificatis tñ in aqua
frigida ſepius inouata. Ad idẽ ẽt ⁊ plus ɔfert talis mix/
tura in ore retẽta. ℞.çuchari violati.℥.ſ.mucilaginis pſi
lij ⁊ granatoꝝ citoniorũ ⁊ lactis papaueris albi añ.ʒ.ij.
p̄miſceant̄ adinuicẽ ⁊ de ipſa ſepe teneat̄ i ore ⁊ maxime
ſup̄ lingua. Et ſi mucilago pſilij citonioꝝ granoꝝ ſolum/
mõ adinuicẽ p̄miſceant̄ ⁊ ponant̄ in petia linea rara liga
ta cũ filo q̄ ſepe ponit̄ in aq̄ frigida demũ ſup̄ lingua fri/
cãdo liniat̄ ⁊ in p̄tibꝰ oris retineat illã ſepiſſime inouan/
do. Et hoc eſt remediũ cui nõ eſt ſile ad humiliãdũ ⁊ mi/
tigãdũ triſtitiã ⁊ ſiti. Et in illo caſu cũ febriẽs multũ exu
rit̄ ⁊ anguſtiat̄ a ſiti. Etiã poſt cibũ nõ adhuc cõpleta di/
geſtiõne eſt licitũ medico aliquẽ paruũ potũ ɔcedere ta/
libꝰ ſic febriẽtibꝰ ⁊ ſitientibꝰ:iuxta ſñiam Gal'.8.terapẽti
ce cũ ſic inqt. Et non ɔuenit bibere in cena anteq̄ꝫ cibꝰ ſit
digeſtus:inatãt.n.cibaria bibẽtibus eis in medicina ſtã
te humiditate. Si aũt ſiticuloſi fuerint paucũ dãdũ ẽ : vt
mitiget̄ ſitis ⁊ humiliet̄ triſtitia. Cũ aũt ita bñ digeſſerit:
tũc copioſe da.diſtribuit̄ enim cibꝰ bibentibꝰ eis. Nõ ta
men eſt cura febris:⁊ eius cauſe poſtponẽda:cuꝫ queri͂t

remotio sitis: sed est procedēdū cuȝ digestiuis ⁊ eūatiuis epithimatib⁹ cordialib⁹ ⁊ epaticis frigidis ⁊ alijs supradictis in cura febriū putridarū ⁊ acutaꝝ. Et istoꝝ siticulosoꝝ dieta sit semp tēdēs ad frigidū ⁊ humiduȝ alterata cū decoctione lactuce. Et ipsa lactuca ēt ꝯueniēs ē cōmixta. Et panis lotus in aqua multotiēs. Et cucumeres: citruli. Et melones virides nō ꝓhibenť oīno. Et pruna matura ⁊ imatura talibus taliter febriētibus ⁊ sitientibus. ¶ Si quid aūt deficit hic de cura sitis superflue: recurratur pro cōplemēto ad fen. 13. tertij canonis Aui. vbi particulariter de ipsa tractatur: ⁊ superius etiam in cura febris ephimere facte ex siti superflua ⁊c̄.

¶ De profunditate somni.

Regimen profunditatis somni qui accidit febrientibus perficiť cū fricationib⁹ fortib⁹ ad extrema. Et cū ligaturis coxarū ⁊ brachioꝝ illas sepe iterādo. Et cū fabulis monstruosis fortibus ⁊ clamosis ⁊ locutionibus alijs altrīs distrahentibus eū a somno. Et cū appositione manipuli parui maiorane infuse in aceto calido ⁊ acuto ad nares infirmi: vt ex ipso vapor ille supius attrahať ad cerebrū. ¶ Q̄d si in somno adhuc profundo ꝑseuerat nec ex predictis remedijs excitať: non est malū quid modicum de aceto ꝑdicto oculis apponere leuiter liniendo. ¶ Et si corpus tale mūdificatū adesset post ꝑdicta remedia sternutatio facta cū filo palee: vel papiri: vel cū setulis porci in naribus positis: vel etiā vltimo cū elleboro albo ē cōueniens ⁊ iuuatiua in somno profundo. ¶ Suppositoria insuper fortia ⁊ acuta facta cū salgēma ⁊ iera Gale. posita a Nicolao in suo antidotario: addito melle cōi multuȝ cōferūt attrahēdo materias de superioribus ad inferiora. Et si expedit vt predicta suppositoria plus acuentur ⁊ fortificenť addať cū eis. ʒ.ß. agarici vel. ℈.ß. collognttide que est fortior oībus alijs remedijs. Debēt autē predicta suppositoria cū filo ligari vt possint extrahi ad beneplacitū astantiū cū tēpus adesset. ¶ Clisteria insuper conueniūt valde: q̄ñq̄ȝ virtualr̄ calida: q̄ñq̄ȝ frigida: ⁊ q̄ñq̄ȝ tēperata ꝭm ꝙ vapores ascēdētes ad caput qui sunt cā somni plus eleuanť a mā calida seu materia frigida. Lȝ vt plurimū materia somnū faciens ⁊ maxime profunduȝ sit radicaliter frigida: tūc enim clisteria acuta conueniūt si profunditas somni ꝑseuerat: quorū est ista descriptio. ℞. foliorū blitis ⁊ malue anisi feniculi florū camomille cartami cētauree añ. M. ß. agarici a duabus. ʒ. vsq̄ȝ ad quatuor. Et si querať maior acuitas clisterij addať i eius decoctione. ℈. i. collogntide. Sȝ hec additio rarissime fiat: ⁊ nō nisi q̄ñ alia clisteria nō ꝯferūt: ierepigre electe cassie extracte ex cānulis añ. ℥. i. bñdicte electe. ℥. ß. salis ⁊ olei quātū sufficit: ⁊ fiat clistere in quantitate conuenīēti vsq̄ȝ ad ciatos q̄nq̄ȝ qui sunt ab. ℥. xx. vsq̄ȝ ad libras. ij. vel circa. Et in casu taliū clisteriorū acutorū bona diligentia habeať de virtutis constātia ⁊ eius debilitate: ⁊ etiaȝ de calore febrili multo vel pauco. ¶ Et si somnus in ꝓfunditate adhuc perseuerat iterētur fricationes ac etiā ventose maxime apposite in spatulis vt in collo: ac ēt ligature ꝭm modū dictū superius. Et fiat sacellatio cum pāno lineo raro ex istis pulueribus supra caput. ℞. ro. floꝝ camomille sticbados maiorane thuris nigelle nucismuscate gariofiloꝝ mirti calamenti corticū citri añ. ptes equales: fiat puluis subtilissimus ⁊ sacellus suffumigeť cum thure ⁊ calidus actualiter apponať super cōmissura coronali: ⁊ teneať tēpore cōgruo. Et si querať ꝙ forti⁹ operetur ad talē sacellū: addatur modicum piperis sinapis absq̄ȝ sale. Sȝ ab istis excessiue calidis est oīno cauēdū: cū febris acuta fortis adesset vel humorū in corpore plenitudo: seu cum cibus adesset in stomacho: q̄r tūc sacella quecūq̄ȝ super caput nō est retinēda ne ipsa materias attrahat. Et in vsu talium bona diligentia habeatur: nam ista sunt vltimata remedia i casu predicto. A leuioribus aūt est semper incipiēdū in qualibet cura si egritudo patiatur moram. Si autē egritudo esset vltima ⁊ difficilis ostendēs subitam mortē ⁊ festinā: tunc ab vltimis remedijs ⁊ fortibus est licitū incboare. ¶ Residuum aūt cure subeth ⁊ somni profundi ponitur diffuse in ꝑma fen tertij canonis Aui. ac etiam dictum est superius in capitulo cure fe. ephimere facte ex somno ⁊ quiete etiaȝ in Lucidario nostro capitulo de subeth.

¶ De grauitate capitis.

Regimen grauitatis capitis patiētiū febrem. ¶ Ista grauitas siue istud accidēs est potius pōderositas absq̄ȝ acuto dolore proueniēs a mā inducēte grauitatē in capite que indiget. Pro eius cura subtiliatiuis aperitiuis resolutiuis ⁊ eūatiuis medicinis: est. n. ꝯueniēs ad q̄ācūq̄ȝ mām aggrauantē caput ꝑ ipsam digerere: ⁊ subseq̄ūēter eūare cū medicinis sibi appropriatis: procedēdo cū eis vt decet ꝭm ꝙ supius dictū fuit in cura gn̄ali febrium putridarū in generali: ꝓueniēdo semper in ꝓncipio cū lenitiuo: vt ibi dictū est ⁊ declaratū. Et ad hāc itētionē clisteria cōia ⁊ suppositoria multum conferūt. Expedit subseq̄ūēter añ oēm cibuȝ extrema fricare: vt manus brachia pedes ⁊ crura versus inferi⁹ ꝓcedēdo. Et cū ꝑdicta grauitas ꝑseuerat ⁊ augeť iuuāt vētose apposite in spatulis: ac ēt natib⁹ ⁊ ligature ēt ad brachia ⁊ ad coxas illas sepe soluēdo ⁊ inouādo. Ultimo ē ꝯueniēs vt mā resoluať faciēdo vaporationē ad caput cū hac decoctione. ℞. foliorū camomille melliloti añ. M. i. violarū. M. ß. fiat decoctio in aq̄ : ⁊ ille vapor sub actuali caliditate recipiať ad caput mane ⁊ sero stomacho vacuo ab oi cibo ⁊ potu ⁊ eūatione ꝑmissa. Ac ēt si expedit caput embrocetur cū ꝑdicta decoctione pro meliori ac citiori resolutiōe materie cōtētē in capite. Cui decoctioni ēt pōt addi furfur ⁊ sticbados cū q̄riť resolutio maior cuȝ aliquali abstersione. Et cū plus predn̄atur materia frigida i capite iuuat: ⁊ confert si fiat sacella sup̱ cōmissura coronali solū cū floribus camomille sticbados violʒ. ⁊ furfure. Et probibeatur emulsio lactis seu ipsius approximatio super caput omnino: ⁊ omne aliud vnctuosuȝ vel pingue quod infrigidat ⁊ oppilat. Et sic perficitur hec cura.

¶ De inquietudine ⁊ instantia vigiliarum.

Post regimē grauitatꝫ capitū patiētiū febreȝ: seq̄tur regimē ⁊ cura inq̄etudinis que sepe febriētib⁹ euenit. Et ista inq̄etudo est anxietas ⁊ angustia in qua ifirmus tota nocte i lecto reuolui absq̄ȝ eo ꝙ dormiat ⁊ absq̄ȝ vlla q̄ete in instātijs vigiliaꝝ continue ꝓseq̄ūēdo. ¶ Expedit ḡ pro cura hui⁹ accidētis cū somniferis incip̱e ꝓcedere ⁊ obuiare: ꝑmissa ergo lenitione ventris ⁊ eūatione si expedit. Et subseq̄ūēter cū fricationib⁹ leuib⁹ procedendū solūmō ad extrema stomacho tñ vacuo a cibo ⁊ potu. Cōueniūt insuper locutiones delectabiles ⁊ fabulose suaues ⁊ depresse ēt cū cantilenis ⁊ mellodijs inducētibus gaudiū ⁊ letitiā vt exinde somnus eueniat. Juuat insuper illuminatio cū cādelis subito facta i camera patiētis: ⁊ subseq̄ūēter illarū extinctio ēt festina. Sic ēt cōfert cursus vel casus aquarū ab alto somniū faciēs ⁊ cantus locustarū: nā hec oīa somnū prouocāt ⁊ inducūt. Sed inunctio facta cuȝ oleo de papauere nenufaris ⁊ violaceo ad timpora frōtē nares ⁊ aures vna hora post cibū est remediū ꝯueniēs ⁊ vsitatū. Uigorosius tñ remediū ad somnū ꝓuocādū est talis inūctio facta ēt tiporib⁹ frōti auribus ⁊ narib⁹. ℞. olei papaueris ⁊ vio. añ. ℥. ß. cassie lignee croci. añ. ℈. i. apij. ℈. ß. fiat istoꝝ bona ꝑmixtio ⁊ inungantur loca ꝑdicta ēt sumpto cibo. Et ꝯfert isup̱ syrupus de-

papauere assumptus vna hora post cenā in pōdere.ʒ.ij.
cū totidē vel modico plus aq̄ frigide sub actuali frigidi/
tate ēt iterādo omni sero si expedit.¶ Si aūt vigilie ad/
huc pseuerāt:vñ virtus resoluit̃ ꝛ corpus exterminatur
tria grana opij infundant̃ in p̄dicto syrupo in quo morā
ꝯbāt per tres horas ad minus:deinde colet̃ ꝛ ip̄m assu/
mat īfirmus vsq; ad.ʒ.ij.cū.ʒ.ij.ß.aq̄ frigide bñ permix/
tā adinuicē de sero vna hora post cenā. Et si expedit itera
re cū vigilie vltra modū pseuerāt eodē mō ēt iteret̃ maxi
me si cū alijs remedijs nō inducit̃ sōnus.¶ Et hic nōn[m]
ꝙ p̄dicta opiata nō sunt p os assumēda vel aliqd in quo
opiū ingrediat̃ nisi in vlti°cū incūbit magna necessitas ꝛ
expertis oib[9]alijs remedijs ad somnū ꝓuocandū. Que si
nō ꝯferūt possum[9]tūc coacte ad opiata trāsire mō ꝛ ordi
ne supradicto:ꝛ in tpe opportuno.¶ Insup si febris acu
ta nō ꝓhibet nec alia caliditas excessiua de sero vna hora
post cenā filoniū de nouo ꝯstructū:fermētatū tñ post sex
mēses elapsos ab eius ꝯstructione vsq; ad.ʒ.i.ß.in dosi ē
ꝯueniēs ꝛ iuuatiuū assumptū cū modico vini calidū ad
ꝓuocandum somnum:cuius assumptio eodē mō ēt si ex/
pedit iteret̃:vt in casu necessitatis nō aliter:vt dictū ē de
oib[9]opiatis alijs.¶ Iuuat insuper multū recipe suffumi
giū ad faciē ꝛ ad frōtē. Ac ēt lotio cruriū pedū brachio/
rū ꝛ manuū post cenā cū hac decoctione q̄ est multū ī vsu
ꝛ ꝯuenit in p̄n°ante oia supradicta remedia.℞.rosarum
violaꝝ floꝝ camomille floꝝ nenufaris corticū papaueris
ꝛ si sunt recētes sunt meliores:corticum mādragore añ.
ptes eqnales lactuce folioꝝ vitis albe si adsunt. M.i.fiat
oium cōpleta decoctio ꝛ sub tepida caliditate habeatur
in vsu:cū aq̄ ēt eodē modo si expedit facies tota lauet̃:im
mo ēt caput embrocet̃:cū ex alijs remedijs nō inducitur
somnus:ꝛ iteret̃ si expedit abstergēdo post eā:ꝛ deficcā/
do manus ꝛ pedes ꝛ caput cū pāno tepide cal'o. Incipiē
dum est tñ p̄ a lotione pedū ꝛ crurium ꝛ subsequēter ma
nuū ꝛ brachiorū:demū suffumigiū predictū recipiat̃ ad
caput. Et vltimo expertis oibus supradictis fiat embroca
tio supradicta si illa nō ꝯferūt. Est ēt predicta lotio mul/
tū in vsu:ꝛ cōueniēs his qui febrē acutā seu intēsiuā pa/
tiūtur ad inducēdū somnū in eis. In qbus ēt pro somno
prouocādo ꝛ ad sitim extinguēdū ꝛ calorē supfluū cōue/
nit potus iuleb violacei:cū aqua actual'r frigida pura:ꝛ
potus aque ordei cū pauco çucharo damaschino : ꝛ col/
lutio oris ꝯtinua ꝛ irroratio lingue cū humidis supradi
ctis ad remittēdū sitim ꝛ mitigādū tristitiā.¶ Et ad eā/
dē intētionē iuuat ꝛ ꝯfert impositio folioꝝ recētiū vitis
mirti salicū ro.vio.in camera patiētis ꝛ aspersio p̄dicto/
rum cū aqua frigida seu irroratio parietum cū aqua ro/
sata ꝛ fabule modulate suaues ꝛ dulces:ꝛ accēsio cande
larū ꝛ illarū extinctio subita fm ꝙ superius dictū fuit.
Et alteratio cibi qñ decoqtur cū lactuca vel cū cucurbita
in tēpore suo:ꝛ multomelius ꝛ fortius cū semine papa
ueris ꝛ lac papaueris extractū ex semine ei[9] cū pullo p/
mixtū:ꝛ ipsa lactuca comesta post cibū cruda vel cocta
ꝛ semē papaueris recēs vel siccū mollificatū in aq̄ ꝛ as/
sumptū post cibū vt decet sūme ꝯueniēs cū alijs supradi
ctis. Et inouatio linteaminū ablutoꝝ de nouo bñ redolē
tium est exptū remediū ꝛ vtile ad somnū prouocandū.
¶ Complementū autē eorū que deficiunt in cura huius
egritudinis ꝛ vigiliarū instātie habet̃ prima fen tertij ca
noñ. Aui. ꝛ superius dictū fuit in cura feb. ephimere fa/
cte ex vigilijs ac ēt in cura febrium acutarum.

¶ De dolore ventris ꝛ vbi fit.

Egimē doloris vētris.i.stomachi qui accidit
febriētib[9]. Iste dolor vtplurimū fit in fundo
stomachi ab humore cholerico defluente ad
ip̄m ab alio mēbro. Et talis dolor vtpl'm eue
nit in puris feb.tertianis ꝛ in p̄n° paroxismi:
vñ vomitus sepe succedit ip̄m dolorē alleuians:ꝛ lз alie
spēs doloris possint febrib[9]euenire in stōcho:pro quorū
cura particul'r est recurrēdū ad fen decimātertiam tertij
cañ. Aui.¶ Hic aūt primo describitur cura predicti do/
loris pūgitiui. In qua primo incipiēdū est cū rectificatio
ne cibi ꝛ potus alioꝝ prohibentiū gñationē cholere. Et
confortādo membrū in quo talis cholera multiplicat̃ ne
ipsam coadunet. Unde sepe expedit epar epithimare cū
epithimate epatico frigido supius posito in cura fe.acu/
tarū. Et cū iuleb alteratiuis ꝛ frigidis ꝛ alijs extinguen/
tibus calorē febrilē ꝛ caliditatē supfluā epatis cholerā
gñantis:ꝯtinuādo cū p̄dictis remedijs quātū expedit vt
cura perficiat̃. Sed ante p̄dicta p̄mittatur lenitio vētris
facta cū cassia vel māna. Et subsequenter fiat euacuatio
cholere cū medicina ei approp̄ata:vt cū reubarbaro seu
cū electuario succi rosarū si expedit quoꝝ quocūq; ipso/
rum admixto cū supradicta cassia vel māna in ꝓportiōe
ꝛ dosi supius dicta ꝛ declarata in cap̄ feb.pu.in gñali:ac
ēt in cap̄ feb.acutarū. Expedit insuper ante p̄n[m] paroxi/
smi per duas horas ad minus ꝙ infirmus patiēs talem
dolorē ex defluxu cholere ad stomachū assumat vnū bo
lū panis assati ꝛ aliqualiter infusi in vino granatorū mu
çorū:ꝛ tale vinū vsq; ad.ʒ.ij.bibat̃. Et statim post assum
ptionē dicti panis:vinū ēt citonioꝝ assumptū cum pane
p̄dicto est efficacius ad prohibendū predictū fluxū cho/
lere ꝛ dolorē pūgitiuū in stomacho. Et vltra predicta ex/
pedit subsequenter ante oēm cibū mane ꝛ sero inungere
ēt stomachū cū ista inūctione.℞.olei ro.ʒ.i.olei citonio/
rum ꝛ mirtini añ.ʒ.ß.ro.co.sumach añ.ʒ.ß.fiat oium bo
na p̄mixtio:ꝛ vt dictū est stomachus inungat̃. Et ad ean
dē intētionē oleū ro.p se solū recēter factū est vtile ꝛ cō/
ueniēs ad inungēdū stomachū pro sedatione dicti dolo/
ris. Et si eēt ex oliuis imaturis maius iuuamētū ꝓueni/
ret ex eo. Ad digerēdū aūt dictā mām cholericā summe
laudat̃ syrupus acetosus simplex assumptus cū aq̄ sim/
plici vel endiuie fm modū ꝛ ordinē atq; dosim supius di
ctam in cura febriū acutarū.¶ Si aūt dolor stomachi a
mā flegmatica causet̃ p̄missa lenitione vētris:ꝛ subsequē
ter p̄misso digestiuo ei appropriato tali materie sicut cū
melle rosato co.vna cū syrupo acetoso cōposito vel abs/
q; aceto si expedit fm diuersitatē mãe dominātis:ꝛ pre/
misso euātiuo talis materie flegmatice:ꝛ cū turbith seu
cum electuario indo minori quocūq; ipsorū admixto cū
cassia vel cū māna in dosi dicta supius subsequēter ꝓce/
datur. Et fiat talis inunctio ad stomachū si mā fuerit in
ipso congregata.℞.olei de spica nardi olei de absynthio
olei masticini ablutoꝝ cū vino albo subtili añ.ʒ.ß.ro.co.
cinamomi gariofiloꝝ mente squināti lignialo.macis añ.
ʒ.ß.fiat vnguētū cū modico cere:ꝛ inungat̃ stomach[9] añ
oēm cibū modo ꝛ ordine supius dicto.¶ Ad eādē inten
tionē est medicamē exptū si medius panis ex trāsuerso
incisus actual'r calidus dū de furno extrahit̃ positus in
succo absynthij atq; mente cū modico vini albi:ꝛ cū illa
caliditate actuali sup stōchū apponat̃:ꝛ tādiu ibidē reti
neat̃ donec caliditas durat i eo:ꝛ sic ēt si expedit ali[9]me
dius panis apponat̃ ad stōchū. Post ei[9]remotionē stōs
abstergat̃ cū pāno calido ꝛ inūgat̃ cū p̄dicta inūctione.
Et si ēt fomētetur seu epithimet̃ stōchus cum hac deco/
ctione erit vtilis ꝛ ꝯueniēs.℞.ro.floꝝ camomille mente
sicce absynthij anisi feniculi ameos p̄tes eq̄les fiat deco/
ctio in aq̄ feniculi ꝛ aqua mēte añ.ʒ.viij.addēdo qd mo/
dicū de aqua ro.ꝛ cū quarta parte vini albi subtilis cole
tur totū:cui colature addant̃ ista aromatica.℞.ro.co.ci
namomi gariofi.lignialo.mēte sq̄nāti añ.ʒ.i.ꝛ cū hoc to
to stomachus cū spōgia fomētet̃ ipsam exprimendo seu
epithimet̃ cū pāno lane tincto in grana mane ꝛ sero ante
assumptionē cuiuslibet cibi:demū abstergat̃ stomachus

⁊ inungaꝉ cū ſupradicta inūctione ⁊ pānus calidus ſupe
rius apponaꝉ redeūdo inſup quātū expedit ad digeſtiuū
⁊ eūatiuū appropriatum tali materie flegmatice dn̄anti.
¶ Si aūt dolor ſtomachi a ſola vētoſitate proueniat cō/
uenit ēt fomētatio ſupradicta facta cū ſpōgia cui addaꝉ
aliquātulū de cimino ⁊ de carui: ⁊ vinū dupl'r in tali de/
coctione. Pāni aūt calidi in illo dolore vētoſo poſiti ſup
ſtomachū ⁊ vētoſe ēt ſūme ꝯueniūt. Jnūctio ēt facta cum
oleo camomellino de abſynthio ⁊ liliaceo an̄. ptes equa
les in qbus poniꝉ ciminū aniſuʒ feniculi ſqnātū ameos:
⁊ cinamomū cū modico cere fiat vnguētū ⁊ inungaꝉ ſto
machus modo ⁊ ordine ſupradicto eſt ſūme conueniens.
¶ Et ad nodoſitatē tēſionē ⁊ duritiem ſtomachi iuuat ⁊
cōfert ꝓ emplaſtrū de mellilolo. Et ſubſequēter ſi non cō
fert iuuat emplaſtrū relatū ad Ariſtarcum: quoꝝ deſcri/
ptiones ponunꝉ a Meſue in ſuo antidotario: mollificata
tn̄ ⁊ pmixta cū oleo camomellino de abſynthio ⁊ aneti/
no inūcta vel poſita ſup ſtōchū ipſo retēta tpe ꝯdecēti cū
ſnouatione ſaltē ſemel in die. Et ſic ſupradicta ſufficiant
pro cura doloris ſtomachi a q̄cūq; cā facti in febrib⁹: lʒ
vtpl'in eueniat vt dictū fuit ab hūore cholico pūgitiuo.

¶ De aſperitate lingue.

Egimē aſperitatis lingue patientiuʒ febres.
¶ Hec aſperitas qn̄q; ꝓuenit in lingua a ma
la cōpl'one cū mā groſſa limoſa a qua vapo/
res eleuanꝉ ⁊ aſcēdūt ⁊ inuiſcanꝉ in lingua ⁊
eā exaſperāt ꝑꝑ caliditatē accn̄talē ex̄neā ⁊ fe
brilē adurētē ⁊ inflāmātē mām ꝑdictā: vn̄ qn̄q; ꝯtigit ꝙ
in febrib⁹ flegmaticis ligua exaſpaꝉ: imo ēt denigraꝉ cuʒ
multa limoſitate: vt qn̄q; tale flegma ē cū multa putrefa
ctione ⁊ cū multa calitate idu cēte aduſtionē i tali humo/
re ſtatico. ⁊ iſta fe. vtpl'in ē mortalis. Eſt aūt hec aſpitas
maior ⁊ magis eueniēs a mā cholerica aduſta ſeu melā/
ca aduſta. ⁊ cū multa nigredine abſq; limoſitate. ¶ Cā/
tur ſecūdo aſperitas lingue a mala complexione ſine ma
teria: vt a ſola ſiccitate admixta caliditate extranee.
¶ Cura huius ſcd̄e aſpitatis eſt quaſi conſimilis ⁊ confor
mis cū cura ⁊ regimine ſitis ſupflue ſupuenictis in fe. de
qua diffuſe dictū ē ſupra. Et maxime pficiꝉ hec cura cum
collutionib⁹ ⁊ irrorationib⁹ ⁊ gargariçationib⁹ ibi poſitꝭ
⁊ pticul'r decl'atis. Et cū electuario de mucillaginib⁹. Et
cū pruinis ⁊ cādijs alijs ſīlib⁹ iſtis ſupius dictis ⁊ decla/
ratis. Sʒ ſup oībus aqua ordei gargariçata: ⁊ ſepe i ore
retēta plus ꝯfert ⁊ iuuat qbuſcūq; alijs remedijs. Et ad
remouēdū aſperitatē lingue ſi aſpitas ꝓueniat a mala cō
plexione cū mā flegmatica aduſta inducēte limoſitatem
aliq̄ʒ ſup ligua: tūc ꝯueniūt humida aliqual'r abſterſiua:
ſic aq̄ or. qn̄q; cū modico aceti: qn̄q; cū çucharo ro. qn̄q;
ēt per ſe ſola: ⁊ qn̄q; cuʒ vino aquatico: ēt cum multa aq̄
limphato. Jnſup laudaꝉ ⁊ conuenit ſupradicte limoſitatꝭ
abſterſio atq; fricatio lingue facta cū cāna plicata atq; re
ducta ad ſiītudinē oculi q̄ ſepe in aq̄ or. infundaꝉ. Et ab/
ſterſio ligue ⁊ ēt cū mātili vel cocleari eſt ꝯueniēs. Sʒ in
oīb⁹ iuuat ⁊ ꝯfert mām febrilē digerere ⁊ illa eūare ⁊ cū
debitis remedijs ꝓcedere calorē febrilē vt expedit extin
guētibus ēt iterādo vſq; ad finē cure proſequēdo ꝯtinue
cū alijs ſupradictis abſtergētibus ⁊ humectātib⁹ linguā.
A qbus humidis abſolute ē cauendū ſi adſunt vlcera in
faucib⁹ ⁊ palato ligue vel lingua: tūc. n. cū vlcera adſunt
eſt ꝓcedēdū cū aqua ordei ⁊ çucharo ro. Nā pre oīb⁹ re/
medijs laudaꝉ ⁊ ꝯuenit ſʒ ꝙ in cura fe. acutaꝝ apte mon
ſtraui: ad quā ēt ē recurrēdū pro alijs remedijs ibi poſi
tis ⁊ decl'atis ad pficiēdū oēs iſtas intentiones. ¶ Ulti/
mo notādū ꝙ qcūq; ſupflue ſitiens vel vlcera hn̄s in ore
vel lingua ſeu aſpitateʒ ipſius ꝓhibeaꝉ oino ne ſupinus
iaceat ſup collo: nā ſic iacēdo augeꝉ caliditas ⁊ aſpitas ⁊
leſio ⁊ nocumētū in ptibus gutturis oris ⁊ lingue.

¶ De ſternutatione ſuperflua.

Egimē ſternutationis ſupflue accn̄tis febriē/
tibus. ¶ Jſtud accn̄s ꝓuenit vtpl'm a vapo/
ribus calīs ⁊ acutis eleuatꝭ a mā faciēte feb.
cholericā ſeu ſalſa dirimi ⁊ acuta aſcēdēte ad
cerebrū ⁊ ad carūculas naſi idu cētib⁹ mordi
cationē atq; pruritū: vn̄ cerebrū moueꝉ ad expellēdū qδ
ꝯtriſtat motu ſternutationis: q̄re in tali motu ſupfluo ca/
put repleꝉ hūorib⁹ ⁊ vaporib⁹ ⁊ corpus debilitaꝉ. ¶ Re
ſiſtēdū eſt igiꝉ primo cū lenitione vētris. Et ſubſequenter
cū digeſtiuo: ⁊ eūatiuo appropriato tali materie dn̄anti.
Jnterdū inſiſtēdo cū fricationibus ad extrema ligaturis
atq; ventoſis ad ſpatulas ⁊ ad nates ordine ⁊ mō ſupra/
dictis. Expedit inſup poſt ꝑdicta caput leuiter pectinare
atq; fricare vt pori cutis apianꝉ vt vapores attracti faci
lius reſoluanꝉ. ¶ Et ad hāc intētionē pro reſolutione di
ctoꝝ vapoꝝ ſeu attracte māe ēt laudaꝉ ſacculus fact⁹ ad
caput ex florib⁹ camomille mellilori ſtichados roſarū: ⁊
corticis papaueris poſitis ſup coronali cōmiſſura. Et ſi
expedit addaꝉ ēt fortiora reſolutiua poſt debitā mundiſi
cationē corꝑis. Et ꝯfert ēt ad remouēdū mordicationeʒ
ꝑdictā: ⁊ pruritū in naſo odorare frigida redolētia vt ro/
ſas violas ſeu aquā violaceā per nareʒ attrahere. Et ſil'r
aq̄ ordei ē iuuatiua in hac cura. Et vapor ēt recept⁹ i na/
ribus ex decoctione ro. violaꝝ floꝝ nenufaris corticum
papaueris corticū mandragore ⁊ floꝝ camomille equis
portionibus aſſumptarū ⁊ decoctarū in aqua ē ſūme cō
ueniens ⁊ iuuatiua mane ⁊ ſero ante aſſumptionē cuiuſ/
libet cibi. Cōfert inſup pre oīb⁹ ſupradictis remedijs oē
ſomniſeꝝ qualitercūq; adminiſtratū in cura huius acci/
dentis incipiēdo ſemꝑ a debiliori. Maxime ēt cōfert ſy/
rupus de papauere ⁊ alia ſomnifera ſupradicta in capi/
tulo cure ſupfluentis vigilie in febrib⁹. Dieta inſuper ſit
tendēs ad humidū ⁊ frigidū. Et vinū aquaticum bn̄ lim
phatū. Et abſtineat ab oī calido ⁊ acuto. Et ab oīb⁹ aro/
matibus ⁊ ſimilibus. illa maxime odorando.

¶ De dolore Capitis.

Egimē doloris capitis q accidit feb. ¶ Jſte
dolor vtpl'cātur a mā calida acuta vt cho/
lerica vel conſimilia qua vapores ⁊ fumi ele
uātur ⁊ ad pāniculos eius ex ebulitione idu
cta in tali mā feb. ⁊ in ipſo extēſionē inducūt
⁊ malā cōpl'oneʒ a qbus duabus cauſis dolor imediate
cātur. ¶ Pro cui⁹ cura eſt ꝓ incipiendū cū lenitione ven
tris facta cū caſſia vel māna eo modo ⁊ ordine ⁊ in doſi
prout: ⁊ ſicut dictū fuit in cura gn̄ali feb. putridarum. Et
cū ſuppoſitorijs ⁊ cliſterijs recētibus dictis ⁊ declaratis
in caꝑ feb. acutarū cure. Et ſubſequēter eſt ꝓcedēdū cuʒ
fricationib⁹ ⁊ ligaturis. Ac ēt cū vētoſis inſequēdo cuʒ
eis ſm modū ⁊ ordinē decl'atū in caꝑ cure rigoris horri
pilationis ⁊ frigoris. Et eodē tpe ad frōtē ⁊ timpora iu/
uat: ⁊ ꝯfert apponere petias infuſas ⁊ exꝓſſas i ſucco la
ctuce ſeu ſempuiue cū pauco oleo ro. ⁊ pauciſſimo aceto
tales petias ſepe ⁊ ſepius inouādo ſub tepida caliditate
tpe hyemis: et ſub actuali frigiditate tpe eſtatis. et iſta ē
cura ꝓhibitiua aſcēſus vapoꝝ ad caput: et q̄ conuenit in
ꝑncipio talis doloris. ¶ Et hic notādū ꝙ vſus taliū hu
midoꝝ eſt ꝓhibēdus oino cū timeꝉ de deſcēſu catarri ſtā
te repl'one multa corporis: niſi ex alia nec̄itate cogamur
ꝓpter multitudinē aſcēſus vapoꝝ ad caput ne infirmus
incurrat alienationē et freneſiʒ. Medicus. n. iuxta ſentē
tiā Auic. 4ª fen primi caꝑ vltimo. ſemꝑ dʒ intēdere ad id
qδ magis infeſtat: et qδ eſt maioris ꝑiculi: nō dimittēdo
aliud inquātū pōt in eius cura. ¶ Cū āt iā vapores mul
ti ꝯtinenꝉ i capite: tūc reſolutiua leuia ꝯueniūt admixta
cū leuib⁹ repcuſſiuis: vt oleū ro. cū camomellio pmixtū:
et modico aceti. Jmmo ēt ſi expedit ꝓ fortiori reſolutio/

ne quid modicū vini albi admisceat cū eis. Fomētatio/nes insup ꝛ embrocationes ꝛ extremoꝝ lotiōes ꝛ omnia somnifera qualitercūqꝫ administrata que sunt dicta ꝛ ꝑ/ticulariter posita supius in cura vigiliarū supfluētiū i fe/brib⁹ sūme ꝯueniūt in cura ꝑdicti doloris capitis:ꝛ ma/xime facti in feb.cholerica. ¶ Qđ si dolor cū ꝑdictis re/medijs nō remouet nec remittit:ꝛ appeat rubedo multa oculoꝝ ꝛ faciei:laudat flobothomia vene cephalice seu basilice brachij dextri i quātitate tpe mō ꝛ ordine supra/dictis in cap cure gñalis febriū putridarū. ¶ Postquā flobothomiā si dolor non cessauerit nec rubedo sed si pse/uerat:ita ꝙ in capite sanguinis apparet multitudo:est li/citū ꝛ ꝯueniēs sanguisugā apponere ad pūctā nasi:vt de sanguine sugat quātū expedit. post cuius remotionē flue/re dimittat constāte virtute. Qđ si sanguis supflue fluxe/rit:sicut sepe cōtingit:cū media faba parua posita ꝛ retē/ta sup loco pūcture subito restringet. Et idē facit tela ara/nea per se sola ibidē apposita. Uētose insuper cū scarifica/tione cū dolor perseuerat:ꝛ cū rubedine faciei: apposite ad spatulas:ꝛ ad nates incipiēdo a natibus:ita ꝛ taliter ꝙ sanguis sufficiēter euetur sunt sūme vtiles ꝛ iuuatiue eis iterādo:si expedit in tpe ꝯgruo ante cibū. ¶ Si autē propter ꝑdictū dolorē cum perseuerat de alienatione ti/met:seu de frenesi qđ est peius cum euatione ꝯueniēti in cipiatur:seu cū flobothomia ſm ꝙ expedit ꝓut materia dñatur:digestiuū materie dñantis in fe. nō postponendo: ꝛ subsequēter insistere cū fricationibus ligaturis ꝛ vēto/sis ſm modū dictū supius in illo caplo ꝛ repercussiuuꝫ. Medicamē ēt predictū superius apponere capiti ꝛ tim/poribus ꝛ fronti:ꝛ maxime sup cōmissura coronalli:qꝛ vl gorosius opabit:ꝛ succus solatri cū oleo ro. ꝛ pauco ace/to cū petijs infusis in eodē mō positis super caput iuuat cū ibi caliditas est mordax ꝛ excessiua. Si autem aliena/tio adest in ꝑncipio adhuc predicta remedia diuertentia ꝛ repcussiua medicamina sunt illa que ꝯferūt ꝛ ꝯueniūt: In sequēdo etiā cū clisterijs recentibus supius positis in cura febriū acutarū:ꝛ maxime cū clisteri facto cuꝫ succo blitis et alijs dictis ibidē. ¶ Et si alienatio adhuc perse/uerat ꝛ augetꝛ:ventose cū scarificatione ponātur ad spa/tulas:et ad nates ꝛ sanguisuga ad nares sanguine in ca/pite ꝛ corpe dñante vel saltē admixto cū humorib⁹ alijs si humores alij dñantur. Insup petie ponant ad frontem cū repercussiuis ꝛ resolutiuis admixtis:vt oleū ro. cū ca/momellino ꝑmixtū addēdo qd modicū aceti: vt viscosita/teꝫ oleoꝝ abscindat:et illa facilius faciat penetrare. Ad idē ēt confert suffumigatio seu euaporatio recepta ad ca/put stomacho vacuo et euātione premissa ex decoctione rosarū in aqua floꝝ camomille melliloti sticados vino corticū papaueris folioꝝ vitis vel lactuce vel salicis:im/mo ēt fomentatio facta cū hac eadē decoctione est vtilis ꝛ cōueniēs. ¶ Et si adhuc predictus dolor:ꝑseuerat etiā embrocatio facta cuꝫ dicta decoctione est vtilis ꝛ conue/niēs. Et codeꝫ mō si alienatio adhuc ꝑdurat. ¶ Et in vsu oium predictoꝝ diligētia habeatur:cū ꝓ iudicio discur/siuo cōsiderādo semp in hac cura humōris dñium a quo vapores vel fumi ad caput eleuant. ¶ Hec ēt expedit ꝑ/notare. Si tales vapores ꝛ fumi seu alia corpulēta mate/ria ad caput incipiat fluere:ꝛ cōtinue fluat:seu iam totali/ter fluxerit:ꝛ nō amplius fluat seu partiꝫ fluxerit ꝛ ptim fluat. Nā remedia que cōueniūt debent a medico varia/ri ſm ꝙ predicta tempora predictas dispōnes variant et disponūt. Ut repcussiua sola debent ad caput apponi cū materia incipit fluere. Et repcussiua resolutiuis admixta cū mā particulariter fluxit ꝛ pticulariter fluit. Et resolu/tiua sola cuꝫ mā totaliter fluxit nec de fluxu alio timetur. ¶ Laudat insup ꝛ cōfert in alienatione cū vapores reti/nent in capite:vel alia mā que fit cā alienationis ꝑdicte appositio sup caput iuuenis galli pluries renouati:absci/si tñ dū actualr viuit ab extremitate colli vsqꝫ ad caudaꝫ per mediū spōdiliū atqꝫ renū absqꝫ eo qđ pēne remoueā/tur ab eo:ꝛ dū durāt predicti galli nālis ꝛ actualis calidi/tas eius sup capite teneat:deīn eodē mō gallus alius i/nouetur. Et idē efficit confert ꝛ iuuat ad resoluendū pre/dictoꝝ vapoꝝ:ꝛ ad remotionē predicte alienationis ca/tulus paruus eodē mō incisus ꝛ positus super caput ma/xime cū alienatio diu ꝑseuerat ꝛ durat. Laudat ēt saccu/lus factus ꝛ positus sup caput maxime cū alienatio diu ꝑseuerat ꝛ durat. Laudatur ēt sacellus factus:ꝛ positus sup caput ex rosis floribus camomille sticados mellilo/to corticibus papaueris mirto thure atqꝫ violis:ꝛ maxi/me ꝯfert dū mā pro maiori parte iam fluxit:ꝛ aliqualiter fluit. Et huic predicte dispōni cōfert infusio camere cum aqua frigida:ꝛ aceto in tēpore calido. Et irroratio cū aq̄ ro. ꝛ aspersio cū folijs salicis vitis ꝛ ros. violaꝝ ꝛ mirto: ꝛ similibus florib⁹ frigidis que sepe debēt inouari in ca/mera. Et sūme cōfert omne somniferꝝ quocūqꝫ mō admi/nistratū in quacūqꝫ alienatione vel frenesi:sicut superius dictū est. Et in istis dieta fit tenuis frigida ꝛ humida ſm ꝙ ꝯuenit ꝯsiderata tñ semp virtutis constātia prout late discussimus in regimine ꝛ cura feb. acutarū. ¶ Siquis aūt q̄rit particulārius curā cuiuslibꝫ doloris capitis alie/nationis ꝛ frenesis. Recurrat ad ꝑmā fen tertij: ꝛ ibi ad plenū docebit ꝛ ad ꝓpria capla in Lucidario nr̄o.

¶ De tussi superflua.

Regimē tussis supflue q̄ accidit febribus. Ista tussis de qua hic est sermo:vt plm prouenit a mala cōplexione calida sicca sine mā:ꝛ lꝫ qñ ꝙ eueniat ab eadē mala cōplexione cuꝫ mā. ¶ Uñ in eius cura ꝯueniūt frigida ꝛ hūida lenitiua remouētia caliditatē supfluā ꝛ aspitatē inductā. ¶ In casu igit ꝑ venter est leniēdus cū cassia:vel cū man/na distēperata cū decoctione cōi recēti mō ꝛ ordine supra dicto. Et subsequēter iuuat ꝛ ꝯuenit loch de dyadragan/te:ꝛ dyapenidion:ꝛ dyapapauere:quoꝝ descriptiones ponunt in antidotario Mesue q̄ retineri debent tādiu in ore:ꝛ sepe reiterare:vt paulatine descēdat ad stomachuꝫ ꝛ pectus:ita ꝙ cū ipsoꝝ ꝟtute adherēdo meri trāseāt ad pulmonē ꝛ cānā. Et ad hāc intētionē fuerūt loch adinuē/ta que semp sunt in viscositate q̄dā: vt adherētiā faciunt in eoꝝ descēsu ad stomachū. Cōfert insup ad curā ꝑdicte tussis iuleb violatū. Et aqua diligēter cocta cū zucharo. Et aqua ordei pura. Et ista decoctio ē vtilis ꝛ iuuatiua. ℞. passulaꝝ iuiubaꝝ sine nucleis capilliue. liquiri. ordei mūdi vio. seminū cōium mūdatoꝝ dragāti añ. ptes equa/les. fiat decoctio in aq̄ simplici:de qua oi mane sumat lo/co syrupi vsqꝫ ad ciatū vnū:ꝛ si ēt ante cenā per duas ho/ras ad minus de ipsa eadē decoctione sumat:erit vtilis ꝛ iuuatiua ipsaꝫ sub actuali caliditate sumēdo. Et febri ēt est ꝯueniēs. Ptisana insup ordeacea in cura hui⁹ tussis et asperitatis gutturis est optimus cib⁹:ꝛ sic ēt ꝯfert febri. Et abstineat talis patiēs ab oi cibo acuto calido salso: vl' acetoso:ꝛ ab oi pōtico ꝯstrictiuo. ¶ Si āt tussis ex descē/su catarri calidi seu frigidi:vel ex mā cōtēta in pectore vl' in pulmone:tūc pro cura particulari est recurrēdū ad ꝑ/mā qntā:ꝛ decimā fen tertij cañ. Aui. In qbus fen de oi/bus supradictis dispōnibus pticulariter ptractat.

¶ De regimine prostrationis appetitus.

Regimen prostrationis seu defectionis appe/titus patiētiū feb. ¶ Istud accidēs sepe eue/nit febriētibus. Et originē habet i ore stoma/chi propter malā cōplexionem ꝛ mām corru/ptam ꝛ prauā que ad ipsuꝫ trahit. Et qñqꝫ ē sola mala cōplexio calida absqꝫ materia est causa eius. ¶ Cura autem perficitur primo cum vomitu leui:si in ore

stomachi mā cōtineref:ēt cū impositiōe digitoꝝ in ore:vt virt⁹ expulsiua aliq̄liter incitef. ¶ Expedit insup vt fiat lenitio vētris cū cassia: vel cū māna. Et clisteria ēt cōia dicta superi⁹ multū iuuāt ꝛ cōferūt. Et inūctio facta ad stomacū aliq̄liter remotiua male cōplexiōis cū debili resolutiōe: vt cū oleo ro. citonioꝝ ꝛ absicynthij cū rosis corallis: ꝛ cinamomo est vtilis ꝛ cōueniēs. Juuat insup ad reducēdū appetitū ꝓstratū odorat⁹ panis assi infusi: q̄nq̄ in aceto odorifero: quādoq̄ in vino. Jmmo ēt vn⁹ bolus ꝑdicti panis in ore retēt⁹ ꝛ masticat⁹ iuuat ad reducēdū appetitū i istis febrib⁹ in qb⁹ est ꝓstratio ipsi⁹. Et galatina facta ex pullo cū paucis aromatib⁹. Et oliue condite posite in succo arancij vel aceto ante aliū cibū ꝯueniūt. Et pruna. Et arāciū mūdū īfusuȝ i aq̄ simplici ꝛ in paruissima quātitate assumptū. Et granata similiter. Et ꝯsimiles cibi vt pulle paruule: sicut pullicini assati ꝛ assumpti cū aq̄ rosata ꝛ succo arancij sūme cōueniūt in reducēdo appetitū ꝓstratū. Et cappares ēt i aq̄ frida pluries ꝛ pluries abluti a sale ꝛ comesti cū aceto nō multū acuto. Et lactuca similiter eādē operationē efficit. Procedēdo semper cum medicamine digestiuo humoris dominantis in se. ꝛ cū euacuatiuo appropriato ad mām iā digestā dominātem. Si ēt aliquid deficiat de cura prostrationis appetitus pro residuo cure recurraf ad fen. iȝ. tertij Auicē.

¶ De regimine bolismi.

Egimē bolismi q febrib⁹ q̄nq̄ accidit. ¶ Est enim bolismus fames ꝛ appetit⁹ mēbrorum oium cū satietate stomachi: immo absq̄ vllo appetitu stomachi existēte: sunt. n. mēbra famelica in bolismo: sed stomachus non appetit: ꝛ tn̄ ē indigētia nutrimēti: quare sic homo deficit cuȝ non sit sibi presentia nutrimēti: renuit. n. stomachus oēs cibū ꝛ oino fugit ab eo tanq̄ satur cum ei cibus aliq̄s ꝑparatur. ¶ Cuius cura ꝯsistit ꝑmo in euacuatiōe humorum inducētiū in stomacho abominationeȝ saturitatem ꝛ prostrationē appetitus: que oīa vtplurimū faciunt humores flegmatici: ꝛ q̄nq̄ ēt colerici: ꝛ ideo cura diuersificatur in eis. Cōueniunt eni acetosa ꝛ incisiua ad inducēdū appetituȝ in stomacho maxime dn̄ante humore flegmatico: sicut cappares absq̄ sale: galatina pulli cū paucis aromatibus: ꝛ lactuca cū aceto multū acuto. Et confert odorare ꝯtinue panē assatū infusum in vino: ꝛ in aceto q̄nq̄: ac ēt de ipso aliquātulū deglutire: ꝛ ipsuȝ in ore retinere. Et granata ꝛ arācia iuuāt in cura eius. Et oliue ꝯdite sīlr super qb⁹ exprimaf succus arancij vel acetuȝ. Fricatiōes ēt leues ꝛ ligature: q̄nq̄ ꝯueniūt vt mēbra diuertanf a continua attractione ab epate: ꝛ epatis a stomacho. Utēdo sp̄ cibis bonis ꝛ laudabilib⁹ frigidis aliqualiter acetosis. Et abstinēdo a cibis piguib⁹ ꝛ vnctuosis oino. ¶ Et si ꝑdn̄atur humor coleric⁹ seu mala complexio colerica ꝑm diuersitatē māe calide vl' frigide fit ꝑ ꝯtrariū visus ꝯtrarioꝝ ꝯueniētiū. ¶ Et vt habeaf cōpleta notitia cure bolismi recurraf ad fen. iȝ. tertij canonis Auicē. ac ēt superius ad regimenꝫ ꝛ curam prostrationis appetitus. Naȝ cura illius est huic ꝯsimilis ꝛ ꝯformis.

¶ De nigredine lingue.

Egimē nigredinis lingue superuenientis febribus. ¶ Jsta nigredo vtplurimū significat feb. esse sepultam incēdiū magnū adustionē humoruȝ a qbus fumi eleuanf ad linguam. ¶ Nō est aūt sup linguam talis nigredo. In quantū possibile est dimittēda aliquo modo. Sed cū humectatiuis lauatiuis: ꝛ quādoq̄ cū abstersiuis est procedēdū est cura ipsi⁹: premissa semper lenitione ventris cū cassia vel cū māna prout ꝛ sicut superius dictum est. Procedēdo tamē cōtinue cū digestiuo humoris facientis feb. ꝛ cū euacuatiuo ei appropriato in tēpore opportuno. Et clisteria lenitiua alteratiua dicta in cura feb. acutaꝝ: iuuāt ꝛ ꝯferūt in hac cura. Et suppositoria ēt laudāf: ne siccitas vētris adsit in istis. Expedit eni vt in oi die saltē semel ad min⁹ bn̄ficiū vētris habeāt: vt materie fecales ꝛ humorales ꝛ vapores ꝛ fumi ad inferiora trahantur ꝛ euacuēf. Collutio insup oris cuȝ aqua ordei: ꝛ lingue fricatio: ꝛ abrasio facta cū cāna plicata superi⁹ dicta ad similitudinē circuli: vt nigredo remoueaf ab ea: ꝛ electuarīuȝ de mucillaginib⁹: ꝛ oīa alia supradicta in cap. asperitatis ligue: in hac cura cōueniunt: q̄re ē necessariū vt ad illud capl'm recurraf ꝑ integra cura nigredinis lingue.

¶ De appetitu canino.

Egimē appetit⁹ canini. Et ē famis intēsa omniū mēbroꝝ ꝛ maxie stōi ꝛ ꝑncipal'r. Jste appetit⁹ rarissime euenit febrientib⁹. Diuersificaf aūt ei⁹ cura ꝑm diuersitatē causaꝝ suaꝝ q̄ possunt eē multe atq̄ diuerse. ¶ Primo igitur incipiendum cum lenitiuo ex cassia vel manna. Et subsequēter cum digestiuo materie dominātis. Et euātiuo ei appropriato. Nā oīs cura mālis ꝑ ei⁹ cura ꝑfectiua reqrit ꝑmo q̄ mā digeratur perfecte ꝛ subsequenter euacuetur cum pharmaco suo. ¶ Expediuntur insuper prosternentia appetitum in cibo ꝛ alijs: vt pinguia ꝛ vnctuosa. Et prohibeantur ab eis incitantia appetitum: sicut acetosa ꝛ consimilia istis: consueuit enim appetitus quandoq̄ quibusdā conualescentibus: ꝛ maxime iuuenibus euenire: qui de nouo resurgunt a febribus: ꝛ tales sunt bene custodiendi: ne supflue comedant insequentes appetitum eoruȝ ne ad se. redeant ꝛ recidiuam incurrāt. ¶ Pro integra tamē cura appetitus canini a quacunq̄ causa pendētis. Recurratur ad fen. iȝ. tertij cañ. Aui. vbi plenissime est descripta.

¶ De sincopi superueniente febricitantibus.

Egimē sincopis superuenientis in febribus. Sincopis de qua est hic sermo principaliter est illa que fit quando in febribus acutis colericis cum colera praue qualitatis defluit ad os stomachi inducens mordicationeȝ in eo: vnde nocumētū ꝛ malitia cordi cōicatur. Et fit ēt sincopis in febre sincopali munita ꝛ humorosa: de quibus ad plenuȝ dicef inferius. Et fit etiam a pluribus causis alijs dictis fen. io. tertij Aui. Est eni sincopis defect⁹ virtutis subito factus per cōmunitatē vel essentiaȝ principaliter in corde ꝛ subsequenter in cerebro ꝛ epate.

¶ Jnsistimus aūt triplici mō ꝛ regimine in cura hui⁹ sincopis que fit per defluxū colere ad stomachū in quibusdam febribus. ¶ Et primo anteq̄ superueniat sincopis est cum ingenio preuidendū ad exhibendum ante principium paroxismi per vnā horā ad minus aliquid frigidū stipticum confortatiuū stomachi ne talē colerā defluentē recipiat: vt bolū panis vel micā de flore farine ifusā in vino granatoꝝ muzoꝝ: seu vino citonioꝝ: vl' ēt i agresta vice ꝑdictoꝝ. Eodē mō possum⁹ dare ꝛ exhibere de minima simplici vsq̄ ad. ℥ ij. ꝛ totidē aq̄ frigide pure. Et debem⁹ ad eādē intētione: vt fluxus colere ꝓhibeaf inūgere stomachū cū oleo ro. recēti atq̄ mirtino admixtis cū rosis coralis sumach: ꝛ cū modico cinamomi: ꝑmissa tn̄ lenitiōe vētris facta cū cassia vl' māna distēperata cū decoctiōe cōi recēti eo mō ꝛ ordine ꝛ i dosi dictis superi⁹ i cap. cure. fe. acutaꝝ: Jnsistendū isup cū digestiuo māe faciētis feb. vt cū syrupo simplici acetoso assūpto cū aq̄ simplici pura vl' cū aq̄ endiuie hugulose. Et subsequēter cū euātiuo tali māe appropriato. Et iuleb ro. ē ēt vtile ꝛ ꝯueniēs cū aq̄ frida pmixtū ad extiguendū sitiȝ ꝛ caliditatem febrilē: ꝛ ad ꝓhibēdū ꝑdictū defluxū colere ad stomachū ex qua colera prouenit sincopis antedicta. Et dicta taliū cum hec sincopis depēdēs a causa humorali non princi

paliter ex resolutione spirituū: sed potius ex suffocatiōe caloris naturalis i corde: sit tenuis laudabilis ꝛ boni nutrimenti: ita ꝙ faciliter digeratur alterata: si expedit cū lactuca: vel etiā cū agresta que plus iuuat ꝛ cōfert i hoc casu. Et vinū sit paruum ponticum aquaticū ꝛ bene limphatum cum aqua simplici pura. Et granata similiter iuuant ꝛ conferunt in cura huius sincopis antedicte. ¶ Insistimus secundo predicte sincopi cum iā appropinquat ꝛ dum actualiter adest cū fricationibus ligaturis extremitatum: ac etiam cū vētosis ad nates ꝛ spatulas: eo modo ꝛ ordine prout ꝛ sicut superiꝰ dictū est ꝛ fuit. Et si frigiditas extremitatū istis adesset ponantur panni calidi ad extrema suffumigati cū rosis ꝛ croco donec extrema ad caliditatem debitā reducantur non prosequendū cū eis dū caliditas febrilis augetur ꝛ additur. Prouocetur insuper cū ingenio vomitus: si possibile est: vt cū facili vomitiuo: vt cum intromissione digitorū in ore: vel si expedit cū aqua or. ꝛ cū puluere zuchari ro. ꝛ modico aceti assumpta sub tepida caliditate: hec. n. aqua or. sic assūpta faciliter euomitur cū colera iā fluxit ad stomachum permixta: cū ea ēt si digiti solūmō ponātur in ore: ꝛ si nō euomitur talis aqua non timeatur nocumentū ex ea: qꝛ per vrina expellitur: secum etiam de dicta colera educendo. ¶ Insistimus tertio postq̄ iam sincopis cessauit in totum cum confortantibus virtutē restaurantibus subito spiritus ꝛ sanguinem: vt exhibendum quid modicum vini aromatici odoriferi ꝛ electissimo etiam vernacini: si expedit pro subsistenda virtute: nam deficiente virtute vana sunt omnia. non igitur est curandū de caliditate febrili cū resolutio ꝛ debilitas i virtute plus cogant ꝛ necessitatē inducāt: vt medicus se vertat ad eā q̄ȝ ad ipsam fe. quousq; virtus redeat vel aliqualiter resumat. Et in hoc casu pullus distillatꝰ ablutꝰ cū vino granatoꝝ ꝛ aq̄ ro. est cibus conueniens eis: ac ēt pullus pistus ꝛ pdix. Si cibꝰ magis grossus reqrit ꝛ ptisana ꝛ panis lotus: ꝛ qñq; poma cocta: si virtus assentit. Expedit isuper ɔfortare virtutē cū ɔfectione cordiali recēti de margaritis ꝛ aliis lapidibus pciosis. Et cor ēt ɔfortare vigorare ꝛ ab exterius alterare cū epithimate cordiali recēti dicto superius in cura feb. acutarum. Etiā electuarium cordiale ē vtile ꝛ conueniens in hac defectione virtutis qđ sic componitur. ℞. zucha. ro. zuc. bugulosati añ. ℥. ij. margaritaꝝ perforataꝝ coral. smeraldorum iacinthoꝝ beriloꝝ safiroꝝ limature auri ꝛ argenti añ. partes equales. fiat electuariū cū iuleb rosato ꝛ cū zucha. damaschino. ꝛ cū aq̄ ro. cui addanť cortices citri minutim incisi: ꝛ i zucharo mollificati cū quo ēt aliq̄ foliculi auri ponanť ꝛ icidanť. ꝛ de isto electuario qñq; sumat infirmꝰ cū cocleari posito i aq̄ frigida pura ad quantitatem castanee parue. Et ad extrema ēt vt ad pedes ꝛ manꝰ: ꝛ maxime ad pulsus brachiorū ꝛ timporꝝ: ꝛ ad genitalia mēbra prius fricata petiam infusā imponere. ꝛ illa irrorare cū aqua rosata ꝛ modico vini albi odoriferi ꝛ subtilis pmixto cū eis de aromatibus que igrediunť in epithimate cordiali i pauca quātitate est summe cōueniens. Et descriptio huiꝰ epithimatis est posita superiꝰ in capl'o cure feb. acutaꝝ. Et si talis patiens auidus desiderat ꝛ vellet pomū aliqđ ꝛ apiolū ꝛ piꝝ muschatellū seu melonē viridē securissime ɔcedať in pauca quātitate nō multa. Et qꝛ sincopis pōt a pluribꝰ causis aliis euenire ꝓ pticulari cura cuiuslibꝫ recurratur ad fen vndecim tertij Auic. vbi cura cōpleta describitur fm diuersitatem cuiuslibet cause.

¶ De constrictione anhelitus.

Regimen cōstrictionis anhelitus i fe. Multe possunt esse cause huius cōstrictionis q̄ ponunť ab Auic. decima tertij. Sꝫ in ꝓposito nostro talis ɔstrictio accidit ex forti caliditate febrili resoluēte ꝛ desiccāte humiditatem alias humidā musculorū pectoris ꝛ membroꝝ anhelitus ꝛ inducēte incendiū in ptibus cordis q̄re necītas augeť in ipso. ¶ Cura huius cōstrictionis anhelitꝰ post lenitionē factā cum cassia vel cū manna: vel cum alio lenitiuo ꝛ recente clisteri de his que dicta sunt supra in capl'o cure feb. acutaꝝ sic perficiť. Fiat inunctio cū humectatiuis aliqual'r frigidis: vt cū oleo violato: ꝛ cū oleo de amigdalis dulcibus admixto cū mucillagine psilij ad nuchā ꝛ ad collū ꝛ spatulas ꝛ ad ptes pectoris: ꝛ ēt gule. Et vtať iuleb vio. ꝛ dyagragāto ꝛ zucharo vio. infuso i aq̄ frigida quantū coclear assumere pōt tēpore assumptiōis ipsius. Et si siccitas plus augeť i dictis musculis. ita ꝙ ad spasmū đ inanitione deueniāt: tunc fiat inunctio in partibus illis cū oleo de amigdalis dulcibus admixto cum mucillagine psilij ꝛ pinguedine pulli si nō adest caliditas excessiua. vl' cū oleo cōi simplici puro petias i illo ifundēdo ꝛ i ptibꝰ illis apponēdo: ꝛ ꝓcedať ēt cū aliis humectatiuis cōueniētibꝰ spasmo sicco dict̄ ꝛ positis 2ª fen tertij Aui. ꝛ ita ēt i cap. cure fe. ethicaꝝ. Et si ɔstrictio anhelitꝰ accidat a mā ꝓuocāte ꝛ ɔstringente ptes gutturis. s. vias anhelitꝰ recurrať ꝓ cura pticulari ad. 9. fen tertij Aui. i cap. de sqnātia. ꝛ ibi adiplebiť cura eiꝰ. Et si sit i cā ɔstrictiōis anhelitꝰ sola caliditas excessiua in partibꝰ pectoris ꝛ mēbroꝝ anhelitꝰ debilitās neruos motiuos ꝛ musculos pectoris vtať regimine frigido alteratiuo ꝛ inūtionibꝰ frigidis i ptibꝰ pectoris ꝛ dyafragmatis: vt cū oleo violato admixto si expedit cum aqua endiuie vel cum succo lactuce. Et vtatur ad cor epithimate frigido dicto superius: ꝛ aliis similibus istis.

¶ De regimine tristitie ꝛ angustie febrium.

Regimē venientis tristitie vel angustie febriētibus. ¶ Talis tristitia ꝛ angustia est sicut q̄dā inquietudo animi ꝓueniēs vtplurimum ab humore colerico maxime i ore stomachi existēte. ¶ Et eius cura perficiť cum vomitiuo leui si talis patiens de facili est paratus ad vomitū: ꝛ si non incipiatur cū facili ꝛ leuissimo lenitiuo facto ex cassia vel ex māna cū clysteriis alteratiuis ꝛ aliis remediis frigidis virtual'r ad itus sumptis ꝛ ab extra approximatis pticulariter dictis ꝛ declaratis superius i capl'o cure feb. acutaꝝ. Intēdēdo ēt ad digestionē mãe faciētis fe. ꝛ ad illiꝰ euacuationē cū pharmaco appropriato: vt ibidē ē dcm̄. Et lenificātia oia ɔferūt dicta supiꝰ in capl'o cure fe. ephimere facte ex angustia vel tristitia: ad quod recurratur vt decet.

¶ De regimine difficultatis deglutiendi.

Regimē difficultatꝭ ꝺglutiēdi i febribꝰ. ¶ Hec difficultas qñq; ɔtigit ex superflua exiccatione musculorum ꝛ villorum meri. Et tunc conueniunt in hac cura humida supradicta in rigimine constrictionis anhelitus. Et maxie inunctio facta ad spondiles colli vsq; ad duodecimam spondilem cum oleis supradictis. Et confert gargarizatio scā cū dyamorō pmixto cū aq̄ ordei. Cōuenit etiam ɔstrictiōi anhelitꝰ ex superflua repletiōe sanguinis: ꝛ maxie circa nuchā ꝛ meri: ꝛ tūc flōmia vlis venaꝝ brachij ē vtilis ꝛ necīa ēt si a pnꝰ morbi alia pcesserit flōmia. Et subsequēter si expedit fiat flōmia venaꝝ ligue ꝛ cū scarificatiōe. Etiā ponanť vētose ad spatulas: stāte tali repletiōe sāguis i ptibꝰ illis. Et si difficultas deglutiōis eueniat ex aliis causis a pdictis particulariter recurrať ad decimā tertiā trij Aui. Et si sit difficultas deglutiēdi ex vltia debilitate virtutis attractiue villoꝝ meri: ac ēt ṽtutis vitalis ꝛ nālis: sic accidit his q morti appropiquāt: nō ē ei cura aliq̄ mō: sꝫ coꝝ ligua cū quibuscunq; foliis: ꝛ maxime cū saluia i aqua zucharata vel alio liquore isusis sepis

sime humectet̃ vt ipsoꝝ angustia aliqualiter remittatur.

¶ De regimine frigoris extremitatum.

Regimẽ frigoris extremitatũ qđ accidit febricitantibus: ⁊ maxime ĩ ꝑncipio ꝑoxismi. ¶ Istud regimen: ⁊ hec cura est dicta superi⁹ in cura ⁊ regimine rigoris horripilatiõis ⁊ frigoris. Et sic igitur ibi recurrat̃ ꝓ cura ꝑticulari.

¶ De stipticitate ventris.

Ltra ꝑdicta accidẽtia seq̃t̃ regimẽ stipticitatis vẽtris cũ qua cõiter ⁊ vtpl'm sunt febrientes. Et đ hac stipticitate int̃ alia accñtia Aui. nõ facit capl'm. ¶ Hec stipticitas ꝓuenit in febricitãtib⁹ ex caliditate febrili desiccãte egestiones: cũ epar supcalefactũ exñs a meseraicis fortiter attrahit. ⁊ oẽ hũidũ sugit. ⁊ meseraice ab istis itestinis: ac ẽt colera q̃ ꝯsueuit ad iteriora trãsmitti nõ trãsmittit̃: sicut tpe sanitatis: q2 itestina nõ stimulata cũ ipsoꝝ expulsiua vtute nõ mouent̃ ad expellẽdũ. vñ tales egestiões sic diu in intestinis retẽte ⁊ ex ꝑdicta ⁊ ꝯtinua suctiõe meseraicaꝝ ⁊ epatis fortiter exiccant̃ vt q̃si ad silitudinẽ sqballaruȝ capraꝝ reducant̃ ⁊ fiãt. ⁊ ex q̃rũ retẽtiõe praua sepe accidẽtia fiunt. ⁊ maxie si ꝑoxismus eueniat stãte egestionũ fecaliũ in itestinis aliq̃li repletione. ¶ Et iđ ꝯuenit huic stipticitati opportunũ remediũ exhibere. Et ꝑmo cũ oĩ ingenio ꝓcurare vt oĩ die febriẽs bñficiũ vẽtris hẽat cum suppositorio vl' clisteri: si a seipso mõ aliq̃ nõ assellet. Fiat igit̃ vna die clistere. Et alia suppositoriũ ex melle ⁊ sale cõi decoctis adinuicẽ quousq3 indurent̃. Et si apponit̃ in tali suppositorio salgẽma loco salis cõis fortius oꝑabit̃. Etiã suppositoria facta ex piguedine porci salita ⁊ sim̃b⁹ iuuãt ⁊ ꝯferũt. Sȝ clisteria cõia plus laudant̃ ⁊ iuuãt dicta supius in capl'o cure fe. acutaꝝ. Et si clisteria vel suppositoria fieri nõ pñt ex nocumẽto qđ hȝ infirmus in itestino recto vel ex alia cã assumat patiẽs vt vẽter lubric⁹ fiat añ prandiũ ꝑ mediã horã vsq3 ad. ℥. i. vel saltez. ʒ. vi. cassie pure distẽperate cũ iure pulli vel aq̃ ordei seu aliq̃ liquore ꝯueniẽti saltẽ semel ĩ septiana vl' bis: vl' ipaȝ cassiaȝ sumat in formã electuarij minutissime incisam vsq3 ad. ℥. i. vel. ʒ. vi. eodẽ modo ⁊ tẽpore: ⁊ cum modico zuchari. Et si cassia displiceret de manna totidem ⁊ eodem modo ⁊ tempore assumere potest. Et si clisteria magis acuta seu suppositoria expedirẽt vel alia fortiora medicamina: q2 predicta non ꝯferunt recurrat̃ ad antidotarium Nicolai ⁊ Mesue in q̃bus plura ⁊ varia soluẽtia fortiora istis diffuse ponunt̃. Eliganturq3 magis conuenientia ꝑm exigentiã dispositionis curande ⁊ virtutis corporis. premissa tamen digestione mãe aliquali. Et hec est finis cure accidentium omnium que communiter in febribus euenire consueuerunt. Si quid tñ deficit ad capitula ꝓpria lucidarij nostri recurratur.

¶ De cura cuiuslibet febris putride.

Expeditis a generali cura febriũ putridaruȝ ac etiam acutaruȝ. ⁊ post curaȝ ⁊ regimen accidentium cõiter insequentium predictas febres: ⁊ precipue acutas. Descendendũ est ad curã particularẽ cuiuslibet fe. putride diuersificate ꝑm diuersitatem humoris a q̃ ipsa principal'r hȝ originem. nam si inter se humores diuersificãtur ĩ specie ita ⁊ fe. Et insequendo processuȝ ⁊ ordinẽ Auicẽ. postq3 ꝓut superius: cum eodem ordine predicabo ꝑncipiuȝ faciens a cura feb. colericaꝝ que tertianario motu mouẽt̃ qui motus ipsi humori colerico est attribut⁹ a forma specifica ⁊ occulta. Pñt eniȝ imo sepe ꝯtingit ꝙ due tertiãe simul adinuicẽ ꝯplicãtur. ⁊ sic omni die erit mot⁹ ⁊ ꝑoxismus vni⁹ illaꝝ correspõdens ꝑterito tertiane ꝑoxismo. Sunt eniȝ fe. colerice diuersificate in numero tres. s. Tertiana ꝑiodica seu interpollata. Tertiana ꝯtinua ⁊ ꝓportionalis. Et causon: ꝑȝ ꝙ recitat Aui. ⁊ declarat ꝑma fen quarti. quaꝝ fe. tertianaꝝ colericaꝝ: premissa notitia ex signis datis ab Aui. loco preallegato subsequendũ ẽ ad curã illaꝝ. ¶ Tertiana tamẽ iterpollata põt esse duplex. Pura. s. ex pura colera facta: que tñ est raro. Et non pura que fit ex admixtione flegmatis ⁊ colere simul: ⁊ ista sepe cõtingit: licet colera ꝑdominet̃ in ea. ¶ A cura igit̃ tertiane pure ꝑncipiũ faciem⁹ pro cuius cura sit semper in ara mentis nostre qđ dictũ est in capitulo generali cure fe. putridaruȝ ⁊ acutaꝝ ⁊ maxie de digestione ⁊ euacuatione mãe faciẽtis fe. ⁊ de alteratione que conuenit ad extinguendũ caliditatẽ additã ⁊ febrilẽ: ⁊ ipsam essentiã fe. ⁊ de modo cibationis febricitantium: ⁊ de omni alio cañ. ibidem posito ⁊ declarato. ¶ Ponatur igitur ꝙ fe. tertiana pura de nouo incipiat ⁊ originẽ habeat a colera pura vt dictum est: ⁊ ꝙ medicus in ei⁹ ꝑncipio ad infirmũ occurrat ⁊ ꝙ sit vnica tertiana. Debet igitur in ꝑma die quietis post eius occursuȝ lenitiuũ debitũ exhibere ex cassia vel ex mãna: cui⁹ descriptio lenitiui particularis est ista. Et lȝ sit etiam superius posita: hoc aũt fit vt meli⁹ memorie cõmẽdet̃: ⁊ sic etiã de quibusdã alijs que iterato ponent̃. ℞. pulpe cassie ab. ʒ. i. s. vsq3 ad. ʒ. ij. vel manne ab. ℥. ij. vsq3 ad. iij. ⁊ ꝑm diuersitatẽ ⁊ actum ⁊ fortitudinẽ ⁊ debilitatẽ virtutis addatur vel diminuatur de dosi predicta. Et si addat̃ vt vigoret̃ in oꝑatiõe sua de dicta cassia seu manna. ʒ. i. electuarij succi rosaꝝ: seu totidem electuarij dyamãne: que descriptiones ⁊ virtutes ponũtur in antidotario Mesue velocitabit̃ plus oꝑatio cassie seu operatio mãne: ac ẽt perfectius operabit̃ aliq̃d euacuando de colerica. Talis ẽt cassiã assumenda vel mãna distemperet̃ cum hac decoctione cõi recenti: que etiam fuit descripta superius. ℞. passulaꝝ enucleatarũ liquiritie mũde capelliue. ordei mundi ieiubaꝝ ⁊ prunoꝝ sine nucleis violarũ tamarindoꝝ: seminũ cõium mundatorum añ. partes equales: fiat decoctio ĩ aqua simplici pura vl' in aqua endiuie vel cũ sola aqua endiuie distemperetur ꝑdicta cassia seu mãna seu cũ aqua ordei pura: cũ necessitas trahit medicũ ad accelerandũ ĩ exhibitione lenitiui predicti. q2 tali tempore accidit ad visitanduȝ infirmum ꝙ ex mora timetur aduẽtus paroxismi futuri: non est enĩ infirmus seu materia faciens fe. in die paroxismi mouẽda inquãtũ possibile est vt superius dictum fuit: ⁊ ideo expedit vt moueatur in die quietis. Et si infirmus abhorret oĩno supradictã potionẽ assumere qualiscũq3 preparet̃: ⁊ fiat in forma potabili: tunc dactilũ seu electuarium ex cassia cõfecta vsq3 ad. ℥. i. s. assumat. Et si cum tali dactilo seu electuario ex cassia facto addat̃ vt dictũ est. ʒ. i. electuarij succi ros. seu dyamãne erit vtile ⁊ conueniens: nã velocius ⁊ perfectius operabitur. Et eodẽ modo põt assumi cassia minutissime de cãnulis sicut de incisa extrahit̃ vsq3 ad. ℥. i. s. sed ĩ forma potabili plus iuuat ⁊ ꝯfert. A pillulis aũt quibuscũq3 in principio cũ querit̃ lenitio ventris caueãtur oĩno. Et istud sit preceptũ qđ bene memorie cõmendetur. Super his aũt medicinis lenibus lenitiuis nõ expedit vt lauatiuũ seu abstersiuũ potuȝ exhibeamus vt cõmuniter fit post medicinas solutiuas acutas ⁊ fortes: post quaꝝ medicinaꝝ fortium operationeȝ completã ius pulli vel aque or. cum puluere zuchari ru. cõiter regulariter exhibet̃. sicut superius ĩ cura generali feb. putridarum late discussimus. Nec somnus post predictas medicinas lenitiuas assumptas est nisi leuissim⁹ ⁊ breuis ꝯcedendus istis qui eas assumũt. Sȝ postq3 incepit oꝑari ĩ totũ ꝓhibeant̃ a somno. Et si a somno etiaȝ abstineãt antequã incipiãt oꝑari adhuc erit melius ⁊ vtilius ne talis medicina leuis digerat̃ tpe somni: ⁊ exinde nullã vel leuissimã oꝑationẽ efficiat. Oppositũ aũt ꝓsequat̃ ⁊ fiat post assumptionẽ cuiuslibet medicine solutiue

ue.naꝫ ſup ipſis poſt ipſaꝝ aſſumptionē eſt dormiendū ſi
poſſe ē quouſq; icipiāt opari vt meli⁹ reducanẜ ad actū.
Sꝫ cū inceperint opari oīs ſomn⁹ tollaẜ ab eis. Et poſt
cōpletā opationē ipſaꝝ abſterſiuū potū ſeu lauatiuū de
ſcriptū ſuperius aſſumat infirm⁹. Nō tñ in totū eſt qñq;
ſomnus ꝓhibendus oīno cū pharmacū ſolutiuū ſupflue
operaẜ. Sꝫ tūc aliqualis ſomn⁹ eſt ꝯcedēdus ad reſtau/
rationē ſpirituū ꝛ ad vigorādū v̄tutē: ꝛ hoc ēt fit dū me
dicina in actu opatiōis exiſtit. Super pillulis aūt ſoluti/
uis anteq̄ʒ incipiant opari eſt diutius dormiendū q̄ʒ ſup
potionibus liq̄dis: q: difficilius eliquanẜ ꝛ reducunẜ ad
actū. Poſt lenitiuū aūt ſequēti die fiat cliſtere lauatiuuꝫ
ꝛ abſterſiuū: vt ſi qua mā remāſiſſet i inteſtinis ab ipſo
euacueẜ. Cui⁹ cliſteris deſcriptio eſt iſta. ℞. decoctionis
blitis ꝛ malue ꝛ matris violaꝝ decoctarū in aqua ordei
añ. ptes eq̄les caſſie. ℥. i. pul. ʒucbari ru. ℥. i. ſ. mellis vio/
lati. ℥. ij. olei violati. ℥. iij. ꝛ ſalis quātū ſufficit ad ꝯſtituē
dū enema: de qua decoctione ſumaẜ vſq; ad ciatos qua/
tuor. Cliſtere aliud abſterſiuū q̄ͦ eſt magis in vſu ſequē
ti die poſt medicinā aſſumptā eſt illō q̄ͦ fit ex ſola aqua
ordei in quātitate ſufficiēti ꝛ pul. ʒucbari melle vio. oleo
vio. ꝛ ſale ẜꝫ p̄dictā ꝓportionē ꝛ erit vtile ꝛ ꝯuēiēs quā/
tū ſupradictū cliſtere. ꝛ ſi huic addaẜ vitellus oui recētis
ēt ſumme cōfert. Si aūt p̄dicta tertiana furioſa fuerit ex
malignitate māe ſeu ex eius multitudine piculū mortis
oſtendens ſi detur mora ꝛ ſpatiū ad euacuādū talē mām
tunc ergo eſt licitū medico ēt ab eius p̄ncipio cū occurrit
ꝛ nō digeſta mā ꝓpter euitare mai⁹ periculū cum phar/
maco ſolutiuo minoratiuo ſeu eradicatiuo icipere in hac
cura ēt cum ad egrū occurrit. Nō ergo ſemper canones
regulares ſunt obſeruandi cū neceſſitas trahit ad aliud
faciendū vt infirmus ſalueẜ a morte vel a maiori diſcrimi
ne: ꝛ talis medicina que minorādo vel eradicādo talem
mām colericam a ꝓprietate euacuat ꝛ que eſt ꝯueniens
in mā furioſa vel in mā nō furioſa poſt eius digeſtionem
eſt iſta cōpoſita ẜꝫ hāc deſcriptionē. ℞. pulpe caſſie vſq;
ad. ʒ. x. elec. ſucci ro. vſq; ad. ʒ. iij. pōt loco caſſie aſſumi
de manna vſq; ad. ℥. ij. ꝛ cū eadē doſi de electuario ſucci
roſaꝝ vſq; ad. ʒ. iij. Vel pōt aſſumi de dyamanna loco di/
cti elec. de ſucco ro. ſed magis appropriata medicina in
caſu p̄dicto furioſitatis māe colerice vel nō furioſe. ipſa
tñ digeſta eſt ẜꝫ hāc deſcriptionem. ℞. pulpe caſſie vſq;
ad. ℥. i. ſ. vel māne vſq; ad. ℥. ij. reubarbari electi vſq; ad
ʒ. i. colata caſſia ſeu manna diſtempereẜ totum cū deco/
ctione cōmuni recenti dicta ſuperius in hoc capitulo cui
addatur modicū ſpice vt corrigat ꝛ emēdet ꝛ incitet reu
barbaꝝ in opere ſuo. Et ſi reubarbaꝝ predictū antequā
diſtemperetur bene pulueriʒatū teneaẜ infuſum in aqua
endiuie ſeu in ſero caprino vigoroſius operabitur ꝛ eius
caliditas aliqualiter remitteẜ. Si aūt quæriẜ vt p̄ſs me/
dicina fortius opereẜ plus eradicādo mām furioſam ſu
pradictam aut multam addatur predicte medicine. ʒ. i.
elec. ſucci roſ. vel dyamāne ꝛ diſtempereẜ cū decoctione
predicta ꝛ aſſumaẜ de ipſa: ꝛ quacūq; alia mēdicina ſolu
tiua vel lenitiua in die ꝛ hora quietis poxiſmi quantum
poſſibile eſt. ¶ Et tempus ꝯgruū eſt ſi nō ſit ꝙ ꝓhibeat
de mane ante diem per duas horas ad minus ipſam cali
dā actualr̄ aſſumēdo. Et ſup ipſa vel q̄cūq; alia forti vel
ēt mediocri medicina ſolutiua ē dormiēdū poſt aſſūptio/
nē ei⁹ quouſq; incipiat operari. Sꝫ cū inceperit op⁹ ſuū
vel tortiōes i vētre apparēt ſeu rugit⁹ ꝛ mot⁹ materiei ad
īferiora ſentiẜ nō amplius dormiaẜ: imo cū oī ingenio co
gaẜ ad vigilādū. Sꝫ opatiōe itegre finita p̄dicti pharma
ci ſolutiui ex macro brodio pulli vſq; ad ciatos. ij. vel ab
ſterſiuū ex aq̄ or. ꝛ pul. ʒucbari vſq;. ℥. i. ſ. ſub tepida cali
ditate ſumaẜ: ponendo etiā de puluere ʒucbari totidē cū
predicto brodio pulli. Et nō acceleret exhibitio alicuius
iſtoꝝ niſi bñ cōpleta operatione pharmaci vt dictuꝫ eſt.
In hoc aūt multū ꝛ ſepe errant mulieres ꝛ alij ignorātes
vt poſſint cito infirmū cibare. Cuius oppoſitū eſt fiēdū.
Niſi pharmacū excederet ꝛ ſupflue euacuaret ſenſibili/
ter debilitādo virtutē. Illū tñ potū de predictis duobus
aſſumat infirm⁹ de quo magis delectaẜ in guſtu: licet ab
ſterſiuū ex aqua or. ſit cōueniēs. Poſt cuius aſſumptio/
nē ad comedendū differat vſq; ad horas duas vel vnaꝫ
cū dimidia ad minus vt de ſtomacho cōplete deſcēdat.
Non inſequendo voluntatē mulierū que in die pharma
ci cibum accelerant anteq̄ʒ medicina cōplete operationē
ſuam efficiat. vnde pars medicine cū ipſo cibo permiſce
tur: ꝛ ipſa indigeſta tranſeūt ad epar ꝛ venas: ꝛ q̄ͦ pei⁹
eſt infirmū ſtimulant ꝛ infeſtant. Et in die pharmaci ci/
bo repleaẜ ꝛ potu ēt vnica vice aſſumpto cū oppoſitū ſit
fiēdū in die p̄dicto ꝓp debilitatē inductā in ſtomacho ꝛ
alijs mēbris nutritiuis a quocunq; pharmaco ſolutiuo
ſi potēte vnica vice moltū cibū digerere. Sic ḡ partiēdū
eſt in plures ẜm indigētiā occurrētē. Et poſt predictam
medicinā vel quācūq; aliā medicinā ſolutiuā i die ſequē
ti ꝛ in hora quietis fiat vnū de cliſterijs ſupradictis ad
laudādū ꝛ ad abſtergēdū ab inteſtīs reliq̄as d̄relictas ꝛ
attractas a pharmaco nō expl'ſas ad extra: ac ēt ſi aliq̄d
de pharmaco remāſiſſet in iteſtinis adherēs cuꝫ cliſteri
euacuaẜ. Et oīa ſupradicta fiāt in t̄pe ꝯgruo ꝛ recto iudi
cio extimatiuo. ¶ Flobotomia aūt nō ꝯcediẜ patiētibus
fe. iterpolatā tertianā purā: q: nō euacuat cām coniun/
ctā eius: nec antecedētem principaliter ꝛ de per ſe. Niſi
in triplici caſu. Primus caſus eſt quando in venis eſſet ſi
mul cū dominio colere abundātia ſanguinis ꝛ ipſorum
admixtio. Secundus caſus quando in ſanguine eſſet in/
ducta infectio magna vt caliditas exceſſiua vnde mul/
tū timeẜ de ipſi⁹ putrefactiōe ꝛ ꝯuerſione eius in colerā.
Tertius caſus eſt cū ſanguis eſt multus abundans in ve
nis paratus ex ſui ſubtilitate vt cōuertatur in colerā: im/
mo continue ꝛ paulatine cōuertiẜ: quare ſequiẜ prolon/
gatio predicte feb. tertiane. In his enim caſibus floboto
mia cōcediẜ in tertiana pura. Ad quā tamē flobotomiā
anteq̄ʒ fiat ſemper diligentia habeatur in mō vſus ipſius
ꝛ tempore cōgruo ꝛ loco conuenienti. ſ. de vena de qua
ſanguis extrahi dꝫ. ꝛ de quātitate: ſimiliter ſanguinis ex
trahēdi: ſemper cū diſcurſu rōnis ꝛ recto iudicio ꝓcedē/
do. ¶ Notādū tñ ꝙ in die paroxiſmi nō eſt fienda flobo
tomia: ſicut nec etiā eſt exhibendum aliq̄ͦ pharmacum
ſolutiuū: quātū poſſibile eſt vt dictū eſt ſuperius. Et hec
omnia que regulariter hic de flobotomia dicuntur ſunt
ſuperius particulariter ꝯnotata ꝛ diffuſe deſcripta in ca
pitulo generali cure fe. putridaꝝ. ¶ Eſt inſuper vlterius
aduertendū ꝙ ſi ſanguis ꝑ multā ſubtilitatē: ꝛ ſupfluitā
vel per multā groſſitiē ab ei⁹ natura diſtaret aliqualiter
digeſtio in ipſo ante predictā flobotomiā eſt a medico in
ducenda cum ſyrupo ꝯuenienti. Et dato ꝙ fe. plures dies
tranſierit non ꝓpter hoc dimittaẜ flobotomia ſi cōuenit
conſtante virtute ꝛ diſpoſitione morbi ad ipſam ꝯſentiē/
te. Digeſtiuū aūt famoſuꝫ ꝛ cōmuniter ab oībus vſitatū
q̄ͦ eſt conueniens in digerēdo mām colericā fe. tertianā
puram ꝛ periodicā faciētē eſt ſyrupus acetoſus ſimplex
ẜm deſcriptionē. Meſue in ſuo antidotario. Cuius doſis
eſſe pōt vnica vice vſq; ad. ℥. ij. cū modico plus aque ſim
plicis pure ſeu aq̄ endiuie adiuicē bñ diſrupti ſub actua
li caliditate aſſumptus in hyeme ꝛ ſub actuali frigidita/
te t̄pe eſtatis: ipſum aſſumendo de mane i aurora diei dū
ſtomach⁹ ab omni cibo ꝛ potu ſit mūdus ꝛ vacās. Nec
etiā eſt aſſumendus ꝓpe principium paroxiſmi ad min⁹
per tres horas ꝛ vltra. Nec etiā cibus vel potus poſt ei⁹
aſſumptionē mō aliquo aſſumaẜ niſi etiā ad minus tran
ſeant tres hore vt dictū eſt. In oī etiam alio t̄pe fe. de ma

t'tiana pura nō [illegible] flobotomia ut [illegible]
[illegible] dicens [illegible]
[illegible]
[illegible]

ne ⁊ de sero si expedit p̄dictis conditionibus obseruatis
pōt syrupus secure concedi. Jmmo etiā cum querimus
digestionem accelerare materie possumus ⁊ dicim⁹ ma
ne ⁊ sero digestiuū secure exhibere obseruatis semper cō
ditionibus in mō ⁊ tpe exhibitiōis ipsius. Et hec omnia
documēta predicta: de forma dosi mō ⁊ tpe assumptionis
predicti syrupi obseruentur semp ⁊ sic etiā memorie cō/
mendetur vt in assumptione cuiuslibet alterius syrupi
⁊ in quacūq fe. sit ipsius aut alterius necessitas eodē or/
dine ꝓcedat. Cōmunis aūt vsus ⁊ modus in numero vi
cum seu dieꝝ assumptiōis p̄dicti syrupi seu ēt cuiuslibet
alterius digestiui est vsq ad quatuor dies cōtinuādo cū
eo ⁊ plus ⁊ min⁹ ƀz q̄ i vrina ⁊ alijs signis digestio māe
demōstraṫ. ¶ Post ad pharmacū solutiuū minoratiuuz
seu eradicatiuuz de his que dicta sunt supra in caplo de
egritudine furiosa colerica seu cū multa mā existente fe/
cimus mentionē: est solicite veniendum eo mō ⁊ ordine
ꝓut ⁊ sicut ibidē fuit dictū ⁊ declaratū: saluo q̄ nō existē
te egritudine furiosa vel pendente a mā quantitatis sup
flue semper est digestio expectanda in euacuatione ma/
terie cū pharmaco solutiuo. ¶ De supradictis aūt phar
macis solutiuis plus laudo pharmacū in quo ingrediṫ
reubarbarū qr magis huic feb. appropriaṫ ⁊ cōuenit vt
etiā supius declaraui. Syrupus insup violatus est cōue
niens digestiuū hui⁹ māe colerice facientis fe. tertianaz
purā interpollatā assumptus ⁊ limphatus mō ⁊ ordine
⁊ tpe supradictis de syrupo simplici acetoso. Ab ipso tñ
syrupo acetoso simplici abstineat hñs tussiz vel aliud no
cumentū in pectore vel debilitatē stomachi non digesti/
ua virtute vel fluxū supfluuz ⁊ potius eligat syrupū vio
latū ad digestionē p̄dicte materie h⁹ fe. colerice. ¶ Qd̄
si fe. nō discedat ex assumptiōe cuiuscūq de p̄dictis syru
pis quatuor diebus ⁊ vicibus (vt dictū est) ac etiaz post
assumptionem predicti pharmaci lenitiui ⁊ solutiui ƀm
q̄ expedit in tpe suo. Jtereṫ adhuc ⁊ totiens quotiēs fue
rit expediēs ⁊ eodē mō ⁊ ordine vnū de p̄dictis syrupis
assumendo sicut superi⁹ dictū est ⁊ fuit. Subsequēter vnā
de p̄dictis medicinis assumat in tpe suo digesta tñ de no
uo mā cum ordine supradicto: postponēdo admin⁹ vna
die post assumptionē pmi pharmaci antequā ꝯuertaṫ ⁊
assumere incipiat supradictū syrupū: cū quo ēt ꝓsequaṫ
tpe ꝯgruo quatuor dierū si expedit pro digestione mate/
rie hui⁹ febris colerice: demū cū filū medicina dicta supe
rius quātū expedit vsq ad finē cure ꝓcedat cū ordine su
pradicto. he tñ feb. vtplurimū termināṫ añ decimāquar
tā diē qr est de egritudinib⁹ acutis absolute. ¶ Expedit
insuper ad essentiā fe. ⁊ calorē extraneū diligenter inten/
dere cū alterantib⁹ aerē irrorādo ⁊ aspergēdo flores fri/
gidos ⁊ frōdes arborū frigidarū ⁊ alia frigida: vt folia
vitis ⁊ salicis i camera patiētis: ⁊ os eius ⁊ linguā sepis
sime irrorare cū aqua ordei aut cū aqua simplici aut cū
vino aquatico bene limphato ⁊ cū alijs humectantibus
⁊ remouētibus asperitatē ⁊ siccitatē lingue: vt iuleb vio
latū copiose limphatū cū aqua frigida: ⁊ eodē mō cū sy/
rupo simplici acetoso. Et si fuerit cauma excessiuū ⁊ cole
ra acutissima ⁊ subtilis ⁊ corp⁹ febriēs iuuenile carnosū
⁊ in medio estatis ꝯsuetū bibere aquam puram ⁊ timea
tur de arefactiōe corporis ⁊ ipsi⁹ exiccatione ⁊ debilita
te virtutis: imo ēt timeaṫ ne hec fe. ad ethicā ꝯuertatur.
libere cōcede potū aque frigide copiosum ƀz q̄ superius
dictum fuit in cura febriū acutaꝝ ēt assumpto cibo si sitis
vehementer stimulat ⁊ infirmū tristat aliquis paru⁹ po
t⁹ est licite ꝯcedēd⁹ vt supi⁹ declaratū fuit. ¶ Epithima
recens cordiale premissa vniuersali euacuatione est con
ueniens in hac fe. Et epithima frigidū epaticū non etiaz
dimittaṫ quoꝝ descriptiones sunt superi⁹ posite caplo
supradicto de cura feb. acutaꝝ. Et si fiat inūctio ex oleis
ad spinā ⁊ nuchā erit resistens supradicte caliditati sup
flue. Et sic oia alterantia excessiuā caliditatē declarata su
perius ad illud caplm reducanṫ cogente necessitate ƀm
iudiciū medici in hac arte periti. ¶ Fricationes autē ad
extrema leuiter facte ante pncipiū paroxismi. Et in eius
declinatione ƀm modū dictū superius nō multū perseue
rando cū eis satis conueniūt in hac fe. Sed plus iuuant
⁊ conferūt fricationes fortes ⁊ ꝓlongate in feb. flegma/
tica. Et si expedit ad sōnifera deuenire vel obuiare dolo
ri capitis qui vtplurimū accidit eis ⁊ alijs accidētibus q̄
cōiter adsunt in hac feb. colerica recurraṫ superi⁹ ad ca/
pitula de rigimine accidētiū pticulariū vbi ad plenū de
oibus est dictū ⁊ declaratū. ¶ Dieta aūt patiētis ad feb.
colericā tertianā purā ⁊ verā interpollatā sit generalr te
nuis: sed tenuissima in die paroxismi. debent enim tales
in die poxismi cibari solū cū ptisana vel pane loto vel far
re cōstante virtute: vel per quatuor horas ad minus añ
pncipiū poxismi. ¶ Et si expedit eadē die iterato cibare:
qd̄ nō laudo nisi in declinatione poxismi p̄dicti ꝯsentiaṫ
cibus oino: sz interim aqua ordei cū zuccharo vel sine vel
aquā simplicē zuccharatā ⁊ cum ipso decoctam pōt assu
mere vel vinū granatoꝝ dulciū ⁊ muzoꝝ cum aqua frigi
da. Et ipsa granata comesta ꝯueniūt: vel iuleb violatū eo
dē mō limphatū: Et ꝯfectionē laudabilē ⁊ vsitatā assūat
scilz d̄ manuchristo que fit solū ex zuccharo ⁊ aqua ro. vel
ꝯfectionē factā ex margaritis zuccharo ⁊ aq̄ ro. que vo
catur a medicis ⁊ ab aromatarijs ꝯfectio seu manuschri
sto de perlis: ⁊ hoc plus cōuenit q̄z predicta in ꝯfortatio
ne virtutis. Et si addanṫ sandali ru. ⁊ citrini erit magis
alteratiua caliditatis extranee ⁊ ꝓhibitiua resolutiōis
caliditatis ⁊ spirituū. Ad quā intētionē qñq etiaz exhi/
bem⁹ de aq̄ frigida in parua quātitate ⁊ cū modico zu/
chari rof. nō tñ in pncipio feb. Et si adhuc q̄rim⁹ maio/
rē cōfortationē virtutis est recurrēdū supius ad ꝯfectio
nē de lapidibus p̄ciosis dictā in capitulo de cura feb. pu
tredaꝝ i gñali. Et zuccharata ꝯfecta eis ēt nō ē prohiben
da. Jn p̄dicto aūt die poxismi a vino ꝓhibeaṫ oino si pos
sibile est q̄ infirm⁹ assentiat ⁊ maxime dū paroxism⁹ ꝑdu
rat. Et si nō ē possibile sit vinū paruū ⁊ aq̄ticū bñ limpha
tū ⁊ i parua q̄ztitate assūptū: ⁊ nō nisi i hora prādij seu ce
ne. Et melones virides ⁊ pruna matura ⁊ imaturata nō
ꝓhibeanṫ eis oio: ⁊ cucumeres ēt ad extiguēdū siti ⁊ ad
humectādū linguā ꝯceduntṫ i hac febre. Jn die aūt qetis
hui⁹ tertiane fe. possum⁹ pullā paruā alteratā cū cucur
bita vel lactuca cū ad ignē decoquiṫ exhibere in prādio
vel in cena: vel oua sorbilia i aceto decocta: vel aues par
uas vt a laudes ⁊ similes aues ⁊ perdix ēt ꝯcediṫ eis. Vi
nū aūt sit paruū ⁊ bñ limphatū maxime ꝯsuetis bibere
vinū. Et si nō pōt aliter comedere patiēs hāc fe. pullā su
pradictā cōtusā assumat. Et nō dormiat in tpe poxismi ni
si integre supueniat stat⁹. Jn declinatiōe aūt dormiat q̄z/
tū pōt: qr tūc somn⁹ est iuuatiuus oino. Teneāt insup pa
tientes hanc febrē ventrē fluxibilē quantū possunt cum
clisteri lenitiuo dicto in cura feb. putridarum in generali
maxime cū clisteri facto ex succo blitis ⁊ alijs ibi positis
⁊ cum aliquo de supradictis in hoc capitulo: vel ꝓcureṫ
beneficiū vētris saltē cuz suppositorio facto ex melle ⁊
sale vt vnica die si per seipsum nō assellet fiat clistere su/
pradictum ⁊ maxime in die quietis ⁊ in alia die fiat sup
positorium ad beneplacitum patientis. Et in supradictis
perficiṫ cura feb. tertiane pure interpollate. Balneū autē
in decoctione tertiane pure interpollate sepe concediṫ ⁊
qñq in tertiana pura cōtinua: raro tñ i tertiana nō pura
sicut inferius apparebit. Et de impositione pedū in aqua
frigida vt asserit Aui. nō est expediens: sed sufficit irrora
tio facta ex aqua rosa. ad extinguendū caliditatez que re
mansit post paroxismum in manibus ⁊ pedibus.

¶ De cura tertiane pure continue.

Post curaꝫ feb. tertiane pure iterpolate seqtur cura feb. tertiane pure ꝯtinue que solū differūt ex loco in quo talis materia putrescit. Nā tertiana iterpollata causaꝛ ex humore colerico putrefacto extra venas: expulso tñ a venis tēpore icboatiōis paroxismi vtplurimū: vñ solū euopozat ad coꝛ dū talis mā putrefacta in tali loco pseuerat: ⁊ cū resoluiꝛ seu incineraꝛ cessat paroxismꝰ eius: ⁊ sic de nouo supueniente noua mā colerica de venis ad extra venas fit nouus poxismus tertiane. In cōtinua aūt tertiana mā putrefit in ipsis venis: ⁊ ideo continue effumat ad coꝛ inducens febrem.

¶ Cura aūt tertiane cōtinue satis appropinquat cura supradicte tertiane interpollate. Nā in hac etiā primo incipiemus cū lenitione vētris sicut in illa. Et eodē mō cum cassia vel cū manna ⁊ cū clisterijs alteratiuis absterfiuis qñqꝫ ⁊ lenitiuis etiam dictis superius. Et plus etiā ⁊ cū eis continuādū in hac febre. naꝫ digestiones plus exiccantur in ea. Procedimus insuper cum flobotomia si cōditiones dicte. s. in capitulo immediate ꝑcedēti superius sunt in patiēte hāc fe. cōtinuā. s. de abundātia sanguinis ⁊ eiꝰ admixtiōe cū colera itꝰ i venis: ⁊ ēt de eiꝰ isectione atqꝫ ꝑparatiōe ipsiꝰ vt de facili ꝯuertaꝛ in colerā vt non alr̄ nec ibidē dcm̄ fuit est flobotomia assentiēdū. Silr̄ in hac fe. supradicti syrupi acetosus simplex ⁊ violatꝰ eodē mō veniunt ad digerēdū mām huius tertiane continue assumpti ⁊ limphati ⁊ qlibet de per se tpe mō ⁊ ordie supradictis. ¶ Sꝫ in hoc differt ꝑncipaliter cura huiꝰ feb. cōtinue a supradicta cura. Nā in hoc expedit vt diutiꝰ ꝓsequaꝛ atqꝫ ꝯtinueꝛ in exhibitione cuiuscūqꝫ de ꝑdictis syrupis seu alterius digestiui mãe facientis hāc febrem continuā q̄ꝫ pro digestiōe mãe feb. tertiane interpollate. Cum enim in hac cōtinua fe. vtplurimuꝫ mā fit amplioris quātitatis ⁊ magis nãe rebellis. Ac ēt magis distās a vijs coibus ad quas ꝑmo occursu occurrit siue attigit q̄ꝫ in fe. tertiana interpollata. ⁊ ob hāc cām in ꝯtinua sepe damꝰ ⁊ exhibemꝰ syrupū digestiuū mane ⁊ sero saltē in die qua nō est paroxismus ⁊ excrescētia feb. ⁊ sic expedit vt vltra quatuoꝛ dies ꝓsequaꝛ in dosibus qbuscūqꝫ syrupi pro digestione huius mãe vt ipsa facilius euacuationi pareꝛ ante exhibitionem pharmaci solutiui in qua ēt fe. pharmacū solutiuū est exhibendū si mā sit furiosa ab eius ꝑncipio siue sit excessiue quātitatis ipsam minorando vel radicitus euacuando ꝓpter euitare moꝛtē vl̄ periculū maius. Et hec oia sunt dicta ⁊ particulariter discussa in ꝑcedēti capitulo. ¶ Pharmacū autem quod est ꝯueniens in hac fe. digesta mā seu in ipsa furiosa vl̄ multa sit vnū de pharmacis supradictis ī cura tertiane pure interpollate. Et maxime illud prealijs eligatur in quo ingreditur reubarbarū ꝑparatū ⁊ infusum vt ibidem fuit dictū ⁊ declaratū. Succedēdo finita opatione pharmaci assumpti in tempoꝛe cōgruo cū eodē absterfiuo vel lauatiuo ex aqua oꝛdei brodio pulli cum puluere zuchari in quātitate ⁊ dosi ⁊ in tpe supradicto. Et sic etiā sequēti die ad clistere lauatiuū seu absterfiuuꝫ de eis que dicta sunt supra cōmode veniatur ⁊ itestina lauenꝛ seu absterganꝛ a superioꝛibꝰ ⁊ materiebꝰ attractiuis ⁊ a reliquijs pharmaci derelictis in eis si alique remansissent. nā ipsarū adherētia i itestinis est qñqꝫ cā innouationis fluxus ⁊ desinterie ⁊ alioꝛū accidētiū: nisi clistere lauatiuū succedat seu absterfiuū secūdū modū ⁊ oꝛdinē supra dictū. ¶ In hac ēt feb. plus ꝯuenit alteratio aeris: ⁊ quecūqꝫ ēt alteratio q̄ꝫ in feb. tertiana iterpollata: quia magis cōtinue inflāmaꝛ ⁊ leditur coꝛ. Vñ epithima frigidum coꝛdiale ⁊ extinguentia sitim ⁊ prouocantia somnū: ⁊ generaliter omnia quecūqꝫ frigida plus ꝯueniunt in hac feb. tertiana continua q̄ꝫ interpollata. ⁊ cum ipsis est diutius perseuerandum prosequendo semper cuꝫ discursu rōnis ⁊ recto iudicio in vsu predictoꝛū oiuꝫ. Et si expedit etiaꝫ vt ad aquā frigidā veniaꝛ obseruatis semper conditionibus supradictis in eius exhibitione ⁊ non aliter veniaꝛ: vt superius dictū fuit. Vomitus qñqꝫ conceditur in hac fe. si facilioꝛ fiat ⁊ absqꝫ difficultate. Et si superuēiat a nā expellente mām non constringatur. Sed potius adiuuetur cū digitis positis in oꝛe seu cū aliquo de supradictis leuibus vomitiuis. ¶ Et sicut in hac feb. vomitus qñqꝫ conceditur: vt quando nā tentat expulsioneꝫ materie de venis ad os stomachi: multo magis est concedēdus cū omni ingenio i fe. interpollata pura tertiana in qua semper materia expellitur de venis extra venas. ¶ Et dieta sit tenuis in hac feb. ꝯtinua: imo tenuioꝛ esse dꝫ q̄ꝫ in feb. tertiana pura interpollata: vt saltem vsqꝫ ad septem dies stet patiens cum pane loto farre vel ptisana. Et si nō est possibile ꝙ in totum prohibeatur omni die a carnibus ⁊ a vino: in die minoꝛis afflictionis pullam paruam contusam ⁊ alteratā cum lactuca vel cucurbita solū semel assumat. Et in die excrescentie feb. a carnibus ⁊ a vino abstineat vt dictū est. Si aūt bis assumere velit carniū ⁊ vini quātitas diminuatur. ⁊ maxie in hoꝛa qua plus appropinquat ꝑncipio excrescētie febris ⁊ ꝑncipio paroxismi ⁊ similiter i statu ⁊ augmēto. In die aūt excrescētie: a carnibus ⁊ a vino quātū possibile est retrahatur oino semꝑ ꝯstāte virtute. ¶ Insuper ⁊ prouocatiua sudoꝛis ⁊ ꝓuocatiua vrine plus cōueniūt in hac feb. Et iō aq̄ oꝛdei plꝰ laudaꝛ ⁊ ꝯuenit. Et si vnꝰ de ꝑdictis syrupis digestiuis limpheꝛ ⁊ assumaꝛ cū aqua seminū cōmuniū frigidoꝛuꝫ erit magis cōueniens q̄ꝫ in febre tertiana pura interpollata cū ista mā ꝯtinuaꝝ febriū sit itra venas q̄ sepe saltē ꝑticulariter ꝑ vrinā euacuaꝛ ⁊ multotiēs ꝑ sudoꝛē. ¶ Cōclusiue ergo euidēter appꝫt ꝙ lꝫ eedē itētiones habeātur in cura huiꝰ feb. tertiane pure interpollate Tamen in cura huius continue remedia debent esse aliquantulū foꝛtioꝛa vigoꝛosioꝛa ⁊ diutius perseuerantia vel perdurantia ꝑsuppposita semper in oībus ceteris paritate. ¶ Sūt enim qnqꝫ ꝑncipales intentiones que in cura huius feb. cōtinue habenꝛ a medico. Et prima cum digestiuo diutius cum ipso ꝓsequēdo. Scđa cū alterantibus frigidis magis necessarijs i hac febre pro caliditate extranea extinguenda. Tertia cuꝫ maioꝛi subtilitate regiminis ⁊ cibi ⁊ potus. Quarta cū ꝓuocātibꝰ sudoꝛē ⁊ vrinā q̄ ꝓuocatio ē magis necessaria in hac febre. Quinta q: plus expedit lenitio ventris in hac febre cū clisterijs ⁊ alijs lenitiuis: ⁊ minus cōueniunt medicine solutiue in hac febre timēdo inflāmationē ⁊ caliditatē supfluā que posset ab eis faciliter prouenire. ¶ Et licet alie intētiones requirantur a supradictis que particulariter sunt tacte superius: his tamen modis he due febres recte curantur.

¶ De tertiana non pura que nota vocatur.

Sequiꝛ cura feb. tertiane nō pure q̄ tertiana nota gñalit a medicis appellaꝛ. ¶ Ista fit ex dominio colere simul cū admixtione flegmatis adinuicē putrefacti vt in venis. Qñqꝫ ēt accidit tertiana non pura ꝯtinua ⁊ quādoqꝫ extra venas. ⁊ sic accidit tertiana nō pura interpollata. ¶ Et hic notandū ꝙ ꝓpter acuitatem furiā ⁊ potētiaꝫ colere cuꝫ inflāmatur exacuitur ⁊ putrefit ita ꝙ derelinqueꝛ a regimine nature omnis parua quātitas eius est sufficiens ad causandū motuꝫ tertianariū quantūcunqꝫ secuꝫ admisceatur magna quantitas flegmatis vel humoꝛis alterius: sicut contingit ꝙ parua quantitas fellis seu aloes amaricat magnam quantitateꝫ aque vel mellis: qđ nō sic euenit a flegmate vel ab hūoꝛibus alijs qđ superēt motū colere. Et iō in cura huius feb. tertiane

note in qua est admixtio colere ꝛ flegmatis semper est ma/
gna diligentia adhibēda fm̄ q de flegmate plus vel mi/
nus cū colera permisceat ꝛ putrefit. Nā in nullo alio dif
fert cura tertiane pure a non pura nisi per solā admixtio
nē flegmatis cū colera. In pura enim tertiana nulla est ad
mixtio flegmatis vel humoris alterius ꝛ lz rarissime ali
qua feb. quecūq3 sit illa pura repiat. ¶ Et hic vlterius
est notandū q tertiana nota seu non pura differt ab emi
triteo: q in tertiana nota mā colerica ꝛ flegmatica sūt ad
uicem mixte ꝛ in eodē loco putrefacte: que simul effumā
do ad cor feb. ꝛ vnicū motū ꝛ vnicū poxismū inducut fz
potentiam humoris predominantis in admixtione predi/
cta. Sed in emitriteo sunt duo febres adinuicē distincte
cū diuersis motibus ꝛ paroxismis: quaꝝ vna est coleri/
ca ꝛ alia est flegmatica: ꝛ hoc in emitriteo nō fm̄ q due
materie sunt putrefacte separate ꝛ nō adinuicē mixte: vn̄
ad quālibet ipsaꝝ prouenit ordinatus ꝛ specificus paro
xismus: quoꝝ vnus est separatus distinctus ab alio vt a
mā colerica tertianari9 ꝓuenit paroxismus ꝛ quotidia/
nus a flegmatica: ꝛ omnia illa lucide declarāt per signa
propria. ꝛ per causa q ab auctoribus describunt a qb9
ad presens leuiter pertranseo ne me distrahā ab inchoa
to opere practico.

¶ Cura ḡ huius feb. tertiane nō pure seu note interpolla
te vel ꝯtinue cū in pncipio medicus occurrit ad egrū est
inchoandū cū lenitione vētris maxie facta cū cassia sola
distēperata cū decoctione cōi recenti. Cui decoctiōi si ad
dat modicū anisi ꝛ feniculi erit vtili9 rōne flegmatis do/
minātis. Et si pur cassia displiceret ꝛ ipsa3 abhorreret in
firmus in totū loco eius assumere possumus mānā sicut
superi9 dcm̄ fuit. Sz cassia preualet ꝛ plus iuuat in hac
feb. na3 ipsa efficacius ab itestinis ꝛ a vijs cōib9 vtraq3
mām euacuat leniendo: que lenitio ꝛ mundificatio viaꝝ
predictaꝝ in hac febre est necessaria valde vt syrupi qui
in posterū exhibent ipsoꝝ subtilitate nō portent materi/
as fecales flegmaticas indigestas ꝛ crudas ad venas ꝛ
epar: vn̄ addatur in oppilatione ꝛ fe. Et dosis cassie sole
seu māne ꝛ tēpus ꝛ modus ꝛ ordo assūptionis cuiuscūq3
ipsaꝝ ad plenū sunt dicta superi9 ꝛ particulariter decla/
rata in capitulo cure feb. putridaꝝ in generali. ꝛ in cap.
fe. acutarū: ac etiā in capitulo feb. tertiane pure interpol
late ad que capitula pro dictis ē recurrēdū. Et silr recur
ratur pro clisteri fiendo die sequenti post assumptione3
dicte cassie seu māne. ¶ Et sit dieta in pncipio huius fe.
ꝛ in eius pcessu nō multum tenuis sicut in tertiana pura
cū hec egritudo sit cronica: i die aūt paroxismi seu excre/
scētie fe. ꝛ in eius pncipio vsq3 ad finē status attenuetur
dieta quātū pōe ē si fieri possit sine manifesto casu ꝛ no
cumento virtutis ne deficiat ipsa vtus: q deficiente vir/
tute vana sunt oia. Sunt ergo in hac fe. carnes pulline
ꝯtuse atq3 pdices si aliter assumi nō pn̄t: ꝛ sīles carnes
vt auium paruaꝝ eis licite sunt exhibēde qn̄q3 semel in
die qn̄q3 bis in tempore: tn̄ ꝛ hora minoris afflictiōis ꝛ
maioris quietis fe. Et oua sorbilia i aceto decocta: eis ēt
in tēpore cōgruo ꝯcedunt. Immo ēt cū timet de supflua
longitudine feb. inter cenā ꝛ prandiū de nocte cū noctes
ꝓlongant: vel inter prandiū ꝛ cenā cum dies similiter ꝓ/
longantur predicta oua sorbilia cōcedunt: ꝛ maxie cu3
timetur de casu virtutis ꝓpter longitudinē egritudinis
ne ipsa durare possit vsq3 ad tēp9 ꝯstatus: hec enim egritu
do ē difficilis ad curādū ꝓpter diuersitatē māe: ꝛ vt plu
rimū ꝓlongat ad menses vel ad mēses. Et ptisana etiam
vel candarusū. i. pharmacū: ꝛ similiter panis lotus istis
febribus qn̄q3 in tempore magni caumatis: ꝛ cum paro
xismus longo tpe perduraret cōcedit ne vlterius inflam
mentur. Immo etiā medicus quousq3 plenā notitiā hēat
de essentia hui9 feb. regulr ꝓcedat scilz certo tpe infirmū
teneat sine carnibus ꝛ sine vino. Et hec oia sunt discussa
superius. Uinū aūt in partibus nostris nō pōt nec dz his
febribus totalr ꝓhiberi: sed hn̄ diminui in po9 eius: ꝛ i
quantitate ꝛ maxime in die excrescētie feb. ꝛ paroxismi
debet diminui: immo ēt auferri si pōe est: ꝛ sit vinū puū
aquaticu3 ꝛ limphatū. Extra ordinarios autē cibos si se
mel de vino bibat cū vna de cōfectionib9 pdictis vel cū
canono zucharato siue obliata zucharata erit ꝯueniēs.
Et nō ꝓhibet vt restaurent spiritus deperditi ꝛ resoluti.
Et cū sitis supfluit bibat aquā ordei permixtā cū zucha/
ro si plus caliditas dominat. Et nō prohibeatur eis iu/
lep violatū cū aqua permixtū nisi flegma predominet in
quātitate supflua. A fructib9 aūt multū humidis gn̄anti
bus flegma. Et similr ab olerib9 coctis vel crudis absti
neant patientes hanc fe. tertianā nō purā non insequēdo
prauos mores physicoꝝ italicoꝝ qui ad cōplacētiā ifir
moꝝ ipsis consentiunt cōtra omnes canones medicine.
Et nō ē expediens q alteratiua vt cucurbita vel lactuca
cu3 pdictis carnibus decoquant nisi sit excessus magn9
caliditatis in hac fe. imo pdominate multū mā flegmati
ca cū humore colerico decoqui facimus radicē petro/
silij vel cicera rub. ꝛ maxie in pcessu feb. ¶ Fricationes
aūt extremoꝝ curiū brachioꝝ ꝛ pedū aū pncipiū paro/
xismi crescēte feb. ꝛ ēt aū assumptionē cuiuscūq3 ordina
rij cibi per vnā horā ad minus plus laudantur in hac fe
bre q̄3 in febre tertiana pura: sed longe plus conferunt in
quacūq3 feb. flegmatica sicut superius dictū fuit. ¶ Sic
ordinato regimine cibi ꝛ potus: ꝛ premissa lenitione vē
tris cū subseqūēti clisteri modo ꝛ ordine supradicto cu3
digestiuo ꝯueniēti est ꝓsequendū in cura incipiendo cū
isto syrupo. ℞. syrupi acetosi simplicis mellis rosati cola
ti aū. ʒ. i. pro qlibet dosi limphetur cū aqua simplici ca/
lida tempore hyemis: ꝛ cū aqua frigida tempore estatis
vt minus infirmo displiceat. Limphent ēt syrupi qn̄q3
cū aqua simplici. Et qn̄q3 cū alijs aqs ad duplicē inten/
tionē. Una est vt syrupum subtilient: ꝛ ipsum penetrare
faciant cum virtute sua ad ptes ad quas penetrare non
posset. Scd̄a intentio est vt ēt aqua cū qua syrupus lim
phatur sit adiuuans ad digestionē māe aperiendo etia3
oppilationes ꝛ vias ꝛ extinguendo caliditate3 predomi
nantem si sit aqua frigida seu frigide complexionis: vel
ad subtiliandū mām: ac etiam aliqualiter calefaciendū
si sint aque calide complexionis limphamus insuper p/
dictū syrupū qn̄q3 cu3 aqua endiuie si colera ꝛ caliditas
extranea multum predominant in hac feb. Et si de fleg/
mate mltū existat simul cū colera supradicta faciēte hāc
tertianam non puram: tunc limphatur pdictus syrup9
cum aqua feniculi ratione flegmatis dominantis: ꝛ cum
aqua endiuie simul ratione colere dn̄antis: vel limphet
cum aqua simplici in casu pdicto in qua leuissime deco/
quat vna radix petrosilij solūmodo. Et sic ꝓsequat in ex
hibitione predicti syrupi vsq3 ad sex dies ꝛ pl9 ꝛ minus
quousq3 digestio in materia fe. sensibilr demōstratur ex
signis assumptis ꝛ maxime in vrina: dz enim semp quan
titas aque seu decoctionis cum qua limphatur qcunq3
syrupus esse aliquātulū plus q̄3 syrupus qui assumit in
qualibet assumptione. Subseqūēter sic digesta mā cum
predicto syrupo ꝓcedat in primis ad exhibendum tale
pharmacū solutiuū minoratiuū māe fe. cuius descriptio
est. ℞. pulpe cassie. ʒ. x. elec. indi minoris vsq3 ad. ʒ. ij. vel
iij. elec. succi ros. vsq3 ad. ʒ. i. i corpore forti distemperet
cum hac decoctione cōmuni sic absolute ꝓlata. ℞. anisi
feniculi passulaꝝ liquiri. capilliuene. ordei mūdi pruno
rum leiubarū sine nucleis sebesten aū. ptes equales. oia
ista decoquantur in aq ad sufficiētiam cum qua coletur.
ꝛ ipsa colata cassia supradicta ꝛ totum distemperetur vt
superius dictum fuit. Et talis medicina calida de mane

ſumatur ante diem per duas horas ad minus:elongãdo
tñ ſemper infirmum a principio paroxiſmi in eius aſſum
ptione priuſq̃ per ſex horas ad min⁹:imo magis ⁊ poti⁹
eſt conueniens vt qõcunq̃ pharmacũ ſolutiuũ aſſumat
in die quietis ſeu minoris afflictionis.⁊ ſic etiã añ aſſum
ptionem cibi dʒ per ſex horas aſſumi ſi virtus tolerat ⁊
nõ deficit poſt eius pharmaci aſſumptionẽ ⁊ eius opera
tionem.Finita totalr̃ ⁊ circa modum dormiẽdi ⁊ aſſumẽ
di lauatiuũ ſeu potũ abſterſiuum ſi expedit:ac etiam cir
ca cliſtere qð eſt cõueniens in die ſequenti poſt pharma/
cum ⁊ de eius materia ꝓcedatur.⁊ fiat in omnibus iſtis
⁊ alijs ſequentibus ad predicta eo modo ⁊ ordine.⁊ ꝑci
pue cuʒ illis de quibus eſt ſuperius particulariter dictũ
cum de aſſumptione pharmaci ſolutiui conuenientis in
cura fe.tertiane pure interpollate fecimus mentionẽ:vt
cum materia eſt digeſta ſeu furioſa ſeu multa.ibidẽ eniʒ
diſcuſſimus omnia ſupradicta.Ad illud ergo cap.recur/
rat pro clara doctrina oiuʒ p̃dictoꝝ.Si aũt aliquis loco
caſſie ꝓpter eius diſplicẽtiam vult poti⁹ mãnam ponere
in medicina predicta ſecuriſſime põt remota caſſia pone
re de mãna vſq̃ ad.℥.ij.cũ p̃dictis electuarijs indo mino
ri:⁊ de ſucco roſ.in põdere ſupradicto.Diſtẽperet̃ ẽt cuʒ
p̃dicta decoctione cõi:cui decoctiõi ſi caliditas ⁊ iſlãma
tio multũ excederẽt ꝓpter dñiuʒ colere ⁊ putrefactionẽ
magnã in flegmate addat̃ in eo de violato ⁊ tamaridis.
Et ſi loco p̃dicti electuarij ponat̃ totidẽ ꝺ electuario dya
feniconis poſito a Meſue in ſuo antidotario q̃ſi opabit̃
idẽ ad euacuãdũ mãm huius febris.Proſequẽdo etiaʒ
ĩ oibus alijs cũ ordine ſupradicto.Et in hac ẽt medicina
debet apponi electuariuʒ de ſucco ro.Poſt p̃dictuʒ ſyru
puʒ:medicinã ſolutiuã:⁊ oia alia ſupradicta ſi feb.ꝑſeue
rat ⁊ ꝑdurat diligenter ꝯſideretur a medico qualiter ⁊
ſub qua ꝓportione remãſerit eſſentia feb.quãtũ ad acui
tatem caloris ⁊ eius cãm effectiuã.Nam ſepe ꝯtingit ꝙ
in ꝓceſſu huius feb.tertiane nõ pure in qua ſimul eſt co
lere ⁊ flegmatis admixto ꝙ in p̃n° colera p̃dominat̃ ex/
ceſſiue:⁊ in ꝓceſſu maxime poſt augmẽtum propter ei⁹
ſubtilitatẽ pro magna pte reſoluit̃ ⁊ facilius euacuatur:
ſed non ſic ꝯtingit de flegmate ꝓpter eius groſſitiem vi/
ſcoſitatẽ atq̃ frigiditatẽ.Vñ tunc expedit ad ſubtiliantia
⁊ magis aperitiua procedere de flegmate predominãte:
vt dictũ eſt.Et lʒ paroxiſmus adhuc tertiane ſolũmodo
demõſtretur ꝓpter nimiaʒ potẽtiã humoris colerici etiã
cuiuſcũq̃ quãtitatis exiſtat.Eſt ergo tũc ad iſtuʒ ſyrupũ
gradualiter ꝓſequẽdũ maxime tranſacta huius feb.de/
cimaquarta die.℞.ſyrupi acetoſi ſimplicis ⁊ compoſiti
de duabus radicib⁹ ſine aceto añ.℥.i.pro qualibet doſi ⁊
quib⁹ ſumat̃ cũ aqua endiuie ⁊ feniculi vſq̃ ad ſex dies
vel doſes ſm ꝙ expedit pro digeſtiõe mãe obſuato ſem
per in ipſoꝝ aſſumptione mõ ⁊ ordine ſupradictis ĩ ſyru
pis alijs antedictis:q: generalr̃ in oibus idẽ eſt modus
⁊ ordo doſis ⁊ tp̃s in aſſũptiõe cuiuſlibet.¶Et hic no/
tandũ ꝙ ideo vocatur ſyrupus cõpoſitus nũc dictus de
duabus radicibus:q: ſolũ due radices de numero q̃nq̃
radicum cõium ingrediunt̃ cõpoſitionem ipſius ſcilʒ ra
dix feniculi ⁊ apij:⁊ lʒ in ipſo ingrediat̃ radix endiuie:ip
ſa tñ nõ eſt de numero q̃nq̃ radicũ:q: quinq̃ radices ab
ſolute ꝓlate ſũt iſte:ſcilʒ radix feniculi apij petroſilij bru
ſci ⁊ ſparagi.Poſt p̃dictũ ſyrupũ medicina inſuper vna
de ſupradictis eſt ſecuriſſime ꝯcedenda:⁊ erit efficax in
ope ſuo.Nõ tñ minus laudo in hoc tp̃e pro euacuatione
ſupradicte materie.⁊ iſta digeſtiua iaʒ tranſacto decimo
quarto die hãc materiã.cuius deſcriptio hec ẽ.℞.pulpe
caſſie.ʒ.x.elec.ſucci roſ.ʒ.i.ʒ.agarici iſuſi in oximelle ſim
plici.⁊ expreſſi.ʒ.i.maſticis ſaliſgẽme añ.℈.i.diſtẽperet̃
cum predicta decoctione cõi accipiẽdo ſolũ exp̃ſſionem
agarici p̃dicti.⁊ ſi loco electuarij de ſucco roſa.ponit̃ de
dyamãna tantũdẽ:que eſt ẽt electuariũ vſitatum poſitũ
a Meſue in ſuo antidotario:⁊ idem opabit̃ ⁊ ꝯueniet ꝓ
euacuatione mãe huius febris etiam vtilis medicina in
hac feb.digeſta mã:⁊ poſt decimũquartũ dieʒ ⁊ hoc ſub
tali deſcriptione.℞.pulpe caſſie.ʒ.x.ele.idi minoris.ʒ.i.
reubarbari electi.ʒ.i.infundat̃ reubarbaꝝ ĩ aqua lactis
ſeu in aqua endiuie:⁊ in ſubſtãtia totum diſtẽperetur cũ
ſupradicta decoctione cõi:cui decoctioni addat̃ ad deco
quẽdũ q̃d modicũ ſpice:nã in ipſa eſt virtus corrigẽdi re
gulãdi reubarbaꝝ in opere ſuo:⁊ ſic eſt eius correctiuũ:
reubarbaꝝ eniʒ p̃ncipaliter a predominio euacuãt ꝯole
ram:⁊ ſubſequẽter etiam flegma ſʒ ꝙ expedit in hac fe/
bre tertiana nõ pura:hi eni duo humores ſũt cauſa feb.
huiuſ:licet colera predominetur in ipſa.eſt ergo ſume cõ
ueniens in hac cura.¶Eſt enim memorãduʒ vt ſupra.
ꝙ in aſſumptione p̃dicti pharmaci ſolutiui:ſicut in alijs
diligenter ꝯſiderẽtur ⁊ obſeruent̃ conditiones oẽs que
requiruntur ⁊ que fuerũt pluries ſuperius declarate tã de
tp̃e hora ⁊ modo aſſũptionis ipſius q̃ʒ de ſonno ꝯceden/
do vel prohibẽdo:ac etiã de abſterſiuo ſiue lauatiuo:⁊
de tp̃e ⁊ hora quãtitate cibationis ⁊ potus:ac etiã de cli
ſteri fiẽdo in die ſequẽti:⁊ iſta oia ſemper ſint in acie mẽ/
tis cuiuſlibet practicãtis.¶Et ſubſequenter q: hec feb.
vtplurimũ eſt cronica:vt dcm̃ fuit ſi pur ipſa ꝑſeuerat:⁊
iaʒ trãſacta.x.die ab eius p̃ncipio poſt tres vel quatuor
dies aut ſex a die aſſumptionis pharmaci nunc dicti in q
bus quatuor aut ſex dies procedat̃ ſolũ cũ fricationibus
⁊ regimine vite vt virtus regeſcat ⁊ vires aſſumat abſq̃
ſyrupo vel alia potione ne in totum abominet̃ infirmus.
¶Sed poſt dcm̃ tp̃s ad ſyrupum de biſantijs trãſeatur
cuius doſis eſt.℥.ij.ſicut de alijs dictũ fuit q limphet̃ cuʒ
aqua feniculi ⁊ endiuie ſeu cum aqua cicoree ſeu cuʒ aq̃
ſimplici in qua vna radix petroſilij decoquatur.De quo
ſyrupo ſumatur ſimiliter vſq̃ ad ſex dies ſi expedit ꝓ di/
geſtione materie huius feb.hic eniʒ ſyrupus eſt ꝯueniẽs
⁊ iuuatiuus ad feb.difficilis eradicatiõis ꝺ materia mix
ta colerica ⁊ flegmatica:vel etiam ſeparata ſicut eſt hec
feb.tertiana non pura:vel emitriteus factus ex vna ter/
tiana ⁊ vna flegmatica.Poſt cuius aſſumptionẽ ſyrupi
ſi ſigna digeſtionis apparent vna de ſupradictis medici
nis ſolutiuis a febriente ſumat̃ eligendo illam ex eis que
plus appropriat̃ materie dominãti in hac feb.iſequẽdo
ſemper cũ predictis ꝯditionibus oibus:ac etiã cũ cliſte/
ri ſm ꝙ in alijs ſuperius dictũ fuit in aſſũptione cuiuſli/
bet de medicinis p̃dictis.Demũ etiaʒ per octo dies ad
minus regeſcat infirmus abſq̃ ſyrupo medicina vel alia
potione ſolum cũ rigimine cibi ⁊ potus ⁊ cũ fricatiõib⁹
ſupradictis:proſequẽdo etiaʒ cũ cliſterijs leniriuis ſeu la
uatiuis vel cũ ſuppoſitorio de tertio in tertium ſi ſtiptici/
tas ventris adeſſet vt venter lubricus fiat.Ledit̃ enim
minus quicũq̃ patiens feb.qñ egeſtiones nõ retinent̃ ⁊
exiccant̃ in inteſtinis:ſic iſuper ꝑſeuerante feb.⁊ cũ hec
tñ incepit declinare aquã ſolã cicoree loco ſyrupi vſq̃ ad
℥.iiij.in qualibet doſi põt infirmus de mane aſſumere eo
modo ⁊ ordine etiam ſex diebus continuis ſi expedit ꝓ
digeſtiõe mãe prout ⁊ ſicut de ſupradictis ſyrupis apte
monſtraui.Et ſi cum predicta aqua tertia pars aque en/
diuie ſeu aqua cõium ſeminum frigidoꝝ admiſceat̃.Et
ſic ſumat̃ maxime dominante colera ⁊ caliditate febrili
vel aqua feniculi ſeu apij dominante flegmate ⁊ min⁹ ca
loris febrilis erit vtile ⁊ ꝯueniens in tp̃e ſupradicto:licet
quantũcunq̃ q̃ntitatem qñq̃ flegma predominet̃:tamẽ
virtualr̃ plus colera effectũ inducit:⁊ ſuũ tertianaꝝ pa/
roxiſmũ ſi ſit feb.tertiana non pura.Silr̃ etiam poſt aſ/
ſumptione m predictaꝝ aquarũ vna de ſupradictis medi
cinis eodẽ modo ſumat̃ digeſta mã ⁊ in tp̃e congruo cuʒ
cliſteri in die ſequẽti:⁊ obſeruatis ꝯditionib⁹ ſupradictis:
demum

demū postea post sex vel octo dies regescat infirm⁹ absq₃ syrupo vel aliqua alia potatione solū cum regimine vite ventrem lubricū patienti retinendo. Quib⁹ octo diebus transactis: ⁊ aliqualiter reassumpta virtute eo modo ⁊ ordine si expedit reuertat ad assumendū de supradicto syrupo de bisantijs limphato cū supradictis aquis vsq₃ ad sex dies vel doses: vt materia simpliciter digerat: vel assumat ð syrupo composito acetoso limphato cū aqua feniculi vel endiuie. Et confert similiter pro digestiõe huius materie trāsactis saltem. xx. dieb⁹ de tempore feb. demū ⁊ subseqūter vnū de pharmacis solutiuis superi⁹ dictis assumat infirm⁹ cū obseruantia omniū conditionū supra dictarū. Ultimo etiam superueniente quiete etiam aliq̄rū dierū post assumptionem pharmaci ne predicti syrupi seu aque supradicte fastidiū ingerant ⁊ displicentiam infirmo. Et cū iam sensibiliter feb. ad declinationem venerit hanc decoctionem solū vsq₃ ad sex dies loco syrupi assumat patiens hanc febrem. ℞. radicū apij feniculi ⁊ petrosilij remota medulla intrinseca ⁊ lignea q̄ in predictis radicib⁹ reperit: cicerū rubeorum capillisueneris radicū endiuie ⁊ cicoree seminū communiū mūdatorū ana partes equales: fiat omniū in aqua simplici decoctio completa cū modicissimo salis: de q̄ sumat mane in aurora vsq₃ ad ciatū vnū cum modico çucbari illo modo ⁊ ordine: ⁊ cū alijs conditionib⁹ de qb⁹ est dictū supra cū de syrupis alijs supradictis fecim⁹ mentionem. Subsequenter apparentib⁹ signis digestionis in hac febri. vna de supradictis medicinis assumat: ⁊ eligat cū conditionib⁹ ⁊ ordine supradicto: ⁊ similiter prosequat cum clisteri die seqūti. Si aūt hanc aliam medicinam loco predicte velitis eligere ipsam secure assumat infirm⁹ patiēs hanc feb. maxime cū ad sensibilem declinationem deuenerit. Et in tempore in q̄ iam flegma aliqualiter dominatur propter resolutionem iam factā colere ⁊ diminutionem ipsi⁹ ex qua maius iuuamentū percipiet q̄₃ cū quacūq₃ aliarū supradictarū cui⁹ descriptio est. Recipe pulpe cassie. ℥. i. elec. succi rosa. ʒ. i. s. turbith electi. ʒ. s. distēperet totū in substantia cū decoctione cōmuni cui addat etiam çinci. ℈. i. ad velocitatem corrigendam ⁊ regulandū operationem turbith q ex seipso est pigri ⁊ tardi motus: çinçib. enim velocitat ⁊ augmentat operationem sic calcaria pigrū equū ⁊ baculus prauā mulierem. Et eodem modo laudo ⁊ cōmendo hanc aliam medicinam dimittendo predictas. Et istam solūmodo assumendo: maxime flegmate dominante simul cū cholera. Recipe pulpe cassie. ʒ. agarici infusi in oximelle simplici. ℈. iiij. mastich salis gēme aā. denar. i. dyamāne. ʒ. i. s. vel tantūdē elec. succi ros. distemperet cū supradicta communi decoctione ponendo solam expressionem agarici supradicti ⁊ non substantiam in hac medicina. ¶ Et si potiões ⁊ medicine predicte in tali tempore declinationis huius feb. omnino displicent patientib⁹ sicut contingit patientibus egritudines cronicas: ⁊ cū tamen sit necessitas assumptionis pharmaci solutiui: tūc est licitū ⁊ cōueniēs loco predictarū potionū. ʒ. i. pillularū aggregatiuarū patienti hāc feb. cū manifeste declinat securissime exhibere: nam ipse potentiam ⁊ virtutem habent euandi vtranq₃ materiam scilicet colericam ⁊ flegma: ⁊ cum hoc etiam sunt pillule multe securitatis ⁊ vtilitatis eximie absq₃ superflua calefactione que generaliter reperitur in pillulis alijs. Et vt dictū est ipse non conueniūt his febrib⁹ nisi cum feb. ad declinationē peruenerit ⁊ cum febrilis caliditas sensibiliter diminuitur. ¶ Hic notandum q̄ generaliter potiones que assumunt liquide securi⁹ in pncipio feb. ⁊ in earū processu: etiam in statu securius seu tutius exhiberi possūt q̄₃ pillule: imo pillule sūt omnino in dictis temporib⁹ prohibēde ipsarū caliditatem superfluam ⁊ commotionem qua vtplurimū faciūt in materia feb. ipse eni ipsarū caliditate caliditatem febrilem exacuūt. Potiões aūt corrigi possūt ⁊ in caliditate remitticū decoctionib⁹ frigidis cū qb⁹ ipse distemperant. Et istud documentum de exhibitione pillularū vel potionū semper in omni fe. consideret a medico ne errare cōtingat. ¶ Flobotomia aūt in hac feb. concedit cū signa dominij sanguinis demonstrant non obstante q̄ etiam colera predominet: ac etiam flegma dūmodo sit in venis ipsorū admixtio: sicut superi⁹ dictū fuit: ⁊ non aliter consentiet: nisi in casib⁹ supradictis in cura tertiane pure propter quos medicus flobotomie assentit. Balneū aūt aque dulcis plus laudatur ⁊ conuenit in tertiana pura etiam nō complete digesta materia: sed in hac feb. non cōcedit nisi in ei⁹ declinatione: ⁊ iam totaliter digesta materia. Similiter infrigidantia ⁊ alterantia intensiora ⁊ diuti⁹ perdurantia plus conueniūt in tertiana pura: imo a superflue infrigidantibus sicut a potu aq̄ frigide ⁊ similibus caueat omnino. In hac aūt feb. possum⁹ ⁊ debem⁹ vti clisterijs aliq̄liter acutis ⁊ calidis euantib⁹ flegma qd non possum⁹ nec debem⁹ in tertiana pura: q̄ in hac febre est inflammatio minor propter flegmata admixta cū colera: q̄ vtile ⁊ iuuatiuū clistere maxime in declinatione febris est: illud etiā continuando cū eo fm exigentiam. Recipe decoctionē blitis malue anisi feniculi aā. partes equales agarici minutim incisi vsq₃ ad. ʒ. iij. cassie. ℥. i. mellis violati. ℥. ij. benedicte. ℥. s. salis ⁊ olei q̄tū sufficit pro predicto clisteri. Vomit⁹ insuper absq₃ violentia fact⁹ magis est iuuatiu⁹ in hac febre: maxime in ei⁹ principio q̄₃ in febri. tertiana pura cū in hac multū de flegmate abūdat in stomacho sic communiter accidit patientib⁹ hanc febri. ⁊ flegmaticas feb. ¶ Et medicina fortis debilis solutiua a medico prudenti debet eligi ⁊ exhiberi pro euatione materie huius feb. tertiane non pure maxime cū ipsa paulatine declinat ⁊ virtutis assistit debilitas cū aliq̄li repletione materie. Talis aūt medicina est in q̄ virt⁹ solutiua est fortis ⁊ potens a remotis etiam attrahendo: sed propter paruā dosim ei⁹ leuissime soluit: vt vnica vl duab⁹ sellis ad plus. Et ideo vocat fortis debilis propter ei⁹ potentiam in attrahendo. Et debilis: q̄ modicū soluit sic exempli gratia esset. ʒ. s. turbith: q̄ ex ei⁹ virtute potentialiter soluit flegma grossum a qbuscūq₃ partib⁹ nostri corporis ⁊ cū ʒ. s. non sit completa dosis parū soluit: vnde virt⁹ non debilitat exinde. Et hec medicina fortis debilis non est cōcedenda nisi digesta materia. ¶ Assumēdo ergo omnia supradicta de cura hui⁹ feb. tertiane non pure: sic recolligendo noteris pmo q̄ hec feb. ex mixtione colere simul ⁊ flegmatis causat: ⁊ sit predominãte saltē virtualiter humore colerico a q̄ prouenit tertianari⁹ paroxism⁹: ⁊ licet ipse quandoq₃ plus quandoq₃ min⁹ predominet: ⁊ abūdet in hac feb. ⁊ vt dictū est. Cura perficit in pmo occursu cū medic⁹ attingit ad egrū. cū lenitiuo pdicto. Et subseqūter cū clisteri cōmūi. Demū cū digestiuis ⁊ euatiuis plurib⁹ ⁊ varijs dictis particulariter: ⁊ declaratis in hoc caplo fm diuersa tempora feb. semper a leuiorib⁹ min⁹ aperitiuis atq₃ puocatiuis incipiendo fm modū ⁊ ordinem superi⁹ declaratū: obseruatis semper omnib⁹ conditionib⁹ supradictis. Primo ergo incipim⁹ cū syrupo simplici acetoso ⁊ melle rosa. Secūdo cū syrupo. s. acetoso ⁊ composito de duab⁹ radicib⁹ sine aceto. Tertio cū syrupo de bisantijs. Quarto cū supradictis aqs distillatis. Quinto iterū ad syrupū de bisantijs redeūdo. Sexto cū decoctione ex radicib⁹ supradictis. Septimo cū syrupo composito acetoso: si expedit: ⁊ cū predictis ⁊ alijs similib⁹ istis particulariter procedendo: fm q̄ requirit materia ⁊ dispositio feb. insequendo doctrinam ⁊ modum superius declaratū. Et sic etiā, psequendo post assumptio

aduerte ne in pri^o tempore in statu febrium [illegible]
colera a [illegible] precaue ne vtaris pillulis
[illegible] caliditate caliditatem febrilem ex
acuunt

nem p̄dictoꝝ cū medicinis ⁊ potionibꝰ solutiuis dige/sta materia eo modo ⁊ ordine. ¶ Et post assumptionem p̄dictoꝝ syruporū atq; decoctionū ⁊ aquarū: vt superiꝰ ordinate diximꝰ habendo confidentiam in vsu p̄dictoꝝ in prudentia medici q̄ hanc artem exercet ꝙ diligenter istis vtat̄ iuxta sententiam Gal'.8.terapentice. Et ꝙ simili ter vtet̄ clisterijs ⁊ alijs omnibꝰ supradictis cū conditio nibꝰ memoratis ⁊ obseruandis in assumptione ⁊ vsu cu iuslibet p̄dictoꝝ ⁊ circa regimen cibi ⁊ potus ⁊ circa fri cationes ⁊ somnū: vt habeat̄ diligentia bona: ⁊ maxime circa p̄ncipiū paroxismi. ¶ Epithimata autem cordia/lia ⁊ alteratio aeris: si expedit fiat tempore suo. Non ta/men expediūt nec conueniūt in hac febi. sicut in tertiana pura superius dicta. In his enim ⁊ pluribꝰ alijs bona di ligentia semp̄ est adhibenda. Quecunq; ergo alia acci/dentia in hac febi. concurrunt pro cura cuiuscunq; ipso/rum superius recurratur ad particularia capitula: nam diffuse superius de omnibus dictum fuit. Et hic est finis huius febi. tertiane non pure.

¶ De cura causonidis febris.

CUra causonide febi. seu causonidis nō mul tum diuersificat̄ a cura tertiane pure conti nue. Sūt aūt due species causonidis. nam q̄dam est vera ⁊ q̄dam nō vera. Uera cau/son causat̄ ⁊ fit a pura colera citria ⁊ mul/tū acuta putrefacta p̄ncipaliter in venis ꝓpinqs cordi ⁊ in arterijs ibidem existentibus: vnde fumi q̄ eleuant̄ ab ipsa colera continue cordi cōmunicant̄: habet tamē hec febi. de tertio in tertiū excrescentiam aliqualem nō mul tū sensibilem ratione modus huiꝰ humoris colerice: pu trefit etiam colera in venis capillaribꝰ ⁊ alijs locis pro/pinqs cordi: ⁊ dū materia est multa etiam generat hanc febi. causonidem: ⁊ est etiam vera causon: sicut superiꝰ di/cta. Non vera causon fit ex putredine flegmatis salsi ge/nerati ex adustione flegmatis mixti cū colera in eisdem venis ⁊ arterijs ⁊ locis in q̄bus fit ⁊ causat̄ vera causon: cū hec etiam in toto corpore hi humores etiā putrefiūt: sed p̄ncipaliter in locis dictis: ⁊ q̄nq; in ipso corde: nam aliter nō posset hec feb. generari. ¶ Est ergo in p̄ncipio huiꝰ feb. incipiendū cū lenitiuo ex cassia vel māna distē/perato cū decoctione cōmuni recēti eo modo ⁊ ordine: ⁊ ꝓut superiꝰ dcm̄ fuit in cura feb. acutarū ⁊ tertiane pure. ¶ Si aūt materia sit furiosa sicut cōmuniter ꝓuenit in hac feb. tūc expediens esset etiam ab eiꝰ p̄ncipio incipe ⁊ fe/stinare cū vno de supradictis pharmacia solutiuis: ⁊ ma xime cū illo in quo ingredit̄ reubarbaꝝ ⁊ electuariū suc ci rosa. etiam nō digesta materia cū in egritudine furiosa semp̄ sit obuiandū in eiꝰ p̄ncipio ad eūandū ⁊ minorādū talē materiam ex qua timet̄ ꝙ maiꝰ periculū supueniat: ⁊ hec omnia dilucidata fuit superius. Flobotomia aūt in hac feb. laudat̄: ⁊ sic etiam prohibet̄ sicut in tertiana cō/tinua pura seu interpollata: ⁊ nō aliter ad quā fiendam magna habeat̄ diligētia ⁊ cautela: vt ex ipsa incōuenien ter facta non ꝓueniat: vel etiam si dimittat̄ reprehēsibilis error: semp̄ enim ad flobotomiam est deueniendū cū san guis supflue calefactꝰ ⁊ dominans est in venis admixtus simul cū humoribꝰ alijs: imo ⁊ si alij p̄dominent̄ humo/res dūmodo sanguis sit cū eis admixtꝰ conceditur flobo/tomia: cū hoc etiam in pluribꝰ alijs casibꝰ dictis superiꝰ in cura feb. acutarū etiam ad flobotomiam ꝓmpimꝰ q̄ casus vtplurimū ⁊ conditiones repiunt̄ in hac feb. q̄re ad flobotomiam deuenimꝰ: nec expectat̄ dū materia est furiosa vel admixta cū sanguine. vt sanguis vel ipsa ma/teria digerat̄. Est enim flobotomia vlis humorū eūatio post quā vtplimū seq̄t̄ alteratio ad frigidum in sanguine supflue calefacto: ⁊ vt sit alleuiatio in virtute: sola enim ꝑatio vene sanguinē euacuando ip̄m alterat ⁊ ifrigidat: ac etiam ip̄m eūat sicut in hac febre regrit̄. ¶ Istorū aūt dieta sit tenuis multū: imo tenuissima cum hec febris sit vtplurimū ꝑperacuta ꝓpter acuitatem humoris facien/tis hanc febrem. Et cū hoc etiam sit alteratiua ⁊ frigida q̄nto plus esse potest exhibēdo panem lotū vel ptisanam nō colatam: imo etiā q̄nq; solam aquā ordei exhibendo cū çucharo est sufficiens vsq; ad duos dies: vel iuleb vio latū cū aq̄ frida pura. Et q̄cūq; assumit patiens hanc fe. sub actuali frigiditate semp̄ assumere debet. A vino aūt ⁊ a carnibꝰ ꝓhibeat̄ omnino vsq; ad totū tempꝰ statꝰ ni/si virtꝰ debilitas contradicat. Et de vino granatorū assu/mat cū aq̄ frigida: vel de aq̄ cocta cū çucharo: vel de iu/leb violato: vt supiꝰ dcm̄ fuit. Et granata absq; granis co medat q̄t vult. Si aūt in v̄tute debilitas sensibiliter ap/paret sorbilia in aceto decocta solū semel assumat in die: vel de pulla paruissima alterata cū cucurbita vel lactu/ca: ⁊ a pullo distillato ꝓhibetur omnino cū faciliter in/flāmet̄ ⁊ subseq̄nter corpꝰ inflāmet. Uinū omnio dimittē do: vt superiꝰ dictū fuit. Melones autem virides citruli pruna atq; cucumeres non ꝓhibent̄ eis: nec etiam cōti/nua collutio oris ⁊ lingue atq; gargariçatio facta cū aq̄ ordei seu cū aq̄ frigida pura ⁊ cū similibꝰ istis. Immo ēt conceditur eis impositio frontis ⁊ faciei multotiens in aq̄ frigida: cū cauma est magnū ⁊ in facie atq; intensa rube/do. Potus isup̄ aque frigide copiosus sepe cōceditur patiē tibꝰ hanc feb. post eūationem predictam stante forti icē/dio ⁊ conditiōibꝰ dictis supius in caplo febi. acutaꝝ: ⁊ maxime si ꝯsentiat etas iuuenilis ⁊ tempus calidū ⁊ esti uū: tūc enim cū pura çolera dominat̄ si exhibeat̄ aq̄ fri/gida in q̄ntitate sufficienti nō est remediū vtilius istis ꝙ sic cito curam ꝑficiat: imo etiam si timet̄ de morte ꝓpter arefactionem ⁊ consumptionem ex supflua caliditate hu ius feb. esset licitū medico talem causoniçantem in aqua simplici pura ponere ⁊ balneare. ¶ Clisteria insup̄ que ꝯueniunt sint ex decoctionibꝰ vel ex succis ⁊ aq̄s ⁊ oleis ⁊ alijs fridis in supradicto caplo cure feb. acutarū dcis ⁊ declaratis. ¶ Et aer illorū sepe in camera inouet̄ ape/riendo fenestras ⁊ ifridetur ⁊ alteret̄ cū multa sparsione aque fride ⁊ aq̄ rosa. cum frondibꝰ ⁊ folijs ⁊ floribꝰ frigi dis ⁊ rosis violis ⁊ similibus s̄m ꝙ ibidē fuit dictū ⁊ de claratū. ¶ Fricationes aūt nō multum expediūt nec cō/ueniūt in hac feb. Et si fiant sint lēte in p̄ncipio excrescē/ti feb. si de ip̄a ꝑpendit̄ vel in eius declinatione. Tēpore aūt magni caumatis nō ꝓhibet̄ aliq̄lis irroratio ad faciē ⁊ ad extrema cum aqua rosa. ¶ Epithimata aūt cordia lia alterantia ⁊ frida supius dcā post plenam euacuatio nē sunt nec̄ia in hac feb. vtēdo eis cū modo ⁊ ordie sup̄/dictis. ¶ Syrupus autē acetosus simplex sub actuali fri giditate sumptus de mane in aurora cum aq̄ simplici pu ra: seu cum aqua endiuie est ꝯueniēs ad digerēdū mām huius feb. Et syrupus violatus de q̄bus etiam omni tē/pore possumꝰ exhibere ad extiguendam siti ⁊ caliditatem cū quadruplo aque fride: vacuo tamen stomacho ab oī cibo. ¶ Et si expedit digesta mā huius feb. post p̄dictuꝫ syrupū vna de sup̄dictis medicinis solutiuis māe coleri/ce ab ifirmo sumet̄: obseruatis ꝯditiōibus oibꝰ q̄ regrunt̄ ⁊ q̄ dcē fuerūt in caplo cure feb. tertiane pure: in q̄ capi tulo tales medicias posui ⁊ declaraui: ⁊ modū ⁊ ordinē assumēdi. ¶ Pro cura aūt accñtium que vtplurimū cuꝫ hac feb. ꝯiūgunt̄ sicut vigiliarum istantia: dolor capitis: prostratio appetitus: siccitas oris ⁊ ligue: stipticitas vē/tris: ⁊ silia particulariter recurrat̄ superiꝰ ad specialia ca pitula supius dcā ⁊ declarata. ¶ Pro cura antē non ve/re causon q̄ fit ex flegmate salso per modum dcm̄ supius discurrat medicus cū supradictis remedijs leuiora sumē/do ⁊ minoris ifridationis q̄ʒ in causonide v̄a: ⁊ sic hēbit curā ipsius. Est ēt q̄nq; fe. causonides fe. cōposita ex san/

guine ⁊ colera putrefactis itra vasa. Et si mixtio sit equalis appellaꝛ causon sinochides. Et si sanguis est in plus appellet sinoch⁹ causonides. Et qꝛ curaꝛ curatiõe simpliciũ suaꝝ relatiuaꝝ: ideo nolo pl's s̃monẽ meũ dilatare.

¶ De cura feb. sanguinee.

Sequitur de cura febr. sanguinee que sinocha dicitur. Et ipsa est duarum specierum. nam quedam fit ex putredine sanguinis intra venas: ⁊ talis vocaꝛ sinocha cũ putredine. Auicẽ. fit ex sanguine etiam intra venas nõ putrescẽte: sed solum in quãtitate multiplicato et excessiue supercalefacto ⁊ inflammato a quo vapores eleuãtur ad cor ad ipsum continue effumãdo: ⁊ talis feb. si nocha inflatiua seu sine putredie vocaꝛ a medicis. De. n. febres que sic fiunt ex sanguine tam sinocha cum putredine qꝫ sinocha sine putredine breui tempore perseuerãt seu durãt quin ad aliam speciem feb. cõuertanꝛ: ⁊ maxime ad feb. colericam superius declaratam. Et hec fuit intentio Gale. secũdo de crisi penultimo capitulo. licet ab Auicẽ. sibi aliter imponatur. Febris enim sinocha est vere continua: imo proprie conclusa vocatur cum sanguini nullus sit datus mot⁹ est ⁊ appropriat⁹ humorib⁹ alijs.

¶ Hec insuper feb. sinocha vltra predictas diuersitates ⁊ nomina tripliciter variatur ⁊ nominatur. Nã quedã dicitur augmastica: ⁊ est quãdo proportionaliter ⁊ continue cum excessiua caliditate sequiꝛ augmentando vsqꝫ ad finem status. Quedam autem diciꝛ peraugmastica: ⁊ talis opposito modo procedit semper ab eius ꝑncipio insensibiliter tamẽ in calore dimittendo vsqꝫ ad tempus status. In declinatiõe autem sensibiliter diminuiꝛ. Quedam autem est alia sinocha que diciꝛ homotena: ⁊ est illa que vsqꝫ ad statum equaliter ⁊ vno modo cũ caliditate procedit. Nõ tamẽ asserendum est omnino ꝙ in dictis temporib⁹ ꝑncipio ab augmẽto ⁊ statu sit equalis caliditas seu vniformis processus in modo caloris: imo caliditas s̃m diuersa tempora variatur: ac etiam s̃m ꝙ materia variaꝛ. Et ista omnia cum diligẽtia attendãtur: sunt enim discussa ⁊ declarata ꝑma fen quarti Auic. ¶ Post predicta sic absolute prolata tali modo ⁊ ordie procede ad curaꝫ hui⁹ feb. sinoche. Et primo cũ lenitiuo facto ex sola cassia vel ex mãna distemperata cũ decoctiõe cõi recẽti: vel cum sola aqua ordei vel endiuie si necessitas cogit ad illam maxime stãte aliquali repletione humoꝛuꝫ in stomacho. Et si nõ sit talis repletio fiat ⁊ sufficit linitiuũ clistere factũ ex decoctõe blitis ⁊ malue ⁊ folioꝛũ matris violarum in aqua ordei ⁊ cũ. ℥. i. cassie ⁊. ℥. ij. mellis violati ⁊. ℥. iij. olei violati ⁊ modico salis cũ feces ⁊ flegmata in itestinis cõtenta mũdificenꝛ ab eis: ne precedẽte flobotomia tales mãe attrahãtur ad venas ipsis inanitis si flobotomia ꝑcederet. Post quã lenitionẽ ilico festineꝛ vt flobotomia succedat quãto citi⁹ est possibile: etiaꝫ eodẽ die in quo incohoauerit h̃ fe. nam sola flõmia vtplurimũ est sufficiens si copiosa fiet etiam taliter ꝙ infirm⁹ sincopi recuperabili appropiquet ad itegrandam curaꝫ ⁊ ipsam ꝑficiẽdam hui⁹ feb. sanguinee q̃ sinocha dicitur sanguis enim a nullo pharmaco euacuaꝛ sicut alij euacuanꝛ humores. Est ergo expediẽs pro eius euacuatiõe vt vena aperiaꝛ ex arte ⁊ cũ manuali operatiõe aut operãte virtute: vt sepe ɔtigit in fluxu sanguis emoꝛroydarũ: vel etiam nariũ. ¶ Et si partiaꝛ hec flõmia ⁊ diuidaꝛ in vices tuti⁹ erit vt melius virt⁹ custodiaꝛ ⁊ regat. Potest ergo secũdari de die vt adimpleaꝛ euacuatio sanguinis que reqriꝛ in hac feb. vt euẽt. Melioꝛ tamẽ est multiplicatio numeri qꝫ multiplicatio quantitatis vnica vice: vt clarẽ explicat Auic. 4. fen ꝑmi cañ. Sed in hac feb. ⁊ maxime in sinocha iflatiua sine putredine sepe per solaꝫ flõmiã copiosam ⁊ vnica vice factam fit ei⁹ curatio integra ⁊ perfecta si virt⁹ assentit vt asserit Gal'. 9. de igenio sanitatis. Et si vena q̃ flõmaꝛ basilica vl' cõis recurrendo semper ad cõditiões superi⁹ dictas q̃ obseruari debẽt in quacũqꝫ flobotomia. Si aũt medicus ad infirmũ occurrat habẽtem hãc feb. sinocham iam trãsacto ꝑncipio: ita ꝙ sanguis sit multũ subtiliatus seu sensibiliter igrossat⁹ lenitiõe supradicta premissa ad ipsum digerẽdum procedaꝛ: vt decet s̃m ꝙ supius dictum fuit. Et subseq̃nter fiat flõmia: obseruato ordine: ⁊ cõditiõibus supradictis. In his enim febrib⁹ sanguineis generaliter ois intẽtio curatiua cũ flõmia perficiꝛ si fiat in tẽpore suo ⁊ in quantitate cõgrua ⁊ decẽti: ⁊ ideo in hac magna diligẽtia habetur.

¶ Unũ tamẽ hic notãdũ ꝙ feb. sanguinee vtplurimum ⁊ cito ad feb. colericas cõuertunꝛ: ⁊ sic illarũ cura est ꝑficiẽs curam istarũ q̃re recurraꝛ ad capl'm de cura colericaꝝ. ¶ Regimẽ aũt cibi ⁊ potus ⁊. aeris ifrigidatio seu rectificatio: fricationes etiam: collutiones oris ⁊ lingue: epithimata cordialia: ⁊ generaliter omnia remedia que cũqꝫ dicta superius in cura feb. colericarũ ɔueniũt in cura hui⁹ feb. sanguinee: cũ de facili ad fe. colericas hec fe. trãseat: vt dictum est ex superflua calefactione iducta in sanguine ad quã sequiꝛ vtplurimũ subtiliatio ei⁹: vnde cõuertiꝛ ad naturã humoꝛis colerici. Et in hac etiã feb. quãdoqꝫ cõuenit potus aque frigide copiosus: ⁊ maxime in vera sinocha inflatiua in qua post flobotomiaꝫ sepe sola alteratio sufficit vaporose ⁊ acute caliditatis extranee si conditiões dicte superi⁹ de ei⁹ exhibitiõe consentiãt: ⁊ maxime etas iuuenilis ⁊ temp⁹ estatis ⁊ calidum.

¶ Digestiuũ aũt qδ est cõueniẽs in hac feb. cũ sanguis ad materiã colere ɔuertiꝛ: sicut vtplurimũ euenit est syrup⁹ acetosus simplex cũ aqua frigida sumpt⁹ seu cũ aq̃ endiuie de mane sub actuali caliditate tot dieb⁹ ⁊ dosib⁹ ⁊ illo modo ⁊ ordine prout ⁊ sicut superi⁹ dictũ fuit: ⁊ subseq̃nter digesta materia cũ vno de supradictis pharmacis solutiuis pure materiei colerice ɔuenientib⁹ feb. tertianis prosequaꝛ in cura s̃m modũ ⁊ ordinem supradictũ: ⁊ vltimo cũ clisterijs ⁊ omnib⁹ alijs dictis in capitulo cure feb. tertiane pure: nõ tamẽ multũ alterãdo dietã in hac fe. sed potius cũ cibis decoq̃ndo de agresta seu de sumach vt sanguis aliq̃l'r igrosseꝛ. Et pro cura alioꝛũ accñtiũ: q̃ etiã in hac feb. occurrere pñt pricipal'r recurraꝛ ad capl'a supradicta cũ de accidẽtib⁹ fecim⁹ mẽtiõeꝫ.

¶ De cura febrũ flegmaticarũ.

Febres flegmatice sicut colerice distiguuntur. s. in ɔtinuas ꝓportiõales ⁊ iterpollatas: seu paroxismales. differũt etiã s̃m diuersitatem flegmatis a q̃ fiũt. nã q̃dam ex eis causaꝛ a flegmate dulci: q̃daꝫ a flegmate acetoso: q̃dã a vitreo: q̃dã a mucilaginoso aquoso: ⁊ q̃dã a flegmate salso: ⁊ sic etiam ab alijs specieb⁹ flegmatis pñt fieri. Diuersificanꝛ insuper s̃m diuersa tempora ipsoꝛũ: vt pricipiũ augmẽtũ ⁊ statũ ⁊ declinationẽ: nam aliter ⁊ aliter in istis tempoꝛib⁹ disponunꝛ. Etiam differũt: qꝛ q̃dam ex eis sũt a puro flegmate: ⁊ q̃dam cũ aliquali admixtione alteri⁹ humoris: ⁊ maxime colerici q̃ si nõ superfluat taliter ꝙ flegmati dominetur facit paroxismũ hui⁹ fe. flegmatice q̃ diciꝛ q̃tidiana. Et hec omnia habenꝛ ex signis ipsarum particulariter positis in ꝑma fen quarti. Flegma enim cũ putrefit in venis facit q̃tidianaꝫ continuã que omni die excrescentiam sensibilem habet. Et cũ extra venas putrefit facit q̃tidianã interpollatam que omni die habet sensibiliter paroxismũ q̃ vtplurimũ durat vsqꝫ ad. 18. horas ita ꝙ nõ habet talis febriens nisi sex horas salse q̃tis. Hec enim feb. flegmatica vtplurimũ est cronica perdurãs ⁊ transiens. 44^m diem vel. 64^m dieꝫ: ⁊ maxime cũ in eius causa est flegma vitreũ seu mucillaginosum ⁊ grossum: ⁊ multe quãtitatis existẽs ⁊ est

semper portās secū cām suspitionis ⁊ mortis:nec eūatur vtplurimū a lesiōe oris stomachi propter multa flegmata que multiplicant in ipso. Et he feb. flegmatice vtplurimū ⁊ sepius eueniūt senib⁹ ⁊ pueris habētib⁹ complexionē frigidā ⁊ humidam:gulosis etiā ⁊ patientib⁹ nauseatiuā satietatē q̄3 in alijs etatib⁹ seu dispōnib⁹ alijs:qꝛ i hn̄tib⁹ symbolū seu similitudinem facilior est transitus.

⁋ Cura aūt generalis ⁊ particularis feb. flegmatice tam cōtinue q̄3 iterpollate a quocūq3 flegmate fiat in primis est incboāda cum lenitiuo exhibito ex sola cassia vel māna assumendo de vno istorū in dosi conuenienti in dicta superius:⁊ cū cōditionib⁹ supradictis. Et si etiam in principio hui⁹ feb. hec alia medicina sumat aliqualiter vigorata est vtilis ⁊ conueniēs etiam ad aliqualiter minuēdu3 de materia que est in intestinis ⁊ stomacho. Cui⁹ descriptio est. ℞. pulpe cassie. ℥. i. s. electuarij idi minoris vsq3 ad. ℥. i. s. ⁊ distemperat cum decoctione cōmuni absolute prolata ⁊ superi⁹ dicta. Si aūt caliditas esset multū acuta propter putredinē in hac feb. tūc predicta medicina ⁊ alia supradicta distemperet cū decoctiōe cōmuni recenti vel cū aqua ordei pura. Et die sequēti post ipsam fiat tale clistere ad trahendū ⁊ abstergēdū materias attractas ⁊ relictas in intestinis ⁊ reliquas medicinas si qua esset in eis. Cui⁹ descriptio. ℞. decoctionis blitis ⁊ malue anisi feniculi an̄. partes equales cassie pul. ҫucca. ru. an̄. ℥. i. mellis violati. ℥. i. s. salis ⁊ olei cōmunis q̄3tū sufficit pro clisteri fiēdo. ⁋ Et hic vtiliter memorādum ꝙ predicta medicina:ac etiam quecūq3 alia de predictis seu dicēdis inferi⁹ solutiua vel non solutiua:⁊ in quacūq3 febre semper debet assumi in die ⁊ hora maioris qetis ⁊ interpollatis seu minoris excrescentie feb. ⁋ Similiter etiam est precauēdū ne aliqua medicia sumat seu fiat flobotomia seu aliqua sensibilis euacuatio in die cretica vel indicatiua quantum possibile est:sicut in 4° 7° 11° 14° 17° ⁊ 20° die. Sic etiam procedendo vlteri⁹ per q̄rtanarios ⁊ septenarios dies. Et ista sit regula generalis in omni eūatione fiēda:vt dictū est. ⁋ Conditiōes insuper que requirunt cū assumit qōcūq3 pharmacū solutiuū ⁊ ante ⁊ post eius assumptionem omnes obseruent ad plenū ſm modu3 ⁊ ordinem supradictū in capitulo generali cure feb. putridarū. Sic etiam circa abstersiuū seu lauatiuū qō debet assumi operatiōe pharmaci solutiui finiti totaliter:⁊ circa somnū:⁊ tempus:⁊ horam:⁊ quātitatem: ⁊ modū cibationis eius qui patit hanc feb. ⁊ qui pharmacū sumpsit. Bona ergo circa p̄dicta diligentia habeat cū obseruātia omniū predictorū ⁊ aliorum in capitulo ad qō recurrat pro materia predictorū. ⁋ Flobotomia aūt in febre flegmatica facta a flegmate dulci vel salso permixto cū sanguine etiam abūdante in venis est licita ⁊ conueniēs. Immo etiam in quacūq3 feb. flegmatica ad flobotomiā prorūpimus dūmodo flegma sit simul permixtu3 in venis cū sanguine:per tale3 enim flobotomiā flegma eūat. Habeat tamē in hoc diligentia in eius vsu: si expedit circa eam vt obseruent conditiōes omnes que requirunt ⁊ q̄ sunt dicte superi⁹ de modo ⁊ ordie: ac etiam de tempore ⁊ quātitate sanguinis extrahēdi ⁊ de qua vena similiter:de modo dormiēdi vigilādi ⁊ de plurib⁹ alijs q̄ reqrunt in vsu flobotomie dictis ⁊ declaratis superius in capitulo generali cure feb. putridarū:semper habēdo respectū ad virtutem ⁊ ad etatem infirmi ꝙ flobotomiā cōsentiāt. ⁋ Vomit⁹ insuper si faciliter fiat ⁊ leuiter vel per seipsam a natura proueniat cū multa materia stomacho est habēdus in pricipio cuiuslibet feb. flegmatice ⁊ in ei⁹ processu summe laudat ⁊ conuenit:⁊ maxime cum fuerit feb. flegmatica interpollata facta ex flegmate putrido extra venas existēte maxime in partib⁹ stomachi: abbreuiat enim curā ipsi⁹ ⁊ alleuiat stomachū a flegmatib⁹ ꝯtētis in eo. Sed anteq̄3 vomit⁹ procuret mūdificēt intestina a supfluitatib⁹ ⁊ egestionib⁹:q̄ in ipsis continētur cū supradicto clisteri ne trahāt superi⁹ versus stomachū cū inducit vomitus attrahens materias versus supra q̄ reperiunt in partib⁹ dictis. Et istud sit documentū qō obseruet semper in omni vomitu artificialiter facto. Vomitiuū aūt facile qō secure potest assumi est illud qō fit ex aq̄ or. sumēdo de ipsa sub tepida caliditate vsq3 ad ciatos duos cū. ℥. i. s. ҫuchari ru. ⁊ cum modico acetiuoemū si expedit digitis intromissis in ore vel pēna vomit⁹ incitet ⁊ prouocet. Et si solū vna radix raffani minutim incisa ab ipso proiecta medulla in aqua or. decoquat et colata sumat ⁊ cum ҫucharo ru. ⁊ aliquantulo aceti fortius operabit ad vomitū prouocandum. Et si cū tali vomitiuo acetū squilliticum in paruissima quātitate ponatur loco aceti cōmunis erit adhuc forti⁹ in operando ꝙ vomit⁹ prouocet: Eodem modo etiam vomitiuū assumptū cū oximelle simplici vsq3 ad. ℥. iij. cū aqua ordō. in q̄3titate cōuenienti etiam iuuat ⁊ confert. Fortiora aūt vomitiua nō conueniūt in hac feb. nisi digesta materia. Et de his dictū est supra i caplo cure ephimere facte ex nauseatiua faciente. ⁋ Si aūt post assumptionem predictorū potuū vomitū prouocantiū vel cuiuslibet ipsorū vomit⁹ non prouocet. Sed talis pot⁹ ⁊ aqua assumpt⁹ remanet in stomacho patientis non timeat infirm⁹ ipsum assumens nec tristet:qꝛ prouocādo per vias vrine descēdet:⁊ aliq̄s materias in illis vijs contentas secū educet ⁊ illas eūabit. Sed expedit ꝙ ante assumptionem ipsi⁹ lenitiuū clistere precedat seu abstersiuū dictū superi⁹ vt mūdificent stomach⁹ ⁊ intestina a superfluitatib⁹ contētis in eis ne portent ad venas ⁊ epar. ⁋ Dieta aūt patiētiū has feb. flegmaticas nō sit in principio multū tenuis nec grossa multa grossitie:⁊ maxime in p̄ncipio vniuersali cuiuscūq3 feb. flegmatice:grossior tamē esse debet in p̄ncipio ⁊ in augmento q̄3 in ei⁹ statu:sed in declinatione tuti⁹ grossiorem dietam concedim⁹. Nō ergo carnes sūt p̄hibende patientib⁹ hāc feb. flegmaticam sic ipsas p̄hibem⁹ patientib⁹ feb. colericas. Nec etiam vinū purū vel mediocre limphatū:istis etiam prohibet regulariter:ergo tali ordine procedat circa cibū ⁊ potū qcūq3 hac fe. vexat ⁊ vsq3 ad septem dies solū semel in die carnes pullinas:vel perdices assumat pistas vel solidas si eas assumere potest ⁊ illas bene digerere eligendo semper in cibatione fienda horam maioris qetis seu minoris excrescentie feb. ⁊ elongando se a principio excrescētie vel paroxismi ad min⁹ per q̄tuor horas:⁊ alia vice vt in prandio vel cena:pro secūda cibatione assumere pōt duo sorbilia vel tria cū testa in aceto ⁊ aq̄ decocta:vel solā ptisanam seu candarusum. i. far cū ҫucharo ⁊ modico cōfec. ⁊ panis infusi in vino limphato. Et si etiam pulla sit parua nō multi nutrimēti mane ⁊ sero consentiat eis: ⁊ maxime cū de virtutis debilitate timet iter predictos duos cibos assūptos māe ⁊ sero ex pullis carnib⁹ seu p̄dicib⁹: ⁊ vt dictū est:duo sorbilia concedūt infirmo etiam in aceto decocta. ⁋ In tempore tamē minoris afflictionis de die vel de nocte ſm exigētiā:ac etiā ſm ꝙ sepe accidit ⁊ euenit. Et sic vsq3 ad temp⁹ stat⁹ procedit ⁊ fiat exhibendo etiā de vino limphato in pauca q̄3titate. Sufficit aūt q̄rtam partem caponis vnica vice vel mediam perdice3 pistam ⁊ contusam exhibere huic patienti hanc feb. flegmaticam ⁊ sorbilia in tempore inter medio pro confortatione virtutis vt perdurare possit vsq3 ad statum ne cadat ⁊ ruat addendo vel diminuēdo de cibo predicto ſm ꝙ expedit. nam quandoq3 cogimur in feb. etiam pullū distillatū ꝯcedere quādo virtus eēt taliter dissoluta ał resoluta ꝙ subsistere non posset:⁊ stomachus etiā alium cibū grossiorem nō bene digerere posset:tūc cuiꝫ pullus

inspicias dies cretico

distillatus z oua sorbilia: z gallorꝫ non coeuntiū testiculi sup omnem aliū cibū preualent z conueniūt. Pullus autem distilletur ad ignem purū z clarū: immo solū cū carbonib⁹ ignitis si possibile esset ablut⁹ tamen cū vino granatorū z modico aque rosa. z non cū aliquo vino maluatico vel cū simili ad corp⁹ inflammet nisi caliditas febrilis esset adeo parua ꝙ de ei⁹ augmento non timeretur: tūc enī ablui potest cū modico vini albi subtilis z aqua ro. Patientibus aūt febr. colericam puram pullus distillat⁹ ꝑbibeatur quantum est possibile: vt superius dictum fuit.

ℭ Et hoc notandum ꝙ cum pullus distillatur nō sit ibi superflu⁹ ignis ne permittatur ꝙ omnis humiditas egrediatur z distillet ab ipso ne de adusto z fumoso sapiat talis pullus. Prima ergo distillatura est illa que est magis conueniens z minoris displicentie cum assumitur ab infirmo. Allaude aūt z alie aues parue z carnes edine in tempore suo etiam pisce si expedit etiam quandoqꝫ concedūtur patientib⁹ istas febr. z cialdones seu canoni çucharati similiter z panis parum assat⁹ immissus in vino limphato etiam conceditur istis similiter. z ista confectio pro confortatione virtutis que generaliter est in vsu. Recipe margaritarū çuchari z aque rosa. fiat cōfectio: z si caliditas putredinalis nō sit multū acuta aromatiçetur cū modico cinamomi: de q̄ confectione assumere potest infirm⁹ in prandio z in cena z ante z post: z in alijs horis intermedijs etiam pro confortatione virtutis cū vino limphato: digesto tamē alio cibo vel potu prius assumpto: z stomacho vacuo ab ipso. Si autem q̄rimus maiorem confortationem virtutis confectionē de lapidib⁹ preciosis superi⁹ positam assumam⁹ loco ꝑdicte q̄ aromatiçatur etiam eodem modo cū cinamomo. Et vinū istorū sit parum vel mediocre limphatum pro tertia parte vel media parte cū aqua decocta: si aq̄ bona reperiri nō potest absqꝫ decoctione: decoctio aūt solum aq̄s malas rectificat z nō bonas: immo illas corrupit z ad displicentiam infirmorū reducit. Et non bibat infirm⁹ superflue cū cibū assumit: sed q̄tū expedit in prandio z in cena pro debita ꝑmixtione cibi q̄ assumitur temporib⁹ istis. Et sic etiam extra predictos duos cibos ordinarios cū cōfectionē cialdonem seu canonū çucharatū panem assatū vel sorbilia sumit eodem modo procedat cū temperato z non superfluo potu: vt debita permixtio z nō lubricitas fiat in stomacho. Et vltra predicta tempora z horas supradictas si sitis multū infestat infirmū cū acuitate caloris aquam ordei permixtam cū çucharo si non acetat in stomacho. Et si expedit z tuti⁹ poterit assumi decoquatur in ipsa modicū anisi vel feniculi. Et in simili casu bibere potest syrupū simplicem acetosum factū cū aqua decocta intentione principaliter habita ad ipsam sitim si necessitas ad hoc cogit. ℭ In statu aūt h⁹ febris flegmatice dieta attenuetur comparatione ad tempora supradicta: nō tamen in totū dimittendo carnes z vinū. Et in hoc solū habeatur consideratio ad virtutē. Et vltra predicta quandoqꝫ etiam est expediēs in hac feb. flegmatica cū calor putredinalis est acut⁹ z magn⁹: z cū fit a flegmate salso vel dulci: vt cib⁹ aliq̄liter alteretur ad frigidū etiaꝫ cū lactuca: z vinū diminuatur: z magis aquaticū eligatur ipsum pl's etiam limphādo cū aqua q̄ꝫ supradictū: z totū hoc cū iudicio estimatiuo diligenter consideretur a medico vtendo in hac feb. q̄nqꝫ calidis: quandoqꝫ tēperatis seu remedijs frigidis ꝫm ꝙ intentio pl's vel min⁹ habetur ad cām vel dispositionem febrilem. In memoria semper habēdo curam regulareꝫ atqꝫ coactaꝫ ad quā medic⁹ obligatur ꝫm ꝙ superi⁹ dictuꝫ fuit: ad illud enim q̄d magis infestat z q̄d est maioris periculi semper medic⁹ debet intēdere: nō dimittēdo tamē in totū curam alteri⁹ dispositionis inq̄ꝫtuꝫ potest. Et hec est sententia Auicen. quarta fen primi capitulo vltimo.

ℭ Collutiones etiam z gargariçationes fiant in hac fe. si expedit. Et abrasio lingue z ipsius abstersio a limo siccitate z flegmatib⁹ que super ipa sepissime congregantur. Et talis operatio fiat ante cenam z prandiū cū ingenio facto cū cāna plicata ad similitudinem oculi reducta cū alio instrumēto: vt superi⁹ dictū fuit. Et ad hanc intentionem multū valet z confert collutio oris facta cū aq̄ ord. z aceto. ℭ Fricationes aūt ad extrema z ad man⁹: z ad brachia ad pedes coxas z crura plus laudantur in hac fe. q̄ꝫ in aliqua alia de supradictis. Immo Gal. secūdo terapentice asserit z affirmat ꝙ non reperitur consimilis medicina seu artificiale remediū quodcūqꝫ sit illud quod possit fricationibus equiparari ad perficiendū curam febr. flegmaticarū: z ad ipsum abbreuiandū: vult enim ꝙ sole fricationes sint sufficientes ad curam ipsarū maxime si fiant cū feb. vniuersaliter vere declinat. Qualiter autem z quo tempore z quo modo z quo ordine in q̄bus mēbris sit cū ipsis inchoandū z sic etiam prosequendū dictū est supra in capitulo feb. putridarū in generali. ℭ Et si etiam aer inouetur in camera eorū patientiū has feb. immo etiam in quocūqꝫ quācūqꝫ aliam feb. patiente aperiēdū quandoqꝫ fenestras z hostiū camere cū aer est clar⁹ z lucidus absqꝫ vento erit vtile z summe conueniens vt vapores exeant z exhalēt: z putredines etiam q̄ sepe in camera patientis sentiuntur z retinentur. Et adhuc etiam cōfert z iuuat si odorificetur camera cū odorib⁹ bonis: z maxime cū violis z rosis: sed meli⁹ cū suffumigio facto ex solo thure posito super prunas vel facto ex thure sandalis citrinis z ligno aloes. ℭ De die autē abstineat patiens hanc feb. flegmaticam vel quācunqꝫ aliam de predictis seu dicendis a somno z non dormiat inquantū potest: et maxime si de nocte sufficienter z regulariter dormit. Si aūt dies prolongantur plurimū vt tempore estiuo non aliqs somn⁹ breuis: vt vni⁹ hore prohibendus est omnino. ℭ Et hoc notandū ꝙ sufficit vnicuiqꝫ patienti: vt inter diē z noctes dormiat sex horas in totū vel circa stando semper cū capite eleuato super plumari: z sit ei⁹ in dormiendo pro maiori parte existat super latere dextro nisi talem situ prohibeat superflua caliditas epatis. Similiter etiam sibi caueat ꝙ non dormiat super renes: z circa ꝑn^m paroxismi: z ante z post ꝑ plures horas donec caliditas bene expandatur exterius: nō dormiat aliquis patiens quancūqꝫ feb. nisi ex tali dormitiōe succederet magna debilitas in virtute z periculū mortis: tūc enim coacte z in q̄cunqꝫ tempore debemus somnum concedere. ℭ Supradictis autem notatis z declaratis z quibuscūqꝫ in eis factis: z in ordine positis post predictum lenitiuū assumptū est licitū: vt inde ad duos dies cū diligentia incipiatur ad exhibendū z assumendū hunc syrupū pro digestione materie hui⁹ febris flegmatice. Et est primus syrup⁹ qui cōmuniter habetur in vsu ante alios dicendos inferius: cui⁹ descriptio. Recipe syrupi acetosi compositi ex duabus radicib⁹ mellis rosa. colati añ. ℥. i. limphetur cū modico plus aque simplicis calide cum assumitur vel cum aqua feniculi z endiuie: z hec est dosis vna: de quo syrupo sumatur vsqꝫ ad sex dies si expedit: z plus z minus donec materia digeratur: z eo tempore z modo z ordine prout z sicut superius dictum fuit in alijs supradictis syrupis. Siquis aūt vellet d̄ melle rosato colato addere in maiori proportiōe z diminuere de supradicto syrupo composito posset z licitum esset in ꝑncipio hui⁹ fe. flegmatice: maxime cū materia flegmatica multū predominatur in stomacho z in venis propinquis ei. ℭ Et hic notandū cum stomachus in hac feb. fit vtplurimū lesus z debilis: z maxime in digestiua virtute propter presentiam flegmatū que ibi cōmuniter congregantur. nam stomachus est ipsorū lacuna: vnde expedit ipsum conforta-

In textu fe[illegible] non [illegible] remediū [illegible] [illegible] equari frica[illegible] [illegible]

// Nō placet doctori ut aqua bona [illegible] nō decoquatur, [illegible] medicus [illegible] ad id [illegible] [illegible]

te p̃ncipaliter cũ hac inũctione ipsum inũgendũ mane ⁊
sero ante cenam ⁊ prandium quasi per vnam horam ap
ponendo pãnum calidũ supra ipsũ. Cuiꝰ descriptio. ℞.
olei de spica nardi: olei masticini: olei de absynthio ablu
torũ cũ vino albo subtili: ⁊ si caliditas superflua esset in
partibus stomachi addaẜ oleũ citoniorũ vel ros. añ. ʒ. ß.
rosarum coralorum cinamomi gariofi. ligni aloes squi/
nanti mente añ. ʒ. ß. omniũ fiat bona permixtio absq̧ ce/
ra vel fiat vnguentũ cum modico cere. ⁊ inũgaẜ stoma/
chus vt dictum est. Cauendũ est tamen ne in dicta inun/
ctione attingatur ad partes epatis ⁊ hypocũdrij dextri
ne ipsum calefiat ab ea. Et ista sit regula generalis in om
nibus febrientibꝰ. ⁊ maxime cũ assistit caliditas epatis.
epar enim maxime appropinquat a latere dextro super
fundũ stomachi immo super ipsum iacet quãtũ ad duas
pẽnulas eius. ¶ Si autem debilitas stomachi plus ad/
huc perseuerat. ⁊ maxime in digestiua virtute fiat fomẽ
tatio talis ad stomachũ cum qua medicꝰ incipiat. ⁊ sub/
sequenter absterso loco extrinseco stomachi cum panno
calido ex humiditate derelicta ab ipsa fomentatione: tũc
stomachꝰ inungaẜ cum supradicto vnguento: cuiꝰ fomen
tationis hec est descriptio. Recipe aque mente aque fe/
niculi ⁊ absyntij añ. ℥. iij. aque mirti. ℥. iij. aque ro. ⁊ vi/
ni citoniorũ añ. ʒ. i. vini albi subtilis. ℥. vj. in quibꝰ aquis
⁊ vino ponanẜ ista aromata. Recipe cinamomi rosaruꝫ
coralorũ rube. ⁊ citrinorũ gariofilorũ ligni alo. masticis
spice mente macis squinanti ameos añ. ʒ. i. fiat omnium
bona permixtio cũ aqua sub actuali caliditate cũ spon/
gia vel filtro posito ⁊ infuso in ea ad magnitudinem sto/
machi. ⁊ bene expresso vel expressa fomenteẜ stomachus
ante omnem cibum pluribꝰ ⁊ pluribꝰ vicibus ipsum ap
ponendo. sup q̃ tñ moreẜ donec caliditas in ipso stat seu
in ipsa conseruaẜ demũ stomachus vt dictũ est absterga
tur ⁊ inũgaẜ cũ supradicta inũctione. Et si adhuc etiam
talis debilitas perseuerat vel augeẜ. ita q̃ non conferũt
predicta remedia permuteñ ⁊ solũ cerotũ factũ ex ma/
stice super corio ad formam scuti reducte: absq̧ alia inũ/
ctione vel oleo seu fomentatione predicta cũ puncta re/
soluta superiꝰ super stomacũ apponaẜ: ⁊ sic diebꝰ pluri/
bus super ipso teneaẜ. ¶ Et hic vlteriꝰ est notandũ q̃ cũ
appetitꝰ in istis febrientibus feb. flegmatica multũ pro/
sterniẜ ⁊ cadit est necessariũ cum incitantibꝰ ⁊ reducen/
tibꝰ ipsum deuenire exhibẽdũ in prãdio vel in cena cap
pares absq̧ sale bene lotos cũ aqua ⁊ cũ aceto non mul/
tũ acuto comestos. Et quãdoq̧ etiam concedendo mo/
dicũ gelatine facte ex solo pullo cũ aromatibus paucis:
etiam duos pedes edi vel pulli cũ aceto non multũ acu/
to. Et quid modicuꝫ lactuce cocte vel crude si caliditas
excessiua abũdat in stomacho seu in epate: ⁊ in partibus
illis. Immo etiam concedendo pullam vel pullũ paruũ
assatũ ⁊ aspersum cũ vino granatorũ ⁊ aq̃ rosa. Et succꝰ
arancij: ⁊ oliue condite cũ aceto comeste: etiam ad hanc
intentionem ante omnem cibũ conueniunt. Et sic etiam
aliqua poma parua si infirmus auide illa desiderat sunt
concedenda. Hec aũt omnia prosequanẜ ⁊ fiant cũ recto
iudicio discursiuo. ¶ Similiter etiam laudaẜ ⁊ conuenit
oximel simplex: sicut supradictꝰ syrupꝰ: ⁊ etiam plus in
p̃ncipio huiꝰ febꝫ. flegmatice pro digestione ipsiꝰ mate/
rie ipsum simul exhibendo cũ melle rosa. colato ⁊ cũ aq̃
simplici calida vel cũ aqua feniculi ⁊ endiuie in propor/
tione ⁊ dosi dicta superiꝰ de syrupo acetoso composito ⁊
inde ro. colato: ⁊ in illo tempore modo ⁊ ordine ⁊ diebꝰ
⁊ dosibꝰ ipsum assumendo prout ⁊ sicut statim superius
dictũ fuit. ¶ Insuper si hꝫ feb. eueniat a flegmate salso di/
sperso per venas longinq̃s a corde pro digestione talis
materie: ac etiam pro extinctione caliditatis in ea syru/
pũ simplicem acetosum cũ modico mellis rosa. colati: ⁊
cũ supradictis aquis seu cũ altera ipsarũ secure concedi/
mus. Cũ autem tale flegma salsum putrefieret in venis
propinquis cordi causonidem non veram causaret: ⁊ de
cura ipsiꝰ dictũ est supra. ¶ Subsequenter autem assum
pto quocunq̧ de syrupis supradictis digestiuis modo ⁊
ordine supradicto: ⁊ iam digesta materia hanc medicinã
minoratiuam exhibere debemꝰ: cuiꝰ descriptio. Recipe
pulpe cassie. ʒ. x. vel mãne vsq̧ ad. ℥. i. ß. electuarij idi mi
noris vsq̧ ad. ʒ. iij. distempereẜ cũ decoctione communi
absolute prolata. Et tempus ⁊ modus ⁊ hora ⁊ alia que
requnẜ in eius assumptione: ⁊ ante ⁊ post ⁊ modus ci/
bationis: ⁊ horis ⁊ q̃titas cibi ⁊ potus ⁊ tempus etiam
exhibendũ lauatiuũ seu etiam abstersiuũ ⁊ clistere simi/
liter qđ est fiendũ in die sequenti post pharmacũ in his
omnibꝰ ⁊ alijs ⁊ circũstantijs prosequaẜ: ⁊ fiat eo modo
⁊ ordine prout ⁊ sicut pluries superiꝰ fuit dictuꝫ in alijs
medicinis solutiuis: ⁊ non solutiuis. Deinde requiescat
infirmꝰ vsq̧ ad tres vel q̃tuor dies sine assumptione ali/
cuiꝰ syrupi vel medicine solutiue. Et solũ insistat cũ bo/
no regimine cibi ⁊ potus ⁊ aliorum dictorum superius.
Et maxime cum fricationibꝰ continuatis mane ⁊ sero: ⁊
ante principiũ excrescẽtie febꝫ. seu paroxismi ipsius a q/
bus non desistat omnino ſm ordinem ⁊ moduꝫ supradi/
ctũ: ⁊ cũ suppositorijs ⁊ clisterijs prosequaẜ vt venter lu
bricus fiat. ¶ Subsequenter iam transacta decimaq̃rta
die ad sumendũ aliud digestiuũ inducaẜ infirmꝰ etiam ꝓ
sequendo vsq̧ ad sex dies ⁊ doses ſm q̃ expedit pro ma
teria digerenda: q̃ digestio magis comprehendiẜ per hy
postasim in vrina. Et digestiuũ conueniens sit istud. Re/
cipe syrupi compositi acetosi de duabꝰ radicibꝰ. ℥. i. ß. et
si ledent stomachũ vel alia viscera propter acetũ assuma
tur predictꝰ syrupꝰ compositꝰ sine aceto: q̃r similiter pre/
paratꝰ reperiẜ vt acetosus etiam vsq̧ ad. ℥. i. ß. mellis ro/
sati colati. ʒ. ß. ⁊ est vna dosis: limpheẜ cũ aqua simplici
calida in q̃ leuiter bulliat vnica bullitione anisum vel fe
niculũ vel limpheẜ cũ aqua feniculi ⁊ endiuie in q̃titate
⁊ pondere supradicto. ¶ Et hoc notandũ sicut pluries
dictũ fuit q̃ semper aq̃ vel aliꝰ liquor cũ quo syrupꝰ lim
phaẜ semper debet esse maioris q̃titatis q̃ sit ipse syru/
pus: vt si de ipso syrupo sumaẜ vsq̧ ad. ℥. ij. sicut commu
niter sumiẜ ⁊ hec est communis dosis in omnibꝰ de aq̃s
assumere possumꝰ vsq̧ ad. ℥. iij. ⁊ ista sit regula genera/
lis in omnibꝰ. Assumaẜ ergo iste syrupꝰ sub actuali cali
ditate de mane in aurora vel ante ⁊ de sero: quandoq̧ si
possibile est sine alio nocumento non appropinquando
assumptionem ipsiꝰ p̃ncipio paroxismi. Et hoc fiat cum
q̃rimꝰ accelerare digestionem materie huiꝰ febꝫ. flegma
tice. Et in eiꝰ assumptionem conditiones omnes q̃ req/
runẜ ⁊ ante ⁊ post cũ diligentia obseruenẜ ſm q̃ superiꝰ
dictũ fuit: ⁊ maxime q̃ in tempore assumptionis stoma/
chꝰ sit bene mũdus ⁊ vacuꝰ ab omni cibo ⁊ potu ne cibꝰ
crudus ac indigestus porteẜ ad venas ⁊ epar. ¶ Et hoc
digressiue notanduꝫ q̃ p̃ncipalis intentio q̃ plus trahit
medicũ in cura feb. flegmatice via p̃secutionis ⁊ operis
est ad cãm istam digerendo ⁊ euãdo: ⁊ ad aperiendum
oppilationes intrinsecas venarũ ⁊ aliorũ membrorũ in
trinsecorũ. Et hec intentio perficiẜ cũ debito regimine vi
te: ⁊ cũ supradicto syrupo ⁊ alijs dicendis inferiꝰ p̃mu/
tando etiam ip̃m ad magis aperitiuũ subtiliatiuũ ⁊ inci
siuũ ⁊ abstersiuũ ſm q̃ materia flegmatica faciens feb.
diuersificaẜ in ea: ⁊ ſm q̃ est maioris q̃titatis ⁊ frigoris
seu minoris: etiam ſm q̃ secũ misceẜ aliꝰ humor: ſm enĩ
q̃ flegmata sũt diuersa alia ⁊ alia reqrũẜ vt pro digestio
ne flegmatis vitrei seu mucillaginosi fortiora digestiua
conueniũt: ⁊ alia debiliora pro digestione flegmatis dul
cis seu aq̃si. Et sic etiam varianẜ digestiua medicamina
ſm diuersa tempora feb. Et ista omnia in processu capi/

tuli particulariter apparebũt. Sic etiam expedit vt medicine solutiue ſm diuerſitatẽ materie ⁊ ſm diuerſa febꝛ. tempoꝛa varient̃ in eis. De his aũt ſyrupis vt dictũ eſt ⁊ varijs medicinis deſcriptiones ponem⁹ particulares in proceſſu capituli confidens tamẽ in recto iudicio eſtimatiuo periti medici ꝙ omnia iſta diſcernat ſm ꝙ expedit in cura flegmatice febꝛ. Debilioꝛa enim ⁊ levioꝛa digeſtiua conueniũt in pͥncipio ⁊ augmento iſtarũ febꝛ. flegmaticarũ ꝗ̃ in earũ ſtatu cum materia eſt complete digeſta vel in declinatione ſm ꝙ in cura patebit. A levioꝛib⁹ enim ſemp eſt inchoãda ſaluo ꝗ̃ in egritudine furioſa. ℂ Hic inſuper eſt notandũ ſm ꝙ in colericis febꝛib⁹ dictũ fuit: ꝙ febꝛ. rariſſime pure reperiunt̃ facte ex vnico humoꝛe tantũ quin cũ eis aliqua pars humoꝛis alterius permiſceat̃ ⁊ ſic adinuicem putrefiant: licet vn⁹ ſuper aliũ dominet̃ ⁊ ſuũ pꝛopꝛiũ faciat paroxiſmũ ſeu recreſcentiam fe. vnde in fe. flegmatica ſepe eſt cũ flegmate aliqua parua cõmixtio colere ⁊ maxime in ei⁹ pͥncipio que ſenſibiliter coꝛp⁹ inflammat ⁊ calefacit: ipſa tamen vtplurimũ in proceſſu reſoluit̃ ſeu faciliter euacuat̃: ⁊ quandoꝗ ſed raro euenit econuerſo qḋ aliquid colere plus mouet̃ in pceſſu febꝛis flegmatice. ℂ Admixta ergo cũ flegmate colera min⁹ calida ⁊ levioꝛa aperitiua cõueniũt: ⁊ in proceſſu cum euacuat̃ magis colera ⁊ magis aperitiua conueniũt. Et ſi econuerſo eueniat econuerſo pꝛocedat̃ in cura. Et ſicut in ſyrupis fit variatio ſm diuerſitatem materie: ita etiam fiat in regimine vite ⁊ alijs omnib⁹ ſupͥdictis ſm ꝙ expedit ⁊ ſm ꝙ videbit̃ opoꝛtunum. ℂ Finita aſſumptione ſupꝛadicti ſyrupi vſꝗ ad ſex dies ſi expedit vel vltra ſex dies vt magis perfecte materia digerat̃ ſeu pꝛioꝛi tempoꝛe ⁊ ipſa digeſta tale pharmacũ ſolutiuũ exhibere debem⁹. Recipe pulpe caſſie. ℨ. x. electuarij indi minoris vſꝗ ad. ℨ. ij. ß. diſtemperet̃ cũ decoctione cõmuni abſolura pꝛolata: cui decoctioni addatur. ℨ. ß. agarici electi cũ modico ſaliſgẽme vſꝗ ad. ℈. i. obſeruando ſemper in eius aſſumptione ⁊ ante ⁊ poſt conditiones omnes ſuperius dictas ⁊ particulariter declaratas: ⁊ ſimiliter in potu abſterſiuo: ⁊ cliſteri fiendo in die ſeꝗ̃nti poſt pharmacũ diligentia habeat̃ cũ obſeruatione omniũ predictoꝝ ſm ꝙ expedit. Et ad eandem intentionem pꝛo euacuatione materie iam digeſte facientis febꝛ. flegmaticam iuuat et confert hec alia medicina que etiam aſſumi debet obſeruatis conditionib⁹ omnib⁹ ſupꝛadictis. Cui⁹ deſcriptio eſt. Recipe pulpe caſſie. ℨ. x. electuarij indi minoris. ℨ. ij. agarici electi triti vel pulueriçati ⁊ infuſi in oximelle ſimplici vel compoſito. ℨ. i. maſticis ſaliſgẽme aã. ℈. i. in q̃ infuſione ſtet vſꝗ ad q̃tuoꝛ hoꝛas ad min⁹. Et ſola expꝛeſſio talis agarici aſſumat̃ ⁊ diſtemperet̃ ſimul cũ caſſia colata ⁊ electuario indo pͥdicto cũ decoctione communi. Et hec eſt medicina vtilis ⁊ conueniẽs cũ materia eſt groſſa difficilis radicationis exiſtens maxime in partib⁹ capitis ⁊ pectoꝛis. ℂ Et hic notandũ ꝙ tuti⁹ eſt vti infuſione agarici in medicinis noſtris ꝗ̃ ipſius ſubſtantia ſi nõ q̃rim⁹ vomitũ pꝛouocare. ⁊ eſt etiam maioꝛis virtutis ⁊ ſecurioꝛis in ope ſuo. Poteſt tamen doſis duplicari cum in infuſione aſſumit̃: non ſic aũt cũ aſſumit̃ in ſubſtantia. ℂ Et vlteri⁹ eſt notandum ꝙ in die aſſumptionis pharmaci ab omnib⁹ fricationib⁹ deſiſtat̃ in totũ ⁊ maxime cũ actualiter opat̃. In alijs aũt dieb⁹ ſecuriſſime cum ipſis pcedat̃. Poſt iſtam euacuationem aliquibus dieb⁹ requieſcat infirm⁹ abſꝗ ſyrupo ſeu alio digeſtiuo ſeu abſꝗ quocũꝗ pharmaco ſolutiuo cũ fricationib⁹ ⁊ regimine vite ⁊ cũ cliſterijs communibus lenitiuis vel abſterſiuis ſuperius dictis: ⁊ quandoꝗ cum ſuppoſitoꝛijs factis cum ſale et melle decoctis adinuicem vel cum carne poꝛci pingui ſalita: vt vna die ⁊ in hoꝛa minoꝛis afflictionis fiat cliſtere: ⁊ in alia ſuppoſitoꝛiũ ſi beneficiũ ventris per ſe ipm non haberet: vt egeſtiones non retineat̃ in inteſtinis ne fumi ⁊ vapoꝛes mali aſcendant ſuperi⁹. Iſta ſit regula generalis de cliſterijs fiendis ꝗbuſcũꝗ febꝛientibus cuꝫ modo ⁊ oꝛdine ſtatim dicto. ℂ Poſt predicta ⁊ iam tranſacta vigeſima die innouet̃ ⁊ aſſumat̃ iſte ſyrup⁹ etiã vſꝗ ad ſex dies ſi expedit ꝓ digeſtione materie febꝛ. Et ipe plus conuenit quanto plus materia ingroſſat̃ vel ꝑ ſeipam eſt groſſa. Recipe oximellis compoſiti. ℨ. i. ß. ſyrupi de biſantijs. ℨ. ß. diſtemperet̃ cuꝫ aq̃ ſimplici in qua decoquat̃ levi decoctione aniſum ⁊ feniculũ ⁊ capil. vene. vel cũ aq̃ feniculi vel capilli vene. vel cicoꝛee aã. ℨ. i. ß. ⁊ eſt vna doſis. In cui⁹ aſſumptione omnia obſeruent̃: ⁊ fiant ſicut dictũ eſt in omnib⁹ alijs ſyrupis ſupͥdictis. ℂ Demũ iam digeſta tali materia flegmatica hanc medicinam exhibere debem⁹. Recipe pulpe caſſie vſꝗ ad ℨ. x. turbith electi in ſubſtantia vſꝗ ad. ℨ. i. çinçib. ℈. i. diſtemperet̃ cũ decoctione cõmuni pluries ſuperius declarata. Sic etiam in eius aſſumptione omnes ſupꝛadicte conditiones efficaciam habeant ⁊ effectũ integraliter ⁊ in totũ put ⁊ ſicut ⁊ alijs dictũ fuit. ⁊ ſimiliter in abſterſiuo ſeu lauatiuo ⁊ cliſteri fiendo: ⁊ in alijs omnib⁹ pꝛocedat̃ eodem modo ⁊ oꝛdine. ℂ Demum etiam reqeſcat infirm⁹ deſiſtendo ab omni pharmaco ſolutiuo ſeu a q̃cũꝗ alia potione vel digeſtiuo ſyrupo ſolum cũ fricationibus inſiſtẽdo ⁊ regimine vite ⁊ cliſterijs vel ſuppoſitorijs omni die ſi expedit pꝛo egeſtionibus educẽdis vſꝗ ad ſex vel octo dies ad min⁹. Deinde reuertat̃ ad aſſumẽdum hũc ſyrupũ: vt ſi poſſibile eſt materia integre digerat̃. Recipe oximellis compoſiti. ℨ. ij. ⁊ eſt vna doſis diſtemperet̃ cũ aqua oꝛdei alias apij feniculi vel in aq̃ ſimplici in qua decoquant̃ capilli vene. aniſum ⁊ feniculuꝫ: ⁊ de tali decoctione vel aq̃s cũ quib⁹ limphat̃ iſte ſyrupus vel alius ſemper debet aſſumi in q̃titate maioꝛi pꝛo q̃rta parte vel tertia ꝗ̃ ſit ipe ſyrup⁹. ℂ Siqͥs aũt vellet iam appꝛopinquante quadrageſima die pͥncipio febꝛis vel ipa tranſacta exhibere hanc decoctionem infirmo loco pͥdicti ſyrupi ad maioꝛem etiam complacentiam patientis ſecure poteſt ⁊ debet. Cui⁹ deſcriptio talis eſt. Recipe radicũ feniculi radicũ apij radicum petroſilij extracto ab eis medullo ligneo qḋ in pͥdictis radicib⁹ reperit̃ in medio capil. vene. aniſi paſſularũ cicerũ rub. aã. partes equales fiat decoctio pͥdictoꝝ in aq̃ ſimplici pura cũ modiciſſimo ſalis: vt meli⁹ etiam conſeruet̃. De q̃ in mane ſumat̃ ſex diebus continuis ſi expedit vſꝗ ad ciatum vnũ cũ çucharo vel ſine çucharo ſub actuali caliditate: cũ conditionib⁹ ⁊ modis obſeruandis ⁊ alijs omnib⁹ q̃ dicta ſunt ſuperi⁹ in aſſumptione omniũ alioꝛum ſyruporuꝫ. Et ſi pͥdicte decoctioni addat̃ radix bruſci ⁊ ſparagi foꝛti⁹ ⁊ meli⁹ operabit̃ ad digerendũ materiam hui⁹ feb. flegmatice: ⁊ maxime cũ flegma groſſum ⁊ viſcoſum pͥncipaliter dominat̃. ⁊ cũ hoc etiam plurime opilationes exiſtũt in venis epatis ⁊ in alijs membꝛis intrinſecis. Et ſi addat̃ etiam huic decoctioni modicũ aceti ⁊ cũ çucharo aſſumat̃ non min⁹ operabit̃. Immo plus ꝗ̃ qcũꝗ de ſupꝛadictis ſyrupis ſeu decoctiõib⁹ antedictis. ℂ Et hic digreſſiue notandũ ꝙ cũ febꝛ. vel alie egritudines multũ in tempoꝛe ꝓlongant̃ ⁊ pͥdurant: tũc maxime attediatur ⁊ triſtat̃ infirm⁹. vnde generaliter omnes ſyrupi ⁊ decoctiones diſplicent eis taliter ꝙ aſſumptionem omniuꝫ pͥdictoꝝ renuũt ⁊ ꝓhibent exhiberi. q̃re verbis blanditorijs opoꝛtet eos inducere ad aliqͩ aſſumendũ pꝛo digeſtione materie febꝛ. Tũc enim ſumme laudo ⁊ cõmendo cũ iam feb. ad q̃drageſimũ diem deuenerit exhibere loco ſyrupi ſeu dictarũ decoctionũ has aq̃s diſtillatas ꝑ materia digerenda hui⁹ febꝛ. flegmatice. q̃ nõ erũt tante diſplicentie ꝗ̃te ſyrupi ⁊ decoctiões pͥdicte. ⁊ tamẽ erũt vtiles ⁊ iuuatiue ⁊ maxime in declinatione hui⁹ feb. fleg

i prog° -diaj mesue ·s· a levioribus i(n)c(ip)ie(n)d(u)m
verificat i(n) o(mn)ib(us) egritudinib(us) p(re)t(er)q(uam) i(n) furiosis

matice. Recipe aque q̃nq; radicũ. ʒ. v. p q̃libet dosi cum
çucharo vel sine ad beneplacitũ assumentis. ipsam cali-
dam actualiter assumẽdo. Et sic etiaʒ omnẽ aliam aquã
syrupũ vel decoctionẽ assumendo. Et si etiam solũ aquã
feniculi apij cicoree assumpserit cũ modico çuchari erit
vtile ꝛ conueniens. Et si addaẽ aq̃ eupatorij vel per se so-
la etiam assumaẽ erit vtile ꝛ conueniens. ℭ Et hic notã-
dũ ꝙ in variando p̃dictos syrupos decoctiones aq̃s ẜʒ
diuersa tempora feb. ac etiam ẜm diuersitatẽ mãe ẜatice
facientis feb. ꝛ ẜm complacẽtiam vel displicentiã egro-
tantis totum ↄsistit ꝛ esse debet in recta consideratione ꝛ
bono iudicio estimatiuo medici p̃cticantis cui omnia su-
p̃dicta relinquo: vt diligentẽ custodiã habeat in p̃dictꝭ.
ℭ Dis. n. sup̃dictis syrupis ꝛ decoctiõib⁹ ꝛ aquis distil-
latis vtaẽ medicus vsq; ad finẽ cure hui⁹ feb. flegmatice
variando ꝑmutãdo ꝛ eligẽdo quãcũq; viderit de p̃dictꝭ
magis ↄuenire pro digẽne mãe feb. ℭ Sic ergo digesta
materia post assumptionẽ alicui⁹ de sup̃dictis digestiuis
dieb⁹ ꝛ dosibus sup̃dictis hanc medicinam solutiuã as-
sumat infirmus pro euãtione materie febris. ℞. elec. in-
di minoris descripti in antidotario. Mesue vsq; ad. ʒ. v.
distemperetẽ cũ decoctione cõmuni absolute prolata vel
ipsum electuariũ indũ assumat infirmus cuʒ çucharo in
forma dactuli seu in forma solida nõ distemperatũ cũ ali-
qua decoctione. Obseruatis tamẽ ↄditionib⁹ supradictꝭ
in assumptõe cuiuslibet pharmaci solutiui: ꝛ habito sem
per respectu ad virtutis ↄstantiam sine q̃ vana sunt om-
nia cũ ipsa deficit. ℭ Et hic notandum ꝙ de specieb⁹ ele
ctuarij indi minoris p̃dicti potest ↄstitui cũ çucharo que
dam ↄfectio solida q̃ vulgariter vocaẽ ↄfectio ḋ frati: cu
ius dosis est vsq; ad. ʒ. iiij. Et ↄueniret etiam ad euãndũ
hanc materiam feb. flegmatice. ℭ Et si in hoc tempore
post assumptionem p̃dicti syrupi decoctionis vel aque ꝛ
iam digeste mã pro ipsius euãtione sumaẽ vsq; ad. ℈. iiij.
electi turbith in puluere ꝛ in substantia cum. ℈. i. çinçi. ꝛ
cũ. ʒ. ß. çuchari cũ modico vini limphati calidi cũ aq̃ vel
cũ brodio pulli seu cũ decoctiõe cõmuni vel cũ aliqua de
supradictis aq̃s erit medicamẽ vtile ꝛ ↄueniẽs ꝛ appro-
priatũ ad euãndũ materiã flegmaticã ipsi⁹ feb. Ip̃m etiã
sepe ꝛ sepius iterando saltẽ semel i septimana si expedit
vsq; ad finẽ cure diminuẽdo tamẽ de dosi p̃dicta cũ sic cõ
tinuaẽ ita ꝙ nõ trãseat. ʒ. i. turbith p̃dicti eodẽ modo cũ
çucharo ꝛ çinçi. cũ vino calido brodio pulli decoctione
vel aq̃s absynthij ꝛ p̃parati sic supius dcm̃ fuit. Et istud
ꝓprie medicamen de turbith est illud qḋ diciẽ medicina
fortis debilis si de eo exhibeaẽ in dosi infra. ʒ. i. nam est
fortis medicĩa: q2 a remotis euãt ꝛ cũ h materiã grossaʒ
ꝛ viscosam ad euãndũ difficilem: ꝛ dĩ debilis q2 cũ nõ fit
cõpleta dosis nõ est sufficiẽs ad debilitandũ virtuteʒ. Et
h idem dici põt de agarico ꝛ ḋ electuario indo ꝛ de simi-
lib⁹ medicinis si diminuanẽ dosẽs ip̃arum: sed ꝓprius dĩ
de turbith vt ex itentione Aui. p̃ma sen q̃rti caplo de cu-
ra flegmatice: clare ↄcipiẽ. Et ista talia memorie cõmen-
denẽ. ℭ P̃sit insuper post p̃dictos syrupos decoctiones
vel aquas: semp tñ digesta mã ꝛ transacta q̃dragesima
die exhiberi pillule aggregatiue ꝛ maxime in declinatio
ne vl' hui⁹ feb. flegmatice: vt si medicine p̃dicte pulueres
ꝛ potiones displicẽt patientib⁹. Ipse. n. euãnt materias
flegmaticas ꝛ colericas admixtas derelictas ex ipsa fe.
euãnt etiã ab omnib⁹ membris ꝛ maxime a nutritiuis.
Et dosi ip̃arum est vsq; ad. ʒ. i. boni põderis in corpore
forti. ℭ Si aũt mã flegmatica preeminet adhuc ꝛ perdu
rat ipsa digesta ꝛ in tẽpore nunc dicto post assumptionẽ
vni⁹ vel plurĩũ de sup̃dictis syrupis seu post assumptio-
nẽ decoctionis vel aque has alias pillulas debemus ꝛ
possum⁹ exhibere. Recipe pillularum aggregatiuarum
pillularũ turbith q̃rũ ḋscriptio poniẽ in ãtidotario. Me

sue añ. ℈. ij. ↄficianẽ adiuicẽ in vnica dosi: sumanẽ ḋ ma-
ne ante diem per duas horas ad minus vacuo stõcho.
ℭ Et hic notandũ ꝙ semper pillule habent per vnã ho-
ram ꝛ vltra citius ꝛ prius assumi q̃ʒ potiones seu medi-
cine distemperate vel liquide: q2 pillule difficilius lique
fiunt in stomacho: ꝛ sic tardius reducunẽ ad actũ: plus
tñ attrahũt ꝛ fortius a remotꝭ: sicut sepe expedit in fleg-
maticis fe. ℭ Sic ergo est sepe fiẽda variatio i medici-
nis solutiuis ẜm diuersa tempora febris ꝛ ẜm diuersita-
tem materie ꝓut ꝛ sicut de syrupis decoctõib⁹ ꝛ aq̃s sta
tim dictũ fuit ꝛ declaratum ꝛ hoc ordine ꝓcedendo ẜm
narrata superi⁹ a p̃ncipio febris vsq; ad finem eius inte-
graliter ꝑficiẽ cura cuiusq; feb. flegmatice ꝛ maxime in-
terpollate de q̃ principaliter fuit: ꝛ est hic sermo noster.
ℭ Ad febrem aũt flegmaticã continuam p̃dicta cura po-
test etiam regulariter adaptari: ꝛ hic assumẽdo curã p̃-
dictam de omnib⁹ sup̃dictis. ℭ Primo ꝛ ante omnia est
incipiendũ in cura cũ lenitiuo p̃dicto. Et si expedit subse
quenter cũ facili vomitiuo ꝛ cũ clisterib⁹ lenitiuis ꝛ ab-
stersiuis ordinato semp debito regimie vite maxime cir-
ca cibũ ꝛ potũ. Et ꝓseq̃ndo in p̃ncipio cum syrupis ape
ritiuis nõ multe aperitionis. Sed cũ abstersione aliqua
li ꝛ virtute incisiua atq; cõfortatiua ꝛ maxime stomachi
cũ p̃ncipaliter debiliteẽ in hac febre. Que virtutes ma-
xime sunt in melle rosa. colato. Subseq̃nter cuʒ digestio
appet ꝓcedaẽ cum pharmaco solutiuo a leuiori faciẽdo
p̃ncipium. Et sic vsq; ad finem cure iterando digerendo
materiam. Et illam paulatine euãndo variando ꝛ ꝑmu-
tando syrupos ꝛ medicinas ẜm diuersa tempora febĩ. ꝛ
ẜm diuersitatem materie. Et quandoq; ꝓcedaẽ cũ multũ
calidis. Et quandoq; cũ min⁹ calidis ꝛ min⁹ aperitiuis
ꝛ abstersiuis: ac etiam incisiuis. Et quãdoq; cũ tempera
tis. Immo etiam quãdoq; cum tendẽtib⁹ ad frigiditatẽ
aliq̃lem ꝛ ratione discrasie: ꝛ ratione etiam materie cole
rice admixte cũ flegmate. Et ista omnia diligenter consi-
derenẽ a medico in arte perito. ℭ Et quandoq; floboto-
mia conceditur in aliq̃ febre flegmatica. Et diligẽtia ha-
beaẽ cum vrine tingunẽ ꝛ grosse fiũt: ita ꝙ significant su
per calefactionẽ in sanguine vel flegmatis admixtionem
cũ ipso: tũc enim etiam si processerit febĩ. flegmatica con
cediẽ cum regulis ꝛ canoñ. sup̃dictis. ℭ Similiter etiaʒ
cum fricationibus procedendo q̃ generaliter conueniũt
quibuscunq; flegmatice febrientibus. Cum fomentatio-
ne ꝛ vnguento seu ceroto pro stomacho debili confortã-
do. Sic etiam ad memoriam reducantur modus ꝛ ordo
cibationis ꝛ potus ꝛ abstersio lingue ꝛ reductio appeti
tus ꝓstrati inseq̃ndo particulariter canoñ. supradictos.
ℭ Et hic vltimo disgressiue notandũ vt habeaẽ plena no-
titia de syrupis ꝛ aquis conuenientibus ad digerenduʒ
diuersas materias calidas seu frigidas vel mixtas adin-
uicem. ℭ Et p̃mo ad digerendũ materiam colericam in
puris febribus tertianis laudatur ꝛ conuenit syrupus
acetosus simplex vel violatus vel ambo simul: ꝛ aq̃ en-
diuie: ꝛ aqua seminum cõmuniũ: ꝛ aqua ordei per se so-
la vel mixta cũ çucharo: ꝛ aq̃ simplex decocta cũ çucha-
ro vel etiã si cũ ipsa limpheẽ vnus de sup̃dictis syrupis.
ℭ Ad digerendũ aũt materiam flegmaticam in febrib⁹
q̃tidianis de q̃bus ad p̃sens est sermo: hic iuuat ꝛ conue
nit in p̃mis mel rosatũ colatum qḋ geleniabin vocaẽ ab
omnib⁹ auctorib⁹ medicine: ꝛ oximel simplex: ꝛ syrup⁹
composit⁹ acetosus de duab⁹ radicib⁹ vel composit⁹ sine
aceto: ꝛ oximel cõpositũ: ꝛ maxime in ꝓcessu feb. flegma
ticarũ: imo si expedit cũ materia est multe grossitiei ꝛ vi-
scositatis addaẽ quid modicum de oximelle squillitico.
Aque aũt conuenientes in hac febĩ. materie flegmatice
ꝛ ad limphandũ p̃dictos syrupos sunt aq̃ feniculi: aqua
apij: aqua cicoree: ꝛ aq̃ capillo. vene. ℭ Ad digerenduʒ

materias mixtas est conueniens principaliter syrupꝰ de bisantijs: syrupꝰ compositus acetosus vel sine aceto. Et aqua quinqꝫ radicum vt apij feniculi petrosilij brusci ⁊ sparagi per se sola assumpta est ɔueniēs ad digerēdū materiaꝫ fe. flegmatice: ⁊ aqua eupatorij simil'r ɔuenit. ⁊ similiter etiā decoctio de radicibꝰ supradictis. ¶ Et ad digerendū mãꝫ melicā in quauis fe. est ɔueniēs in pncipio oximel simplex. subseqūēter oximel cōpositū: ⁊ syrupus compositꝰ acetosus de duabꝰ radicibꝰ. ⁊ syrupꝰ ꝯ epithimo: qn̄ humor melancolicꝰ in se hꝫ aliquā vstionē. ⁊ syrupꝰ etiaꝫ qui describit' a Mesue in suo de appropriatis in capitulo de melācolia. ⁊ est syrupus magistralis ⁊ summe ɔueniēs maxime in statu vel in declinatione fe. quartane. Et aqua buglosse: ⁊ aq̄ mellisse: ⁊ aq̄ scolopēdrie: ⁊ aqua tamarisci: ⁊ aqua feniculi: ⁊ capillo. ve. vltra oēs alias aquas laudat' in hac feb. ¶ Digestiua aūt sanguinis grossi cū ad nām flegmatis tendit vel sanguinis subtilis cū ad nām colere tendit sūt illa ꝓpria que posita sūt ad digerendū coleram: seu ad digerendū flegma: ɔmiscēdo etiā si expedit adinuicem plures de supradictis syrupis: ⁊ sic etiam de supradictis aquis ſm diuersitatē. Doses oium p̄dictoꝝ sunt dicte ⁊ declarate superius. Et ista breuia de digestione sufficiant ī oī mã feb. ¶ De euacuatiuis āt ⁊ solutiuis sic assumēdo discurro. ¶ Et p̄ euācuantia colerā sunt reubarbaꝝ electuariū de succo ros. ⁊ dyamāna. ¶ Euacuātia aūt flegma sunt turbith electuariuꝫ indum minus ⁊ electuariū dyasenicon. ¶ Euacuātia āt vtrāqꝫ mām sunt. pillule aggregatiue agaricus cassia ⁊ māna que pncipaliter euacuant leniendo. ¶ Euācuantia āt meliam apparebūt inferius in capitulo cure q̄rtane. Et doses oium predictorū: sunt etiam declarate superius.

¶ Cura aūt accidentiū que qn̄qꝫ cū feb. flegmaticis ɔiungunt' in particularibꝰ caplīs est dicta superius. vn̄ ad ipsa recurrat'. Et hic finit' pncipaliter cura feb. flegmatice interpollate ⁊ ɔtinue: q2 q̄si cuꝫ eisdē remedijs ꝓcedit' ⁊ finit': lꝫ leuiora calida ɔueniant in fe. flegmatica ɔtinua q̄ꝫ in ipsa interpollata vt in sequenti capitulo apparebit.

¶ De cura flegmatice continue que dicit' latica.

Cura feb. flegmatice cōtinue q̄ latica vocat' in omnibꝰ (vt iam dictū est) quasi est ɔsimilis ⁊ cōformis cure flegmatice interpollate saluo ꝙ minus calida ɔueniūt in cōtinua q̄ꝫ in iterpollata: q2 caliditas putredinalis est maior ⁊ plus ledit in hac feb. cōtinua. ¶ Inchoamꝰ eni in ea primo cū lenitiuo predicto. Et cuꝫ vomitiuo facili maxime si stomachus abundat in flegmate. Et cū cōfortantibus stomachuꝫ ipsum inungendo fomentādo ⁊ si expedit cerotum vltimo apponendo. ¶ Subseq̄nter cū digestiuis syrupis: decoctionibꝰ: ⁊ aquis superius dictis ⁊ diuersificatis ſm diuersitatē mãe: ⁊ ſꝫ diuersa tpa feb. Semper a leuioribꝰ ⁊ debilioribꝰ inchoando cū melle ro. colato syrupo composito acetoso ⁊ sine aceto ⁊ cū alijs syrupis fortioribus noiatis etiaꝫ remittendo caliditatem ipsorū si expedit cū aqua endiuie vel cum aqua cicoree ⁊ similibꝰ istis succedēdo post plures doses. ¶ Et digesta materia cū medicinis solutiuis superius dictis gradualiter ⁊ ordinate a debilioribus incipiendo ſm ꝙ perito medico videbit' opportunū. Obseruando semper in vsu medicinarū ⁊ syrupoꝝ cañ. superiꝰ positos descriptos cū de medicinis solutiuis fecimus mentioneꝫ ⁊ maxime in caplo cure feb. flegmatice interpollate. ¶ Cōcedit' etiā in cura huiꝰ feb. flegmatice cōtinue flobotomia: stante tn̄ in venis admixtiōe simul sanguis cū hūore flegmatico. Et ipsa etiā ɔcedit' ⁊ fieri pōt omni tpe constāte virtute: si vrine sunt rubee ⁊ grosse indicantes aliq̄le dominiū sanguinis ⁊ ipsiꝰ aliqualē sup̄calefactionem in venis ⁊ admixtionē ipsiꝰ cū flegmate vt dictū est. Et omnia ista sunt notata superiꝰ. ¶ Dieta insuper in hac feb. non sit tenuis: nec esse debet sicut in acutis feb. sed grossa vt in cronicis expedit: ordinate attenuādo ipsaꝫ maxime in tēpore status. Et ideo grossior esse debet in augmēto: magis grossa in eiꝰ principio vt infirmꝰ sustinere possit vsqꝫ ad tempꝰ statꝰ in quo est pugna maior ⁊ accidentia seuiora. Cōmuniter enim in hac feb. damꝰ mane ⁊ sero in prādio ⁊ in cena torturam pulli ⁊ ferculū de brodio pulli solum in prandio. ⁊ de die duo sorbilia in aceto decocta cū dies sunt longi mediando tempꝰ inter cenam ⁊ prandiū vt cibꝰ integre digerat' ante assūptionem alteriꝰ. Et cum dies sunt breues de nocte possumꝰ ipsa exbibere cū confectione de margaritis zucharo ⁊ aqua ros. aromatizata cum modico cinamomi. si feb. caliditas excessiua non prohibeat cinamomū. Uinū autem mediocre non prohibet' istis in prandio vel in cena: vel etiam cū sumūt' sorbilia temperate sumptū: ⁊ cū aqua limphatū pro tertia vel media parte limphatum. ¶ Clisteria insuper ⁊ suppositoria non dimittant' modo ⁊ ordine supradicto: vt omni die saltem semel venter lubricꝰ fiat ante assūptioneꝫ cibi. Et inter clisteria supradicta est clistere maxime conueniens ⁊ iuuatiuū non solū ad educendū egestiōes ⁊ feces sed etiam materias flegmaticas in intestinis contentas ⁊ aggregatas: ꝑrimo etiam est attractiuū a partibꝰ stomachi: ⁊ ideo plus alijs laudat' in hac fe. flegmatica continua que latica dicit'. Cuiꝰ descriptio est. ℞. decoctionis blitis ⁊ malue anisi feniculi añ. ptes equales. agarici electi minutim incisi vel subpisti vsqꝫ ad. ʒ. iiij. fiat decoctio in aqua ordei vel in aqua simplici cū modico ordei. Et si etiam huic decoctioni addat' quid modicū cartami ⁊ centauree erit magis conueniēs: cū flegma multū predominatur. Et si q̄rimus aliqual'r remittere caliditateꝫ predictoꝝ possumꝰ addere ⁊ debemꝰ de folijs matris violaꝝ colet' ista decoctio cui addatur cassie de cānis nouiter extracte benedicte electe añ. ℥. i. salis ⁊ olei cōmunis quantū sufficit ad construēdū clistere. Et cum querimꝰ a superioribus magis attrahere possumus addere. ℥. s. ierepigre electe. Et tale clistere maxime cōuenit in declinatione huiꝰ feb. flegmatice. ¶ Absterſio insuper lingue cum cāna modo predicto ⁊ collutio oris cū aqua ordei ⁊ aceto ⁊ fricationes cōtinue ad extrema pre omnibus dictis remedijs habeant' in vsu: q2 plus alijs laudantur in cura predicte feb. ¶ Et si expedit etiam aereꝫ rectificare cū odoriferis: vt cum suffumigio thuris: ⁊ quādoqꝫ aperiēdo fenestras rectificet' vt decet. Et cor epithimetur si expedit epithimate temperate de his que dicta sunt supra. ¶ Et succurratur accidentibus quibuscūqꝫ superuenientibus cum suis remedijs particulariter dictis ⁊ declaratis. ¶ Sic ergo que dicta sunt hic sufficiāt pro cura huius feb. flegmatice continue redeundo semper pro cura completa ad precedens capitulū in quo diffuse multum est posita cura feb. flegmatice interpollate.

¶ De cura febris empiale ⁊ liparie ⁊ similium.

Seq̄t' de cura febris empiale ⁊ liparie: ⁊ cuiusdā alteriꝰ feb. ānexe istis duabꝰ feb. que tn̄ sunt de raro ɔtingētes. Iste due feb. ⁊ annexa cū eis sunt de raro ɔtingētibꝰ. Sꝫ tn̄ iter feb. flegmaticas reponūt'. fiūt. n. a flegmate vitreo. Et est empiala feb. cū q̄ iteriora mēbra sensibil'r frigēt ⁊ exteriora sensibil'r calent. dr̄ nāqꝫ empiala ab empi qd̄ est supra: q2 in dicta feb. ē calor supra frigus calēt. n. exteriora ⁊ frigēt interiora: cū hec tn̄ caliditas febrilis est pmo accēsa in corde. Et oppositū est in liparia in qua interiora sensibiliter calent ⁊ exteriora frigēt. Liparia. n. dicit' a lipos qd̄ est pingue. Nā exteriora frigēt ⁊ calēt interiora vt in pinguibus obsesso ⁊ icluso calore i iterioribꝰ: ita vt ad exteriora expādi nō possit. ¶ Qui

daꝫ aũt oppositũ opinant̃ dicẽtes ꝙ fe. ẽpiala cãt̃ a fleg/
mate vitreo: cuiꝰ vna pars putrescit intra vasa ⁊ calefacit
interiora. Alia aũt ps circa exteriora mẽbra existẽs que
nõ est putrefacta dissoluit̃ ⁊ ĩfrigidat exteriora. Et vt di/
cũt ecõuerso est in liparia: vñ ṽsus. Semper in empiala
calescũt interiora. Exteriora frigent liparia vertitur illi.
Aliqui tamẽ volũt ꝙ aliquãdo hec cõpositio fit ex cole/
ra. Teneat̃ tamẽ prima positio. s. ꝙ in empiala frigescũt
interiora membra sensibiliter: ⁊ exteriora calescunt. Et
econuerso in liparia vt elici põt ex dictis Aui. de hac ta/
men diuersitate nõ est curandũ postꝙ oẽs auctores in cã
⁊ in materia huius feb. ⁊ modo afflictionis ꝯueniũt quã
uis non ꝯueniãt in noibꝰ: qꝛ quidaꝫ appellant empialaꝫ
illam quã alij liparĩa appellãt: cũ h̃ tamẽ caliditas febri
lis est primo accensa in corde: ⁊ oppositũ est in liparia in
qua interiora sensibiliter calent ⁊ exteriora frigẽt. ¶ Et
cã huius diuersitatis in calore ⁊ frigore cõsistit ſm diuer
sitatem loci in quo predictũ flegma vitreuꝫ putrefit: ⁊ in
intrinsecis mẽbris seu magis extrinsecis: ac etiã ſꝫ diuer
sitatẽ ⁊ difformitatẽ ipsiꝰ flegmatis vitrei. Et in hoc fuit
magna diuersitas inter auctores medicine vt dictũ fuit:
⁊ vt ex dictis Galeni comprehendit̃ scdo de febribus. ⁊
in libro de melancolia complexionis diuerse ꝑmo capi/
tulo. ⁊ etiã ex dictis Aui. prima fen quarti. ⁊ similiter ex
dictis Isaac in qnto de febribus. ⁊ ex dictis Serapionis
in breuiario variãtes nomina supradicta in predictis fe/
bribus. Vult enim Gal. primo libro superiꝰ allegato: ꝙ
empiala est ꝓprie cũ in eadem parte corporis intrinseca
⁊ extrinseca est simul ⁊ semel calor ⁊ frigus vel saltem ap
paret. Sed de omnibꝰ non est cura dũmodo rerũ intẽtio
habeatur: hec eniꝫ febris in qua simul ⁊ semel ⁊ in eadẽ
parte corporis sentitur calor ⁊ frigus ponit̃: ⁊ est distin/
cta a supradictis duabus febribus liparia ⁊ empiala ſꝫ
modum ⁊ causas supradictas. ¶ Modus aũt ſm quem
est possibile in eodem mẽbro nostri corporis simul senti/
ri calorẽ ⁊ frigus est iste ponendo ꝙ in aliquo membro
nostri corpis collecta sit quãtitas aliqua notabilis mul/
tum flegmatis vitrei aut mucillaginosi: ⁊ ꝙ vna ps istiꝰ
materie flegmatice vitree ex caliditate extranea quã ac/
quisiuit putrescat: ⁊ consequẽter parteꝫ mẽbri in loco. s.
putrefactionis calefacit notabiliter ⁊ multuꝫ calore suo
extraneo putredinali: ⁊ ꝙ alia portio istiꝰ flegmatis abs/
ꝗ putrefactione calefiat ⁊ dissoluat̃: ⁊ ꝑ mẽbrũ illud sen
sibiliter infrigidabit frigidatione sua naturali ⁊ actuali
cum rediuerit ad frigiditatẽ suam quam habebat in ra/
dice. Est tamẽ verum ꝙ licet in hoc casu simul in eodem
mẽbro sentiat̃ tam caliditas ꝙ̃ frigiditas: nõ tamẽ in ea/
deꝫ parte mẽbri adequate simul sentit̃ caliditas ⁊ frigꝰ.
¶ Perficitur auteꝫ cura istarum triũ febriũ quasi eodeꝫ
modo ⁊ ordine: prout ⁊ sicut superius dictuꝫ fuit in cura
feb. flegmatice interpollate. Primo cum lenitiuo ex sola
cassia vel mãna: ⁊ cũ facili vomitiuo: ⁊ cum clisterijs su/
pradictis. Laudat̃ tamen in hac feb. clistere acutuꝫ sepe
sepius innouatũ superius positum in cura feb. flegmati/
ce in eiꝰ processus in quo ingreditur agaricus cartamus
⁊ centaurea ⁊ alia ibi posita. Subsequẽter lenitione pre
missa subsequendũ est cum syrupis ⁊ alijs digestiuis in/
cipiendo cum oximelle simplici vel syrupo simplici ace/
toso si caliditas putredinalis multũ predominat̃ in hac
feb. ⁊ subsequẽter cum alijs fortioribus digestiuis mo/
do ⁊ ordine supradicto. ¶ Et hic notandum ꝙ pluribꝰ
diebus ⁊ pluries exhibere debemus digestiuũ syrupum
vel aliud digestiuũ in istis febribus factis a flegmate vi/
treo ꝙ̃ in supradictis flegmaticis factis ab alio flegma/
te: qꝛ materia istarum propter eius grossitiem ⁊ densita/
tem est magis digestioni resistens ⁊ magis nature rebel/
lis: vnde in empiala possumus ⁊ debemus calidiora in/
trinsecus exhibere ꝙ̃ in liparia cũ in ipsa interiora appa
reant frigida ⁊ oppositũ in liparia. Etiam in liparia pos/
sumus ⁊ debemꝰ magis subtiliantia administrare vt faci
lius trãseant vsꝗ ad extrinseca mẽbra pro digestione ma
terie in quibus ipsa continetur. ¶ Subsequenter dige/
sta materia ad medicinas solutiuas ordinate est deueniẽ
dum a leuioribus incipiendo modo ⁊ ordine supradicto
in cura feb. flegmatice interpollate ⁊ cũ obseruãtia oĩuꝫ
canonũ dictoꝝ ibidẽ prosequẽdo cũ abstersiuo vel laua
tiuo cum clysterijs etiam ibidem positis ⁊ declaratis ite
rando ⁊ innouãdo ⁊ variãdo syrupos decoctiones aq̃s
⁊ medicinas solutiuas totiens quotiẽs fuerit expediẽs.
¶ Et si cũ flegmate vitreo faciente has febres lipariã ⁊
empialam ⁊ aliaꝫ in qua simul ⁊ semel in eadẽ pte corpo
ris est calor ⁊ frigus sit aliqualis admixtio humoris me
lãcolici ipsuꝫ flegma vlterius ingrossantis vt aliqñ con/
tingit erit vtile ⁊ conueniens aliquantulũ polipodij vel
epithimi ponere in supradicta decoctiõe cõmuni ⁊ vsꝗ
ad. ʒ. ij. de quocũꝗ ipsorũ. Pillule etiam de ierapigra q̃
trahunt̃ ex ꝺ̃scriptiõe ierepigre Galeni posita a Nicolao
in suo antidotario: qꝛ alibi non reperiunt̃ multũ ꝯueniũt
cum iste febres versus declinationem attingunt exhibẽ/
do de eis in dosi vsꝗ ad. ℈. iiij. semper tamen cum exhi/
bentur digesta materia ⁊ non aliter. Et similiter etiaꝫ cõ
ferunt in eodem tempore cum aliquid de humore melã/
colico dominatur pillule aggregatiue permixte cum pil
lulis de lapide lazuli accipiendo de eis i dosi añ. ʒ. s. ⁊ i/
corporentur adinuicem. Sed pillule de turbith posite a
Mesue plus conferunt in hac febre si fiat a solo flegma
te vitreo. Et etiã medicamẽ seu puluis de turbith de q/
bus superius est facta mentio particularis i capitulo cu
re feb. flegmatice iterpollate. Et alia solutiua que etiam
hic conueniunt sunt ibi posita ⁊ declarata. ¶ Floboto/
mia autem rarissime conuenit in his feb. factis a flegma
te vitreo: nisi particulares conditiones adessent de qbꝰ
est superius dictum. ¶ A fricationibus autem nõ desi/
statur in istis febribus: qꝛ excessiue cõueniunt ⁊ laudant̃
super omnia: ⁊ quecũꝗ supradicta remedia: imo vt plu/
rimũ sunt causa perfectionis cure in his feb. ꝑncipaliter
⁊ in alijs feb. supradictis flegmaticis. Et pãni calidi ad ex
teriora maxime laudant̃ in febre liparia in qua exterio/
ra quasi continue frigẽt. Et in hoc diuersificat̃ ipsa lipa/
ria ab alijs febribꝰ in qbꝰ exteriora frigent solũ i ꝑncipio
paroxismi. Et ꝯfortatio stomachi cuꝫ vnguẽto predicto
in cura flegmatice ⁊ fomẽtatio: vel cerotuꝫ si expedit: est
etiam expediens ⁊ necessario cõuenit in cura istarum fe
brium. Et dieta sit similis supradicte in cura flegmatice.
¶ Ponitur insuper cura ab auctoribus medicine ⁊ maxi
me ab Aui. prima fen quarti febris diurne ⁊ nocturne:
que due feb. nõ differunt a flegmaticis: sed ipsarũ prin/
cipium paroxismus vel excrescentia: qñꝗ est de die: qñ/
ꝗ est de nocte: qꝛ aliter euenire non potest. Et ideo eodẽ
modo ⁊ ordine in omnibus ⁊ per omnia curantur ⁊ re/
gulantur sicut predicte feb. flegmatice continue vel inter
polate de quibus superius dictum est.

¶ Sequitur regimen ⁊ cura febris sincopalis humorose.

Febris sincopalis hũorosa diuidit prima di
uisione i febreꝫ sincopaleꝫ humorosam ex
flegmate contingentem ⁊ febreꝫ sincopalẽ
minutam ex colera prouenientem.

¶ Feb. sincopa humorosa fit ex mã flegma
tica frigida venenosa que in loco putrefactiõis: sc꞉ extra
venas vel intra acquisiuit manifestã venenositatem que
cum fumat vel expirat ad cor sua venenositate: coartat
spiritũ ⁊ calorẽ in ipso ita ꝙ libere non euẽtatur ⁊ sic fit
sincopis. Et accidit ſm plurimuꝫ in hyeme ⁊ i autũno ⁊
hoibus habentibus cõplexionẽ frigidã. Et qui vsi sũt re

...di quo fit sincopis ... febre ... sic ... nature.

bus frigidis flegmaticis et melācolicis vt piscib⁹ et herbis et fructib⁹ hūidis et aqua frida cū reb⁹ idigestibilib⁹. ¶ Signa sunt sincopis que accidit omni die i principio paroxismi si fuerit iterpollata. Si vero cōtinua fuerit accidit sincopis hora accessionis. Et hoc semper accidit ƀʒ plurimū. et specialiter circa occasuʒ solis. Et casus pulsus quasi in omni secūda percussiōe: aut tertia. aut q̄rta. Et inflāmatio oculorū et faciei. Et caliditas. Et malus appetitus cum vomitu flegmatico. Et corpus mollificat. Et vrina apparet discolorata spissa: et aliquando tenuis cum liuiditate manifesta aut occulta.

¶ Regimen auteʒ curationis huius febris principaliter existit in debita administratione sex rerū nō naturaliuʒ. ¶ Eligatur ergo aer clar⁹ orientalis aut septētrionalis ad siccū declinās in actiuis tēperat⁹: aut parumper declinans ad calidū. Et ideo vitent̄ mā̄siones iuxta aquas. Uitent̄ ēt domus noui cemēti et subterranee. Et sit camera patientis euētata debite. Cuius aer omni die renouetur apertis fenestris. Et non sit camera obscura tempore vigiliaꝝ sed clara. Et si fuerit hyems et tempus hūidum et nebulosum rectificetur aer camere cū igne facto ex iunipero: lauro: et similib⁹. Et suffumigetur aer camere ex corticibus thuris nuce cypressi et fustis gariofiloꝝ. Q̄ si patiens fuerit nobilis et diues suffumiget̄ camera cuʒ isto. ℞. thuris masticis: corticū citri: sandarace añ. ʒ. iij. storacis calamite lig. al̄. añ. ʒ. i. ʒ. fustoꝝ gariofiloꝝ. ʒ. ij. cōterant̄ grosso modo: et sup coclear vnū prunis sufficiē ter ignitis i tegula suppone. Addere ēt potes ambre musci añ. ℈. ʒ. Et ꝯuenit ista rectificatio maxime tp̄e sincopis et dum timet̄ eius euētus: et circa ƥncipiū paroxismi aut exacerbatiōis. Insuper patiens nō debet de loco ad locū moueri: imo nec ad expellēdas egestiones: ne ꝑ cōmotionē et agitationē ipse icurrat sincopim: imo pā̄nus grossus duplicatus: aut triplicat⁹ supponat̄ ei sup quo emittat feces: aut ēt scamnū in superiori parte perforatū in se cōtinens bacile paruū ei supponat̄ sup lecto dum assellare voluerit. Et duʒ feces emittit aspergat̄ facies eius aq̄ ros. Demū vinū odoriferū naribus supponat̄. Itē nec ad vrinandū surgat: sed iacens in vrinali mingat: aut in dicto pā̄no duplicato. ¶ Fricationes aūt valde ꝯueniunt dum timemus sincopim. et in actu sincopis. Immo sustinente virtute per totā accessionē ꝯueniūt. Sed non statim post acceptuʒ cibuʒ ꝑpter quas fricationes intendimus diuersionē materieꝝ seu fumoꝝ ad inferiora siue ad exteriora: vt excitem⁹ virtutem ne cadat vel succūbat in sincopi: aut in illam incurrat: et vt aperiant̄ pori et materia subtilief et transpiret. ¶ In fricationibus autem debet esse modus. Primo ex parte partiū fricandarū. Secūdo ex parte qualitatis fricationis. Tertio ex parte ei⁹ cuʒ quo debet fieri fricatio. ¶ Quātū ad ƥmū vt tangit Auicēna in presenti capitulo. Oportet vt incipiatur a coxis et crurib⁹ trahendo versus inferius ꝑpter diuertēdi intentionē. Deinde trāseam⁹ ad fricatiōeʒ manuū et brachioꝝ vsq̄ ad spatulas trahendo etiam ꝑpter intentionem eandeʒ cōtinue a spatula versus manum: deinde fricetur collū spatule dorsum et nates versus crura et tibias lateraliter et retro ne materias traham⁹ versus cor. aut trahamus lateraliter versus brachia: deinde fricem⁹ pectus trahendo etiaʒ lateraliter versus brachia et partes iferiores pectoris fricem⁹ trahendo deorsuʒ. Fricatis āt sic omnibus his partibus reiterent̄ etiā fricatiōes coxarum cruriū et tibiaꝝ trahendo versus inferius. ¶ Quātum ad secūdū dico ꝙ fricatio saltem in principio dʒ esse fortis. Et Aui. eam limitat dicens ꝙ dʒ esse ita fortis vt radat. et hoc ꝑpter mām in ƥncipio esse multam frigidā et grossaʒ. Delicati tamē et nobiles non patiunt̄ hoc. imo sufficiat fricatio aliquātulū dolorosa. ¶ Quātuʒ ad tertium vult Aui. fricationem esse fiendam cum mantili aspero vt asperitate pā̄ni fricationem fortiorem faciam⁹. In processu vero febris vt in augmento fiat leuior fricatio: licet adhuc satis fortis cōueniat materijs multis ad cor fumantib⁹. In statu etiā leuiorem facere debem⁹ iaʒ magis extracto calore et materijs: et fumis iā subtiliatis In declinatione autē adhuc leuiori vtenduʒ est fricatione et patet causa. Et hi cañ. fricationum intelliguntur eē obseruandi: semper tamen inspecto tenore virtutis ipsi⁹ patientis. Fricationes nāq̄ debilitant et fastidiūt patientes. Nec videt̄ incōueniens timore sincopis future suffumigare pannum cum quo fienda est fricatio maxime pectoralium fumo musci: aut ligni al̄. aut ambre: aut etiam cinamomi. ¶ Item repletio cibi et potus vitanda ē. Iteʒ si non emiserit feces saltem suppositorium ex melle et sale. vt cōmuniter fit omni die injciatur. ¶ Uitet omnia accidentia anime excessiua ne fiat agitatio in humorib⁹ aut debilitas per viam resolutionis. Accidentia tamē leuiter tractiua caloris ad extra et non multum seu notabiliter inflammantia: vt gaudia temperata conuenire possunt vt obiectorum delectabilium visionis aut melodiarum auditus: timor aut tristitia atq̄ ira ex toto vitentur. ¶ Et ligature etiam coxarum et brachiorū et illaruʒ dissolutio sepe facta laudantur similiter i hac cura. ¶ Et clisteria lenitiua et abstersiua facta cum vitello oui puluere zuchari et aqua ordei cum sale et oleo sunt illa q̄ plus laudātur in hac cura q̄ȝ clisteria fortiora ne fiat agitatio vel cōmotio in ipsa mā febris absq̄ ipsius eūone: vñ facilius cordi cōicet̄: lʒ etiā q̄nq̄ cōueniāt clisteria fortiora ƌ his que posita sunt superius maxime cū predicta mā vl̄ pars eius cōtineret̄ in intestinis et venis appropinquantibus eis. ¶ Epithima cordiale ƒm hūc modū ēt in ƥncipio huius fe. sincopalis est cōueniens pro defensione cordis ne sincopis superueniat. Cuius epithimatis descriptio est. ℞. aque buglose et melisse añ. lib. ʒ. aq̄ ro. ℥. iiij. vini albi odoriferi. ℥. ij. sandaloꝝ alboꝝ et ru. añ. ℥. ʒ. rosaꝝ coralorū been albi et rubei: sirici tincti in grana: ossis ƌ corde ceruí: corticū citri añ. ʒ. i. cinamomi ligni al̄. gariofilorum croci añ. ʒ. ʒ. ambre et musci añ. ℈. i. si infirmo ē possibilitas expendendi fiat predictoruʒ permixtio bona in olla vitreata et sub actuali caliditate cū panno de scarlato vl̄ alio panno tincto in grana infuso in epithimate supradicto et diligenter expresso sepe et sepius sup mamilla sinistra apponat̄ ipsum quātum excedit innouādo. ¶ Et sic ēt sacellatio cordialis sup eūdē locū cordis ꝯtinue teneatur cū epithima nō possit nec ꝯueniat cōtinue retineri eēt vtilis et conueniens. Cuius descriptio. ℞. florū buglosse boraginis et mellisse añ. ʒ. ʒ. sandaloꝝ alboꝝ et rubeorū añ. ʒ. vi. rosaꝝ coraloꝝ beē albi et rubei grane corticū citri añ. ʒ. i. cinamomi gariofilorum ligni al̄. croci añ. ʒ. ʒ. ambre et musci sil'r si expēdēdi possitas est infirmo: fiat sacellatio cordialis in drapo tincto in grana: et cū ponit̄ super mamilla sinistra vbi ē situs cordis suffumiget̄ ad tegulā calidā aspersam cū vino albo et aqua rosata sil̄ cum gariofilis et cū croco dūmodo caliditas non multū excedat. Nam ex caliditate superflua potius ꝯueniret epithima cordiale frigidū superius positū in cura febriū acutarum. ¶ Et istoꝝ dieta non sit multum tenuis nec grossa multiplicata potius in numero et vicibus assumptionis ciboꝝ q̄ȝ in ipsoꝝ quantitate vna vice assumpta. eget enī patiens hanc febrem continua restauratione caliditatis et spiritus: et ideo est conueniens vt illorum cibi sint facilis digestionis et cite transmutationis et multi nutrimenti: sicut sunt oua sorbilia: et gallorum non coeuntiuʒ testiculi: et pullus distillatus preparatus sicut superius dictū fuit aspersus et lotus cum ponitur ad distillandū cuʒ vino aromatico paruo et subtili admixto tamē cū aqua ro/

fata. ꝛ iste pullus distillat⁹ est pꝛopꝛie cibus qui est conueniens talibus febꝛientibus febꝛe fincopali. Pullus autem pistus est etiam cib⁹ communis ꝛ conueniens eis ꝛ aliis febꝛientibus assumptus in pꝛādio ꝛ in cena in quātitate conuenienti vt digeri possit ꝑm modum dictū supe rius. ℭ Et vinum non pꝛohibet eis si sit odoꝛiferū ꝛ aromaticū: non tamen acutū: ꝛ limphatū pꝛo tertia parte cū aqua simplici laudabili vel decocta. Jmmo etiam in casu necessitatis ꝛ virtute deficiente vinū vernacinū multe dulcedinis vel consimile secure cōcedimus in hac febꝛe pꝛo confoꝛtatione virtutis deficientis ex fincopi. ℭ Si vero tales siticulo si fuerint extra oꝛdinarios cibos vinū granatoꝝ assumant: vel iuleb rosa. permixtū cum aqua simplici vel aqua oꝛdei cū çucharo albo ꝛ granatis conferūt istis. ℭ Sic ergo oꝛdinato regimine cibi ꝛ potus in hac febꝛe fincopali hūoꝛosa ꝛ pꝛemissis omnib⁹ aliis supꝛadictis assumat patiens digestiuū syrupū hui⁹ materie flegmatice ventose: sicut mel ro. colatum cum syrupo simplici acetoso: vel assumat solū oximel simplex. Et qui cūꝗ syrupi sumant limphent semper in hac fe. cū aqua bugulose ipsos in hyeme assumendo sub actuali calidi tate: ꝛ in estate sub actuali frigiditate. Trahitur enim ex dictis Auicē. pꝛima quarti capitulo de cura febꝛis fincopalis humoꝛose iste modus sumendi syrupos actualiter calidos vel frigidos. Et dosis ꝛ modus assūptionis ipsoꝝ ꝛ circūstantie que requirūtur sunt ad plenū dicte superi⁹. ℭ Juuat insuper qnꝗ iuleb ros. i hac feb. ad ꝓhibendū vapoꝛes fumosos qui cōtinue fumāt ad coꝛ inducēdo malitiam nocumentū ꝛ fincopim in ipso coꝛde. ℭ Medicina etiā cōueniēs solutiua post pꝛedictos syrupos digesta materia semper sit leuis ꝛ facilis timendo debilitatē ꝛ solutionē virtutis ꝛ cōmotionē in hūoꝛib⁹ facientib⁹ hanc febꝛē humoꝛosam fincopalē. Quare eligat vna de leuioꝛib⁹ cūantibus flegma. Et in hoc habeatur diligentia bona nec cōtingat errare semper manū super pulsū patiētis habēdo ne pulsus cadat ꝛ ruat. Et sic ꝓsequēdo in cura iterādo syrupos ꝛ alia inouādo ꝛ medicinas debiles vel foꝛtioꝛes ꝑm virtutis ꝯstātiam ꝛ humoꝛis dominiū ꝛ ipsius digestionē vel cruditatem recurrendo semper ad narrata superi⁹ in capl'o cure flegmatice interpollate cum recto discursu ꝛ vero iudicio ꝛ omnes vsꝗ ad finem cure. ℭ Si autē aliqualis humoꝛ colericus sit admixtus cū flegmate maxime contentus in stomacho patientis faciens hanc febꝛē fincopalem: tūc vomitus maxime confert. Et alia omnia supꝛadicta reducant vt decet pꝛo cura hui⁹ feb. fincopalis humoꝛose facte ex admixtione colere cum flegmate ipsis participantibus simul tali malitia venenosa.

ℭ De regimine in cura feb. fincopalis.

Sequitʳ regimē in cura feb. fincopalis minute. ℭ Jsta fe. fit a colera sub tali praua ꝛ venenosa petēte coꝛ ꝛ ipsū ledente cū veneno sitate sua quare accidit fincopis ꝛ maxime in ꝑncipio paroxismi cū colera tūc mouetʳ. Et moꝛ⁹ hui⁹ fe. est ꝑcipue tertianarius sicut aliaꝝ feb. factaꝝ ex colera de qb⁹ dictū est supꝛa. Et nō ꝑtrāsit hec fe. vltra quatuoꝛ paroxismos: imo vtplurimū in pꝛimo vel in scđo paroxismo. ℭ Et hic notādū ꝙ Thomas de Garbo doctoꝛ famosus ꝛ egregi⁹ est moꝛtu⁹ ex hac febꝛe in pꝛincipio q̄rti paroxismi die. 12. Augusti i auroꝛa dici currentib⁹ annis domini nostri Jesu chꝛisti. 1370. vt mihi dūs floꝛentie legerem asseruit Nicolaus de floꝛentia q in medicina magnū ꝛ copiosū volumen scripsit: quoꝝ vtriusꝗ anima requiescat in pace. Et hec febꝛis ꝑm plurimū accidit in estate ꝛ in autūno ꝛ in omnib⁹ habentib⁹ complexionem calidam ꝛ siccā: ꝛ q vsi sūt reb⁹ calidis ꝛ siccis ꝛ alleis pipere sinapi nastrucio ꝛ similibus.

ℭ Signa enim sūt. Casus pulsus post duas aut tres pcussiones: ꝛ sitis vehemēs: ꝛ vꝛina colerica acuta cū liuiditate in pte supioꝛi manifesta, vel occulta: ꝛ coꝛp⁹ cū ea cito macrescit: ꝛ ei⁹ facies toꝛnatʳ sit in breui ꝛ sit fincopis semp aut ꝑm plurimū in hoꝛa ꝑncipii paroxismi si fuerit interpollata. Si vō ꝯtinua fuerit hoꝛa accessionis vtplurimū incipit ꝛ sit ipsa fincopis. Et hoc vltimū signū sumptū a fincopi superueniēte hoꝛa ꝑncipii poxismi vl' accessionis per se vere ꝛ infallibiliter significat semp fe. fincopalem. Qđ si fincopis fuerit cū accidētib⁹ significantib⁹ super mām calidā significat fe. fincopalē minutā de qua in pꝛesenti capitulo est sermo. Si vero fincopis fuerit cū accidentib⁹ significantib⁹ super materiā frigidā: significatur seu arguitʳ supꝛa febꝛem fincopalē hūoꝛosam de q̄ determinatū fuit in capitulo imediate pꝛecedenti.

ℭ Cure aūt tota pꝛincipalis intentio huius fe. consistit in confoꝛtatione virtutis ꝛ pꝛeseruatione seu remotione accidētis scilicet fincopis. Nā hec egritudo ex malitia sui accidētis ꝛ ne virtus cadat reqrit ꝙ quasi omni tpe ꝛ hoꝛa infirm⁹ nutriatur ꝛ regatʳ cū rebus cōfoꝛtantibus coꝛ ꝛ infrigidantib⁹ caloꝛē ꝛ spiritū. Et omnino caueatur ab omni eūone facta cū pharmacia que non sit de numero pharmatiarū benedictarū. Expedit ergo vt medic⁹ sit valde solicitus cum ad curā hui⁹ feb. sequitur. Et pꝛimo cum virtutem confoꝛtantib⁹ ꝛ reseruantibus spiritum ꝛ sanguinē. Non attenuādo dietā: sed cū ouis soꝛbilib⁹ in aceto decoctis ꝛ cū galloꝝ non coeūtiū testiculis ꝛ cum pullo distillato asperso ꝛ loto cū ponitʳ ad distillandū cū aq̄ ro. ꝛ aq̄ bugulose ꝛ cum modico vinii granatoꝛum ipsum exhibēdo in tempoꝛib⁹ congruis iā pꝛimo cibo pꝛius assūpto perfecte digesto. Et panis lotus in aqua multotiens aspersus in vino granatoꝝ. Post pꝛedictū pullū distillatū assumptū vel post oua soꝛbilia vel per se solum est valde cōueniens cibus his qui patiuntur has fe. fincopales minutas. Et granata dulcia ꝛ acetosa ꝛ pꝛuna similiter conueniunt eis. Et toꝛtura pulli seu pullus distillatus alteratus cū decoquitur cū cucurbita vel lactuca ac etiam cū agresta vel sumach. est etiā cōueniens ei cū cib⁹ queritur pꝛo confoꝛtatione virtutis. Et arancia acetosa ꝛ agresta non pꝛohibentʳ eis. Nec etiā vinū paruum ponticum aromaticū ꝛ cū aqua limphatū. Vinū tñ granatoꝝ est magis ꝯueniens eis nisi verteretʳ intentio sola ad ꝯfoꝛtationē subitā deficientis virtutis: tūc enim possumus ꝛ debemus maius vinū: imo potens ꝛ dulce eligere: sed in parua quātitate ꝯcedere. Sed vlterius ad eādē intētionē pꝛo cōfoꝛtatione v̄tutis vti d̄bem⁹ hac cōfectione. ℞. margaritarū coꝛaloꝝ smeraldoꝝ iacinthoꝝ beriloꝝ saphiloꝝ aā. ℈. 5. cotticū citri mollificatoꝝ i zucharo. ℥. ij. fiat ꝯfectio cū. ℥. vj. zuchari albi ꝛ aqua ros. de q̄ sumat infirmus ante cibū ꝛ post vsꝗ ad quātitatē. ℥. 5. Et si ista ꝯfectio qñ de nouo ꝯficitʳ aromatizetʳ cū modico cinamomi ꝛ ligni alo. erit ꝯueniens ad assumēdū pꝛo ꝯfoꝛtatione virtutis in patiente supꝛadictā fe. fincopalē humoꝛosā: ꝛ iō ibi notetʳ in ꝑcedenti capl'o. Jtē si ꝯficiatur ista ꝯfectio solū ex zucharo margaritis ꝛ aq̄ rosꝫ. erit vtilis ꝛ ꝯueniens in hac fe. Et si addantʳ ēt sandali albi ꝛ ru. efficaciā maioꝛem habebit in resistendo veneno huius fe. fincopalis minute. Et vltra pꝛedictas ꝯpones laudatur ꝛ ꝯuenit hoc electuariū seu mixtura qđ est valde notandū in qbuscūꝗ dispōnibus calidis coꝛdis. ℞. zuchari ro. recētis zuch. bugulosati aā. ℥. ij. fiat ipsoꝝ permixtio bona cum iuleb ro. cui addantur oēs ꝑdicti lapides preciosi statim positi in ꝑdicta ꝯfectione cū coꝛticibus citri minutis incisis ꝛ vltra pꝛedictos lapides addātur limature auri ꝛ argēti aā. ℈. i. ambꝛe. ℈. 5. musci. ℈. i. vel. 5. ac etiam addantur foliculi. 12. auri. ꝛ assumatur d̄ ipso ad quātitatē castanee cū modico aque frigide pu/

Modus summendi syr^os s. actuale cal^dos ut frigidos trahit ab avi. p^a q^ti cap^o de febre sinc^. cal^dos .s. i hieme et frig^dos i estate.

re vacuo stomacho ab oī cibo ꝛ potu. Et si huic electua/rio seu mixture addat̄.ʒ.ß. cinamomi ꝛ tantūdem ligni alo. erit ēt cōueniēs in supradicta febre sincopali humorosa si cū modico vini limphati sumat̄: ꝛ iō ibi notet̄. Et iuleb rosatum cū aqua frigida sumptū. Et syrupus etiā de acetositate citri est cōueniēs potus in hac feb. cū querit̄ extinctio ꝛ mitigatio sitis. Et similiter aq̄ ordei cuꝫ modico zucbari. Et aqua pura decocta cum zucbaro. ❡ Lenitiuū aūt cōueniēs in principio huius feb. cuꝫ cassia vel cū māna ꝛ exhibeat̄ in die minoris afflictionis cū decoctione cōi recenti in qua ponatur satis de violis prunis ꝛ thamarindis. Et clisteria cōuenientia sint alterātia ad frigidum ꝛ lenitiua que dicta sunt supra in capitulo febriuꝫ acutarū. Acuta aūt clisteria fugiantur omnino. ❡ Flobotomia aūt si apparet ebullitio sanguis ꝛ ipsius admixtio in venis cū predicto humore colerico potest secure fieri ꝛ erit vtilis ꝛ iuuatiua cōstāte virtute ꝛ nō aliter. ❡ Et est expediens cor sepe ꝛ sepius epithimare cū epithimate actuali tēperato vel frigido posito superiꝰ in capitulo cure feb. acutaꝝ. Etiam cuꝫ predicto epithimate cordiali separate ꝛ de per se aut etiā addito modico vini subtilis albi ꝛ odoriferi ꝛ aqua ro. ❡ Fiat euaporatio leuis ad pulsus timpoꝝ brachioꝝ ꝛ pedū. Et de istomet etiā cū spongia odoretur imponēdo ad nares. Immo ēt petia madefacta in ipso ꝛ expressa ponatur ad genitalia mēbra illaꝫ sepe ꝛ sepius renouādo. ❡ Fricatiōes ēt leues absq̧ vllo liquore cōueniunt istis. Et syrupus acetosus simplex ꝛ ro. ēt syrupus de acetositate citri quorū dosis est vsq̧ ad.℥.ij. assumptus cū aqua endiuie vel buglose est conueniens ad digerēdū materiaꝫ ꝛ ad remittendū malitiam huius fe. sincopalis minute si tēpus indutias patit̄ in digerēdo talem mām ne mors prius eueniat: naꝫ ista feb. vt dictū est vtplurimū est mortalis. ❡ Et si virtꝰ sustinet digesta materia ista medicina sumat̄. ℞. pulpe cassie vsq̧ ad.ʒ.x. vel māne vsq̧ ad.℥.i.ꝛ.ʒ.ij. reubarbari electi vsq̧ ad.ʒ.i. totum distemperetur cuꝫ decoctione recenti cui addatur quid modicum spice sine qua nūq̧ potest recte exhiberi: q2 habet ipsuꝫ corrigere ꝛ regulare. Post cuius assumptionem omnia que requiruntur obseruentur ad plenuꝫ fm̄ ꝙ in alijs medicinis superius dictum fuit. Et isto modo perficitur cura huius fe. sincopalis minute si deo placuerit.

❡ De cura Quartanarum.

Post curā predictaꝝ febriū colericaruꝫ sanguineaꝝ flegmaticaꝝ ꝛ ānexaꝝ flegmaticis: de cura quartane fe. sequit̄. Et de hac quartana loquēs Ricardus in quadā sua practica dicit tale dictū. Vñ dolēdū est medicis curaꝫ huiꝰ feb. suscipiētibꝰ ꝛ ħ meliꝰ cedēdo ꝙ pugnādo vinces ad istar venerei belli. ❡ Ista feb. fit ab humore melico: que tñ raro est cōtinua: sed vtplurimū accidit interpollata. Et hec euenit pp paucitatē malitie in venis reperte ꝛ difficultatē putrefactiōis eiꝰ in eis. Diuersificatur aūt quartana: ꝛ sic etiā modus curatiōis eius fꝫ diuersitatē melie facientis eaꝫ. Est.n. quedaꝫ melia fecalis, quedā facta ex sanguine adusto grosso ꝛ melico. quedam ex colera adusta ꝛ ingrossata ꝛ q̄dā ꝛ flegmate adusto ꝛ exiccato ꝛ indurato seu igrossato: ꝛ ab his oibꝰ spēbus melie pōt fieri q̄rtana. Et fit ēt ꝛ fieri pōt q̄ñ melia fecalis ꝓmiscet̄ cū aliquo de supradictis humoribus.

❡ Cura aūt cōis oībus spēbus quartane est: vt icipiat̄ ꝑmo cū lenitiuo predicto facto ex cassia vel māna distemperata cū decoctione cōi assumpto semp in die quietis ꝛ nō in die paroxismi vel excrescentie fe. Subsequēter si fit melia sanguinea a qua prouenit ipsa quartana sicut sepe ꝯtingit ꝑ sanguinis ingrossationeꝫ vel q̄cūq̧ alia melia que sanguini fit admixta simul in venis fiat flobotomia tolerātie virtute de vena basilica vel cōi brachij sinistri vel dextri in quocūq̧ ipsoꝝ vene grossiores aperiant̄. Et modus flobotomie ꝛ tps ipsiꝰ ꝛ hora ꝛ quātitas sanguinis euacuādi ꝛ alie quāplures circūstātie que requiruntur in eius vsu particulariter sunt dicte superiꝰ in capitulo generali cure fe. putridaꝝ. ❡ A flobotomia aūt in q̄rtana facta a melia fecali est sūme cauēdū. Et in alijs etiā in quibus sanguis non dñatur vel cū ipsa non ex admixtus. ❡ Vomitus insuper laudat̄ in ꝑncipio huiꝰ fe. ꝛ maxime añ ꝑncipiū paroxismi si faciliter potest haberi seu fieri cū facili ꝛ leui vomitiuo: vt cuꝫ materia est in stomacho vel in partibus ei propinquis potēs os eius ꝛ continue inducēs subuersioneꝫ ꝛ nauseaꝫ: ꝛ nō fiat aliter vllo mō. ❡ Dieta aūt istoꝝ patientiū has fe. quartanas: lꝫ fm̄ diuersitatē materie ipsam faciētis possit ꝛ debeat aliqualiter variari: tñ ipsaꝫ reducēdo sub generali sermone cū hec fe. sit egritudo cronica: imo de macronosis. i. multuꝫ lōguꝫ trāsiēs vtplurimū sex mēses ꝛ annū ꝛ ānos nō dꝫ esse tenuis: sed grossa: inseq̄ndo q̄nq̧ cū cibis exhibēdis cōplacētiā infirmoꝝ ꝛ maxime in die in qua non euenit paroxismus. Et si aliqbus diebꝰ in ipsaꝝ ꝑncipio dieta attenuat̄ non est tñ in earuꝫ processu sic tenuis danda vsq̧ ad tēpus status: imo post illos dies paucos est exhibēda grossa: demuꝫ semper subtiliando versus statuꝫ procedere debemus. In statu aūt dꝫ attenuari sicut i alijs fe. per cōparationeꝫ ad alia tempora: semp intelligendo nisi accidētia superuenerint que prosternerent virtuteꝫ: vnde cibus ilico dandus esset. ❡ Sint ergo cibi istorum carnes pulloꝝ ꝛ perdicū ꝛ auiuꝫ paruaꝝ: ꝛ oua sorbilia multū cōueniūt eis. In die aūt paroxismi a carnibus abstineant. Immo ēt ab omni cibo si possunt quousq̧ cessauerit paroxismus vel ad declinationeꝫ deuenerit. Et etiā sūme cauendū est in hac fe. ꝛ in omni alia ne paroxismꝰ occurrat cibo existente in stomacho: sed proprie ipso vacuo ab omni cibo ꝛ potu. Potest aūt ꝛ q̄nq̧ vt cum hec egritudo multuꝫ prolongat̄ patiēs hāc fe. solū in die gestis comedere carnes edinas vel castratinas vl̄ caprinas si illas digerere potest ꝛ pipiones ēt non tñ cōtinuando eos. Et pisces parui petrosi aque currētis nō prohibētur eis generalr̄ oēs cibi maxime humectātes. Cōueniūt oībus patiētibꝰ hāc febrē quartanā: q2 ipsoꝝ corpa quāplurimū exiccāt̄: vñ Aui. monetur ad cōcedēdū lactucā eis: si nō timeat̄ ipsius frigiditas: q2 tūc exhiberi pōt cuꝫ boragine vel petrosilio. Et ad cōcedendū melones indos si nō timeat̄ ipsoꝝ multa ꝓuocatio. Et ficca si nō timeat̄ ipsorum corruptio. Et tūc modicū vini puri est sup ipsis assumēdo ꝛ hos cibos vt supra dictū est assentit ꝛ ꝯsimiles vt humectatio corporis fiat. Vinū aūt tēperatuꝫ siue mediocre nō paruū: tñ tēperate limphatū est cōueniens eis cū cibus assumit̄. Et q̄nq̧ ēt in tēporibus alijs pro cōfortatione virtutis. Sed in pte paroxismi pro sitis extinctione si adsit sufficit aqua or. permixta cum zucharo vl̄ cuꝫ aqua decocta cū eo ꝛ granata dulcia nō prohibēt̄ eis. ❡ Fricationes insup ante oēm cibū ꝛ ante ꝑncipiū paroxismi cū modo ꝛ ordine supradicto in cura feb. flegmaticarū sūme cōueniunt eis. Sꝫ nō sint fortes nec aspere vt in flegmatica fe. Horripilationi autē ꝛ frigori que vtplurimū eueniūt ꝛ sic perdurant in ꝑncipio paroxismi in q̄uis feb. ꝛ maxime interpollatis est solicite prouidenduꝫ ꝛ succurrēduꝫ ante ipsoꝝ aduentū ꝛ post cū pānis ꝛ lateribus calidis ad spatulas ꝛ ad extrema ꝛ cuꝫ fricationibus ꝛ alijs remedijs particulariter dictis supiꝰ cū de curis accidētiuꝫ quarūcūq̧ feb. fecimus mētionē. Ibi ergo recurrat̄ ꝓ istoꝝ cura particulari ꝛ alioꝝ etiā accidētiuꝫ si fuerit expediens. ❡ Tamē hic vtiliter memorādum ꝙ cum frigus ꝛ horripilatio multū in hac febre perdurant ꝛ prosequūtur cū forti intēsione in hac febre: vnde infir/

mum fortissime ledunt: iam transacto principio vniuersali ac etiã augmẽto huius febris quartane est licitum ⁊ cõueniens tali patienti tribus diebus continuis solum in die paroxismi ante eius principium per vnam horam exhibere vsqꝫ ad. ʒ. i. s. cuiusdam electuarij positi a Nicolao in suo antidotario qḋ dicitur Rubea trociscata cum modico vini calidi non limphati. Et cum eodem etiã electuario eodem tempore per vnam horam ante principiũ paroxismi timpora nares ⁊ pulsus brachiorũ ⁊ furculã superiorẽ pectoris inungere ⁊ fricare. Ego iam vidi pluries ꝙ̃plures esse curatos ex assumptione ⁊ fricatione cum predicta rubea trociscata que in apothecis aromatariorum vbi parata reperitur: maxime talem effectum inducit qñ vsus eius ⁊ operatio facta fuerit in vera declinatione huius feb. quartane: qꝛ non solum prohibet horripilationẽ ⁊ frigus: sed etiã ipsam febrem integre curat ⁊ remouet: ideo istud experimẽtũ bene notetis. Et tyriaca etiã in eodẽ tẽpore ⁊ dosi assumpta: ac etiã fricata ſm ꝙ de rubea dictũ est eãdem operatiõem inducit vt ab auctorib⁹ denotat̃. Ad idem etiam summe confert ⁊ maxime ad prohibẽdum horripilationem ⁊ frigus si ante ꝓncipiũ paroxismi per vnam horam tribus dieb⁹ cõtinuis i quibus superuenit paroxismus: seu tribus diebus tantũ si sumat̃. ℥. s. aque vitis seu aque ardẽtis actualiter calide ⁊ cum eadem si fricẽtur timpora nares ⁊ brachia. ¶ Ulter insuper teneat̃ lubricus cum clisterijs cõmunib⁹ seu suppositorijs dictis superi⁹ in cura generali febriũ putridarũ: maxime aũt ventris beneficiũ procuret̃ ante aduẽtum cuiuslibet paroxismi. ¶ Et fiat inũctio ad stomachũ pro eius cõfortatione si expedit cum vnguento dicto superius in cura flegmatice ⁊ cum fomentatione similiter ⁊ ceroto ibi posito ⁊ declarato. Et cõfectio de margaritis ꝗcharo ⁊ aqua ro. aromatiçata cũ optimo cinamomo est valde cõueniẽs eis omni tẽpore febris pro cõfortatione virtutis. ¶ Supradictis aũt bene notatis ⁊ itellectis est solicite prosequẽdum ad syrupos ⁊ potiones qui cõiter habẽtur in vsu pro digõne materie melancolice faciẽtis has feb. quartanas. Et licet materia melãcolica aliq̃liter differat inter se ſm diuersitatem melãcolie vt superius fuit dictum. Est enim quedam melancolia subtilis nõ multum differens a sanguine grosso faciens feb. quartanam. Et q̃dam est melãcolia colerica. Et ad has duas materias melicas pro ipsarum digestione ꝯueniunt minus calida: ac etiam minus subtiliantia q̃ꝫ si esset melia fecalis vel flegmatica faciens fe. quartanam. Et hec oia sunt superius sufficienter declarata. Opꝫ enim in cura taliũ ⁊ similiũ medicũ exercitatũ esse ⁊ natura prudentẽ diuersificando remedia ſm diuersitatẽ materie cũ bono ⁊ recto iudicio rationis ſm ꝙ recitat octauo terapeutice Gal. In primis ergo incipiendum est cũ isto syrupo cõmuni ꝓ digestione melãcolice materie. ℞. oximellis simplicis. ℥. i. s. mellis rosati colati. ℥. s. ⁊ ẽ vna dosis: distẽperetur cũ aqua feniculi ⁊ buglose. De quo syrupo sumat ifirm⁹ vsqꝫ ad sex dies si expedit quousqꝫ digestio in mã demõstretur: ipsum assumẽdo cũ cõditionibus oĩbus superi⁹ declaratis. s. de tpe mõ hora ⁊ ordine assumptiõis horum syruporum dictorum i cura flegmatice fe. ¶ Subsequẽter infirmus hãc medicinã assumat in ꝓma die qetis post diem paroxismi. ℞. pulpe cassie q̃r. v. seu. ʒ. x. elec. indi minoris vsqꝫ ad. ʒ. iij. s. in corpe forti distẽperet̃ cũ decoctione cõi cui addat̃ polipodij epithimi añ. ʒ. ij. Et assumat̃ vt superius in alijs medicinis fuit dictũ ⁊ ordinatũ subseqũẽdo in hora ꝯgrua cũ lauatiuo ⁊ cũ abstersiuo clisteri i die sequẽti ſm ꝙ videbit̃ opportunũ. Deinde plurib⁹ diebus qescat infirm⁹ cũ regimine supradicto. Quibus elapsis ẽt de nouo hũc syrupũ sex diebus cum ordine supradicto assumat ifirmus. ℞. syrupi acetosi simplicis. ℥. ij. pro q̃libet dosi. distẽperet̃ cũ aq̃ feniculi ⁊ bugu. ⁊ si ẽt limphet̃ cũ aq̃ simplici in qua decoquat̃ capillus ve. ⁊ polipodium esset vtile ⁊ ꝯueniẽs ⁊ minoris displicentie infirmo. Deinde apparẽtibus signis digõnis in mã iterato hãc medicinam infirmus assumat ẽt in die qetis. ℞. dyasene dyacatolicon: quorum descriptiones ponũt̃ in antidotario Nicolai añ. quar. iij. seu. ʒ. vi. elec. dyasenicon: cui⁹ descriptio ponit̃ in antidotario Mesue vsqꝫ ad. ʒ. ij. s. distẽperet̃ cũ decoctione cõi addito epithimo ⁊ polipodio: vt statim dictũ fuit in alia medicina obseruatis semper cõditionib⁹ oĩb⁹ ſm ꝙ dictũ est pluries in alijs medicinis. Deide solũmõ cũ regimine supradicto absqꝫ alio syrupo vel potiõe trãseat ifirmus. x. dieb⁹. Et vltra redeũdo finalr̃ ad assumẽdum hũc syrupum. ℞. oximellis cõpositi. ℥. ij. pro qualibet dosi: de quo sumat infirmus sub actuali caliditate ẽt sex diebus cõtinuis: limphet̃ aũt cũ aqua scolopẽdrie ⁊ thamarisci: cuius syrupi assumptiõe finita hãc medicinam assumat ifirmus. ℞. dyasene vsqꝫ ad quar. v. seu. x. ʒ. elec. indi minoris vsqꝫ ad. ʒ. i. s. agarici infusi in oximelle simplici vsqꝫ ad. ʒ. i. ita tamẽ ꝙ sola infusio cũ aliquali expressione sumat̃ masticis salisgẽme añ. ℈. i. distẽperetur cum decoctione cõmuni: cui etiam addãtur viole florũ boraginis buglose ⁊ melisse: ⁊ de mirabolanis kebulis ⁊ belliricis añ. ʒ. i. Talis ẽt medicina sumat̃ in die qetis post diem paroxismi: sicut de alijs dictũ est semp insequẽdo cũ integra obseruatiõe canonũ. predictorum in alijs medicinis. Et cũ clysteri ⁊ lauatiuo potu ſm ꝙ post medicinas solutiuas requiritur ꝑut superi⁹ dictum fuit. Sic postea desistat infirmus ab omni syrupo ⁊ potione solũ cũ regimine trãseundo supradicto pluribus diebus ne in taliũ assumptione ꝯtinua eger fastiditus fugiat curã totaliter renuendo sicut sepe cõtingit in egritudinib⁹ cronicis. Demũ predicto tẽpore iam elapso blãditorijs verbis: ⁊ maxime cũ iam feb. pertransiuerit quadragesimũ diem vel sexagesimum inducatur infirmus ad assumẽdũ hãc decoctionem sex vel octo diebus vt de nouo ẽt materia digeratur. ℞. radicũ apij feniculi petrosilij: buglose brusci sparagi ab eis extracto medullo ligneo qḋ reperitur in eis capil. vene. florum boraginis ⁊ mellisse epithimi polipodij thimi passularum añ. partes equales: de qua decoctione collata cum ꝗcharo vel cum melle ⁊ modicissimo aceti etiam vnica decoctione decocta assumat infirmus loco syrupi de mane in aurora vsqꝫ ad ciatũ vnũ sub actuali caliditate vel potest assumi absqꝫ melle ꝗccaro vl' aceto ſm cõplacentiã assumentis: sed forti⁹ operatur ⁊ melius si preparet̃ modo predicto cum ꝗccharo vel melle. Et si predicta decoctio displiceret oino: ita ꝙ ipsam assumere nullatenus velit loco eius recipere põt has aquas distillatas: lꝫ non sint tante vtilitatis ⁊ efficacie quãte esset supradicta decoctio: sunt tñ maioris complacentie assumenti. ℞. aque scolopẽdrie capillorũ vene. ⁊ thamarisci añ. ℥. i. s. ⁊ est vna dosis: continuet̃ istarum assumptio sex vel octo diebus ipsas sub actuali caliditate sumẽdo cum ꝗccharo vel sine ſm beneplacitum assumẽtis. Ad idem etiã confert pro digestiõe materie melãcolice ⁊ pro apertione oppilationũ aqua distillata. v. radicum addita sibi a q̃ buglose: ⁊ sit dosis ipsarum vsqꝫ ad. iiij. ℥. Sic ergo finita assumptione predicte decoctionis vel predictarum aquarũ: ita tamẽ ꝙ appareat digestio in materia ad maiorem cõplacentiã patientis has pillulas euacuãtes materiam melãcolicã secure possumus exhibere. ℞. pillularum indarum: quarũ descriptio ponit̃ in antidotario Mesue vsqꝫ ad. ℈. iiij. ⁊ sunt vtiles ⁊ iuuatiue assũpte in vnica dosi in die qetis ⁊ hora ⁊ tẽpore congruo: ⁊ obseruatis conditionibus supradictis. Et si etiã loco predictarum pillularum assumat infirmus pillulas de lapide lazuli aut puluers foliculorũ sene vsqꝫ ad. ʒ. iiij. cum brodio pulli ⁊

puluere zuchari mire humorez melancolicũ euacuabit maxime ex adustione productũ. Ista feb. ꝓpter eius longitudinẽ q̃zplurimos infirmos attediat ⁊ confũdit adeo ꝙ ab eis remouet oẽm spẽ salutis que posset ex auxilio medici prouenire. Querũt.n. ⁊ dicũt quod est expediens ꝙ talis fe. cursum suũ perficiat decepti in hoc ⁊ de omni egritudine cronica: putant enim ꝙ medicus non cognoscat talis egritudinis cãm ⁊ essentiam. Cuius oppositũz euidẽter apparet. Nam cũ humor feb. quartane sit densus ⁊ grossus qui cũ difficultate digerit ⁊ euacuat: vnde ⁊ egritudo necessario prolõgatur: ⁊ hoc est notũ cuicũq; etiam non in arte perito. Gutta enim aque non semel cadendo lapidem perforat ⁊ concauat: sed diu perseuerando ipsũz concauat ⁊ perforat propter grossitiem duritiẽ ⁊ ineptitudinez eius. Est ergo expediens ⁊ necessariũ ipsum humorez melancolicũ continuãdo sepe digerere: ⁊ subsequẽter ipsũ euãre semper tolerante virtute. Et i eius digestione consideret huoris qualitas ⁊ quãtitas eius. Nam sm diuersitatem ipsius debent remedia diuersificari. Alius enim ⁊ alius syrupus decoctio vel aqua vel medicina solutiua requirit in cura quartane facte a melia sanguinea: in qua etiam flobotomia conceditur. Et alius syrupus regritur ⁊ medicina in q̃rtana facta a melia colerica pp adustionez generata. Et sic ẽt expedit variare syrupos ⁊ medicinas in quartana facta a melia flegmatica: ⁊ multo plus ẽt cõuenit variatio predictoꝝ in quartana facta a melancolia pura fecali. In qua remedia debẽt esse calidiora fortiora ⁊ magis subtiliãtia q̃z in quartanis alijs nũc dictis. Et de his omnibus particulariter dictum est supra in isto caplo cum de syrupis diuersis ⁊ medicinis fecimus mentionẽ. Et totũ hoc remanet in iudicio medici in arte periti. ¶ Procedente ergo febre q̃rtana post tres mẽses ⁊ vltra: iste syrupus magistralis ẽ vtilis ⁊ valde notãdus pro digestione materie huius feb. ⁊ maxie cũ prouenit a melia feculẽta: ab infirmo sumat sex vl' octo diebus continuis in hora mõ ⁊ ordine superius dictis ⁊ declaratis. Cuius descriptio. ℞. capil. ve. radicũ bugulose domestice ⁊ siluestris ⁊ florũ eaꝝ polipodij añ. ℥. i. epithimi ℥. i. folioꝝ sene floꝝ camo. camepitheos sticados añ. ʒ. vij. camedreos squinanti elli nigri añ. ʒ. iij. fumi terre. ʒ. viij. eupato. ʒ. iiij. suc. pomoꝝ dulciũ. ℥. viij. oia ꝑter epithimũ ⁊ succũ pomoꝝ bulliãt in q̃tuor lib. aque vsqueq̃ redeat ad lib. ij. deinde bulliãt in ea bullitiõe vna leui ⁊ facili ⁊ epithimũ ⁊ succus pomoꝝ predictus: ⁊ sic colet: ⁊ cũ lib. ij. zuchari fiat syrupus ad sufficientiã coctus vt possit longo tpe seruari al's saluari: ⁊ dosis eius est vsq; ad. ℥. ij. q̃nq; limphati cũ aqua simplici in qua decoquat anisũ ⁊ feniculũ ad maiorẽ cõplacẽtiã assumẽtis: ⁊ q̃nq; limphati cũ aq̃ scolopendrie ⁊ thamarisci seu feniculi vl' apij vl' capil. ve. vel bugulose. Naz he oẽs aq̃ cõueniũt in cura quartane. De quo syrupo assumat ifirmus: vt de alijs dictũ est vsq; ad sex dies ⁊ vltra donec digestio in mã innouetur: ⁊ sic appareat in vrina. Iste.n. syrupus appellatus de pomis aut de succo pomoꝝ ponitur a Mesue in suo de appropriatis caplo de soda frigida facta ex huore melãcolico. Post cuius syrupi assumptionẽ expedit ⁊ ꝯueniũt supradicte pillule inde: aut de lapide lazuli i dosi superius dicta. vel pul'. folioꝝ sene: vel alia medicina de supius dictis ⁊ positis sm ꝙ ad mãz euãndum requirit: insequendo semp in cuiuscũq; ipsarũ exhibitione modũ ⁊ ordinẽ ⁊ oẽs casi. supradictos memorando semp de inouatione ⁊ variatione predictoꝝ syrupoꝝ decoctionuz ⁊ aquarũ sm diuersitatẽ materie pro illaꝝ digestione: ac etiam innouãdo ⁊ variãdo medicinas solutiuas predictas ⁊ al's sm ꝙ expedit. ¶ Et hic notãduz ꝙ epithimũ leuissimaz patitur decoctionẽ. Immo statim destruit virtus eius si vltra decoquitur. Ideo semper cũ ponit ad decoquẽdũ breui tẽpore ad ignem remaneat. ¶ Balneũ insuper cũ aqua dulci in qua aliqui flores camomille coquatur cũz modico ordei in declinatione huius fe. est cõueniẽs ⁊ iuuatiuũ. Sic ergo cũ isto ordine procedendo cura feb. q̃rtane interpollate perficitur ⁊ adimpletur.

¶ De cura quartane continue.

Cura aũt quartane cõtinue (que tñ raro ꝯtingit) est q̃si consimilis ⁊ ꝯformis supradicte cure quartane interpollate: nõ tñ cõueniũt ita fortiter calida in quartana cõtinua sicut in interpollata. Et dieta grossior ꝑt iterpollate concedi. Flobotomia vero securius cõceditur in cõtinua maxime procedente a mlia sanguinea: ⁊ sic vtriusq; quartane perficitur cura.

¶ De cura aliaꝝ febriũ conformiũ ꝑdictis quartanis.

Post ꝑdictũ regimẽ fe. quartanaꝝ: sequit regimẽ quarũdã annexarũ ⁊ ꝯformiũ ꝑdcis quartanis que dicũtur quintane sextane ⁊ septane: q̃ lz rarissime eueniãt: tñ motus earũ ẽ specificus de q̃nto in q̃ntũ: vel de sexto i sextũ: vel de septimo in septimũ diez sicut motus q̃rtanarius de quarto i q̃rtũ. Ego tñ nec vidi nec audiui aliquẽ qui viderit nec ab alio audiuerit se vidisse has febres.

¶ Fiunt aũt a melancolia ex flegmate generata per adustionẽ sm ꝙ recitat Aui. ꝓ quarti. Et maxime proueniũt iste fe. cũ talis mã est pauce quãtitatis: imo multo minoris ⁊ grossioris ⁊ dẽsioris q̃z mã quartane predicte: ⁊ iõ tardius mouet ad suũ paroxismũ causandũ. ¶ Et de tali motu quintanario sextanario ⁊ septẽnario qualiter ꝓueniat: ⁊ q̃uo est magna discordia inter auctores medicine: sed ad formã specificaz ⁊ occultã tales motus sunt reducendi vt Auicen. describit in loco preallegato: ibi ergo videatis omnia ibidem dicta.

¶ Cura aũt istaꝝ febriũ appropinquat: imo est quasi consimilis ⁊ cõformis cure feb. quartane interpollate prouenienti ex flegmate per adustionẽ cõuersõ ad mãm melie: ⁊ talis dicit melia flegmatica. Curat.n. cũ digestiuis predictis ⁊ cũ solutiuis fricationibus regimine vite: ⁊ maxie quãtũ ad cibũ ⁊ potũ ⁊ alijs oibus supradictis ista continẽdo ꝓsequẽdo ⁊ variando sz ꝙ dispõ exigit ⁊ regrit: ꝓ q̃bus oibus supius recurrat ad ꝑcedens capitulũ de cura quartane. ¶ Diligẽtia aũt maxima ẽ adhibẽda cum isti cibant in die paroxismi cibũ assumãt: ⁊ maxime carnes vel cibaria grossa. In alijs aũt diebus carnes comedant facilioris digõnis ⁊ alios cibos huectatiuos ⁊ boni nutrimẽti cõtrarios huic humori ⁊ dispõni febrili ne in ipsũz cõuertant. Et vinũ bibãt mediocre non paruũ: limphatũ tñ vt expedit. Insuper cũ omni ingenio isti cogãtur vt dormiãt quãtũ pñt saluo q̃z in tẽpore paroxismi vel ẽt ante ꝑ aliquas horas vt materia facilius ⁊ melius digerat. Et vomitus istis febrientibus si faliter fieri potest est cõueniens ⁊ iuuatiuus. Et tyriaca similiter est valde cõueniẽs cũ hec feb. ad declinationez deuenerit sumẽdo de ipsa vsq; ad. ʒ. i. s. hñ vacuo stomacho ab oi cibo ⁊ potu: nec etiaz cibus aliq̃s seu potus sumat post eius assũptionem nisi ad minus transeant q̃nq; hore. Et balneũ etiam supradictũ in cura quartane cũ ordeo ⁊ floribus camomille post plures euõnes iam factas in vera declinatiõe fe. ẽ iuuatiuũ. ¶ Et hic ẽ finis cure oiuz feb. putridarũ. Si q̃ aũt alie repiũt ab auctoribus medicine ad ꝑdcãs sũt reducẽde. Deinceps trãseamus ad ethicas febres.

¶ De febribus ethicis.

Sequitur de febribus ethicis q̃ distinguũt a supradictis duobus gñibus feb. s. ephimerarũ ⁊ putridaꝝ sm diuersitatẽ subiecti in quo ꝓncipal'r caliditas est accẽsa: ⁊ sm ꝙ talis mala cõplexio in mẽbris est facta vel fiẽs. Ad

ipsis ꝯueniēs ⁊ iuuatiua in tēpore suo: ⁊ iā ipm posuimꝰ in caplo feb. acutaꝝ. Et si expedit syrupū de papauere fe brientibꝰ exhibere pro alteratione caloris febrilis ⁊ pro somno prouocando si sumat cū aq̄ frigida est vtilis ⁊ cō ueniēs. Et vltra predicta non permittat: vt feces exiccē/ tur in intestinis ipsorū: immo venter lubricꝰ teneat si ex/ pedit cū clisterijs alteratiuis ad frigidū mollificatiuis ⁊ lenitiuis factis quandoq̧ cū decoctione blitis ⁊ malue ⁊ folioꝝ matris violarū cum melle violato ⁊ cassia que a cānulis suis nouiter extrahat cū modico salis ⁊ oleo vio lato in proportione omniū predictorū dicta superiꝰ in ca pitulo generali cure feb. putridarū. Ad idē etiā confert ⁊ iuuat clistere factū solū cum oleo violato in quantitate sufficienti ⁊ in intestinis retēto vt alteret partes illas q̄n/ to plus potest in infirmo. Et si etiā fiat clistere superiꝰ po situ in allegato capitulo factū ex aqua ordei succo blitis vitello oui pulueris çucbari oleo violato ⁊ modico salis: erit vtile ⁊ conueniēs. Etiā laudat ad idem ⁊ cōuenit cli stere factū ex solo succo cucurbite in tēpore suo cū queri mus fortem extinctionē caloris. Ac etiā conuenit clistere factū ad eandē intentionem humectationis ⁊ infrigida tionis cū aqua endiuie ⁊ portulace. Et super omnibꝰ iu/ uat ⁊ confert ad alterandū ⁊ humectandū clistere factū solū cū aq̄ folioꝝ violarū retentū in intestinis pluribꝰ ho ris si possibile est. Etiam suppositoria cōmunia cōueniūt eis ad incitandū expulsiuā virtutē vt egestiones non reti neant in intestinis. Et si expedit in pncipio huiꝰ feb. stan te aliquali repletione in stomacho ⁊ intestinis ad lenien/ dū egestiones ⁊ ad educendū materias contentas in lo/ cis predictis vt exhibeatur cassia seu manna distempera ta cū decoctione cōi recenti seu cū aqua ordei vel endiuie fiat ſm modū dictū superius. Alie autem fortiores medi cine maxime solutiue non conueniūt fe. Expedit insuper renes istorū inungere spondiles ⁊ nucham solū cū oleo violato pmixto cū oleo nouiter facto de amigdalis dulci bus vt remittat excessiua caliditas in partibꝰ illis exicca tioni corporis resistat. ¶ Si aūt fiat complicatio feb. pu tridarum ⁊ ethicarū sicut sepe contingit q̧ simul coniun gitur ethica cū flegmatica feb. seu cū colerica: tunc medi cus solicite curam adhibeat ad illam principaliter q̄ est maioris periculi: non dimittendo totaliter curam alteriꝰ cū remedijs suis ſm modū ⁊ ordinem hic ⁊ superiꝰ dictū in cura generali ⁊ particulari fe. putridaꝝ: vtplurimū au tem ⁊ sepiꝰ est interdū potiꝰ ad fe. ethicam q̄ ad putridā cū cōmuniter sit maioris piculi: ⁊ licet aliq̄liter lesio fiat dimittendo curā alteriꝰ seu exhibendo remedia q̄ illi in ferant aliqḋ nocumentum. Qn̄q̧ tamē contingit q̧ cura vtriusq̧ concurrit in remedijs vtriusq̧ fe. saluo q̄ in eūo ne materie facientis fe. putridam: sicut in exemplo perpen/ dit q̄n coniūgit fe. ethica prime speciei cū fe. colerica de colera subtili ⁊ multū acuta. ¶ Et hec est sententia q̄ tra hit ab Aui. pma q̄rti caplo vltimo ⁊ ex Gal. 10. ⁊. 11. tera pentice. Discurrat ergo medicꝰ in cura taliū fe. complica tarū adinuicem diligenter examinando cū recto iudicio discursiuo q̄nto plus potest veritati propinquo. Ille enī est melior medicꝰ q minus errat in curis vt ait Gal. 2. de crisi. ¶ Nūc vltimo ꝙ meliꝰ ad memoriā supradicta om nia reducant assumendo predictā curā ⁊ illā ad breuē or dinem reducam notando solū vtiliora ibi posita in pau/ cis verbis. Sufficit ergo pro cura integra huiꝰ fe. ethice pme speciei solū q̄nq̧ procedere prosequi ⁊ finire cū supra/ dicto regimine cibi ⁊ potꝰ ⁊ cū rectificatione aeris habi/ tationis infirmi: ac ēt cū aliquo de supradictis clisterijs alteratiuis ⁊ lenitiuis semꝑ a leuiori incipiēdo: ⁊ cū inun ctione facta solū ad spondiles ⁊ renes cū oleo violato ⁊ partes pectoris: ⁊ cū oleo violato ⁊ de amigdalis dulcibꝰ alterando ad frigidū ⁊ humidū ēt corpꝰ ab intra cū iuleb violato cū multa aq̄ permixto assūpto semper horis ⁊ tē poribꝰ congruis ⁊ reqsitis: ⁊ in q̄ntitate sufficienti ſm q̧ dispositio exiccationis ⁊ supercalefactionis exigit ⁊ req/ rit. ⁊ ad idem ēt confert syrupꝰ acetosus simplex cū mul/ ta aq̄ permixtꝰ ⁊ assumptꝰ sub actuali frigiditate. ¶ Epi thima aūt ⁊ omnia supradicta fiāt si expedit pro integra cura: sed vtplurimū nūc supradicta sufficiant. ¶ Balneū aūt aque dulcis ⁊ exhibitio lactis ⁊ electuarij restaurati ui cū testitudine factū plus conueniūt in cura febris ethi ce secūde speciei: ibi enim de ipsis mentionem faciemus. ¶ Si tamē hec expediūt: q2 huiꝰ febris cura aliter ad fi/ nem laudabilem peruenire non possit in tēporibꝰ ꝯgruis dicendis inferiꝰ exhibeat ⁊ fiat. Et si ptisana ordeacea q̄n q̧ exhibeat constāte virtute predictis febrientibꝰ: erit vti lis ⁊ conueniens. Et cancri fluuiales simil'r. ¶ Sic ergo cū predictis remedijs perficit cura ethice prime speciei. Transeamꝰ ergo ad curam alterius.

¶ De cura febris ethice secunde.

Cura febris ethice secūde speciei consistit ⁊ sic perficitur cum supradictis remedijs: diutius tamen continuatis ⁊ innouatis cum quibus perficitur cura febris ethice prime speciei: li cet frigidiora ⁊ humidiora conueniunt: ⁊ cū virtute aliqualiter stiptica prohibente dissolutionem mē broū in feb. ethica secunde speciei: q2 maior caliditas ⁊ exiccatio in ea processit q̄ in ethica feb. prime speciei: im mo est cū manifesta liquefactione membroꝝ intantū q̧ in hac febre iā sensibiliter apparet vnctuositas in vrina: ita q̧ est signum certum significans super ethicam secun de vel tertie speciei: quare est maior restaurationis extin ctionis caloris: humectationis: ⁊ prohibitionis resolutio nis ⁊ liq̄factionis necessitas in hac febre q̄ in febre ethi/ ca prime speciei vt dictum est. ¶ Sunt ergo cibi lauda/ biles assumendi de predictis superiꝰ pro nutritione ⁊ hu mectatione fienda. Inter quos maxime vltra predictos cibos lac muliebre laudat ⁊ conuenit inter omnia gene/ ra lactis sumptum ex mamilla ⁊ mane vacuo stomacho. Et post ipm est ⁊ ponitur lac caprinum ⁊ magis nature humane est simile ⁊ conforme. Asininū autem lac minus est nutrimentū: sed magis est alteratiuū ad frigidū ⁊ hu/ midū. Communiter aūt ⁊ vtplurimū vtimur lacte capri/ no solū in istis febrientibꝰ ⁊ in q̄buscūq̧ alijs dispositioni bus q̄bꝰ cōuenit: q2 non sic displicet vt humanū: nec sic est displicibile seu abominabile vt asininum: dꝫ tn̄ capra esse iuuenis ⁊ bn̄ nutrita ex herbis folijs ⁊ frondibꝰ frigidis vt vitis ⁊ salicis: ac ēt dꝫ nutriri ex ordeo vl' spelta. Et lac cū assumit nullā morā extra mamillā ħere dꝫ: sꝫ statim cū mulsum fuerit sub actuali caliditate ab infirmo suma tur de mane ⁊ in aurora vsq̧ ad ciatū vnū ⁊ vltra si expe dit vsq̧ ad ciatos duos dūmō bn̄ digerat a patiēte. Et si acescat in stomacho ipm assumat cū çucharo: q2 multū iuuat ad ꝓhibendū acetositatem ipsiꝰ. Et si non valet ad mixtio çuchari nō assumat: sed dimittat omnino. Proce/ dēdo in cura cū alijs remedijs supradictis ⁊ dicēdis infe rius. Lac aūt supradictū non dꝫ assumi nisi vacuo stoma cho: nec aliqd post ipm nisi ad minus trāseant tres hore vel quatuor vlterius. In hac febre multū conuenit illud electuariū restauratiuū: imo est nec̄ariū factū cū carne te studis ⁊ sine ipa. Cuiꝰ descriptio. ℞. liqritie mūde çucha ri ro. an̄. ʒ. ij. dragāti hūmi arabici an̄. ʒ. iij. sandaloꝝ citri norū ⁊ rubeorū seminis papaueris albi floris vue agre stis ⁊ abrostini succi liquiritie amidi seminum portulace seminis lactuce ⁊ scariole seminis melonis cucurbite et

Ille e.n. melior e medicꝰ q minus errat i curis Gal. 2°. de crisi.

cucumeris citrulorum seminis malue violarum an.ʒ.i.ʒ. spodij cinnamomi electi croci an.ʒ.ʒ.carnis vnius testudinis decocte in aqua minutim incise iuleb rosati.ʒ.iiij. lactis amigdalaru3 dulcium.ʒ.iij.çuchari albi lib.i.fiat elec.quod ponatur in scatula parua:sicut ponitur el marçapane:de quo assumat infirmus de mane ⁊ sero ad quātitatem castanee grosse ante omnem cibum per duas vel tres horas ⁊ minus ⁊ vacuo stomacho. Si autem post ipsum statim bibat medium ciatu3 vini parui ⁊ bene limpbati esset vtile ⁊ conueniens. ℭEt si testudo predicta decocta construatur etiam in forma marçapanis cu3 ʒ.iiij.aromatum de dyagragante:cuius descriptio ponitur a Nicolao in suo antidotario ⁊ cum.ʒ.v.iuleb rosati ⁊ cum lib.i.çuchari albi esset magne vtilitatis ⁊ efficacie ⁊ delectabile magis q̄ electuarium supradictum. Et istud etiam est assumendum in dosi tempore ⁊ modo predicto.Et si fiat etiā sine testudine est iuuatiuum. ℭConfectio insuper de triasandalis omni tempore conceditur febrientibus febre ethica ⁊ in quacūq3 specie sit. ℭSi autem querimus confortationem virtutis ⁊ restaurationis deperditi:tunc istud electuarium cōstruere possum⁹. In forma predicta.℞.lapidum oium preciosorum ⁊ limature auri ⁊ argenti descriptorum superius in confectione de lapidibus preciosis in capitulo febris sincopalis minute.ʒ.iiij.in totum.quinq3 seminum communium frigidorum ⁊ mundatorum an.ʒ.ij.succi liquiri.amidi seminis lactuce scariole ⁊ endiuie an.ʒ.i.ʒ.lactis papaueris albi.ʒ.ij.lactis amigdalarum dulciu3.ʒ.i.iuleb rosati.ʒ. iiij.cinnamomi electi.ʒ.i.croci.ʒ.ʒ.pulparum decoctarū caponis vel galline iuuenis seu perdicis vsq3 ad.ʒ.viij. çuchari quantum sufficit.fiat ex omnibus electuariu3 in forma marçapanis redactum de quo assumat infirmus eo tempore modo ⁊ ordine supradictis in primo electuario restauratiuo descripto superius. ℭEt si membroru3 dissolutio procedat vlterius non est malum predicto electuario addere de çucharo rosato vsq3 ad.ʒ.ij.⁊.ʒ.i.spodij. ℭEt hic notandum q͞ medicus cum prudentia sua debet ⁊ potest de supradictis medicinis simplicibus addere construere ⁊ minuere ꝭm q͞ ipse perpendit ⁊ videt q͞ dispositio exigat ⁊ requirit.adherendo etiam complacentie assumentis iuxta sententiam Commentatoris illo afforismo.Parum deterior cibus ⁊ potus. ℭSi autem pulpa caponis in aqua decocta ⁊ cum lactuca alterata construatur solum ⁊ fiat electuarium cum aromatibus de dyadragante:sicut communiter fit:⁊ sicut plurimum habetur in vsu erit vtile ⁊ iuuatiuū ⁊ minoris displicētie patienti hanc febrem ethicam secūde speciei. ℭEt ad renes lombos spondiles ⁊ spinā fiat talis inunctio.℞.olei rosati citonioꝝ ⁊ nenufarini an.ʒ.ʒ.sandalorum alborū. ʒ.i.rosarum coraloꝝ spodij sumach seminis endiuie ⁊ lactuce mirti an.ʒ.ʒ.succi plantaginis vel semperuiue lactis caprini ana.ʒ.ij.aceti modicu3 ⁊ cere albe fiat inunctio mane ⁊ sero cum penna vel cū coto ad loca p̄dicta. Et pectus ⁊ spatule inungantur cum oleo violato ⁊ de amigdalis dulcibus.De autē inunctiones etiam sumpto cibo leuiter leniendo possunt administrari. ℭBalneu3 insup aque dulcis in qua decoquitur ordeum:ac etiam sine ordeo est istis febrientibus necessarium. Et cū querim⁹ alterationem maiore3:sicut sepe ad illam necessitas in hac febre nos inducit vt infirmum saluemus a morte tunc in aqua ad decoquendum imponimus ordeum lactucā endiuiam vio.ro.flores nenufaris ⁊ folia vitis ⁊ salicis de omnibus partes equales. Quādoq3 tamen de predictis eligimus vnam partem ipsorum ꝭm q͞ dispositio febrilis exigit ⁊ requirit. Quodcunq3 autem de supradictis balneis preparetur cum infirmus ipsum ingreditur sit sub tepida caliditate ⁊ non aliter in quo morā cōtrahat quātum virtus tolerat ⁊ non vltra ne propter morā superfluā resoluat in ipso. Et ab omni balneo abstineat si cu3 ethica febre sit complicatio febris putride: nisi ipsa putrida iam ad declinationem deuenerit:tunc enim balneū vnu3 de supradictis eis non est prohibendum. ℭEt abstineat quicunq3 patiens quamcunq3 speciem ethice ab accidentibus anime maxime ab ira angustia tristitia ⁊ dolore. Et sic etiam ab omni exercitio calefactiuo ⁊ exiccatiuo superfluo. ℭSic ergo cum predictis remedijs est prosequendu3 in cura ethice febris secunde speciei incipiēdo semper cum leuioribus de predictis ⁊ cū alijs subsequēter ꝭm q͞ expedit.conseruando ad virtutem etiam intendendo cum tortura pulli:ac etia3 cū ipso distillato ⁊ cu3 sorbilibus ⁊ aceto ⁊ aqua decoctis ⁊ cū vino paruo limphato ⁊ cum confectionibus ⁊ electuarijs alijs inunctionibus ⁊ epithimatibus clisterijs recentibus suppositorijs ⁊ cum potu aqua ordei ⁊ iuleb violati permixti cu3 multa aqua frigida pura. Sic ergo perficitur ⁊ complet cura febris ethice secunde speciei si deo placet.

De cura febris ethice tertie.

Modus autē curationis ⁊ regimē feb. ethice tertie speciei non aliter ad ipsum deuenitur nisi ꝭm modum dictu3 statim in cura febris ethice secunde speciei ⁊ eodem modo ⁊ ordine ⁊ cū eisdem remedijs cura prosequitur ⁊ finitur raro tamen:immo nūq3 huius febris ethice salus acquiritur nisi deus hoc permittat. ℭProcedimus ergo in hac febre solum blanditoria cura cū bonitate regiminis ⁊ maxime cibi ⁊ potus:vt cū pullo pisto ⁊ sepius cū ipso distillato alterato cum vino granatoꝝ ⁊ aq̄ rosata:⁊ cū perdice fasianis ⁊ auibus paruis:⁊ cū sorbilibus ⁊ similib⁹:⁊ cibis etiā cū vino paruo ⁊ bñ limphato. ℭExpedit insup istis febriētib⁹ cibū in plures vices diuidere numerum multiplicando ⁊ quantitates diminuendo vnica vice.tātū.Nā in istis virt⁹ est debilis valde ⁊ calor nālis resolutus ⁊ diminut⁹:vñ magnā q̄titatem cibi vnica vice digerere nō valeret:⁊ tñ necessitas adest pērie ⁊ ꝯtinui nutrimenti ꝑpter defectū ipsi⁹. ℭSimiliter ⁊ cōuenit rectificatio aeris modo ⁊ ordīe ⁊ cū reb⁹ superi⁹ dictis. Et conueniunt confectiones ⁊ electuaria dicta.eligendo ex eisque magis delectant ⁊ conueniunt plus resolutioni vētis. Et iuleb rosatū:ac etiam violatū. Et inunctio ad spōdiles ⁊ renes. Et alia inunctio ad pect⁹ ⁊ spatulas est cōueniēs omnino. Et lac etiam si in eis digeritur quod nō credo:nisi ex mamilla mulieris ab infirmo sugat. Et tūc tale lac in istis esset conueniens ⁊ iuuatiuū:immo est sūmū remediū in hac febre. Epithima aūt vel sacculus cordialis fiat si expedit. ℭSed balneū in eis est timoro su3 timēdo ex ipso extinctionem caloris innati qui est paru⁹ ⁊ debilis ex resolutione virtutis quare ipsum tolerare nō posset infirm⁹. ℭAccidentibus etiam q̄ ad istas febres ethicas qn̄q3 sequunt sicut fluxus ventris ex indigestione eueniens vigiliaꝝ instātia debilitas stomachi sitis superflua:⁊ angustia magna ⁊ alia plura ⁊ similia istis succurrat eodē mō ⁊ ordīe vt supra dictū fuit in suis capitulis ordinariis pticularib⁹ in tractatu de febrib⁹ putridis. Et hic finit regimen ⁊ cura triū specierū febriū ethicaꝝ.

ℭDe cura ethice senectutis.

Post curā triū generū sc.s.ephieraꝝ putridarū ⁊ ethicaꝝ:l3 de pestilētialib⁹ fit dōm.sci dēter tñ hic occurrit sermo noster i regimie ⁊ cura cuiusdā dispōnis que ab auctorib⁹ dr ethica senectutis:non q2 sit febris ethi

ea vel inter eius species reponatur:nec etiam ꝙ ad aliud genus feb. reducat:sed quia in sola exiccatione ethice febris secunde ⁊ tertie speciei satis conuenit ⁊ similat. Nō enim est vocāda feb. ethica putrida vel ephimera nisi fit cum excessu caloris extranei fixi ⁊ principaliter inherentis in spiritibus humoribus vel humiditatibus cordis. In ethica autem senectutis non est calor extraneus modo predicto:immo potius cū predicta siccitate est caloris naturalis ⁊ extranei diminutio sensibilis:⁊ vtplurimum frigiditas excessiua licet siccitas in humiditatib⁹ ⁊ in mēbris super frigiditatem excedat. Sequitur ergo in talib⁹ exiccatio corporis sicut apparet in patientibus ethicam feb. Talis autem consumptio ⁊ corporis exiccatio maxime prouenit ex defectu caliditatis innate ⁊ penuria nutrimenti:ac etiam ex malo regimine in cibo ⁊ potu: ⁊ sic vtplurimum euenit a causis frigidis ⁊ in etate decrepita extinguentibus caliditatem innatam ⁊ oppilantibus poros ⁊ vias ne nutrimentū ad membra possit commode pertransire. Potus ergo inordinatus ⁊ superfluus aque frigide pure non in hora ⁊ tempore suo est quādoqȝ causa huius dispositionis que dicitur ethica senectutis. Et licet etiam talis siccitas possit cū caliditate coniūgi nō perducente tamen ad aliquod gen⁹ feb. hec enim dispositio in habitudine corporis multū similatur vltime senectuti que etas decrepita nūcupatur. Senes enim decrepiti maxime substantifice exiccantur sicut ethice febrientes in secunda ⁊ tertia specie febris.

¶ Circa ergo regimen huius ethice senectutis ex p̄dictis narratis ⁊ declaratis in isto capitulo satis clare comprehenditur ꝙ esse debet cum cibis potib⁹ restaurantib⁹ spiritum ⁊ sanguinem qui sint facilis digestionis ⁊ boni nutrimenti non excessiue calidi:sed cum virtute fortiter humectatiua:de istis dictum est supra in capitulo de cura febris ethice prime ⁊ secunde speciei. Si tamen ad gradū caliditatis ascendant cum virtute humectatiua predicta adhuc plus laudantur cū ista dispositio talem patientem ad frigidū ⁊ siccum declinare faciat ⁊ reducat ⁊ non solū ab intra est conueniens talia corpora humectare:sȝ etiā ad extra cum inunctione facta per totum corpus ⁊ maxime ad spinam spondiles ⁊ renes ⁊ ad partes costarum ⁊ pectoris cum oleo solo de amigdalis dulcib⁹ ⁊ cum balneo aque dulcis in qua decoquantur in sacculo lineo flores camomille melliloti ⁊ ordeum:⁊ quandoqȝ fit etiam sine melliloto ⁊ sine floribus camomille cum caliditas esset in corpore prohibens administrationem ipsorum. Summū autem ⁊ laudabile balneum esset in hac dispositione in corpore esset siccitas excessiua cū extenuatione superflua ac etiam dominante frigiditate: si fiat decoctio capitum animaliū maxime agnorum vel castratorum in aqua sufficienti quod omni die est innouandū quia facile corrumpit ⁊ alteratur:sufficerent enim .12. vsqȝ ad .20. capita de p̄dictis in duab⁹ brentis aque decocta in quo balneo (vt in oliis supradictis) talis patiens moram trahat leuem ne resoluat in eo. Utatur tamen vsqȝ ad octo dies solum semel in die:deinde quiescat. Et si expedit ꝙ non ledat:sed manifestum inferat iuuamentum innouetur ⁊ iteretur ad beneplacitum patientis. Et lac caprinū assumptū cum çucharo vel cū modico mellis conceditur eis si bene digeritur:⁊ si etiam non acetat in stomacho:sȝ multo plus laudatur lac muliebre sumptum a mamilla. Et electuarium restauratiuum de quo dictū est supra factū cū capone vel perdicib⁹ est valde ei conueniens:cui addendū est cinnamomi electi croci gariofilorū ligni aloes.aā.ʒ.i.⁊ de pineis mūdis ab omni cortice.ʒ.ij.q̄d simili modo reducatur ad formā marçapanis vt supra dictū fuit in cura dicte febris:de quo mane ⁊ sero sumat infirmus cum medio ciato vini limphati boni ⁊ odoriferi: ⁊ ante cenā ⁊ prandiū per duas horas ad minus. Et confectio etiam que dicit pignocata que fit ex puris ⁊ çucharo nouiter facta omni tempore conuenit eis. Clisteria insuper lenitiua facta ex brodio pulli puluere çuchari vitellis oui ⁊ oleo cōmuni ⁊ modico salis multū conueniūt eis. Immo etiam clistere factū ex solo oleo communi est eis conueniens. Et clistere etiam factū cū decoctione bliti ⁊ malue ⁊ mercurialis cum cassia melle violato oleo cōmuni ⁊ modico salis ad educendū egestiones ⁊ feces contentas in intestinis est quandoqȝ conueniens ⁊ iuuatiuum. Sed cum queritur humectatio maior fiat clistere ex sola decoctione capitum animalium sicut edos agnorum ⁊ castratorum modicum salitorum ⁊ similium istis. Butyrum autem est vtile ⁊ iuuatiuum si sit recens ⁊ non aliter ad condiendū eorum cibaria. Debent tamen eorū cibi diuidi ⁊ partiri in plures vices vt facilius digerant ab eis. Sumant ergo torturam pulli vel ipsum distillatū ⁊ oua sorbilia vel consimiles cibos in debitis horis. Et ipsorum stomachus confortetur cum inunctione seu fomētatione superius posita. Et stent in ocio ⁊ in quiete. Et somnū prolongent ad posse vel ipsum recurrent cum remedijs superius dictis. Et vinum bibant mediocre non paruum odoriferū ⁊ suaue:immo etiam dulce conuenit eis: non cū multa aq̄ limphatum:immo etiā absqȝ aq̄ tempore hyemis non excedendo in superfluo potus ipsius. Et abstineant ab accidentibus anime contristantib⁹ ipsum. Et vtantur gaudio ⁊ letitia ⁊ rebus delectantib⁹ eos. Et sic perficitur regimen ethice senectutis.

¶ De cura febriū pestilentialium.

Sequitur de cura feb. pestilentialiū q̄ tamen de genere putridarū existunt: ⁊ sic sub ipsis reponūtur. Nam quedam ex eis fiunt ex putrefactione colere:quedam ex putrefactione flegmatis:quedam ex putrefactione sanguinis:sicut ⁊ alie feb. putride. Utplurimū tamen fiūt pestilentiales feb. ex putredine causata intra venas ⁊ in tota massa sanguinea. A putridis autem feb. supradictis solū differūt per venenositatem ⁊ malitiam qualitatis occultam communicatā humorib⁹ ⁊ introductā in eis ab aere putrido ⁊ venenoso. Cui⁹ putredinis ⁊ venenositatis causa vtplurimū est super celestis influxus sȝm rei veritatem nobis occultus. Hoc tamen generale comprehenditur ⁊ a nobis discernitur ꝙ in pestilentiali aere plus dominat mala complexio etiam excessiua calida ⁊ hūida ⁊ vltra venenositatem predictam q̄ȝ alia quecūqȝ mala complexio. Contingit enim aerem putrefieri maxime apud nos sicut putredo in aqua contingit licet non sic ad sensū discernatur in aere sicut in aqua. Ex predictis ergo causis febris pestilentialis vtplurimū fit. Et etiam vtplurimū est mortalis maxime cū aer putridus ⁊ venenosus continue trahatur ad cor per anhelitū ⁊ per pulsus:nec possit modo aliquo vel ingenio euitari. Non est ergo mirū si ex hac febre aliqȝ deficit vnica vice alia die:imo ēt si paucis horis:⁊ maxime qñ aer ē multe venenositatis vt in augmēto vel statu pestilētie:⁊ corpus debile:⁊ dispositū ad recipiendū impressionē illius. ¶ Est insuper ista febris morbus contagiosus ⁊ transiens de regione ad regionē de ciuitate in ciuitatē:ac ēt de homine ad hominē:immo sepe contingit ꝙ oēs in vna domo deficiūt cū vnus inceperit. Et hȝ feb. ēt pestilētialis qñqȝ prouenit p̄pter aerē malum putridum ⁊ alteratū ex vaporibus eleuatis a cor

poribus mortuoꝝ in prelijs vel ab aq̄s paludosis in quibus linū ponit̄ vel aspaltū vel alia res que aquaꝫ alteret ⁊ corrūpat. fit etiam sed raro pestilentialis feb. absq̄ generali corruptione aeris ab intrinseca causa. ⁊ talis etiā vtplurimum est mortalis. Omnes enim feb. pestilentiales vtplurimum ledunt cor suffocando caloreꝫ innatum in ipso: sicut maxime faciunt venena ⁊ maxime calida: ⁊ quecūq̄ alia venenosa. Et ideo principaliter est adhibenda diligentia magna pro custodia cordis: vt statim in ei⁹ cura patebit.

¶ Primo ergo cum vocaris ad curaꝫ alicuius infirmi patientis febrē pestilentialē diligenter considera si sanguis in corpore dominet̄ vel humores alij permixti in venis cū eo ⁊ cū putredine supradicta: sicut vtplurimū accidit in pestilentialib⁹: vel ꝙ fuerit ex putredine sanguinis vel putredine colere vel flegmatis permixtoꝝ simul cū eo. Et si sic est: secure flobotoma eū in ꝑncipio eius de vena basilica: idest epatis brachij dextri si etas ⁊ virt⁹ consentiūt: ⁊ non aliter. Obseruando alias complexiones superius positas q̄ requirunt̄ in flobotomia fienda inquantū est possibile tibi. Et ad hanc flobotomiā in principio medic⁹ deꝫ esse solicit⁹ ⁊ festinus antequā virtus in processu deficiat: qa in hac febre multum cito deficit ⁊ prosternit̄. Et sit q̄ntitas sanguinis q̄ extrahit̄ copiosa vsq̄ ad. ℥. viij tolerante virtute cū secūdatione de die potius q̄ȝ in vnica vice ꝫm modū dictū superi⁹. Nam melior est multiplicatio numeri q̄ȝ multiplicatio quātitatis vt patuit supra. ¶ Sed ante flobotomiaꝫ lenitiuū clistere precedat ⁊ fiat vt intestina a superfluitatib⁹ depurent̄ ne post flobotomiā trahant̄ ad venas. ¶ Si aūt flobotomia non conuenit: qa sanguis non dominat̄ nec cū alijs humorib⁹ est admixtus: tūc ēt festinando in principio talis fe. pharmacū solutiuū est exhibendū ꝫm dn̄iuꝫ hūoris peccantis in hac. feb. absq̄ eo q̄d expectet̄ talis hūoris digestio sicut fit in alijs febrib⁹ putridis de q̄b⁹ dictū est supra. Hec enī egritudo inter furiosas: immo plus q̄ȝ furiosas est reponēda. Et ideo in ei⁹ principio est licitū eradicare ⁊ euāre iuxta sniam Galeni in cōmento illi⁹ afforismi. Digesta medicari ⁊c. ¶ Si ergo sola mā colerica dn̄at̄ hoc pharmacū solutiuū assumat infirm⁹ constāte virtute. ℞. pulpe cassie vsq̄ ad q̄r. v. seu. ʒ. x. vel mane vsq̄ ad q̄r. vij. seu. ℥. i. ʒ. vj. reubarbari electi vsq̄ ad. ʒ. i. electuarij succi rosa. vsq̄ ad. ʒ. i. ʒ. distemperet̄ totū cū decoctione cōmuni recenti. cui addant̄ flores boraginis mellisse atq̄ bugulose ⁊ modicū spice. Prius tñ q̄ȝ talis medicina distēperet̄ reubarbarū solū q̄tuor horis ad minus in aq̄ endiuie teneat̄ infusum vel in aq̄ lactis: idest in sero caprino: deinde totū distemperet̄ vt dictū est. Et talis medicina de mane sumat̄ cū conditionib⁹ ⁊ modis prout: ⁊ sicut in alijs superi⁹ dictū est: sequendo in tempore congruo cū absterfiuo potu vel lauatiuo. ⁊ in die sequēti cū clisteri. Uirtus tamē pre omnib⁹ semper consideret̄ ⁊ conseruet̄ in istis: qa custodienda est in istis plus q̄ȝ in alijs febrib⁹. Nam de facili in hac febre virt⁹ cadit ⁊ ruit. ¶ Et si de reubarbaro nō reperit̄: vel propter paucitatem ⁊ impotentiaꝫ patientis emi nō potest vt ponat̄ in medicina ꝑdicta pro euōne humoris colerici dominantis in hac febre: tūc loco predicti reubarbari seu ꝑdicte medicine hanc eligere possum⁹ ⁊ debem⁹: cuius descriptio. ℞. pulpe cassie vsq̄ ad quar. v. seu. ʒ. x. electuarij succi rosati vel dyamāne vsq̄ ad. ʒ. iij. distemperet̄ cū supradicta decoctione cōmuni recēti absq̄ eo q̄d in ipsa ponat̄ spica cū non ponit̄ reubarbarum ⁊ assumat̄ modo ⁊ ordine ⁊ tempore supradicto. ¶ Si autem virtus debilis esset sic ꝙ predictam medicinā vel aliam de predictis infirmus sustinere nō posset: tūc solaꝫ cassiam vsq̄ ad quar. vij. seu. ℥. i. ʒ. vj. vel solaꝫ mannā vsq̄ ad. ℥. ij. ʒ. assumat distemperatam cū decoctione cōmuni recenti. ¶ Electuariū aūt quod dicit̄ dyaprunis positum a Nicolao in suo antidotario: cuius dosis est vsq̄ ad quar. vij. seu. ℥. i. ʒ. vj. per se solū assumptū est vtile ⁊ iuuatiuū: immo vtilius q̄ȝ sit cassia seu manna: ⁊ conuenit etiā ⁊ exhiberi potest: licet virtus nō sit multe fortitudinis vel robusta ad euacuandū materiā colericā huius feb. cōtentam in vijs propinq̄s stomacho ⁊ intestinis distemperatum cū decoctione communi recenti: vel assumptū in forma dactili in tempore congruo ⁊ cū conditionib⁹ supradictis: sed quādo sic assumit̄ ex eo sufficiūt. v. q̄rti seu. ʒ. x. ¶ Insequendū est tamen post predictarū medicinarū assumptionem cū absterfiuo seu lauatiuo potu ⁊ cū clisterī similiter in die sequēti ꝫm ꝙ post medicinas solutiuas requirit̄. ¶ Siq̄s aūt vellet in principio harū feb. cū quereretur sola euacuatio colere solū electuariū de succo ro. exhibere absq̄ alterius permixtione posset de ipso cōcedere in forma dactili vel distēperato cū decoctione cōmunī recenti vsq̄ ad. ʒ. v. constante virtute. Et simil'r totidem ⁊ eodeꝫ modo. Et ad eandem materiā de dyamāna. ¶ Si aūt materia hui⁹ feb. a predominio sit flegmatica: tunc ꝓ euacuatione ipsi⁹ hanc medicinā eligere debes. ℞. pulpe cassie vsq̄ ad q̄r. v. seu. ʒ. x. turbith electi vsq̄ ad. ʒ. i. electuarij indi etiaꝫ vsq̄ ad. ʒ. i. ʒinq̄. ℈. i. ʒ. distemperetur totum cū decoctione communi recenti dicti supra absq̄ spica. ¶ Ad idem etiam confert pro euacuatione materie flegmatice dominantis si sumatur de cassia vsq̄ ad quar. v. seu. ʒ. x. ⁊ de electuario indo minori vsq̄ ad. ʒ. iij. ⁊ simili modo distemperetur cum decoctione communi recenti. Uel assumatur cassia sola seu manna vel dyaprunis in dosi dicta superius cum corpus non est multe fortitudinis vel robustum. Et sic etiam post operationeꝫ ipsarum lauatiuū sumatur. Et clistere fiat in die sequenti. Similiter etiaꝫ siquis vellet pro euacuatione materie flegmatice facientis hanc febrem pestilentialem solum assumere electuariū indū minus in principio harū febriū esset vtile ⁊ iuuatiuū sumendo de ipso in forma dactili vel distemperato cū decoctione cōmuni recenti vsq̄ ad. ʒ. v. ¶ Et si materia huius febris fuerit a ꝑdominio melancolica: q̄d tamen raro vel nunquā euenit: tūc pro solutiuo ipsius recurrat̄ superius ad capl'm cure febris q̄rtane. ¶ Si autē materia mixta fuerit colerica ⁊ flegmatica sicut vtplurimū euenit ⁊ nō permixta cū sanguine faciēte hanc fe. tūc talis medicina pre oīb⁹ alijs eligatur. ℞. pulpe cassie vsq̄ ad. ℥. i. reubarbari electi vsq̄ ad. ℈. ij. agarici infusi in oximelle simplici vsq̄ ad. ʒ. i. ʒ. masticis salisgēme añ. ℈. i. ʒ. distemperetur cum supradicta decoctione cōmuni recēti in qua propter reubarbarū ingreditur spica: ⁊ de agarico non assumat̄ eius substantia ſꝫ sola exp̄ssio eius: ⁊ illa solūmodo ponat̄ in medicina. Et sic sumatur in tēpore congruo cum conditionibus supradictis plenarie obseruatis. ad virtutē tamē semp intētionē habēdo ⁊ diligētiam ne deficiat. ¶ Et hic notandum ꝙ agaricus ꝓrogatiuaꝫ ⁊ excellētiam hꝫ magnam sup oēs alias medicinas solutiuas in tpe pestilētie ⁊ in euacuatione materierum flegmaticarum ⁊ colericaꝝ maxime admixtarū adinuicē venenosarū ⁊ putridarū ⁊ maxime a spiritualib⁹ mēbris ⁊ partibus cordis: sicut expedit in pestilētialibus febrib⁹: nā in partibus istis ⁊ mēbris tales māe illis tēporib⁹ vtplurimū continētur. Propter ergo eius vtilitates ⁊ iuuamēta si ēt de ipso ponatur in decoctionibus oībus supradictis cū quib⁹ supradicte medicine distēperant̄ vsq̄ ad ʒ. i. erit vtile iuuamētum. Nec ꝓpter hoc sensibiliter multū fortificabit̄ medicina vt supflue soluat: ita ꝙ oporteat

de solutiuis predictis vel alijs lenitiuis nisi qd valde modicū minuere: qa parua virtꝰ vel potentia ipsiꝰ agarici remanet in decoctione predicta cū in ipsa ponit̄ ad decoqndū cū omnis parua quātitas eiꝰ virtutem ⁊ proprietatez habet contra materias venenosas. ¶ Et si etiā de predicto agarico vsqȝ ad. ʒ. ß. infuso in oximelle simplici cū modico masticis ⁊ salisgēme ponat̄ in q̄libet de supradictis medicinis pro quacunqȝ mā euanda: permixto tamen cū eis etiaz si sit pura colerica ponendo solūmodo expansionem ipsiꝰ iuuamentū maximū affert in febrientibus istis. ¶ Sed tūc est licitū ⁊ conueniens diminuere quid modicū de alijs solutiuis de reubarbaro vel turbith seu de cassia vel de manna vel de electuario succi rosati: vel de electuario indo proportionaliter ne fiat excessus in fortitudine medicine. ¶ Agaricꝰ enim in substantia assumptus est displicibilis valde cū amaritudine quadam: ⁊ vtpluri mū prouocans vomitū: ⁊ est magne potentie in soluēdo. ¶ Est ergo eius dosis vsqȝ ad. ʒ. i. vel. ℈. iiij. sed rarissime vtimur eo in substantia tali modo. ¶ In infusione autez assumptus est minoris virtutis atqȝ potentie in soluendo. Unde eius dosis sumendo solam expressionē ⁊ per se solā est. vsqȝ ad. ʒ. iij. In decoctione autez absqȝ expressione posset poni ⁊ assumi vsqȝ ad. ʒ. vj. non permiscendo talem decoctionem cū medicina alia solutiua vel lenitiua. ¶ Et hic notādū ꝙ qualitercūqȝ agaricus preparat̄ vel assumat̄ secū semp ponat̄ salgēma ⁊ modicuz masticis ⁊ corrigatur ⁊ velocitet̄ in ope suo. Tutius est tñ (⁊ sic semper habemus in vsu) ipm potius exhibere in infusione ⁊ permixtū cū alijs medicinis q̄ȝ per se solū etiaz qualitercūqȝ preparatū in infusiōe substātia vel decoctione. Et sicut salgemma ⁊ mastix agaricū corrigūt: sic spica reubarbarū ⁊ ȝinȝiber turbith: vnde sine eis assumi non debēt. ¶ Clisteria insuper in hac febre conueniūt alteratiua lenitiua ⁊ abstersiua notabiliter calida acuta vel fortia: vt venter solūmodo lubricus teneatur ⁊ partes inferiores etiaz alterent̄. ¶ Fiunt ergo clisteria qñqȝ cū decoctione blitis ⁊ malue. melle violato. oleo violato. ⁊ cassia. ⁊ modico salis in pondere ⁊ mensura dictis superius. Et qñqȝ fiūt cū sola aqua ordei: vitello oui: puluere ȝucbari: oleo violato: ⁊ modico salis. Et qñqȝ fiunt cū solo brodio pulli ⁊ puluere ȝucbari ⁊ modico salis. Et qñqȝ fiunt cū succo blitis ⁊ alijs supradictis in capitulo febrium acutaꝝ. Et fiunt quādoqȝ cū sola aqua endiuie ⁊ bugulose. Et sic etiā quādoqȝ fieri possunt cū succo cucurbite ⁊ oleo vio. Immo etiā quandoqȝ cū solo oleo violato. Et suppositoria similiter ꝯueniunt eis. Prohibeant̄ tñ acuta clisteria. Et similiter suppositoria acuta semper in oībꝰ ⁊ pre oībꝰ considerando virtutē plus in hac febrem q̄ȝ in qbuscūqȝ alijs de predictis. ¶ Et vomitus in ꝑncipio huius feb. si faciliter fieri pōt est vtilis ⁊ iuuatiuꝰ. De vomitiuis aūt leuibus ⁊ alijs dictū est supra in caplo cure feb. flegmatice. ¶ Et medicine predicte conueniūt in hac febre cū flobotomia non conuenit in principio: vt cū sanguis nō dominatur vel alij humores permixti cū eo. ¶ Similiter etiā he medicine conueniunt etia post flobotomiam: sed digesta materia si egritudo indurās patit̄. De digestiuis aūt conuenientibꝰ: sermo noster erit ad presens.

¶ Digestiua aūt predictarū materierū diuersificantur ꝭm diuersitates materie: sicut in alijs febribꝰ diuersificātur. ¶ Nam pro digestione materiei colerice in hac febre ꝑncipaliter vtimur syrupo simplici acetoso: cuius dosis est vsqȝ ad. ℥. ij. limphato cū aq̄ endiuie ⁊ acetose ⁊ buglose: vel cū aq̄ graminis: qa proprietatē magnam hȝ in tpe pestilētie in resistēdo corruptioni aeris: ⁊ contra vermes qui generaliter multiplicant̄ in tēpore illo. Et pro eadez materia digerenda iuuat ⁊ confert syrupꝰ de acetositate citri positus a Mesue in suo antidotario in dosi predicta etiā cū aqua endiuie ⁊ acetose ⁊ bugulose vel graminis vt dictū est. ⁊ iuleb ro. etiā confert in digerēdo materiaz colericam huiꝰ feb. cū predictis aquis assumptus. ¶ Si aūt mā fuerit flegmatica predominās in hac feb. pestilētiali: tūc syrupus acetosus simplex cū melle rosato co. vel cōpositus acetosus etiā cū melle ro. co. limphatus cū ꝑdictis aquis est ei conueniens ⁊ iuuatiuus. ¶ Sed si mā mixta fuerit colerica ⁊ flegmatica: tūc etiā acetosus syrupus simplex cū melle rosa. co. in ꝑncipio huius feb. solūmodo vel compositꝰ de duabꝰ radicibꝰ cum aceto est conueniens eis. ⁊ in processu huius feb. si ipsa perseuerat saltem post septimā diem syrupꝰ de bisantijs cū supradictis aquis plus laudatur ⁊ conuenit. ¶ Si aūt materia melācolica dominatur (quod tñ raro ꝯtingit) tūc oximel simplex est conueniēs ⁊ iuuatiuū in principio febris limphatus: vt expedit cū aqua capilloꝝ vene. ⁊ bugulose. ¶ Et si cū p̄dicto syrupo ⁊ cū alijs etiam supradictis oībꝰ syrupis pro quacūqȝ materia digerenda calida vel frigida subtili vel grossa ponat̄ semp quarta pars vel media de syrupo de acetositate citri erit summe ꝯueniens: ⁊ cū hoc etiā non pretermittat̄ aqua bugulose. ¶ Et hic notandū ꝙ syrupus acetosus simplex in tpe pestilentie est oīmode conueniens: ⁊ in oī mā pestilentiali. ¶ Et si fiat decoctio granatoꝝ citri ⁊ floꝝ bugulose ⁊ violarū in aqua simplici esset vtilis ⁊ iuuatiua ad limphandū quecūqȝ de syrupis supradictis: imo vtilior q̄ȝ aq̄ ꝑdicte ⁊ in tēpore estatis ⁊ veris: ⁊ in autūno sic cōiter pestilētia euenit. ¶ Predicti syrupi possūt ⁊ debēt sub actuali frigiditate assumi cū conditionibus tñ supradictis possibilibus obseruari. Cōmunis aūt dosis oīum syrupoꝝ non solū in istis febribus: sed in quibuscūqȝ alijs est vsqȝ ad. ℥. ij. ⁊ decoctionū seu aquarū cū quibus limphatur dosis est vsqȝ ad. ℥. iij. totū ergo resultās est. ℥. v. vel ciatus vnus puus ad plus. Et ista sit regula cōis in oībus dispositionibus: imo etiā in corporibus sanis in quibus est necessitas preseruationis ipsorum si syrupos assumunt. ¶ Si aūt pro vlterior̄ digestione materie facientis has febres syrupi alij requirantur pro eis recurrat̄ superius ad capitula ꝓpria de curis febriū colericarū flegmaticaꝝ ⁊ melancolicaꝝ cōpositarū: ⁊ aliaꝝ in quibꝰ multi ⁊ varij syrupi decoctiones ⁊ aque ponunt̄ ꝭm diuersitatē materie ⁊ temporum feb. ¶ Aqua tamen bugulose semper ponatur cū quocunqȝ syrupo in tempore pestilentie saltē pro aliqua parte eiꝰ: ⁊ vel ponatur decoctio statim dicta de granis citri ⁊ alijs. Et si expedit iterare ꝑdictos syrupos fiat ꝭm ꝙ in alijs febribꝰ putridis superius dictū est quousqȝ integre talis materia sit digesta ⁊ cura perficiatur ad plenū. ¶ Solutiua autem que conueniunt ad vnāquāqȝ materiam euacuandā post predictos syrupos sunt dicta superiꝰ in isto capitulo ⁊ in alijs capitulis curationis febriū putridaꝝ. Pro eis ergo recurratur ibidē. ¶ Modus ergo tempus ⁊ hora ⁊ conditiones omnes que requirunt̄ ante assumptionē ⁊ in assumptione ⁊ post assumptionez predictoꝝ syruporum ⁊ medicinaruz in precedentibus capitulis. ⁊ in isto etiam omnia predicta ad plenum ⁊ particulariter sunt declarata ibi. ergo lege talia documenta ⁊ obserua que potes in hac febre. ¶ Tñ hic notandū ꝙ cura regularis non est aliquo mō possibilis in pestilentialibꝰ febribus cū sint egritudines furiose cū accidētibꝰ seuis nō abstinētibꝰ morā in cura: nō solū in exhibitione medicinaꝝ ⁊ syruporum: sed etiam in modo ⁊ tempore cibationis ⁊ potus ⁊ in omnibus alijs quibuscunqȝ. ¶ Expedit enim vtplurimum talem taliter febrientem cibare anteq̄ȝ me

dicina suam operationem perficiat:immo etiam in prin/
cipio paroxismi vel excrescētie se.ex timore virtutis ꝛ ca
sus ei⁹.℃Et a ꝓncipio oportet eradicationes alias era/
dicatiue curare ꝛ euare. Et ante euationē partes cordis
epithimare. Et sic plura alia irregulariter facere q̄ in cu
ra regulari non sunt aliquo modo fienda.Sunt enim he
febres mortales vtplurimū cito interficientes vel ad salu
tem preducentes si salus succedere debet.℃ Plures eni
ex ei⁹fiunt a sanguine vel colera:ꝛ ideo in eis raro expe/
diūt syrupi predicti vel alia digestiua pro digestione ma/
terie febris:q2 pri⁹euenit salus vl' mors:sed sola floboto
mia ꝛ medicine solutiue predicte vtplurimū hanc curaȝ
adimplent in principio febris cū alijs tamē remedijs di/
cendis inferi⁹. Sepe enim expedit stante multa repletio
ne iam facta flobotomia in die sequenti medicinam solu
tiuam concedere absq̧ alio tēporis interuallo ꝛ sine alio
digestiuo tolerante virtute.℃ Carnes aūt conuenientes
ex q̄drupedib⁹sunt carnes vituline iuuenes edine lepoꝝ
capriolorꝝ lactentiū ꝛ siccoꝝ seu montanoꝝ pascuorum.
℃Ex bipedib⁹aūt cōueniūt carnes pulline caponū per
dicū fasianoꝝ ꝛ q̄nq̧ pipionū.℃Item conueniunt turdi
merli allaude ꝛ alie aues minute degētes in rubis ꝛ mō
tanis.℃Carnes aūt castratoꝝ bidentiū pascuoꝝ monta
norū conueniūt.℃Item q̄nq̧ carnes cuniculoꝝ habitā/
tiū loca sicca:sed non sint in freq̄nti vsu.℃Similiter cō/
uenire possunt carnes aprorū siluestriū iuuenū q nondū
coluerūt habitantiū loca montana aut a locis paludestri
bus remotorū ꝛ nutritorū glandib⁹.℃Ceterorum vero
animaliū ꝛ auiū carnes vitenť sicut ouiū caprarū arietū
anserū anatū porcoꝝ domesticoꝝ ꝛ vniuersaliter omniū
animaliū coeuntiū:ꝛ similiter omniū animaliū antiquo/
rū:ꝛ similiter animaliū multū natiuitati propinquorum.
℃Pisces aūt vitenť propter eorū hūiditatem.Similiter
vitandi sunt cibi ꝛ pot⁹ illi⁹ regionis in q̄ est mortalitas
ex eo q2 infecti sunt. Et precipue vitandi sunt fruct⁹ her/
be ꝛ carnes animaliū brutoꝝ illius regionis q̄ nutriunť
eis dicente. Auic. scd'a fen primi caplo de impressionib⁹
tēporis anni ad finem capli.Ampli⁹mortalitas corrūpit
vegetabilia ꝛ arbores:immo ea q̄ sunt ex animalib⁹ que
nutriunť eis corrūpunť:ideo omnes etiam q vescunť eis
corrūpunť.℃Querantť ergo cibi ꝛ pot⁹non infecti alte/
rius regionis si regend⁹seu preseruād⁹tanti est seu ita di
ues vt reqsitionis eoꝝ expensaȝ sustinere possit.℃Si ve
ro necessariū sit vti cibarijs ꝛ potib⁹eiusdem regionis in
qua est mortalitas corrigantť ꝛ rectificentur quantum est
possibile faciendo condimenta ad acetosum tendentia su
per ipsis cibis ex succo scilicet agreste seu vue acerbe aut
arancioꝝ aut lymonū aut vino granatoꝝ aut aceto siml'
cū lacte amigdalarū dulciū: aut cū lacte quatuor seminū
frigidoꝝ cōmuniū maioꝝ:aut sine eis:aut cū succo aceto
se sicut fit zelatina aut salsa aliq̄ aut eis similis sapor q̄n/
q̧ cū aceto:q̄nq̧ cū agresta:ꝛ quādoq̧ cū eis siml'. Et sic
acetuȝ arancia ꝛ agresta: ꝛ granata dulcia ꝛ acetosa ꝛ ly
mones multū conueniūt:tunc cum eis carnes decoquen
do cum elixantur:aut cū eis carnes irrorando ꝛ aspergē
do cum assanť:ꝛ similiter oua conueniunt in aceto simul
cum testa decocta. Et panis etiam lotus post assumptio/
nem torture aspersus cum vino granatoꝝ vel cū modico
aceti etiaȝ potest ipsis concedi ꝛ exhiberi. Et melones ci
truli ꝛ cucumeres ꝛ poma cocta nō prohibenť eis in to/
tū cū infirmoꝝ volūtas auida multum existit in eis:exhi
bendo tamē ordinate predictos cibos illos partiendo ꝛ
diuidendo ne vnus super aliū assumať ante completā di
gestionem alteri⁹ꝛ exitū ei⁹a stomacho.℃ Sūt enim hi
febrientes sepe cogendi vt cibū assumant : q2 omnis ap/
petitus totaliter fugit ab eis nec cibū assumerent nisi cū
violentia magna cogerenť:necessitas tamē cibationis in
eis est maior q̄ȝ in q̄buscūq̧ alijs febrientib⁹cū virtus in
eis maxime resoluať ꝛ cadat:est etiam in eis cōtinua ne/
cessitas innouationis spiritus ꝛ sanguinis contrarij nāe
veneni : ꝛ ideo sunt sepe cibandi.℃ Confectiones aūt q̄
conueniūt eis sunt manuschristi ꝛ confectio de margari/
tis zucharo ꝛ aq̄ rosata ꝛ confectio de lapidib⁹preciosis
dicta supra in capitulo cure febris sincopalis minute. Et
si floreni aurei noui vsq̧ ad duos ad min⁹ omni vice po/
nanť ad decoquendū cū pullo vel alijs cibis iuuamentū
afferent fm q̧ dicit a modernis. Sed iacinthi quorū est
copia magna positi cū decoquitur pullus vel alius cib⁹
puluerizati ꝛ missi in petia rara vsq̧ ad.ℨ.i.vel.ij. pro q̄/
libet vice multo plus iuuant ꝛ conserūt q̄ȝ aurei supradi
cti:fm q̧ recitat Aui.in suo de virib⁹ cordis caplo de ia
cintho.valet enim contra materias venenosas ꝛ melāco
liam ꝛ defectū existentem in corde.Talib⁹ etiam febrien
tibus confert electuariū cordiale factū cuȝ zucharo rosa
to ꝛ bugulosato permixto cū lapidibus preciosis ꝛ lima
tura auri ꝛ argenti descriptum superius in capitulo cure
febrium sincopaliuȝ minute ꝛ generaliter omnia que ibi
sunt descripta particulariter cōueniūt in hac febre.℃Ui
num aūt istorum sit paruū ꝛ ponticū ꝛ bene limphatum
cum aqua frigida pura.est enim vinum granatoꝝ multū
conueniens eis. Acetum aūt limphatum cū aqua in for/
ti ꝛ angustiosa siti secure conceditur eis.Immo etiā q̄nq̧
aqua frigida pura si alie conditiones adessent ad ipsam
exhibendam.Et iuleb rosatum:ꝛ syrupus de acetositate
citri:etiam syrupus de agresta posit⁹ a Mesue in suo an
tidotario.Et quilibet ipsorum cum aqua frigida in qua
drupla proportione limphat⁹pro siti extinguenda est cō
ueniens ꝛ vtilis.Et super omnib⁹confert ad sitim extin/
guendam ꝛ ad remittendam malitiam febris ꝛ venenosi
tatem ipsi⁹ꝛ ad confortandū cor ꝛ alia principalia mem
bra tale iuleb cordiale longū q̄d etiam est conueniens in
febre sincopali minuta ꝛ in omnib⁹ febrib⁹acutis. Cui⁹
descriptio est talis.℞.aq̄ bugulose endiuie ꝛ mellisse ā̄n.
ℨ.vj.aque graminis ꝛ rosate ā̄n.ℨ.iij.aque fontis lib.i.s.
zuchari albi lib.i.fiat iuleb longū q̄d aromatizeť cū san
dalis citrinis.ℨ.ij.cinnamomi lignialoes ā̄n.ℨ.i. croci.ꝛ
s.ꝛ si fit potens infirm⁹in expendendo ponať.℈.i.ambre
ꝛ non expedit ad assumptionē ipsi⁹ vt cū alia aq̄ limpheť
si parū decoquitur vt decet ꝛ potest omni tēpore assumi
vacuo tñ stomacho ab omni cibo nec conseruari debȝ vl
tra sex dies q2 corrūpeť cuȝ non perfecte decoquiť sicut
aliud iuleb non longū.Et similiter aqua ordei ad idē cō
fert ꝛ iuuat.Collutio aūt oris ꝛ lingue continue fiat cum
aqua frigida pura vel cum vino seu cum aceto limphato
ꝛ erit melius ꝛ cum aqua ordei pre omnib⁹ confert ꝛ iu
uat. Et si infirm⁹ desiderat totam faciem eius ponere in
aqua frigida stante forti inflāmatione in ea secure pona/
tur ꝛ fiat.Candi insuper pruna sicca cerasa amarena mol
lificata in aqua ꝛ ita in ore retente linguam mollificant
ꝛ conueniūt eis.Sed in omnibus supradictis sit modus
ꝛ ordo in ipsorum exhibitione vsu ꝛ administratione in
tempore congruo ꝛ opportuno.℃ Epithimata autē cor
dialia alterantia superius posita in cura feb.acutarum ꝛ
feb. sincopaliū minutarū cū camphora ꝛ sine camphora
fm acuitatē fe.sunt oīo necessaria ēt in ꝓncipio istaꝝ feb.
pestilētialiū ēt nulla euōne premissa pro cordis defensio
ne:cui⁹necessitas est maxima in hac febre. Et saccul⁹cor
dialis superi⁹posit⁹etiā conuenit eis retent⁹ continue su
per mamilla sinistra:non desistendo tamē ab epithimate
supradicto. Et irrorationes ad faciem cū aq̄ rosata ꝛ pul

ſus brachiorū ⁊ pedū: immo ad ambas manus ⁊ pedes ſunt iuuatiue ⁊ laudabiles. Et ſi interuala tota patientis has febres infundaᷓ in epithimate cordiali ſupradicto ⁊ exprimaᷓ ⁊ exiccetᷓ: demū induat ipſam: ⁊ ſic iaceat illaꝫ ſimiliter innouando incredibile iuuamentū recipit. Immo potius ⁊ melius ſi infundaᷓ interula mulieris vt ad omnes partes corporis cooperiat ⁊ attingat erit melius ⁊ vtilius. ¶ Et ſi de predicto epithimate cordiali cū modico vini albi ſubtilis odoriferi ponatur ad genitalia membra cū petia linea in eodē infuſa ⁊ expreſſa erit vtile ⁊ conueniens. Et ſic etiam cū eodem fricatio leuis facta ad pulſus brachiorū ⁊ pedū ſimili modo iuuat ⁊ cōfert. ¶ Epithima inſuper epaticū cū incendiū eſt magnū in ipſo premiſſa tamen eūone totius cū flobotomia vel pharmacia conceditur eis. Et aſperſio aq̄ roſate ad patientes camere. Et per camerā acetū cū aqua infundere vel ſolū acetum eſt de eis que expediūt ⁊ conueniūt in hac cura. acetū enim ſm̄ modū omnem adminiſtrationis pre omnibꝰ alijs eſt iuuatiuū ⁊ ſumme cōueniens. ¶ Poſito inſuper floꝝ odoriferaꝝ ⁊ frigidoꝝ folioꝝ ⁊ frondiū vt roſaꝝ violarū folioꝝ ſalicis ⁊ vitis. ſꝫ pre oībꝰ mirti eſt neceſſaria ſine q̄ fieri nō debet nec ſtari in camera patientis iſta omnia ſepe ſepius innouando. Mirtus aūt cū ſtipite ſuo tm̄ teneaᷓ in hydrijs plenis aq̄ vt melius cōſerueᷓ cū viriditate ſua ⁊ odore perfecto. aq̄ tamen omni die innoueᷓ ne putreſcat ⁊ feteat. Et feneſtre camere cū aer eſt lucidus aperianᷓ ⁊ claudanᷓ poſt aliqd temporis. Sit aūt camera patientis in loco recenti ⁊ ſit verſus ſeptentrionē ſitus ipſius ſi poſſibile eſt. Et ſemꝑ odorifera teneanᷓ in camera vt putredines omnino abijcianᷓ. ¶ Expedit inſuper vt infirmꝰ odoret continue violas abroſtinū vel roſas: ſed maxime mirtū. Et acetū ēt in parua ſpongia poſitū ⁊ ſepe innouatū pre omnibꝰ confert ſi cōtinue odoreᷓ. Et ſi infirmꝰ hoc paruū pomū vel pilam odoriferā continue teneat in manibꝰ ſuis ⁊ ipſam odoret erit vtilis ⁊ cōueniēs cuiꝰ deſcriptio. ℞. laudani. ℥. i. ß. ſandaloꝝ citrinorū. ℥. ß. roſaꝝ ru. ʒ. ij. corticū citri violaꝝ floꝝ bugloſe ⁊ melliſſe ⁊ boraginis ciperi gariofilorū cinnamomi ligni alo. croci ſtoracis calamite mēte grane añ. ʒ. i. muſci ambre añ. ℈. i. fiat pomū cū aq̄ ro. ⁊ continue teneaᷓ in manibus ⁊ odoreᷓ: ⁊ iſtud pomū maxime laudaᷓ ſi portetur a corporibꝰ ſanis pro preuiſione peſtilētie. ¶ Expedit inſuper reſiſtere vermibꝰ qui multiplicanᷓ in temporibꝰ iſtis peſtilentie cū remedijs ſupradictis ⁊ abſtinendo a çucharo ⁊ a rebꝰ dulcibꝰ quantū poſſūt. Et inūgendo totū ventrē cū iſta inūctione. ℞. olei de abſynthio: olei de amigdalis amaris: olei de citonijs añ. ℥. ß. roſarū coraloꝝ farine lupinoꝝ cornu cerui aduſti ſeminis endiuie plantaginis ⁊ portulace añ. ʒ. i. aloes ſuccotrini. ʒ. ij. fiat omniū bona permixtio abſqꝫ cera cū quo venter inungaᷓ vt dictū eſt. ¶ Et ſi aliud prepareᷓ vnguentū cū peſtilentia expectaᷓ ad eandem intentionem pro vermibꝰ ſub iſta deſcriptione magis vtile ⁊ cōueniens. ℞. olei de abſynthio citoniorū ⁊ de amigdalis amaris añ. ℥. vj. ſucci ſantonici abrotani matricalis mente cauliū ⁊ abſynthij añ. ℥. i. lactis nucleoꝝ ceraſoꝝ prunoꝝ ⁊ perſicoꝝ añ. ℥. ß. roſaꝝ coralorū farine lupinoꝝ cornu cerui aduſti añ. ʒ. iiij. aloes epatici ⁊ ſuccotrini añ. ℥. ß. folioꝝ perſici fellis taurini añ. ℥. i. fiat vnguentū cū cera ⁊ reſerueᷓ in tēpore opportuno cū quo venter inungaᷓ vt dictū eſt ſi febrilis caliditas nō multū excedat. nam tūc eſſet melius procedere cū ſupradicta inunctione. Et iſtud vnguentū ad necandū ⁊ educendū vermes conueniret in omni tēpore ⁊ etate dūmodo exceſſus magnus non eſſet in febre. Et aqua graminis multū laudaᷓ in iſtis. Et cliſteria facta cū aq̄ ordei ⁊ puluere çuchari: ſeu cliſteria facta cū decoctione ſiliginis ideſt de la ſegle ⁊ puluere çuchari. Sed vltimo laudaᷓ cliſtere factuꝫ ex lacte caprino ⁊ puluere çuchari. Reubarbaꝝ aūt per ſuperiꝰ ſumptū in doſi cōuenienti ⁊ vſqꝫ ad. ℈. iiij. cum aq̄ graminis ⁊ modico ſpice eſt ſumme cōueniens ad interficiendū ⁊ educendū quouſqꝫ vermes exiſtentes in ſtomacho ⁊ in inteſtinis. Et huic nō eſt alia medicina que poſſit equari in iſto caſu. ¶ De accidentibꝰ aūt alijs que cōiter eueniunt in iſtis fe. dicta eſt cura modus ⁊ regimen ſuperius ⁊ de curis accidentiū fe. aliam fecimus mentionem pro his ergo ibidem recurratur.

¶ De cura poſtulaꝝ venenoſaꝝ ⁊ apatum venenoſoꝝ.

Poſt curā feb. peſtilentialium dignum eſt ponere curaꝫ poſtulaꝝ venenoſaꝝ ⁊ apoſtematum venenoſorum que ad ipſas feb. vtplurimum conſequuntur vel cū eis eueniunt cum aer eſt corruptus ⁊ alteratus ad nāꝫ veneni. ¶ He enim puſtule diuerſis nominibus nūcupantur vt carbunculi antraces ignis perſicus ⁊ pruna althoym qđ eſt puſtula magis pernitioſa ⁊ deterior alijs. Et he omnes puſtule licet aliq̄liter in materia diuerſificenᷓ ſaltem quedam ex his: plus tamen diuerſificanᷓ penes malitiā: ⁊ accidentia ſeua: ⁊ ſunt apoſtemata alia pernitioſa que in temporibus illis eueniunt qñqꝫ poſt aures: ⁊ qñqꝫ in ſub aſſellis: ⁊ vtplurimū in inguinibus. Puſtule aūt predicte que ſub diuerſis nominibus nuncupantur poſſunt in omni parte corporis cauſari ⁊ fieri. ¶ Ipſarum auteꝫ mā ⁊ efficiens cauſa vtplurimum eſt ſanguis vel colera ⁊ quandoqꝫ melancolia aduſta cum malitia ⁊ venenoſitate. ¶ Dicitur aūt carbunculus a carbone extincto ad nigredinem obſcuram tendente cum duritie ⁊ denſitate magna in circuitu ipſius ⁊ iſta maxime reperiunᷓ in pruna ſeu in antrace que idem important. ¶ Et eſt pruna puſtula parua ⁊ ſimiliter antrax. Et eodeꝫ modo carbunculus ad nigredinē tendenſ. Licet etiā althoym poſſit eodē mō antrax vocari. ¶ Fit ēt pruna a mā melācolica aduſta mala deſiccāte ⁊ cū aliquali venenoſitate. Et eſt ignis perſicus minoris timoris q̄ꝫ pruna ꝑpter venenoſitatem minorem in ipſo. ¶ Althoym aūt eſt etiā puſtula parua cum duritie magna in partibꝰ circūſtantibus facta ex colera vel ex ſanguine vel ex melancolia cuꝫ forti ⁊ magna aduſtione ⁊ cū acuto incendio ⁊ cū exceſſiua venenoſitate: licet poſſit ēt a flegmate aduſto fieri ⁊ cauſari per multam aduſtioneꝫ: ⁊ ſic ēt pruna: licet a flegmate raro fiant. Eſt enim althoym magis periculoſum: ⁊ vtplurimū perducens ad mortē qꝫ ſit pruna vel ignis perſicus. Si eniꝫ althoym ad nigredinē obſcurā atqꝫ profundaꝫ tendit cū alijs ſignis poſitis ab Aui. 3. q̄rti caplo de althoym non euadit aliqs. ¶ He. n. puſtule (vt iā dcm̄ eſt) nō differunt ꝓncipalr̄ niſi ſm̄ maiorē ⁊ minorē malitiā. In nominibꝰ auteꝫ ſatis cōueniūt vt antrax ſeu carbunculus ſit nomē generale ad oēs puſtulas ſupradictas. Ignis eniꝫ ꝑſicus minoris eſt malitie. Pruna maioris. Et althoym etiaꝫ eſt multo maioris: imo maximi periculi ⁊ timoris. Et vt dictum eſt puſtule poſſunt in oī pte corpis euenire ſm̄ ꝙ nā plus ad vnā ptē debilē q̄ꝫ ad aliā expellit talē mām. Que ēt poſtq̄ꝫ locata fuerit maiorē ⁊ vltimā venenoſitatē acqrit in loco ꝑdicto. ¶ Apoſtemata autē que fiunt in locis emunctorijs ſupradictis vt ſub aſſellis ⁊ in inguinibuſ ⁊ poſt aures: ſunt ēt venenoſa que fiunt potiꝰ per vim morbi q̄ꝫ per viā cretice expulſionis. Et fiunt ēt a ſupradictis materijs ſanguineis ⁊ colericis: ⁊ qñqꝫ flegmaticis: ⁊ melancolicis: vtplurimum tm̄ admixtis adinuicem ſemper ſanguinee ⁊ colera dominante: non tm̄ ſunt cum illa aduſtione cum qua puſtule ſupradicte. ¶ Loca aūt que ſunt

post aures sūt expurgatoria cerebri. Et subasselle expur
gatoria cordis. Et inguina epatis. Ab his eni membris
principalib⁹ tales materie deriuanť ad causandum apo/
stemata ista. Unde timor est maximus de reditu taliū ma
teriерū ad predicta membra principalia cū tales materie
etiam venenositate participent. Et ideo sunt cū omni in/
genio exterius extrahēde: vt patebit in cura. Utplurimū
tamē propter abūdantiam humiditatis epatis talia apo
stemata in inguinib⁹ generanť plus q̄ȝ post aures: vel ēt
q̄ȝ sub assellis in quibus sunt maioris periculi ⁊ timoris
q̄ȝ in inguinib⁹ vel post aures. ℭ Precedit tamē fe. vtplu
rimū apostemata ista anteq̄ȝ manifestentur: ⁊ q̄nq̄ȝ simul
eueniunt: ⁊ sic etiam de supradictis pustulis est notandū
de aperitione ipsarū. ℭ Modus aūt ⁊ ordo in cura feb.
pestilentialium ad plenū sunt dicti superius.

ℭ Sed cura apostematū predictorū in emunctorijs mem
bris sic perficiť ⁊ compleť. Si non precessit flobotomia
ante ipsorū aduentū securissime fiat: postq̄ȝ talia aposte/
mata in predictis locis apparent q̄ȝto citius est possibile
post ipsoꝝ aperitionem si sanguis in venis vel alij humo
res admixti cū dominanť in eis cōsentiente virtute ⁊ eta
te similiter. Sed in hoc habeať diligentia magna ⁊ cau/
tela de loco flobotomie: vt aduertať ⁊ consideret ad locū
seu membrū in quo tale apostema consistit. Nam si apo/
stema est in inguine dextro tutius est flobotomiam face/
re ex vena saphena que est iuxta cauiculam de pede dex
tro in parte domestica ei⁹. Et si apostema est in inguine si
nistro flobotomia fiat in vena saphena sinistri pedis: vt
in directo correspondeat loco apostemato. Et cū sanguis
extrahiť de his venis: q̄ sunt subtiles ⁊ exiles vt ipse in/
grosseť ponanť pedes in aq̄ calida: ⁊ sic sanguis facili⁹
fluet. Non tamē excedat quantitas ei⁹ vltra .6. ℥. plus eni
debilitat flobotomia pedū eiusdem q̄ntitatis facta q̄ȝ bra
chioꝝ flobotomia: q̄ plures spiritus euacuanť per lon/
gam moram q̄ contrahiť in apertione vene predicte: etiā
propter longiorem diuersionem ⁊ distractionē spirituū
a corde: vt pȝ per Auicē. 4. fen p̄mi caplo de flobotomia
Per hanc enim flobotomiam mā venenosa trahitur ⁊ di
uertať a nobilib⁹ membris: ⁊ maxime a partib⁹ cordis ⁊
epatis. Et si apostema predictuȝ in subassella dextra fue/
rit fiat flobotomia ex saluatella brachij dextri vsq̄ȝ ad q̄ȝ
titatem .6. ℥. ⁊ hec est vena inter digitū anularem ⁊ mini/
muȝ. Et si sit in subassella sinistra apostema predictū fiat
flobotomia ex saluatella sinistra ponendo sili modo ma/
num in aqua calida: s̄m q̄ predictū est de flobotomia sa/
phene: vt sanguis facilius egrediatur ⁊ fluat. Si aūt post
aureȝ dextrā tale apostema ꝯsistit fiat flobotomia de bra
chio dextro ex vena cephalica vel cōi. Et si sit post aureȝ
sinistrā fiat flobotomia de sinistro brachio ēt ex vena ce/
phalica vel cōi. Item flobotomia ista: q̄ non sic debilitat
sicut flobotomia pedū ⁊ manuū pōt excedere summā. ℥.
6. si expedit. Et fiat cum secundatione vt virtus melius
conseruet. In hoc enim est habēda diligentia magna: vt
semper virt⁹ in passionib⁹ istis cū omni ingenio conserue
tur. ℭ Et eodem modo notandū q̄ ordo ⁊ regula obser/
ueť si flobotomia fieri debet propter pustulas predictas: sȝ
q̄ stante pustula vna vel plurib⁹ in parte faciei vel capi/
tis fiat flobotomia de brachio illi⁹ lateris. Et si pustula ē
in partib⁹ gule vel pectoris fiat flobotomia ex saluatella
eiusdem lateris. Et si sit in partib⁹ ventris vel coxaꝝ fiat
flobotomia de brachio illius lateris. His enim modis ⁊
hoc ordine procedendo in flobotomia fienda multa peri
cula euitanť maxime de transitu materiei versus princi/
palia membra. ℭ Et si flobotomia iam facta fuisset ante
aduentū cuiuscūq̄ȝ de apostematib⁹ seu pustulis supradi/
ctis nō est expediens post aduentū ipsoꝝ vt amplius fiat.
Sed procedať in cura etiam in principio morbi nō aliter
digesta materia cū egritudo sit furiosa cū vno de supradi
ctis pharmacis solutiuis: s̄m q̄ materia dominať coleri
ca melācolica vel flegmatica seu mixta: ⁊ de his omnib⁹
dictū est supra. ℭ Et subsequenter si expedit ad digestiua
s̄m diuersitatem materie ⁊ longitudinem egritudinis trā
seatur cum ordine supradicto: ⁊ finaliter cum pharmaco
appropriato ad talem materiā euacuandam sic dispositā
⁊ digestam: plus tamen ratione feb. q̄ȝ propter pustulas
vel propter apostemata supradicta. ℭ Et modus regimē
nis ⁊ rectificatio aeris ⁊ odorifera ⁊ modus cibationis
cōfectiones epithimata inunctiones ⁊ collutiones oris:
⁊ generaliter omnia supradicta fiant modo ⁊ ordine su/
pradicto. Et nō permittantur habentes has pustulas ve
nenosas: vt profundenť in somno nec moram in ipso pro
longent: sufficit eniȝ eis vsq̄ȝ ad tres dies ad minus inter
diem ⁊ noctem tēpus quatuor horaꝝ ad plus in dormiē
do: hi enim sunt cū omni ingenio prohibendi ne vlterius
prolongenť in dormiendo: nō tamen in totū abstineant a
somno sicut ignorātes medici ipsos cogunt ⁊ prohibent
ne aliquo modo dormiant cuȝ cunabulis tintinabulis: ⁊
campanis ⁊ alijs instrumētis ⁊ vocib⁹ infirmos ducēdo
per ciuitates ⁊ castra: vnde debilitanť ⁊ agitanť. Et sic so
lū ex hoc ad mortem citius transeunt.

Localis auteȝ cura apostematū predictoꝝ sic
perficitur. ℭ Euone aūt premissa vt dictū est
ponendo in p̄ncipio sup loco apostematis in
quocūq̄ȝ emūctorio fuerit emplastra fortiter
attractiua vsq̄ȝ ad tres dies ad min⁹: vt ma/
teria complete trahať ad locū. Sicut emplastrū factū ex
farina fenu greci seminis lini ficub⁹ siccis euisco cepe lilij
⁊ frumēto in proportione maiori cū oleo camomellino ⁊
liliaceo ⁊ modico croci: ⁊ supradicta coquanť cū lixiuio
dulci. Et istud emplastrū est illud qđ cōiter habeť in vsu
a modernis medicis in tēpore pestilētie vsq̄ȝ ad tres dies
vt dictū est. ℭ Post ip̄m aūt approximant simpliceȝ fari/
nam ex farina tritici aq̄ ⁊ oleo ⁊ cū euisco ⁊ brācha vrsi/
na ponendo q̄nq̄ȝ loco olei pinguedinē porci. Et hoc em
plastrū est conueniens ad maturandū mām iam attractā
si est disposita vt matureť ⁊ sanieť. ℭ Et hic notādū q̄ in
apostematib⁹ istis completa digestio nō est expectanda:
sed est cū apertione p̄ueniendū cū medicina acuta vel fer
ro aperiente: ⁊ hoc est melius in omnib⁹ curis. ℭ Fit etiā
emplastrū in p̄ncipio hoꝝ apostematū ex solo frumento
cepe lilij ficub⁹ siccis ⁊ assungia porci ad eādem intentio
nē attractionis: ⁊ plus cōfert q̄ȝ supradictū. ℭ Sed ma/
gistraliter quidam solēnis cirugicus vtebať tēpore pesti
lentie pro attractione māe ad locuȝ hoc emplastro: qđ in
secreto cōfici faciebat ⁊ nolebat q̄ ad notitiam alicui⁹ ve
niret. Cui⁹ descriptio est hec. ℞. radicū raffani partes du
as: cepe squille partem vnā: ista duo solum contūdanť in
mortario: ⁊ misceanť adinuicem: vt fiat emplastruȝ de ip
so super loco apostemato: ponať solūmodo vna die ip̄m
pluries innouādo. Est enim vigorosum valde in attrahē
do hanc mām quasi in virtute ventose: demū solūmodo
farinatā dictā superi⁹ ponebat ad locū: ⁊ sic plures hac
via sanabātur ab eo. Et hoc ego per experientiam vidi.
ℭ Quidam alij etiam ad eādem intentionē in principio
sinapismū ponebant factū solum ex sinapi ⁊ melle absq̄ȝ
vlla decoctione: sic enim materiā apostematis ad locum
attrahebant ibidem inducēdo vesicas ad rubedineȝ ma/
gnā: ⁊ subsequēter cū farinata predicta. ℭ Quidā auteȝ
emplastrū ex pice nauali ⁊ rasina galbano ⁊ oppopona
co faciebāt: ⁊ cū ipso procedebāt quousq̄ȝ materia cōple

te trahebatur ad locũ. ¶ Et quidaꝫ alij illico incidebant
cum caustico potentiali facto ex calce viua ⁊ sapone pan
norum: sed hoc non laudo in apostematibꝰ istis. Subse/
quenter aũt ad remotionem escare procedebant etiaꝫ ex
cauterio dicto cum butyro vel pinguedine porci quous/
ꝗ talis eschara per seipsam faciliter remouebat̃. Si aũt
apostema tale ad resolutionẽ tendebat cũ resolutiuis p/
cedebant in cura vt cum emplastro facto ex floribꝰ camo
mille melliloto farina fenugreci ⁊ seminis lini oleo aneti
no ⁊ camomellino: ⁊ cũ lixiuio dulci ⁊ similibꝰ istis. Po/
nebant ẽt (⁊ hoc est regulare) ante appositionẽ cuiuscũꝗ
de supradictis emplastris sup loco appropriato semel vel
bis ventosam vt mã magis attraheret̃ ad locũ. Et in hoc
ꝯsideratio habeat̃ si infirmus appositionẽ vẽtose põt cõ
mode sustinere ne ex forti dolore ab ipso cãto virtus ni/
miũ prosternat̃ ⁊ cadat. ¶ Quidã aũt alij ⁊ periti in me/
dicina ẽt ab ipso ꝑncipio apostematis solũ cuꝫ anodinis
aperitiuis ⁊ ꝯfortantibus locũ incipiebãt in cura. Et sic
ẽt sequebant̃ vsꝗ ad tres dies ad minus inũgendo locũ
apostematis tm̃ cũ oleo liliaceo vel cum oleo cõi in quo
lumbricos terrestres plurimũ decoquebãt: addẽdo fina
liter ꝗd modicũ croci. Immo ẽt ꝑdictos lumbricos sic si
xos sup locũ apostematis apponebãt. Nec curabant de
alia attractione: intentionẽ habẽdo solũ ad sedationẽ do
loris ex forti dolore a ventosis appositis vel emplastris
fortiter attractiuis nimiũ resolueret̃ ⁊ caderet. Et isti vi/
ri satis ob istam cãm mouebant̃ ⁊ multi liberabãtur ab
eis. Sed cũ attractiuis predictis maxime cum emplastro
de raffano supradicto: ⁊ cuꝫ appositione ventose vt puto
si cura possibilis est melius ⁊ citius ꝑficit̃ ⁊ complet̃. Nõ
tñ anodina sunt ꝓhibenda cũ dolor vehementer infestat
ita ꝙ ad se curam trahat. ⁊ maxime cuꝫ apostema ꝓcedit
⁊ ꝓlongat̃. Expedit. n. quãdoꝗ cũ sola pinguedine pulli
locũ inũgere vel cũ oleo camomellino ⁊ anetino. ¶ Qui
dam aũt alij in principio cure illoꝝ apostematũ sangui/
sugas apponebant: sed nõ cõueniũt nisi quãdo locus apo
stematis versus corruptionẽ accedit. Et vt dictũ est post
predicta vel ante si apostema incedit itinere exiture: tunc
incede in viam eius qd̃ maturat ⁊ aperit ⁊ maxime cum
emplastris in quibus ingreditur cepe lilij euiscus ⁊ ficus
sicce. Post maturationẽ aũt aliqualem qꝛ in apostemati
bus istis non est integra seu perfecta maturatio expectã/
do cũ ferro potius ꝙ̃ cum medicina tale apostema ape/
riatur. Et subsequenter curetur prout alia vlcera illa mũ
dificando. Et finaliter consolidando ꝭm doctrinam Aui.
quarta fen quarti canonis.

¶ De cura pustularuꝫ althoyn prune ignis persici seu car
buncule.

Cura autem predictarum pustularũ althoyn
prune ignis persici seu carbunculi vel antra
cis euenientium ⁊ maxime tempore pestilen
tie post flobotomiam factam si expedit: vel
euacuationem cum pharmaco ꝭm diuersita
tem materie locus talis pustule cum nouacula profunde
scarificetur seu scalpelletur vt sanguis venenosus ⁊ con/
strictus in loco egrediatur commode. Et si superficialis
scarificatio fiat statim ventosa ponatur ibideꝫ vt sanguis
iste corruptus ⁊ venenosus cum hoc ingenio fortius at/
trahatur ⁊ exeat. Sꝫ si sola scalpellatio fiat ꝙ̃ fieri debet
sicut medulla nucis extrahit̃: tunc talis locus scalpellatꝰ
cauteriçetur cum cauterio actuali facto cum igne cũ fer/
ro rotundo vel auro. Ferrũ aũt ignitũ fortius imprimit:
aurũ autem leuius: ⁊ sic eius crusta citius remouet̃. Qui
dam aũt post scalpellationem predictam aliter locũ illuꝫ
cauteriçant ⁊ vrunt. ¶ Accendunt enim candelam vnaꝫ
cereã vnius. ℥. ⁊ ipsam reuoluunt inferius: vt vsꝗ ad. 30.
guttas cere candele predicte ardentis cadant supra locũ
sic concauum ⁊ scalpellatum vt illũ talis cera repleat to/
taliter ⁊ omnes partes incedantur ab ea. Talis autẽ mo
dus a ꝗbusdam modernis fuit inuentus ⁊ est vtilis ⁊ cõ
ueniens. Infirmi tamen multũ terent̃ ⁊ prohibent ex pri
mo cauterio facto cũ igne: ac etiam istum: vnde expedit
ad potentiale cauteriũ pertransire. ¶ Est ergo alius mo
dus cauteriçandi ꝗ communiter a medicis obseruat̃ abs/
ꝗ eo ꝙ ꝑdicte pustule scalpellent̃. Sufficit enim sola sca
rificatio ipsarũ super quibus tale cauteriũ apponat̃. ℞.
calcis viue. ℥. i. saponis nigri cum quo panni mũdantur
quantũ sufficit ⁊ conficiant̃ adinuicem: ⁊ ad tenacem for
mã non liqdam reducant̃. Tale aũt cauteriũ in formam
balotole parue positũ super locum sufficit si vsꝗ ad octo
horas teneat̃ ibidem. Et si etiam absꝗ scarificatione po/
natur suam operationem efficiet. Cauterium aũt factum
cum igne qd̃ dicit̃ actuale preualet isto facto cũ calce qd̃
dicitur potentiale. Est enim primũ maioris virtutis ⁊ iu
uamenti si pustula est in loco in quo cõmode fieri possit:
⁊ infirmus ad ipsum assentiat. Siquis autem vellet pre/
dictum cauterium factum cum calce vt vigorosius ope/
retur ipsum permisceat cum lixiuio forti: quod dicitur ca
pitellum quod reperitur apud illos qui saponem illũ cõ
struunt ⁊ componunt. ¶ Quidam autem audaces medi
ci granum vnum arsenici albi ⁊ sublimati ponunt super
locum ad cauteriçandum ⁊ corrodendũ pustulam ante/
dictam. Sed est modus hic fugiendus omnino. Ante ta
men appositioneꝫ cuiuslibet cauterij potentialis petia li
nea quadruplicata: ⁊ in medio perforata ad quantitateꝫ
bolognini. vel nouini infusa in albumine oui prius super
loco ponatur. vel pasta panis similiter preparata: ⁊ sup
ipsa posito cauterio alia petia eodem modo infusa appo
natur que non sit perforata cooperiens cauterium supra
dictum ne moueatur a loco in quo queris vt cauterium
operetur. Et sufficit (vt dictum est) ꝙ tale cauterium vsꝗ
ad octo horas moram cõtrahat super loco. Et si expedit
iteretur cum non apparet crusta iaꝫ facta tenax ⁊ dura ⁊
solida. ¶ Cauteriçato autem loco ⁊ ante etiaꝫ impositio
nem cauterij cuꝫ quocũꝗ de cauterijs supradictis actua
li vel potentiali in circuitu talis pustule cauteriçande seu
cauteriçate tale defensiuum sepe apponatur cum petia li
nea in ipso madefacta ⁊ parum expressa: ⁊ non permitta
tur vt exiccetur in loco: cuius descriptio. ℞. boliarmeni.
℥. ij. aque rosate ⁊ aceti aña. ℥. vj. permisceantur adinuicẽ
⁊ innouetur ꝭm ꝙ dictum est. Quidam tamen addunt
huic defensiuo. ℥. i. terre sigillate: ⁊ est conueniens in hoc
casu. Hic etiam statim facto cauterio supradicto cuꝫ igne
vel calce vel alio cauteriçãte absꝗ mora crusta remouen
da statim butyrũ apponere debes vel pinguedinem por
ci recentem etiam sine sale super talem locũ cauteriçatũ
illam vel aliã continuando ⁊ iterando donec crusta egre
diat̃ ⁊ cadat. Et si insuper predicta pustula sic cauteriça/
ta, ponat̃ emplastrum vltra butyrũ ⁊ pinguedineꝫ supra
dictam factũ ex farina frumenti aqua ⁊ pinguedine por
ci esset vtile ⁊ conueniens. Et si aliquid de visco addatur
⁊ de brancha vrsina citius faciet cadere crustam. Quidã
aũt cum solo butyro procedũt ⁊ partem paruam caulis
super ipso apponũt semper in circuitu cum defensiuo ap
ponendũ ⁊ bene operant̃. Remota aũt tali crusta seu par
te cauteriçata quã expedit etiã q̃nꝗ cũ nouacula incide/
re in pluribus locis vt virtus butyri seu emplastri predi
cti ad radicẽ facilius transeat. ⁊ sic facilius remouet̃: qꝛ
crusta remota totaliter aut particulariter quãtũ ad istaꝫ
partẽ cũ vnguẽtis abstersiuis carnis generatiuis ⁊ ꝯsoli

datiuis ꝓcedat vt decet ſm doctrinā Aui. poſitam quar
ta primi vſq̄ ad finē. Alia aūt particularia que in hac cu
ra poſſent etiā conuenire veſtris prudentijs relinquo.

De variolis ⁊ morbilis.

PRo finali complemento hui⁹ operis. Reſtat
ponere curam variolarum ⁊ morbillorum:
que due diſpoſitiones. ſ. variolarum ⁊ mor/
billorum communiter omnibus eueniunt: ⁊
maxime in pueritia vel infantia licet: ſed ra/
ro adoleſcentibus ⁊ prouectis eueniant: ſed rariſſime in
ſenectute. Et euentus ipſorū vtplurimum eſt in vere: eſta
te: vel autumno: ⁊ rariſſime in hyeme. Multiplicātur
aūt precipue variole: ⁊ ſic ad experientiam viſuȝ eſt in an
no qui precedit peſtilentiam futuram de proximo. Et eſt
tanq̄ȝ ſignum pronoſticum eius quando vltra conſuetuȝ
eueniunt. Et licet etiam in omni anno poſſint euenire ſed
non multiplicant̄: nec ſunt tanti periculi ſicut in anno pe
ſtilentiam precedente. Variole enim cum apparent ad
extra ſunt puſtule rotunde parue ad magnitudinem cice
ris: vel parui lupini: ⁊ tunc cum magnificantur: nō ſit cor
pus repletur ex eis ⁊ vocantur variole vtplurimū tamē
ſunt in principio cū obſcura rubedine. Cum aūt maturā
tur albeſcūt: q̄r in eis alba virulentia generat̄. Et cau/
ſantur ⁊ fiunt he predicte variole ex ſanguine menſtrua/
li ex quo nutritus eſt embrio in vtero mulieris qui ſan/
guis in venis eorum eſt reſeruatus: ⁊ ſic incerto ⁊ deter/
minato tempore a natura vtplurimuȝ vnico ꝑiodo ad cu
tim expellitur: ⁊ ſic variole cauſantur ⁊ fiunt. ꝙ aūt plus
in vno q̄ȝ in alio reſeruetur eſt nobis obſcurū. Et hi tales
non abſoluunt̄ a febre ex ſanguine dominante. Sed va/
riolas ſemper precedit ⁊ ſequitur. Sed morbill⁹ apud
Mediolanenſes dicit̄ Soferſa. Apud alios dicit̄ Roſa/
gia. Et eius cauſa eſt etiam materia reſeruata dum fetus
erat in vtero mulieris colerica ⁊ ſubtilis non faciens pu
ſtulas: propter ſubtilitatem ipſius cum ad cutim expelli
tur: ſeu aſperitatem quandam inducit in cuti cum rubedi
ne clara admixta citrinitati cū maiori pruritu: ⁊ feb. ma/
gis acuta que etiam peruenit in morbillo. Ex his eniȝ
apparet ꝙ morbillus citius terminatur atq̄ȝ manifeſtat̄
in cuti q̄ȝ ipſe variole ꝓpter diuerſitatem materie in groſ
ſitie ⁊ ſubtilitate ⁊ maiori ⁊ minori caliditate a qb⁹ mor
billus ⁊ variole prouenīūt. Et ſic etiam ſm diuerſitatem
temporū anni in calore frigore variole citius vel tardius
exeunt. Et ſic etiam euenit de morbillo: ſemper tamen vt
dictū eſt febris variolas procedit per aliquot dies ⁊ mor
billū ſimiliter: ſed non tm̄: vt ex dictis clare comprehēdi/
tur ⁊ diſcernitur. Diuerſificatur aūt cura variolarum
ſm diuerſa tempora euentus ipſarū ⁊ ſm diuerſitatē eta
tū in qbus eueniunt. Nam ante apertionem ipſaꝝ exiſtē
te tamē feb. ⁊ in corpore forti atq̄ȝ robuſto ⁊ decentis eta
tis premiſſa lenitione ventris cū lenitiuo cliſteri eſt licitū
⁊ conueniens talē taliter patientē de brachio dextro flo/
botomare dē vena baſilica vel cōi ad q̄ȝtitatē. ℥. 6. ⁊ vltra
cū ſecūdatione de die ſi corpus eſt forte ⁊ abūdans in ſan
guine. Et ſi poſt flobotomiā in die ſequēti pūcture va/
riolaꝝ vel ipſaꝝ rubedo vel puſtule nō apparēt in cuti: le
nitiuū factū ſolū ex caſſia vel ex māna oīno concedimus
ſequēte lauatiuo cliſteri ſupius pluries cōnotato in hora
⁊ tempore ſuo. Doſis aūt caſſie in etate perfecta eſt vſq̄ȝ
ad: ℥. ij. ⁊ manne ſoliuȝ eſt vſq̄ȝ ad. ℥. iij. Diſtemperari aūt
debent cū decoctione communi recenti: cui decoctioni in
hoc caſu ſemper de tamarindis addat̄ vſq̄ȝ ad. ℥. i. Si
aūt flobotomia fieri non poteſt propter defectum etatis
vel propter debilitatem virtutis ſeu ex alia cauſa: q̄r infir
mus eam conſentire non velit ⁊ non apparentib⁹ adhuc
veſtigijs variolaꝝ: ſed ſola feb. exiſtente: expedit tali pa/
tienti caſſiam vel mānā eodē modo diſtēperatā concede
re ⁊ exhibere in doſi conuenienti ſm etateȝ virtutis ⁊ po
tentiaȝ derelinquo exiſtimationi periti medici. Et ſi in
ſans variolas expectās lac ſugeret: ita ꝙ medicinaȝ leni
tiuā vel aliā aſſumere non valeret: nutrici dictū lenitiuuȝ
oīno exhibeat̄ ſicut patienti variolas daret̄ ſi eēt in etate
ꝑfecta. Et ſic eodē mō regat̄ in oībus nutrix ac ſi ipſa pro
pria pateret̄. Conditiones aūt plures recitate ſupius
de vſu flobotomie ⁊ pharmaci lenitiui oēs plenarie ob/
ſeruent̄ ne errare ꝯtingat. Et ſit oīuȝ ꝑdictoꝝ expectā
tiū variolas ꝑdictas: ac ēt nutricis dieta tenuis ⁊ nō groſ
ſa tendēs ad frigidū cui⁹ oppoſitū vulgares cōiter tenēt.
Eſt ergo ꝯueniens eis cib⁹ panis lotus ptiſana candarꝰ
ſum ⁊ poma cocta: ac ēt pulla parua alterata cuȝ lactuca
vel agreſta ſi virt⁹ eſt debilis: vel oua ſorbilia in aceto de
cocta: ⁊ aues parue: vt allaude ⁊ ꝑdices cōueniūt in caſu
predicto. Et ꝯfectio manuſchriſti ſeu cucurbita ꝯfecta eſt
ꝯueniens eis. Et vinū ſit granatoꝝ qđ bibūt in prādio ⁊
in cena vel vinum paruum ⁊ aquaticū bene limphatum.
Aqua aūt ordei: ⁊ aqua ſimplex decocta cū ȥucharo ⁊ iu
leb roſato cū aq̄ permixtū iam cibo digeſto pro ſiti extin
guenda ⁊ pro aliquali remiſſione caloris conueniūt iſtis
ſemper anteq̄ȝ variole vel ipſaꝝ veſtigia manifeſtent̄ ad
extra. Et in hoc habeat̄ diligētia ⁊ cautela ne ꝯtingat er/
rare in oīb⁹ ſupradictis. Nec eſt cōueniens vſq̄ȝ ad illud
tp̄s: vt multū pannis cooperiat̄ infirm⁹: ſicut cōmuniter
ſit ſeu ſupflue calidus teneat̄ ne febrilis caliditas augeat̄
⁊ creſcat. In hoc eni mulieres ⁊ alij impiti ſtatim cū feb.
ſupuenit abſq̄ȝ variolaꝝ apparitione tales cū multis pan
nis cooperiunt̄: ⁊ ſic ipſos remanere cogūt vt ſupflue ca
leſiant quare feb. anguſtia ⁊ alia accidentia ſceua exinde
ꝓueniūt: vn̄ ſepe ſeq̄tur mors. Sufficit enim vt ſufficien
ter ⁊ tēperate calidi teneant̄ ſicut alij febrientes vel mo/
dicū plus vſq̄ȝ ad tp̄s apertionis variolaꝝ. Et a frigore ſibi
caueant: ⁊ ab accidentib⁹ anime ne ledantur ab eis: ⁊ ab
omni etiam qđ inflammat. Et ſi expedit vt venter lu/
bricus teneatur ne feces exiccentur in inteſtinis: tūc fiant
cliſteria lenitiua facta ex aqua ordei pul̄. ȥuchari vitello
oui oleo violato: ⁊ modico ſalis. Et ſic etiā fiant ad ean/
dem intentionem ſuppoſitoria non acuta ſolū ex melle ⁊
modico ſalis. Et hoc eſt regimen variolarū in omnib⁹ ob
ſeruandum ante apparitionem ipſarum. Sed cū iam
apparere inceperint variole vel puncture ſicut pulicum
cum rubedine quadam abſtineat a flobotomia in totuȝ:
ac etiam a quacūq̄ȝ lenitione facta cū caſſia: vel cū māna
deſiſtatur omnino. Sed ſi expedit ſiat cliſtere iā dictū.
Et iteret̄ ſi venter nimium exiccat̄. Vel ſaltem cū ſuppoſi
torijs procedat̄. Et a regimine frigido etiā caueat̄ tam ci
bi q̄ȝ potus q̄ȝ etiā aeris: immo etiā potius verſus calidū
tendat ſubtiliatiuū ⁊ aperitiuū ⁊ prouocatiuū materieꝝ
ad cutim: talem patientem vltra ſolitū cooperiendo cum
pannis: ⁊ maxime rubeis: q̄r proprietatem habent in at/
trahendo materiā variolaꝝ ad exteriora cutis: ſic eniȝ re
mittitur ebullitio magna que intrinſecus eſt in ſanguine
per expulſionem eius ad extra: ebullit enim mā variola/
rū in venis ſicut muſtū ⁊ ſucci fructuū in tempore ſuo in
tali ebullitione ſupfluū reſeruatū: ⁊ aliud qđ eſt malū ad
cutim expellit̄. Qđ ſi non expelleret̄ ad extra puſtulas
variolaꝝ in mēbris intrinſecis cauſaret: vt in epate maxi
me ⁊ in ſplene ⁊ in alijs mēbris eodē mō ſicut in extrinſe
cis euenit. Et cū hoc toto credit̄ ⁊ tenet̄ qđ ēt intrinſecus
alique puſtule fiant qđ maxime manifeſtat̄ in faucibus
in gutture ⁊ in ligua. Quare cū oī ingenio ꝑdicta mā eſt
ad exteriora trahenda. Et vt ſic cū nā iam ipſam expellit

frigus ad extra prohibeatur ne poros opilet ⁊ mãm ad interiora recurrere faciat. Solum enim expedit ⁊ est necessarium etiam a principio feb. ⁊ sic continuãdo post ipsarum apertionem ⁊ ante vt oculi preseruentur a pustulis variolarum ne in eis eueniãt: illos cum aqua rosa. sepe balneare: immo etiam petias madefactas in ea super ipsos apponere: vel lac mulieris super ipsos exprimere. Similiter etiam expedit intus ad nares insistere cum eadem aqua rosa. sic enim prohibetur ne pustule in eis eueniant: çucharum autem ro. distillatuʒ in aqua ordei ⁊ sepe gargariçatum ⁊ solidum super lingua retentum ante variolarum euentum ipsas pustulas prohibet generari in lingua faucibus ⁊ palato. Et decoctio sumach cum granatis ⁊ rosis idem efficit sepe gargariçata. ¶ Post p̄dicta narrata vertatur intentio continue ad prouocãduʒ mãm talem versus cutim: sumendo semper de hac confectione vacuo stomacho ab omni cibo. ℞. passularum liquiri. iuiubarum capillo. ue. lentium. dragãti feni. dactylorum sine nucleis violarum ficuum siccarum lacce. añ. partes equales fiat omnium completa decoctio in aqua ordei cui post decoctionem addatur modicum croci. De qua sumat infirmus maxime de mane ⁊ sero ⁊ de nocte similiter: hoc enim est valde conueniens si caliditas non est multum acuta mordax ⁊ excessiua inducens angustiã magnã in patiente. Si aũt caliditas esset supflua excessiua syrupum violatum sumat cuʒ hac decoctione. ℞. passularum liquiri. feniculi violarum ficuum siccarum iuiubarum cum modicissimo croci. Et aqua capillo. ue. distillata per se sola est vtilis ⁊ iuuatiua. Et si in ea addat' modicum croci vigorosius operabitur. Syrupus etiam de liquiri. cum predicta decoctione etiam iuuat ⁊ cõfert. Et omnia pectoralia generaliter competunt ⁊ cõueniunt ad prouocandũ mãm ipsarum variolarum ad cutim: pect⁹ eni plus leditur in variolis q̃ alia mẽbra: q: sibi plus cõmunicatur talis mã vel saltem vapores ⁊ fumi qui eleuãtur ab ea. Quod si infirmus non sit talis etatis ꝙ predictas decoctiones assumere possit: q: est infans ⁊ lactens nutrici secure omnia predicta exhibeantur: vt lac quod sugit sit magis proportionatum ad intentioneʒ que querritur de prouocatione fienda. Inunctiões autem eis oẽs prohibeãtur oino: saluo si vermium multitudo adesset in ventre: ita ꝙ periculum mortis adducerent. tunc enim licet vẽtrem: inungere cum inunctionibus conuenientib⁹ positis in cura fe. pestilentialium eligendo magis tempataʒ ex eis. Et si expedit ẽt fiat clistẽ ex lacte ⁊ aq̃ siliginis. Cum autem pustule variolaꝝ totaliter ad exteriora exierint: ⁊ cum hoc etiã ad maturitatem deuenerint si prosequatur cuʒ rebus prouocãtibus: sed cũ regimine tempato. Cognoscitur autem quãdo pustule he sunt mature ⁊ complete digeste ipsarum albedine ⁊ lenitate: ⁊ ꝙ etiam fe. remittit' immo quasi cessat in totum: tunc enim est conueniens ⁊ regulare tales pustulas cũ acu vel alio instrumento acuto pungere ⁊ aperire cum leuitate: ⁊ maxime in facie ⁊ in manu: vt aqua seu virulentia que in ipsis cõtinetur per se egrediatur: sic enim talis patiẽs preseruatur a vestigijs turpibus que remanent vtplurimum si nõ debito tempore apiuntur pp corrosionem quã facit humiditas illa si remanet in pustulis illis. Cuʒ hoc ẽt custodiat' infirmus ne se scalpet cũ vnguibus ne exinde cruste eueniant quantum possibile est: ⁊ maxime in partibus faciei sic enim variole curantur integraliter ⁊ ipsarum perficit' cura. Auctores tamen medicine p̄cipiunt post ipsarum apertionem vt corpus aspgatur cum aqua salita ⁊ modico croci: vt citius pustule exiccentur ⁊ virulentia ista: ⁊ sic ad pristinã sanitate facilius reducãtur. Sʒ talis aspersio aque salite non habet' in vsu: quia post ipsarum apertionẽ p seipsas ꝯsolidãtur ⁊c̃. Vulgares autẽ ignorãtes sepe prohibẽt apertionẽ illaꝝ. Et in hoc errant vt dictuʒ est: q: citius curarent' ⁊ sine remanentia vestigiorum.

¶ De cura morbillorum.

Morbillus aũt curat' vtplurimũ absq; flobotomia cũ eius cã sit mã colerica subtilis in venis ebulliẽs. Cõueniret tñ si infectio eẽt a sãguie cũ h̃ ẽt fortiter admixto cũ colera. Sʒ lenitio vẽtris ẽ omnino necessaria ante apertionẽ ipsius cũ cassia vel cũ mãna distẽpata cũ decoctiõe cõi recẽti ad ditis tamarindis in ea vt supra dixi. Et regimen istoꝝ in pn° tẽdat ad frigidũ. Nec ẽt m̃ltis pãnis coopiat'. Et breuiter cõcludẽdo talis est regẽdus in oib⁹ sicut de variolis ꝑticul'r dcm̃ fuit: saluo ꝙ non expedit in morbilis pustulas apire: nec ẽt cũ aq̃ salita lauare cũ ibi nõ sint pustule q̃ debeãt apiri: sʒ sola q̃dã aspitas demrat' i cute cũ rubedine admixta citrinitati ⁊ cũ magno pruritu: est ergo vtilis lenis fricatio facta per totũ cũ pãno laneo rubeo qñ egritudo versus declinationẽ deuenit: vt talis mã ad cutim expulsa facilius resoluat'. Nec ẽ expediẽs i cura morbilli ad m̃tũ cal'a subtiliatiua seu mãe ꝓuocatiua deuenire sic ẽ expediẽs i variolis. Sic g̃ pficit' cura morbilli.

¶ De febre composita.

Febris cõposita multiplex ẽ ⁊ diuersa. Fit. n. aliqñ fe. cõpõ in gñe remoto: vt cũ cõponit' ethica cũ aliq̃ putrida. Aliqñ in gñe ꝓpinquo vt cõpositio vnius putride cuʒ alia putrida. Et hoc fit multis modis. Fit enim compositio aliquãdo vnius feb. putride eiusdem spẽi. Aliqñ fit cõpositio putride cũ putrida diuerse spẽi ab ea. Exẽplũ pmi: sicut qñ cõponit' vna tertiana cũ alia tertiana: aut cũ duabus ⁊ plib⁹ tertianis: ⁊ sic itelligẽdũ de q̃tidiana ⁊ d̃ q̃rtana. Exm̃ scdi: sic qñ cõponit' tertiana cũ flegmatica vel quartana. Et fieri hoc ꝯtingit diuersimode: q: aliqñ huiusmodi febres simul ꝯposite oẽs sũt iterpollate: qñq; sunt oẽs ꝯtinue: ⁊ plerũq; eaꝝ quedã ẽ interpollata: vel plures earũ interpollate sunt. Et eaꝝ quedã est continua: vel pl'es eaꝝ sunt ꝯtinue. Et qñq; sũt diuersaꝝ spẽꝝ. Et qñq; sunt eiusdẽ spẽi oẽs h̃ cõpones sunt poñes de mente Auicẽ. pma fen q̃rti cap. de dispõne fe. compositaꝝ. ¶ Et est aduertẽdũ ꝙ de fe. compositis q̃ pẽdent a mã ad intra vasa putrescẽte nõ hẽmus noĩa nisi illaꝝ duaꝝ q̃ fiunt ex sanguinis ⁊ colere putrefactione que sunt synochides ⁊ causonides: quaꝝ cura est sicut cura causonis ⁊ synoche: est eni tã synochides q̃ causõides fe. ꝯposita ex sãguie ⁊ colera putrefactis itra vasa. Et si mixto sit eq̃lis appellatur causon synoch⁹. Et si colera sit dñans vocat' causon synochides. Si vo sanguis fuerit dñans in tali mixtiõe appellat' synochus causonides. Synochus g̃ causonides. i. synochides est feb. pncipal'r facta ex sanguie in maiori q̃titate i vasis putrefactis. Quis eniʒ istaꝝ fe. siles sũt mãe ẽt sũa sunt signa: sʒ in synochide abũdãt magis signa sãguinis: in causonide aũt plus abũdãt signa colere: vrina in eis appet rubea vel subrubea ⁊ nõ eq̃l'r per totũ spissa ⁊ pturbata: ⁊ si ad spissitudinẽ magis deuenerit synochẽ dẽ isinuat: ⁊ si plus ad tenuitatẽ causonidẽ: sitis adest cũ lingue aspitate ⁊ incẽdiũ magnũ ⁊ pulsus magnus ⁊ velox ⁊ frequẽs ⁊ dolor capitis: ⁊ hec oĩa irẽsiora sũt i causonide: verũtñ in causonide patientes magis hñs matutinalẽ qetẽ: qd̃ sic ꝯtingit pp digestionẽ triplicẽ cõpletam in mẽbris ⁊ pp humectationem nutrimenti: vnde mẽbra magis resistãt febrili discrasie: sit etiã propter maiorẽ tũc aeris frigiditatem remittentẽ calorem febrilẽ ⁊ calorem nãlẽ vigorãtẽ ipm calorẽ accñtalẽ vincẽtẽ pp sanguinis

dominium illa hora existens quod est vna ex principali/
bus causis huius. Nam sanguis illa hora dominās spar
sus in membra illa humectat ⁊ confortat calorem natu/
ralem ⁊ augmentat ⁊ accidentalem superat: vnde minus
infestatur patiēs quāuis quibusdam videatur ꝙ non sit
aliqua feb. vera continua conclusa nisi ex sanguine.
¶ Harum vero feb. curationes ex precedentibus fe. conti
nuis ex colera ⁊ sanguine pendentibus sumende sunt. cu
rantur nāqꝫ feb. composite cura suarum simplicium. Ve
rumtamen qꝛ duplicatur feb. ⁊ matera virtutem medica
minum intendere proportionaliter ⁊ augere debemus.
Et si nimia fuerit debilitas virtutis eam multū conforta
re oportet ⁊ cum electuarijs ⁊ syrupis ⁊ cum vnguentis
ipsi fe. appropriatis insistere debemus ⁊ cum his medio
criter: vt natura in nullo inueniat contrarium ⁊ crisim ef
fugiat. Dieta multū debet eē alteratiua in causonide sub
tilis ⁊ tenuis: ⁊ in horis matutinis in quibus quiescit est
exhibenda ⁊ contra accidentia superuenientia: vt ibi di/
cimus diligenter obseruare debemus. ¶ Est autē aduer
tendum ꝙ inueniuntur quinqꝫ species feb. compositarū
nomina habentium: quarū prima est synochides ⁊ cau
sonides de quibus modo dictū est. scḋa species vocatur
empiala seu liparia. ¶ Intelligendum ꝙ de empiala ⁊ li
paria diuersi diuersa sentiunt. Dicunt quidā sic ꝙ aliquā
do flegma ⁊ melācolia aut colera grossa putrefiūt in sto/
macho ex quibus fumi resoluti eleuantur ⁊ distemperāt
cor ⁊ fit fe. ⁊ calor interius ⁊ fit sitis: ⁊ pars illius fumi p
uenit ad exteriora: ⁊ ibi dissoluitur flegma vitreū subcu
taneum non putrefactū ex cuius dissolutione infrigidant
exteriora. Fit etiam alio modo frigiditas in exterioribus
quoniam ex flegmate grosso intrinseco quando inflāma
tur ⁊ putrefit multotiens resoluitur vapor non putrid⁹:
sed eleuant ⁊ calefit quodāmodo: sed ista caliditas asso/
ciatur cum illo vapore paruo spatio: deinde separatur il
la caliditas a vapore calefacto: ⁊ redit ad frigiditatē quā
habebat in radice ante putrefactionem: ⁊ sic infrigidan/
tur corpus ⁊ membra exteriora. Hoc modo duplici ima/
ginantur quidā fieri empialam fe. in qua interiora cale
scunt ⁊ exteriora frigent. Econtrario autē fit liparia que
fit de colera putrefacta sub cute seu in exterioribus mem
bris que dum putrefit resoluitur fumus ad cor distempe
rans ipsum ⁊ inducens feb. ex cuius distemperantia dū
spargitur per interiora: si inuenit flegma virtutem in sto/
macho vel intra dissoluit ipsum ex cuius dissolutione in
frigidātur interiora. Alij sic dicunt quoniam quandoqꝫ
vna mā putrefit in vno loco eius pars nō putrefit: sꝫ dis/
soluta in vaporem infrigidat corp⁹ qn̄qꝫ ꝯm aliquā ptē
puta ꝯm exteriora: ⁊ qn̄qꝫ accidit ꝯm diuersas mās. Pri/
mum contingit in feb. empiala in qua putrefit flegma ꝯꝫ
ptem sui subtiliorē: pars autem grossa eius dissoluit i va
pores frigidos qui infrigidāt exteriora corpis: ⁊ pars pu
trefacta calefacit interiora: vnde inflāmant interiora ⁊ in
frigidātur exteriora qui modus coincidit pro parte cū
secundo modo prius dicto de fe. empiala. In liparia acci
dit ecōtrario: fit enim liparia ex colera putrefacta ⁊ fleg/
mate non putrefacto vel melācolia: colera autem cum sit
leuis in exterioribus dn̄atur ⁊ calefacit ea: melācolia au
tem ⁊ flegma cū sint humores graues ⁊ ducuntur in in/
terioribus infrigidāt ea. Unde Isaac in suo de fe. mouet
talem dubitationem quare nō accidit similiter in emitri/
teo sicut in liparia. s. calor in exterioribus cū i emitriteo
sit materia colerica ⁊ materia flegmatica vel melācolica.
Et soluit assignans cām qꝛ in emitriteo putrescit vtraqꝫ
mā: ⁊ ideo vtraqꝫ calefacit: in liparia autem putrescit al/
tera tātum. Item mouet obiectionem cum mā putredina
lis sit eadem in tertiana ⁊ liparia quare in tertiana cale/
fiunt interiora ⁊ exteriora: in liparia tātum exteriora. Et
soluit qm̄ in tertiana non est aliud infrigidans caliditatē
colere ⁊ pp illud diffundit se vniformiter intus ⁊ extra.
In liparia vō est aliquid infrigidās. s. flegma vitreū non
putrefactum qḋ dissolutū infrigidat: aut pars flegmatis
non putrescens dissoluta in vapores frigdos qui infrigi
dant exteriora corporis. Et hāc responsionem elicimus
ex dictis Isaac in suo libro de fe. dicit enim ꝙ qn̄qꝫ putre
scit flegma vitreū ⁊ dissoluit extra non putrefactū ⁊ ita
calefiunt interiora ⁊ frigefiunt exteriora: interiora calefi/
unt pp superspersionē māe calefacte ⁊ putrefacte. Exte/
teriora frigefiunt pp dissolutionē ⁊ dispositionē māe fri
gide dissolute ⁊ nō putrefacte nec calefacte: sicut cōtingit
ꝙ glacies resoluta in aquam aut nix primo multū infri
gidat pp in facilem pororum subintrationē magis qꝫ an/
te dissolutionem: vnde rustici sumunt experimentū qua/
re debet liquefieri cum ipsam tāgentes magis infrigidā
tur. Empiala qn̄qꝫ isestat de die in diē: qn̄qꝫ vō de q̄rto in
q̄rtū. Et euidēter ex seipsa cognoscitur ꝙ infirmus sentit
manifestam caliditatem in interioribus ⁊ exteriorib⁹ fri
giditatē ⁊ sentit fractionem in mēbris ⁊ allices ⁊ oscita/
tiones: ⁊ vrina colorata ⁊ tenuis ⁊ sitis ⁊ pulsus veloci/
tas ⁊ spissitudo: ⁊ similiter anhelitus velox est etiam spis
sus. Liparia autem infestat de tertio in tertium: ⁊ primo
superueniunt allices ⁊ oscitationes: deide rigor: postea
frigus: deinde calor vel in medio caloris superueniūt fri
gus intollerabile in interioribus ex dissolutione flegma/
tis vel melancolie interioribus: ⁊ tunc ipsum calefa/
cit fe. circunstans ⁊ euidenter ex seipso cognoscitur: nam
sentit manifestam frigiditatem intra corpus ⁊ in exterio
ribus caliditatem ⁊ est cum interpollatione manifesta ⁊
vrina ei⁹ videtur discolorata ⁊ tenuis absqꝫ siti ⁊ pulsus
rarus est ⁊ tardus: ⁊ similiter anhelitus ⁊c.

¶ De cura empiale.

PRo cura empiale primo digeratur materia
cum syrupo acetoso composito ⁊ melle ro/
sa. colato cum aqua decoctionis radicum
feniculi petrosilli ⁊ apij. Postea purget cū
cassia fistula: ⁊ cum turbith preparati aut agarici prepa
rati. ʒ. i. dissolutis in aqua feniculi ⁊ buglosse. aut pur/
getur cum pillulis stomaticis alkindi. Aut cum ieralo/
godion. In tertia die fiat stuffa ex calamēto origano mē
tastro ruta folijs lauri ⁊ similibus. Exeunti de stuffa de/
tur equalis mensura auree alexandrine ⁊ tyriace vel mi
tridati in dosi. ʒ. i. s. vel detur cū vino decoctionis saluie
⁊ rute. Postquam desiccatus fuerit inungatur circa spi/
nam renes collum stomachum brachia tybias crura cū
hoc vnguento. ℞. succum feni. absinthij abrotani balsa/
mite agrimonie berbene añ. partes equales: decoquant
in oleo communi vsqꝫ ad consumptionem succorum. Si
autem hic non fuerit curatus reiteretur purgatio. Item
fiant scarificationes in tibijs ⁊ in cruribus. Et ventose in
ter spatulas ponantur. Comedat pullos perdices galli/
nas iuuenes ⁊ carnes edi conditas cum succo berberis
aut granatorum aut cum agresta: ⁊ cum puluere cinna
momi ⁊ cardamomi cum modico zinzi. Item vtatur spi/
nacijs feniculo mixtis ꝯditis cū lacte amigdalarum dul/
cium. Item succo ordei filr condito. Bibat vinū agreste
limphatum cum aq̄ passulaꝝ vel sebestē: aut vinū de gra
natis dulcibus: aut vinum mediocre limphatū cum aq̄
simplici cocta. Et vniuersaliter fiāt que diximus in cura
quotidiane fe. sero hora dormiendi sumat de dyarodon
abbatis: aut ꝫ rosata nouella ad modū castāee vel nucis:
⁊ cū eo bibat aquā decoctiōis sebestē aut passularum.

¶ De cura liparie.

Pro cura liparie pmo digerat mã cũ oximelle cõposito vel sqllitico vel cũ melle rosaceo. ℥.ij. pro singula vice in mane et ante cenam cũ aqua decoctionis radicum superius dictarum aut seminũ calidorum aut radicũ ciperi et fimi liuz. Postea purgetur cũ cassiafi. simul cũ agarici aut turbith. pparati. ʒ.i. vel circa aut cũ ieralogodiõ aut cũ pillulis stomaticis alkindi aut cũ pillulis fetidis. Jtẽ vtat electuarijs calidis et dyagalãga dyatritonpipereon dyacalamẽto dyãthos: sumẽdo de aliq eorũ ad modũ castanee i aurora. Et bibat post illõ modicũ boni vini puri odorifери aut modico aq̃ deco. sebestẽ et passulaꝝ. Dieb⁹ võ qeti sumat de trociscis rosaꝝ vel de spodio. Jtẽ i liparia fiat stufa seu balneũ de folijs salicis vineaꝝ violaꝝ plãtagis solatri et feniculi parum et absintbij ad aperiendum poros et bene fricet per totum corpus cum herbis: et tunc recipiatur in lecto et sudet. Jtem corpore existente adhuc calido et poris apertis inungatur corpus cum vnguẽto qđ sic fit de succo morelle et aceto añ. partes eq̃les: et olei tãtũdem bullitis vsq ad consumptionem succi: et tũc addatur cera alba et fiat vnguentum et hoc fiat ter vel q̃ter donec dissoluat feb. Jtem fiant scarificationes in anterioribus et posterioribus tybiarum. Et apponãtur ventose inter spatulas et supra renes. Cum autem soluta fuerit feb. iterato digeratur mã. s. flegma vel melãcolia cuz oximelle composito aut sqllitico et cũ melle rosato colato cũ aq̃ decoctionis dictarum radicuz et digesta mã purget vt supra. Et tertia die fiat balneum et detur aurea alexãdrina.

¶ Si enim remaneret mã in stomacho vel in intestinis posset esse causa colice vel iliace passionis et curatur vt vera quotidiana. Tamen in liparia debent fieri fomentationes vt in causone ad colere mitigationem addita balsamita pulegio basilicone et folijs lauri et fiat inunctio cũ oleis frigidis: vt cum oleo violato rosato lacte muliebri populeon et similibus. Debent enim dari calida intus et frigida extra. Et i hoc diuersificatur hec cura a cura empiale supradicte. ¶ Dieta ei⁹ sit talis. Bibat in principio aquã mellis vel aquã decoctionis radicuz et mellis. Nutriatur in principio cum aqua cicerorum vel cum succo ordei: et brodio caulium vel ficle: aut cum feniculo et spinacijs mixtis et conditis cum lacte amigdalaruz dulciũ. Si vero indigeret confortatione virtutis in processu nutriatur cum carnibus pulloꝝ perdicum gallinaruz iuuenum edi et arietis anatis coctis cum herbis dictis et conditis cum succo berberis vel succo granatorum: vel cuz agresta: vel cũ modico pulueris cardamomi et cinnamomi. Bibat vinum album odoriferum limphatum cum aqua simplici cocta vel non cocta: calida uel non calida sz q fuerit estas vel hyems aut limphatũ cũ aq̃ deco. passulaꝝ. Et sumat qñq hora dormiẽdi de tyriaca cũ aq̃ decoctiõis radicũ. ¶ Et si aliqs obijciat q i empiala si calescãt iteriora et exteriora frigescãt et eõ in liparia vt dcm̃ ẽ vt habetur in metro. Semper in empiala calescunt interiora. Exteriora frigent liparia vertitur illi. Nam cum fe. empiala et similiter liparia sit feb. deberet in eis calor extraneus procedere ex corde per totuz corpus: vt apparet per feb. diffinitionem. ¶ Dicendum est hic q quemadmodum deducto impedimento terra semper naturaliter descendit et ignis naturaliter ascendit: et per accidens quandoq natura terre vel ignis impedit. Jta fe. ois i eo q fe. procedit per suam nãm a corde in totum corpus: nisi per accidens a re frigida que nõ putrescit impediatur vt apparet in empiala et liparia. Et per hoc non sequitur q non sint feb. s. liparia et empiala. Nam vt inquit Auic. prima fen quarti capitulo de liparia. vbi ipse mouet hãc obiectionem ad veritatem diffinitionis feb. requirit vna conditio: videlicet q in corpore non sit quod prohibeat calidi expansionem in totum corpus.

¶ De tertia spẽ febriũ cõpositaꝝ que appellat fe. Erratica.

Tertia spẽs fe. cõpositaꝝ appellat fe. erratica q̃ causat ex multis et diuersis hũorib⁹ in diuersis locis putrefactis et adustis. Et nõ habent he feb. certũ modum: nec ẽt horã affligendi certã: sz inordinate sunt in suis accessionibus. aliquando. n. faciunt paroxismum de tertio in tertium. aliquãdo de quarto in quartum. aliquando de quinto in quintum. aliquãdo de sexto in sextuz. et aliquãdo affligũt in sero. aliquãdo in nonis. aliquãdo in nocte aliquãdo in die. Et vagantur semper in suis accessibus. Et ẽm plurimum multotiens in quartanas conuertunt: vt vult Hippo. 3ª pticula pronosticorũ: vbi dicit sic. Feb. vero inordinate vagantibus quartane sunt future et specialiter in autumno aut versus autumnũ &c. Accidit eni vt vna materia. s. flegmatica vel colerica aduraf versus autumnum aut in fine autũni et conuertit a sua specie ad speciem melãcolie: vnde sz q magis a sua specie recedit magis interpollat et tardius affligit nec certas horas obseruat quousq in quartanam conuersa fuerit. Unde dicuntur feb. erratice duobus modis. Uel q errant in mõ affligẽdi faciẽdo saltũ: sicut accidit cum primo affligit de tertio in tertium aut quotidie aut de quarto in q̃rtũ per tps aliqđ cõtinue et per tps post interpollatũ p aliqđ dies saltãdo: vt de mõ tertiane in quartanã vel ecõtrario. vel de q̃rtana ad quotidianã vel tertianaz vel eõ: vel magis iterpollat vel torquet hđ mot⁹ ad mot⁹ mãeꝝ diuersaꝝ. Uel dicuntunr erratice: q circulãdo affligũt suboccupãdo vel anticipãdo: et si hodie incipiunt in mane cras i tertijs postea i nonis q̃si circulãdo redeũt quousq in quartanam terminentur. Est tamen verum q iste feb. non errant in fe. sed quelibet sequitur motum sue materie: nobis autem videtur q errent ad modũ planetarum pp diuersitatem suorum paroximorum quam hñt pp suarum mãerum multiplicitatem et diuersitatem vt dictum est.

¶ Pro cura. Digerat materia sumendo pro qualibet vice ℥.ij. oximellis cõpositi aut oximellis sqllitici. ℥.ij. cuz aq̃ decoctionis ciperi acori aut capari. Ungatur sepe splen et stomachus patientis cũ oleo de spica cum modico aceti. Jn die võ accessiõis añq̃ accessio veniat p horas duas vel tres si cõtingat diem illaz pcognosci comedat đ succo ordei aut de aqua ciceꝝ in quibus ponat de puluere cardamomi et cinnamomi. Et bibat de vino odorifero claro limphato cũ aq̃ decoctionis radicũ. Diebus võ maioris qetis comedat carnes pulloꝝ pdicũ gallinaꝝ arietis annualis: et edinas coctas cũ spinacijs et feniculo: aut assatas et cõditas cũ pulñe spẽꝝ dictaꝝ et succo berberis aut vino granatoꝝ aut agresta: et post bibat vinũ odoriferũ claꝝ puũ limphatũ. Digesta mã purget cũ medicinis mũdificantib⁹ flegma melãcholiam et materiam adustã: vt sunt pillule fetide aut pillule stomatice alkindi: aut medicine alie in forma patiẽtis: de qbus in precedentibus capitulis flatica et q̃rtana febre habitum est. Semper in sero hora dormiendi in diebus in qbus nõ sumit medicinã solutiuã sumat de dyagalãga aut de aromatico rosato: đ aromatico gariofilato aut de dyamusco ad moduz castanee vel nucis: et bibat post hoc aliquid boni vini parum tamen. Jn processu võ trãsactis pluribus accessionibus. Et post digestionẽ et minorationem et euacuationem materie sumat in die accessionis in aurora. ʒ.i. vel. ʒ. tyriace antique sine cum vino calido pauco: calefaciet enim ma-

teriam que remansit ꝛ resoluet ꝛ consumet eam ꝛ fiet accessio minoris intensionis ꝛ in durabilitate minori ꝛc.

¶ De febre quintana sextana septana.

Quarta species feb. cōpositaꝝ est sicut qntana sextana septana nonenaria ꝛ decimana. Et qdā testificanť se vidisse acceptionem febris de āno in annū: alij de septimo in septimū: de qb⁹ supsedem⁹ ad notiores trāseuntes. ¶ Fiunt aūt he fe. ex mixtione humoris flatici nālis vel inālis cū melia vincēte flate in tali mixtione: aut vincente melia: aut eq̄li stāte mixtione illoꝝ duoꝝ humorū: ipsis q̄nq̄ adustis: ꝛ q̄nq̄ nō adustis exn̄tib⁹. ¶ Ubi intelligēdū ꝙ fla ꝛ melia q̄n ꝯponunť ꝛ miscētur adinuicē faciunt feb. Et hec compositio aliquando fit ex flate nāli ꝛ melancolia. Et aliq̄n ex acetoso ꝛ melia. Et aliq̄n ex vitreo ꝛ melia. Et ita de alijs ſʒ diuſitatē cōpōnū. Et aliq̄n interpollat plus. Et aliq̄n minus. Affligit ergo aliq̄n de sex diebus in sex dies: aliq̄n de septē in septē: aliq̄n de nono in nouē: ꝛ aliq̄n moueť mā de mēse in mēsem: ꝛ aliq̄n de anno in annuʒ. ¶ Fit ergo quintana hoc modo: miscetur flegma nāle cū melācolia: sed cū flegma ex se sit viscosum ꝛ melācolia dura spissa ꝛ grossa generatur quoddā viscosum magis ꝯpactū nō obediēs motui: vnde nā plus moratur ad illud resoluendum: ꝛ febris ex eo ꝯsurgens plus interpollat vna die cum q̄rtana: q2 quod ex viscositate ꝓducit viscosius ꝛ durius ꝛ cōpactius reddit: nā ex flegmate hʒ viscositatē ꝛ ex melācolia hʒ siccitatē ꝛ terrestricitatē ꝛ grossitieʒ. ¶ Itē sextana hac ratione tardius affligit. s. de sexto in sextū: nam sextana consurgit ex commixtione flegmatis acetosi ꝛ melācolie: ꝛ tale mixtuʒ est tanto fridius ꝛ magis compactum inquātuʒ flegma acetosum est frigidius flegmate naturali: vnde materia talis cōpactior est ꝛ magis inobediens: ideo tardius moueť.

¶ Septana v̄o febris cōsurgit ex cōpositione flegmatis vitrei ꝛ melācolie. Et inquātū flegma acetosum excedit nāle intantū excedit acetosuʒ a vitreo: iō mā est ꝯpactior ꝛ frigidior: ꝛ iō tardius moueť. s. de septimo in septimū.

¶ Nonenaria ꝯficiť ex ꝯmixtiōe flegmatis vitrei ꝛ nālis ꝛ melancolie: ꝛ quanto ex frigidioribus fit ꝯmixtio tanto fit maior cōpactio: ꝛ iō mā reddit adhuc frigidior ꝛ cōpactior: ꝛ ex ꝯsequēti adhuc tardius moueť. ¶ Decimana fit ex cōmixtiōe flegmatis vitrei ꝛ acetosi ꝛ melācolie ꝛ h̄ cōmixtū q2 sūme ꝯpactū est ꝛ sūme nāe odiosum tardissime moueť. ¶ In hoc oriť dubitatio q̄re. s. non sit febris octaua sicut reliq̄. ¶ R̄ndetur ꝑmittēdo ꝙ sicut sol q̄tuor facit mutationes ꝛ innouationes in anno: ſʒ q̄s q̄tuor anni tpa distinguunť. Ita luna singulis mensibus tot facit mutationes ſm q̄tuor q̄dras. Quia in prima q̄dra inouat seu imutat corpa ſm calidū ꝛ hūidū. In scd̄a ſm calidū ꝛ siccū: vñ fit ebullitio in corpibus a caliditate ꝛ siccitate. In tertia quadra immutat corpora ſm frigidum ꝛ siccū. In quarta ꝛ vltima ſm frigidum ꝛ humidū q2 tūc est hyems lune. Et sic in singulis septimanis fit motus ab ipsa luna. Et natura tunc fortius mouet cū ab extrinseco: tunc fortius moueatur: vnde cū septima die fortior fit eius aspectus forti⁹ mouet nām: vnde in septima magis manifestat suos mot⁹ ꝛ effectus. Si ḡ in septima suū motū explere nō possit nā quasi victa cadit ꝛ fatigata in octauo ꝛ nō moueť: sed iacet. Et pp̄ h̄ non ꝯtinuauit Hippo. septimū diē cū octaua pp̄ discontinuationē oppositionis nāe. Uñ refert Gal'. se nō vidisse crisim ad bonuʒ in octaua die. Sʒ de sexta refert se vidisse crisim ad bonū ꝛ nō recidiuasse: q̄d nō dicit de octauo. Dies. n. nō cretici nō dicitur a ꝑuatione crisis: sed a ꝑuatione frequētie crisis. Pʒ ḡ q̄re nā nō mouet nām in octaua die nec fit fe. in 8. ¶ Itē oriť alia dubitatio q2 videť ꝙ ex cōmixtiōe flegmatis nālis ꝛ melie poti⁹ cōsurgat fe. tertiana q̄ȝ qntana q2 tale cōmixtuʒ cōponiť ex mā melica q̄ affligit de q̄rto in q̄rtū: ꝛ ex mā flegmatica que affligit de die in diē: ſʒ oē cōpositum sapit nām suoꝝ cōponētiū: igitur hoc tale cōmixtū est mediū inter illas nās illoꝝ duoꝝ humoꝝ: ꝛ per ꝯñs tardius dʒ moueri flegmate ꝛ citius melia ꝛ sic moueri dʒ ad motū colere: ꝛ ꝑ ꝯñs feb. a tali cōmixto dependēs affligit ad modū tertiane. s. de tertio i tertiū. ¶ Ad h̄ respondeť ꝙ tale cōmixtū nō est mediū illoꝝ duoꝝ hūorum nec habet nām mediam inter nās illoꝝ: sed cum ex flegmate hēat viscositatem ꝛ ex melia siccitatē ꝛ terrestricitatē q̄ operanť maiorē partiū cōpactionē resultabit q̄ddam multū viscosum ꝛ grossum ꝛ cōpactū magis inobediens motui q̄d tardius colligiť ad locū putrefactiōis ꝛ tardius ad putredinē moueť ꝛ putrescēs tardius resoluitur pp̄ ei⁹ maiorē viscositatē frigiditatē ꝛ partiū suaꝝ cōfortationē seu cōpactionē. Auic. aūt ꝛ multi alij sapiētes dicūt ꝙ haꝝ febriū mā est homogenea māe quartane ꝛ ꝯformis ꝛ vnius generis cū mā quartane. est enim materia melācolica q̄ grossitie ꝛ viscositate sua tardat motuʒ suū. ¶ Et vlterius dicit Aui. ꝙ est grossior ꝛ paucior q̄ȝ mā quartane: cui⁹ rō est: q2 est tardioris motus q̄ȝ mā q̄rtane. nā grossities ꝛ paucitas maior fuerūt esse necessarī uni vt paroxismus fit tardior: ꝛ vt illa feb. que fuit quartana fiat quītana. maior nāq̄ ḡssities ꝛ maior māe paucitas est cā vt ipsa mā tardius cumuleť ꝛ tardius putrefiat ꝛ tardius vtutē stimulet. ¶ Et vlterius vult Auic. ꝙ lʒ multe sint species melancolie: tñ vt plurimū iste febres fiunt ex mā flegmatica. i. ex melācolia generata per adustioneʒ flegmatis ex eo ꝙ flegma multā hʒ viscositatē pp̄ quā pōt ꝯburi ꝛ fieri melancolia: ita ꝙ faciat quartanaʒ. Et si amplius aduriť ꝛ terrestrificeť faciet quintam ꝛ sextā ex eo ꝙ adhuc hʒ hūidū q̄d pōt putrescere ꝛ euaporādo esse pōt vehiculū caloris febrilis. q̄d nō sic ꝯtingeret de alijs humoribus ex eo ꝙ in eis non est tātū humiduʒ ꝛ ita tenax vt in flegmate sicut carbones ex lignis viridibus facti magis emittunt flamā q̄ȝ facti ex lignis siccis. ¶ Ex dictis elici pōt responsio ad vnā obiectionē quam facit Aui. ꝑma fen quarti capitulo de qnta sexta ꝛc. Naʒ aliquis posset obijcere ꝙ si esse feb. quintana ꝙ necesse ē ꝙ sit mā quita seu qntus humor ꝑter humores quatuor primos. Cum ita sit ꝙ periodicatio hūoris sequiť formā specificā ipsius humoris: nō absolute: sed cū determinata quātitate ꝛ determinato modo substātie. Et iō pōt aliqua materia humoralis non variata in sua forma specifica varijs modis periodicare: vt nunc de quarto in q̄rtū: nūc de quinto in quintū: vel de sexto in sextū ꝛc. ꝑ solam variationē quātitatis ꝛ modi substātie eiusdem māe: potest nāq̄ flegma adeo ingrossari ꝛ paucificari ꝙ periodicabit de tertio in tertiū de q̄rto in q̄rtū: vt inq̄t Aui. capi. allegato. Pariformiter hoc proportionaliter ꝯcedēdū ē esse possibile de ipsa melancolia. ¶ Pro cura haꝝ feb. recurratur ad capitulū de feb. quartana ꝛ de flegmatica.

¶ De febre emitritea.

Quinta spēs feb. compositaꝝ est feb. emitritea que sic diffiniť. ¶ Emitriteus est feb. facta ex vno humore putrescente intra vasa ꝛ alio extra vasa putrescente: quorum alter semper est colera: ꝛ sic est feb. composita ex continua ꝛ interpollata: quarum altera semper est tertiana: vnde dicitur emitriteus ab emi quod est medium: ꝛ triteus tertiana: vnde emitrite⁹ quasi tertiana febris: cuius vna pars semper in compositione debet esse tertiana. ¶ Et est aduertendum ꝙ quāuis vnus humor pu/

trescat ex̄ vt colerā ⁊ flegma intra: non tamen sunt due febres scilicet quotidiana ⁊ tertiana. nam ex materia in venis putrescente: ⁊ ex materia extra venas putrescēte nō causatur nisi vnica distemperantia cordis seu vna febrilis discrasia ex eo ꝙ fumus qui resoluit̄ ⁊ eleuatur a materia putrescente in venis petens cor ponit se cum fumo qui resoluitur ⁊ eleuatur a materia putrescente extra vasa ⁊ ambo simul petunt cor ⁊ ipsum simul ⁊ semel inflammant. Unde licet duplicetur materia ⁊ augeatur discrasia: tamen non sunt due febres: sed vna feb. tantum licet sint due materie quarum vtraqꝫ sufficit ad inducendū fe. per se. Et sic est vna feb. continua ratione materie putrescentis intra vasa ⁊ ratione materie putrefacte extra vasa. Nec est ibi aliqua feb. interpollata cum semper feb. formaliter sit in effectu ⁊ in actu siue vtraqꝫ materia putrescat: siue altera tantum intra vasa putrescat. Impossibile est nāqꝫ plura accidētia solo nūero differētia non facientia vnum esse in subiecto eodem adequate.

¶ Sed cum infinite quasi esse possint feb. composite: non tamen intendimus hic de omnibus talibus propter ipsarum multitudinem: sed solum de tribus notioribus: ⁊ frequentioribus ad quas tres tanq̄ꝫ magis notas: omnes alie reduci possunt. ¶ Distinguuntur itaqꝫ a doctoribus ⁊ magistris tres species emitritei: scilicet minor emitriteus: medius ⁊ maior. ¶ Et est discrepatio inter doctores ⁊ magistros quis humor putrefiat intra vasa: ⁊ quis extra in tribus speciebus emitritei. ¶ Salernitani ponunt in minori emitriteo coleram intus putrescere ⁊ flegma extra. In medio econtrario. Et in maiori colera intus putrescere ⁊ melancoliam extra. ¶ Et de hac opinione fuit Platearius: ⁊ Joannes de sancto Paulo. Idē voluit Constantinus. Et istud probant auctoritate Gal. in passionario sic inquiens. Emitritei sunt tres medius: maior: ⁊ minor. Medius est q tertiane coniungitur. Maior qui q̄rtane. Et minor quotidiane. Nam vt ipsi dicunt in omni emitriteo ille humor putrefit extra vasa: qui est materia illius feb. interpollate cui adiungitur. Hic est ꝙ minor emitriteus qui quotidiane coniungitur habet flegma putrefactum extra ⁊ quotidianū paroxismum ⁊ typum. Et medius qui tertiane coniungitur habet colerā putrefactam extra: ⁊ paroxismum tertianarium ⁊ typū. Et maior qui quartane coniungitur melancoliam habꝫ putrefactam extra ⁊ paroxismum quartanum ⁊ typum. Unde Gal. dicit i passionario ꝙ minor emitriteus habet typum quotidiane medius tertiane ⁊ maior quartane. Sed vt dicit Constantinus: typus est illius materie que putrescit extra venas. In minori est materie quotidiane scilicet flegma. In medio tertiāe scilicet colera. In maiori quartane scilicet melancolia. ¶ Alij doctores ⁊ magistri omnes nostri temporis tenent opinionem cōtrariā dicentes: ꝙ in minori putrescit flegma intus ⁊ colera extra. In medio econuerso. In maiori melancolia intus ⁊ colera extra. Predictam sectā triplici ratione infirmant ⁊ destruunt: ⁊ vna sūpta a ratione determinationis emitritei. alia a ratione afflictionis. ⁊ tertia a ratione vrine. A ratione determinationis emitritei sic auctoritate Gal. in passionario dicentis: ꝙ minor emitriteus determinatur per litargiam. Et medius per frenesim. Litargia autē est apostema flegmaticum in posteriori parte cerebri factum per ebullitionem flegmatis quod per venas raptū habet ad locum illum. Et frenesis fit per ebullitionē colere que raptum habet per venas ad anteriorem partē cerebri. modo materia non rapitur nisi in cōtinuis: ergo in minori emitriteo est continua de flegmate ⁊ in medio est continua feb. de colera. Ratione afflictionis idem ꝓbatur. nam minor emitriteus dicitur minor ratiōe remissionis afflictionis: modo acutior afflictio ⁊ intensior ꝭm eos esset in minori emitriteo q̄ꝫ in medio. Quanto enim materia putrefacta intra venas est calidior tanto afflictio est acutior ⁊ intensior: vnde cum qualibet continua possit dici acuta. illa tamen que est de colera precise dicitur acuta. Ratione dispositionis vrine sic: quoniam ꝭm eos cum colera putrescit in venis in emitriteo minori: ⁊ flegma extra: ⁊ in medio econuerso: ⁊ cum sit calor acutior in minori deberet in eo esse intēsior vrina seu magis colorata ⁊ tincta quod non est rationale. Colera nāqꝫ in vasis putrescens sine contradictione videtur fortius colorare vrinam: ⁊ per consequens semper intēsiorem reddit vrinam q̄ꝫ extra vasa putrescens: quod patet experimento. coloratur enim vrina magis in tertiana continua q̄ꝫ in simplici tertiana interpollata. Item magis colorat̄ vrina in tertiana continua q̄ꝫ in quotidiana cōtinua. Cū hic colera ibi flegma intra putrescat cum ergo ꝭm eos ⁊ nos coloratior vrina sit in medio q̄ꝫ in minori emitriteo in medio est colera putrescens intra ⁊ in minori flegma est intra putrescens: ⁊ in medio flegma extra: ⁊ in minori colera extra: quod fuit dicendum. ¶ Sunt itaqꝫ species tres emitriteorum. Prima species scilicet emitriteus minor causatur ex quotidiana continua ⁊ tertiana interpollata. Secunda species scilicet medius emitriteus causatur ex continua ⁊ tertiana ⁊ quotidiana īterpollata. Tertia autem species scilicet emitriteus maior causatur ex quartana cōtinua ⁊ tertiana interpollata. Unde versus.

Minor emitriteus in venis flegma recondit. Exterius choleram medius conuertitur illi. Pessimus humor inest in venis fel coquitur extra.

¶ Auctoribus autem superius allegatis sic respōdetur a tenentibus hanc vltimam opinionem. ¶ Primo auctoritate Gal. Minor emitriteus coniungitur quotidiane. Intelligitur cōtinue quod alij intelligūt interpollate. Uel alio modo minor coniungitur quotidiane ꝭm principalitatem materie. nā licet due materie sint in emitriteis. In minori ꝑncipalior materia ē materia quotidiane: ⁊ ita minor emitriteus cōiungitur quotidiane continue ꝭm materiam flegmaticā putrefactam intra vasa: ⁊ medius tertiane continue ꝭm materiam colericam putrefactam intra: ⁊ maior quartane eadem ratione. ¶ Item ad illud quod dicit Gal. ꝙ minor habet typū quotidianum. Dr̄ ꝙ per typū non intellexit frig⁹ seu rigorē q̄ cōtingūt in ꝑn° paroxismi quotidiane interpollate. Sꝫ per typum intellexit q̄ꝫdā leuē caloris nālis retractionē que fit i ꝑncipio exacerbatiōis in ꝯtinuis feb. ⁊ ꝑ paroxismū intellexit nō paroxismū ꝓprie sumptū q reperit̄ in solis īterpollatis feb. Sꝫ ītellexit exacerbationē que reperitur in febrib⁹ ꝯtinuis ꝓportionalibus. ¶ Posset ēt dici ꝙ q̄tuor sunt species emitriteorum. Et ꝙ prima species cātur ex quotidiana ꝯtinua ⁊ tertiana īterpollata. Et scd̄a ecōtra. Et tertia ex tertiana ꝯtinua ⁊ quartana īterpollata. Et quarta species ecōtra que est pessima que vocatur emitriteus maior. ¶ Auicēna autē voluit ꝙ ois emitriteus eēt de colera ⁊ flāte: ⁊ ꝙ nullus emitriteus est de melācolia ⁊ colera: q: rarissime est q̄rtana simplex continua. Quanto igit̄ minus reperiet̄ cū alia feb. de humore sibi ꝯtrario. Et Auicen. appellat minorē emitriteum pur̄ ⁊ ver̄. Alij vero appellauerunt verum ⁊ purum emitriteum mediū. Sed in hoc non est superflua occupatio habenda. ¶ Nos vero dicere possumus ꝙ minor emitriteus est prima species emitritei veri: sed propter hoc non excluditur quin medius sit verus emitriteus. Uel sic vocatur verus emitriteus cuius pars materie est materia tertiane siue continue siue

interpollate: vnde emitriteus dicitur quasi media tertia/
na eo ꝙ habet partem mediam siue materiam tertiane.
Non verus dicitur cuius materie non est pars materia
tertiane. Ut si flegma putrescat intꝰ ⁊ extra: aut cholera
putresceret intus ⁊ extra: aut flegma intus ⁊ melancho
lia extra aut econuerso.

¶ Cause vero emitriteorum sunt mutationes subite ⁊ ma
gne in temporibus anni a calore ad frigus vel econ//
tra: q̄ꝛ tunc continens mutat contentuꝫ ad suam crasim.
Et quandoq̄ꝫ eadem die est calor ⁊ frigus. Et in eadem
mensa accipere fructus frigidos vel pisces. Uel lactici/
nia statiꝫ post allea porros ⁊ cepas. Et superfluus potꝰ
vini vel aque multum frigide preter consuetudinem. Itē
comestio superflua lactucarum portulacarum ⁊ similiū.
Item superfluus vsus specierum calidarum ⁊ diuretica/
rum. Item post prandium super indigestū comedere cru
da aut comedere salsa aut frixa cum potu frigido vel cuꝫ
salsamentis frigidis ⁊ consimilia. Et motio magna super
repletionem. Et coitus multus cum comestione reruꝫ ca
lidarum siccarum: q̄ꝛ credunt confortare ⁊ desiccant ⁊ de
struūt. Ista omnia sciuntur per iudicium patientis. ¶ Si
gna. Minor emitriteus cognoscitur per hoc ꝙ si colera
putrescit extra venas singulis tertijs diebus habet egro
tans rigorem tertiane ⁊ continuum typum quotidiane.
talis. nāq̄ꝫ patiens continue affligitur: ⁊ semper accessio
eius intenditur circa occasum solis ⁊ calor circa noctem
multiplicatur: ⁊ nunquam mundificatur patiens a fe. ⁊
afflictione febrili: ⁊ facies ⁊ oculi tumescūt minus tamē
q̄ꝫ in flegmatica pura: ⁊ habet infirmus pulsum paruum
⁊ velocem ⁊ spissum cum quadam mollitie. Et alia hora
affligitur manifeste de tertio in tertium diem cum rigore
⁊ specialiter circa horam tertiarum vel post horaꝫ tertia
rum. Et si est tertiana vera in compositiōe durat accessio
circa horas. xij. Si autem non vera fuerit durat accessio
que cum rigore incipit. Et que fit de tertio in tertiū plus.
xij. horas non multum. Et si tertiana pura fuerit in com/
positione omnia accidentia significantia tertianam sunt
magis acuta ⁊ magis itēsa ⁊ breuiꝰ finiūt. In nō pura vō
durāt lōgiꝰ: ⁊ magis remissa vt sūt sitis ⁊ cauma rigor ⁊
oris amaritudo ⁊ silia significātia sup dn̄iū colere. ¶ Uri
na vero in quolibet emitriteo semp liuida q̄si vi. ¶ Uri/
na autem ruffa in colore confusa ⁊ spissa manifeste liuēs
superius liuore vergente ad albedinem seu flauedinem
minorem emitriteum significat qui est de quotidiana cō
tinua ⁊ tertiana interpollata. Sed hora accessionis cole
re: ⁊ post accessioneꝫ fit magis colorata q̄ꝫ ante: ⁊ tunc
pulsus infirmi hora caloris post rigorem fit magis velox
⁊ spissus ⁊ durus cū minori diuersitate propter eq̄tioneꝫ
inductam ex qualitatibus colere super cōtrarietate fleg/
matis. Colera nāq̄ꝫ est calida ⁊ subtilis: ⁊ flegma frigidū
⁊ grossum. Et propter hoc vnus humorum eorum ex cō
trarietate sua est alterius repressiuus. Unde quanto ma
gis alter eorum superabundat tanto magis alterum re/
primit ⁊ minus est periculum. Quanto vero magis ade
quatur s̄m potentias tanto maius est periculum: ⁊ quā/
do medio modo adequatur: medio modo est periculuꝫ.
Et aspera lingua appet ⁊ citrina vel nigra multotiēs: ⁊
significat ꝑprie sup continuā afflictionem. Et patit infir
mus nauseam ⁊ defectionem appetitus. Et est hec febris
composita timorosa durans vsq̄ꝫ ad. xx. vel. xl. dies s̄m
plurimum: ⁊ quandoq̄ꝫ extenditur vsq̄ꝫ ad septimum mē
sem: ⁊ supra vt inquit Auicen. prima fen quarti capitulo
de emitriteo ⁊ eius causis: quamuis s̄m plurimum acci/
dentia tertiane euanescant aut minuantur ante dies. xx.
vel. xl. Et fit sudor manifeste de tertio in tertiū dieꝫ absq̄ꝫ
ꝙ feb. ex toto remouetur. Et incurrit in augmento paro/
xismi tertiane alienationem ⁊ vana loquitur plus q̄ꝫ in
tertiana simplici pura nō composita. Quod si colera pu/
trescat intra ⁊ flegma extra vt in medio emitriteo quoti/
diane infirmus habet paroxismum cum frigore merito
materie febris flegmatice interpollate: ⁊ in tertijs diebꝰ
semper magis affligitur cum in illis duobus tertijs die/
bus duas habeat accessiones quotidianam. s. ⁊ tertianā.
Et vrina eius apparet ruffa vel subruffa in colore confu
sa in substātia liuens superius liuore vertente ad virorē
talis nāq̄ꝫ vrina significat medium emitriteum. extremi
tates velociores sunt ad caliditatem. sitis maior ⁊ vomi
tus colere sudor magis exuberans. ⁊ vrina vehementiꝰ
tincta. plus vigilat infirmus ⁊ minus tolerat feb. istam.
Et paroxismus flegmatice venit cum modica feb. Et ve
nit cum stupore ⁊ somnolentia ⁊ grauitate circa oculos.
Et iterato post veniunt vigilie sitis calor ⁊ sudor. ¶ In
maiori emitriteo qui ponitur fieri ex melācolia intra va
sa putrescēte ⁊ ex colera extra sunt vrine in colore remis/
se adest timor ⁊ solicitudo ⁊ grauitas in parte sinistra ⁊
falsa somnia ⁊ terribilia ⁊ inquietudo maxima vigilia su
perflua ⁊ fantasie multe ⁊ sudor plurimus. deinde venit
paroxismus colere. ⁊ vrina est in colore incensa. sitis ma
gna calor multus vigilie vomitus ⁊ sodor. ¶ Nunc est
tempus vt ad curam redeamus. sed de tertia spē nō intro
mittamus aliquo modo: sed soli deo relinquatur cuius
nāq̄ꝫ cura est inuocare auxilium diuinū qui sanat omnes
languores nostros. ¶ Medius autem ⁊ minor emitrite
us non sine magna difficultate curantur. nam eos potius
diuina q̄ꝫ humana manus curabit. Habita āt multa cōsi/
deratione q̄ mā putrefiat intra ⁊ e ex̄ s̄m omnia accidē/
tia ⁊ pulsum ⁊ vrinam ⁊ typum ⁊ modum paroxismi ⁊
s̄m ipsius paroxismi accidentia: semper insistendum est
fortius ceteris paribus circa materiam putrescentem in
tra vasa q̄ꝫ extra: q̄ꝛ illa facit morbum periculosiorem ꝓ
pter continuitatem putrefactionis. Unde quāuis in om/
ni emitriteo medicine debent esse composite: plus tamen
ceteris paribus addendum est in medicinis cōtra discra
siam que est intus. Item in qualibet emitritei specie par/
ticularibus conuenientibus fiat a principio flobotomia
vt in prima aut secunda aut tertia die. dico notanter par
ticularibus conuenientibus vt si virtus etas consuetudo
⁊ corporis habitudo conueniant ⁊ cōsentiant. Alijs die/
bus mane dabis syrupum acetosum. Et si materia sit in
ore stomachi purgetur cum vomitu. Et si adsit constipa/
tio vētris fiant suppositoria aut clisteria aut cetera leuia
beneficium ventris prouocātia ⁊ detur zucharum viol.
cum aqua decoctionis petrosilli radicum feniculi liqui/
ri. ⁊ similia alibi superius dicta vt syrupum viol. cum
decoctione prunorum ⁊ his similia. ¶ In emitriteo ergo
minori competunt que dantur contra continuaꝫ ⁊ tertia
nam interpollatam mixtim in potionibus. Est itaq̄ꝫ infir
mus soluendus cum medicinis respicientibus flegma ⁊
coleram hoc modo. Si flegma abundauerit super cole/
ram quod plurimum contingit addendum est in medici
nis flegmatis super medicinis colere. Et si econtra q̄d
raro contingit addendum est in medicinis colere super
medicinis flegmatis. Si vero equaliter timueris de ma/
litia flegmatis ⁊ colere. medicine in compositione equa
les esse debent. Mundificetur ergo a principio cum
medicina que fit ex tamarindis ⁊ manna ⁊ cum modi/
co turbith preparati vel dyafeniconis cum decoctione
communi recenti aut cum infusione reubarbari ⁊ mira/
bolanorum kebulorum simul cum cassiafi. ⁊ tamarin//
dis vt scis ⁊ superius dictū est. Premisso tamē digestiuo

per plures dies vt syrupo acetoso aut oxisachara cum melle ro. col. cū aq̄ decoctionis prunoꝝ ⁊ filium. Et post diē decimūq̄rtū cū signa digōnis apparuerit aut post. 20. dies mūdificet cū pillulis stomaticis p̄me vel scđe descriptionis aut cū pillulis aggregatiuis. Et semp dem⁹ medicinam que vtrunq̧ humorē purget. scꝫ. coleram ⁊ flegma. Item potest fieri medicina proprietate valēs quā ponit Serapio capitulo de iusquiamo. vbi dicit ꝙ quando dantur tria vel quatuor ex folijs iusquiami curāt se. empialam in qua calor ⁊ frigus simul sentiuntur. Et q̄r emitriteus est huiusmodi propter compositionem hūoris calidi ⁊ frigidi ideo plus competit hic talis medicīa. ¶ Itē in libro de proprietatibus rerum dicitur ꝙ smeraldus suspensus ad collum patientis curat emitriteum. Et medius emitriteus eodem modo curatur. Sed q̄r tertiana cōtinua est intra ⁊ quotidiana extra frigidiora aliquantulum sunt danda: dieta eorum sit ptisana ordei bene cocta condita cum lacte amigdalarum dulcium. Et ferculū factum ex spinacijs ⁊ boragine ⁊ feninulo. Et si virtus fuerit debilis ius pulli optime cocti cum farina or. ⁊ post pistati ⁊ colati detur. ¶ Et in mitriteo medio fiant omnia localia que dicta sunt in tertiana ⁊ synocho ⁊ causonide. Et s̄m Auicē. nutriatur ex succo facto ex farina ordei vł farri condito cum lacte amigdalarum dulciuꝫ in qua aliqua virtus piperis ponatur hoc modo. Accipiatur aliquid piperis pistati grosso modo ⁊ ligetur in petia ⁊ dimittatur bullire cum cibo vsq̧ ad perfectam decoctionē ⁊ tunc remoueatur petia cuꝫ pipere a cibo ⁊ hora comestionis ponatur super cibariuꝫ vel ptisanam. Posset etiā comedere panem infusum in brodio cicerum cuꝫ piperis virtute in quo modicum vinum de granatis poneret aut succus berberis vel agresta. Sumat pro potu aquā or. aut vinum de granatis aut succum de berberis vel agresta. Hic modus dietationis competit vsq̧ ad dies. 7. Et post. 7. dies nutriatur cum carnibus pullorum perdicuꝫ gallinarum iuuenum edorum ⁊ similium coctis cum lactucis cucurbitis ⁊ portulacis ⁊ similibus. Et condiant cum agresta vino de granatis succo berberis ⁊ sumach. Et tunc bibat vinum album limphatum cum aqua simplici frigida aut cum aqua decoctionis berberis vel sumach aut granoꝝ ḡnatoꝝ vł pomoꝝ acetosoꝝ. Posset comedere de istis carnibus ⁊ similibus coctis in vera testula aut pastillo conditis cū agresta aut cuꝫ vino de granatis aut succo berberis vel sumach ⁊ puluere cardamomi vel cinnamomi electi absq̧ nocumento aliquo ⁊ timore. ¶ Et est intelligendum ꝙ bene recte ⁊ conuenientius a sapientibus indicatur ꝙ si virtus in quinta die vel 7ᵃ debilitaretur respectu lōgitudinis egritudinis vt secure cū carnibus ⁊ vino vt dictum est superius continue nutriatur: ⁊ specialiter si priora cibaria recipere non posset propter abominationeꝫ vel fastidium. ¶ Post istas vltimas purgationes sumat de trociscis rosaꝝ vel spodij cum syrupo vio. ⁊ aqua decoctionis radicum in aurora. Et vtatur dyarodon abbatis mixto cum rosata nouella aut cuꝫ dyagalanga ⁊ sucharo ro. veteri. Posset etiam in fine circa. xx. dies sumere de tyriaca cū vino de granatis ⁊ similibus. Et esset valde vtile eo ꝙ confortat nāq̧ ⁊ cōsumit ⁊ finit materiā infirmitatis post purgationes factas. Sꝫ singulis diebus alijs in quibus non sumit tyriacā sumat de dyarodon ⁊ de rosata nouella. Et sequatur vsus syrupi diuretici dicti in quotidiana. ¶ Et scias ꝙ existentes in minori emitriteo patiuntur rigorem tertianum in quibusdam partibus corporis in quibus sita est materia colerica ⁊ tantum somni oppressionem patiuntur propter continuam euaporationem flegmaticam ꝙ non nisi proprio nomine vocentur respondent p qđ talis patiens differt a litargico. ¶ Et nota ꝙ illi a principio vsq̧ ad tertium vel quartum diem patiuntur sepissime frigus quotidiane per totū corpus: a quarto autem die vltra frigus huiusmodi minuitur: ita ꝙ non est ibi nisi quedam frigiditas in extremitatibus manuum ⁊ pedum ⁊ nasi. ¶ Vlterius aduertendum est ꝙ tales patientes frequenter incurrunt fluxum ventris ⁊ hoc in tertia die vel quinta vł sexta vel septima vel nona ⁊ non tamen propter hoc liberatur grauedo capitis ⁊ aliorum membrorum ⁊ oculorum conclusio. ita ꝙ non loquantur nisi grauiter cum loquuntur. ⁊ membra eorum fortiter comprimūtur. ⁊ oculos non aperiunt: sed grauiter dormientes existunt adeo ꝙ frequenter tali egritudini litargia superueniat: ⁊ hoc propter continuam respirationeꝫ materie flegmatice putrescentis intra vasa contente qđ nō accideret si esset putrescens extra. ¶ Quādo ergo talia accidunt ⁊ timetur de litargia futura pro dolore ⁊ grauedine capitis ⁊ cum clausione oculorum fiat lotio frontis ⁊ timporum ⁊ pedum ⁊ tibiarum cum aceto tepido ⁊ sale grosso quo fricentur plante pedum. Et si nimius fuerit stupor fiant lotiones ⁊ sternutatoria ⁊ vnctiones ⁊ emplastra dicta in capitulo de litargia. Et radatur caput ⁊ inungatur cum succo apij ⁊ supponatur catulus per medium scissus vel gallus vel columbus vel pullino pecudis ⁊ similia. Et si lingua fuerit aspera ⁊ nigra fiat vt in causone vel alibi vt dictum est. Et si patitur vigilias immoderate vt cōtingit sepe in medio emitriteo fiant lotiones ⁊ inūctiones cum oleis frigidis ad frontem ⁊ timpora vt dictum est in capitulo de causone. Et domus alteretur cum herbis ⁊ floribus ⁊ similibus alijs odoriferis ⁊ frigidis. ¶ Maior emitriteus curatur vt quartana continua: sed aliquid addendum est pro colera ⁊ talem emitriteum patientes per nos non curabuntur. Verumtamen ne omnino videamur ignorantes potest fieri flobotomia vsq̧ ad quartuꝫ diem in omni die offeratur syrupus aceto. cum aqua decoctionis scolopendrie thimi epithimi cuscute capil. ve. florum boraginis ⁊ bugulose ⁊ radicum feniculi ⁊ quacunq̧ hora voluerint nisi in die flobotomie. aut vtantur syrupo dicto in quartana continua. Et materia digestiua detur aliquod ex solutiuis dictis in quartana continua addendum in eo aliquid quod respiciat coleram. ¶ Et vlterius aduertendum ꝙ auctores in compositione emitriteorum non loquuntur nisi gr̄a exempli vt per illud veniamus in omneꝫ compositionem omnis speciei compositionis. Nam vt dicit Gale. in libro de crisi. qui enim perfecte cognoscit omnes feb. simplices cuꝫ facilitate peruenit in cognitionem compositionis earum. per simplicia nāq̧ cognoscūtur composita. ⁊ febres composite omnes curantur cura simplicium. Quia autē emitriteus est feb. diuersorum generum ideo pp̄ contrarietatem materieꝝ est difficilioris medicationis ⁊ maiorem requirit in medicatione solicitudinem: habita semper consideratione que materia putrescit intra vasa: quoniam maior solicitudo ⁊ medicationis diligentia est ei adhibenda q̄ꝫ māe que extra vasa putrescit. Et hoc cognoscit̄ per typum q̄r mā putrefacta extra vasa facit typū intra nequaq̄ꝫ. ¶ Vlterius notāde sunt due regule. Prima regula est ꝙ quotcūq̧ horas hꝫ hūor putrefact⁹ extra vasa in sūmo labore ⁊ non in summo. tot horas habet idē humor putrefact⁹ itra vasa in summo labore. Alia regula: quotcūq̧ horas hꝫ hūor putrefactus extra vasa in vera quiete: tot horas hꝫ idē hūor putrefact⁹ intra vasa in falsa quiete. Ex his duabus regulis bene itellectis: sequitur primo ꝙ minor emitrite⁹ omni die hꝫ horas. 18. in sūmo labore: ⁊ sex ho

ras in falsa quiete: ⁊ sic natura in emitriteo minori omni die pausat per horas sex. Sequitur ergo secundo quod medius emitriteus .36. in summo labore. scilicet .24. ratione colere intra vasa putrescentis. ⁊ .12. ratione flegmatis putrescentis extra venas. ⁊ sic natura in medio emitriteo in duobus diebus pausat horas .12. ⁊ propter hoc medius emitriteus est difficilior ⁊ perculosior quam minor emitriteus. ¶ Sed contra hoc obijcitur in duobus diebus tantum quiescit natura in falsa quiete in medio emitriteo quantum in minori vt per horas .12. est quies in vtroque igitur medius non est periculosior quam minor. ¶ Solutio in minori pausat natura aliquantulum singulis diebus ⁊ per horas sex: vnde propter talem quitem fit fortior naturam in minori emitriteo. Sed in medio cum labor summus continuetur per diem integram ⁊ dimidiam valde debilitatur natura. Unde licet falsa quies sequatur: quia tamen in tantum labor longus continuatur parum proficit talis quies ad nature confortationem vel saltem minus proficit quam quies que singulis diebus interuenit in minori. ¶ Maior vero emitriteus habet .60. horas in summo labore ⁊ .12. in falsa quiete vt sequitur ex regulis dictis: vnde in talibus diebus non pausat natura nisi per .12. horas. Et ita ista febris est aliarum duarum grauissima ⁊ maxime periculosa ⁊ eius cura difficillima. Nam .34. hore de summo labore ei attribuunt ratione melancolie putrefacte intra vasa. ⁊ .12. ratione colere putrescentis extra vasa. ⁊ .12. ratione perseuerantie caloris intensi. ⁊ .12. ratione vtriusque materie sicce ⁊ principaliter ratione siccitatis ⁊ soliditatis melancolie: sicca enim tarde suscipiunt immutationem ⁊ tarde eam amittunt.

¶ Explicit Practica Joannis de Concoregio cum Summula eiusdem de Febribus.

¶ Venetijs impressa mandato ⁊ expensis nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini: Anno domini .1521. die .26. Martij.

Registrum

✠ A B C D E F G H J K L M Omnes sunt quaterni preter M qui est quinternus

,Et ita
ime pe/
e fum/
refacte
vasa, e
ne veri
e soli/
mutra/

egio

Theologia

Summa D. Thome +
Directorius inquisitoris +
Scriptum D. Thome +
Franciscus Caepetrus in secundum +
Benedictus Decennius
Catarinus in secundum in foglio +
Gregorius de Arimine
Ant. Andreas in secundum +
Vigerius +
D. Bonaventura +
Compend. mag. theologie +
Durandus in secundum +
Henricus
Scotus Compend.
Rosellus in secundum +
Orbellus in secundum +
Viguerius +
Questiones disputate s. Thome +
Paulus Cortesius super sententias
Flores theolog. questionum +
Aurea D. Thome
Mag. sententiarum +
Nicolaus Nissi
Capreolus in theologiam
Brulifer in D. Bonaventuram +

Enchiridion scolasticus
Durandus
Loci theologie +

Philosophia

Joannes de Janduno in Phisicam +
Burleus in phisicam +
Egidius in phisicam +
Suessanus in animam +
Apollinaris in animam
Averroes +
Paulus Venetus in phisicam
Christophorus Javellus
Egidius in Generatione +
Joannes de Magistris +
Quest. Jo. Versoris in Phisicam
Quest. Caietani de Thienis in Phisicam +
Caietanus in lib. de Celo +
D. Tho. in metaphisicam +
Ant. Andreas in metaphisicam +
Zabarella in Phisicam +

Logica

Directorius in logicam +
Mauritius in logicam +
Jo. Grammaticus in Post.
Santorus Thomas in Post. +
Balduinus in Post. +
Antonius Andreas in logicam +
Suessanus in Topica +
Apollinaris in Post. +

Ludovicus de Bacca ...
dispuesta

...a ...

...a ...

... Bauaria

... Corona

... Anglica

... Castella

... Concilio

Donatus in ...